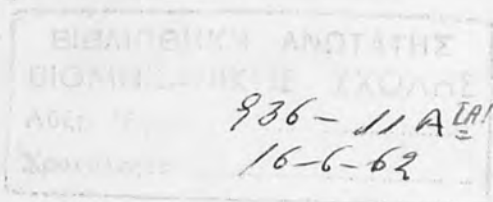

ΙΩΑΝΝΟΥ Κ. ΣΠΑΝΔΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΥΣΤΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ - ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ

ΕΚΔΟΣΙΣ Β'.

ΜΕΤΑ ΠΡΟΣΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΝ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	
ΑΡ. ΒΙΒ.	73903
ΒΛΙΟΘΗΚΗ	

00173963

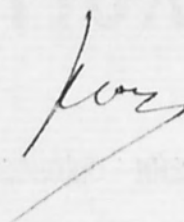
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76

1955

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως

A handwritten signature in black ink, appearing to be the Greek word 'μου' (my), written in a cursive style with a long horizontal stroke at the bottom.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐπὶ σειράν ἐτῶν ἐδιδάξαμεν τὴν Λογιστικὴν εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν καὶ πρὸς ἐξυπηρέτησίν των ἐξεδώσαμεν τὰς παραδόσεις ἡμῶν.

Ἦδη προβαίνομεν εἰς τὴν συγγραφὴν τοῦ παρόντος ἔργου, ἐπιθυμοῦντες νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸ κοινὸν τὴν Λογιστικὴν ὑπὸ τὴν ἀρίστην ἐπιστημονικὴν καὶ τεχνικὴν τῆς μορφῆν.

Πρὸς τοῦτο διηρέσαμεν τὸ ὅλον ἔργον εἰς τρία μέρη :

Εἰς τὸ πρῶτον θὰ πραγματευθῶμεν τὰς γενικὰς ἀρχὰς τῆς Λογιστικῆς θεμελιωμένας ἐπιστημονικῶς, δι' ὧν ὁ μελετῶν θὰ ἀποκτήσῃ τὴν λογιστικὴν σκέψιν. Ἐνταῦθα θὰ ἐκτεθῇ δλόκληρος ὁ μηχανισμὸς τῆς τηρήσεως τῶν λογιστικῶν βιβλίων.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος θὰ πραγματευθῶμεν θέματα ἐφηρμοσμένης Λογιστικῆς, ὡς εἶναι ἡ Λογιστικὴ τῶν διαφόρων ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν, συνεταιρισμῶν καὶ νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἀγροτικῶν κτημάτων κλπ., ἔνθα ἐφαρμόζονται αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς Λογιστικῆς ἐν συνδυσμῶν μὲ τὰς οἰκείας νομικὰς διατάξεις. Ἐπελέγησαν δὲ τὰ θέματα τὰ ἔχοντα χαρακτηριστικὰς ἰδιομορφίας ἵνα ἡ ἐφαρμογὴ εἶναι πληρεστέρα. Τὸ δεύτερον μέρος ἀποτελεῖ φυσικὴν ἐπέκτασιν τοῦ πρώτου μέρους.

Εἰς τὸ τρίτον θὰ ἀσχοληθῶμεν μὲ θέματα τῆς οἰκονομικῆς λογιστικῆς ὡς εἶναι ἡ μελέτη τῶν στοιχείων τοῦ Ἰσολογισμοῦ (μελέτη τοῦ κόστους, τῆς ρευστότητος, τῆς ἀποδοτικότητος κλπ.). Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ζητημάτων τούτων γίνεται λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν διὸ ὑπάρχει χωριστὸς κλάδος, «Ἡ Ἰδιωτικὴ Οἰκονομικὴ», ὅστις ἐκτενῶς τὰ πραγματεύεται. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς θὰ ἀναπτυχθῶσι μόνον τὰ θέματα ἐκεῖνα ἅτινα ἀπαραιτήτως δεόν νὰ κατέχη ὁ σύγχρονος λογιστὴς καὶ τὰ ὅποια κατ' ἀκολουθίαν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ ἐκθέσῃ ὁ συγγραφεὺς Λογιστικῆν.

Θεωροῦμεν ἀπαραίτητον τὸν διαχωρισμὸν τοῦ ὅλου ἔργου εἰς τρία κεχωρισμένα μέρη, καθ' ὅσον οὕτω ἐπιτυγχάνομεν τὴν τεχνικὴν καὶ ἐπιστημονικὴν ἐμφάνισιν τῆς Λογιστικῆς, ἥτις περισσότερον παντὸς ἄλλου κλάδου ἐκακοποιήθη καὶ παρενοήθη παρ' ἡμῖν ἐκ τῆς ὑπαρχούσης συγχύσεως μεταξὺ τῆς ἀπλῆς ἐμπειρικῆς τηρήσεως τῶν λογιστικῶν βιβλίων καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς Λογιστικῆς.

Ἄλλαχοῦ ὑπάρχουσι δύο διακεκριμένοι ὄροι διὰ νὰ ἐκφράσωσι τὰς ὡς ἄνω ἐννοίας. Ὁ ὄρος ἐ.π. «*tenue de livres*» ἐν Γαλλίᾳ ἢ «*book keeping*»

ἐν Ἀγγλίᾳ σημαίνει τὴν τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων. Ὁ ὄρος δὲ «comptabililé» ἢ «accounting» σημαίνει τὴν μελέτην καὶ σπουδὴν τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς εἶναι τὰ ἀφορῶντα τὸ κόστος, τὴν μελέτην τοῦ Ἰσολογισμοῦ κλπ., ἐν ἀπολύτῳ συναρτήσῃ καὶ ἀλληλοεξαρτήσῃ μὲ τὴν λογιστικὴν τήρησιν τῶν βιβλίων.

Παρ' ἡμῖν, δυστυχῶς, ὁ ὄρος «Λογιστικὴ» χρησιμοποιεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ἀδιακρίτως, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν παρανόησιν τῆς. Ἦδη καταβάλλεται προσπάθεια ἐπιστημονικῆς τῆς ἐμφανίσεως. Συμβολὴν εἰς τὴν προσπάθειαν ταύτην ἐλπίζομεν ὅτι θ' ἀποτελέσῃ καὶ τὸ παρὸν ἔργον, ὅπερ εἶναι καρπὸς πολυτεοῦς μελέτης καὶ μακρᾶς διδακτικῆς πείρας.

Τὸ «Σύστημα Λογιστικῆς» ἀπευθύνεται οὐ μόνον εἰς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Παντείου Ἀνωτάτης Σχολῆς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν, εἰς οὓς θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βασικὸν βοήθημα ἐκμαθήσεως τῆς Λογιστικῆς διὰ τὰς ἐξετάσεις των, ἀλλὰ καὶ εἰς πάντα ἐπιθυμοῦντα νὰ ἐκμάθῃ τὴν Λογιστικὴν οὐχὶ ἐμπειρικῶς ἀλλὰ ἐπιστημονικῶς.

Ἡ προσοχὴ μας ἐστράφη οὐ μόνον εἰς τὴν ἀρτίαν ἀπὸ ἐπιστημονικῆς καὶ τεχνικῆς ἀπόψεως ἐμφάνισιν τοῦ ἔργου ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν μεθοδικὴν ταξινομήσιν τῆς ὕλης.

Μερικὰ ἐκ τῶν θεμάτων τῆς ἐφηρμοσμένης Λογιστικῆς, τὰ ὁποῖα ἤ δὲν περιελήφθησαν εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν, διότι τοῦτο ἦτο τελείως ἀδύνατον ἀφοῦ ἄπειροι εἶναι αἱ ἐκδηλώσεις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, ἢ ἐνεφανίσθησαν εἰς ἀδράς μόνον γραμμάς, διότι ἐὰν ἐκτενῶς ἀνεπτύσσοντο θὰ κατέστρεφον τὴν συμμετρίαν τοῦ «Συστήματος Λογιστικῆς», θὰ ἐμφανισθῶσιν εἰς αὐτοτελεῖς ἐκδόσεις, ὡς εἶναι ἐ. π. ἡ ἐκδοσις «Τραπεζικῆς Λογιστικῆς»¹, αἵτινες καὶ θὰ ἐπακολουθήσωσιν, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ὀλοκληρωθῇ τὸ ὅλον σύστημα.

Τὸ Σύστημα δηλονότι περιέλαβε γενικῶς ὅλα τὰ θέματα ἐκεῖνα δι' ὧν ὁ μελετητὴς θὰ δυνηθῇ ν' ἀποκτήσῃ πλήρη λογιστικὴν σκέψιν καὶ εὐχέρειαν εἰς τὰ πεδία ἐφαρμογῆς. Ἡ εἰδίκευσις, διὰ τοὺς ἐπιθυμοῦντας ταύτην, προϋποθέτει περαιτέρω μελέτην τῶν καθ' ἕκαστον κλάδων τῆς Λογιστικῆς.

Ἀθῆναι 14.11.1949

ΙΩΑΝΝΗΣ Κ. ΣΠΑΝΔΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

1. Ἦδη ἔχομεν ἐκδόσει τοιαύτην ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐργασία καὶ Λογιστικὴ Τραπεζῶν», Ἀθῆναι 1938.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ἐξαντληθείσης τῆς Α.᾽ ἐκδόσεως τοῦ «Συστήματος Λογιστικῆς» παραδίδομεν εἰς τὴν δημοσιότητα τὴν ἑνὰ χεῖρας Β.᾽ ἐκδοσὴν του. Ἐπὶ τῇ εὐκκριῇ ταύτῃ θεωροῦμεν ἀναγκαῖον νὰ παράσχωμεν μερικὰς διευκρινίσεις ἀφορώσας τὴν διαμόρφωσιν τοῦ περιεχομένου της.

Ὡς γενικὴν γραμμὴν ἀκολουθοῦμεν τὴν χαραχθεῖσαν εἰς τὴν πρώτην ἔκδοσιν. Ἀφοῦ διεπιστώσαμεν ὅτι ἡ λιτὴ ἀνάπτυξις τῶν λογιστικῶν θεμάτων, ἣν ἠκολουθήσαμεν, ἔφερεν ἄριστα ἀποτελέσματα τὴν ἀκολουθοῦμεν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν. Ἀντί, διὰ τοῦτο, νὰ καταπονήσωμεν τὸν μελετητὴν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς μὲ μεγάλας λεπτομερείας περιορίζομεθα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀδρῶν γραμμῶν τοῦ θέματος καὶ ἀργότερον ἐπανερχόμεθα καὶ ἐξαντλοῦμεν τοῦτο. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπιτυγχάνεται ὥστε ὁ μελετητῆς νὰ μὴ χάσῃ τὸν εἰρμόν καὶ νὰ συλλαμβάνῃ δλόκληρον τὸν μηχανισμόν τῆς λογιστικῆς σκέψεως. Διὰ νὰ καταστῶμεν σαφέστεροι φέρομεν ἓνα παράδειγμα. Ἀναπτύσσοντες τὸ πρῶτον τὴν «ἀπογραφὴν» δὲν ἐξαντλοῦμεν τὸ θέμα, διότι ἐὰν ἐπράττομεν τοῦτο ὁ μελετητῆς θὰ περιεπλέκετο εἰς ἓνα δαίδαλον λεπτομερειῶν χωρὶς νὰ συλλάβῃ δλόκληρον τὴν ὕλην. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὸ θέμα τοῦτο, ἀργότερον, εἰς ἄλλο κεφάλαιον, «Σύνταξις Ἴσολογισμοῦ τέλους χρήσεως», ὅπου καὶ ἐξαντλεῖται τὸ θέμα τῆς Ἀπογραφῆς.

Κατ' ἀνάγκην ἐπιnéχθησαν προσθήκαι καὶ συμπληρώσεις ὡς καὶ μεταβολαὶ καὶ ἀνασυνθέσεις τῆς ὕλης, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐνημερώσεως τοῦ ἔργου μὲ τὰς τελευταίας προόδους εἰς τὸν τομέα τοῦτον βάσει τῆς σχετικῆς προσφάτου διεθνοῦς βιβλιογραφίας, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἰταλικῆς.

Διὰ νὰ προσδώσωμεν δὲ εἰς τὸ ἔργον μας μεγαλυτέραν πρακτικὴν ἀξίαν διηρῶναμεν τὸ «δεύτερον μέρος», ὅπερ ἀφορᾷ τὴν ἐφηρμοσμένην λογιστικὴν, παραθέσαντες ἐφαρμογὰς ἀπὸ τὰς τραπεζικὰς καὶ βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις, ὡς καὶ ἀπὸ τὰς ἐπιχειρήσεις μεταφορῶν καὶ ἄλλας τοιούτας.

Τὰ λογιστικὰ ζητήματα ἐξετάζονται ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκδόσει ἐν συσχετισμῷ μὲ τὴν ἰσχύουσαν φορολογικὴν νομοθεσίαν. Μεγίστη δὲ κατεβλήθη φροντίς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ τρίτου μέρους τῆς «Οἰκονομικῆς Λογιστικῆς» ἵνα παρασχεθῇ μία πλήρης ἀνάλυσις τῶν λογιστικῶν θεμάτων.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΑΡΧΑΙ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΟΡΙΣΜΟΣ, ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

§ 1. *Όρισμός τῆς Λογιστικῆς.*—Ἐπειδὴ ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι πεπερασμένος τὸ δὲ πλῆθος καὶ ἡ ποικιλία τῶν συναλλαγῶν ἀσύλληπτος, ἡ ἀπομνημόνευσις πολλῶν ἐξ αὐτῶν καθίσταται ἀδύνατος. Ὡς ἐκ τούτου ἐπιβάλλεται ἡ καταχώρισις τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν.

Ἡ στοιχειώδης καταχώρισις τούτων δεόν νὰ ἀναζητηθῆ εἰς τὰ βάθη τῶν αἰώνων, ἀφ' ἧς ἐπενοήθησαν αἱ εἰς εἶδος ἀνταλλαγῆ. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης βραδύτατα ἐξελλίσσονται αἱ μέθοδοι καταχωρίσεως τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν. Σήμερον αὗται ἔφθασαν εἰς τὸ ἀπόγειον τῆς ἐξελιξεως, διασφαλίζουσαι τὴν ἀποφυγὴν λαθῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὴν παροχὴν πάσης φύσεως πληροφοριῶν ἀφ' ἑτέρου. Τὸ πλοῦσιον τοῦτο ὑλικὸν ἀντλούμενον ἐκ τῶν καταχωρίσεων τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν καὶ ὑποβαλλόμενον εἰς μεθοδικὴν στατιστικὴν ἐπεξεργασίαν ἀποτελεῖ σοβαρὸν μέσον πρὸς διαπίστωσιν τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ὀργανισμοῦ καὶ προβλέψεως τῶν οἰκονομικῶν τάσεων τούτου (trend).

Αἱ μέθοδοι τῆς καταχωρίσεως τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν καὶ ἡ παρασκευὴ καὶ ἐπεξεργασία τοῦ σχετικοῦ στατιστικοῦ ὑλικοῦ ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς λογιστικῆς.

Κατὰ ταῦτα *λογιστικὴ* καθ' ἡμᾶς εἶναι: «Ἡ ἐπιστήμη δι' ἧς ταξινομεῖται, μετρεῖται, ἀποτιμᾶται, παρακολουθεῖται καὶ ἐλέγχεται ἡ περιουσία καὶ αἱ πηγαὶ προελεύσεως αὐτῆς, προσδιορίζεται τὸ προκῶψαν ἐξ αὐτῆς οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ὡς καὶ ἡ προέλευσις αὐτοῦ, παρέχονται τὰ στοιχεῖα καὶ ἐξάγονται συμπεράσματα καὶ προβλέψεις ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς πορείας τῆς ἐπιχειρήσεως».

Διὰ νὰ κατανοηθῆ ὁ ὅρισμός οὗτος καὶ ἐκ τούτου οἱ σκοποὶ τῆς λογιστικῆς εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἀναλύσωμεν τὸν ὄρον «περιουσία».

§ 2. *Όρισμός, ἔννοια, περιεχόμενον καὶ κατηγορίαι τῆς περιουσίας.* Τὸ σύνολον τῶν οἰκονομικῶν ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα κατέχει ὠρισμένη ἐπιχείρησις ἢ ἐκμετάλλευσις ἀνήκουσα εἰς φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον ἀποκαλοῦμεν *περιουσίαν*.

Τὸ φυσικὸν ἢ νομικὸν τοῦτο πρόσωπον δύναται νὰ ἔξη πλειο-
νας ἐπιχειρήσεις, (κινηματογράφον, ἀγρόκτημα, πλοῖον, κατάστημα
ὑφασμάτων κλπ.), ἐκάστην μὲ ἴδιαν ὄντοτητα καὶ διαχειρίσιν καὶ
κατὰ συνέπειαν ἐκάστην μὲ ἴδιαν περιουσίαν.

Ἡ περιουσία ἀποτιμώμενη μᾶς δίδει τὴν ἀξίαν της. Οὕτω ὁ
ταν λέγωμεν ὅτι ὁ Α ἔχει περιουσίαν 1.000.000 δραχμῶν ἐννοοῦμεν
ὅτι ὁ Α ἔχει οἰκονομικὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα ἀποτιμώμενα εἰς δραχμάς
ἀποδίδουν τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 1.000.000.

Τὰ ὕλικα οἰκονομικὰ ἀγαθὰ τὰ δυνάμενα νὰ καταστῶσι στοι-
χεῖα περιουσίας, καλούμενα καὶ *πράγματα*, βασικῶς διακρίνονται εἰς
ἀκίνητα καὶ κινητὰ¹.

---

1. Πλὴν τῆς διακρίσεως ταύτης τὰ πράγματα διακρίνονται: (Βλ. G. Fan-
nelli «Istituzione di diritto privato», Roma, 1942 σελ. 142—148):

α) Εἰς *ὕλικα* καὶ *ἄυλα* (cose materiali e cose immateriali). Τὰ πράγματα
τὰ ἱκανὰ νὰ ὑποπέσουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας καλοῦνται *ὕλικα*. Ταῦτα δύ-
ναι νὰ εἶναι στερεά, ὑγρά ἢ ἀέρια, ἢ δύναται νὰ παρουσιασθοῦν ὑπὸ
τὴν μορφήν ἐνεργείας (ἠλεκτρικῆς, θερμικῆς κλπ.). Ἀντιθέτως *ἄυλα* εἶναι τὰ
πράγματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα διαφεύγουν τὰς αἰσθήσεις μας καὶ δύναται νὰ
συλληφθῶσιν μόνον διὰ τῆς σκέψεως. Εἰς τὴν δευτέραν ταύτην κατηγορίαν
τῶν ἀγαθῶν περιλαμβάνονται αἱ δημιουργίαι τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος
(ἔργα τέχνης ἢ ἐπιστήμης), αἵτινες ἀποτελοῦν τὸ ἀντικείμενον τοῦ δικαιώ-
ματος τῆς πνευματικῆς ἰδιοκτησίας. Ἐνταῦθα ὑπάγονται ἡ ἐπωνυμία, τὰ
σήματα κλπ. τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν προϊόντων. Δὲν πρέπει νὰ συγχέε-
ται φυσικὰ ἢ ἐνέργεια τῆς νοήσεως μὲ τὸ ὕλικόν μέσον τὸ ὁποῖον χρησι-
μοποιεῖται διὰ τὴν ἐκδήλωσίν της (βιβλίον, κινηματογραφικὴ ταινία, ἐπι-
γραφή κλπ.)

β) *Πράγματα διαιρετὰ καὶ πράγματα ἀδιαιρετα* (Cose divisibili e cose indi-
visibili). *Διαιρετὰ* εἶναι τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δύναται νὰ διαιρεθοῦν εἰς
μέρη ὁμογενῆ (omogenee) ἄνευ βλάβης τῆς οὐσίας των εἰς τρόπον ὥστε τὰ
κατ'ἴδιαν μέρη μόνον ποσοτικῶς οὐχὶ δὲ καὶ ποιοτικῶς διαφέρουσι τοῦ ὅλου
(Κ. Φουρκιώτη «Γενικαὶ Ἀρχαί», Ἀθῆναι 1948, σελ. 58), (ἐ. π. ἔν οἰκόπεδον,
ποσότης σίτου, τεμάχιον ὑφάσματος κλπ.). Ἀντιθέτως *ἀδιαιρετα* εἶναι τὰ
πράγματα τὰ ὁποῖα ἐάν διαιρεθοῦν δὲν μεταβιβάζουν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους
τμήματα τὴν λειτουργίαν τοῦ ὅλου, καὶ τὰ ὁποῖα διὰ τοῦτο διὰ τῆς διαιρέ-
σεως ἐξέρχονται τῆς ἀποστολῆς των (τεμαχισμὸς ἐνός ζῶντος ζώου, ἐνός
ἐπίπλου, ἐνός πίνακος κλπ.).

γ) *Ἀντικαταστατὰ πράγματα καὶ πράγματα μὴ ἀντικαταστατὰ* (cose fun-
gibili e cose infungibili). Καλοῦνται πράγματα *ἀντικαταστατὰ* ἐκεῖνα τὰ ὁ-
ποῖα εἶναι ἱκανὰ ἐμμέσως νὰ ἀντικατασταθῶσιν ἀπὸ ἄλλα τοῦ αὐτοῦ εἴ-
δους (τὰ ἐμπορεύματα γενικῶς, τὰ χρήματα κλπ.). Εἶναι ἀντιθέτως *μὴ ἀντι-
καταστατὰ* τὰ πράγματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὡς ἐκ τῆς φύσεως των ἢ τῆ θελή-
σει τῶν μερῶν ἔχουν ἴδιαν ἀτομικότητα καὶ δὲν δύναται ὡς ἐκ τούτου
νὰ ἀντικατασταθῶσιν δι' ἄλλων οὔτε καὶ τοῦ αὐτοῦ γένους (ἔν ἔργον τέ-
χνης, ἔν ἀγροτικόν κτήμα, μία οἰκία κλπ.).

α) *Ἄκίνητα* εἶναι κατ' ἐξοχὴν τὸ ἔδαφος καὶ γενικῶς πᾶν ὅ,τι εἶναι φυσικῶς ἢ τεχνητῶς εἰς τοῦτο ἐνσωματωμένον (πηγαί, δένδρα, οἰκοδομαί καὶ πάσης φύσεως κατασκευαί κλπ.).

(Τὸ ἄρθρον 950 τοῦ ἡμετέρου Ἀστικοῦ Κώδικος ὀρίζει ὡς ἀντικαταστατὰ πράγματα τὰ κινητὰ ἄτινα προσδιορίζονται συνήθως ἐν ταῖς συναλλαγαῖς κατ' ἀριθμὸν, μέτρον ἢ σταθμὰ).

δ) *Πράγματα ἀναλωτὰ καὶ μὴ ἀναλωτὰ* (Cose consumabili e cose inconsu-
mabili). Καλοῦνται *ἀναλωτὰ* τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ χρησιμο-
ποιηθοῦν παρὰ μίαν φοράν, καθ' ὅσον ἢ χρήσις των συνιστᾷ ἀκριβῶς ἔκ-
λειψιν τοῦ πράγματος. (Τὸ ἄρθρον 951 τοῦ Ἀστ. Κώδικος καθορίζει ὡς ἀνα-
λωτὰ «τὰ κινητὰ πράγματα, ὧν ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις συνίσταται ἐν
τῇ καταναλώσει». Τὸ δὲ ἄρθρ. 952 καθορίζει ὅτι «ἀναλωτὰ εἶναι καὶ τὰ κι-
νητὰ, ὧν ἢ κατὰ προορισμὸν χρήσις συνίσταται ἐν τῇ ἐκποίησει. Τοιαῦτα
εἶναι ἰδίως τὰ νομίσματα, τὰ τραπεζικὰ γραμμάτια, τὰ λήξαντα τοκομερί-
δια ἢ μερισματοῦγραφα, ὡς ἐπίσης καὶ τὰ κινητὰ, ἄτινα ἂν καὶ μὴ καθ' ἑαυ-
τὰ ἀναλωτὰ, ἀποτελοῦσι μέρος ἐμπορικοῦ καταστήματος ἢ ὁμάδος πρα-
γμάτων καὶ προορίζονται εἰς τὴν καθ' ἕκαστον ἐκποίησιν»). *Μὴ ἀναλωτὰ*
πράγματα εἶναι ἀντιθέτως τὰ πράγματα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, καίτοι δύνανται
νὰ φθαρῶσι καὶ καταστραφῶσι διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου, χρησιμοποι-
οῦνται περισσοτέρας φοράς διὰ τὴν αὐτὴν ἢ διαφοροὺς χρήσεις (ἐνδύματα,
ἐπιπλα, οἰκία κλπ.).

ε) *Πράγματα ἀπλᾶ καὶ σύνθετα* (Cose semplici e cose composte). Εἶναι
ἀπλᾶ τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦνται ἐξ ἑνὸς μόνον μέρους καὶ τῶν
ὁποίων τὰ ἐνδεχόμενα συστατικὰ μέρη παραμένουν τελείως συγχωνευμένα
(ἐν ζῶον ζωντανόν, βιβλίον κλπ.). Καλοῦνται ἀντιθέτως *σύνθετα* τὰ πράγματα
τὰ ὁποῖα προκύπτουν ἀπὸ μίαν ὕλικὴν ἔνωσιν περισσοτέρων ἀπλῶν πρα-
γμάτων (οἰκία, πλοῖον, μηχανή κλπ.). Ἐνίοτε συμβαίνει νὰ θεωρηθοῦν ἐνιαίως
περισσότερα πράγματα μὴ ἠνωμένα μεταξὺ των δι' ὕλικου δεσμοῦ, ἀλλὰ
δι' ἑνὸς ἀπλοῦ δεσμοῦ ἰδεατοῦ, κοινοῦ προορισμοῦ εἰς τὴν ἰδίαν λειτουρ-
γίαν (μία βιβλιοθήκη, νομισματικὴ συλλογὴ κλπ.). Πρόκειται περὶ τῆς
«ὀλόκλητος ὁμοίων πραγμάτων» (università di fatto). Αὕτη περιλαμβάνει μό-
νον πράγματα κινητὰ ἀνήκοντα εἰς τὸν αὐτὸν ἰδιοκτήτην. Πρὸς τὴν univer-
sità di fatto δὲν πρέπει νὰ συγχέεται ἡ università di diritto, «ὀλόκλητος πρα-
γμάτων διαφόρων», ἥτις δὲν περιλαμβάνει ἐν σύνολον πραγμάτων ἐνιαίως
θεωρουμένων ὡς ἐκ τῆς κοινῆς λειτουργίας ἢ προορισμοῦ, ἀλλὰ σύνολον
διακεκριμένων νομικῶν σχέσεων τὰς ὁποίας ὁ νόμος θεωρεῖ ἐνιαίας πρὸς
τὸν σκοπὸν νὰ προκαλέσῃ ἰδιαίτερα ἀποτελέσματα (εἶναι ἐ.π. università di
diritto «ἢ κληρονομία» θεωρουμένη ἀκριβῶς ὡς ἐν σύνολον σχέσεων ἐνερ-
γητικῶν καὶ παθητικῶν αἱ ὁποῖα μεταβιβάζονται ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ὑποκειμέ-
νου εἰς τὸ ἕτερον συνεπεῖα τοῦ θανάτου).

στ) *Πράγματα κύρια, πράγματα παρεπόμενα, παραρτήματα* (cose principali,
cose accessorie, le pertinenze). *Κύρια* πράγματα εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα χρησι-
μεύουν κατὰ τρόπον οὐσιώδη καὶ οὐσιαστικόν εἰς τὴν κοινὴν λειτουργίαν.
Ἄντιθέτως παρεπόμενα εἶναι ἐκεῖνα τὰ πράγματα τὰ ὁποῖα χρησιμεύουν
μόνον διὰ νὰ συμπληρώσουν, διακοσμήσουν ἢ καταστήσουν δυνατὴν τὴν
χρῆσιν τῶν κυρίων πραγμάτων. (Κύρια εἶναι ἐ.π. ἡ οἰκία ἐν σχέσει μὲ τὰ

Κατὰ τὸν ἡμέτερον Ἀστικὸν Κώδικα ἀκίνητα πράγματα εἶναι τὸ ἔδαφος καὶ τὰ συστατικά αὐτοῦ μέρη (Ἄρθρον 948).

β) **Κινητὰ** εἶναι ὅσα πράγματα δὲν εἶναι ἀκίνητα (ἄρθρ. 948). Τὰ ἐμπορεύματα, τὰ ἐπιπλα, ἐργαλεῖα, σκεύη κλπ. εἶναι κινητά. Ὡσαύτως κινητὰ εἶναι τὰ τραπεζογραμμάτια, χαρτονομίσματα, κέρματα, ἐπιταγαί, γραμμάτια εἰσπρακτέα, συναλλαγματικά, αἱ μετοχαὶ καὶ ὁμολογίαι. Καὶ αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τρίτων ὑπάγονται εἰς τὰ κινητὰ πράγματα.

Τὸ δικαίωμα ὁμῶς τῆς ἐπικαρπίας θεωρεῖται ὡς ἀκίνητον πρᾶγμα.

Ἡ διάκρισις τῶν πραγμάτων εἰς κινητὰ καὶ ἀκίνητα εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος λόγῳ τῶν ἐννόμων συνεπειῶν αἵτινες προκύπτουν ἐκ τῆς τοιαύτης διακρίσεως. Οὕτω ἔχομεν συνεπείας εἰς τὸν **τύπον** (форма). Ἡ περὶ κινητῶν πραγμάτων ἐ.π. σύμβασις εἶναι ἄτυπος, ἐνῶ ἡ περὶ ἀκινήτου τοιαύτη ἀπαιτεῖ ὠρισμένον τύπον (συμβολαιογραφικὸν ἔγγραφον). Ἐχομεν συνεπείας καὶ εἰς τὴν **δημοσιότητα**: Ἡ σύμβασις ἐπὶ ἀκινήτων πραγμάτων δεόν νὰ μεταγραφῆ. Προκειμένου ὁμῶς περὶ κινητῶν δὲν ἀπαιτεῖται μεταγραφή. Προκειμένου περὶ ἀκινήτων συνάπτεται ὑποθήκη, προκειμένου περὶ κινητῶν ἐνέχυρον.

Τὰ πλοῖα καίτοι εἶναι κινητὰ, ὡς πρὸς τὴν ἐξασφάλισιν τῶν

παράθυρα καὶ τὰς θύρας, ἡ θύρα ἐν σχέσει μὲ τὴν κλειδαριά. Τὸ παρεπόμενον πρᾶγμα δὲν ἔχει ὡς ἐκ τούτου κεχωρισμένην ἀτομικότητα. Ἰσχύει δὲ μεταξὺ τῶν δύο τούτων κατηγοριῶν πραγμάτων ὁ κανὼν καθ' ὃν τὸ παρεπόμενον ἀκολουθεῖ τὸ κύριον πρᾶγμα. [Ὁ ἡμέτερος Α.Κ., βλ. ἄρθρ. 953, 954, 955, ὁμιλεῖ καὶ περὶ «**συστατικοῦ**». Συστατικὸν δὲ εἶναι τὸ πρᾶγμα τὸ ὁποῖον στερρῶς καὶ μονίμως συνδέεται μετὰ τοῦ κυρίου πράγματος μὴ δυνάμενον νὰ ἀποχωρισθῆ τούτου ἄνευ βλάβης αὐτοῦ ἢ τοῦ κυρίου πράγματος ἢ ἄνευ ἀλλοιώσεως τῆς οὐσίας ἢ τοῦ προορισμοῦ αὐτῶν. Ἐκ τοῦ ἀρθροῦ δὲ 1057, καθ' ὃ «ἐάν κινητὸν ἐνωθῆ μετ' ἀκινήτου οὕτως ὥστε νὰ καταστῆ συστατικὸν τούτου, ἡ κυριότης τοῦ ἀκινήτου ἐκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ «κινήτου» προκύπτει σαφῶς ὅτι ἡ κυριότης τοῦ κυρίου ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τοῦ παρεπομένου]. Ὑπάρχουσιν ὁμῶς περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ παρεπόμενον πρᾶγμα ὄχι μόνον εἶναι κεχωρισμένον ὕλικῶς ἀπὸ τὸ κύριον διὰ τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ὁποίου προορίζεται, ἀλλ' εἶναι ἐπίσης ἱκανὸν νὰ λαμβάνεται κεχωρισμένως, ἔχον ἰδίαν ἀτομικότητα καὶ δυνάμενον νὰ χρησιμοποιηθῆ αὐτοτελῶς παρὰ τῷ κυρίῳ πράγματι ὁπότε καλεῖται **παράρτημα**. Παράρτημα π.χ. εἶναι ἡ θήκη ἐνὸς κοσμήματος, τὰ ἀγάλματα ἐνὸς πάρκου, τὰ διάφορα ὄργανα ἐνὸς πλοίου κ.ο.κ.). Ἐν ἀντιθέσει δὲ μὲ τὰ παρεπόμενα τὰ ὁποῖα εἶναι ἠνωμένα ὕλικῶς μὲ τὸ κύριον πρᾶγμα, τὰ παραρτήματα, ὄντα κεχωρισμένα τοῦ κυρίου, δύνανται νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενον κεχωρισμένων σχέσεων (βλ. ἄρθρ. 956 Α.Κ.).

ὀποχρεώσεων θεωροῦνται ὡς ἀκίνητα, ὑποβαλλόμενα εἰς ὑποθήκην.

Ἡμεῖς, ἐνδιαφερόμενοι νὰ ἐξετάσωμεν τὰ συνιστώσα τὴν περιουσίαν οἰκονομικὰ ἀγαθὰ ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως, τὰ διακρίνομεν εἰς *ὄλικὰ* καὶ *ἄυλα*. Ἐκ τούτων :

Α'. Τὰ ὄλικὰ ὑποδιαιροῦνται εἰς :

α) *Ἀκίνητα* (Οἰκόπεδα, οἰκοδομαί, δένδρα, μεταλλεῖα κλπ.).

β) *Κινητά* ("Ἐπιπλα, σκευή, ἐπιταγαί, τραπεζογραμμάτια, συναλλαγματικά, γρ/τία εἰσπρακτέα, ἐμπορεύματα, αὐτοκίνητα κλπ.).

Β'. Τὰ ἄυλα ὑποδιαιροῦνται :

α) *Εἰς ἀπαιτήσεις*. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις ἡμῶν κατὰ τρίτων ἐφ' ὅσον δὲν ἔχουσι κατοχυρωθῆ δι' ἐνὸς τίτλου, διότι ἐάν συνέβαινε τοῦτο θὰ ὑπήγοντο εἰς τὰ κινητά. Συνεπῶς πᾶσα πρὸς ἡμᾶς ὀφειλὴ παντὸς φυσικοῦ ἢ νομικοῦ προσώπου εἶναι ἀπαιτήσις. (Π.χ. τὰ ὀφειλόμενα εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν ὀφειλετῶν μας (χρεωστῶν μας), αἱ πάσης φύσεως καταθέσεις ἡμῶν παρὰ Τραπεζίαις καὶ ἄλλοις ὀργανισμοῖς).

β) *Εἰς διάφορα δικαιώματα εἰδικῆς μορφῆς*. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται τὰ διπλώματα εὐρεσιτεχνίας, τὰ προνόμια, ἡ ἐμπορικὴ ἐπωνυμία ἐνὸς οἴκου, ἡ φήμη καὶ πελατεία κλπ. ἐφ' ὅσον ταῦτα ἠγοράσθησαν ἢ ἀντηλλάγησαν δι' ἄλλων ἀγαθῶν. Δὲν ἀποτελοῦσι ταῦτα στοιχεῖα περιουσίας ὅταν δημιουργοῦνται ὑπὸ αὐτῆς ταύτης τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὅταν ἐ.π. μία ἐπιχειρήσις τὸ πρῶτον ἐμφανίζεται δὲν ἔχει πελατείαν. Τὴν πελατείαν τῆς δημιουργεῖ σὺν τῷ χρόνῳ. Ὅταν ἡ πελατεία δημιουργηθῆ δὲν δύναται νὰ ἀποτιμηθῆ ἀντὶ ὀρισμένου ποσοῦ χρημάτων ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ προστεθῆ εἰς τὰ ὑπάρχοντα περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς ἐπιχειρήσεως, διότι ἐάν συμβῆ τοῦτο θὰ ὑπῆρχε κίνδυνος ἢ ἐπιχειρήσις, διὰ τῆς μεθόδου ταύτης, νὰ ὑπερτιμήσῃ τὴν περιουσίαν τῆς. Ἐπομένως εἰδικὰ δικαιώματα ὡς τὰ προαναφερθέντα μόνον ὅταν ἀποκτῶνται ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως δι' ἀγορᾶς ἢ ἀνταλλαγῆς ἀποτελοῦσι στοιχεῖα περιουσίας.

§ 2α. *Πηγαὶ προελεύσεως τῆς περιουσίας*.— Ἰὴν περιουσίαν τὴν ὁποῖαν κατέχει ὀρισμένη ἐπιχειρήσις ἢ ἐκμετάλλευσις τὴν ὀφείλει :

α) Εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην τῆς (τὸν κεφαλαιοῦχον), ἥτοι εἰς τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον καὶ τὴν ἐπροικοδότησε.

β) Εἰς τρίτους.

γ) Εἰς τὸν ἰδιοκτῆτην τῆς καὶ εἰς τρίτους.

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν ὁμιλοῦμεν περὶ *ἰδίου κεφαλαίου* τῆς ἐπιχειρήσεως, εἰς τὴν δευτέραν περὶ *ξένου κεφαλαίου* καὶ εἰς τὴν τρίτην περὶ *ἰδίου* καὶ *ξένου κεφαλαίου*.

§ 2β. Ταξινόμησης τῆς περιουσίας καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεώς τῆς. Ἡ ταξινόμησης τῆς περιουσίας εἰς κινητὰ, ἀκίνητα, ἀπαιτήσεις καὶ εἰδικὰ δικαιώματα, ὡς καὶ ἡ ταξινόμησης τῶν πηγῶν προελεύσεως εἰς ἴδιον καὶ ξένον κεφάλαιον δὲν ἱκανοποιεῖ πλήρως καὶ διὰ τοῦτο ἡ ταξινόμησης γίνεται κατὰ διαφόρους ὁμάδας ὁμοιογενεῖς.

Οὕτω : α) Τὰ διάφορα προϊόντα τὰ ἀγοραζόμενα ἐπὶ τῷ σκοπῷ μεταπωλήσεως τῶν ἐπὶ κέρδει ἀποτελοῦν τὴν ὁμάδα : « Ἐμπορεύματα ». β) Τὰ τραπεζογραμμάτια, χαρτονομίσματα καὶ ἐπιταγαὶ ἀποτελοῦσι τὴν ὁμάδα : « Ταμεῖον ». γ) Τὰ οἰκόπεδα καὶ αἱ οἰκοδομαὶ ἀποτελοῦσι τὴν ὁμάδα : « Ἀκίνητα ». δ) Αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τρίτων αἵτινες ἔχουσι κατοχυρωθῆ διὰ γραμματίων καὶ συναλλαγμικῶν, ἀποτελοῦσι τὴν ὁμάδα : « Γραμμάτια εἰσπρακτέα ». ε) Αἱ ἐναχικαὶ ἀπαιτήσεις κατὰ τρίτων ἀποτελοῦσι τὴν ὁμάδα : « Χρεῶσαι ». στ) Τὸ ἴδιον κεφάλαιον ἀποτελεῖ τὴν ὁμάδα : « Κεφάλαιον ». ζ) Τὸ ξένον κεφάλαιον τὸ ὁποῖον ἔχει δοθῆ εἰς τὴν ἐπιχείρησιν, ἐάν ἔχη ἐξασφαλισθῆ δι' ὑποθήκης, ἀποτελεῖ τὴν ὁμάδα : « Δάνεια ἐνυπόθηκα », ἐάν δι' ἐνεχύρου, τὴν ὁμάδα : « Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ », καὶ τέλος, ἐάν ἔχη δοθῆ ἐπὶ προσωπικῇ ἀσφαλείᾳ ἄνευ ἐμπραγμάτου τοιαύτης ἀποτελεῖ τὴν ὁμάδα : « Πιστώτα ».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἐκάστη ὁμάς θὰ ἔχη ἴδιαν ὀνομασίαν, ἣν ἀποκαλοῦμεν *τίτλον*. Ἡ ὁμάς ἐ.π. δι' ἧς ἐμφανίζονται τὰ τραπεζογραμμάτια, αἱ ἐπιταγαὶ καὶ τὰ χαρτονομίσματα φέρει τὸν τίτλον : « Ταμεῖον ».

Ποίου εἴδους στοιχεῖα πρόκειται νὰ περιλάβῃ ἐκάστη ὁμάς εἶναι ζήτημα τὸ ὁποῖον θὰ ἐξαρτηθῆ ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τὰς πληροφορίας τὰς ὁποίας ζητοῦμεν ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ τίτλου τῆς ὁμάδος. Γενικῶς, ἐάν μᾶς ἱκανοποιῆ ἡ γνώσις τοῦ ποσοῦ καὶ τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων ἀρκεῖ ἡ ὁμάς ἡ ἔχουσα ὡς τίτλον : « Ἐμπορεύματα ». Ἐάν ὁμως εἶναι ἀπαραίτητος εἰς ἡμᾶς ἡ γνώσις : α) τῶν ἐμπορευμάτων τῶν εὕρισκομένων εἰς τὰς ἰδίας ἡμῶν ἀποθήκας, β) τῶν εὕρισκομένων παρὰ διαφόροις ἀνταποκριταῖς μας καὶ γ) τῶν εὕρισκομένων ἐν πλῶ ἢ μεταφερομένων διὰ σιδηροδρόμου, τότε θὰ ἔχωμεν τὰς ἐξῆς τρεῖς ὁμάδας : α) τὴν ὁμάδα : « Ἐμπορεύματα », δι' ἧς νοοῦνται τὰ ἐν τῇ ἀποθήκῃ μας ἐμπορεύματα, β) τὴν ὁμάδα « Ἐμπορεύματα παρὰ τρίτοις », δι' ἧς νοοῦνται τὰ παρ' ἀνταποκριταῖς ἐμπορεύματα, καὶ γ) τὴν ὁμάδα « Ἐμπορεύματα καθ' ὁδόν », δι' ἧς νοοῦνται τὰ μεταφερόμενα δι' ἴδιον ἡμῶν λογαριασμὸν καὶ μὴ εἰσέτι ἀφιχθέντα ἐμπορεύματα. Ἐάν δὲ ἐν μέρος τῶν ἐμπορευμάτων εἶναι δεσμευμένον ἐξ οἰασθῆποτε αἰτίας, ἐάν π.χ. ἔχη δεσμευθῆ ὑπὸ τῆς ἀγορανομίας, θὰ δημιουργηθῆ ἡ ὁμάς : « Δεσμευμένα Ἐμπορεύματα ».

§ 2γ. **Όρισμός του λογαριασμοῦ.** «Ἐκάστην ομάδα περιουσίας ἢ πηγῶν προελεύσεως μετρομένην κατὰ ποσότητα ἢ ἀποτιμωμένην» ἀποκαλοῦμεν **λογαριασμόν.**

Κατὰ ταῦτα εἰς ἕκαστον λογαριασμόν διακρίνομεν τὸν **τίτλον** αὐτοῦ, ὅστις θὰ δοθῆ βάσει τοῦ κοινοῦ χαρακτηριστικοῦ, καὶ τὴν **ἔκτασιν** αὐτοῦ, ἣτις ἐκφράζεται: ἢ α) διὰ τοῦ ποσοῦ τῶν δραχμῶν δι' οὗ ἐμφαίνεται ἢ εἰς δραχμὰς ἀξία τοῦ λογαριασμοῦ, ἢ β) διὰ μιᾶς συμβατικῆς τιμῆς (1 δρχ. ἐ.π. κατὰ τεμάχιον) ἢ γ) διὰ τῆς ποσότητος ἐκφραζομένης διὰ τῶν ἐν χρῆσει μονάδων μετρήσεως. (Τήρησις ἐ.π. τοῦ λογαριασμοῦ εἰς ὀκάδας).

§ 2δ. **Ἔννοια τῶν ὀρων «Ἐνεργητικόν» καὶ «Παθητικόν».** Οἱ λογαριασμοὶ τῆς περιουσίας, ἥτοι αἱ ομάδες τῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων πραγμάτων, αἱ ομάδες τῶν κατὰ τρίτων ἀπαιτήσεων καὶ αἱ ομάδες τῶν ἐλδικῶν δικαιωμάτων, ἀποτελοῦσιν ὄθροισόμενοι τὸ **Ἐνεργητικόν** μιᾶς ἐπιχειρήσεως. Ἄρα τὸ Ἐνεργητικόν εἶναι ταυτόσημον μὲ τὴν περιουσίαν. Ὅταν ἐπομένως λέγωμεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις Α ἔχει Ἐνεργητικόν 1.000.000, ἐννοοῦμεν ὅτι ἡ ἐπιχείρησις Α ἔχει περιουσίαν 1.000.000.

Οἱ λογαριασμοὶ οἱ ἀπεικονίζοντες τὰς πηγὰς προελεύσεως τῆς περιουσίας, ἥτοι οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ἰδίου καὶ ξένου κεφαλαίου, ἀποτελοῦσι ὄθροισόμενοι τὸ **Παθητικόν**. Δεδομένου ὅτι τὸ Παθητικόν δεικνύει τὴν προέλευσιν τῆς περιουσίας, ἣτις, ὡς ἀνωτέρω ἐτονίσθη, πρέρχεται εἴτε ἀπὸ τὸν κεφαλαιοῦχον τῆς ἐπιχειρήσεως (ἴδιον κεφάλαιον) εἴτε ἀπὸ τρίτους, δανειστάς αὐτῆς, ἔπεται ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ὀφείλει ὅ,τι κατέχει εἰς τὸν κεφαλαιοῦχον, εἰς τοὺς τρίτους ἢ καὶ εἰς ἀμφοτέρους, κεφαλαιοῦχον καὶ τρίτους.

Αἱ πρὸς τὸν κεφαλαιοῦχον καὶ τοὺς τρίτους ὑποχρεώσεις τῆς ἐπιχειρήσεως καλοῦνται **Παθητικόν**.

Τὸ Παθητικόν κατὰ συνέπειαν διακρίνεται εἰς δύο μεγάλας ομάδας (κατηγορίας):

α) Τὴν ομάδα τοῦ ξένου κεφαλαίου, ἥτοι τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς τρίτους, ἣτις καὶ καλεῖται **Πραγματικόν Παθητικόν**.

β) Τὴν ομάδα τοῦ ἰδίου κεφαλαίου, ἥτοι τὴν ὑποχρέωσιν τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς τὸν κεφαλαιοῦχον, ἣτις καὶ καλεῖται **Καθαρὰ Περιουσία** ἢ καὶ ἀπλῶς **Κεφάλαιον**.

Τόσον τὸ Πραγματικόν Παθητικόν ὅσον καὶ ἡ Καθαρὰ Περιουσία δεικνύουσι κατὰ ποῖον χρηματικόν ποσόν οἱ τρίτοι καὶ ὁ κεφαλαιοῦχος ἔχουσι δικαίωμα ἐπὶ τῆς περιουσίας, δηλαδὴ ἐπὶ τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

§ 2ε. *Έννοια, όρισμός και άπεικόνις του Ίσολογισμού.*—Διά τοῦ όρου Ίσολογισμός νοεΐται «ή ύπάρχουσα σχέση μεταξύ τῆς περιουσίας και τῶν πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς». Ὅταν ἐπομένως θέλωμεν νά εὐρώμεν τὰς σχέσεις μεταξύ περιουσίας και ἰδίου και ξένου κεφαλαίου κάμνομεν Ίσολογισμόν.

Γραφικῶς ἡ σχέση αὕτη παρίσταται διά πίνακος ὅστις ἐπίσης καλεΐται Ίσολογισμός, εἰς ἓν σκέλος τοῦ ὁποίου ἀπεικονίζεται ἡ περιουσία εἰς δὲ τὸ ἕτερον οἱ χορηγηταὶ αὐτῆς, ἤτοι ὁ κεφαλαιοδχος ἢ οἱ τρίτοι δανεισταὶ αὐτῆς ἢ και ἀμφότεραι (κεφαλαιοδχος και δανεισταί) Διά τοῦ όρου ἐπομένως «Ίσολογισμός» νοοῦνται δύο τινά: α) ἡ σχέση μεταξύ περιουσίας και πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς και β) ὁ πίναξ δι' οὗ ἡ σχέση αὕτη ἀπεικονίζεται.

Ὁ Ίσολογισμός ἀπό παραστατικῆς ἀπόψεως εἶναι «Πίναξ εἰς τὸν ὁποῖον περιληπτικῶς, ἤτοι καθ' ὁμάδας, ἀπεικονίζεται ἡ ἀποτιμηθεῖσα περιουσία και αἱ πηγαὶ προελεύσεως αὐτῆς».

Αὐτονόητον τυγχάνει ὅτι τὸ Ἐνεργητικόν δύναται νά ἀπεικονίζεται εἴτε εἰς τὴν δεξιάν εἴτε εἰς τὴν ἀριστεράν στήλην τοῦ πίνακος τοῦ Ίσολογισμού, ἀρκεῖ εἰς τὴν ἀπέναντι νά εἰκονίζεται πάντως τὸ Παθητικόν. Παρ' ἡμῖν, ὅπως και εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν χωρῶν, τὸ Ἐνεργητικόν ἐμφανίζεται εἰς τὸ ἀριστερόν τοῦ πίνακος, ἐνῶ τὸ Παθητικόν εἰς τὸ δεξιόν. Ἀντιθέτως ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ Ἐνεργητικόν ἐμφανίζεται εἰς τὸ δεξιόν και τὸ Παθητικόν εἰς τὸ ἀριστερόν.

Ἰδοῦ πῶς παρίσταται ὁ Ίσολογισμός:

<i>Ἐνεργητικόν</i>	<i>Ίσολογισμός</i>	<i>Παθητικόν</i>								
Περιουσία <table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">{</td> <td>Πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">{</td> <td>Ἀπαιτήσεις Εἰδικὰ δικαιώματα</td> </tr> </table>	{	Πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα	{	Ἀπαιτήσεις Εἰδικὰ δικαιώματα	Πηγαὶ προελεύσεως περιουσίας	<table style="display: inline-table; vertical-align: middle;"> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">{</td> <td>* Ἴδιον Κεφάλαιον</td> </tr> <tr> <td style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">{</td> <td>Ξένον Κεφάλαιον</td> </tr> </table>	{	* Ἴδιον Κεφάλαιον	{	Ξένον Κεφάλαιον
{	Πράγματα κινητὰ ἢ ἀκίνητα									
{	Ἀπαιτήσεις Εἰδικὰ δικαιώματα									
{	* Ἴδιον Κεφάλαιον									
{	Ξένον Κεφάλαιον									

Ὁ συντάσσων Ίσολογισμόν δὲν πρέπει νά συναντᾷ δυσκολίας εἰς τὸν διαχωρισμόν τῶν στοιχείων τοῦ Ἐνεργητικοῦ ἢ τοῦ Παθητικοῦ, ἀφοῦ θά ἔχη κατά νοῦν ὅτι ἡ περιουσία θά τεθῆ εἰς τὸ Ἐνεργητικόν, οἱ δὲ χορηγηταὶ αὐτῆς εἰς τὸ Παθητικόν.

Ἐάν π.χ. θελήσωμεν νά καταρτίσωμεν τὸν Ίσολογισμόν τῆς ἀτομικῆς ἐπιχειρήσεως Χ και μᾶς ἔχουσι δοθῆ ὡς δεδομένα:

Α) Ὅτι αὕτη κατ' ἐξοχίαν:

α) Μετρητὰ εἰς τραπεζογραμμάτια 100.000, β) καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίαις 200.000, γ) μετοχὰς διαφόρων ἀνωνύμων ἐταιρειῶν 4.000.000, δ) ὁμολογίας κρατικῆς και ἀνωνύμων ἐταιρειῶν 1.000.000,

ε) έμπορεύματα άξιας 1.000.000, ς) άπαιτήσεις κατά τρίτων 700.000, ζ) μηχανήματα άξιας 3.000.000 και η) άκίνητα 2.000.000.

Β) "Οτι πάντα τά άνωτέρω έχει προσφέρει εις την έπιχείρησιν ό Χ πλύν :

α) 500.000, τας όποιας έδανείσθη από την Κτηματικήν Τράπεζαν επί ύποθήκη τής οίκιας του, β) 1.000.000, τας όποιας έδανείσθη παρά τής Έθνικής Τραπεζής και γ) 1.000.000, τας όποιας όφείλει εις τρίτους

Ό Ισολογισμός θα έχη ως κάτωθι :

Ένεργητικόν	Ίσολογισμός τής Έπιχειρήσεως Χ	Παθητικόν	
Ταμείον	100.000	Κτηματική Τράπεζα	500.000
Καταθέσεις παρά Τραπεζαίς	200.000	Έθνική Τράπεζα	1.000.000
Μετοχαί	4.000.000	Πιστωταί	1.000.000
Χρεώγραφα	1.000.000	Κεφάλαιον	9.500.000
Έμπορεύματα	1.000.000		
Χρεώσται	700.000		
Μηχανήματα	3.000.000		
Άκίνητα	2.000.000		
	<u>12.000.000</u>		<u>12.000.000</u>

Ούτω εις τό Ένεργητικόν έτέθη ή περιουσία, εις δέ τό Παθητικόν τό ίδιοι και ξένον κεφάλαιον. Τό Ένεργητικόν είναι άξιας 12.000.000, αλλά και τό Παθητικόν είναι 12.000.000, έξ ών 2.500.000 τό πραγματικόν Παθητικόν, ήτοι τό ξένον κεφάλαιον, και 9.500.000 ή καθαρά περιουσία, ήτοι τό ίδιοι κεφάλαιον. Και δέν ήτο δυνατόν νά μήν ύπηρεχεν ή Ισότης αύτη, δηλαδή Ένεργητικόν=Παθητικόν, νά μήν ύπηρεχεν ή Ισότης αύτη, δηλαδή Ένεργητικόν=Παθητικόν, άφοϋ *δ,τι κέκτηται* ή έπιχείρησις έχει δοθη εις αύτην είτε ύπό τοϋ Ιδιοκτητού αύτης είτε ύπό τρίτων ή και παρ' άμφοτέρων, και έπομένως *τό όφείλει*.

§ 2ς. Μορφαί τοϋ Ίσολογισμοϋ.

Α) Η πρώτη μορφή, ή και συνήθης, ύφ' ήν έμφανίζεται ό Ίσολογισμός είναι εκείνη καθ' ήν τό Ένεργητικόν⁽¹⁾ είναι μεγαλύτερον τοϋ πραγματικοϋ Παθητικοϋ, ότε ύπάρχει ή έξης έξίσωσις :

$$E=K+\Pi$$

1. Έφεξης τό Ένεργητικόν συμβολικώς θα παρίσταται διά τοϋ Ε, τό Πραγματικόν Παθητικόν (ξένον κεφάλαιον) διά τοϋ Π και τό ίδιοι κεφάλαιον διά τοϋ Κ.

Παράδειγμα : Ὁ Α, ἔχων μετρητὰ 1.000.000 καὶ ἔμπορεύματα 2.000.000, ὀφείλει εἰς διαφόρους 500.000. Ὁ Ἰσολογισμὸς τοῦ Α παρίσταται ὡς κάτωθι :

<i>Ἐνεργητικὸν</i>	<i>Ἰσολογισμὸς τοῦ Α</i>		<i>Παθητικὸν</i>
Ταμείον	1.000.000	Πιστωταὶ	500.000
Ἐμπορεύματα	2.000.000	Κεφάλαιον	2.500.000
	<u>3.000.000</u>		<u>3.000.000</u>

Β) Ἡ δευτέρα μορφή ὑφ' ἣν ἐμφανίζεται ὁ Ἰσολογισμὸς εἶναι ἐκείνη καθ' ἣν τὸ Ἐνεργητικὸν ἰσοῦται πρὸς τὸ πραγματικὸν Παθητικὸν, ὅτε ὑπάρχει ἡ ἐξῆς ἐξίσωσις :

$$E = \Pi, \text{ ὅποτε } K \text{ δὲν ὑφίσταται.}$$

Παράδειγμα : Ὁ Α, ἔχων μετρητὰ 1.000.000 καὶ ἔμπορεύματα 2.000.000, ὀφείλει εἰς διαφόρους 3.000.000. Ὁ Ἰσολογισμὸς τοῦ Α παρίσταται ὡς ἀκολουθῶς :

<i>Ἐνεργητικὸν</i>	<i>Ἰσολογισμὸς</i>		<i>Παθητικὸν</i>
Ταμείον	1.000.000	Πιστωταὶ	3.000.000
Ἐμπορεύματα	2.000.000		
	<u>3.000.000</u>		<u>3.000.000</u>

Γ) Ἡ τρίτη μορφή εἶναι ἐκείνη καθ' ἣν τὸ Ἐνεργητικὸν εἶναι μικρότερον τοῦ Παθητικοῦ καὶ δὲν ἐξαρκεῖ διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν, ὅποτε θὰ πρέπει νὰ συνεισφέρῃ ὁ κεφαλαιοῦχος (1) εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ ἐκ τῆς ἰδιαιτέρας του περιουσίας, ἵνα ἰκανοποιηθοῦν οἱ δανεισταί.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχομεν ἔλλειμμα, ὅπερ ἰσοῦται πρὸς τὴν διαφορὰν μεταξὺ Ἐνεργητικοῦ καὶ Πραγματικοῦ Παθητικοῦ καὶ ὅπερ παρίσταται διὰ τῆς ἰσότητος :

$${}^* \text{ Ἐλλειμμα} = \Pi - E,$$

ἐξ ἧς προκύπτει ὅτι : ${}^* \text{ Ἐλλειμμα} + E = \Pi.$

1. Ἐξαιρετικῶς εἰς τὴν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν, ὅπου οἱ μέτοχοι εὐθύνονται μέχρι τῆς εἰσφορᾶς των, οἱ δανεισταί, ἐάν δὲν ἰκανοποιηθῶσι ἀπὸ τοῦ Ἐνεργητικοῦ, δὲν δύνανται νὰ στραφῶσι κατὰ τῶν μετόχων.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α . 'Ο Α, ἔχων μετρητά 1.000.000 και ἔμπορεύματα 2.000.000, ὀφείλει εἰς διαφόρους 4.000.000. 'Ο 'Ισολογισμὸς τοῦ Α παρίσταται ὡς κάτωθι :

<i>*Ενεργητικὸν</i>	Ἰσολογισμὸς	<i>Παθητικὸν</i>	
Ταμείον	1.000.000	Πιστωταὶ	4.000.000
'Εμπορεύματα	2.000.000		
'Ελλειμμα	1.000.000		
	<u>4.000.000</u>		<u>4.000.000</u>

'Εκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι : α) ὅταν τὸ $E > \Pi$ ὑπάρχει Καθαρά Περιουσία (ἴδιον κεφάλαιον, ὑποχρέωσις τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς κεφαλαιοῦχον), β) ὅταν τὸ $E = \Pi$ δὲν ὑπάρχει Καθαρά περιουσία καὶ γ) ὅταν $E < \Pi$ ὑπάρχει "Ελλειμμα.

Γενικῶς ἢ μεταξὺ τοῦ 'Ενεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ διαφορά καλεῖται *καθαρά θέσις* (situation nette, net worth). Αὕτη διακρίνεται εἰς *ἐνεργητικὴν* καὶ *παθητικὴν*. 'Ενεργητικὴν καθαρὰν θέσιν ἔχομεν ὅταν $E > \Pi$ καὶ παθητικὴν καθαρὰν θέσιν ἔχομεν ὅταν $E < \Pi$.

§ 3. Σκοποὶ τῆς Λογιστικῆς.—'Ο J. Chevalier⁽¹⁾ συνοψίζει τοὺς σκοποὺς τῆς Λογιστικῆς εἰς δύο :

1. Εἰς τὴν *καταχώρισιν* ὄλων τῶν συναλλαγῶν τῆς ἐπιχειρήσεως, καταχώρισιν δηλαδὴ ὄλων τῶν μετασχηματισμῶν τοὺς ὁποίους ὑφίστανται τὰ κεφάλαια, ἐπὶ τῷ σκοπῷ ὅπως παρασχεθοῦν πᾶσαι αἱ χρήσιμοι πληροφορίες ἐπὶ τῆς πορείας τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

2. Εἰς τὸν *ἔλεγχον* τῶν ἀποτελεσμάτων ἵνα καταστή πρόδηλος ἡ προέλευσις τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν ὡς καὶ αἱ δυνατὰ βελτιώσεις

'Εκ τοῦ ὑφ' ἡμῶν δοθέντος ὀρισμοῦ τῆς Λογιστικῆς προκύπτουν οἱ ἀκόλουθοι σκοποὶ αὐτῆς :

α) *Καταμέτρησις καὶ ἀποτίμησις τῆς περιουσίας καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεώς τῆς ἐν δεδομένη στιγμῇ*. 'Η ἐπίτευξις τοῦ σκοποῦ τούτου εἶναι μεγίστης σπουδαιότητος ὄχι μόνον διὰ τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅστις πληροφορεῖται ποῖα εἶναι ἡ ἀκριβὴς οἰκονομικὴ του κατάστασις, ἀλλ' ἐνίοτε καὶ διὰ τοὺς τρίτους (περίπτωσης χορηγήσεως δανείου κατόπιν ἐξακριβώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως ὑπὸ τοῦ δανειστοῦ, περίπτωσις συμμετοχῆς εἰς τὰ κέρδη τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν ἐργατοῦπαλλήλων αὐτῆς). Διὰ

1. «Organisation», Paris 1948 σελ. 106.

τοῦτο ἐπιβάλλεται εἰς τινὰς περιπτώσεις (* Ἀνωνόμους ἐταιρείας) δημοσίευσιν Ἱσολογισμοῦ κλπ. Ἐκτὸς ὅμως τούτου τὸ προκύψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα (κέρδος ἢ ζημία) δύναται νὰ ὑπολογισθῇ καὶ διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἴδιου κεφαλαίου τῆς ἐπιχειρήσεως κατὰ διάφορα χρονικὰ διαστήματα, χωρὶς βεβαίως νὰ εἶναι δυνατὸς ἐκ μόνης τῆς συγκρίσεως ταύτης καὶ ὁ καθορισμὸς τῆς προελεύσεώς του. Οὕτω ἂν τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως ἦτο κατὰ τὰ ἔτη :

1951	δρχ.	1.000.000	1953	1.100.000
1952	»	1.200.000	1954	900.000

προκύπτει ὅτι τὸ 1952 εἶχομεν, ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1951, κέρδος δρχ. 200.000, τὸ 1953 εἶχομεν, ἐν σχέσει μὲν πρὸς τὸ 1951, κέρδος 100.000, ἐν σχέσει ὅμως πρὸς τὸ 1952 ζημίαν 100.000, καὶ τὸ 1954 εἶχομεν ἐν σχέσει μὲ τὸ 1951 ζημίαν 100.000, ἐν σχέσει μὲ τὸ 1952 ζημίαν 300.000 καὶ ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1953 ζημίαν 200.000. (Δὲν εἶναι ὅμως δυνατὸς ἐκ μόνης τῆς συγκρίσεως τοῦ ἴδιου κεφαλαίου ὁ καθορισμὸς τῆς προελεύσεως τοῦ ἀποτελέσματος, ἂν δηλαδὴ τὸ ἐκ 200.000 ἐ.π. κέρδος, ὅπερ προέκυπεν κατὰ τὸ 1952, προήλθεν ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων, τῶν χρεωγράφων, τοῦ συναλλαγματος κλπ.).

β) *Παρακολούθησις τῶν μεταβολῶν τῆς περιουσίας καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς.* Ἡ παρακολούθησις αὕτη γίνεται διὰ τῶν διαφόρων λογαριασμῶν. Ὅσον ἀρτιωτέρα εἶναι ἡ παρακολούθησις αὕτη, τόσον πληρεστέρα καθίσταται ἡ εἰκὼν τῶν πάσης φύσεως μετασχηματισμῶν τῶν στοιχείων τοῦ Ἑνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ, οἵτινες ἀναγκαιῶς λαμβάνουσιν χώραν διὰ τῶν συναλλαγῶν.

γ) *Προσδιορισμὸς καὶ παρακολούθησις τῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων* (κερδῶν, ζημιῶν καὶ ἐξόδων) τῆς ἐπιχειρήσεως. Δὲν ἀρκεῖ ἡ γνῶσις, εἰς τὸ τέλος τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως, τοῦ προκύψαντος συνολικοῦ οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος ὅπερ, ὡς ἀναφέρομεν ἀνωτέρω, ἐπιτυγχάνεται ἐκ τῆς συγκρίσεως τῶν ἰδίων κεφαλαίων, ἀλλὰ ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ ἡ γνῶσις τῶν πηγῶν προελεύσεως τοῦ οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος. Μάλιστα, ἀντὶ νὰ ἀναμένωμεν τὸ τέλος τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως ὁπότε θὰ λάβῃ χώραν ἀπογραφή, δέον, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, νὰ προσπαθῶμεν νὰ προσδιορίζωμεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὰ προκύπτοντα οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα. Ἄρτια λογιστικὴ ὀργάνωσις εἶναι ἐκείνη ἣτις θὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο χωρὶς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀπογραφῶν, αἵτινες ἐνίοτε εἶναι δυσχερέσταται.

δ) *Καθορισμὸς καταλλήλων τρόπων καὶ μεθόδων ἐλέγχου.* Ὁ ἔλεγχος κατ' ἀρχὴν ἀφορᾷ τὴν ἐξακρίβωσιν τῆς ὀρθῆς καταχωρίσεως

των λογαριασμών, έπιτυχανομένην διά των διαφόρων Ισοζυγίων. Έκτός όμως των λογιστικών τούτων ελέγχων υπάρχει ολόκληρος λογιστικός μηχανισμός διά να προλαμβάνονται αι καταχρήσεις (προληπτικός έλεγχος), και ολόκληρος κλάδος, καλούμενος «έλεγκτική», οστις άσχολείται κυρίως με τας μεθόδους της έγκαίρου αποκαλύψεως των τυχόν καταχρήσεων (κατασταλτικός έλεγχος).

ε) *Συγκέντρωσις και έπεξεργασία στατιστικών ύλικών εκ των λογιστικών δεδομένων.* (Σύνταξις στατιστικών πινάκων, δεικτών κτλ.). Τά λογιστικά στοιχεία τά όποια άντλοϋμεν από τά πάσης φύσεως λογιστικά βιβλία, καταστάσεις κλπ., υποβαλλόμενα εις έπεξεργασίαν βάσει των μεθόδων της στατιστικής, δύνανται να παράσχουν πολλάς χρησίμους πληροφορίας ούχι μόνον διά τό παρόν και διά τό διαρρεθσαν χρονικόν διάστημα, αλλά και διά τό μέλλον, διότι έξ αυτών δύνανται να συναχθώσιν αι οικονομικαί τάσεις της έπιχειρήσεως.

Άρτια λογιστική όργάνωσις μιås έπιχειρήσεως, συνοδευομένη με ειλικρινή έμφάνισιν των οικονομικών της συναλλαγών, καθιστά άδιαβλήτους τούς Ισχυρισμούς τοϋ Ιδιοκτήτου της είτε όταν οϋτος τούς έπικαλήται διά λόγους φορολογικούς, είτε όταν ζητη χρηματοδότησιν, είτε όταν έπικαλήται την μαρτυρικήν άξιαν των βιβλίων του.

§ 4. *Διάκρισις της Δογιστικής.* Κατ' άρχήν ή Λογιστική διακρίνεται εις :

α) *Στατικήν Λογιστικήν*, εις ήν ανήκουν τά θέματα τά αναγόμενα εις στατικάς καταστάσεις (Έρευνα έ.π. τοϋ Ίσολογισμού).

β) *Δυναμικήν Δογιστικήν*, εις ήν ανήκουν τά θέματα τά αναγόμενα εις την κίνησιν και μεταβολήν της τε περιουσίας και των πηγών προελεύσεως αυτής.

γ) *Στατιστικήν Δογιστικήν*, εις ήν ανήκει ή συλλογή ύλικού εκ της στατικής και δυναμικής λογιστικής και ή περαιτέρω ειδική έπεξεργασία του, συμφώνως πρὸς τας άρχάς της στατιστικής.

Λαμβανομένων ύπ' όψιν των έπιχειρήσεων και όργανισμών οϊτινες είναι ώργανωμένοι λογιστικώς, ή Λογιστική διακρίνεται εις :

α) *Ίδιωτικήν*, έφ' όσον τηρεϊται παρά διαφόρων έπιχειρήσεων (έμπορικῶν, βιομηχανικών, τραπεζικών, ασφαλιστικών, ναυτικών, άγροτικών κλπ.). Ή Ιδιωτική λογιστική έξ άλλου διακρίνεται εις τούς έπί μέρους κλάδους :

αα) Έμπορικήν Λογιστικήν

ββ) Βιομηχανικήν »

γγ) Τραπεζικήν »

δδ) Ασφαλιστικήν »

εε) Ναυτικήν Λογιστικήν
ςς) Ἀγροτικήν » κ.ο.κ. καί

β) *Δημοσίαν*, τὴν τηρουμένην ὑπὸ τοῦ Κράτους καὶ τῶν πάσης φύσεως νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου.

Μερικοὶ συγγραφεῖς προκρίνουσιν τὴν διάκρισιν τῆς Λογιστικῆς εἰς *Γενικὴν Λογιστικὴν*, καὶ τοιαύτην νοοῦσιν τὴν ἐμπορικὴν λογιστικὴν, καὶ *Εἰδικὴν Λογιστικὴν* (τραπεζικὴν, βιομηχανικὴν κλπ.).

Ἡμεῖς προκρίνομεν τὴν κατωτέρω διάκρισιν τῆς Λογιστικῆς τὴν ὁποίαν εὐρίσκομεν πλέον μεθοδικήν :

α) *Γενικαὶ Ἀρχαὶ Λογιστικῆς*, ἔνθα ἀναπτύσσονται πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ αἵτινες διέπουν τὴν Λογιστικὴν.

β) *Ἐφηρμοσμένη Λογιστικὴ*, ἔνθα ἐφαρμόζονται αἱ γενικαὶ ἀρχαὶ τῆς Λογιστικῆς εἰς διαφόρους κλάδους τῆς οἰκονομίας (Τραπεζικὴ Λογιστικὴ, Βιομηχανικὴ Λογιστικὴ, Λογιστικὴ ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν, Ἀγροτικὴ Λογιστικὴ κλπ.).

γ) *Οἰκονομικὴ Λογιστικὴ*, ἔνθα βάσει τῶν δεδομένων τῶν λογιστικῶν στοιχείων γίνονται διάφοροι μελέται ἀφορῶσαι τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς ἐπιχειρήσεως (μελέτη τῆς ἀποδοτικότητος τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς ρευστότητος κλπ.).

Εἰς τὴν παροῦσαν ἐργασίαν ἀκολουθοῦμεν τὴν τελευταίαν ταύτην διάκρισιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

ΠΕΡΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

§ 5. *Ἀπεικόνις τῶν λογαριασμῶν.* Προηγουμένως ὠρίσαμεν τὸν λογαριασμὸν «ὡς ὁμάδα περιουσίας ἢ ὁμάδα πηγῶν προελεύσεως τῆς περιουσίας μετρουμένην κατὰ ποσότητα ἢ ἀποτιμωμένην εἰς νόμισμα». Δεδομένου δὲ ὅτι πᾶσα τοιαύτη ὁμάς διὰ τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν διαρκῶς μεταβάλλεται ἀπαραίτητον τυγχάνει νὰ παρακολουθῆται ἡ ἐξέλιξις τῆς.

Πρὸς τοῦτο θὰ καταρτίσωμεν διαγράμματα ἐν σχήματι T, τὰ ὁποῖα ἐπίσης ὀνομάζομεν λογαριασμοὺς. Ὁ λογαριασμὸς ὅθεν ἀπὸ παραστατικῆς ἀπόψεως εἶναι: «πίναξ σχήματος T διηρημένος εἰς δύο μέρη, τὸ ἀριστερόν, ὀνομαζόμενον «Χρέωσις» (1), καὶ τὸ δεξιόν, ὀνομαζόμενον «Πίστωσις» (2), δι' ὧν ἀπεικονίζεται ἡ κίνησις καὶ θέσις δεδομένης ὁμάδος περιουσίας ἢ πηγῶν προελεύσεως τῆς περιουσίας». Θὰ ὑπάρχωσι δὲ τόσα T ὅσοι εἶναι καὶ οἱ λογαριασμοί. Δεδομένου δὲ ὅτι οἱ λογαριασμοὶ εἶναι δύο εἰδῶν: α) Λογαριασμοὶ περιουσίας, β) Λογαριασμοὶ πηγῶν προελεύσεως περιουσίας, ἐξ ὧν οἱ μὲν πρῶτοι ἀνήκουσι εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν τοῦ Ἴσολογισμοῦ, ἐνῶ οἱ δεῦτεροι εἰς τὸ Παθητικόν, ἔπεται ὅτι βασικῶς οἱ λογαριασμοὶ διακρίνονται εἰς:

α) Λογαριασμοὺς τοῦ Ἐνεργητικοῦ.

β) Λογαριασμοὺς τοῦ Παθητικοῦ.

Διὰ νὰ γίνωμεν περισσότερον ἀντιληπτοὶ ἄς ἔξετάσωμεν τὸν κάτωθι Ἴσολογισμὸν:

<i>Ἐνεργητικὸν</i>	<i>Ἴσολογισμὸς τῆς Ἐπιχειρήσεως Α</i>		<i>Παθητικὸν</i>
Ταμεῖον	1.000.000	Πιστωταὶ	3.000.000
Ἐμπορεύματα	2.000.000	Κεφάλαιον	2.000.000
Χρεῶσται	2.000.000		
	<u>5.000.000</u>		<u>5.000.000</u>

Ἐν προκειμένῳ ἔχομεν πέντε (5) λογαριασμοὺς: τρεῖς (3) τοῦ Ἐνεργητικοῦ (Ταμεῖον, Ἐμπορεύματα, Χρεῶσται) καὶ δύο (2) τοῦ Παθητικοῦ (Πιστωταὶ καὶ Κεφάλαιον).

1. Καλεῖται ἐπίσης καὶ «Δοῦναι».
2. » » » » «Λαβεῖν».

Διά να παρακολουθήσωμεν έπομένως δλας τας μεταβολάς των λογαριασμών τούτων δημιουργοῦμεν τά Τ περί ὧν ὠμιλήσαμεν προηγουμένως. Θά καταρτίσωμεν δέ έν προκειμένῳ 5 Τ, ὅσοι εἶναι καί οἱ λογαριασμοί.

Τίθεται ὁμοῦς τό ἐξῆς ἐρώτημα : Τό ποσόν των δραχμῶν ποῦ θά τεθῆ; Εἰς τήν Χρέωσιν (ἀριστερά) ἢ τήν Πίστωσιν (δεξιὰ) ἐκάστου λογαριασμοῦ ;

Τοῦτο θά ἐξαρτηθῆ :

α) Ἐάν μὲν πρόκειται περί λογαριασμοῦ τοῦ Ἐνεργητικοῦ τά ποσά των δραχμῶν θά ἐγγραφῶσιν εἰς τήν Χρέωσιν (τό ἀριστερόν), ἀφοῦ καί τό Ἐνεργητικόν ἀποτελεῖ τήν ἀριστεράν στήλην τοῦ πίνακος τοῦ Ἰσολογισμοῦ.

β) Ἐάν δέ πρόκειται περί λογαριασμῶν τοῦ Παθητικοῦ τά ποσά των δραχμῶν θά ἐγγραφῶσιν εἰς τήν Πίστωσιν (τό δεξιόν), ἀφοῦ καί τό Παθητικόν ἀποτελεῖ τήν δεξιάν στήλην τοῦ πίνακος τοῦ Ἰσολογισμοῦ.

Ἐπομένως διά τό παράδειγμά μας θά δημιουργήσωμεν τοὺς ἐξῆς πέντε (5) πίνακας λογαριασμῶν :

X Ταμείον Π	X Ἐμπορεύματα Π	X Χρεώσται Π
1.000.000	2.000.000	2.000.000
X Πιστωταί Π	X Κεφάλαιον Π	
3.000.000	2.000.000	

§ 6. Παρακολούθησις τῆς κινήσεως των λογαριασμῶν. Κατωτέρω δεικνύομεν πῶς γίνεται ἡ ἀπαικόνισις τῆς κινήσεως λογαριασμῶν τινων :

Α) «Ταμείον». α) Ὅταν ἀποκτήσωμεν χρήματα ἐξ οἰαοδήποτε αἰτίας, ἔστω 500.000, ὁ λογαριασμός ὅστις ὑφίσταται τὸν ἀντίκτυπον εἶναι ὁ λογαριασμός «Ταμείον».

Ἐρωτᾶται : ποῦ θά καταχωρισθῆ ἡ εἴσπραξις, εἰς τήν Χρέωσιν ἢ εἰς τήν πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» ;

Δεδομένου ότι τὰ ὑπάρχοντα μετρητά μας ἐξ 1.000.000 τὰ ἔχομεν καταχωρίσει εἰς τὴν Χρέωσιν, κατ' ἀνάγκην καὶ ἡ μεταγενεστέρα εἴσπραξις θὰ ἀναγραφῆ εἰς τὴν Χρέωσιν καὶ ὁ λ/σμός «Ταμείον» θὰ ἔχη ὡς κάτωθι:

Χ.	Ταμείον	Π.
1.000.000 500.000		

β) Ὅταν δι' οἰονδήποτε λόγον καταβάλωμεν μετρητά, ἔστω 200.000, ὁ λογαριασμός ὅστις ὑφίσταται τὸν ἀντίκτυπον εἶναι πάλιν ὁ λογαριασμός «Ταμείον».

Ποῦ ὅμως θὰ καταχωρισθῆ ἡ πληρωμή, εἰς τὴν Χρέωσιν ἢ τὴν Πίστωσιν;

Δεδομένου ότι αἱ εἰσπράξεις, ἀποτελοῦσαι τὸ ἀντίθετον τῶν πληρωμῶν, καταχωρίζονται εἰς τὴν Χρέωσιν, κατ' ἀνάγκην αἱ πληρωμαὶ θὰ καταχωρισθοῦν εἰς τὴν Πίστωσιν καὶ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» θὰ ἔχη ὡς ἑξῆς:

Χ.	Ταμείον	Π.
1.000.000 500.000		200.000

Β) «Ἐμπορεύματα». α) Ἄν ἀγοράσωμεν ἔμπορεύματα, ἀξίας ἔστω 300.000 δρχ., ὁ λογαριασμός ὅστις ὑφίσταται τὸν ἀντίκτυπον εἶναι ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα».

Δεδομένου ότι τὰ ὑπάρχοντα ἔμπορεύματα ἀξίας 2.000.000 τὰ ἔχομεν καταχωρίσει εἰς τὴν Χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα», κατ' ἀνάγκην ἡ ἀγορὰ θὰ ἀναγραφῆ εἰς τὴν Χρέωσιν καὶ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» θὰ ἔχη ὡς κάτωθι:

Χ.	Ἐμπορεύματα	Π.
2.000.000 300.000		

β) Όταν πωλήσωμεν έμπορεύματα, άξιας έστω 500.000 δρχ., ο λογαριασμός δστις ύφίσταται τόν αντίκτυπον είναι ο λογαριασμός «Έμπορεύματα».

Δεδομένου δι αι άγοραι καταχωρίζονται εις την Χρέωσιν του λογαριασμού «Έμπορεύματα», κατ' ανάγκην αι πωλήσεις, άποτελοῦσαι τὸ αντίθετον τῶν άγορῶν, θά καταχωρισθοῦν εις την Πίστωσιν καί ο λογαριασμός «Έμπορεύματα» θά έχη ὡς έξής :

Χ.	Έμπορεύματα	Π.
	2.000.000	500.000
	300.000	

Γ) «Χρεῶσαι». α) Όταν δανείσωμεν εις τρίτους, έστω 400.000 δρχ., ο λογαριασμός δστις ύφίσταται τόν αντίκτυπον είναι ο λογαριασμός «Χρεῶσαι».

Ποῦ δμως θά καταχωρισθῆ τὸ δάνειον, εις την Χρέωσιν ἢ την Πίστωσιν αὐτοῦ ;

Δεδομένου δι αι ὑπάρχουσαι άπαιτήσεις εκ 2.000.000 έχουσι καταχωρισθῆ εις την Χρέωσιν του λογαριασμού «Χρεῶσαι», πᾶσα νέα άπαιτησις ἡμῶν κατὰ τρίτου θά καταχωρισθῆ εις την Χρέωσιν του λογαριασμού «Χρεῶσαι», δστις θά έχη πλέον ὡς έξής :

Χ.	Χρεῶσαι	Π.
	2.000.000	
	400.000	

β) Όταν οι τρίτοι ἔναντι τῶν ὀφειλῶν των μᾶς καταβάλουν, έστω 250.000, ο λογαριασμός δστις ύφίσταται τόν αντίκτυπον είναι πάλιν ο λογαριασμός «Χρεῶσαι».

Δεδομένου δι ἡ χορήγησις δανείων έγγράφεται εις την Χρέωσιν του λογαριασμού «Χρεῶσαι», ἡ έξόφλησις ἢ ἡ ἔναντι χρέους καταβολή θά έγγραφῆ εις τὸ αντίθετον, ἤτοι εις την Πίστωσιν του λογαριασμού «Χρεῶσαι», δστις θά έχη πλέον ὡς έξής :

Χ.	Χρεῶσαι	Π.
	2.000.000	250.000
	400.000	

Δ) «Πιστωταί». α) "Όταν δανεισθώμεν ἔστω 1.000.000 ὁ λογαριασμός ὅστις ὑφίσταται τὸν ἀντίκτυπον εἶναι ὁ λογαριασμός «Πιστωταί». Δεδομένου ὅτι αἱ ὀφειλαί μας πρὸς τρίτους ἀνερχόμεναι εἰς 3.000.000 ἀναγράφονται εἰς τὴν Πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου, ἡ ἀπεικόνισις τοῦ νέου δανείου θὰ γίνῃ δι' ἐγγραφῆς τοῦ 1.000.000 εἰς τὴν Πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου. Ὁ λογαριασμός δὲ θὰ ἔχη πλέον ὡς ἑξῆς :

Χ.	Πιστωταί	Π.
		3.000.000
		1.000.000

β) "Όταν καταβάλωμεν ἔναντι τῆς ὀφειλῆς μας, ἔστω 500.000, ὁ λογαριασμός ὅστις ὑφίσταται τὸν ἀντίκτυπον εἶναι ὁ λογαριασμός «Πιστωταί».

Δεδομένου ὅτι αἱ πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεις ἀναγράφονται εἰς τὴν Πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταί», κατ' ἀνάγκην ἡ ἐξόφλησις ἢ ἡ ἔναντι χρέους καταβολὴ πρὸς τρίτους θὰ γραφῇ εἰς τὸ ἀντίθετον, ἦτοι εἰς τὴν Χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταί», ὅστις πλέον θὰ ἔχη ὡς κάτωθι :

Χ.	Πιστωταί	Π.
500.000		3.000.000
		1.000.000

Ε) «Κεφάλαιον». α) "Όταν συνεστήθῃ ἡ ἐπιχείρησις, ὁ προικοδοτήσας ταύτην κεφαλαιοῦχος εἶχε πιστωθῆ εἰς τὸν λογαριασμόν «Κεφάλαιον» μὲ 2.000.000. Πᾶσα ἐπομένως νέα αὔξησις κεφαλαίων γινομένη διὰ καταβολῶν τοῦ κεφαλαιούχου θὰ ἐγγράφεται εἰς Πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον». Ἐάν ἐ. π. ὁ κεφαλαιοῦχος αὐξήσῃ τὰ κεφάλαιά του κατὰ 3.000.000, ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» θὰ πιστωθῆ μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ θὰ ἔχη ὡς κάτωθι :

Κεφάλαιον	
	2.000.000
	3.000.000

β) Ἐάν ὁ κεφαλαιοῦχος ἀποσύρῃ ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεως ἔστω 800.000, ὁ λογαριασμός ὅστις θά ὑποστῇ τὸν ἀντίκτυπον θά εἶναι ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον». Ἐφ' ὅσον αἱ εἰσφοραὶ τοῦ κεφαλαιοῦχου ἐγγράφονται εἰς τὴν Πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον», κατ' ἀνάγκην αἱ ἀναλήψεις θά ἐγγραφοῦν εἰς τὴν Χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ τούτου, ὅστις καὶ θά ἔχη ὡς κάτωθι :

Κεφάλαιον	
800.000	2.000.000
	3.000.000

Ὁ λογαριασμός ὀνομάζεται *χρεωστικός* ὡσάκις ἡ Χρέωσις εἶναι μεγαλύτερα τῆς Πιστώσεως, *πιστωτικός* ὡσάκις ἡ Πίστωσις εἶναι μεγαλύτερα τῆς Χρέωσεως, καὶ *ἐξισωμένος* ὡσάκις ἡ Χρέωσις ἰσοῦται μετὰ τὴν Πίστωσιν.

Ἐκ τῶν κάτωθι λογαριασμῶν :

Ἐμπορεύματα		Ταμείον		Πιστωταὶ	
100.000	30.000	2.000.000	3.000.000	100.000	500.000
20.000	20.000	100.000		50.000	
40.000	50.000	3.000.000		200.000	
160.000				350.000	

Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» εἶναι χρεωστικός διότι ἡ χρέωσις εἶναι μεγαλύτερα τῆς πιστώσεως (160.000 > 50.000).

Ὁ λογαριασμός «Ταμείον» εἶναι ἐξισωμένος διότι ἡ χρέωσις ἰσοῦται μετὰ τὴν πίστωσιν.

Τέλος ὁ λογαριασμός «Πιστωταὶ» εἶναι πιστωτικός διότι ἡ πίστωσις εἶναι μεγαλύτερα τῆς χρέωσεως (350.000 < 500.000).

§ 7. *Διπλογραφικὸν σύστημα.*—Προσεκτικὴ παρατήρησις τοῦ ἀντικτύπου τῶν οἰκονομικῶν πράξεων ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν μᾶς ἔπεισε ὅτι μεθ' ἐκάστην συναλλαγὴν ἐπέρχεται διπλὴ μεταβολὴ ἐπὶ τούτων. Οὕτω :

1) Ἐάν δανεισθῶμεν ἀπὸ τὸν Α 300.000, ἐπέρχεται μεταβολὴ ἐπὶ τῶν ἑξῆς δύο λογαριασμῶν :

α) τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον», καὶ

β) τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταί»,
ἐκ τῶν ὁποίων τὸν πρῶτον (α) δέον νὰ χρεώσωμεν, ἐνῶ τὸν δεύτερον (β) νὰ πιστώσωμεν, συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω.

2) Ἐὰν δανείσωμεν τὸν Β 200.000 ἐπέρχεται μεταβολὴ ἐπὶ τῶν ἐξῆς δύο λογαριασμῶν :

α) τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσται» ὅστις δέον νὰ χρεωθῆ,

β) τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον», ὅστις δέον νὰ πιστωθῆ.

Ἐπιπλέον καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς οἱ θιγόμενοι λογαριασμοὶ δὲν εἶναι μόνον δύο ἀλλὰ περισσότεροι, πάντως ὅμως τὸ ἄθροισμα τῆς πιστώσεως τῶν πιστουμένων λογαριασμῶν καὶ τὸ ἄθροισμα τῆς χρεώσεως τῶν ἀντιστοίχως χρεουμένων τοιούτων θὰ εἶναι πάντοτε κατὰ ποσὸν ἴσα.

Οὕτω, ὅταν ταυτοχρόνως δανεισθῶμεν ἀπὸ τὸν Α 1.000.000 μετρητὰ καὶ ἀγοράσωμεν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἐπὶ πιστώσει ἐμπορεύματα ἀξίας 300.000, οἱ θιγόμενοι λογαριασμοὶ εἶναι : «Ταμείον», ὅστις θὰ χρεωθῆ μὲ 1.000.000, «Ἐμπορεύματα», ὅστις θὰ χρεωθῆ μὲ 300.000, καὶ «Πιστωταί», ὅστις θὰ πιστωθῆ μὲ 1.300.000. Τὸ ἄθροισμα ἐπομένως τῶν ποσῶν τῶν χρεουμένων λογαριασμῶν «Ταμείον» καὶ «Ἐμπορεύματα» ἰσοῦται μὲ τὸ ποσὸν τοῦ πιστουμένου λογαριασμοῦ «Πιστωταί».

Τὸ τοιοῦτον λογιστικὸν σύστημα, κατὰ τὸ ὁποῖον ἐκάστη χρέωσις ἑνὸς ἢ πλειόνων λογαριασμῶν ἔχει ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν πίστωσιν ἑνὸς ἢ πλειόνων λογαριασμῶν κατὰ ποσὰ ἴσα, καλεῖται «*Διπλογραφικὸν Σύστημα*» ἢ «*Διπλογραφία*» ἢ «*Διγραφία*».

§ 8. *Κανόνες διέποντες τὸ διπλογραφικὸν σύστημα.* Κατόπιν ὧν τῶν ἀνωτέρω καταλήγομεν εἰς τὰ ἐξῆς :

Μεθ' ἐκάστην οικονομικὴν συναλλαγὴν θὰ πρέπη νὰ σκεφθῶμεν ποῖοι λογαριασμοὶ ὑπέστησαν τὸν ἀντίκτυπον καὶ ἀναλόγως νὰ χρεώσωμεν τοὺς μὲν καὶ νὰ πιστώσωμεν τοὺς δέ, κατὰ ποσὰ ἴσα.

Τὸ τιθέμενον ὅμως ἐρώτημα εἶναι : ποῖον ἢ ποίους λογαριασμοὺς θὰ χρεώσωμεν καὶ μὲ τί ποσά, ὡς καὶ ποίους λογαριασμοὺς ἀντιστοίχως θὰ πιστώσωμεν καὶ μὲ τί ποσά.

Διὰ νὰ ἀπαντήσωμεν θὰ πρέπη νὰ σκεφθῶμεν :

Α) Ἐὰν ἐπῆλθε αὐξήσις εἰς τὴν περιουσίαν, καὶ εἰδικώτερον εἰς ποῖον περιουσιακὸν στοιχεῖον. — Ἀφοῦ ἐξηκριβώσαμεν ὅτι ἐπῆλθεν ὄντως αὐξήσις τῆς περιουσίας, θὰ σκεφθῶμεν εἰς ποῖαν ὁμάδα ἀνήκει τὸ στοιχεῖον τοῦτο, ἐξευρίσκοντες οὕτω τὸν λογαριασμὸν εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει τὸ ἀποκτηθὲν περιουσιακὸν στοιχεῖον. Τώρα πλέον

ἀπομένει ἡ ἀπορία ἐάν θά χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν ἢ θά τὸν πιστώσωμεν. Διὰ νὰ τὴν ἱκανοποιήσωμεν θά σκεφθῶμεν :

Ὅταν ἀποκτήσωμεν ἓν περιουσιακὸν στοιχείον καὶ θελήσωμεν νὰ τὸ ἀπεικονίσωμεν εἰς τὸν πίνακα τοῦ Ἴσολογισμοῦ, θά τὸ ἐμφανίσωμεν εἰς τὸ Ἐνεργητικόν, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν ἀριστερὰν στήλην τοῦ Ἴσολογισμοῦ. Δεδομένου ὅτι καὶ ὁ λογαριασμὸς εἶναι καὶ αὐτὸς πίναξ, θά ἐγγράψωμεν τὸ ποσὸν εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦ λογαριασμοῦ, ἥτοι εἰς τὴν Χρέωσιν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι θά χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν ὅστις παριστᾷ τὸ ἀποκτηθὲν περιουσιακὸν στοιχείον. Πᾶσα δὲ μεταγενεστέρα ἀπόκτησις ὁμοίου περιουσιακοῦ στοιχείου θά φέρεται εἰς χρέωσιν τοῦ οἰκείου λογαριασμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται :

Ὁ Κανὼν Α΄, καθ' ὃν: «Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἐνεργητικοῦ χρεοῦνται κατ' ἀρχὰς μὲ τὰ ὑπάρχοντα, μεταγενεστέρως δὲ μὲ τὰς αὐξήσεις».

Π α ρ ᾶ δ ε ι γ μ α :

1) Ἐχομεν ἐν τῇ ἀποθήκῃ μας ἔμπορεύματα 2.000.000. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» μὲ 2.000.000, ἥτοι μὲ τὰ ὑπάρχοντα.

2) Ἀγοράζομεν νέα ἔμπορεύματα ἀξίας 1.000.000. Ἐν προκειμένῳ θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» μὲ 1.000.000, ἥτοι μὲ τὰς αὐξήσεις, (ἔχομεν αὐξήσιν τῶν ἤδη ὑπαρχόντων ἔμπορευμάτων).

β) *Ἐὰν ἐπῆλθε ἐλάττωσις εἰς τὴν περιουσίαν* καὶ εἰς ποῖον περιουσιακὸν στοιχείον εἰδικώτερον.— Ἀφοῦ ἐξηκριβώθη ὅτι ἡ ἐλάττωσις ἐπῆλθε εἰς στοιχείον τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς ὠρισμένον λογαριασμὸν τοῦ Ἐνεργητικοῦ (τῆς περιουσίας), θά πρέπει νὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦτον, δεδομένου ὅτι ἡ ἐλάττωσις ἀποτελεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς αὐξήσεως, ἥτις εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται :

Ὁ Κανὼν Β΄, καθ' ὃν: Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἐνεργητικοῦ πιστοῦνται μὲ τὰς ἐλαττώσεις αὐτῶν».

Π α ρ ᾶ δ ε ι γ μ α :

Πωλοῦμεν ἔμπορεύματα ἀξίας 300.000. Ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» θά πιστωθῆ μὲ 300.000, διότι τὰ ἔμπορεύματα ἠλαττώθησαν κατὰ τὸ ποσὸν τοῦτο.

γ) *Ἐὰν ἐπῆλθεν αὐξήσεις τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐπιχειρήσεως*, εἴτε πρὸς τὸν ἴδιον τὸν κεφαλαιοῦχον εἴτε πρὸς τοὺς τρίτους.

— Αί ηδη υπάρχουσαι υποχρεώσεις απεικονίζονται εις τὸ Παθητικὸν τοῦ Ἰσολογισμοῦ, ἀποτελοῦσαι τὸ ἴδιον καὶ ξένον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως. Δεδομένου ὅτι τὸ Παθητικὸν ἀποτελεῖ τὴν δεξιάν στήλην τοῦ πίνακος τοῦ Ἰσολογισμοῦ, αἱ υποχρεώσεις, ἐγγραφόμεναι εἰς λογαριασμόν, ἀφοῦ καὶ αὐτὸς εἶναι πίναξ, θὰ ἐγγραφοῦν εἰς τὸ δεξιόν, ἤτοι τὴν Πιστώσιν τοῦ λογαριασμοῦ. Διὰ πάσας δὲ τὰς μεταγενεστέρας αὐξήσεις τῶν υποχρεώσεων μοιραίως θὰ πιστοῦνται οἱ λογαριασμοὶ τῶν υποχρεώσεων.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται :

Ἔκτος Κανὼν Γ', καθ' ὃν «οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Παθητικοῦ πιστοῦνται μὲ τὰς υπάρχουσας υποχρεώσεις, ὡς ἐπίσης καὶ μὲ τὰς μεταγενεστέρας τοιαύτας».

Παραδείγματα :

1) Ἀρχικὴ κατάθεσις κεφαλαίου 2.000.000. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» μὲ 2.000.000, ἤτοι μὲ τὰ υπάρχοντα ἴδια κεφάλαια.

2) Μεταγενεστέρα ἐπαύξεις τοῦ κεφαλαίου μὲ 3.000.000. Θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» μὲ 3.000.000, ἤτοι μὲ τὰς αὐξήσεις τοῦ ἴδιου κεφαλαίου.

3) Ὅφειλομεν εἰς τρίτους 500.000. Θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Πιστωταί» μὲ 500.000, ἤτοι μὲ τὸ ὑπάρχον ξένον κεφάλαιον.

4) Μεταγενεστέρας δανειζόμεθα 200.000. Θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Πιστωταί» μὲ 200.000, ἤτοι μὲ τὰς αὐξήσεις τοῦ ξένου κεφαλαίου.

Δ) Ἐὰν ἐπῆλθεν ἐλάττωσις τῶν υποχρεώσεων τῆς ἐπιχειρήσεως, εἴτε πρὸς τὸν κεφαλαιοῦχον εἴτε πρὸς τρίτους.

Δεδομένου ὅτι ἡ ἐλάττωσις ἀποτελεῖ τὸ ἀντίθετον τῆς αὐξήσεως καὶ διὰ τὰς αὐξήσεις τῶν υποχρεώσεων πιστοῦται ὁ λογαριασμός ὁ παριστάνων τὴν υποχρέωσιν, ἔπεται ὅτι διὰ τὰς ἐλαττώσεις τῶν υποχρεώσεων θὰ χρεωθοῦν οἱ οἰκτεῖοι λογαριασμοὶ τῶν υποχρεώσεων.

Παραδείγματα :

1) Μᾶς ἐκλάπησαν 200.000. Ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» θὰ χρεωθῇ μὲ 200.000, διότι ὑπέστη ἐλάττωσιν.

2) Ἐξοφλοῦμεν τὸ πρὸς τὸν Δ δάνειόν μας ἐκ δρχ. 300.000. Θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Πιστωταί», διότι ὑπέστη ἐλάττωσιν.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται :

Ἔκτος Κανὼν Δ', καθ' ὃν «Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Παθητικοῦ χρεοῦνται μὲ τὰς ἐλαττώσεις».

Ἐκ τῶν ὡς ἄνω τεσσάρων κανόνων προκύπτει ὁ γενικὸς κανὼν, καθ' ὃν : «Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἑνεργητικοῦ χρεοῦνται μὲ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ πιστοῦνται μὲ τὰς ἐλαττώσεις, ἐνῶ ἀντιθέτως οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Παθητικοῦ πιστοῦνται μὲ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰς αὐξήσεις καὶ χρεοῦνται μὲ τὰς ἐλαττώσεις».

Π α ρ α δ ε ἶ γ μ α τ α ἐφαρμογῆς τοῦ γενικοῦ κανόνος :

1) Δανειζόμεθα ἀπὸ τὸν Α 1.000.000. Ποῖος λογαριασμὸς θὰ χρεωθῆ καὶ ποῖος θὰ πιστωθῆ ;

Θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον» μὲ 1.000.000, διότι εἶναι λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὅστις ὑπέστη αὐξήσιν λόγω τῆς εἰσπράξεως, καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Πιστωταὶ» μὲ 1.000.000, διότι εἶναι λογαριασμὸς Παθητικοῦ, ὅστις ὑπέστη αὐξήσιν (αὐξήσις τῶν ὑποχρεώσεων).

2) Δανειζόμεν τὸν Β 400.000.

Θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Χρεῶσται», διότι εἶναι λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὅστις ὑπέστη αὐξήσιν (αὐξήσις τῶν ἀπαιτήσεων), καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον», διότι εἶναι λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὅστις ὑπέστη μείωσιν λόγω τῆς γενομένης πληρωμῆς.

3) Καταβάλλομεν εἰς τὸν Α ἕναντι ὀφειλῆς μας 150.000.

Ἔχομεν μίαν ἐλάττωσιν ὑποχρεώσεως (πρὸς Α) κατὰ δραχ. 150.000 καὶ μίαν ἐλάττωσιν τῶν μετρητῶν μας κατὰ τὸ αὐτὸ ποσόν. Διὰ τοῦτο ὁ λογαριασμὸς τῆς ὑποχρεώσεως «Πιστωταὶ» ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν καὶ ὑφιστάμενος τὴν ἐλάττωσιν θὰ χρεωθῆ, πιστουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον», ὅστις ἀνήκει εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν καὶ ὑφίσταται τὴν ἐλάττωσιν λόγω τῆς γενομένης πληρωμῆς.

4) Ἐναντι τῆς ὀφειλῆς του ὁ Β μᾶς καταβάλλει 100.000.

Θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον» μὲ 100.000, διότι εἶναι ὁ λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ ὁ ὑποστὰς τὴν αὐξήσιν λόγω τῆς εἰσπράξεως τῶν 100.000, καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Χρεῶσται» μὲ 100.000, διότι εἶναι λογαριασμὸς τοῦ Ἑνεργητικοῦ, ὑποστὰς ἐλάττωσιν.

5) Ἀγοράζομεν ἔμπορεύματα ἀξίας 200.000 ἐπὶ πιστώσει ἀπὸ τὸν Γ.

Ἔχομεν αὐξήσιν τῶν ἔμπορευμάτων κατὰ 200.000 καὶ ταυτόχρονον αὐξήσιν τῶν ὑποχρεώσεών μας κατὰ τὸ αὐτὸ ποσόν, δι' ὃ καὶ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα», ἀνήκων εἰς τὸ Ἑνεργητικὸν καὶ αὐξανόμενος, θὰ χρεωθῆ, ἐνῶ ὁ λογαριασμὸς «Πιστωταὶ», ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν καὶ αὐξανόμενος ἐπίσης, θὰ πιστωθῆ.

6) Ἀγοράζομεν ἔμπορεύματα 300.000 τοῖς μετρητοῖς.

Ἐχομεν αὐξῆσιν τῶν ἔμπορευμάτων κατὰ 300.000 καὶ ἐπομένως θὰ χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν τοῦ Ἐνεργητικοῦ «Ἐμπορεύματα» μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο, πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Ἐνεργητικοῦ «Ταμεῖον» μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν, διότι τὰ μετρητὰ μας ὑπέστησαν ἐλάττωσιν.

7) Πωλοῦμεν ἔμπορεύματα ἀξίας 250.000 ἐπὶ πιστώσει εἰς Δ.

Ἐχομεν ἐν προκειμένῳ αὐξῆσιν τῶν ἀπαιτήσεων μας κατὰ 250.000 καὶ ἐλάττωσιν τῶν ἔμπορευμάτων κατὰ τὸ αὐτὸ ποσόν.

Διὰ τοῦτο θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Χρεώσται», ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑποστὰς τὴν αὐξῆσιν, μὲ 250.000, καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑποστὰς ἐλάττωσιν μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν.

8) Πωλοῦμεν ἔμπορεύματα ἀξίας 100.000 μετρητοῖς.

Ἐχομεν αὐξῆσιν τῶν μετρητῶν μας καὶ ἐλάττωσιν τῶν ἔμπορευμάτων μας κατὰ 100.000.

Διὰ τοῦτο θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον» ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑποστὰς τὴν αὐξῆσιν μὲ 100.000, θὰ πιστωθῆ δὲ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» ὡς ἀνήκων ἐπίσης εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑποστὰς ἐλάττωσιν μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν.

9) Ὁ Β ἐναντι τῆς ὀφειλῆς του μᾶς ὑπογράφει γραμμάτιον εἰς διαταγὴν μας 200.000.

Ἐχομεν ἐν προκειμένῳ ἀπόκτησιν ἐνὸς περιουσιακοῦ στοιχείου, τοῦ γραμματίου, τὸ ὁποῖον ἀνήκει εἰς τὸν λογαριασμὸν «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα», ὅστις εἶναι λογαριασμὸς τοῦ Ἐνεργητικοῦ. Διὰ τῆς προσθήκης τοῦ νέου γραμματίου ἐπέρχεται αὐξῆσις τοῦ λογαριασμοῦ «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα», ὅστις διὰ τοῦτο δέον νὰ χρεωθῆ μὲ 200.000 πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεώσται» μὲ 200.000, ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος ἀνήκει εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑφίσταται ἐλάττωσιν.

10) Ἐναντι τῆς πρὸς Α ὀφειλῆς μας ὑπογράφομεν πρὸς αὐτὸν γραμμάτιον 300.000.

Ἐχομεν ἐλάττωσιν τῶν ἀπλῶν ὑποχρεώσεων κατὰ 300.000 καὶ αὐξῆσιν τῶν διὰ γραμματίων ὑποχρεώσεων μας, αἵτινες ἀνήκουν εἰς τὸν λογαριασμὸν «Γραμμάτια Πληρωτέα», δι' ἧ καὶ ὁ λογαριασμὸς «Πιστωταί», ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν καὶ ὑφιστάμενος ἐλάττωσιν, θὰ χρεωθῆ, θὰ πιστωθῆ δὲ ὁ λογαριασμὸς «Γραμμάτια Πληρωτέα» ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν καὶ ὑφιστάμενος αὐξῆσιν.

11) Πληρώνομεν διὰ μισθοῦς 50.000, διὰ θέρμανσιν 10.000 καὶ διὰ φωτισμὸν 15.000, ἥτοι συνολικῶς δρχ. 75.000.

Ἐν προκειμένῳ ἔχομεν μίαν ἐλάττωσιν τοῦ ἰδίου κεφαλαίου

(ελάττωσις ὑποχρέωσεως πρὸς κεφαλαιοῦχον) κατὰ 75.000 καὶ ταυ-
τόχρονον ἐλάττωσιν τῶν μετρητῶν κατὰ 75.000. Διὰ τοῦτο θὰ χρεω-
θῆ ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον», ὅστις ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν ὑ-
πέστη ἐλάττωσιν 75.000, πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον», ὅστις
ἀνήκων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν ὑπέστη ὡσαύτως ἐλάττωσιν 75.000.

12) Εἰσπράττομεν ἀπὸ ἐνοίκια 100.000.

Ἐχομεν μίαν αὔξησιν τοῦ Ταμεῖου καὶ μίαν αὔξησιν τοῦ ἰδίου
κεφαλαίου, ἥτοι τῆς πρὸς κεφαλαιοῦχον ὑποχρέωσεως κατὰ 100.000.
Διὰ τοῦτο θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» μὲ 100.000 ὡς ἀνή-
κων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑφιστάμενος αὔξησιν, καὶ θὰ πιστωθῆ
ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Παθητικὸν καὶ ὑπο-
στάς ἐπίσης αὔξησιν.

13) Ἀγοράζομεν ἀπὸ τὸν Ε ἔμπορεύματα ἀξίας 300.000 καὶ
ἐπιπλα 100.000, καὶ τοῦ καταβάλλομεν 150.000 μετρητοῖς, διὰ δὲ τὸ
ὑπόλοιπον μένομεν χρεώσται.

Ἐχομεν μίαν αὔξησιν ἐμπορευμάτων κατὰ 300.000 καὶ μίαν
αὔξησιν τῶν ἐπιπλῶν κατὰ 100.000. Ταυτοχρόνως δὲ ἐλάττωσιν τοῦ
Ταμεῖου κατὰ 150.000 καὶ αὔξησιν τῶν ὑποχρέωσεων (πρὸς τρίτους)
κατὰ 250.000.

Διὰ τοῦτο θὰ χρεωθοῦν οἱ λογαριασμοὶ «Ἐμπορεύματα» μὲ
300.000 καὶ «Ἐπιπλα» μὲ 100.000 ὡς ἀνήκοντες εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν
καὶ ὑποστάντες αὔξησιν, θὰ πιστωθῆ δὲ ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον»
μὲ 150.000 ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν καὶ ὑποστάς μείωσιν, καὶ
ὁ λογαριασμός «Πιστωταὶ» μὲ ποσὸν 250.000 ὡς ἀνήκων εἰς τὸ Πα-
θητικὸν καὶ ὑποστάς αὔξησιν.

§ 9. Ταξινόμησις τῶν λογαριασμῶν.— Κατ' ἀρχὴν οἱ λογαρια-
σμοὶ διακρίνονται, ὡς εἶδομεν, εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας : εἰς λο-
γαριασμοὺς τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ εἰς λογαριασμοὺς τοῦ Παθητικοῦ.

Εἰδικωτέρα ταξινόμησις εἶναι εἰς λογαριασμοὺς :

α) Ἀξιῶν. Ὡς λογαριασμοὶ ἀξιῶν χαρακτηρίζονται πάντες οἱ
λογαριασμοὶ δι' ὧν ὑποδηλοῦνται «πρᾶγμα», ἀδιαφόρως ἐάν τοῦτο
εἶναι κινήτῳ ἢ ἀκινήτῳ. Ἐπομένως οἱ λογαριασμοὶ : «Ταμεῖον»,
«Ἐμπορεύματα», «Ἀκίνητα», «Ἐπιπλα», «Μηχανήματα», «Χρεώ-
γραφα», «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» εἶναι λογαριασμοὶ ἀξιῶν, διότι
ἔχουσιν ὡς κοινὸν χαρακτηριστικὸν ὅτι εἶναι πράγματα κινήτῳ ἢ
ἀκίνητα. Ἐπίσης ὡς λογαριασμοὶ ἀξιῶν δεόν νά χαρακτηρίζωνται
οἱ λογαριασμοὶ τῶν εἰδικῶν δικαιωμάτων (ἀγορασθέν προνόμιον,
ἀγορασθεῖσα ἐμπορικὴ ἐπωνυμία κλπ.), διότι οὗτοι ἐκπροσωποῦν
μίαν ἄυλον ἀξίαν διὰ τὴν ἐπιχείρησιν.

β) *Προσωπικούς*. Ὡς προσωπικοί λογαριασμοί χαρακτηρίζονται πάντες οἱ λογαριασμοί δι' ὧν ὑποδηλοῦται συναλλαγή μετὰ προσώπου τινός, φυσικοῦ ἢ νομικοῦ. Οἱ λογαριασμοί τῶν ἀπαιτήσεων: «Χρεώσται», «Δάνεια», «Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω», «Δάνεια ἐπὶ ὑποθήκη» εἶναι λογαριασμοί προσωπικοί, ὑποδηλοῦντες ἀπαιτήσεις κατὰ διαφόρων προσώπων. Δὲν ἔχει σημασίαν ἐάν πρὸς διασφάλισίν μας ἔχομεν λάβει ἐνέχυρον ἢ ὑποθήκην, ἀρκεῖ ὅτι ἔχομεν ἀπαίτησιν κατὰ προσώπου τινός διὰ νὰ χαρακτηρίσωμεν τὸν λογαριασμὸν τῆς ἀπαιτήσεως ὡς λογαριασμὸν προσωπικόν.

Ἐνταῦθα κάμνομεν μίαν διασάφησιν ὅσον ἀφορᾷ τοὺς λογαριασμοὺς «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» καὶ «Γραμμάτια Πληρωτέα». Διὰ τὸν δεύτερον δὲν γεννᾶται ζήτημα ὅτι πρόκειται περὶ προσωπικοῦ λογαριασμοῦ, ἀλλὰ τὸν πρῶτον τινὲς τὸν κατατάσσουν μεταξὺ τῶν προσωπικῶν λογαρισμῶν, καὶ τοῦτο διότι τὸ γραμμάτιον εἰς διαταγὴν ἐμφανίζει ἀπαίτησιν κατὰ προσώπου. Δεδομένου ὅμως ὅτι τὰ Γραμμάτια Εἰσπρακτέα καὶ τὰς εἰς διαταγὴν μας συναλλαγματικές, δυνάμεθα νὰ τὰ διαπραγματευθῶμεν, ὡς ἔχοντα ἐμπορευσίμον ἀξίαν, νομίζομεν σκοπιμώτεραν καὶ ὀρθοτέραν τὴν ὑπαγωγὴν τοῦ λογαριασμοῦ «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν λογαρισμῶν ἀξίων.

γ) *Λογαριασμοὺς Ἐξόδων ἢ Δαπανῶν*. Ὡς λογαριασμοί ἐξόδων ἢ δαπανῶν χαρακτηρίζονται οἱ λογαριασμοί ἐκεῖνοι δι' ὧν ὑποδηλοῦται «καταβολὴ ἀγοραστικῆς δυνάμεως πρὸς ἀπόκτησιν ὑπηρεσιῶν». Οὕτω ἢ καταβολὴ μισθῶν, ἐνοικίων, μεταφορικῶν ἐξόδων ἐμπορευμάτων κ.ἄ. ἀποτελοῦσι δαπάνας ἢ ἐξοδα περιλαμβανόμενα εἰς ἴδιαν κατηγορίαν λογαρισμῶν, τῶν καλουμένων λογαρισμῶν «Ἐξόδων ἢ Δαπανῶν», καθ' ὅσον καταβάλλεται ἀγοραστικὴ δύναμις (χρῆμα—εἶδος) μὲ ἀντάλλαγμα τὴν παροχὴν ὑπηρεσιῶν.

Τὰ ἐξοδα⁽¹⁾ εἶναι *παραγωγικά*, διότι δι' αὐτῶν δημιουργοῦνται χρησιμότητες.

Τὰ ἐξοδα, πλὴν ὠρισμένων ἐξαιρέσεων (ὡς εἶναι οἱ τόκοι ὑπερμερίας, αἱ ὑπερβολικαὶ ἀποσβέσεις καὶ ἄλλα ἐξοδα πέραν τῶν κανονικῶν), δύνανται νὰ ὑπεισέλθουν κατὰ τὴν παραγωγικὴν διαδικασίαν εἰς τὸ προϊόν καὶ νὰ ἀποτελέσωσι τμῆμα αὐτοῦ. Π.χ. τὰ μεταφορικά ἐξοδα καὶ οἱ δασμοὶ δι' ἐμπόρευμά τι μεταφέρονται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα», εἰς τρόπον ὥστε ἀποτελοῦσι

1. Ἐφεξῆς θὰ μεταχειριζώμεθα τὸν ὄρον «ἐξοδα» ἀντὶ τοῦ ταυτοσήμου «δαπάναι».

τμήμα αὐτοῦ μὲ τελικὸν σκοπὸν νὰ ἐπιρριφθῶσιν εἰς τοὺς ἀγοραστάς.

Τὸ τμήμα ὁμῶς ἐκεῖνο τῶν ἐξόδων τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ μετασχηματισθῶσιν εἰς ἀξίας ἀποτελεῖ λογαριασμὸν ἀνήκοντα εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν καλουμένων *ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν*, περὶ ὧν πραγματευόμεθα κατωτέρω.

δ) *Λογαριασμοὺς καθαρᾶς θέσεως*. Ὡς λογαριασμοὶ καθαρᾶς θέσεως χαρακτηρίζονται πάντες οἱ λογαριασμοὶ δι' ὧν ὑποδηλοῦνται :

α) τὸ ἴδιον κεφάλαιον.

β) τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα δι' ὧν αὐξάνεται ἢ μειοῦται τὸ ἴδιον κεφάλαιον.

Οἱ λογαριασμοὶ δι' ὧν ἀπεικονίζονται τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα καλοῦνται καὶ *ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοί*.

Τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα κατὰ βάσιν εἶναι δύο εἰδῶν :

1) *Κέρδη* (!) γενικῶς, δι' ὧν ἐπέρχεται αὐξήσις τοῦ ἴδιου κεφαλαίου.

2) *Ζημίαι*, δι' ὧν ἐπέρχεται ἐλάττωσις τοῦ ἴδιου κεφαλαίου.

Τὸ τμήμα ἐκεῖνο τῶν ἐξόδων τὸ ὁποῖον δὲν ἠδυνήθημεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τοὺς λογαριασμοὺς ἀξιῶν ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἰδίας κατηγορίας, τῆς καλουμένης τῶν *ἐξόδων ἢ βαρῶν ἢ δαπανῶν*.

Ἄρα πλὴν τῶν κερδῶν καὶ ζημιῶν καὶ τὰ ἔξοδα ἢ αἱ δαπάναι, ἐφ' ὅσον ἦτο ἀδύνατος ὁ μετασχηματισμὸς τῶν εἰς ἀξίας, ἀποτελοῦσιν οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα, ἅτινα ἀνήκουσιν εἰς τοὺς καλουμένους ἀποτελεσματικούς λογαριασμούς.

Τὰ τοιαῦτα ἔξοδα ὁμοιάζουν πρὸς τὰς ζημίας, διότι, ὡς ἐκεῖναι, μειώνουν τὸ κεφάλαιον, ἀλλὰ διαφέρουσιν ἐκείνων διότι εἶναι παραγωγικά, ἀφοῦ δι' αὐτῶν δημιουργοῦνται χρησιμότητες, ἐνῶ αἱ ζημίαι εἶναι ἀντιοικονομικαί, ἐφ' ὅσον ἔχομεν ἀπώλειαν ἄνευ οὐδενὸς ἀνταλλάγματος.

§ 10. *Λειτουργία τῶν λογαριασμῶν*. Ὅταν ὁμιλοῦμεν περὶ λειτουργίας λογαριασμοῦ τινος ἐννοοῦμεν εἰς ποίας περιπτώσεις χρεοῦται ἢ πιστοῦται ὁ λογαριασμὸς.

Τὸ πότε καὶ μὲ τί ποσὸν ἐπομένως θὰ χρεωθῆ ἢ θὰ πιστωθῆ εἰς λογαριασμὸς θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν φύσιν τοῦ λογαριασμοῦ, ἦτοι ἐκ τοῦ ἐάν ὁ λογαριασμὸς εἶναι ἀξίας, προσωπικὸς ἢ ἀποτελεσματικὸς.

1. Δίδομεν ἐνταῦθα εὐρεῖαν ἔννοιαν τοῦ ὅρου κέρδος εἰς τρόπον ὥστε περιλαμβάνομεν εἰς αὐτὸ πᾶν ἔσοδον, ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας καὶ ἂν προέρχεται τοῦτο (ἐκ πωλήσεως ἐμπορευμάτων, χρηματογράφων κλπ. εἰς τιμὴν μεγαλυτέραν τῆς τιμῆς κτήσεως, ἐκ δωρεᾶς, κληρονομίας, ἐξ εἰσπράξεως τόκων, ἐνοικίων, μερισμάτων κλπ.).

§ 10 α. *Λειτουργία τῶν Λογαριασμῶν Ἀξιών.* Οἱ λογαριασμοὶ ἀξιών ἀρχίζουσι πάντοτε μὲ χρέωσιν. Χρεοῦνται τὸ πρῶτον διὰ τὰ ἀπεικονίσωσι τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῇ ἐπιχειρήσει ἀξίας. Οὕτω, ὅταν ἔχωμεν ἔμπορεύματα ἐν τῇ ἀποθήκῃ μας 2.000.000 θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» μὲ 2.000.000. Μεταγενεστέρως οἱ λογαριασμοὶ ἀξιών θὰ χρεωθῶσι μὲ πᾶσαν αὐξησιν ἀξίας γινομένην : α) δι' ἀποκτήσεως (ἐάν ἐ.π. ἀγοράσωμεν ἔμπορεύματα θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα») ἢ β) διὰ καταβολῆς δαπάνης ἀφορώσης συγκεκριμένην ἀξίαν (π.χ. ἐπὶ καταβολῆς μεταφορικῶν ἐξόδων διὰ τὰ ἀγορασθέντα ἔμπορεύματα θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός ἀξίας «Ἐμπορεύματα»).

Οἱ λογαριασμοὶ ἀξιών πιστοῦνται ὡσάκις γίνεται ἐλάττωσις τῆς ἀξίας ἐξ οἰασδῆποτε αἰτίας (πώλησις ἐ.π. ἔμπορευμάτων ἢ καταστροφή ἔμπορευμάτων θὰ ἔχη ὡς συνέπειαν τὴν πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα»).

Οἱ λογαριασμοὶ ἀξιών πρέπει νὰ εἶναι χρεωστικοί, τὸ πολὺ δὲ ἐξισωμένοι, οὐδέποτε ὅμως δύνανται νὰ εἶναι πιστωτικοί. Ἐάν συμβῆ τοῦτο, παύει ὁ λογαριασμός νὰ εἶναι ἀξίας καὶ καθίσταται *μικτός*.

§ 10 β. *Λειτουργία τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν.* Εἰς προσωπικὸς λογαριασμός χρεοῦται ὡσάκις τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ εἰσπράττη ἢ λαμβάνῃ παρ' ἡμῶν ἢ διὰ λογαριασμόν μας ἀξίαν τινὰ ἢ καταλογίζεται τι εἰς βάρους του. Π. χ. ὁ Α δανειζόμενος παρ' ἡμῶν 100.000 θὰ χρεωθῆ εἰς τὸν λογαριασμόν «Χρεῶσται» μὲ 100.000. Ἐάν ὑπολογίσωμεν ὅτι ὁ Α μᾶς ὀφείλει ἀπὸ τόκους 5.000 θὰ χρεωθῆ ἐπίσης ὁ λογαριασμός «Χρεῶσται» μὲ 5.000. Θὰ πιστωθῆ δὲ ὡσάκις τὸ πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἐκπροσωπεῖ πληρῶν ἢ ἡ διδῆ εἰς ἡμᾶς ἢ διὰ λογαριασμόν μας ἀξίαν τινὰ ἢ καταλογίζεται τι εἰς βάρους μας καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ. Π. χ. δανειζόμεθα παρὰ τοῦ Β. 20.000. Ὁ Β. θὰ πιστωθῆ εἰς τὸν λογαριασμόν «Πιστωταί» μὲ 20.000. Ἐάν ὑπολογίσωμεν ὅτι τοῦ ὀφειλομένου διὰ τόκους 1000 δρχ. θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Πιστωταί» μὲ δρχ. 1000.

§ 10 γ. *Λειτουργία τῶν λογαριασμῶν ἐξόδων.* Κατ' ἀρχὴν τὰ ἐξοδα εἶναι δύο εἰδῶν (1) :

1. Ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως τὰ ἐξοδα τὰ ὁποῖα γίνονται διὰ τὰ πράγματα διακρίνονται ὡς ἀκολουθῶς :

α) *Ἐξοδα ἀναγκαῖα* (spese necessarie). Τοιαῦτα εἶναι τὰ γινόμενα διὰ τὴν διατήρησιν τοῦ πράγματος (π.χ. ἐπισκευὴ τῶν τοίχων τῆς οἰκίας κλπ.). [Εἰς τὴν λογιστικὴν γλῶσσαν καλοῦνται *ἐξοδα συντηρήσεως* τοῦ πράγματος (π.χ. ἐξοδα συντηρήσεως τοῦ ἀκινήτου)].

β) *Ἐξοδα ὠφέλιμα* (spese utili). Τοιαῦτα εἶναι τὰ γινόμενα ἐπὶ τῷ σκο-

α) *Ειδικά*, άφορώντα ώρισμένας μόνον άξίας και δυνάμενα νά μετασχηματισθώσιν εις άξίας. Π. χ. ή καταβολή δασμών και μεταφορικών έξόδων διά τό έμπόρευμα «δρυζα» είναι ειδικόν έξοδον, διότι άφορᾷ έν ώρισμένον έμπόρευμα, τήν δρυζαν, και μετασχηματίζεται εις άξίαν. Ούτω έν ή δρυζα ήγοράσθη πρός 20 δρχ. τήν όκάν και άναλογουσι τοιαύτα έξοδα δρχ. 2 κατ' όκάν, ή τιμή τής όρύζης άνέρχεται εις 22 δρχ., ήτοι τά έξοδα δρχ. 2 ένεσωματώθησαν εις τήν άξίαν τής όρύζης.

β) *Μή ειδικά*. Τοιαύτα είναι εκείνα τά όποια δέν άφορῶσιν ώρισμένην άξίαν αλλά όλόκληρον τήν έπιχείρησιν. 'Η καταβολή άσφαλιστρων δι' έμπορεύματα τά όποια άποστέλλομεν εις άνταποκριτήν μας διά νά τά διαθέση δι' ίδιον μας λογαριασμόν άποτελεϊ ειδικόν έξοδον, διότι άφορᾷ τά έμπορεύματα και ειδικώς μάλιστα τό συγκεκριμένον έμπόρευμα τό όποϊον άπεστείλαμεν (έστω τήν δρυζαν). 'Η καταβολή δμως μισθών, ένοικίων κλπ. άφορᾷ ού μόνον τά έμπορεύματα και ειδικώς τήν δρυζαν, αλλά όλόκληρον τήν έπιχείρησιν, ήτις δυνατόν πλην τής άγοραπωλησίας έμπορευμάτων δι' ίδιον λογαριασμόν νά έχη πλειστας δσας άλλας έργασίας (παραγγελιοδοχικάς κλπ.).

Τά ειδικά έξοδα, έφ' όσον είναι δυνατόν, δέον νά έγγραφῶνται άπ' εύθείας εις τόν λογαριασμόν άξίας εις τόν όποϊον άνήκει ή άξία χάριν τής όποίας έγέγοντο, διά χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α : Καταβάλλομεν διά μεταφορικά έξοδα τής άγορασθείσης όρύζης δρχ. 1000. Θά χρεωθῆ έν προκειμένῳ ο λογαριασμός «'Εμπορεύματα», εις τόν όποϊον άνήκει ή δρυζα, με δρ. 1000.

'Υπάρχουσιν δμως περιπτώσεις καθ' ός επιβάλλεται ή μη άπ' εύθείας έγγραφῆ τών ειδικών έξόδων εις τούς οικείους λογαριασμούς άξιῶν. Εις τάς περιπτώσεις ταύτας θά χρεωθῶσιν οι λογαριασμοί τών έξόδων και έν καιρῷ θά γίνῃ ή μεταφορά των εις τούς οικείους λογαριασμούς άξιῶν.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α : Βιομηχανοποιούμεν τό προϊόν Χ και πληρώνομεν έκάστην εβδομάδα δι' ήμερομίσθια 100.000. Εις τό τέλος

πῶ αύξήσεως τής χρησιμότητος ή τοῦ εισοδήματος τοῦ πράγματος (π.χ. ένός άμπελώνος). [Εις τήν λογιστικήν γλῶσσαν καλοῦνται *έξοδα βελτιώσεως* τοῦ πράγματος].

γ) *Έξοδα τέργεως* (spese voluttuarie). Τοιαύτα είναι τά γενόμενα έπι σκοπῷ αισθητικῷ ή τά όποια δέν δύνανται νά χαρακτηρισθῶσιν οὔτε ως άναγκαῖα οὔτε ως ώφέλιμα. (Βλ. G. Fanelli ένθ. άν. σελ. 149).

της εβδομάδος χρεοῦται ὁ λογαριασμός «Ἡμερομίσθια», λογαριασμός ειδικοῦ ἐξόδου, μὲ 100.000, ὅστις τέλος θὰ μεταφερθῆ εἰς τὸν λογαριασμόν «Κατασκευή», λογαριασμόν ἀξίας.

Τὰ μὴ ειδικὰ ἔξοδα εἶναι κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν μέρος «Γενικά Ἐξοδα» ἀφορῶντα ὀλόκληρον τὴν ἐπιχείρησιν, ὡς εἶναι ἡ καταβολὴ διὰ μισθοῦς, θέρμανσιν, φωτισμόν, ἐνοίκια, ὕδωρ, τηλεφῶνον, χαρτόσημα καὶ τέλη, ἢ καταβολὴ ἀσφαλιστρῶν διὰ τὴν οἰκοδομήν καὶ δι' ὅλα τὰ ἐν αὐτῇ ὑπάρχοντα, ἢ καταβολὴ φόρων, ἢ καταβολὴ εἰς ἐράνους, ἢ καταβολὴ διὰ γραφικὴν ὕλην κλπ., δι' ὅ καὶ ὑπάγονται εἰς ἓνα λογαριασμόν ὅστις καλεῖται «Γενικά Ἐξοδα» καὶ ὅστις χρεοῦται ὁσάκις λαμβάνει χώραν ἓν ἔξοδον ὡς ἀνωτέρω. Εἰς τὰ γενικά ἔξοδα ὑπάγονται καὶ οἱ εἰς βάρος τῆς ἐπιχειρήσεως τόκοι ὡς καὶ αἱ ἀποσβέσεις (1), καθ' ὅσον γίνονται χάριν ὀλοκλήρου τῆς ἐπιχειρήσεως, καίτοι ἐμφανίζονται συνήθως εἰς ἰδιαιτέρους λογαριασμούς.

Πολλάκις δύνανται ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Γενικά Ἐξοδα» νὰ λειτουργήσῃ πολλοὶ λογαριασμοί: «Μισθοί», «Ἐνοίκια», «Φωτισμός», «Θέρμανσις», κλπ. οἵτινες καὶ θὰ χρεωθῶσι μεταφερόμενοι (πιστούμενοι) τελικῶς εἰς τὸν λογαριασμόν «Γενικά Ἐξοδα», ὅστις διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῆς χρεώσεώς του θὰ δείξῃ τὸ σύνολον τῶν γενικῶν ἐξόδων τῆς ἐπιχειρήσεως.

Οὕτω ἐὰν καταβληθῶν: α) διὰ μισθοῦς 40.000, β) δι' ἐνοίκια 30.000 καὶ γ) διὰ φωτισμόν δρχ. 5000 καὶ ἔχουν ἐγγραφῆ αἱ τοιαῦται ἐπιβαρύνσεις εἰς ἰδιαιτέρους λογαριασμούς, τελικῶς δεόν νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸν λογαριασμόν «Γενικά Ἐξοδα». Ἦτοι:

Χ.	Μισθοί	Π.
	40.000	40.000

Χ.	Ἐνοίκια	Π.
	30.000	30.000

Χ.	Φωτισμός	Π.
	5.000	5.000

Χ.	Γενικά ἔξοδα	Π.
	75.000	

1. Βλ. περαιτέρω κεφάλαιον «Σύνταξις Ἰσολογισμοῦ τέλους χρήσεως»

Ἡ χρέωσις τοῦ λογαριασμοῦ «Γενικά Ἔξοδα» μὲ 75.000 ἐγένετο πιστώσει τῶν λογαριασμῶν: «Μισθοί» μὲ 40.000, «Ἐνοίκια» μὲ 30.000 καὶ «Φωτισμός» μὲ 5.000.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν μὴ εἰδικῶν ἐξόδων ὑπάγονται καὶ τὰ ἔξοδα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα γίνονται καθ' ὑπέρβασιν τῶν κανονικῶν γενικῶν ἐξόδων, ὡς εἶναι οἱ τόκοι ὑπερμερίας, αἱ ὑπερβολικαὶ ἀποσβέσεις κ.λ.

Ἐν τμήμα τῶν γενικῶν ἐξόδων θὰ ἔπρεπε νὰ μεταφέρεται εἰς χρέωσιν τοῦ ἀντικειμένου τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, προκειμένου περὶ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα», καὶ δὴ ἀναλόγως τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐάν ἡ ἐπιχείρησις κατὰ τὸ ἥμισυ ἐ.π. ἀσχολεῖται μὲ τὸ ἐμπόριον δι' ἴδιον λογαριασμόν καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ μὲ παραγωγελιοδοχικὰς ἐργασίας, θὰ μεταφερθῆ εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα» τὸ ἥμισυ τῶν γενικῶν ἐξόδων. Τοῦτο ὁμῶς ἐν τῇ πράξει γίνεται εἰς ἴσων περιωρισμένην κλίμακα.

Τὰ μὴ εἰδικὰ καθ' ὑπέρβασιν ἔξοδα (τόκοι ὑπερμερίας κλπ.) ὡς καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Γενικά Ἔξοδα (μετὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ ἀναλογοῦντος μέρους εἰς τὸν λογαριασμόν ἐ.π. «Ἐμπορεύματα», ἐφ' ὅσον λάβῃ χώραν τοιαύτη μεταφορὰ, ἥτις ἀπὸ θεωρητικῆς ἀπόψεως εἶναι ἡ ὀρθὴ ὁδὸς καὶ ἣς ἡ καθιέρωσις δεόν νὰ ἐπιδιωχθῆ, ἀλλ' ἥτις ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη ἐν τῇ πράξει συναντᾷ δυσκολίας) εἶναι ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοὶ καὶ θὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως», περὶ οὗ κατωτέρω.

Τὸ ζήτημα τὸ ὁποῖον τίθεται εἶναι πότε εἰς λογαριασμόν ἐξόδου δεόν νὰ χρεωθῆ.

Ὁ λογαριασμός τοῦ ἐξόδου θὰ χρεωθῆ κατ' ἀρχὴν εὐθύς ὡς πραγματοποιηθῆ τὸ ἔξοδον καὶ οὐχὶ ἀφ' ἧς γεννηθῆ ἡ νομικὴ ὑποχρέωσις πρὸς κατοβολὴν του. Οὕτω π.χ., ἐάν ἔχωμεν συμφωνήσει νὰ καταβάλλωμεν τὸ ἐνοίκιον τοῦ καταστήματός μας εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστου μηνός, δεδομένου ὅτι τὸ ἐνοίκιον εἶναι δι' ἡμᾶς ἔξοδον ἀφ' οὗ ὡς ἀντιπαροχὴν τῆς γενομένης δαπάνης ἔχομεν τὴν χρῆσιν τοῦ καταστήματος, θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐνοίκια» εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός, διότι τότε πραγματοποιεῖται τὸ ἔξοδον ἀνεξαρτήτως τῆς νομικῆς ὑποχρέωσος τὴν ὁποῖαν ἔχομεν πρὸς τὸν ἰδιοκτῆτην τοῦ καταστήματος. Προκαταβάλλοντες τὸ ἐνοίκιον τὴν 1ην τοῦ μηνός οὐσιαστικῶς δανείζομεν τὸν ἰδιοκτῆτην, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τὸν χρεώσωμεν εἰς ἓνα λογαριασμόν προσωπικόν, ἔστω τὸν λογαριασμόν «Ἐνοίκια Προπληρωθέντα». Οὗτος μᾶς ἐξοφλεῖ εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός διὰ τῆς παραχωρηθείσης χρήσεως ἑνὸς μηνός τοῦ καταστήματός του. Διὰ τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός ὀφείλομεν νὰ

χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ἐνοίκια», ἀπεικονίζοντες οὕτω τὴν πραγματοποιήσασιν τῆς δαπάνης, καὶ νὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ἐνοίκια Προπληρωθέντα» δεικνύοντες οὕτω τὴν ἐξόφλησιν τῆς ὀφειλῆς τοῦ ἰδιοκτῆτου. Διὰ νὰ γίνωμεν περισσότερον ἀντιληπτοί, φέρομεν ἕν ἄλλο παράδειγμα. Προκειμένου νὰ γίνῃ ἐπισκευὴ ἑνὸς μηχανήματος προπληρώνομεν τὸν μηχανικὸν ὅστις θὰ τὴν ἐνεργήσῃ. Ὁ μηχανικὸς ἐκτελεῖ τὴν ἐπισκευὴν μετὰ δὶμήνον. Ὁ λογαριασμὸς τῶν ἐξόδων θὰ χρεωθῇ ἀφ' ἧς τὸ ἔξοδον ἐπραγματοποιήθη καὶ τοῦτο ἐγένετο ἀφ' ἧς ἐπῆλθε ἡ ἐπισκευὴ (ἀντιπαροχή, ἀντάλλαγμα). Προηγουμένως ἡ καταβολὴ ἑνὸς ποσοῦ εἰς τὸν μηχανικὸν ἰσοδυναμεῖ πρὸς δάνειον γενόμενον πρὸς αὐτόν, τὸ ὁποῖον οὗτος ἐξώφλησεν εὐθύς ὡς ἐπεσκεύασε τὸ μηχανήμα. Διὰ τοῦτο ἅμα τῇ προκαταβολῇ τῆς δαπάνης θὰ χρεωθῇ ὁ μηχανικὸς εἰς ἕνα προσωπικὸν λογαριασμὸν, ἔστω τὸν λογαριασμὸν «Προπληρωμαὶ Ἐπισκευῶν», ὅστις θὰ πιστωθῇ ἅμα τῇ ἐκτελέσει τῆς ἐπισκευῆς, χρεουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐπισκευαί», ὅστις εἶναι λογαριασμὸς ἐξόδου.

Κατ' ἐξαιρέσιν ἢ ὑπολογιζομένη ἐκ τῆς χρήσεως φυσικὴ φθορὰ τῶν μηχανημάτων, ἐπίπλων, ἐργαλείων κλπ., ἀποτελοῦσα ἔξοδον καὶ καλουμένη *ἀπόσβεις*, χρεοῦται εἰς τὸν οἰκτεῖον λογαριασμὸν καὶ πρὶν ἐπέλθῃ, προὑπολογιζομένη, καὶ τοῦτο διότι πρόκειται νὰ ἐπιρριφθῇ ἐπὶ τοῦ παραγομένου προϊόντος. Ὅσακις ὅθεν ἕν ἔξοδον πρόκειται νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς μίαν ἀξίαν, καίτοι ἀκόμη δὲν ἐπραγματοποιήθη θὰ προὑπολογισθῇ καὶ θὰ χρεωθῇ ὁ οἰκτεῖος λογαριασμὸς του, ὡς ἔάν εἶχε πραγματοποιηθῇ. Τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ τὴν ἐξαιρέσιν.

Εἰς τὴν πρᾶξιν, ἵνα ἀποφεύγωνται αἱ πολλαὶ ἐγγραφαί, δεδομένου ὅτι καὶ τὰ προπληρωθέντα ἔξοδα τελικῶς θὰ πραγματοποιηθοῦν, εὐθύς ἐξ ἀρχῆς χρεώνουν τὸν οἰκτεῖον λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων.

Πάντως δεόν νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι, διὰ νὰ προσδιορίσωμεν τὰ ἔξοδα μιᾶς ἐπιχειρήσεως, πρέπει νὰ διακρίνωμεν τὰ προπληρωθέντα ἀπὸ τὰ πραγματοποιηθέντα τοιαῦτα καὶ ὅτι ἀπὸ λογιστικῆς ἀπόψεως μόνον τὰ δευτέρα εἶναι ἔξοδα, διότι τὰ πρῶτα ἀποτελοῦν ἀπαιτήσεις.

§ 10δ. *Λειτουργία τῶν Λογαριασμῶν Καθαρῆς Θέσεως.* Τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐμφανίζεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον» καὶ συγκεκριμένως εἰς τὴν πίστωσιν αὐτοῦ. Θὰ ἠδύνατο, ὁσάκις ἔχομεν κέρδος, νὰ πιστοῦται ὁ λογαριασμὸς «Κεφάλαιον», ὁσάκις δὲ ἔχομεν ζημίαν νὰ χρεοῦται, εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον» νὰ μᾶς παρουσιάσῃ ποῖον τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐν δεδομένῃ στιγμῇ.

Ἐάν ἐ.π. τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως ἀνέρχεται εἰς 5.000.000 καὶ μεταγενεστέρως αὕτη ὑποστῆ ζημίας 1.600.000 καὶ πραγματοποίησι κέρδη 2.000.000, ὁ λογαριασμός «Κεφάλαιον» θὰ παρουσιάσῃ τὴν κάτωθι εἰκόνα :

Χρέωσις	Κεφάλαιον	Πιστώσις
(Ζημιαί)	1.600.000	(Ἴδιον ἀρχικὸν κεφάλαιον) 5.000.000
		(Κέρδη) 2.000.000
	<u>1.600.000</u>	<u>7.000.000</u>

Τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον» ἐκ 5.400.000 μᾶς δεικνύει ποῖον εἶναι τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως κατόπιν ὄλων τῶν ἀνωτέρω ἀυξομειώσεων.

Ἐκ τούτων ἀποφασίζομεν ὅτι ἀπὸ οἰκονομικῆς, ἐνδιαφέρει νὰ γνωρίζωμεν καὶ τὴν προέλευσιν τῆς ζημίας καὶ τοῦ κέρδους, διὰ τοῦτο ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον» θὰ ἠδύνατο νὰ λειτουργήσουν ἐκ παραλλήλου καὶ ἄλλοι δύο λογαριασμοί, εἰς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ζημιαί» καὶ εἰς ὑπὸ τὸν τίτλον «Κέρδη».

Ἐκ τούτων ὁ μὲν λογαριασμός «Ζημιαί» θὰ ἐχρεοῦτο ὡς ἀκόμη ἐπὶ κέρδη, ὁ δὲ λογαριασμός «Κέρδη» θὰ ἐπιστοῦτο ὡς ἀκόμη ἐπὶ κέρδη.

Θὰ ἐλειτούργουν ἐπομένως, διὰ τὸ παράδειγμά μας, οἱ κάτωθι λογαριασμοί :

Κεφάλαιον	Ζημιαί	Κέρδη
5.000.000	1.600.000	2.000.000

Διὰ νὰ εὐρωμεν δὲ ἐν δεδομένη στιγμῇ ποῖον τὸ ἴδιον κεφάλαιον κατόπιν τῆς ἐπιδράσεως τῶν ἀνωτέρω ζημιῶν καὶ κερδῶν, θὰ μεταφέρωμεν ἀμφότερα, «Κέρδη» καὶ «Ζημίας», εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον», ὁ ὁποῖος θὰ εἶχεν οὕτω :

Χρέωσις	Κεφάλαιον	Πιστώσις
	1.600.000	5.000.000
		2.000.000
	<u>1.600.000</u>	<u>7.000.000</u>

Ἐπομένως τὸ ὑπόλοιπὸν τοῦ θὰ εἶναι πιστωτικὸν 5.400.000 = 7.000.000—1.600.000.

Ἡ ὑπεροχὴ τῆς τηρήσεως, ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον», τῶν λογαριασμῶν «Ζημίαι» καὶ «Κέρδη» εἶναι προφανής, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι ἀντλοῦμεν πλείονας πληροφορίας, ἤτοι οὐχὶ μόνον ἐὰν ἠϋξήθη ἢ ἡλαττώθη τὸ ἴδιον κεφάλαιον τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀλλὰ καὶ πόθεν ἐπῆλθεν ἡ ἀύξομειώσις αὕτη.

Ἐπῆλθε εἰς τὸ παράδειγμά μας αὐξήσις τοῦ ἴδιου κεφαλαίου ἀπὸ 5.000.000 εἰς 5.400.000, διότι εἴχομεν κέρδη 2.000.000 καὶ ζημίας 1.600.000.

Ἐν τούτοις ὁμως ἡ γνώσις ἐν συνόλῳ τῶν ζημιῶν καὶ κερδῶν δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὴ, διότι μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ γνωρίζωμεν οὐ μόνον ὅτι ἔχομεν ζημίαν 1.600.000, ἀλλὰ καὶ τὴν προέλευσιν τῆς ζημίας. Τὸ αὐτὸ δὲ ἰσχύει προκειμένου καὶ περὶ τῶν κερδῶν.

Διὰ τοῦτο ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Ζημίαι» θὰ ἡδύναντο νὰ λειτουργήσουν πλείονες λογαριασμοὶ ζημιῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ ἐδείκνυε καὶ τὴν συγκεκριμένην ζημίαν.

Ἐστω ὅτι ἡ ἐξ 1.600.000 ζημία προέρχεται ἀπὸ τὰς ἑξῆς αἰτίας:

α) 900.000 ἀπὸ πώλησιν ἐμπορευμάτων εἰς τιμὴν μικροτέραν τοῦ κόστους, β) 500.000 ἀπὸ πώλησιν χρεωγράφων εἰς τιμὴν μικροτέραν τῆς τιμῆς ἀγορᾶς καὶ γ) 200.000 ἀπὸ καταστροφὴν διαφόρων σκευῶν.

Θὰ ἐχρεοῦντο ἐν προκειμένῳ, ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Ζημίαι», οἱ κάτωθι λογαριασμοί:

<u>Ζημίαι ἐξ ἐμ/των</u>	<u>Ζημίαι ἐκ χρημ/φών</u>	<u>Ζημίαι ἐκ σκευῶν</u>
900.000	500.000	200.000

Ἀντὶ δὲ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη» θὰ ἡδύναντο νὰ λειτουργήσουν πλείονες λογαριασμοὶ κερδῶν, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ ἐδείκνυε τὸ συγκεκριμένον κέρδος. Ἐστω ὅτι τὰ ἐκ 2.000.000 κέρδη προέρχονται: α) 1.500.000 ἐκ τῆς πωλήσεως μετοχῶν, β) 300.000 ἐκ τῆς πωλήσεως ἐνὸς οἰκοπέδου καὶ γ) 200.000 ἀπὸ εἰσπράξεις τοκομεριδίων τῶν ὁμολογιῶν τὰς ὁποίας κέκτηται ἡ ἐπιχείρησις.

Θὰ ἐπιστοῦντο ἐν προκειμένῳ ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Κέρδη» οἱ κάτωθι λογαριασμοί :

Κέρδη ἐκ Μετοχῶν	Κέρδη ἐξ Ἀκινήτων	Τόκοι
1.500.000	300.000	200.000

Ἐάν θέλωμεν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ ἴδιον κεφάλαιον κατόπιν τῶν ἐκ τῶν ζημιῶν καὶ κερδῶν ἐπιδράσεων θὰ μεταφέρωμεν ὅλους τοὺς λογαριασμοὺς τῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων (Κερδῶν καὶ Ζημιῶν) εἰς ἓνα λογαριασμόν, ὅστις φέρει τὸν τίτλον «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» καὶ ὁ ὁποῖος θὰ παρουσιάσῃ τὴν κάτωθι εἰκόνα :

Ἀποτελέσματα Χρήσεως	
1.600.000	2.000.000

Ἡ ἐξ 1.600.000 χρέωσις ἐγένετο πιστώσει τῶν λογαριασμῶν :

- α) «Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων» μὲ 900.000.
- β) «Ζημίαι ἐκ Χρηματογράφων» μὲ 500.000.
- γ) «Ζημίαι ἐκ Σκευῶν» μὲ 200.000.

Ἡ ἐκ 2.000.000 πίστωσης ἐγένετο χρεώσει τῶν λογαριασμῶν :

- α) «Κέρδη ἐκ Μετοχῶν» μὲ 1 500.000.
- β) «Κέρδη ἐξ Ἀκινήτων» μὲ 300.000.
- γ) «Τόκοι» μὲ 200.000.

Ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Τόκοι» θὰ ἠδύναντο νὰ λειτουργήσωσι δύο λογαριασμοί: α) «Τόκοι Χρεωστικοί» διὰ τοὺς εἰς βάρους μας τόκους καὶ β) «Τόκοι Πιστωτικοί» διὰ τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν τόκους.

Ἐάν ἐν μέρος τῶν Γενικῶν ἐξόδων δὲν μετεφέρῃ εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα», ἔστω δρχ. 100.000, καὶ ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἐξῆς μὴ εἰδικὰ ἔξοδα : «Ἐξοδα Ὁργανώσεως» 15.000 καὶ «Τόκοι Ὑπερμερίας» 10.000, τὰ ὁποῖα ἐχαρακτηρίσαμεν ὡς ἀποτελεσματικούς λογαριασμοὺς, πάντα ταῦτα μεταφέρομεν εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως», καὶ δὴ εἰς χρέωσιν τοῦ πιστώσει αὐτῶν, ὅτε ταῦτα ἐξισοῦνται. Κατόπιν τῆς ἐγγραφῆς ταύτης οἱ λογαριασμοὶ παρουσιάζουν τὴν ἐξῆς εἰκόνα :

Ὁ λογαριασμός τῆς ζημίας θὰ χρεωθῇ εὐθύς ὡς ἐπέλθῃ ἡ ζημία. Ἐμπορεύματα ἐ.π. στοιχίσαντα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν 1000 δραχμᾶς τὸ κιλόν καὶ πωληθέντα πρὸς 900 ἐπιφέρουν ζημίαν 100 δραχμῶν κατὰ κιλόν. Μεθ' ἐκάστην ὄθεν πώλησιν εἰς τὴν τιμὴν τῶν 900 δραχμῶν θὰ χρεοῦται ὁ λογαριασμός «Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων» μὲ 100 δρχ. δι' ἕκαστον πωλούμενον κιλόν. Ἐπίσης ἐάν καοῦν ἐ. π. ἀνασφάλιστα ἔμπορεύματά μας ἀξίας 1.000.000 ἡ ζημία εἶναι 1.000.000, δι' ὃ καὶ πρέπει νὰ χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων» μὲ 1.000.000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄.

Α Π Ο Γ Ρ Α Φ Η

§ 11 **Όρισμός.** Καλείται *άπογραφή* «ή έν δεδομένη στιγμή λεπτομερής καταμέτρησης και άποτίμησις τής περιουσίας και τών πρός τρίτους ύποχρεώσεων τής έπιχειρήσεως, προσδιοριζομένου του ίδιου κεφαλαίου αύτης» (1).

1. Κατά τόν άρθρον 9 του Έμπορικού Νόμου πός έμπορος «χρεωστεί να κάμνη κατ' έτος ίδιόγραφον άπογραφήν τών κινητών και άκινήτων πραγμάτων του και τής περιουσίας και του χρέους του και να την άντιγράφη κατ' έτος εις ειδικόν επί τούτω βιβλίον». Ός έχει ή διάταξις αύτη δέν έπιβάλλεται ύποχρέωσις πρός σύνταξιν άπογραφής κατά την έναρξιν τής λειτουργίας τής έπιχειρήσεως.

Σήμερον δέν άπαιτείται ή άπογραφή να είναι ίδιόγραφος, άρκει κάτωθεν αύτης να ύπογράψη ό ιδιοκτήτης τής έπιχειρήσεως.

Ό νόμος άπαιτεί την κατ' έτος άπογραφήν. Δέν προσδιορίζεται όμως ή έποχή. Η άπογραφή, δεδομένου ότι θα άπαιτήση άπασχόλησιν του προσώπου και ένίοτε κλείσιμον του καταστήματος, δέον να ένεργήται κατ' έτος εις έποχήν καθ'ήν ή έπιχειρήσις έχει την μικροτέραν άπασχόλησιν, ήτοι κατά τας νεκράς περιόδους. Έξυπακούεται ότι αναλόγως τής έπιχειρήσεως ποιούσιν και ή έποχή. Διά τας γεωργικάς έ. π. έκμεταλλεύσεις αι έορταί τών Χριστουγέννων άποτελοϋν ιδεώδη περίοδον άπογραφής, όπερ όμως δέν δύναται να λεχθῆ διά τό κατάστημα πωλήσεως παιγνιδίων.

Κατά τόν άρθρον 41 του ν. 2190/1920 περί άνωνύμων έταιρειών: «1. Κατά την έναρξιν τής λειτουργίας αύτης, ή έταιρεία όφείλει να ένεργήση την κατά τόν άρθρον 9 του έμπορικού νόμου άπογραφήν. 2. Την αύτην ύποχρέωσιν ύπέχει και εις τό τέλος πάσης έταιρικής χρήσεως, ώς καθορίζεται αύτη έν τῷ καταστατικῷ».

[Καθίσταται έν προκειμένῳ αναγκαίον να όρίσωμεν την *οικονομικήν χρήση*. Τοιαύτη είναι «τό μεταξύ δύο άλληλοδιαδόχων άπογραφών διάστημα». Η οικονομική χρῆσις συνήθως είναι έτησία, δύναται όμως να είναι και μικροτέρας διαρκείας (έξαμηνιαία κλπ.). Πάντως δέν δύναται να ύπερβῆ τούς δώδεκα μήνας. Έξαιρετικῶς εις τας άνωνύμους έταιρείας ή πρώτη έταιρική χρῆσις δύναται να όρισθῆ εις διάστημα μη ύπερβαίνον τούς είκοσι τέσσαρας μήνας (άρθρ. 42).]

Κατά τόν Κώδικα φορολογικῶν στοιχείων (17/27/1952) ύποχρέωσιν πρός σύνταξιν άπογραφής έχει πᾶν πρόσωπον φυσικόν ή νομικόν, ήμεδαπόν ή έλλοδαπόν τό όποιον άσκει έντός τής έπικρατείας έμπόριον, βιομηχανίαν

Ἐξ αὐτοῦ τοῦ ὀρισμοῦ τῆς ἀπογραφῆς καταφαίνονται αἱ δύο ἐνέργειαι τὰς ὁποίας ὀφείλουν νὰ κάμουν οἱ ἐνεργοῦντες τὴν ἀπογραφὴν.

Ἡ μία ἀφορᾷ τὴν *ποσοτικὴν καταγραφὴν* τῆς περιουσίας καὶ ἡ ἄλλη τὴν *ἀποτίμησιν* τῆς περιουσίας καὶ τῶν πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεων.

Ἐκ τούτων ἡ πρώτη γίνεται διὰ λεπτομεροῦς καὶ ἐπακριβοῦς καταμετρήσεως ὄλων τῶν ὑλικῶν στοιχείων κατὰ ποσότητα μὲ τὰς γνωστὰς μονάδας μετρήσεως (ἐ. π. τὰ ἐμπορεύματα μας εὐρέθησαν ἀποτελούμενα ἀπὸ 100 πήχεις ἐμπορεύματος x , 50 πήχεις ἐμπορεύματος y καὶ ἀπὸ 50 ζεύγη γυναικείων καλτσῶν νάυλον ποιότητος A κλπ.). Εἰς ἐξαιρετικὰς ὁμῶς περιπτώσεις ἡ καταμέτρησις γίνεται κατὰ προσέγγισιν. Τοῦτο ἐ. π. γίνεται προκειμένου περὶ καταμετρήσεως τοῦ ὄγκου σωρῶν ξυλείας, ὅτε ὁ προσδιορισμὸς τῆς ποσότητος γίνεται διὰ τοῦ κυβισμοῦ.

Ἡ ἀποτίμησις γίνεται βάσει ὀρισμένων ἀρχῶν ποικιλοῦσων ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τῆς αἰτίας ἕνεκα τῆς ὁποίας αὕτη διενεργεῖται.

Ἡ ἀπογραφὴ ἔχει στατικὴν ἀξίαν, ἥτοι ἀξίαν κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν λαμβάνει χώραν. Ἐπειδὴ ὁμῶς εἶναι ἀδύνατον ἢ καταμέτρησις νὰ γίνῃ ἐντὸς συντόμου χρονικοῦ διαστήματος, ἀφοῦ πολλάκις θὰ ἀπαιτήσῃ πολλὰς ἡμέρας, καθίσταται ἔκδηλον ὅτι δεόν νὰ γίνωσι αἱ δέουσαι λογιστικαὶ προσαρμογαί. Οὕτω, ἐὰν τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἤρχισεν ἡ καταμέτρησις τῶν ἐμπορευμάτων καὶ διαρκέσῃ αὕτη τέσσαρας ἡμέρας, δεόν νὰ ἀφαιρεθῶσιν αἱ γενόμεναι ἀγοραὶ ἐμπορευμάτων τῶν τεσσάρων αὐτῶν ἡμερῶν καὶ νὰ προστεθῶσιν αἱ πωλήσεις αἱ γενόμεναι ἐπίσης κατὰ τὰς τέσσαρας ταύτας ἡμέρας. Οὕτω θὰ ἐξευρεθῶσι τὰ κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου ὑπάρχοντα ἐμπορεύματα.

Διὰ νὰ γίνῃ ἡ καταμέτρησις τῶν διαφόρων στοιχείων δεόν ταῦτα νὰ ἀναζητηθῶσι καταλλήλως. Ἐὰν πρόκειται περὶ ἀπαιτήσεων δεόν νὰ στηριχθῶμεν εἰς τὰς ἐνυπογράφους ἀποδείξεις (*), ἐὰν

καὶ ἐν γένει κερδοσκοπικὸν ἢ βιοποριστικὸν ἐπάγγελμα ἐφ' ὅσον κατατάσσεται εἰς τὴν Γ καὶ Δ κατηγορίαν.

— Ἐὰν ἡ ἀπογραφὴ δὲν εἶναι εἰλικρινὴς ἢ δὲν συνετάγῃ κἀν ἀπογραφὴ τοῦτο ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀπόρριψιν τῶν βιβλίων ὑπὸ τοῦ οἰκονομικοῦ ἐφόρου, ὅποτε ἡ φορολογία καθορίζεται βάσει τεκμηρίων καὶ ἐπιβάλλονται αὐστηραὶ κυρώσεις (ἄρθρον 55 Κ.Φ.Σ.).

2. Βλ. ἐν προκειμένῳ λεπτομερέστερον De Gobbin: «Ragioneria Generale» 1934 σελ. 53 κ,ε.

πρόκειται περί συν/κών και γρ/τίων εις διαταγήν θά στηριχθώμεν εις ταύτα· εάν πρόκειται περί καταθέσεων, θά στηριχθώμεν εις τὰς ἀποδείξεις καταθέσεως· εις μερικὰς περιπτώσεις θά βασισθώμεν εις τὰ διάφορα γενικῶς συμβόλαια καὶ συμφωνητικά μας ὅπως καὶ εις ἐπιστολάς καὶ εις τὰς ἐγγραφὰς εις τὰ βιβλία μας.

§ 12. **Κατηγορίαι ἀπογραφῶν** (1). Ἀναλόγως τῶν κριτηρίων τὰ ὁποῖα θά ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν αἱ ἀπογραφαὶ διακρίνονται κυρίως :

α) Ἀναλόγως τῆς ἐκτιάσεως εις :

1. Ἀπογραφὰς γενικὰς ἀφορώσας ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς.

2. Ἀπογραφὰς μερικὰς ἀφορώσας ἕνα τμήμα μόνον τῆς περιουσίας ἢ τῶν πηγῶν προελεύσεως (π. χ. ἀπογραφή τῶν ἀπαιτήσεων, ἀπογραφή τῶν ἐμπορευμάτων κλπ).

β) Ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ εις :

1. Τακτικὰς ἀπογραφὰς ἢ ἀπογραφὰς οἰκονομικῆς χρήσεως. Τοιαῦται εἶναι αἱ γενόμεναι εις τὸ τέλος ἐκάστης οἰκονομικῆς χρήσεως πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ προκύψαντος οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος διὰ τῆς συγκρίσεως τοῦ ἀρχικοῦ ἴδιου κεφαλαίου πρὸς τὸ τελικὸν τοιοῦτον.

2. Ἀπογραφὰς ἐκκαθαρίσεως, πτωχεύσεως, συγχωνεύσεως, μεταβιβάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, ὡς καὶ διανομῆς τῆς περιουσίας ἐκ κληρονομίας. Εἰς ὅλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις καθίσταται ἀναγκαία ἡ ἀπογραφή.

3. Ἀπογραφὰς παρακαταθήκης. Πολλάκις ὅταν παραδίδωμεν ἢ μᾶς παραδίδονται διάφορα περιουσιακὰ στοιχεῖα πρὸς φύλαξιν δέον ταῦτα προηγουμένως νὰ ἀπογραφῶσιν.

γ) Ἀναλόγως τῶν αἰτουμένων πληροφοριῶν εις :

1. Ἀπογραφὰς εις ἀξίαν.

2. Ἀπογραφὰς εις ποσότητα.

3. Ἀπογραφικὰς περιγραφὰς. (π.χ. Προκειμένου περὶ κτημάτων τοῦ Δημοσίου).

§ 13. Ἀποτίμησις (2). Τὰ καταμετρηθέντα κατὰ τὴν ἀπογραφὴν περιουσιακὰ στοιχεῖα καὶ αἱ ὑποχρεώσεις πρέπει νὰ μετατραπῶσι εἰς δραχμάς. Τὸ θέμα τοῦτο καλούμενον «ἀποτίμησις» εἶναι δυσχε-

1. U. Benedetti: «Corso di Computisteria e Ragioneria» Milano, 1945 V. II σελ. 130 κ. ἑ.

2. Εἰς τὸ θέμα τῆς ἀποτιμήσεως θά ἐπανεέλθωμεν εἰς τὸ κεφάλαιον «Σύνταξις Ἰσολογισμοῦ τέλους χρήσεως», ὅπου θά τὸ πραγματευθῶμεν ἐκτενέστερον.

ρέστατον διότι παρουσιάζει μεγάλην ελαστικότητα : Είς ποίαν τιμήν έ.π. θά άποτιμηθώσι τά έμπορεύματα, είς τήν τιμήν κτήσεως ή είς τήν τρέχουσαν, και έάν έχωμεν άγοράσει τό έμπόρευμα κατά διαφόρους έποχάς και είς διαφόρους τιμάς, είς ποίαν έξ όλων τούτων τών τιμών κτήσεως ή, προκειμένου περί τρεχούσης τιμής, ποίαν έκ τών δύο, τήν τρέχουσαν τιμήν πωλήσεως τοϋ έμπορεύματος ή τήν τρέχουσαν τιμήν άγοράς του. Τό περίεργον είναι ότι, ένώ αι νομοθεσίαι όλου τοϋ κόσμου θέλουν τούς Ισολογισμούς ειλικρινείς, διά τών έπιβαλλομένων άποτιμήσεων καθιστούν είς τούτους άδύνατον ν' άνταποκριθώσιν είς τήν πραγματικότητα.

Τό περιεργότερον όμως συμβαίνει παρ' ήμιν όπου τά τών άποτιμήσεων ρυθμίζουν κατά διάφορον τρόπον ό νόμος 2190 περί άνωμένων έταιρειών και ό Κώδιξ φορολογικών στοιχείων.

Έκ τών νομοθεσιών άλλαι παρουσιάζουν άκαμψίαν είς τό θέμα τής άποτιμήσεως, και είς ταύτας συγκαταλέγεται και ή ήμετέρα, έπιβάλλουσαι ώρισμένους κανόνας άποτιμήσεως από τούς όποιους δέν δύνανται νά άποστούν αι έπιχειρήσεις, μη αφήνουςαι πρωτοβουλίαν είς τούς έπιχειρηματίας (1), άλλαι όμως παρουσιάζονται πλέον ελαστικάί, παρέχουσαι πρωτοβουλίαν είς τούς έπιχειρηματίας. Ούτω, ή παρ. 4 τοϋ άρθρου 2425 τοϋ Ιταλικού Αστικού Κώδικος, φέροντος τόν τίτλον «Κριτήρια άποτιμήσεως», καθορίζει ότι ή αξία τών μετοχών και όμολογιών όφείλει νά καθορισθῆ από τούς διοικητάς βάσει συνετοϋς τούτων έκτιμήσεως.

Δέν πρέπει νά λησμονώμεν ποτέ ότι κατά τήν άποτίμησιν λαμβάνεται ύπ' όψιν κυρίως όλόγος ένεκα τοϋ όποίου γίνεται αύτη. Έάν πρόκειται νά πωλήσωμεν τήν έπιχείρησίν μας (μεταβίβασις τής έπιχειρήσεως) ή σκέψις μας θά είναι νά γίνη ή άποτίμησις είς τήν μεγαλυτέραν τιμήν. Πρός τοϋτο, εάν ή τρέχουσα τιμή τών έμπορευμάτων είναι μεγαλυτέρα τοϋ κόστους, θά ένεργήσωμεν τήν άποτίμησιν είς τήν τρέχουσαν, μάλιστα δέ εάν προβλέπεται ότι τά έμπορεύματα ταϋτα θά άνατιμηθώσιν (έ.π. λόγω μελετωμένης αύξήσεως τών δασμών ή έπιβολής προσθέτου εισφοράς, άπαγορεύσεως εισαγωγής κλπ) θά άποτιμηθώσιν είς τιμήν μεγαλυτέραν τής τρεχούσης.

Κατωτέρω πραγματευόμεθα τά τής άποτιμήσεως τών διαφόρων στοιχείων τής περιουσίας και τών πρός τρίτους ύποχρεώσεων έχοντες ύπ' όψιν ήμών ότι πρόκειται περί *άπογραφής τέλους χρήσεως*.

α) Τά *έλληνικά τραπεζογραμμάτια και χαρτονομίσματα ως και*

---

1. Έλαφράς πρωτοβουλίας έν τούτοις δίδει ό Κώδιξ φορολογικών στοιχείων.

τὰ *μεταλλικά κέρματα* θά ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τῶν ἀξίαν. Ἐπίσης εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τῶν ἀξίαν θά ἀποτιμηθῶσιν αἱ *τραπεζικαὶ καὶ ἰδιωτικαὶ* (1) *ἐπιταγαί*. Πάντα δὲ ταῦτα κοινῶς καλοῦνται μετρητὰ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἀποτελοῦσι τὸν λογαριασμὸν «Ταμεῖον».

Τὰ ξένα νομίσματα ἀποτιμῶνται ὡς τὰ ἐμπορεύματα, περὶ τῶν ὁποίων θάπραγματευθῶμεν κατωτέρω καὶ περιλαμβάνονται εἰς τὸν λ/σμὸν «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ».

β) Αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τρίτων θά ἀναγραφῶσιν εἰς ὃ ποσὸν αὐτὰ ἀνέρχονται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς. Ἐπομένως εἰς τὰς ἤδη ἀπαιτήσεις θά προστεθῶσιν οἱ δεδουλευμένοι τόκοι. Π.χ. μᾶς ὄφειλαν μέχρι σήμερον, ἡμέραν καθ' ἣν συντάσσεται ἡ ἀπογραφή, οἱ Α, Β, Γ, Δ καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα ἐν συνόλῳ δρχ. 5.000.000. Ἐφ' ὅσον ὑπολογισθῆ ὅτι οἱ τόκοι τῶν ἀπαιτήσεων τούτων μέχρι σήμερον ἀνέρχονται εἰς δρχ. 250.000 αἱ ἀπαιτήσεις μας συνολικῶς ἀνέρχονται εἰς 5.250.000.

Αἱ ἀπαιτήσεις διακρίνονται εἰς τὰς κάτωθι κατηγορίας :

α) *Ἀπαιτήσεις ἐπὶ ἐμπραγματῶ ἀσφαλείᾳ*. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται τὰ ἐνυπόθηκα δάνεια καὶ τὰ δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ. Καὶ ἐνυπόθηκα μὲν δάνεια εἶναι ἐκεῖνα καθ' ἃ ἅμα τῇ χορηγήσει τοῦ δανείου ἐγγράφεται ὑποθήκη ἐπὶ ἀκινήτου τοῦ ὀφειλέτου, δάνεια δὲ ἐπ' ἐνεχύρῳ εἶναι ἐκεῖνα καθ' ἃ ὁ δανειστὴς διὰ νὰ ἐξασφαλισθῆ λαμβάνει παρὰ τοῦ ὀφειλέτου διάφορα κινήτα πράγματα, ἅτινα θά παραμείνωσι εἰς χεῖρας τοῦ δανειστοῦ μέχρι τῆς ἐξοφλήσεως τοῦ δανείου.

β) *Ἀπαιτήσεις ἐπὶ προσωπικῇ ἀσφαλείᾳ*. Εἰς τὴν κατηγορίαν ταύτην ὑπάγονται αἱ πάσης φύσεως ἀπαιτήσεις δι' ἃς δὲν ὑπάρχει ἐμπράγματος ἀσφάλεια, ὡς εἶναι αἱ καταθέσεις παρὰ τραπεζαῖς, κλπ., ὡς καὶ ἐκεῖναι ὧν ἡ εἴσπραξις ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν καλὴν πίστιν καὶ φερεγγυότητα τοῦ ὀφειλέτου καὶ αἱ ὅποια συνήθως ἐνσωματοῦνται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσται».

Ἡ ἀνωτέρω διάκρισις ἐγένετο πρὸς τελειότεραν ἐκτίμησιν τῆς ἀσφαλείας τῶν ἀπαιτήσεων.

Διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς πρώτης κατηγορίας θά ἐξετασθῆ ἡ ἀξία τοῦ ἐνεχύρου ἢ τοῦ ὑποθηκευμένου ἀκινήτου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ποσὸν τῶν ἀπαιτήσεων ἵνα ὑπολογισθῆ ἂν θά καλυφθοῦν αἱ

---

1. Ἐάν κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς μᾶς ἔχει ἐπιστραφῆ ἀνείσπρακτος ἰδιωτικὴ ἐπιταγή, τότε παύει ἡ ἐπιταγὴ αὕτη νὰ ἀνήκει εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ταμεῖον» καὶ περιέρχεται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις, ὅποτε δέον νὰ ἐξετασθῆ ἡ φερεγγυότης τοῦ ἐκδότης κλπ.

άπαιτήσεις εν περιπτώσει αναγκαστικού πλειστηριασμού του ενεχυριασθέντος πράγματος ή του υποθηκευθέντος ακινήτου.

Αι επί προσωπική ασφαλεία απαιτήσεις κατ' ανάγκην διακρίνονται εις : α) ασφαλείς, β) έπισφαλείς και γ) άνεπιδέκτους εισπράξεως.

Αι άσφαλείς απαιτήσεις, άφοϋ βεβαίως ύπολογισθώσι επ' αυτών και οι μέχρι της ήμέρας της άπογραφής δεδουλευμένοι τόκοι, θά άναγραφώσι με όλόκληρον τό ποσόν εις τό όποιον άνέρχονται.

Άνεπίδεκτοι εισπράξεως απαιτήσεις είναι εκείναι αι όποίαι είναι γνωστόν εκ των προτέρων διτι δι' ολονδήποτε λόγον δέν θά εισπραχθώσι. Τοιαύτη είναι ή άπαίτησις μας κατά προσώπου έ.π. τό όποιον άπεβίωσε μη έγκαταλείψαν ολονδήποτε περιουσίαν.

Κατ' άρχήν αι άνεπίδεκτοι εισπράξεως απαιτήσεις δέν θά έπρεπε νά περιληφθώσιν εις την άπογραφήν, άφοϋ δέν άποτελοϋσι στοιχείον περιουσίας. Προτιμάται όμως ή άναγραφή πρὸς δρχ. 1 κατ' όφειλήτην και μέχρι της παραγραφής της απαιτήσεως, και τοϋτο διότι ένδέχεται μεταγενεστέρως και όλως άπροόπτως νά λάβη χώραν ή έξόφλησις. Έάν έπομένως αι κατά των χρεωστών μας Χ, Ψ, Ω, όφειλόντων άντιστοιχως 400.000, 500.000 και 600.000, ήτοι έν συνόλω 1.500.000, απαιτήσεις καταστώσιν άνεπίδεκτοι εισπράξεως, θά άναγραφώσιν εις την άπογραφήν πρὸς δρχ. 1 δι' έκαστον, ήτοι έν συνόλω με δρχ. 3 και εις λογαριασμόν φέροντα τόν τίτλον «Άνεπίδεκτοι Εισπράξεως Άπαιτήσεις». Ο λογαριασμός οϋτος άπλως άποτελει ύπόμνησιν χωρις νά αυξάνη την περιουσίαν μας, άφοϋ όλόκληρον τό ποσόν είναι δρχ. 3.

Έπισφαλείς απαιτήσεις είναι εκείναι δια την εις άκέραιον είσπραξιν των όποιων άμφιβάλλομεν, χωρις νά είμεθα εις θέσιν νά γνωρίζωμεν έπακριβως τό ποσόν της ζημίας την όποιαν ως εκ τούτου θά ύποστώμεν⁽¹⁾. Π.χ. δια τους εκ των χρεωστών μας Α, Β, Γ και Δ, οϋτινες μας όφείλουν άντιστοιχως 100.000, 200.000, 300.000 και 400.000, άμφιβάλλομεν έάν είναι εις θέσιν νά μας καταβάλουν εις τό άκέραιον τας όφειλάς των. Υπολογίζομεν δε έν συνόλω διτι θά άπολέσωμεν και από τους τέσσαρας όμοϋ 200.000.

Αι έπισφαλείς απαιτήσεις έν τή πράξει άναγράφονται έν τή άπογραφή κατά τό ποσόν τό όποιον έλπίζεται διτι θά εισπραχθή.

Εις τό άνωτέρω παράδειγμά μας, δεδομένου διτι ύπελογίσασμεν

---

1. Δυνάμει του Ν.Δ. του 1937, άρθρ. 1 και 2, έπιτρέπεται όπως επί του έτησιου μέσου όρου των τοποθετήσεων αι Τράπεζαι διενεργώσιν έκπτώσιν ποσοστού έπισφαλών 1%.

δτι ἐν συνόλῳ θὰ ἀπολέσωμεν καὶ ἀπὸ τοὺς τέσσαρας ὀφειλέτας 200.000, αὐτὴν ἀπαιτήσεις μας θὰ ἀναγραφῶσι εἰς νέον λογαριασμόν, ὑποδηλωτικὸν τῆς ἀμφιβολίας διὰ τὴν ἐξ ὀλοκλήρου εἰσπραξιν καὶ φέροντα τὸν τίτλον «Ἐπισφαλεῖς Ἀπαιτήσεις», διὰ ποσὸν 800.000. Ἐκ τοῦ συνόλου δηλαδὴ τῶν ἀπαιτήσεων μας κατὰ τῶν ἐπισφαλῶν ὀφειλετῶν μας Α, Β, Γ καὶ Δ, αἵτινες ἀνήρχοντο εἰς 1.000.000, ἀφῆρέθησαν δρχ. 200.000, αἵτινες ἀντιπροσωπεύουσι τὴν ὑπολογισθεῖσαν ζημίαν (1).

γ) *Τὰ γραμμάτια εἰς διαταγὴν μας καὶ αἱ συναλλαγματικαὶ εἰς διαταγὴν μας* ἀναγράφονται εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἀξίαν καὶ εἰς τὸν λογαριασμόν «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα». Ταῦτα, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ὑπολογιζομένης ἀσφαλοῦς εἰσπράξεως. Ἐάν ὁμως ὁ πληρωτὴς τοῦ γραμματίου ἔχει καταστῆ ἀφερεγγυος, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἢ ἐκ τοῦ γραμματίου του ἀπαίτησις δέον νὰ ἀφαιρεθῇ ἀπὸ τὸν λογαριασμόν «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» καὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸν λογαριασμόν τῶν «Ἐπισφαλῶν Ἀπαιτήσεων», ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ἀμφιβόλου ἀπαιτήσεως ἢ εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἀνεπίδεκτοι Εἰσπράξεως Ἀπαιτήσεις», ἐφ' ὅσον τοῦτο κατέστη ἀνεπίδεκτον εἰσπράξεως.

δ) *Τὰ ἐμπορεύματα, βασικῶς*, δύνανται νὰ ἐκτιμηθῶσι:

α) Εἰς τὴν τιμὴν *κινήσεως* ἢ *κόστους*, ἤτοι εἰς τὴν τιμὴν ἀγορᾶς ἠὺξημένην κατὰ τὰ εἰδικὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα ἐπιρρίπτονται ἐπὶ τῶν ἐμπορευμάτων (δασμοί, μεταφορικὰ ἔξοδα, ἀσφάλιστρα, φύλακτρα κλπ.) ἢ

β) Εἰς τὴν τιμὴν *τῆς ἡμέρας*, ἤτοι τὴν *τρέχουσαν τιμὴν* κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς.

Τὸ τιθέμενον ζήτημα εἶναι, εἰς ποῖαν τῶν ἀνωτέρω δύο τιμῶν δέον νὰ γίνῃ ἡ ἐκτίμησις ἐφ' ὅσον αὗται δὲν συμπίπτουσι.

Ἐστω δτι ἡ τιμὴ κόστους εἶναι x καὶ ἡ τρέχουσα τιμὴ y καὶ δτι ἡ πρώτη εἶναι μεγαλυτέρα τῆς δευτέρας ($x > y$).

Ἐάν τὰ ἐμπορεύματα ἐκτιμηθῶσι εἰς τὴν τιμὴν x , ἡ περιουσία θὰ ἐμφανισθῇ μεγαλυτέρα παρὰ ἂν ἐκτιμηθῶσι εἰς τιμὴν y , καὶ κατὰ ποσὸν ἴσον πρὸς τὴν διαφορὰν $x - y$ ἐπὶ τὸ ποσὸν τῶν ἐμπορευμάτων.

Κατ' ἀρχὴν ἡ ἐκτίμησις θὰ ἔπρεπε νὰ γίνεται πάντοτε εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν, διότι αὕτη ἀνταποκρίνεται περισσότερον πρὸς τὴν

1. Ἀπὸ φορολογικῆς ἀπόψεως γίνεται δεκτὴ ἡ ἐκ τῶν ἐπισφαλῶν χρεωστῶν ζημία μόνον ἐφ' ὅσον ἐγένετο ὀριστικὴ ἐγγραφὴ ἀποσβέσεως τῶν ἐπισφαλῶν ἀπαιτήσεων.

πραγματικότητα, ἀφοῦ, ἐάν θελήσωμεν κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς νὰ πωλήσωμεν τὰ ἐμπορεύματα, θὰ δυνάμεθα νὰ πραγματοποιήσωμεν τὴν τιμὴν ταύτην. Εἰθισταὶ ὅμως ἐν τῇ πράξει, διὰ λόγους καθαρᾶς φρονήσεως, νὰ γίνεται ἡ ἀναγραφή τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὴν μικροτέραν τῶν δύο τιμῶν, ἥτοι ἐν προκειμένῳ εἰς τὴν τιμὴν y .

Ἐάν δὲ ἡ τρέχουσα τιμὴ εἶναι μεγαλυτέρα τῆς τιμῆς κόστους, ἥτοι $y > x$, ἡ ἐκτίμησις θὰ γίνῃ ἐπίσης εἰς τὴν μικροτέραν τῶν δύο τιμῶν, ἐν προκειμένῳ εἰς τὴν τιμὴν κόστους (x), εἰς τρόπον ὥστε ν' ἀντιμετωπίζεται ἐνδεχομένη ὑποτίμησις.

Ἐν τῇ πράξει ἐπομένως τὰ λεπτομερῶς καταγραφέντα ἐμπορεύματα θὰ ἐκτιμηθῶσι ἄλλα μὲν εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν, ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι μικροτέρα τῆς τιμῆς τοῦ κόστους, ἄλλα δὲ εἰς τὴν τιμὴν κόστους, ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι μικροτέρα τῆς τρεχοῦσης τιμῆς.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : Ἐστω ὅτι ἡ ἐπιχείρησις ἔχει τὰ κάτωθι ἐμπορεύματα :

ἽΟρυζα :	Ποιότης Α' :	1000 ὀκ. μὲ τιμὴν κόστους	δρχ. 25 κατ' ὀκ.
	Ποιότης Β' :	2000 » » » »	» 20 »
Σάκχαρις :	Ποιότης Α' :	2000 » » » »	» 24 »
	Ποιότης Β' :	1000 » » » »	» 23 »

τὰ ὅποια κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς (τρέχουσα τιμὴ) ἔχουσι τὰς κάτωθι τιμὰς :

ἽΟρυζα :	Ποιότης Α' :	δρχ. 24 κατ' ὀκάν
	Ποιότης Β' :	» 21 » »
Σάκχαρις :	Ποιότης Α' :	» 26 » »
	Ποιότης Β' :	» 22 » »

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐμπορευμάτων θὰ γίνῃ εἰς τὴν μικροτέραν τῶν δύο τιμῶν.

ἽΗτοι :

1000 ὀκ. ποιότ. Α'	ὀρύζης	θὰ ἐκτιμ. πρὸς	δρχ. 24 κατ' ὀκ.	=24.000
2000 » » Β'	» »	» » » »	» 20 »	=40.000
2000 » » Α'	σακχάρ.	» » » »	» 24 »	=48.000
1000 » » Β'	» »	» » » »	» 22 »	=22.000
				134.000

καὶ συνολικῶς τὰ ἐμπορεύματα θὰ ἀναγραφῶσιν μὲ τὴν τιμὴν τῶν 134 000.

Παρ' ἡμῖν, προκειμένου περὶ Ἐωνόμων Ἐταιρειῶν, ὁ νομοθέτης (1) καθώρισεν ὅτι ἡ ἐκτίμησις τῶν ἐμπορευμάτων δεόν νὰ γίνεται

1. Νόμος 2190 περὶ Ἐωνόμων Ἐταιρειῶν τοῦ 1920, ἀρθρ. 43, § 2 ἐδ α'.

εις τὴν *συνολικῶς μικροτέραν τιμὴν* μεταξύ τρεχούσης τιμῆς καὶ τιμῆς κόστους.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι τὰ ἔμπορεύματα θὰ ἐκτιμηθῶσι καὶ μετὰ τὴν τρέχουσαν τιμὴν καὶ μετὰ τὴν τιμὴν κόστους, ἢ μικροτέρα δὲ συνολικῶς θὰ εἶναι ἢ τιμὴ ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀναγραφῶσι ταῦτα κατὰ τὴν ἀπογραφὴν.

Τὰ ἔμπορεύματα τοῦ παραδειγματός μας θὰ ἐκτιμηθῶσιν ὡς κάτωθι :

				<i>Τιμὴ κόστους</i>	<i>Τρέχουσα τιμὴ</i>
"Ορυζα:	1000 ὀκ. ποιότητος	A' :	πρὸς	25=25.000	πρὸς 24=24.000
	2000 » »	B' :	»	20=40.000	» 21=42.000
Σάκχαρις :	2000 » »	A' :	»	24=48.000	» 26=52.000
	1000 » »	B' :	»	<u>23=23.000</u>	<u>» 22=22.000</u>
				Συνολικὴ τιμὴ=136.000	» =140.000

Συνεπῶς ἡ συνολικὴ τιμὴ κόστους ἀνέρχεται εἰς δρχ. 136.000, ἐνῶ ἡ συνολικὴ τρέχουσα τιμὴ ἀνέρχεται εἰς δρχ. 140.000.

Μεταξὺ τῶν δύο τούτων συνολικῶν τιμῶν μικροτέρα τυγχάνει ἡ τιμὴ κόστους. Τὰ ἔμπορεύματα ἐπομένως θὰ ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τῶν δραχ. 136.000.

Τὸν τρόπον τοῦτον ἀποτιμήσεως ἐπροτίμησε ὁ νομοθέτης, διότι ἐδέχθη τὸν συμψηφισμόν τῆς ζημίας μερικῶν ἔμπορευμάτων μετὰ τὰ κέρδη ἄλλων.

ε) *Τὰ χρηματόγραφα*, ἤτοι αἱ μετοχαὶ καὶ ὁμολογίαι, ἐκτιμῶνται καθ' ὃν τρόπον καὶ τὰ ἔμπορεύματα.

Ἐάν πρόκειται περὶ ἀνωνύμων ἑταιρειῶν ἢ ἐκτίμησις δέον νὰ γίνῃ εἰς τὴν συνολικῶς μικροτέραν τιμὴν. Ἐξαιρετικῶς κατὰ τὸν ἡμέτερον νόμον περὶ Ἄνωνύμων Ἑταιρειῶν⁽¹⁾: «Αἱ ὁμολογίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, ἑλληνικῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου ἢ τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, ὡς καὶ αἱ ὁμολογίαι ἑλληνικῶν ἀνωνύμων ἑταιρειῶν, ἠσφαλισμένοι ἔμπραγμάτως, δὲν δύνανται νὰ ἀναγράφωνται εἰς τιμὴν μεγαλυτέραν τῆς τιμῆς τῆς ἀποκτήσεως αὐτῶν».

στ) Τὰ *ἀκίνητα, μηχανήματα, ἐργαλεῖα, τὰ πλοῖα* ὡς καὶ λοιπὰ ἀντικείμενα μὴ προοριζόμενα διὰ μεταπώλησιν ἀλλὰ διὰ τὴν παγίαν ἐκμετάλλευσιν τῆς ἐπιχειρήσεως ἀναγράφονται εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως, ἠϋξημένην κατὰ τὰς δαπάνας βελτιώσεως καὶ μειωμένην

1. Ἄρθρ. 43 ἐδ. 2.

κατά τὰς ἀναλόγους ἐτησίας φθοράς ἢ ἀναλώσεις ἐκ τῆς πιθανῆς διάρκειας (1) τῆς χρησιμοποιήσεώς των.

Οὕτω, ἐάν ἔχωμεν ἓν μηχανήμα τὸ ὁποῖον μᾶς στοιχίζει δρχ. 2.000.000 καὶ ἔχωμεν κάμει εἰς αὐτὸ προσθήκας δαπανήσαντες 1.000.000, ὑπολογίζωμεν δὲ ὅτι ἡ διάρκειά του δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ τὰ 12 ἔτη, ἡ τιμὴ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ἀναγραφῆ κατά τὴν ἡμέραν τῆς συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς, ἥτις ὑποτεθῆσθω ὅτι γίνεται μετὰ πάροδον ἑνὸς ἔτους ἀπὸ τῆς ἀποκτήσεως τοῦ μηχανήματος, θὰ εἶναι δρχ. 2.750.000.

Ἡ τιμὴ αὕτη προέκυψεν ὡς ἑξῆς :

Ἀρχικὴ ἀξία μηχανήματος	2.000.000	
Δαπάναι προσθηκῶν	1.000.000	
Συνολικὴ ἀξία μηχανήματος	3.000.000	
Μεῖον ἡ ἐτησία φθορά	250.000	= $\left(\frac{3.000.000}{12} \right)$
Τιμὴ ἀποτιμῆσεως	2.750.000	

Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι πέραν τῆς φυσικῆς φθορᾶς λόγω χρήσεως, ἥτις καλεῖται καὶ *ἀπόσβεσις*, δύναται νὰ ἐπέλθῃ καὶ μία ἀπρόβλεπτος τοιαύτη λόγω ζημίας. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἐν τῇ ἀπογραφῇ τὸ ὑποστάν τὴν ζημίαν περιουσιακὸν στοιχεῖον θὰ ἐμφανισθῆ μειωμένον ἐπὶ πλέον καὶ μὲ τὸ ποσὸν τῆς τοιαύτης ζημίας.

ζ) *Αἱ δαπάναι ἰδρύσεως καὶ ὀργανώσεως*, καίτοι ἀποτελοῦσαι ἔξοδα, χαρακτηρίζονται ὡς κατ' ἐπέκτασιν ἀξία καὶ ἀναγράφονται κατά τὴν ἀπογραφὴν ὡς στοιχεῖον περιουσίας. Πάντως μεθ' ἕκαστον ἔτος δέον νὰ ἀναγράφωνται καὶ εἰς μικρότερον ποσόν, εἰς τρόπον ὥστε μετὰ πάροδον ὠρισμένων ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένων ἐτῶν νὰ παύσῃ ἡ ἀναγραφή των, ὅτε δὲν θὰ ἀποτελῶσι πλέον στοιχεῖον περιουσίας.

Προκειμένου περὶ Ἄνω. Ἐταιρειῶν ὁ ἡμέτερος νόμος (2) ὀρίζει ὅτι «ἐξαιρετικῶς δύναται αἱ δαπάναι ἰδρύσεως καὶ ὀργανώσεως, προβλεπόμεναι ὑπὸ τοῦ καταστατικοῦ ἢ τῶν ἀποφάσεων γενικῶν συνελεύσεων, νὰ ἀποσβεσθῶσιν ἐντὸς δέκα συνεχῶν χρήσεων διὰ δόσεων ἴσων τουλάχιστον πρὸς τὸ ἓν δέκατον τοῦ συνόλου αὐτῶν».

η) *Αἱ πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεις* θὰ ἀναγραφῶσιν εἰς τὸ ποσὸν εἰς τὸ ὁποῖον ἀνέρχονται αὗται κατά τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς.

1. Διὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς ἑνὸς μηχανήματος δέον νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καὶ ἡ πιθανὴ ἀχρηστεύσις του λόγω ἐφευρέσεως νέου τύπου οἰκονομικωτέρου κλπ.

2. Ἄρθρ. 43 § 5.

Ἐπομένως τὸ ποσὸν τῶν ὑποχρεώσεων θὰ ἀύξηθῆ κατὰ τὸ ποσὸν τῶν δεδουλευμένων τόκων. Ἐάν ἐ.π. ὀφείλωμεν εἰς τρίτους 2.000.000 καὶ οἱ μέχρι σήμερον, ἡμέραν συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς, πρὸς αὐτοὺς ὀφειλόμενοι τόκοι ἀνέρχονται εἰς 100.000, ὁ λογαριασμὸς «Πιστωταὶ» θὰ ἀναγραφῆ μὲ δρχ. 2.100.000.

Ἐάν ἔχωμεν ὑπογράψει γραμματίον ἢ ἔχομεν ἀποδεχθῆ συναλλαγματικὴν ἢ ὑποχρέωσις αὕτη θὰ ἀναγραφῆ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τοῦ χορηγηθέντος γραμματίου εἰς τὸν λογαριασμὸν «Γραμματια Πληρωτέα».

Τὰ τῶν ἀποτιμήσεων κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τέλους χρήσεως καθορίζει καὶ ὁ Κώδιξ Φορολογικῶν Στοιχείων (1), ὅστις εἰς τινὰ σημεία

1. Τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κώδικος Φορολογικῶν Στοιχείων ὡς ἐξῆς καθορίζει τοὺς κανόνας τῆς ἀποτιμήσεως τῶν στοιχείων τῆς ἀπογραφῆς:

Τὰ ἐμπορεύσιμα περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀποτιμῶνται εἰς τὴν ἀπογραφὴν, ἕκαστον τούτων διακεκριμένως: α) μὲ τὴν τιμὴν κτήσεώς των, ἐφόσον αὕτη εἶναι μικρότερα τῆς τρεχούσης ἢ β) μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν, ἐφόσον αὕτη εἶναι μικρότερα τῆς τιμῆς κτήσεως.

2. Ὡς τιμὴ κτήσεως λαμβάνεται ἡ καθοριζομένη ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδευματίου ἐπὶ τῇ βάσει κανόνων, οἵτινες παγίως ἀκολουθοῦνται ὑπ' αὐτοῦ.

3. Τρέχουσα τιμὴ νοεῖται ἐκείνη εἰς τὴν ὁποίαν ὁ ἐπιχειρηματίας δύναται νὰ ἀγοράσῃ τὸ ἐμπορεύσιμον στοιχεῖον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς, εἰς ἣν κατὰστασιν τοῦτο εὑρίσκεται.

4. Δι' ἕκαστον ἐμπορεύσιμον ἀγαθὸν ἀναγράφονται εἰς τὸ βιβλίον ἀπογραφῶν τὰ ἐξῆς, τοῦλάχιστον, στοιχεῖα: α) τὸ εἶδος καὶ ἡ ποιότης τοῦ ἀγαθοῦ, β) ἡ ποσότης αὐτοῦ, γ) ἡ τιμὴ κτήσεώς του, δ) ἡ τρέχουσα τιμὴ, μόνον ὅμως ἐφ' ὅσον αὕτη εἶναι μικρότερα τῆς τιμῆς κτήσεως καὶ ε) ἡ ἀξία τοῦ ἀγαθοῦ, ὑπολογιζομένη ἐπὶ τῇ βάσει τῆς μικρότερας τιμῆς, κτήσεως ἢ τρεχούσης.

5. Ὅσακις ἡ ἀποτίμησις περιουσιακοῦ τινος στοιχείου ἐγένετο εἰς τρέχουσαν τιμὴν ὁ ἐπιχειρηματίας δικαιούται εἰς τὸ περιθώριον τῆς οἰκείας σελίδος τοῦ βιβλίου ἀποθήκης νὰ σημειώσῃ καὶ τὴν τιμὴν κτήσεως τοῦ ἀγαθοῦ.

6. Διὰ τὸ ἐμπορεύσιμον ἀγαθὸν τὸ ἀπογραφέν εἰς τὴν τρέχουσαν τιμὴν λογίζεται διὰ φορολογικοὺς σκοποὺς, ἐφεξῆς ὡς τιμὴ κτήσεώς του ἢ τιμὴ μὲ τὴν ὁποίαν τοῦτο ἀπεγράφη εἰς τὴν λήξασαν χρῆσιν καὶ ἂν ἔτι μεταγενεστέρως ἠδύνηθῃ ἢ τρέχουσα αὕτη τιμὴ.

7. Τὰ οἰκόπεδα. αἱ οἰκοδομαί, τὰ μηχανήματα, αἱ ἐγκαταστάσεις καὶ τὰ λοιπὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ πάγιον ἐνεργητικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀναγράφονται εἰς τὴν ἀπογραφὴν μὲ τὰς τιμὰς κτήσεώς των, προσηυξημένας κατὰ τὰς δαπάνας βελτιώσεώς των.

Διὰ τὰ στοιχεῖα τὰ ἀποτελοῦντα τὸ πάγιον ἐνεργητικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως ὑπολογίζεται ἀπόσβεσις ἀναλόγως τῆς φθορᾶς των ἢ τῆς ἐξ ἑτέρου λόγου ἀχρηστεύσεως ἢ καταστροφῆς των, ἐντὸς τοῦ διαχειριστικοῦ ἔτους.

Ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων ἐκάστου διαχειριστικοῦ ἔτους τῆς ἐπι-

ἔρχεται εἰς σύγκρουσιν μὲ τὰς ἀντιστοιχοῦς διατάξεις τοῦ νόμου 2190 περὶ ἀνωνύμων ἑταιριῶν. Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας ἐπικρατέστεραι κρίνονται αἱ διατάξεις τοῦ Κ.Φ.Σ.

χειρήσεως ἐκπίπτεται μόνον τὸ ποσὸν τῶν ἀναγραφεισῶν εἰς τὴν ἀπογραφὴν τοῦ αὐτοῦ διαχειριστικοῦ ἔτους ἀποσβέσεων, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι αὗται ἀφορῶσι τὸ αὐτὸ διαχειριστικὸν ἔτος καὶ δὲν ὑπερβαίνουν τὸ ποσὸν τὸ προκύπτον ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ἀνωτάτων ὁρίων ποσοστῶν ἀποσβέσεων

8. Ἡ Τράπεζα ὑπολογίζουσα τὴν ἀξίαν τῶν *μετοχῶν καὶ ὁμολογιῶν τοῦ χαρτοφυλακίου τῆς* α) μὲ τὴν τιμὴν κτήσεως ἢ ἀποτιμήσεως τῶν εἰς τὴν προηγουμένην ἀπογραφὴν καὶ β) μὲ τὸν μέσον ὄρον τῆς τρεχούσης τιμῆς κατὰ τὸ τελευταῖον πρὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς δεκαπενθήμερον, ὑποχρεοῦται νὰ ἀπογράψῃ ταύτας εἰς τὴν συνολικῶς δι' ὅλας ὁμοῦ τὰς μετοχὰς καὶ ὁμολογίας χαμηλοτέραν ἀξίαν. Ἡ Τράπεζα δικαιούται, ἐντὸς τῆς ἀξίας τῆς ἀναγραφείσης εἰς τὴν ἀπογραφὴν τῆς, νὰ ἀξομειώσῃ τὴν τιμὴν κτήσεως κλπ. ἐκάστης μετοχῆς ἢ ὁμολογίας, πλὴν τῶν ὁμολογιῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου, τῶν ἡμεδαπῶν νομικῶν προσώπων δημοσίου δικαίου, ἢ τῆς Ἐθν. Τρ. τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν ἡμεδαπῶν Α.Ε. τῶν ἐμπρογμάτως ἠσφαλισμένων, αἵτινες ἐν οὐδεμίᾳ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ ἀναγράφωνται εἰς τιμὴν μεγαλυτέραν τῆς κτήσεως τῶν.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης ἐφαρμόζονται ἀναλόγως καὶ ἐπὶ τῶν ἐτέρων ἐπιτηδευματιῶν φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων.

9. Αἱ *εἰς ξένον συνάλλαγμα ἀπαιτήσεις καὶ ὑποχρεώσεις* ἀναγράφονται εἰς τὴν ἀπογραφὴν εἰς δραχμάς μὲ τὸ ποσὸν τὸ προκύπτον ἐκ τῆς μετατροπῆς τοῦ ξένου νομίσματος ἐπὶ τῇ ἐπισήμῳ τιμῇ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς.

Ἡ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν προκύπτουσα διαφορὰ τῆς ἀξίας τοῦ συναλλάγματος ἐκ δανείου χρησιμοπονηθέντος διὰ τὴν ἀγοράν, κατασκευὴν, ἐγκατάστασιν κλπ. μηχανημάτων, κτισμάτων καὶ ἐν γένει στοιχείων τοῦ παγίου ἐνεργητικοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως δύναται ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδευματίου α) νὰ ἀχθῇ εἰς τὸν λ/σμὸν τοῦ περιουσιακοῦ τούτου στοιχείου, δι' αὐξήσεως τῆς ἀξίας κτήσεως του ἢ β) νὰ ἀναγραφῇ, ὅταν εἶναι χρεωστικὴ, ἐν τῷ ἰσολογισμῷ καὶ νὰ ἀποσβέννυται καθ' ἕκαστον ἔτος, ἀναλόγως πρὸς τὸ ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐξοφληθὲν τμήμα τοῦ δανείου ἢ γ) νὰ ἀχθῇ, ὅταν εἶναι πιστωτικὴ, εἰς μείωσιν τῆς ἀξίας κτήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων λογιζομένη ὡς ἀπόσβεις αὐτῶν καὶ μὴ δυναμένη μετὰ τῶν ἐνεργηθεισῶν ἀποσβέσεων νὰ ὑπερβῇ τὴν ἀξίαν κτήσεως τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ δ) νὰ ἀχθῇ εἰς τὸν λ/σμὸν ἀποτελεσμάτων τῆς χρήσεως, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐδημιουργήθῃ ἢ συναλλαγματικὴ αὕτη διαφορὰ. Ὁ ἐπιτηδευματίας ὑποχρεοῦται νὰ ἐφαρμόσῃ παγίως ἐνα τῶν τρόπων τούτων.

10. Εἰς τὸ βίβλιον ἀπογραφῶν, παραπλεύρως ἐκάστης ἐπισφαλοῦς ἀπαιτήσεως—ἥτις δὲν ἔχει ἀποσβεσθῇ ἐξ ὀλοκλήρου μέχρι καὶ τῆς προηγουμένης χρήσεως—σημειοῦται τὸ ποσόν, κατὰ τὸ ὁποῖον αὕτη θεωρεῖται, ὑπὸ τοῦ ἐπιτηδευματίου, ὡς ἐπισφαλῆς.

Ὁ ἐπιχειρηματίας κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ κινηθῇ ἐντὸς τῶν πλαισίων τῶν καθοριζομένων ὑπὸ τῶν κειμένων νόμων. Οὐδεὶς ὁμῶς τὸν ἐμποδίζει παραλλήλως νὰ συντάξῃ τὴν ἀπογραφὴν συμφῶνως πρὸς τὰς ἀντιλήψεις του καὶ τὰς προβλέψεις του, καὶ ἡ ἀπογραφὴ αὕτη ν' ἀποτελέσῃ βάσιν ἰδικῶν του μελετῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

Δεδομένου ότι ἐκάστη οικονομική συναλλαγή ἔχει ἀντίκτυπον ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ παρακολουθῶμεν αὐτοὺς ἀενάως, εἰς τρόπον ὥστε οὗτοι νὰ εἶναι πάντοτε ἐνημερωμένοι, ἐμφανίζοντες ἐκάστοτε τὴν ἀληθῆ σύνθεσιν καὶ τῆς περιουσίας καὶ τοῦ ἴδιου καὶ ξένου κεφαλαίου. Πρὸς τοῦτο χρησιμοποιοῦνται διάφορα βιβλία, κυριώτερα τῶν ὁποίων εἶναι τὰ ἑξῆς (1).

§ 14. *Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν* (Livre d'inventaires). Εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον ἐγγράφεται ἅπαξ τουλάχιστον τοῦ ἔτους ἡ ἀπογραφή. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι δεδεμένον καὶ ἠριθμημένον κατ' αὐξοντα ἀριθμὸν σελίδων (2).

Διὰ νὰ ἀπεικονισθῶσιν ἐπομένως λεπτομερῶς ἡ τε περιουσία καὶ αἱ πηγαὶ προελεύσεώς της εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν, θὰ χρησιμοποιηθῶσιν πολλαὶ σελίδες αὐτοῦ. Εἰς τὰς πρώτας σελίδας θὰ ἀπογραφῆ τὸ Ἐνεργητικὸν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ τὸ Παθητικόν.

Ἡ ἀπογραφὴ κατὰ ταῦτα ἔχει τὸν κάτωθι τύπον: Χρησιμοποιοῦνται δύο στήλαι, μία διὰ τὰ μερικὰ ποσὰ καὶ μία διὰ τὰ ὀλικά, ἡ πρώτη ἐσωτερικὴ, ἡ δευτέρα ἐξωτερικὴ.

Κάτωθεν τῆς ἀπογραφῆς τίθεται ὁ Ἴσολογισμὸς, ὅστις δὲν εἶναι παρά ἡ περίληψις τῆς ἀπογραφῆς. Εἰς τὴν ἀπογραφὴν δηλ. ἀναγράφονται τὰ ἐμπορεύματα λεπτομερῶς, ἐνῶ εἰς τὸν Ἴσολογισμὸν ἀναγράφεται τὸ συνολικὸν ποσὸν τῶν ἐμπορευμάτων.

Ὁ Ἴσολογισμὸς, ἐπομένως, ἀπὸ ἀπόψεως οὐσίας δὲν διαφέρει ἀπὸ τὴν ἀπογραφὴν, ἀφοῦ καὶ οἱ δύο ἀπεικονίζουν τὴν περιουσίαν καὶ τὰς πηγὰς προελεύσεώς της. Ἡ διαφορὰ τῶν ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι ἡ μὲν ἀπογραφὴ εἶναι λεπτομερὴς, ἐνῶ ὁ Ἴσολογισμὸς εἶναι περι-

1. Πρὸς τὸ παρὸν δὲν θὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὅσα παρ' ἡμῖν ὁ Κ.Φ.Σ. ἐπιβάλλει. Θὰ τὸ πράξωμεν ἀργότερον ὅτε πλέον θὰ ὑπάρχη λογιστικὴ ἐξεικείωσις.

2. Ἡ πρώτη σελὶς φέρει τὸν ἀριθμὸν 1, ἡ δευτέρα τὸν ἀριθμὸν 2 κ.ο.κ.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Χ
 'Εν 'Αθήναις τῇ 5 'Ιανουαρίου 1955

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ			
Ταμείον			
Τὰ μετρητὰ ἐν γένει τῆς ἐπιχειρήσεως			100.000
Καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίαις			
<u>'Εθνικὴ Τράπεζα 'Ελλάδος</u>			
Καταθέσεις ὑπὸ προθεσμίαν 2 ἐτῶν πρὸς 4%		1.000.000	
<u>'Εμπορικὴ Τράπεζα τῆς 'Ελλάδος</u>			
Καταθέσεις Ταμιευτηρίου		50.000	1.050.000
'Εμπορεύματα			
Σάκχαρις ποιότητος Α' ὀκάδες 1000 πρὸς δρχ. 22 κατ' ὀκάν		22.000	
Σάκχαρις ποιότητος Β' ὀκάδες 2000 πρὸς δρχ. 20 κατ' ὀκάν		40.000	
"Ορυζα ποιότητος Β' ὀκάδες 1000 πρὸς δρχ. 25 κατ' ὀκάν		25.000	
"Ορυζα ποιότητος Α' ὀκάδες 2000 πρὸς δρχ. 30 κατ' ὀκάν		60.000	147.000
Γραμμάτια Εἰσπρακτεῖα			
Γραμμάτιον ὑπογραφῆς τοῦ Α λήξεως 31 Μαΐου 1955		200.000	
Συναλλαγματικὴ ἀποδοχῆς τοῦ Β λή- ξεως 30 'Απριλίου 1955		93.000	293.000
Εἰς μεταφορὰν			1.590.000

Έκ μεταφοράς		1.590.000	
Χρεώσεις			
Α. Ανδρέου Ένταυθα	100.000		
Β. Βασιλείου Θεσσαλονίκη	300.000	400.000	
Έπισημαλεις Χρεώσεις			
Δ. Δημητρίου	400.000		
Γ. Γεωργίου	100.000		
Υπολογιζομένη ζημία έξ αυτών έν συνόλφ (1)	500.000 260.000	240.000	
Ανεπίδεκτοι Εισπραξέως Χρεώσεις			
Χ. Χρήστου (2)	360.000		
Μείον τήν ύπολογιζομένην εις 100 % ζημίαν	359.999		1 (3)
Χρηματογράφα			
1000 Μετοχαί τής Έταιρείας «Ατλας» πρός 200 δρχ. έκάστη	200.000		
2000 όμολογιαί Έλλήνων Υπηκόων 6 % πρόσ 400 δρχ. έκάστη.	800.000	1.000.000	
Ακίνητα			
1 τετραόροφος οίκία επί τής όδοϋ Α. θηνās άρ... ώς τό ύπ' άρ. 3842 συμ- βόλαιον τοϋ συμ/γράφου Αθηνών Χ	2.000.000		
Είς μεταφοράν	2.000.000	3.230.001	

1. Δέν γνωρίζομεν έπακριβώς τί ποσόν δέν θά είναι εις θέσιν νά μάς καταβάλλη έκαστος έξ αυτών, άλλ' έν συνόλφ έξ άμφοτέρων ύπολογίζομεν νά ύποστώμεν ζημίαν 260.000. Έπομένως οι έπισημαλεις Χρεώσεις δέον νά αναγραφώσι μέ τό ποσόν τό όποίον έλπίζεται ότι θά μάς καταβληθῆ. Η νομολογία όμως τών φορολογικών δικαστηρίων δέν παραδέχεται τοϋτο. Αϋτη δέχεται ζημίαν έξ έπισημαλών χρεωστών μόνον όσάκις όρίσωμεν έκ ποίου έπισημαλοϋς χρεώστου προέρχεται αϋτη. Τοϋτο όμως είναι δύσκολον έν τῆ πράξει. Καί ό νέος Κ.Φ.Σ. οϋδεμίαν εις τό σημείον τοϋτο έκαμε πρόοδον.

2. Έξαφανισθεις λόγω χρεωκοπίας.

3. Αφήνομεν πρόσ ύπόμνησιν 1 δρχ. εις τόν λογαριασμόν, διότι μέχρις 3του παραγραφῆ ή άπαίτησις ένδέχεται άπροόπτως νά έξοφληθῆ.

Εκ μεταφορᾶς	2.000.000	3.230.001
1 οικόπεδον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πατησίων ἀρ... 500 τ. πήχεων ὡς τὸ ὑπ'ἀρ. 4505 συμβόλαιον τοῦ συμ/φου Ἀθηνῶν Ψ.	1.000.000	3.000.000
Ἔξοδα ὀργανώσεως καὶ ἰδρύσεως		
Ὡς τὰ σχετικὰ δικαιολογητικὰ κατα- χωρισθέντα εἰς τὸ εἰδικὸν βιβλίον		100.000
Σύνολον Ἐνεργητικοῦ		6.330.001
 ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ		
Πιστωταὶ		
N. Νικολάου Ἐνταῦθα	150.000	
K. Κυριακὸς »	100.000	250.000
Γραμμάτια Πληρωτέα		
Γραμμάτιον ὑπογραφῆς μας εἰς δια- ταγὴν τοῦ Ε	100.000	
Συναλλαγματικὴ ἀποδοχῆς μας εἰς διαταγὴν τοῦ Ζ	150.000	250.000
Κτηματικὴ Τράπεζα λογαριασμοῦ Ἐνυ- ποθήκου Δανείου		
Δάνειον ἐνυπόθηκον τῆς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀθηνᾶς ἀρ... οἰκίας ἐκ τῆς Κτηματι- κῆς Τραπέζης λήγον τὴν 31/12/1955 πρὸς 9% ὡς τὸ ὑπ' ἀρ...συμβόλαιον τοῦ συμβολαιογράφου Ἀθηνῶν Γ.		150.000
Σύνολον Παθητικοῦ		650.000
Κεφάλαιον (Καθαρὰ Περιουσία)		5.680.001
		6.330.001

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ Χ

Έν Αθήναις τῆ 5 Ἰανουαρίου 1955

Παθητικὸν

Ένεργητικὸν

1. Ταμείον	100.000	1. Πιστωταὶ	250.000
2. Καταθέσεις παρὰ Τραπεζαῖς	1.050.000	2. Γραμμάτια πληρωτέα	250.000
3. Έμπορεύματα	147.000	3. Κιηματικὴ Τράπεζα λογαριασμοῦ	150.000
4. Γραμμάτια Εἰσπρακτέα	293.000	Ένυποθήκην δανείου	5.680.001
5. Χρεῶσται	400.000	4. Κεφάλαιον	
6. Έπισηφαλεῖς Χρεῶσται	240.000		
7. Άνεπίδεκτοι Εἰσπράξεως Χρεῶσται	1		
8. Χρηματόγραφα	1.000.000		
9. Άκίνητα	3.000.000		
10. Έξοδα οργανώσεως καὶ ἰδρύσεως	100.000		
	<u>6.330.001</u>		<u>6.330.001</u>

Έν Αθήναις τῆ 5 Ἰανουαρίου 1955
Χ (Υπογραφή τοῦ έμπόρου)

ληπτικός. Ρίπτοντες ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ Ἴσολογοῦ κατατοπιζόμεθα. Ἐάν ὁμως θέλωμεν λεπτομερείας προσφεύγομεν εἰς τὴν ἀπογραφὴν.

§ 15. *Ἡμερολόγιον* (Journal).—Τὸ Ἡμερολόγιον εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἔμπορος ὀφείλει νὰ ἀναγράψῃ πάσας τὰς οἰκονομικὰς του συναλλαγὰς, ὡς καὶ τὰς οἰκιακὰς του δαπάνας (1) κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι δεδεμένον καὶ ἠριθμημένον κατ' αὐξοῦντα ἀριθμὸν σελίδων.

Πρῶτον χρησιμοποιεῖται τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν. Κατόπιν ἔρχεται τὸ Ἡμερολόγιον, εἰς τὸ ὁποῖον κατ' ἀρχὴν θὰ ἀντιγράψωμεν τὸν Ἴσολογοῦν τὸν συνταχθέντα ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀπογραφῆς. Ἡ τοιαύτη ἀντιγραφή θὰ γίνῃ διὰ τῆς ἀντιγραφῆς τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ. Θὰ προηγηθοῦν οἱ πρῶτοι καὶ θὰ ἔπωνται οἱ δεῦτεροι. Τὰ ποσὰ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ἐνεργητικοῦ θὰ ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ Ἡμερολογίου, ἐνῶ τὰ ποσὰ τῶν λογαριασμῶν τοῦ Παθητικοῦ θὰ ἀναγραφῶσιν εἰς τὴν πίστωσιν.

Ἡ διαγράμμισις τοῦ Ἡμερολογίου εἶναι ὡς ἡ ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

Πολλοὶ τοὺς πιστουμένους λογαριασμοὺς ἐγγράφουσι δεξιῶτερον τῶν χρεουμένων, προτάσσοντες ἢ μὴ τὴν πρόθεσιν «Εἰς».

Κάτωθεν τῶν χρεουμένων καὶ πιστουμένων λογαριασμῶν τίθεται τὸ δικαιολογητικὸν μὲ μικρότερα γράμματα καὶ μὲ μεγάλην σαφήνειαν, εἰς τρόπον ὥστε διὰ τῆς ἀναγνώσεώς του νὰ δύναται νὰ ἀντιληφθῇ τις σαφῶς περὶ τίνος πρόκειται. Τὸ δικαιολογητικὸν εἰς τὴν προκειμένην ἐγγραφὴν εἶναι λίαν σύντομον, διότι πᾶσαν λεπτομέρειαν ἔχομεν εἰς τὸ Βιβλίον Ἀπογραφῶν. Ἐάν πλὴν τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἔχωμεν καὶ εἰδικὰ Ἀναλυτικὰ Καθολικὰ (περὶ ὧν περαιτέρω) εἰς τὰ ὁποῖα θ' ἀναγράφονται αἱ σχετικαὶ λεπτομέρειαι, τότε τὸ κάτωθεν τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἄρθρου δικαιολογητικὸν θὰ εἶναι πολὺ σύντομον.

Ἐκάστη τοιαύτη ἐν τῷ ἡμερολογίῳ ἐγγραφὴ ὀνομάζεται *ἡμερολογιακὴ ἐγγραφὴ* ἢ *ἡμερολογιακὸν ἄρθρον*.

---

1. Κατὰ τὸ ἄρθρον 8 τοῦ Ἐμπορικοῦ νόμου πᾶς ἔμπορος: «...ὀφείλει νὰ ἔχη ἐν βιβλίον, ὀνομαζόμενον ἡμερολόγιον, παριστάνον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν τὴν περιουσίαν καὶ τὰ χρέη του, τὰς ἐμπορικὰς του ἐργασίας, τὰς συναλλαγματικὰς του διαπραγματεύσεις, τὰς ἀποδοχὰς ἢ ὀπισθογραφῆσεις, καὶ ἐν γένει πᾶν ὅ,τι λαμβάνει ἢ πληρώνει ἐφ' οἰφδῆποτε λόγῳ καὶ φανερῶν κατὰ μῆνα τὸ ποσὸν τῆς οἰκιακῆς του δαπάνης.»

Ἐν Ἀθήναις τῆ 5 Ἰανουαρίου 1955

	Χρέωσις	Πιστώσις
1 Ταμείον	100.000	
2 Καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίς	1.050.000	
3 Ἐμπορεύματα	147.000	
4 Γραμμάτια Εἰσπρακτέα	293.000	
5 Χρεῶσται	400.000	
6 Ἐπισφαλεῖς Χρεῶσται	240.000	
7 Ἄνεπίδεκτοι Εἰσπράξεως Χρεῶσται	1	
1 8 Χρηματογγραφα	1.000.000	
9 Ἀκίνητα	3.000.000	
10 Ἐξοδα Ὄργανώσεως καὶ Ἰδρύσεως	100.000	
11 Εἰς Πιστωτάς		250.000
12 » Γραμμάτια Πληρωτέα		250.000
13 » Κτηματικὴν Τράπεζαν Δογαρασιασμὸν ἐνυποθήκου δανείου		150.000
14 » Κεφάλαιον		5.680.001
Ἔως ἢ ἀπογραφὴ τῆς 5 Ἰ/ρίου 1955		
Εἰς μεταφορὰν	6.330.001	6.330.001

Ἡ στήλη α δεικνύει τὸν αὐξὸντα ἀριθμὸν τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἄρθρου. Οἱ ἀριθμοὶ τῆς στήλης β δεικνύουσι τὰς σελίδας τοῦ Καθολικοῦ εἰς τὰς ὁποίας ἐγένοντο αἱ Χρεώσεις ἢ αἱ Πιστώσεις τῶν οἰκείων λογαριασμῶν συνεπεῖα τῆς ἡμερολογιακῆς ἐγγραφῆς.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστης σελίδος τίθεται ἡ ἡμερομηνία τῆς πρώτης ἐπομένης ἐγγραφῆς καὶ δὴ ἄνωθεν τῆς ἐντύπου ἐρυθρᾶς γραμμῆς. Αἱ ἡμερολογιακαὶ ἐγγραφαὶ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων δι' ὀριζοντίας γραμμῆς, εἰς τὸ μέσον τῆς ὁποίας τίθεται ἡ ἡμερομηνία.

Ἐάν εἰς τὰς 6 Ἰανουαρίου ἐνηργήσαμεν ἀνάληψιν μετρητῶν ἀπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζαν 100.000 καὶ ἀπὸ τῆς Ἐμπορικῆς 20.000, τὸ ἡμερολογιακὸν ἄρθρον θὰ εἶναι τὸ ἀκόλουθον :

α β		γ	
		Ἐκ μεταφορᾶς	6.330.001 — 6.330.001 —
		6	
1	Ταμεῖον		120.000 —
2	Εἰς Καταθέσεις παρὰ Τραπεζαῖς		
	Ἐθνικὴ Τράπεζα	100.000	
	Ἐμπορικὴ Τράπεζα	20.000	120.000 —
	Ἀνάληψις μετρητῶν		

Βλέπομεν εἰς τὸ ἡμερολογιακὸν τοῦτο ἄρθρον :

α) Ὅτι ἐχρησιμοποιήθη νέα στήλη (γ), ἣτις καὶ καλεῖται βοηθητικὴ καὶ εἰς τὴν ὁποίαν καταχωρίζονται τὰ μερικὰ ποσά.

β) Ὅτι τὸ δικαιολογητικὸν δὲν ἐτέθη κάτωθι τοῦ Ταμεῖου, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἀνάγκην δικαιολογητικοῦ, διότι ἡ χρέωσις αὐτοῦ σημαίνει εἰσπραξιν καὶ ἡ πίστωσις πληρωμὴν, ἀλλὰ κάτωθι τοῦ πιστουμένου λογαριασμοῦ. Διὰ τοῦτο ἐάν ἐνεργήσωμεν μίαν πώλησιν μετρητοῖς τὸ δικαιολογητικὸν θὰ τεθῆ κάτωθεν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» καὶ οὐχὶ κάτωθεν τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον».

Ἐάν τὸ δικαιολογητικὸν ἀφορᾷ καὶ τὸν χρεούμενον καὶ τὸν πιστούμενον λογαριασμόν, τότε γράφεται κάτωθεν τοῦ ἐνός μόνον, γραφομένου κάτωθεν τοῦ ἐτέρου «ὡς κατωτέρω» ἢ «ὡς ἀνωτέρω».

γ) Ἡ Ἐθνικὴ καὶ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα ὑπεγραμμίσθησαν. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὑπάρχει εἰδικὸν ἀναλυτικὸν Καθολικὸν τοῦ λογαριασμοῦ «Καταθέσεις παρὰ Τραπεζαίαις», εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν καταχωρισθῆ ὅλαι αἱ Τράπεζαι εἰς τὰς ὁποίας ἔχομεν καταθέσεις καὶ εἰς τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ καταχωρίσωμεν τὰς δύο αὐτὰς πιστώσεις, ἥτοι ἐκεῖ θὰ πιστώσωμεν τὴν Ἐθνικὴν μὲ 100.000 καὶ τὴν Ἐμπορικὴν μὲ 20.000.

Εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν ἐκάστης σελίδος τοῦ Ἡμερολογίου ἀναγράφεται τὸ δικαιολογητικὸν «Ἐ κ μ ε τ α φ ο ρ ᾶ ς» καὶ εἰς τὴν τελευταίαν τὸ δικαιολογητικὸν «Ε ἱ ς μ ε τ α φ ο ρ ᾶ ν», εἰς δὲ τὰς στήλας τῶν ποσῶν τῆς Χρεώσεως καὶ Πιστώσεως ἀναγράφονται τὰ ἀθροίσματα ἔναντι μὲν τῆς πρώτης, τῆς προηγουμένης σελίδος, ἔναντι δὲ τῆς τελευταίας τὰ ἀθροίσματα τῆς ἰδίας σελίδος.

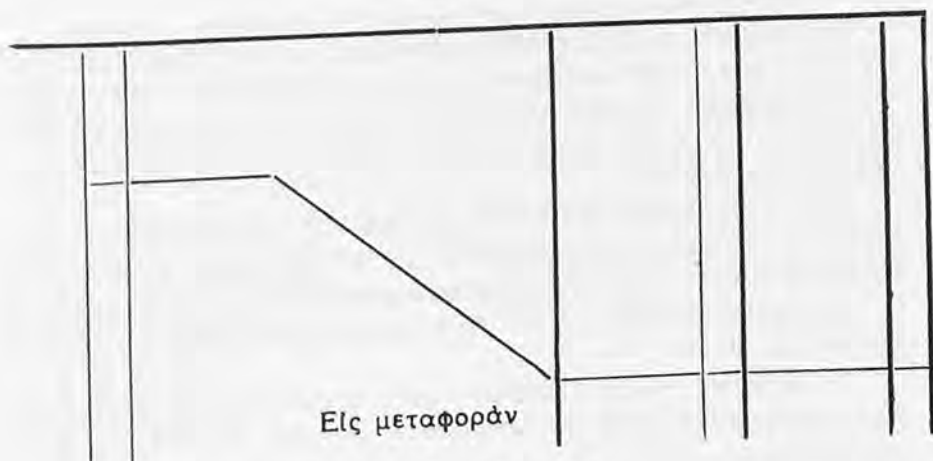
1 Ἰανουαρίου 1955

Ἐκ μεταφορᾶς	6.330.001	—	6.330.001	—
. . . . .	. . . . .		. . . . .	
. . . . .	. . . . .		. . . . .	
. . . . .	. . . . .		. . . . .	
Εἰς μεταφορὰν	8.000.000		8.000.000	

Ἐὰν εὐρισκώμεθα πρὸς τὸ τέλος τῆς σελίδος τοῦ Ἡμερολογίου καὶ δὲν μᾶς ἐπαρκῆ ὁ χώρος διὰ τὴν ἀναγραφὴν ὀλοκλήρου τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἄρθρου, τότε, ἐφ' ὅσον μᾶς ἐπαρκεῖ, ἐγγράφομεν μόνον τὴν χρέωσιν ἐνεργοῦντες τὴν πίστωσιν εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα.

Τὰ εἰς μεταφορὰν ποσὰ ὡς ἐκ τούτου δὲν θὰ εἶναι ἴσα. Εἰς τὸ τέλος ὁμῶς τῆς ἐπομένης σελίδος, ἐὰν δὲν τύχη πάλιν παρομοία περίπτωσηις, θὰ γίνουσι ἴσα.

Ἐὰν ὁμῶς δὲν ἐπαρκῆ ὁ χώρος οὔτε διὰ τὴν καταχώρισιν τῆς χρεώσεως, τότε ἀκυροῦμεν τὸ κενὸν διάστημα καὶ κάμνομεν τὴν μεταφορὰν. Ἡ ἀκύρωσις γίνεται ὡς ἑξῆς :

Τὰ ἡμερολογιακὰ ἄρθρα διακρίνονται :

- α) Εἰς *ἀπλᾶ*, ὅταν εἰς εἶναι ὁ χρεούμενος καὶ εἰς ὁ πιστούμενος λογαριασμός.
- β) Εἰς *σύνθετα*, ὅταν εἰς εἶναι ὁ χρεούμενος λογαριασμός ἀλλὰ περισσότεροι οἱ πιστούμενοι, ἢ ὅταν περισσότεροι εἶναι οἱ χρεούμενοι καὶ εἰς ὁ πιστούμενος.
- γ) Εἰς *πολυσύνθετα*, ὅταν καὶ οἱ χρεούμενοι καὶ οἱ πιστούμενοι λογαριασμοὶ εἶναι περισσότεροι τοῦ ἑνός.

Ἀπαγορεύεται ἡ διαγραφή ἢ διόρθωσις ἀριθμῶν καὶ λέξεων ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ ἐγγραφή εἰς τὰ περιθώρια, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰ ἀγραφα διαστήματα καὶ τὰ κενά. Πῶς δύναται νὰ γίνῃ ἡ διόρθωσις ἐσφαλμένης ἐγγραφῆς θὰ τὸ πραγματευθῶμεν ἀλλαχοῦ, εἰς τὸ κεφάλαιον «Διόρθωσις ἐσφαλμένων ἐγγραφῶν».

§ 16. *Γενικὸν Καθολικὸν* (Grand Livre).—Σπουδαιότατον βιβλίον εἶναι τὸ *Γενικὸν Καθολικὸν*, κοινῶς λεγόμενον «*Καθολικὸν*», εἰς τὸ ὅποιον μεταφέρονται οἱ χρεούμενοι ἢ πιστούμενοι λογαριασμοὶ ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου. Πᾶν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου δέον νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸ Καθολικόν. Θὰ ἔχη δὲ τὸ Καθολικὸν τόσους λογαριασμοὺς ὅσοι εἶναι οἱ χρησιμοποιούμενοι ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ λογαριασμοί. Τὸ βιβλίον τοῦτο εἶναι ἡριθμημένον διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον. Ἡ πρώτη σελὶς αὐτοῦ μένει ἀχρησιμοποίητος. Ὅταν γυρίσωμεν τὴν πρώτην σελίδα χρησιμοποιοῦμεν τὰς ἐπομένας δύο διὰ τὴν ἀπεικόνισιν ἑνός λογαριασμοῦ, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἡ ἀριστερὰ καὶ ἡ δεξιὰ σελὶς θὰ φέρουν τὸν ἴδιον ἀριθμόν. Ὡστε ἡ πρώτη σελὶς δὲν θὰ φέρῃ ἀριθμόν, αἱ ἐπόμεναι ὅμως θὰ εἶναι ἡριθμημέναι ἀνά δύο καὶ θὰ ἔχουν τὸν αὐτὸν ἀξίζοντα ἀριθμόν.

Ἡ ὁμοιότης μεταξύ τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Καθολικοῦ εἶναι ὅτι καὶ εἰς τὰ δύο καταχωρίζονται αἱ διπλογραφικαὶ ἐγγραφαί, ἀλλὰ διαφέρουν ὡς πρὸς τὴν διάταξιν. Εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἡ καταχώρισις γίνεται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν, ἐνῶ εἰς τὸ Καθολικὸν κατὰ λογαριασμοὺς.

Εἰς τὸ Καθολικὸν γίνεται ἀντιγραφή τῶν ἐγγραφῶν τοῦ Ἡμερολογίου. Ἐπομένως ἀπαγορεύεται νὰ γίνῃ ἐγγραφή τις εἰς τὸ Καθολικὸν χωρὶς νὰ ἔχη γίνῃ αὕτη προηγουμένως εἰς τὸ Ἡμερολόγιον.

Ἡ γραμμογράφησις ἐνὸς λογαριασμοῦ τοῦ Καθολικοῦ εἶναι ὡς τῆς σελίδος 71 (1).

Ἡ Χρέωσις καὶ ἡ Πίστωσις τοῦ λογαριασμοῦ παριστάνουσι τὴν κίνησιν αὐτοῦ, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον δεικνύει τὴν θέσιν τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐάν ἐ.π. γίνῃ ἡ κάτωθι οἰκονομικὴ πράξις :

Τὴν 20 Φεβρουαρίου 1955 ἠγοράσαμεν ἀπὸ τὸν Ἀ. Ἀνδρέου ἐπὶ πιστώσει 1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς 20 δρχ. τὴν ὀκάν ὡς τιμολόγιόν του Νο 542. Ἡ ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ ἐγγραφή θὰ εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

(Σελὶς Ἡμερολογίου 12)

20

Ἐμπορεύματα

Ὅρουζα

*Αγορά 1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς 20 20.000

Εἰς Πιστωτὰς

Α. Ἀνδρέου

ὡς τιμολόγιόν του Νο 542

20.000

Τὴν ἐγγραφὴν ταύτην ὀφείλομεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὸ Καθολικόν. Οἱ λογαριασμοὶ οἱ ὁποῖοι θὰ κινηθοῦν ἐν τῷ Καθολικῷ θὰ εἶναι «Ἐμπορεύματα» καὶ «Πιστωτὰς». Καὶ ἐάν μὲν ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ, ἔχει καλῶς, θὰ γίνωσιν αἱ μεταφοραὶ αὗται ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου, ἐάν ὅμως δὲν ὑπάρχουσι θὰ ἀνοιχθῶσι καὶ θὰ γίνωσιν αἱ μεταφοραί.

---

1. Τὸ Καθολικὸν δύναται νὰ τηρῆται καὶ ἄλλως χρησιμοποιουμένης ἐκάστης σελίδος πρὸς ἀπεικόνισιν ἰδιαιτέρως ἐνὸς ἐκάστου λογαριασμοῦ. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ περιέχονται ὡς βασικαὶ στήλαι πλὴν τῆς χρονολογίας, αἰτιολογίας, καὶ αἱ στήλαι χρεώσεως, πιστώσεως καὶ ὑπολοίπου. Τὸ λεονέκτημα τῆς μορφῆς ταύτης τοῦ Καθολικοῦ εἶναι ὅτι μετὰ πᾶσαν ἐγγραφὴν ἔχομεν καὶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ.

Πιστώσις

Τίτλος Λογαριασμού

Χρέωσις

'Ημερομηνία	(1) Σ.Η.	Λογ/σμοί πρὸς πιστώσιν	Δικαιολογία	Ποσά	'Ημερομηνία	Σ.Η.	Λογ/σμοί πρὸς χρέωσιν	Δικαιολογία	Ποσά

1. Σ.Η. σημαίνει «Σελίς 'Ημερολογίου».

Ἔστω ὅτι δὲν ὑπάρχουσιν εἰς τὸ Καθολικὸν οἱ λογαριασμοὶ «Ἐμπορεύματα» καὶ «Πιστώται». Κατ' ἀνάγκην θὰ τοὺς ἀνοίξωμεν⁽¹⁾ κατὰ τὰ ἐν σελίδι 73 ὑποδείγματα.

Ἐφεξῆς τὸ Καθολικὸν θὰ τὸ συντάσσωμεν ἐν σμικρῷ σχήματι Ἰ ἀνευ χρονολογίας, σελίδος Ἡμερολογίου, χρεουμένου ἢ πιστουμένου λογαριασμοῦ καὶ δικαιολογητικοῦ ἀναγράφοντες μόνον τὸ ποσόν.

Τὴν μεταφορὰν ἐ.π. τοῦ ἀνωτέρω ἡμερολογιακοῦ ἄρθρου θὰ τὴν ἐνεργήσωμεν ὡς κάτωθι :

Ἐμπορεύματα	Πιστώται
20.000	20.000

§ 17. *Πρόχειρον*. Τὸ Πρόχειρον εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον τὸ πρῶτον ἐγγράφεται ἡ οἰκονομικὴ πράξις. Ὡρισμένος τύπος τοῦ βιβλίου τούτου δὲν ὑπάρχει. Συνήθως αἱ ἀρτίως ὀργανωμένοι ἐπιχειρήσεις⁽²⁾ ἀντὶ ἑνὸς μοναδικοῦ βιβλίου ὡς Προχείρου χρησιμοποιοῦν περισσότερα. Οὕτω π.χ. ἐπιχειρήσεις τις δύνανται νὰ ἔχῃ ἀφ' ἑνὸς ἓν βιβλίον «Ταμείου», εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ ὁποῦ ἀναγράφει πᾶσαν εἰσπραξίν, σημειουμένης καὶ τῆς αἰτίας ἕνεκα τῆς ὁποίας προεκλήθη αὕτη (ἐκ πωλήσεως ἐμπορευμάτων μετρητοῖς, εἰσπράξεως ἐνοικίων κλπ), καὶ εἰς τὴν πίστωσιν αὐτοῦ πᾶσαν πληρωμὴν, σημειουμένης ἐπίσης τῆς αἰτίας ἣτις προεκάλεσε ταύτην (καταβολὴ μισθῶν, ἀγορὰ ἐμπορευμάτων μετρητοῖς κλπ.), καὶ ἀφ' ἑτέρου ἓν ἄλλο βιβλίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἡμερολογιακῶς θὰ καταχωρίζωνται πᾶσαι αἱ μὴ ταμιακαὶ πράξεις, καλούμεναι «συμψηφιστικαὶ» (ἀγορὰ π.χ. ἐμπορευμάτων ἐπὶ πίστῳσει, ὑπολογισμὸς τόκου κλπ.) καὶ τὸ ὁποῖον καλεῖται «Ἡμερολόγιον συμψηφιστικῶν πράξεων».

Τὸ Βιβλίον τοῦ «Ταμείου» ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸ Ἡμερολόγιον τῶν συμψηφιστικῶν πράξεων ἀφ' ἑτέρου ἀποτελοῦσι τὸ «Πρόχειρον» τῆς ἐπιχειρήσεως, βάσει τοῦ ὁποῦ θὰ γίνουσι αἱ ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ ἐγγραφαὶ καὶ ἐκεῖθεν αἱ μεταφοραὶ εἰς τὸ Καθολικόν. Τὸ Πρόχει-

1. Οὕτω ἐκφραζόμεθα ὅταν τὸ πρῶτον δημιουργοῦμεν λογαριασμοὺς ἐν τῷ Καθολικῷ.

2. Αἱ μὴ ἀρτίως ὀργανωμένοι ἐπιχειρήσεις ἔχουσιν ἓν βιβλίον Ταμείου, ὅπου καταχωρίζουσι τὰς εἰσπράξεις καὶ πληρωμάς, καὶ ἓν ἄλλο βιβλίον ἔνθα χρονολογικῶς μὲν ἀλλὰ ἀφηγηματικῶς, οὐχὶ διπλογραφικῶς, ἀναγράφουσι τὰς μὴ ταμιακὰς πράξεις. Ἐκ τῶν δύο τούτων βιβλίων μεταγενεστέρως ὁ λογιστὴς τῆς ἐπιχειρήσεως ἐνεργεῖ τὰς ἐγγραφάς.

Σελίς 1
Πίστωσις

Εμπορεύματα

Σελίς 1
Χρέωσις

1955 Φεβρ.	20	Χ. Η.	
		Είς Πιστωτάς (1)	
		* Αγορά 1000 δκ. δρύζης πρός 20	20.000

Σελίς 2
Πίστωσις

Πιστωταί

Σελίς 2
Χρέωσις

1955 Φεβρ.	20	12	Σ. Η	* Από Εμπορεύματα (2) * Α.	20.000
---------------	----	----	------	----------------------------	--------

1. Αντί άλλως να αναφέρεται ο πιστούμενος λογαριασμός γράφεται και η πρόθεσις «Είς». Ή αν είναι πολλοί οί πιστούμενοι λογαριασμοί, τότε αντί να αναφέρονται όλοι γράφεται: «Είς Διαφόρους».

2. Καί ένταθα τίθεται πρό του γρεωμένου λογαριασμού εκ συνηθείας ή πρόθεσις «Από», εάν δέ οί χρεωθέντες λογαριασμοί είναι πολλοί γράφεται «Από Διαφόρους».

ρον ἀποτελεσθὲν εἰς τὸ παράδειγμά μας ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Ταμείου καὶ ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον τῶν συμψηφιστικῶν πράξεων (μὴ ταμιακῶν) ἐνημερώνεται καθημερινῶς. Ἡ σύνταξις τοῦ Ἡμερολογίου δύναται νὰ γίνῃ βραδύτερον. Πάντως, ἀφοῦ τὸ Ἡμερολόγιον θὰ βασισθῇ εἰς τὸ Πρόχειρον, πρέπει νὰ ὑπάρχη πλήρης συμφωνία μεταξὺ Ἡμερολογίου καὶ Προχείρου.

§ 18. "Ασκήσις διὰ σύνταξιν Βιβλίου Ἀπογραφῶν, Ἡμερολογίου καὶ Καθολικοῦ. Κατωτέρω δίδομεν ἀσκήσιν περιέχουσας διαφόρους οἰκονομικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ἐνεργεῖ ὁ ἐπιχειρηματίας. Αἱ πράξεις αὗται θὰ μεταφερθῶσι κατὰ σειράν εἰς τὰ οἰκεία βιβλία, ὥστε νὰ γίνῃ ἀντιληπτὴ ἡ ὅλη λογιστικὴ ἐργασία.

Μὴ τηροῦντες μέχρι σήμερον, 1 Μαρτίου 1955, λογιστικὰ βιβλία προβαίνομεν εἰς ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας μας καὶ τῶν πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεών μας καὶ εὐρίσκομεν:

- 1) Μετρητὰ ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ μας εἰς τραπεζογραμμάτια καὶ τραπεζικὰς ἐπιταγὰς 100.000.
- 2) Ἀπαιτήσεις κατὰ τρίτων 300.000, ἐξ ὧν ἀπὸ Ἀ. Ἀνδρέου 100.000 καὶ ἀπὸ Β. Βασιλείου 200.000.
- 3) Ἐμπορεύματα ἐν τῇ ἀποθήκῃ: 1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρχ. 20 τὴν ὀκάν καὶ 1000 ὀκ. ἐλαίου πρὸς δρχ. 45 τὴν ὀκάν, ἧτοι ἔμπορεύματα συνολικῆς ἀξίας δρχ. 65.000.
- 4) Ὑποχρεώσεις πρὸς τρίτους δρχ. 65.000, ἐξ ὧν δρχ. 20.000 εἰς Ν. Νικολάου καὶ δρχ. 45.000 εἰς Φ. Φωτίου.
- 5) Ἐχομεν ὑπογράψει γραμμάτιον εἰς διαταγὴν τοῦ Π. Πέτρου λήξεως 31 Μαΐου 1955 δρχ. 100.000.

Τὴν 2 Μαρτίου κατεβλήθησαν εἰς Ν. Νικολάου ἔναντι ὀφειλῆς δρχ. 10.000.

» 2	»	Μᾶς ἐξοφλεῖ ὁ Ἀ. Ἀνδρέου καταβάλλων δρχ. 100.000.
» 8	»	Ἀγοράζομεν 1000 ὀκ. καφέ πρὸς 100 δρχ. τὴν ὀκάν ἀπὸ Φ. Φωτίου, εἰς τὸν ὁποῖον καταβάλλομεν τὸ ἥμισυ μετρητοῖς, διὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ μένομεν χρεώσται.
» 8	»	Κατεβάλομεν δρχ. 1000 διὰ τὴν μεταφορὰν τοῦ καφέ.
» 12	»	Πωλοῦμεν εἰς Δ. Δημητρίου 500 ὀκ. καφέ πρὸς δρχ. 120 τὴν ὀκάν, ἧτοι:
		Ἀξία καφέ (500 ὀκ. @ δρχ. 101) = 50.500
		Κέρδος ἐκ πωλήσεως = 9.500 60.000,

δοσις μᾶς καταβάλλει δρχ. 25.000 μετρητοῖς, μᾶς ὑπογράφει γραμματίον δρχ. 22.000 λήξεως 31 Μαΐου 1955, ἐξ ὧν 2.000 τόκοι, καὶ διὰ τὸ ὑπόλοιπον μένει χρεώστης μᾶς.

- » 14 Μαρτίου Καταθέτομεν εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν ἐπ' ἀνοικτῷ λογαριασμῷ δρχ. 30.000.
- » 15 » Προπληρώνομεν τὰ ἐνοίκια 3 μηνῶν, Μαρτίου, Ἀπριλίου καὶ Μαΐου πρὸς δρχ. 3.000 ἕκαστον δρχ. 9.000.
- » 25 » Ἐκδίδομεν ἐπιταγὴν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς δ/γὴν Ν. Νικολάου δρχ. 10.000 πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ χρέους μᾶς.
- » 29 » Πωλοῦμεν εἰς Δ. Δημητρίου 200 ὄκ. καφέ πρὸς δρχ. 130, ἧτοι:
 Ἄξια καφέ (200 πρὸς 101) Δρ. = 20.200
 Κέρδος ἐκ πωλήσεως » = 5.800 26.000,
- δοσις μᾶς καταβάλλει τὸ ἥμισυ μετρητοῖς καὶ διὰ τὸ ἕτερον ἥμισυ ὀπισθογραφεῖ εἰς διαταγὴν μᾶς ἐπιταγὴν τραπεζικὴν ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς.
- » 30 » Καταθέτομεν διὰ λογαριασμὸν τοῦ Φ. Φωτίου εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν δρχ. 50.000.
- » 30 » Πληρώνομεν διὰ φωτισμὸν δρχ. 1000 καὶ διὰ μισθοὺς δρχ. 10.000.
- » 31 » Ἀποσύρομεν ἐκ τῆς ἐπιχειρήσεώς μᾶς δρχ. 10.000 διὰ τὰς οἰκιακὰς μᾶς ἀνάγκας.

Ζητεῖται Νὰ συνταχθῇ: α) ἡ ἀπογραφή εἰς τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν, β) τὸ Ἡμερολόγιον καὶ γ) τὸ Καθολικόν.

Τὸ πρῶτον βιβλίον τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμοποιηθῇ εἶναι τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταχωρισθῇ ἡ ἀπογραφή (βλ. ὑπόδειγμα εἰς τὴν ἐπομένην σελίδα). Κάτωθεν τῆς ἀπογραφῆς θὰ καταχωρισθῇ ὁ Ἰσολογισμὸς.

Ἀμέσως κατόπιν θὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ Ἡμερολόγιον, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταχωρισθῇ ὁ Ἰσολογισμὸς δι' ἑνὸς ἄρθρου, χρεουμένων ὄλων τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ πιστουμένων ὄλων τῶν λογαριασμῶν τοῦ Παθητικοῦ. Ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου δὲ θὰ γίνῃ ἡ μεταφορὰ τῶν λογαριασμῶν εἰς τὸ Καθολικόν.

α) ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΩΝ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ
Ἀπογραφή τῆς 1 Μαρτίου 1955

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

<i>Ταμείον</i>			
Τραπεζογραμμάτια καὶ ἐπιταγαί			100.000
<i>Χρεῶσαι</i>			
Α. Ἀνδρέου	100.000		
Β. Βασιλείου	200.000		300.000
<i>Ἐμπορεύματα</i>			
1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρχ. 20	20.000		
1000 ὀκ. ἐλαίου πρὸς δρχ. 45	45.000		65.000
Σύνολον Ἐνεργητικοῦ			465.000
ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ			
<i>Πιστωταί</i>			
Ν. Νικολάου	20.000		
Φ. Φωτίου	45.000		65.000
<i>Γραμμάτια Πληρωτέα</i>			
Γραμμάτιον ὑπογραφῆς μας λήξεως 31 Μαΐου 1955 εἰς διαταγὴν Π. Πέτρου			100.000
Σύνολον Πραγματικοῦ Παθητικοῦ <i>(Καθαρὰ Περιουσία) Κεφάλαιον</i>			165.000 300.000 465.000

Ἐνεργητικόν

Ἴσολογισμὸς

Παθητικόν

Ταμείον	100.000	Πιστωταί	65.000
Χρεῶσαι	300.000	Γρ/τια Πληρωτέα	100.000
Ἐμπορεύματα	65.000	Κεφάλαιον	300.000
	<u>465.000</u>		<u>465.000</u>

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαρτίου 1955
 (ὑπογραφή ἐμπόρου)

β) ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1 Μαρτίου 1955

	α/α	Σ.Κ.		100.000	—	
	1		<i>Ταμείον</i>			
	2		<i>Χρεώσται</i>	300.000	—	
	3		<i>Ἐμπορεύματα</i>	65.000	—	
1	4	Εἰς	<i>Πιστωτὰς</i>			65.000
	5	»	<i>Γραμμάτια Πληρωτέα</i>			100.000
	6	»	<i>Κεφάλαιον</i>			300.000
			Ἄρχικὴ κατάθεσις ὡς ἡ ἀπο- γραφῆ			
			_____ 2 _____			
2	4		<i>Πιστωταὶ</i>			
			<i>Ν. Νικολάου</i>			
			Ἐναντι ὀφειλῆς μας	10.000	—	
	1	Εἰς	<i>Ταμείον</i>			10.000
			_____ 2 _____			
	1		<i>Ταμείον</i>	100.000	—	
	2	Εἰς	<i>Χρεώστας</i>			
			<i>Ἄ. Ἀνδρέου</i>			
3			Ἐξόφλησις ὀφειλῆς του			100.000
			_____ 8 _____			
	3		<i>Ἐμπορεύματα</i>			
			<i>Καφῆς</i>			
			1.000 ὀκ. πρὸς δρχ. 100 τὴν ὀκάν ὡς τιμολόγιον Φ. Φωτίου	100.000	—	
4	1	Εἰς	<i>Ταμείον</i>			50.000
	4	»	<i>Πιστωτὰς</i>			
			<i>Φ. Φωτίου</i>			
			Ὄφειλὴ μας ἐξ ἀγορᾶς ἐμπορευ- μάτων			50.000
			_____ 675.000 _____			
			Εἰς μεταφορὰν	675.000	—	675.000

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

8 Μαρτίου 1955

		Έκ μεταφοράς	675 000	675.000
5	3	Έμπορεύματα		
		Καφές		
	1	Πληρωμή μεταφορικῶν ἐξόδων	1.000	
		Εἰς Ταμείον		1.000
		————— 12 —————		
	1	Ταμείον	25 000	
	7	Γραμμάτια εισπρακτέα		
		Γραμμάτιον εἰς διαταγὴν μας ὑπογραφῆς Δ. Δημητρίου λήξεως 31 Μαρτίου 1955	22.000	
	2	Χρεῶσται		
		Δ. Δημητρίου		
6		Ὁφειλὴ ἐκ πωλήσεως εἰς αὐτόν ἐμπορευμάτων μας	15.000	
	8	Εἰς Τόκους Πιστωτικῶν		
		Γρ/τίου ὑπογραφῆς Δ. Δημητρίου		2.000
	3	» Έμπορεύματα		
		Καφές		
		500 ὀκ. πρὸς 101		50.500
	9	» Κέρδη ἐξ Έμπορευμάτων		
		Κέρδη ἐκ πωλήσεως καφέ		9.500
		————— 14 —————		
	10	Έθνικὴ Τράπεζα		
7		Κατάθεσις ἐπ' ἀνοικτῶ λογαριασμῶ πρὸς 3%	30.000	
	1	Εἰς Ταμείον		30.000
		————— 15 —————		
	11	Ένοίκια Προπληρωθέντα		
8		Προπληρωμὴ ἐνοικίων μηνῶν Μαρτίου, Ἀπριλίου, Μαΐου πρὸς δρχ. 3000 μηνιαίως	9.000	
	1	Εἰς Ταμείον		9.000
		Εἰς μεταφορὰν	777.000	777.000

25 Μαρτίου 1955

		Ἐκ μεταφορᾶς	777.000	777.000
4		Πιστωταὶ		
		<u>N. Νικολάου</u>		
9.		Ἐξόφλησις ὀφειλῆς μας	10.000	
1		Εἰς Ἐθνικὴν Τράπεζαν		
		Ἐκδοσις ἐπ' αὐτῆς τῆς ὑπ' ἀρ. . . . ἐπιταγῆς εἰς δ/γὴν Ν. Νικολάου		10.000
		29		
1		Ταμείον (1)	26.000	
3		Εἰς Ἐμπορεύματα		
		<u>Καφῆς</u>		
10		200 ὀκ. πρὸς δρχ. 101		20.200
9		» Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων		
		<u>Κέρδη ἐκ πωλήσεως Καφέ</u>		5.800
		30		
4		Πιστωταὶ		
		<u>Φ. Φωτίου</u>		
11		Κατάθεσις διὰ λ/σμόν του εἰς Ἐθνικὴν	50.000	
1		Εἰς Ταμείον		50.000
		30		
12		Γενικὰ Ἐξόδα (2)		
		<u>Μισθοὶ</u>		
		Ἑπαλλήλων μηνὸς Μαρτίου 10.000		
12		<u>Φωτισμὸς</u>		
		μηνὸς Μαρτίου 1000	11.000	
1		Εἰς Ταμείον		11.000
		31		
13		Οἰκιακαὶ Δαπάναι		
		Ἀναλήψεις μηνὸς Μαρτίου	10.000	
13		Εἰς Ταμείον		10.000
			884.000	884.000

- Ἐχρεώθη μὲ 26.000, διότι καὶ ἡ ἐκ 13.000 ἐπιταγὴ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς ὑπάγεται εἰς τὸν λογαριασμόν «Ταμείον».
- Οἱ Μισθοὶ καὶ ὁ Φωτισμὸς περιλαμβάνονται εἰς τὸν λογαριασμόν «Γενικὰ Ἐξόδα».

Ἐν τῇ πράξει, ἔαν ἡ ἐπιχείρησις εἶναι μικρά ὡς ἡ προκειμένη, ἄνευ λογιστικῶς ὠργανωμένων ὑπηρεσιῶν, ὁ ἐπιχειρηματίας σημειοῖ τὰς ἐνεργουμένας οἰκονομικὰς πράξεις εἰς πρόχειρον βιβλίον ὑπὸ τὸν τύπον τῆς δοθείσης ἐκφωνήσεως (1), ὁ δὲ λογιστὴς κατόπιν ἐνεργεῖ τὰς ἐγγραφὰς εἰς τὸ Ἡμερολόγιον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸ Καθολικόν.

§ 19. *Ἀναλυτικὰ Καθολικά*. Πρὶν ἢ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦτων καθίσταται ἀναγκαῖον νὰ προτάξωμεν τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀφορώντων τοὺς περιληπτικούς καὶ εἰδικούς λογαριασμούς.

§ 19α. *Περιληπτικὸς καὶ Εἰδικὸς λογαριασμός*. Εἰς τὸν ἴσολογισμόν ἐμφανίζεται ἡ περιουσία καὶ αἱ πηγαὶ προελεύσεως αὐτῆς καθ' ὁμάδας τὰς ὁποίας ἐκαλέσαμεν λογαριασμούς, ἐκάστη τῶν ὁποίων, ὡς καὶ ἄλλαχοῦ ἐτονίσθη, περιλαμβάνει ὁμοειδῆ οἰκονομικὰ ἀγαθὰ ἢ ὁμοειδεῖς ὑποχρεώσεις.

Ἐάν ἔχωμεν δύο ποιότητος ὀρύζης: «Γκλασέ» καὶ «Καρολίνα», ἐπειδὴ καὶ αἱ δύο ἔχουν ὡς κοινὸν χαρακτηριστικόν ὅτι εἶναι «δρυζα» ὑπάγονται εἰς τὸν λογαριασμόν «Ὀρυζα».

Τὰ δύο προϊόντα «Ὀρυζα Γκλασέ» καὶ «Ὀρυζα Καρολίνα» ἀποτελοῦσι δύο λογαριασμούς, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ μᾶς δώσῃ πᾶσαν σχετικὴν πρὸς αὐτὰ πληροφορίαν καὶ τοὺς ὁποίους καλοῦμεν *εἰδικούς*. Ὁ συνθετικὸς λογαριασμός «Ὀρυζα», ὅστις περιλαμβάνει ἀμφότερα τὰ προϊόντα, καὶ τὴν δρυζαν γκλασέ καὶ τὴν δρυζαν καρολίνα, ἀποκαλεῖται *περιληπτικὸς*. Ἄρα κατ' ἀρχὴν *περιληπτικὸς* λογαριασμός εἶναι «ὁ λογαριασμός ὁ περιλαμβάνων πλείονας εἰδικούς λογαριασμούς, ἔχοντας τὸ αὐτὸ κοινὸν χαρακτηριστικόν».

Ἐάν ἔχωμεν δύο ποιότητος ὑφασμάτων, «Κάμποτ» καὶ «Λινόν», δυνάμεθα νὰ ὑπαγάγωμεν ἀμφότερα εἰς τὸν περιληπτικὸν λογαριασμόν «Ὑφάσματα».

Ἐπειδὴ ὅμως τόσον τὰ «Ὑφάσματα» ὅσον καὶ ἡ «Ὀρυζα» ἔχουσιν ἕν κοινὸν χαρακτηριστικόν, ὅτι δηλ. εἶναι προϊόντα προοριζόμενα νὰ πωληθῶσιν ἐπὶ κέρδει, διὰ τοῦτο ὑπάγονται εἰς τὸν περιληπτικώτερον λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα».

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται πλέον σαφῶς ὅτι οὐ μόνον πλείονες εἰδικοί λογαριασμοὶ συννεοῦμενοι δύνανται νὰ ἀποτελέσωσι νέον περιληπτικὸν λογαριασμόν, ἀλλὰ ὅτι καὶ πλείονες περιληπτικοὶ

---

1 Δὲν πρέπει νὰ γίνεται σύγχυσις μὲ τὸ Πρόχειρον, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνεφέραμεν εἰς τὴν σελίδα 72, διότι ἐκεῖνο συντάσσεται διπλογραφικῶς, ἐνῶ εἰς τὸ Πρόχειρον τοῦτο ὁ ἔμπορος ἀπλῶς μνημονεύει τὰς ἐνεργουμένας οἰκονομικὰς πράξεις.

λογαριασμοὶ συνενοῦμενοι, διότι παρουσιάζουσιν ἓν κοινόν χαρακτηριστικόν γενικωτέρας μορφῆς, ἀποτελοῦσιν ἓνα νέον περιληπτικόν λογαριασμόν εὐρυτέρας ἐκτάσεως.

Κατὰ ταῦτα περιληπτικός λογαριασμός εἶναι «ὁ περιλαμβάνων πλείονας λογαριασμοὺς ἔχοντας τὸ αὐτὸ κοινόν χαρακτηριστικόν».

Ἄπο λογιστικῆς πλευρᾶς ἐνδιαφέρουσι τόσον οἱ εἰδικοί ὅσον καὶ οἱ περιληπτικοὶ λογαριασμοί, διότι οἱ πρῶτοι θὰ μᾶς δώσουν πᾶσαν λεπτομέρειαν δι' ἕκαστον περιουσιακόν στοιχεῖον ἢ δι' ἑκάστην ὑποχρέωσιν, ἐνῶ οἱ δεῦτεροι μὲ ἓν βλέμμα θὰ μᾶς δώσουν περιληπτικὰς πληροφορίας, ἔ.π. τί ἐμπορεύματα ἔχομεν, τί χρεώστας, τί πιστωτὰς κλπ. Ἐνεκα τούτου διὰ τῆς λογιστικῆς θὰ ἐνημερῶνται τόσον οἱ εἰδικοί ὅσον καὶ οἱ περιληπτικοὶ λογαριασμοί.

Θὰ ἐπιτύχωμεν τοῦτο ἐάν εἰς τὸ σχετικόν ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου χρησιμοποιήσωμεν τὸν περιληπτικόν λογαριασμόν καὶ μάλιστα, ἐάν ἔχωμεν πλείονας τοιοῦτους, ἐκεῖνον ὅστις εἶναι ἀνωτέρου βαθμοῦ⁽¹⁾, καλούμενον λογαριασμόν πρώτου βαθμοῦ ἢ πρωτοβάθμιον λογαριασμόν, καὶ τοὺς οἰκείους εἰδικούς λογαριασμούς.

Ἐάν ἐπομένως ἀγοράσωμεν 1000 ὀκάδας σίτου μανιτόμπα πρὸς 25 δραχμὰς τὴν ὀκάν, μετρητοῖς, ἡ ἡμερολογιακὴ ἐγγραφή θὰ γίνῃ ὡς ἑξῆς:

<i>Ἐμπορεύματα</i>		
<u>Δημητριακά</u>		
Σίτος		
<u>Σίτος μανιτόμπα</u>		
1000 ὀκ. πρὸς 25	25.000	
Εἰς <i>Ταμείον</i>		25.000

1. Ἐάν ἀγοράσωμεν σίτον μανιτόμπα δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τοὺς ἑξῆς λογαριασμούς: α) τὸν λογαριασμόν «Σίτος Μανιτόμπα» (εἰδικὸς λογαριασμός), β) τὸν περιληπτικόν λογαριασμόν «Σίτος», ὅστις περιλαμβάνει οἶαν-δήποτε ποιότητα σίτου, γ) τὸν περιληπτικόν λογαριασμόν «Δημητριακά», ὅστις θὰ περιλάβῃ οἰουδήποτε εἶδους δημητριακά (σίτον, κριθήν, ἀραβόσιτον κλπ.) καὶ δ) τὸν περιληπτικόν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα», ὅστις θὰ περιλάβῃ οἰονδήποτε ἐμπόρευμα, εἴτε δημητριακόν εἶναι, εἴτε ὄσπριον, ὕφασμα κλπ. Ἐκ τούτων διὰ τὸν περιληπτικόν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα», ὄντα εὐρυτέρας ἐκτάσεως ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους περιληπτικούς λογαριασμούς, λέγομεν ὅτι εἶναι ἀνωτέρου βαθμοῦ καὶ δὴ πρώτου βαθμοῦ. Ὁ λογαριασμός «Δημητριακά» εἶναι δευτέρου βαθμοῦ (δευτεροβάθμιος). Ὁ λογαριασμός «Σίτος» εἶναι τρίτου βαθμοῦ (τριτοβάθμιος) καὶ ὁ λογαριασμός «Σίτος Μανιτόμπα» τετάρτου βαθμοῦ (τεταρτοβάθμιος).

Ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου θά γίνῃ ἡ μεταφορά τῆς ἐγγραφῆς εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικόν, ἔνθα θά πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» καὶ θά χρεωθῇ μόνον ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμός «Ἐμπορεύματα».

Ὁ δευτεροβάθμιος λογαριασμός «Δημητριακά», ὁ τριτοβάθμιος λογαριασμός «Σίτος» καὶ ὁ τεταρτοβάθμιος λογαριασμός «Σίτος Μανιτόμπα» θά ἐνημερωθῶσι διὰ τῶν καλουμένων «Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν», τὰ ὁποῖα ἐν προκειμένῳ θά εἶναι δύο: ἐν *Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν «Δημητριακῶν»*, εἰς τὸ ὁποῖον θά ὑπάρχουν τόσαι μερίδες (λογαριασμοί) ὅσα εἶναι καὶ τὰ δημητριακά, καὶ ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι ταῦτα εἶναι τριῶν εἰδῶν (σίτος, κριθή καὶ ἀραβόσιτος) θά ὑπάρχωσιν εἰς τὸ Ἀναλυτικὸν Καθολικὸν τῶν δημητριακῶν τρεῖς λογαριασμοὶ (μερίδες): «Σίτος», «Κριθή», «Ἀραβόσιτος», καὶ ἐν *Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν «Σίτου»*, τὸ ὁποῖον θά ἔχη τόσας μερίδας ὅσαι εἶναι καὶ αἱ ποιότητες σίτου.

Τοιοῦτοτρόπως ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἀντλοῦμεν γενικὴν πληροφορίαν περὶ τῶν ἐμπορευμάτων μας. Ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ τοῦ λογαριασμοῦ «Δημητριακά» ἀντλοῦμεν πᾶσαν διὰ τὰ Δημητριακά χρήσιμον πληροφορίαν, ἐκ δὲ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ τοῦ λογαριασμοῦ «Σίτος» πᾶσαν εἰδικὴν πληροφορίαν ἀφορῶσαν ἀποκλειστικῶς τὸν σίτον.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῶν πληροφοριῶν τὰς ὁποίας θέλομεν νὰ ἔχωμεν καὶ σημειοῦται ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ δι' ὑπογραμμίσεως. Ὅθεν, ὅταν ὑπογραμμίζεται εἰς λογαριασμός εἰς τὸ ἡμερολογιακὸν ἄρθρον τοῦτο σημαίνει ὅτι τοῦ λογαριασμοῦ τούτου ἔχομεν ἢ δέον νὰ δημιουργήσωμεν Ἀναλυτικὸν Καθολικόν

§ 19β. *Ἐνημέρωσις τῶν Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν.* Ἡ γραμμογράφησις τῶν Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν θά ποικίλλῃ κατὰ Ἀναλυτικὸν Καθολικόν, περιέχονται δὲ τόσαι στήλαι ὅσαι εἶναι καὶ αἱ ζητούμεναι πληροφορίαι. Ἡ γραμμογράφησις τοῦ Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ Χρεωστῶν θά εἶναι ἀπλουστάτη. Δι' ἕκαστον χρεώστην θά ὑπάρχῃ καὶ εἰς λογαριασμός εἰς ὃν θά σημειοῦται κατὰ χρέωσιν καὶ πίστωσιν ἡ ἡμερομηνία, ἡ αἰτιολογία καὶ τὸ ποσόν. Ἡ γραμμογράφησις ἑνὸς εἰδικοῦ λογαριασμοῦ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ «Ἐμπορεύματα» ἔχει ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

§ 19γ. *Συμφωνία μεταξὺ περιληπτικοῦ καὶ εἰδικῶν λογαριασμῶν.* Δεδομένης τῆς σχέσεως ἧτις ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ περιληπτικοῦ καὶ τῶν εἰδικῶν λογαριασμῶν ἔπεται ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρχῃ πλήρῃ συμφωνία μεταξὺ τῶν, ὑπάρχει δὲ αὕτη ὅταν τὸ ἄθροισμα χρεώσεως

Εισαγωγή

Σίτος Μανιτόμπα (1)

Χρονο- για	Αρ. Εισαγ.	Λεπτομέ- ρειαι	Ποσότης εις όκτάδας	Τιμή μονάδ. Όλικόν ποσόν	Ειδικά έξοδα			Αρχική τιμή	Χρονο- για	Αρ. Εξαγ.	Λεπτομέ- ρειαι	Ποσότης	Τιμή μονάδ. Όλικόν
					Μεταφο- ρικά	Άσφα- λιστρα	Άλλα έξοδα						
1955 Μαρ. 3	1	Άγορά ως τιμολόγιον...	1000	25	25000	1000	500	26500					

1. Οι ειδικοί λογαριασμοί έμπορευμάτων δύνανται να τηρῶνται και μόνον κατά ποσότητα υπό τοῦ ἀποθηκάρου.

τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν χρεώσεων τῶν ειδικῶν, τὸ δὲ ἄθροισμα τῆς πιστώσεως τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν πιστώσεων τῶν ειδικῶν λογαριασμῶν.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α :

Ἐμπορεύματα		Σίτος		Κριθή		Ὄρουζα	
100.000	40.000	100.000	40.000	30.000	25.000	40.000	60.000
20.000	60.000	20.000				50.000	
30.000	25.000	120.00				90.000	
40.000	125.000						
50.000							
240.000							

Τὸ ἄθροισμα ἐπομένως 240.000 τῆς χρεώσεως τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω δέον νὰ ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν χρεώσεων τῶν ειδικῶν λογαριασμῶν.

$$\text{«Σίτος» } 120.000 + \text{«Κριθή» } 30.000 + \text{«Ὄρουζα» } 90.000 = 240.000$$

Ἐπίσης τὸ ἄθροισμα 125.000 τῆς πιστώσεως τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» δέον νὰ ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν πιστώσεων τῶν ειδικῶν λογαριασμῶν: «Σίτος» 40.000, «Κριθή» 25.000 καὶ «Ὄρουζα» 60.000.

§ 20. *Σειρὰ χρησιμοποίησης τῶν λογιστικῶν βιβλίων.* Διὰ τὴν ἀπαικόνισιν τῶν οικονομικῶν συναλλαγῶν εἰς μίαν καλῶς ὀργανωμένην ἐπιχείρησιν πλὴν τοῦ Βιβλίου τῶν Ἀπογραφῶν κατὰ σειρὰν θὰ χρησιμοποιηθῶσιν :

α) Τὸ *Πρόχειρον*, περιλαμβάνον τὸ Βιβλίον Ταμείου ἀφ' ἑνός, ἔνθα θὰ καταχωρίζονται αἱ εἰσπράξεις καὶ πληρωμαί, καὶ τὸ Βιβλίον Διαφόρων Συμψηφιστικῶν πράξεων ἀφ' ἑτέρου ἔνθα θὰ καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ μὴ ταμιακαὶ πράξεις.

β) Τὰ *Ἀναλυτικὰ Καθολικά*, τὰ ὁποῖα θὰ ἐνημερώνονται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὸ Πρόχειρον.

γ) Τὸ *Ἡμερολόγιον*, οὗτινος ἡ σύνταξις δυνατὸν νὰ βραδύνη χωρὶς συνεπειᾶς, ἀφοῦ οἱ ειδικοὶ λογαριασμοὶ θὰ εἶναι πάντοτε ἐνημερωμένοι.

δ) Τὸ *Γενικὸν Καθολικὸν* ἐνημερωνόμενον ἀπὸ τὸ Ἡμερολόγιον. Παλαιότερον δὲν ἐλειτούργουν περιληπτικοὶ λογαριασμοὶ καὶ ἐπομένως ὡς πρωτοβάθμιοι ἐνεφανίζοντο οἱ ειδικοὶ τοιοῦτοι. Ἐχρησιμοποιοῦντο δὲ κατὰ σειρὰν τὰ ἐξῆς βιβλία :

α) *Ἀπλοῦν Πρόχειρον*, ὅπου ὁ ἔμπορος ἐμνημόνευε κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν τὰς οἰκονομικὰς του πράξεις.

β) *Ἡμερολόγιον*, συντασσόμενον διπλογραφικῶς βάσει τοῦ ἀπλοῦ Προχείρου, καὶ

γ) *Καθολικόν*, συντασσόμενον βάσει τοῦ Ἡμερολογίου.

§ 21. *Βιβλίον Ἀντιγραφῆς Ἐπιστολῶν* (Copie des lettres). Εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἔμπορος ὑποχρεοῦται ν' ἀντιγράψῃ (régistré) τὰς ἀποστελλομένας παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς (1). Ὅφειλε δὲ νὰ θέτῃ εἰς φάκελλον (mettre en liasse) τὰς λαμβανομένας παρ' αὐτοῦ ἐπιστολάς. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ προκειμένου περὶ τηλεγραφημάτων.

Ἡ ἀντιγραφή τῶν ἐπιστολῶν παλαιότερον ἐγένετο διὰ μηχανικοῦ τρόπου (copie). Σήμερον ὁμοίως ὁ ἔμπορος φυλάσσει ἀντίγραφα τῶν διὰ γραφομηχανῆς γραφεισῶν ἐπιστολῶν ἢ τηλεγραφημάτων, τὰ ὅποια κατὰ χρονικὰ διαστήματα βιβλιοδετεῖ. Εἰς μικρὰς ἐκτάσεως ἐπιχειρήσεις ἀκόμη καὶ σήμερον ἡ τήρησις τοῦ βιβλίου τούτου γίνεται διὰ μηχανικῶν μέσων.

§ 22. *Βιβλίον Ταμείου* (Livre de Caisse). Εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον ἐγγράφονται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν εἰς μὲν τὴν Χρέωσιν αἱ εἰσπράξεις, εἰς δὲ τὴν Πίστωσιν αἱ πληρωμαί.

Τύπος βιβλίου Ταμείου εἶναι ὁ τῆς ἐπομένης σελίδος.

§ 23. *Βιβλίον Ἀγορῶν καὶ Πωλήσεων* (livre d'achats et ventes). Εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται ὅλαι αἱ ἀγοραὶ καὶ πωλήσεις αἱ γενόμεναι ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως τοῖς μετρητοῖς καὶ ἐπί πιστώσει. Τύπος βιβλίου Ἀγορῶν καὶ Πωλήσεων εἶναι ὁ τῆς σελ. 89.

§ 24. *Βιβλίον λήξεως γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν* (livre des traites et billets). Εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται τὰ γραμμάτια καὶ αἱ συναλλαγματικαὶ κατὰ χρόνον λήξεως αὐτῶν, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ἐπιχειρηματίας νὰ γνωρίζῃ καθ' ἕκαστον μῆνα καὶ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν ποῖα γραμμάτια καὶ ποίας συναλλαγματικὰς ἔχει νὰ εἰσπράξῃ ἢ νὰ ἐξοφλήσῃ.

§ 25. *Βιβλίον Μετόχων καὶ πρακτικῶν συνελεύσεων καὶ συμβουλίων*. Τὸ βιβλίον μετόχων εἶναι τὸ βιβλίον τὸ ὁποῖον τηροῦσιν αἱ ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι αἵτινες ἔχουσιν ἐκδώσει ὀνομαστικὰς μετοχὰς καὶ εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζεται πᾶσα μεταβολὴ ἀφορῶσα τὴν κυριότητα τῶν μετοχῶν. Ὡς ἐκ τούτου περιέχει τοὺς λογαριασμοὺς τῶν μετόχων, τὸν ἀριθμὸν τῶν μετοχῶν ἃς ἕκαστος μέτοχος ἔχει

1. Ἄρθρον 8 ἐδ. 2 Ἐμπορικοῦ νόμου.

Εισπράξεις	Ταμείον	Πληρωμαί	
1955 Μαρτ. 1	200.000	1955 Μαρτ. 1	20.000
» 1	20.000	» 1	40.000
» 1	30.000	» 1	80.000
» 1	50.000	» 1	140.000
» 1	150.000		310.000
» 1	450.000		
» 2	310.000		
			450.000

Δάνειον εις Ν. Νικολάου

Πληρωμή μισθών

*Αγοραί τοις μετρητοῖς

Σύνολ. πληρωμῶν ἡμέρας

*Υπόλοιπον πρὸς ἐξίσωσιν

εις την κυριότητά του, την διεύθυνσιν τῆς κατοικίας τῶν μετόχων καὶ τὴν χρονολογίαν τῆς μεταβιβάσεως τῶν μετοχῶν.

Τὸ βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνελεύσεων εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται αἱ συζητήσεις τῆς γενικῆς συνελεύσεως. Αἰτήσεις τοῦ μετόχου ὁ πρόεδρος τῆς Συνελεύσεως ὑποχρεοῦται νὰ καταχωρίσῃ εἰς τὰ πρακτικά ἀκριβῆ περίληψιν τῆς γνώμης αὐτοῦ. Ἐν τῷ βιβλίῳ καταχωρίζεται καὶ κατάλογος τῶν παραστάντων ἢ ἀντιπροσώπων μετόχων κατὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν μετόχων.

Τηροῦνται ἐπίσης ἐν βιβλίῳ πρακτικά τῶν συζητήσεων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

§ 26. *Βιβλία ὑποχρεωτικά καὶ Βιβλία προαιρετικά.* Παρ' ἡμῖν ἐκ τῶν ἀνωτέρω βιβλίων ἄλλα μὲν εἶναι ὑποχρεωτικά ἐπιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ νόμου, ἄλλα δὲ προαιρετικά. Ἀλλαχοῦ, ὡς ἐν Ἰταλίᾳ (1) καὶ Βελγίῳ, ἐπίσης ὠρισμένα βιβλία ἐπιβάλλονται ὡς ὑποχρεωτικά, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ ἐπιβάλλεται εἰς τὸν ἔμπορον ἢ τήρησις λογιστικῶν βιβλίων χωρὶς ὁμῶς νὰ ὀρίζονται αὐτά. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν ἐπιβάλλεται ἡ τήρησις λογιστικῶν βιβλίων ὑπὸ τῶν ἐμπόρων.

§ 27. *Υπόχρεοι πρὸς τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων.* Μέχρι τῆς 7 Δ/βρίου 1947, ἡμερομηνίας ἐκδόσεως τοῦ Ν. Δ. «περὶ τήρησεως βιβλίων ὑπὸ τῶν ἐπιτηδευματιῶν», ὁ κύκλος τῶν ὑποχρέων πρὸς τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων ἦτο περιορισμένος, ἀφορῶν τοὺς ἐμπόρους (2). Ἦδη ὁμῶς ἀπὸ τῆς ὡς ἄνω ἡμερομηνίας καὶ ἐντεῦθεν ὁ κύκλος οὗτος ἠρῦνθη.

Τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Ν. Δ. ὑπ' ἀριθ. 578/1948 περὶ κυρώσεως τοῦ ἀπὸ 7 Δ/βρίου 1947 Ν. Δ. «περὶ τήρησεως βιβλίων ὑπὸ τῶν ἐπιτηδευματιῶν» ὠρίζε ποῖοι εἶναι οἱ ὑπόχρεοι πρὸς τήρησιν λογιστικῶν

---

1. Τὸ ἄρθρον 2214 τοῦ Ἰταλικῆς Ἀστικοῦ Κώδικος ὑπὸ τὸν τίτλον «Βιβλία ὑποχρεωτικά καὶ ἄλλαι λογιστικαὶ ἐγγραφαὶ» καθορίζει ὅτι: «Ὁ ἐπιχειρηματίας ὁ ὁποῖος ἀσκεῖ μίαν ἐμπορικὴν δραστηριότητα ὀφείλει νὰ τηρῇ τὸ ἡμερολόγιον καὶ τὸ βιβλίον τῶν ἀπογραφῶν.

Ὄφειλε ἐξ ἄλλου νὰ ἐνεργῇ τὰς λογιστικὰς ἐγγραφάς, αἵτινες ἀπαιτοῦνται ἀπὸ τὴν φύσιν καὶ τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ νὰ διατηρῇ τακτικὰ δι' ἐκάστην ἐργασίαν τὰ πρωτότυπα τῶν ἐπιστολῶν, τῶν τηλεγραφημάτων καὶ τῶν ληφθέντων τιμολογίων, ἐπίσης τὰ ἀντίγραφα τῶν πιστολῶν, τηλεγραφημάτων καὶ τιμολογίων τὰ ὁποῖα ἀποστέλλονται.

Αἱ διατάξεις τῆς παρούσης παραγράφου δὲν ἐφαρμόζονται εἰς τοὺς μικροὺς ἐπιχειρηματίας».

2. Ὁ χρηματιστὴς θεωρεῖται ἔμπορος ἀσκῶν δημόσιον λειτουργημα (Ν. 3632/1928).

Αγοραί		Εμπορεύματα			Πωλήσεις		
Χρονολογία	Αιτιολογία	Ποσάτ. kls	Δρχ.	Χρονολογία	Αιτιολογία	Ποσάτ. kls	Δρχ.
1955 Μαρτ. 3	Τιμολόγιον Π. Πέ τρου Νο 507	1.000	100.000	1955 Μαρτ. 4	Τιμολόγιόν μας Νο 1	500	75.000
» 4	Τιμολόγιον Φ. Φω- τίου Νο 3355	2.000	400.000	» 4	» » 2	100	12.500

βιβλίων. Οὔτοι δὲ ἦσαν πᾶν φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον, ἡμεδαπὸν ἢ ἀλλοδαπὸν, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου τούτου ἢ ἐφεξῆς θὰ ἦσκει ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἐμπόριον, βιομηχανίαν καὶ ἐν γένει κερδοσκοπικὸν ἢ βιοποριστικὸν, ἢ ἐλευθέριον ἐπάγγελμα.

Ὁ ἐν ἰσχύϊ Κώδιξ Φορολογικῶν Στοιχείων (ἄρθρ. 1) καθορίζει ὅτι «πᾶν φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον ἡμεδαπὸν ἢ ἀλλοδαπὸν τὸ ὁποῖον ἀσκει, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἰσχύος τοῦ παρόντος, ἢ ἐφ' ἐξῆς θὰ ἀσκήσῃ ἐντὸς τῆς Ἐπικρατείας ἐμπόριον, βιομηχανίαν καὶ ἐν γένει κερδοσκοπικὸν ἢ βιοποριστικὸν ἢ ἐλευθέριον ἐπάγγελμα, ὅπερ πρόσωπον ἀναφέρεται ἐφεξῆς ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν ἐπιτηδευματίας (1) ὑποχρεοῦται ὅπως ἐκδίδῃ, τηρῇ καὶ διαφυλάσῃ τὰ στοιχεῖα καὶ βιβλία τὰ ἀναγραφόμενα εἰς τὸν παρόντα Κώδικα».

1. Ὁ Κώδιξ οὕτω εἰσάγει τὴν ἰδιότητα τοῦ «ἐπιτηδευματίου».

Υπάρχονται ἀδιαφόρως τοῦ ποσοῦ τῶν ἐτησίων αὐτῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων:

Α) Εἰς τὴν τετάρτην κατηγορίαν α) αἱ ἡμεδαπαὶ ἀνώνυμοι ἐταιρίαι, β) αἱ ἀλλοδαπαὶ ἀσφαλιστικαὶ ἐπιχειρήσεις αἱ ἐργαζόμεναι ἐν Ἑλλάδι δι' ὑποκαταστήματος καὶ γ) αἱ λοιπαὶ μὴ ἀσφαλιστικαὶ ἀλλοδαπαὶ ἀνώνυμοι ἐταιρίαι, καὶ

Β) Εἰς τὴν δευτέραν κατηγορίαν α) οἱ ὀπωρολαχανέμποροι οἱ πωλοῦντες κατὰ κύριον λόγον χονδρικῶς, β) οἱ πρατηριοῦχοι χονδρικῆς πωλήσεως σιγαρέττων, γ) οἱ πρατηριοῦχοι βενζίνης, δ) οἱ ἐκτελωνισταὶ ἢ διασφαισταί, ε) οἱ ἐπίσημοι πράκτορες τοῦ λαχείου, στ) οἱ ἐκμεταλλεῦται λεωφορείου ἢ φορτηγοῦ αὐτοκινήτου δημοσίας χρήσεως ἐντεταγμένοι εἰς ΚΤΕΛ ἢ ΚΤΕΦΑ, ζ) οἱ κτηματομεσίται, η) οἱ πωληταὶ ἀποκλειστικῶς φωτιστικοῦ οἰνοπνεύματος, θ) οἱ ἐκμεταλλεῦται γεωργικῶν μηχανῶν ἢ ἐλαιοτριβείου, ι) οἱ ἐκμεταλλεῦται ἰδιωτικοῦ ἐκπαιδευτηρίου ἢ φροντιστηρίου, ια) οἱ ἀσχολούμενοι κατ' ἐπάγγελμα μὲ τὰς ἀγοραπωλησίας χρυσῶν νομισμάτων, ιβ) οἱ ἐκμεταλλεῦται ἀκτοπλοικῶν φορτηγῶν πλοίων χωρητικότητος μέχρι 500 κόρων καὶ ιγ) οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὴν πώλησιν πετρελαιοειδῶν, ὡς ἀντιπρόσωποι τῶν ἐταιριῶν εἰσαγωγῆς τῶν εἰδῶν τούτων.

Ἐφ' ὅσον οἱ ἀνωτέρω ἐπιτηδευματῖαι ἀσχολοῦνται καὶ μὲ τὴν πώλησιν ἐτέρων εἰδῶν ἢ προσφορὰν ὑπηρεσιῶν ὑποχρεοῦνται διὰ τὰς ἐργασίας αὐτὰς εἰς τὴν τήρησιν τῶν βιβλίων τῆς κατηγορίας τῆς ἀντιστοιχοῦσης εἰς τὰ ἐκ τῶν εἰδῶν τούτων ἔσοδα, πάντως δὲ εἰς τὴν τήρησιν βιβλίων οὐχὶ κατωτέρων τῆς Β' κατηγορίας.

Διὰ τὴν ἔνταξιν τοῦ ἐπιτηδευματίου εἰς τὴν προσήκουσαν κατηγορίαν ὁσάκις οὗτος συγχρόνως Α) πωλεῖ τρόφιμα καὶ λοιπὰ ἀγαθὰ, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἄθροισμα α) τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων του ἐκ πωλήσεως τροφίμων καὶ β) ποσοῦ ἴσου πρὸς 140% τῶν ἐσόδων ἐκ τῆς πωλήσεως λοιπῶν ἀγαθῶν. Β) Παρέχει ὑπηρεσίας κατὰ κύριον λόγον καὶ πωλεῖ τρόφιμα ἢ λοιπὰ ἀγαθὰ, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἄθροισμα α) τῶν ἐσόδων ἐκ παροχῆς ὑπηρεσιῶν καὶ β) τοῦ ἐνός τρίτου τῶν ἐσόδων του ἐκ πωλήσεως τροφίμων

Εἰς ἣν περίπτωσιν τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἔχει πλείονας ἐπιχειρήσεις κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἀντίληψιν ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ δι' ἐκάστην τούτων αὐτοτελῆ βιβλία.

Ἐξυπακούεται ὅτι προκειμένου περὶ ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων ὑπόχρεως πρὸς τήρησιν λογιστικῶν βιβλίων εἶναι ὁ ἐπιχειρηματίας εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκει ἡ ἐπιχείρησις. Προκειμένου περὶ ὁμορρυθμῶν καὶ ἑτερορρυθμῶν ἑταιρειῶν ὑπόχρεως τυγχάνει ὁ διαχειριστής, ἔλλειψει δὲ διαχειριστοῦ πάντες οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι. Ἐν περιπτώσει ἀνω-νόμου ἑταιρείας τὴν εὐθύνην φέρει τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον. Ἐν περιπτώσει δὲ συμπλοιοκτησίας ὑπόχρεως πρὸς τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων εἶναι ὁ διαχειριστὴς αὐτῆς.

Κατόπιν τοῦ Κ.Φ.Σ. (παρ. 2 τοῦ ἄρθρου. 2) οἱ ὑπόχρεοι πρὸς τήρησιν λογιστικῶν βιβλίων καὶ στοιχείων κατατάσσονται εἰς τέσσαρας κατηγορίας ἀναλόγως τῶν πραγματοποιηθέντων ὑπ' αὐτῶν ἐτησίων ἀκαθαρίστων ἐσόδων καὶ τῶν ἀντικειμένων τῆς ἐργασίας τῶν :

Κατηγορία βιβλίων	Πωλοῦντες		Παρέχοντες ὑπηρεσίας
	Τρόφιμα	Λοιπὰ ἀγαθὰ	
Πρώτη, ἔσοδα μέχρι δραχ. ἑκατ.	700	500	80
Δευτέρα, » » » »	1.800	1.300	160
Τρίτη, » » » »	3.600	3.000	400
Τετάρτη, » ἄνω τῶν » »	3.600	3.000	400

Τὰ ἔσοδα ὑπολογίζονται βάσει τοῦ ἀμέσως προηγουμένου ἡμερολογιακοῦ ἢ κατὰ περίπτωσιν διαχειριστικοῦ ἔτους, ἐκ τῆς πωλήσεως ἀγαθῶν διὰ λογαριασμόν τῶν ἢ διὰ λογαριασμόν μὲν τρίτου ἀλλ' ἐπ' ὀνόματί τῶν γενομένης, ὡς καὶ ἐκ τῆς παροχῆς ὑπηρεσιῶν, ἄνευ ἐκπτώσεως τῶν εἰς τὰ ἔσοδα ταῦτα περιλαμβανομένων δασμῶν ἢ φόρων καταναλώσεως κλπ.

καὶ λοιπῶν ἀγαθῶν καὶ Γ) Πωλεῖ τρόφιμα ἢ λοιπὰ ἀγαθὰ κατὰ κύριον λόγον καὶ παρέχει ὑπηρεσίας, λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ ἄθροισμα α) τῶν ἐσόδων ἐκ πωλήσεως τροφίμων καὶ λοιπῶν ἀγαθῶν καὶ β) τοῦ τριπλασίου τῶν ἐσόδων ἐκ παροχῆς ὑπηρεσιῶν. Θεωρεῖται ὅτι ὁ ἐπιτηδευματίας κατὰ κύριον λόγον πωλεῖ ἀγαθὰ (τρόφιμα ἢ λοιπὰ) ὡσάκις τὰ ἔσοδα ἐκ πωλήσεως ἀγαθῶν εἶναι τοῦλάχιστον ἴσα πρὸς 150%, τοῦ ποσοῦ τῶν ἐσόδων τοῦ ἐκ παροχῆς ὑπηρεσιῶν.

Οἱ ἐλεύθεροι ἐπαγγελματίαι οἱ ἀσκοῦντες ἐλευθέριον ἐπάγγελμα δὲν ἐντάσσονται εἰς κατηγορίαν τηρήσεως βιβλίων, ἀλλὰ ὑποχρεοῦνται νὰ τηροῦν τὸ βιβλίον καὶ τὰ στοιχεῖα τὰ ἀναφερόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 35 τοῦ κώδικος.

§ 28. *Υποχρεωτικά λογιστικά στοιχεία*. Μέχρι της 7 Δεκεμβρίου 1947 οί έμποροι (1) ύπεχρεοϋντο νά τηρῶσι τὰ ἑξῆς βιβλία :

α) Τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν,

β) Τὸ Ἡμερολόγιον, καί

γ) Τὸ Βιβλίον ἀντιγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν.

Τὰ βιβλία ταῦτα καλοῦνται *ἐμπορικὰ βιβλία* ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα ἐπιβάλλει ἡ φορολογικὴ νομοθεσία καί τὰ ὁποῖα καλοῦνται *λογιστικὰ βιβλία*

Αἱ περὶ λογιστικῶν βιβλίων διατάξεις περιέχονται εἰς τὰ ἄρθρα 8—17 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὰς περὶ ἐμπορικῶν βιβλίων διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (ἄρθρ. 407, 408, 415—518), τοῦ Κώδικος νόμων περὶ τελῶν χαρτοσήμου (ἄρθρ. 19, 39, 50 ἐδ. 1) καί τῶν νεωτέρων νόμων περὶ χαρτοσήμου ὡς καί εἰς τὸν ἐν ἰσχύϊ Κώδικα περὶ φορολογικῶν στοιχείων (Β.Δ. τῆς 7 Ἰουλίου 1952 ὡς ἐτροποποιήθη καί συνεπληρώθη διὰ τοῦ Β.Δ. τῆς 21 Μαρτίου 1953).

Τὰ τῆς θεωρήσεως καί χαρτοσημάνσεως τῶν βιβλίων καί στοιχείων τῶν ἐπιτηδευματιῶν ρυθμίζει τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Κ.Φ.Σ., ὃπερ καθορίζει ὅτι ἡ θεώρησις καί χαρτοσήμανσις γίνονται ὑπὸ τοῦ Οἴκον. Ἐφόρου μὴ ἀπαιτουμένης, κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἀντίληψιν, ἄλλης τινός θεωρήσεως.

Τὰ ὑπὸ τοῦ Κ.Φ.Σ. ὀριζόμενα βιβλία οἱ ἐπιτηδευματῆαι ὑποχρεοῦνται νά τηροῦν εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἐπιχειρήσεως τῶν.

Τὸ ἄρθρον 14 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει τὰ βιβλία τὰ ὁποῖα δέον νά τηροῦν τὰ ὑποκαταστήματα ἢ πρατήρια ἢ τὸ ἐργοστάσιον τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τὸ ἄρθρον 13 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει τὰ τῶν προσθέτων βιβλίων καί στοιχείων τῶν ἀσφαλίστικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἐργαζομένων ἐν Ἑλλάδι διὰ γενικοῦ πράκτορος ἢ δι' ὑποκαταστήματος.

Ἐκτὸς τῶν διατάξεων τοῦ Κ.Φ.Σ., περὶ ὧν θά πραγματοποιῶμεν ἐν συνεχείᾳ, ἡ διάταξις ἡ ὀρίζουσα τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ὑποχρεοῦνται πρὸς τήρησιν τῶν ὑποχρεωτικῶν βιβλίων εἶναι ἡ τοῦ ἄρθρου 8 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

Αἱ διατάξεις αἱ ὀρίζουσαι τὰ ὑποχρεωτικὰ βιβλία εἶναι αἱ τῶν ἄρθρ. 8 καί 9 τοῦ Ε.Ν.

1. Οἱ χρηματισταὶ τοῦ Χρηματιστηρίου Ἀξιών ὡς καί οἱ μεσίται τοῦ Χρηματιστηρίου Ἐμπορευμάτων ὑποχρεοῦνται νά τηροῦν: Ἡμερολόγιον, βιβλίον ἀπογραφῶν, ἀλληλογραφίας, σημειωματάριον, βιβλιάριον τριπλοτύπων πινακιδίων, βιβλιάριον ἐντολῶν, βιβλιάριον διπλοτύπων ἀποδείξεων καί καταθέσεως ἔγγυθσεων καί βιβλιάριον πελατῶν.

Αι διατάξεις αι περιέχουσαι τὰ σχετικά μέ τας διατυπώσεις τῆς τηρήσεως τῶν ὑποχρεωτικῶν βιβλίων περιέχονται εἰς τὰ ἄρθρα 10 καὶ 11 τοῦ Ε.Ν. ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἄρθρον 416 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (Π.Δ.) καὶ τοῦ ἄρθρου 39 ἐδ. 1 τοῦ Κώδικος νόμων περὶ τελῶν χαρτοσήμου καὶ τοῦ νόμου 263 τῆς 18 Μαΐου 1914.

Αἱ διατάξεις αἱ καθορίζουσαι τὴν ἀποδεικτικὴν δύναμιν τῶν ὑποχρεωτικῶν ἐμπορικῶν βιβλίων περιέχονται εἰς τὰ ἄρθρα 12 καὶ 13 τοῦ Ε.Ν., εἰς τὰ ἄρθρ. 417 καὶ 418 τῆς Π.Δ. καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 50 ἐδ. 1 τοῦ Κώδικος Νόμων περὶ τελῶν χαρτοσήμου.

Αἱ διατάξεις αἱ καθορίζουσαι τὸν τρόπον τῆς δικαστικῆς ἐξετάσεως τοῦ περιεχομένου τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων περιέχονται εἰς τὰ ἄρθρ. 14—17 τοῦ Ε.Ν.

Κύρωσις παραβάσεων τῶν διατάξεων περὶ τηρήσεως τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων περιέχεται εἰς τὸ ἄρθρ. 13 τοῦ Ε.Ν., εἰς τὰ ἄρθρ. 416 καὶ 418 τῆς Π.Δ. καὶ εἰς τὸ ἄρθρ. 50 τοῦ Κώδικος νόμων περὶ τελῶν χαρτοσήμου.

Τέλος αἱ διατάξεις αἱ καθορίζουσαι τὸν χρόνον διατηρήσεως τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων περιέχονται εἰς τὸ ἄρθρ. 11 ἐδ. 2 τοῦ Ε.Ν. (Ὁ Κ.Φ.Σ. καθορίζει πενταετὴ παραγραφὴν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς τελευταίας εἰς αὐτὰ ἐγγραφῆς).

Ὁ νέος Κ.Φ.Σ. ὑποχρεοῖ τὸν ἐπιτηδευματίαν εἰς τὴν τήρησιν ὠρισμένων βιβλίων καὶ ὠρισμένων στοιχείων ἀναλόγως τῆς κατηγορίας εἰς τὴν ὁποίαν οὗτος ἀνήκει (ἄρθρον 3—10). Εἰδικώτερον :

1. *Οἱ ἐπιτηδευματῖαι τῆς πρώτης κατηγορίας* ὑπόκεινται εἰς ὠρισμένας ὑποχρεώσεις καθοριζόμενας ὑπὸ τῶν ἄρθρων 3 καὶ 4 τοῦ Κ.Φ.Σ. Ἰδιαιτέρως σημειοῦμεν τὴν ὑποχρέωσιν τῆς τηρήσεως :

Βιβλίου ἀγορῶν ἀγαθῶν τοῖς μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει, εἰς τὸ ὅποιον θὰ καταχωρίζει α) τὴν ἡμερομηνίαν παραλαβῆς τοῦ ἀγαθοῦ, β) τὸ ὄνοματεπώνυμον ἢ τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ πωλητοῦ, γ) τὸν ἀριθμὸν τοῦ τιμολογίου τοῦ πωλητοῦ καὶ δ) τὸ ἀκριβὲς ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς τῶν ἀγαθῶν τῶν προοριζομένων διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματός του ἢ τῶν προοριζομένων διὰ τὴν παγίαν ἐκμετάλλευσιν (ἐπίπλων κλπ.).

Ἐὰν ὁ ἐπιτηδευματίας ἀσχολεῖται μὲ τὴν πώλησιν τροφίμων ὀφείλει νὰ καταχωρῇ εἰς ἰδιαιτέραν στήλην τοῦ βιβλίου τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς τῶν κρατικῶν ἐφοδίων.

Ἐν περιπτώσει ἐπιστροφῆς τῶν εἰδῶν συσκευασίας τῶν ὁποίων ἡ ἀξία ἀναγράφεται εἰς τὸ τιμολόγιον, ἢ ἐπὶ ἐπιστροφῆς τῶν ἀγορασθέντων ἀγαθῶν τὰ στοιχεῖα ταύτης ὑποχρεοῦται νὰ τὰ καταχωρῇ

κατά τὴν ἡμέραν τῆς ἐπιστροφῆς, τὴν δὲ ἀξίαν αὐτῶν νὰ τὴν ἐκπίπτῃ ἐκ τῶν μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης ἀγορῶν του.

Τὸ ἄρθρον 4 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει εἰδικώτερον τὰ ἄλλα εἰδικὰ βιβλία ἐκτὸς τοῦ βιβλίου ἀγορῶν ἀγαθῶν τὰ ὁποῖα οἱ ἐπιτηδευματῖαι τῶν διαφόρων εἰδικοτήτων (ράπται, ξενοδόχοι κλπ.) ὀφείλουσιν νὰ τηροῦν.

II. *Τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐπιτηδευματιῶν τῆς δευτέρας κατηγορίας* καθορίζει τὸ ἄρθρον 5 τοῦ Κ.Φ.Σ. Ἰδιαιτέρως σημειοῦμεν τὴν ὑποχρέωσιν των τηρήσεως :

α) *Βιβλίου Χρεωστῶν καὶ Πιστωτῶν* ἔνθα ἐνημερώνονται οἱ λογαριασμοὶ τούτων.

β) *Βιβλίου Ταμείου*, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀναγράφωνται α) αἱ εἰσπράξεις (!) ἐκ λιανικῆς πωλήσεως ἀγαθῶν ἢ παροχῆς ὑπηρεσιῶν τοῖς μετρητοῖς δι' ἑνὸς ποσοῦ δι' ὅλας τὰς διπλοτύπους ἀποδείξεις τὰς ἐκδοθείσας ἐντὸς τῆς ἡμέρας, αἱ εἰσπράξεις ἐκ χονδρικῆς πωλήσεως ἢ παροχῆς ὑπηρεσιῶν τοῖς μετρητοῖς, αἱ εἰσπράξεις ἐκ χρεωστῶν, αἱ εἰσπράξεις ἐκ δανείων καὶ πιστώσεων, ἐκ καταθέσεως κεφαλαίων καὶ ἐν γένει πᾶσα ἄλλη ἐπαγγελματικὴ εἴσπραξις καὶ β) αἱ πληρωμαὶ δι' ἀγοράς τῶν ἀγαθῶν μετρητοῖς, αἱ πληρωμαὶ πρὸς τοὺς πιστωτάς, αἱ πληρωμαὶ τῶν ἐπαγγελματικῶν δαπανῶν, αἱ ἀποδόσεις δανείων καὶ πιστώσεων, αἱ ἀναλήψεις κεφαλαίων καὶ αἱ ἀπολήψεις των, καὶ ἐν γένει πᾶσα ἄλλη ἐπαγγελματικὴ πληρωμὴ.

Τὸ τηρούμενον βιβλίον Ταμείου δύναται νὰ εἶναι *ἀπλοῦν*, ὁπότε ἡ χρέωσις του περιλαμβάνει τὰς ἡμερησίας εἰσπράξεις καὶ ἡ πίστωσις του τὰς ἡμερησίας πληρωμάς. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ὀφείλει ὁ ἐπιτηδευματῖας τὸ βραδύτερον ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ ἐπομένου μηνὸς νὰ κάμῃ ἀνάλυσιν τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν εἰς τὰς τελευταίας σελίδας τοῦ βιβλίου Ταμείου του ἢ εἰς ἕτερον βιβλίον θεωρημένον ὁμῶς ὑπὸ τοῦ Οἴκου. Ἐφόρου. Πρὸς τοῦτο θὰ ἀναλύσῃ τὸ σύνολον τῶν μηνιαίων :

Α') Εἰσπράξεων εἰς τὰς ἀκολουθούσας τουλάχιστον κατηγορίας : α) ἐκ πωλήσεως ἀγαθῶν ἢ προσφορᾶς ὑπηρεσιῶν τοῖς μετρητοῖς, β) ἐκ χρεωστῶν πρὸς τοὺς ὁποίους εἶχον πωληθῆ ἀγαθὰ ἢ προσφερθῆ ὑπηρεσίαι ἐπὶ πιστώσει, γ) ἐξ ἐτέρων ἐσόδων, δ) ἐξ ἐπιστροφῆς ὑπ' αὐτοῦ εἰδῶν συσκευασίας, ε) ἐκ δανείων ἢ πιστώσεων, στ) ἐκ καταθέσεως κεφαλαίων καὶ ζ) ἐκ διαφόρων λοιπῶν περιπτώσεων.

Β') Πληρωμῶν εἰς τὰς ἀκολουθούσας τουλάχιστον κατηγορίας : α)

---

1. Ἐάν ἀντὶ μετρητῶν ἢ ἐπιχειρήσεως λάβῃ ἐπιταγὰς θὰ καταχωρίσῃ καὶ ταύτας εἰς τὰς εἰσπράξεις.

δι' αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών τοῖς μετρητοῖς, β) εἰς προμηθευτὰς δι' αγοράς αγαθών ή υπηρεσιών γενομένης ἐπὶ πιστώσει, γ) διὰ μισθοῦς, ήμερομίσθια, ἐπιδόματα καὶ ἀποζημιώσεις, δ) διὰ τὰς ἀμοιβὰς τρίτων (ἐνοίκια, τόκους, προμηθείας κλπ.), ε) διὰ τοὺς φόρους τοῦ δημοσίου, εἰσφορὰν Ι.Κ.Α. καὶ φόρους κλπ. ὑπὲρ τρίτων, στ) διὰ τὰ λοιπὰ γενικὰ ἔξοδα, ζ) διὰ τὰ εἶδη συσκευασίας τὰ δεκτικὰ ἐπιστροφῆς ὑπ' αὐτοῦ, η) δι' ἐπιστροφὰς δανείων ή πιστώσεων, θ) δι' ἀπολήψεις τοῦ ὑποχρέου καὶ ι) διὰ διαφόρους λοιπὰς περιπτώσεις.

Δύναται ὁμως τὸ βιβλίον Ταμείου νὰ ἔχη στήλας δι' ἄλλας τὰς ὡς ἄνω κατηγορίας εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν, ὅποτε δὲν ἀπαιτεῖται νὰ κάμῃ τὴν ἀνάλυσιν καὶ πληρωμὴν εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου Ταμείου ή εἰς χωριστὸν βιβλίον.

Γ') Ἀντὶ τῶν ὡς ἄνω δύο βιβλίων (Βιβλίου Ταμείου καὶ Βιβλίου Χρεωστῶν καὶ Πιστωτῶν): α) ὁ πρατηριοῦχος χονδρικής πωλήσεως σιγαρέττων, β) ὁ πρατηριοῦχος βενζίνης, γ) ὁ ἐκτελωνιστὴς ή διασφιστὴς, δ) ὁ ἐπίσημος πράκτωρ τοῦ λαχείου, ε) ὁ ἐκμεταλλευτὴς λεωφορείου ή φορτηγοῦ αὐτοκινήτου δημοσίας χρήσεως ἐντεταγμένου εἰς ΚΤΕΛ ή ΚΤΕΦΑ καὶ στ) ὁ κτηματομεσίτης ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ βιβλίον ἐσόδων καὶ ἐξόδων εἰς τὸ ὅποιον νὰ καταχωρῇ: α) ὡς ἔσοδα, τὰ πάσης φύσεως ἔσοδα ἐκ τῆς ἐργασίας του καὶ τὰ ποσὰ τῶν δαπανῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑπεβλήθη διὰ λογαριασμὸν τοῦ πελάτου του διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀνατεθείσης εἰς αὐτὸν ἐντολῆς καὶ β) ὡς ἔξοδα τὴν ἀξίαν τῶν ἀγορασθέντων αγαθῶν, τὰς ἐπαγγελματικὰς του δαπάνας ἐν γένει καὶ τὰς δαπάνας ὡς ἐνήργησεν διὰ λογαριασμὸν τοῦ πελάτου του.

III. *Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐπιτηδευματιῶν τῆς τρίτης κατηγορίας* καθορίζονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ Κ.Φ.Σ. Ἰδιαιτέρως σημειοῦμεν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν τηρήσεως :

α) *Βιβλίου Ταμείου* κατὰ τὸν τύπον τοῦ ὡς ἄνω Βιβλίου Ταμείου τῆς δευτέρας κατηγορίας. Εἰς τοῦτο θὰ καταχωρίζη καὶ τὰς ἐπιταγὰς ἐκτὸς ἐὰν θελήσῃ νὰ τηρῇ ἰδιαιτερον διὰ ταύτας βιβλίον (1).

β) *Βιβλίου Χρεωστῶν καὶ Πιστωτῶν*. Ὁ ἐπιτηδευματίας τῆς Γ' κατηγορίας ὀφείλει νὰ καταρτίξῃ ἰσοζύγιον εἰς τὸ ὅποιον νὰ περιλαμβάνῃ δι' ἕκαστον χρεώστην ή πιστωτὴν τὸ χρεωστικὸν ή πιστωτικὸν ὑπόλοιπον αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ μηνός, τὸ σύνολον τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν αὐτοῦ χρεώσεων καὶ πιστώσεων καὶ τὸ κατὰ τὴν λήξιν τουτουχὸν ὑφιστάμενον χρεωστικὸν ή πιστωτικὸν ὑπόλοιπον.

1. Τὸ ἴδιον ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς τετάρτης κατηγορίας.

Τὰ δεδομένα τῶν ἰσοζυγίων, καταρτιζόμενα τὸ βραδύτερον ἐν-
τός τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ ἐπομένου μηνός, ἀναγράφονται
κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ ἐπιτηδευματίου εἰς τὰς τελευταίας σελίδας τοῦ
βιβλίου χρεωστῶν καὶ πιστωτῶν ἢ εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον θεωρημέ-
νον ὁμῶς ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου.

γ) *Βιβλίου Ἀπογραφῶν* (1), εἰς τὸ ὁποῖον καταγράφεται ἡ ἀπο-
γραφή τῆς περιουσίας καὶ τοῦ ἰδίου καὶ ξένου κεφαλαίου.

δ) *Βιβλίου Γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν* (εἰσπρακτέων,
πληρωτέων, τρίτων πρὸς εἰσπραξιν). Εἰς τὰ βιβλία ταῦτα θὰ ἀνα-
γράφεται πᾶσα σχετικὴ μὲ τὰ γραμμάτια καὶ τὰς συναλλαγματικὰς
πληροφορίας, (2) αὐξῶν ἀριθμός, ὀνοματεπώνυμον καὶ διεύθυνσις πλη-
ρωτοῦ καὶ τριτεγγυητοῦ, λήξις, ποσὰ κλπ.

IV. *Οἱ ἐπιτηδευματῆαι τῆς τετάρτης κατηγορίας* ὑπόκεινται εἰς
ὄρισμένας ὑποχρεώσεις καθοριζόμενας ὑπὸ τῶν ἀρθρῶν 7, 8, 9 καὶ
10 τοῦ Κ.Φ.Σ. Ἰδιαίτερος ὀφείλουν νὰ τηροῦν *πλήρη λογιστικὰ βι-
βλία κατὰ τὴν διπλογραφικὴν μέθοδον*.

Πλήρη δὲ λογιστικὰ βιβλία νοοῦνται τὰ βιβλία τὰ τηρούμενα
κατὰ διπλογραφικὸν σύστημα παρουσιάζοντα πλήρη ἐνημερότητα (3).
Ὅπωςδήποτε ὁμῶς οἱ ὑπόχρεοι τῆς κατηγορίας ταύτης ὑποχρεοῦν-
ται νὰ τηροῦν εἰς τὸ Καθολικὸν ἢ εἰς ἕτερον βιβλίον ἢ εἰς καταστά-
σεις ἰδιαίτερον γενικὸν λογαριασμόν α) διὰ τὰς ἀγοράς ἀγαθῶν, β) διὰ
τὰς πωλήσεις ἀγαθῶν ἢ τὰ ἔσοδα παροχῆς ὑπηρεσιῶν, γ) διὰ
τὰ ἐπιστρεφόμενα εἶδη συσκευασίας, δ) διὰ τὰς ἀμοιβὰς προσωπι-
κοῦ, μὲ ἀνάλυσιν διὰ τοὺς μισθοὺς, ἡμερομίσθια, ἐπιδόματα, ἀποζη-
μιώσεις καὶ πάσης φύσεως ἀποδοχάς, ε) διὰ τὰς ἀμοιβὰς τρίτων μὲ
ἀνάλυσιν διὰ τοὺς τόκους, προμηθείας, ἐνοίκια καὶ λοιπὰς παροχὰς
πρὸς τρίτους, στ) διὰ τὰ γενικὰ ἔξοδα, μὲ περαιτέρω ἀνάλυσιν διὰ
τὰ τηλεγραφικὰ, τηλεφωνικὰ, ταχυδρομικὰ, τὴν ἀξίαν τοῦ ἠλεκτρι-
κοῦ ρεύματος, τοῦ ὕδατος, τὰ ἔξοδα καθαριότητος κλπ., ζ) διὰ τοὺς
φόρους ὑπὲρ τοῦ Δημοσίου καὶ ὑπὲρ τρίτων, μὲ ἀνάλυσιν κατ' εἶδος
φόρου ἢ τέλους κλπ.

Εἰς ὄρισμένας περιπτώσεις οἱ ἐπιτηδευματῆαι τῆς τετάρτης κα-
τηγορίας ὑποχρεοῦνται νὰ τηροῦν *βιβλίον ἀποθήκης* (4). Ἐπίσης εἰς

1. Ὑπόδειγμα τοῦ βιβλίου τούτου βλ. σελ. 61 κ.έ.

2. Βλ. ἀρθρον 11 Κ.Φ.Σ.

3. Περὶ τῶν βιβλίων τούτων θὰ ἀσχοληθῶμεν περαιτέρω εἰς τὸ κεφάλαιον «Λογιστικὰ συστήματα».

4. Τὸ ἀρθρον 8 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει: Ὑποχρεοῦται εἰς τὴν τήρησιν τοῦ *βιβλίου ἀποθήκης*, δι' ὅλα τὰ ἀγαθὰ ὃ ἔμπορος, ὃ ἀνήκων εἰς τὴν τετάρτην κατηγορίαν τήρησεως βιβλίων, ὅστις πωλεῖ ταῦτα α) χονδρικῶς ἢ β)

ώρισμένες περιπτώσεις οἱ τοὶ ὑποχρεοῦνται νὰ τηροῦν *Βιβλίον πα-*

χονδρικῶς καὶ λιανικῶς συγχρόνως, ἐφ' ὅσον ἐκ τῶν χονδρικῶν πωλήσεων ἔχει ἐτήσια ἀκαθάριστα ἔσοδα τοῦλάχιστον ποσὸν ἴσον πρὸς τὸ κατώτατον ὄριον τῆς τετάρτης κατηγορίας τῆς πωλήσεως βιβλίων καὶ τὸ ποσὸν τῶν ἔσόδων ἐκ τῶν χονδρικῶν πωλήσεων εἶναι τοῦλάχιστον 60 % τοῦ συνόλου τῶν ἀκαθαρίστων ἔσόδων τοῦ ὑποχρέου.

Εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης ὁ ὑπόχρεος θὰ καταχωρῇ, διακεκριμένως δι' ἕκαστον ἀγαθόν, τὰς ἀγορὰς καὶ τὰς πωλήσεις του, κατὰ εἶδος, ποσότητα καὶ ἀξίαν.

2) Ὁ ἐπιτηδευματίας ὁ ἀνήκων εἰς τὴν τετάρτην κατηγορίαν τῆς πωλήσεως βιβλίων, ὅστις πωλεῖ τὰ ἀγαθὰ μετὰ προηγουμένην κατεργασίαν, ἐπεξεργασίαν, ἐξευγενισμόν, συσκευασίαν κλπ. ὑποχρεοῦται νὰ τηρῇ :

Α'. Βιβλίον ἀποθήκης α) πρῶτων ὕλων, β) καυσίμων ὕλων, γ) ἀνταλλακτικῶν, δ) ἐτοιμῶν προϊόντων καὶ ε) ὑποπροϊόντων, εἰς τὸ ὅποιον δι' ἕκαστον ἀγαθόν, αἱ μὲν ἀγοραὶ καὶ πωλήσεις καταχωροῦνται κατ' εἶδος, ποσότητα καὶ ἀξίαν, ἡ δὲ ἐντὸς τῆς ἐπιχειρήσεως διακίνησις των καταχωρεῖται τοῦλάχιστον κατ' εἶδος καὶ κατὰ ποσότητα. Ἡ ἀξία κτήσεως τῶν πρῶτων ὕλων, καυσίμων ὕλων καὶ ἀνταλλακτικῶν, τῶν διατεθέντων πρὸς κατεργασίαν κλπ. καὶ ἡ ἀξία κόστους τῶν παραχθέντων ἐτοιμῶν προϊόντων καὶ ὑποπροϊόντων ἀναγράφεται εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης τοῦλάχιστον ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ ἔτους κατὰ τὸ κλείσιμον τοῦ ἰσολογισμοῦ.

Πρῶται καὶ καύσιμοι ὕλοι κλπ. μὴ ἀσκοῦσαι οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν παραγομένων προϊόντων, ἀναγράφονται εἰς γενικὸν λογαριασμόν ὑπὸ τὸν τίτλον «Βοηθητικὰ ὕλικα» καὶ παρακολουθοῦνται συνολικῶς μόνον κατ' ἀξίαν.

3) Ἐφ' ὧν τῶν περιπτώσεων τοῦ παρόντος ἔθρου, προκειμένου :

Α'. Περί ἀγορᾶς ἀγαθῶν, ἡ καταχώρισις περιλαμβάνει τὸν ἀριθμὸν τοῦ δελτίου εἰσαγωγῆς ἢ τὸν ἀριθμὸν τοῦ τιμολογίου ἐπὶ ἀγορᾶς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ ἢ τῆς ἀδείας ἐξόδου ἐκ τοῦ Τελωνείου ἐπὶ εἰσαγωγῆς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, τὸ ὄνομα τεπώνυμον τοῦ προμηθευτοῦ, τὸ εἶδος, τὴν ποσότητα καὶ τὸ ἀντίτιμον τῆς ἀγορᾶς κλπ.

Β'. Περί πωλήσεως ἀγαθῶν ἡ καταχώρισις ἐνεργεῖται ἢ α) εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης ἀπ' εὐθείας ἢ β) εἰς ἡμερησίαν κατάστασιν περιλαμβανούσαν τὸν αὐξοῦντα ἀριθμὸν τοῦ τιμολογίου πωλήσεως ἢ ἀποδείξεως λιανικῆς πωλήσεως, τὸ εἶδος, τὴν ποιότητα, τὴν ποσότητα καὶ τὸ ἀντίτιμον τῆς πωλήσεως. Τὰ ἀθροίσματα τῆς ἡμερησίας καταστάσεως καταχωροῦνται α) εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης ἀπ' εὐθείας ἢ β) εἰς θεωρημένην ὑπὸ τοῦ Οἰκονομικοῦ Ἐφόρου μηνιαίαν κατάστασιν, τὰ ἀθροίσματα τῆς ὁποίας μεταφέρονται εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης τὸ βραδύτερον τὸ πρῶτον πενθήμερον τοῦ ἐπομένου μηνός.

Γ'. Περί διαθέσεως πρῶτων ὕλων κλπ. πρὸς κατεργασίαν κλπ. καὶ περὶ τῶν παραχθέντων ἐτοιμῶν προϊόντων, ἡ καταχώρισις τῶν ποσοτήτων ἐνεργεῖται, ἢ ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ βιβλίον ἀποθήκης ἢ εἰς ἡμερησίαν κλπ. κατάστασιν κατὰ τὰ ὀριζόμενα ἐν τῷ προηγουμένῳ ἐδαφίῳ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δελτίων ἐξαγωγῆς ἢ παραγωγῆς ἢ τῶν δελτίων εἰσαγωγῆς, περὶ ὧν προβλέπουν αἱ παρᾶγρ. 1 καὶ 2 τοῦ ἔθρου 10 τοῦ παρόντος.

Δ'. Περί ἐπιστροφῶν, αὗται ἐκπίπτουν α) ἐκ τῶν ἀγορῶν ἐὰν ἀφορῶσι ἀγορᾶς ἢ β) ἐκ τῶν πωλήσεων ἐὰν ἀφορῶσι πωλήσεις.

ραγωγής προϊόντων¹. Ὁ Φορολογικὸς Κώδιξ ὑποχρεοῖ τοὺς ἐπιτη-

Ἐν συνεχείᾳ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει τὴν διαδικασίαν καὶ τὰς προθεσμίας πρὸς ἀπαλλαγὴν τοῦ ὑποχρέου, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, τῆς τηρήσεως βιβλίου ἀποθήκης.

1. Τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Κ.Φ.Σ. καθορίζει ὅτι ὁ ἀνήκων εἰς τὴν τετάρτην κατηγορίαν τηρήσεως βιβλίων, ὅστις πωλεῖ τὰ ἀγαθὰ μετὰ προηγουμένην βιομηχανοποίησιν:

1) Ὑποχρεοῦται δι' ἐκάστην ἐξαγωγήν ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ πρώτων ὕλῳν, καυσίμων ὕλῳν κλπ. πρὸς παραγωγήν τῶν προϊόντων τοῦ νὰ ἐκδίδῃ διπλότυπον δελτίον ἐξαγωγῆς, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀναγράφῃ τὸν αὐξοντα ἀριθμὸν, τὴν ἡμερομηνίαν ἐξαγωγῆς ἐκ τῆς ἀποθήκης, τὸ εἶδος, τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τὸ τμήμα τοῦ ἐργοστασίου ἢ ἐργαστηρίου τοῦ εἰς τὸ ὁποῖον παραδίδεται τὸ ἀγαθόν.

Ὁ ἐπιτηδευματίας δύναται ἀντὶ δελτίου ἐξαγωγῆς νὰ τηρῇ δελτίον παραγωγῆς μετὰ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ ἔκδοσίς του θὰ γίνεταί κατὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ὑλικῶν τούτων ἐκ τῆς ἀποθήκης του.

Διὰ τὸ ὑλικόν, διὰ τὸ ὁποῖον καθίσταται ἀδύνατος ἡ ἄμεσος ἔκδοσις δελτίου ἐξαγωγῆς ἢ παραγωγῆς, ἐπιτρέπεται ἡ ἔκδοσις ἐνὸς δελτίου δι' ὅλας τὰς ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐξαχθείσας ποσότητάς του ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ ἐπιτηδευματίου.

Τὸ δελτίον ἐξαγωγῆς ἢ παραγωγῆς ὑπογράφεται ὑπὸ τε τοῦ παραδίδοντος καὶ ὑπὸ τοῦ παραλαμβάνοντος τὸ ἀγαθόν, ἀδιαφόρως ἂν οὗτος εἶναι ἐπιτηδευματίας ἢ μισθωτὸς του.

2) Ὑποχρεοῦται ὅπως καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐκδίδῃ διπλότυπον δελτίον διὰ τὰ ἐντὸς αὐτῆς εἰσαγόμενα εἰς τὴν ἀποθήκην του ἕτοιμα προϊόντα του, περιλαμβάνον τὸν αὐξοντα ἀριθμὸν, τὸ εἶδος, τὴν ποιότητα καὶ τὴν ποσότητα τοῦ παραχθέντος ἀγαθοῦ.

3) Ὑποχρεοῦται ὅπως τηρῇ ἐξωλογιστικὸν βιβλίον παραγωγῆς μετὰ ἰδιαιτέραν μερίδα δι' ἕκαστον ἕτοιμον προϊόν εἰς τὸ ὁποῖον:

Α') Θὰ ἀναγράφωνται αἱ τεχνικαὶ προδιαγραφαὶ καὶ θὰ προσαρτᾶται, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι ἐφικτόν, δείγμα τοῦ παραχθέντος προϊόντος, καὶ

Β') Θὰ συγκεντροῦνται, τὸ βραδύτερον ἀνὰ ἡμερολογιακὸν τρίμηνον, α) αἱ ποσότητες τῶν χρησιμοποιηθεισῶν πρώτων κλπ. ὕλῳν, καὶ β) αἱ ποσότητες τοῦ παραχθέντος προϊόντος.

4) Ὑποχρεοῦται δι' ἕκαστον προϊόν του, α) νὰ προϋπολογίῃ τὸ ἐργοστασιακὸν κόστος πρὸ τῆς παραγωγῆς του, β) νὰ προσδιορίῃ τὸ ἐπιτευχθὲν ἐργοστασιακὸν κόστος κατὰ χρονικὰς περιόδους καθοριζομένας ὑπ' αὐτοῦ καὶ πάντως τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους.

5) Δύναται νὰ μὴ ἐφαρμόζη τὰς διατάξεις τῶν παραγράφων 3 καὶ 4 τοῦ παρόντος ἄρθρου, α) προκειμένου περὶ παραγωγῆς ἰδίων αὐτοῦ προϊόντων ἐφ' ὅσον ὑπ' αὐτοῦ τηρεῖται ἐσωλογιστικὸν κοστολόγιον, β) εἰς τὰς περιπτώσεις παραγωγῆς ἀγαθῶν ἐπὶ τῇ βάσει παραγγελίας τρίτου, καὶ γ) ὡσάκις τὰ ἐτήσιά του ἀκαθάριστα ἔσοδα ἐκ τοῦ κλάδου κατεργασίας κλπ. δὲν ὑπερβαίνωσι τὸ ἔν μέρητον τοῦ κατωτάτου ὅριου τῆς τετάρτης κατηγορίας τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ παρόντος.

6) Δύναται, ἀκολουθῶν τὴν διαδικασίαν καὶ τὰς προθεσμίας τοῦ ἄρ-

δευματίας να έξευρίσκουν και έκ τών προτέρων τό κόστος τών βιομηχανικών τών προϊόντων (καθορισμός προϋπολογιζομένου κόστους) ίνα τό συγκρίνουν μέ τό έπιτευχθέν (Ιστορικών) κόστος⁽¹⁾.

Οι έπιτηδευματίαι τής τετάρτης κατηγορίας ύποχρεοϋνται άκόμη και εις τήρησιν βιβλίου διά τās συναλλαγματικάς και τά γραμμάτια (εισπρακτέα, πληρωτέα, τρίτων πρός εισπραξιν)⁽²⁾.

§ 29. *Προαιρετικά βιβλία.* Πρό τής θεσπίσεως τοϋ Ν.Δ. 538 τά κυριώτερα προαιρετικά βιβλία ήσαν τό Γενικόν Καθολικόν, καλούμενον έφεξής «Καθολικόν», τό Βιβλίον Ταμείου, Άγορών, Πωλήσεων, τό Βιβλίον Γραμματίων και Συναλλαγματικών και γενικώς πāν βιβλίον δπερ λόγω τής ιδιομορφίας τής έπιχειρήσεως ό έπιχειρηματίας έκρινεν άναγκαϊόν διά να άντλή χρησίμους πληροφορίας.

Μετά τήν Ισχύν τοϋ Ν.Δ. 538 πāν μή υπό τούτου καθοριζόμενον ώς ύποχρεωτικόν εΐναι προαιρετικόν.

Ήδη όμως μετά τήν θέσιν έν Ισχύϊ τοϋ Κ.Φ.Σ. ώς προαιρετικόν χαρακτηρίζεται πāν βιβλίον μή έπιβαλλόμενον υπό τούτου.

Άρθρου 9 τοϋ παρόντος Κώδικος, να άπαλλαγῆ, έν δλω ή έν μέρει, τής έφαρμογής τών διατάξεων τών παραγράφων 3 και 4 τοϋ παρόντος άρθρου ή να ζητήση τήν τήρησίν των κατά διάφορον τρόπον.

1. Βλ. περαιτέρω: «Μέρος Τρίτον», κεφάλαιον «Κόστος».
2. Βλ. σελ. 96.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΠΕΡΙ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ

§ 30. *Προσωρινόν Ἴσοζύγιον ἢ Ἴσοζύγιον Καθολικοῦ* (Balance de vérification). Πᾶσα ἐγγραφή τοῦ Ἡμερολογίου δεόν νά μεταφερθῆ εἰς τὸ Γενικόν Καθολικόν. Ὡς ἐκ τούτου δυνατόν κατά τήν μεταφοράν νά γίνουν διάφορα λάθη. Οὕτω, κατά τήν μεταφοράν ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Γενικόν Καθολικόν 100.000 εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» δυνατόν νά ἐγγραφῆ ποσόν 10.000, προκύπτοντος οὕτω λάθους 90.000.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐξευρέσεως τῶν τυχόν λαθῶν, καὶ δι' ἄλλους λόγους τοὺς ὁποίους περαιτέρω θὰ ἐκθέσωμεν, συντάσσεται τὸ καλούμενον «Προσωρινόν Ἴσοζύγιον» ἢ «Ἴσοζύγιον Καθολικοῦ». Τοῦτο εἶναι πίναξ διηρημένος εἰς ἕξι στήλας, αἵτινες κατά σειρὰν περιλαμβάνουσι: α) τὸν ἀριθμὸν τῆς σελίδος τοῦ Καθολικοῦ εἰς τὴν ὁποίαν εἶναι καταχωρισμένος ὁ λογαριασμὸς, β) τὸν τίτλον τοῦ λογαριασμοῦ, γ) τὸ ἄθροισμα τῆς χρεώσεως, δ) τὸ ἄθροισμα τῆς πιστώσεως, ε) τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ καὶ στ) τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ, ἐὰν ὑπάρχουν τοιοῦτα.

Φανερόν τυγχάνει ὅτι ὁ πίναξ οὗτος καταρτίζεται ἐκ τοῦ Καθολικοῦ. Ἐὰν ἀνοίξωμεν τὸ Καθολικόν μας τοῦ παραδείγματος τῆς σελ. 81. Ὁ πρῶτος λογαριασμὸς τὸν ὁποῖον θὰ εὐρωμεν εἰς τὴν σελ. 1 αὐτοῦ εἶναι ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον», ὅστις παρουσιάζει: ἄθροισμα χρεώσεως 251.000, ἄθροισμα πιστώσεως 171.000 καὶ ὑπόλοιπον χρεωστικὸν 80.000. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα κατοχωρίζομεν εἰς τὰς οἰκείας στήλας τοῦ Ἴσοζυγίου. Οὕτω εἰς τὴν α' στήλην αὐτοῦ θὰ ἐγγράψωμεν τὸν ἀριθμὸν 1, εἰς τὴν β' τὸν λογαριασμὸν «Ταμεῖον», εἰς τὴν γ' τὸ ποσόν 251.000, εἰς τὴν δ' τὸ ποσόν 171.000 καὶ εἰς τὴν ε' τὸ ποσόν 80.000. Εἰς τὴν στ' θὰ θέσωμεν μίαν παύλαν (—), τοῦτο δὲ σημαίνει ὅτι δὲν ὑπάρχει ποσόν τι διὰ τὴν στήλην αὐτήν.

Τὸ Προσωρινόν Ἴσοζύγιον τὸ καταρτισθὲν βᾶσει τοῦ Καθολικοῦ τῆς σελ. 81, ἔχει ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

Προσωρινόν Ἰσοζύγιον τῆς 31 Μαρτίου 1955

Σελίς Καθολικός	Τίτλος Λογαριασμοῦ	Ἐθροίσματα		Ὑπόλοιπα	
		Χρεώσεως	Πιστώσεως	Χρεώσεως	Πιστώσεως
1	Ταμείον	251.000	171.000	80.000	—
2	Χρεώσται	315.000	100.000	215.000	—
3	Ἐμπορεύματα	166.000	70.700	95.300	—
4	Πιστωταί	70.000	115.000	—	45.000
5	Γραμμάτια Πληρωτέα	—	100.000	—	100.000
6	Κεφάλαιον	—	300.000	—	300.000
7	Γραμμάτια Εισπρακτέα	22.000	—	22.000	—
8	Τόκοι Πιστωτικοί	—	2.000	—	2.000
9	Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων	—	15.300	—	15.300
10	Ἐθνική Τράπεζα	30.000	10.000	20.000	—
11	Ἐνοίκια Προπληρωθέντα	9.000	—	9.000	—
12	Γενικά Ἐξοδα	11.000	—	11.000	—
13	Οἰκιακαί δαπάναι	10.000	—	10.000	—
		884.000	884.000	462.300	462.300

Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ συνταχθέντος Ἴσοζυγίου :

Κατ' ἀρχὴν δεόν τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου νὰ εἶναι ἴσα (ἄθροισμα χρεώσεως 884.000, ἄθροισμα πιστώσεως 884.000), ἀφ' οὗ ὁσάκις ἐχρεώθη λογαριασμός τις μὲ ποσόν τι ἐπιστώθη ἄλλος ἢ ἄλλοι μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν ἢ ὁσάκις ἐπιστώθη λογαριασμός τις μὲ ποσόν τι ἐχρεώθη ἄλλος ἢ ἄλλοι μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν. Ἐπίσης καὶ τὰ ὑπόλοιπα δεόν νὰ εἶναι μεταξὺ τῶν ἴσα, καθ' ὅσον εἶναι ὑπόλοιπα ἀριθμῶν ἴσων. (Ἐπίσης ὑπόλοιπα χρεώσεως 462.300, ὑπόλοιπα πιστώσεως 462.300).

Δὲν ἀρκεῖ ὁμῶς τοῦτο, δεόν ἐπίσης τὸ ἄθροισμα χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου νὰ ἰσοῦται πρὸς τὰ ἀθροίσματα τοῦ Ἡμερολογίου. Πράγματι καὶ τὰ ἀθροίσματα τοῦ Ἡμερολογίου τῆς σελίδος 79 εἶναι 884.000. Ἡ συμφωνία αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος, ἀφ' οὗ ὅτι ἐνεγράφη εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ὀφείλει νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸ Καθολικόν, ἐξ οὗ προέρχεται τὸ Προσωρινόν Ἴσοζύγιον.

Ἐὰν ἠρκοῦμεθα εἰς τὸ γεγονός καὶ μόνον ὅτι τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ Ἴσοζυγίου, ὡς καὶ τὰ ὑπόλοιπα χρεώσεως καὶ πιστώσεως αὐτοῦ ἦσαν ἴσα διὰ νὰ θεωρήσωμεν ὀρθὰς τὰς μεταφορὰς ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, θὰ ὑπῆρχε φόβος νὰ διαπράξωμεν λάθος τεράστιον καὶ τοῦτο θὰ ἦτο ἐκεῖνο ὅπερ θὰ ἐδημιουργεῖτο ἐκ τῆς ἐνδεχομένης παραλείψεως μεταφορὰς εἰς τὸ Καθολικόν ἑνὸς ἢ περισσοτέρων ἄρθρων τοῦ Ἡμερολογίου. Ἐστὼ εἰς τὸ παράδειγμά μας ὅτι παρελείψαμεν νὰ μεταφέρωμεν εἰς τὸ Καθολικόν τὸ ὑπ' αὔξοντα ἀρ. 10 ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου. Τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως ὡς καὶ τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου θὰ ἦσαν μεταξὺ τῶν ἴσα, ἀλλ' ἐν τούτοις θὰ ὑπῆρχε τὸ λάθος τῆς παραλείψεως, τὸ ὁποῖον καὶ θὰ μᾶς διέφευγε. Ἐπίσης ἐὰν δις μετεφέραμεν τὸ αὐτὸ ἄρθρον τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν πάλιν τὰ ἀθροίσματα Χρεώσεως καὶ Πιστώσεως ὡς καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν λογαριασμῶν θὰ ἦσαν ἴσα, καίτοι θὰ ὑπῆρχε τὸ λάθος.

Ἐὰν ὑπάρχη ἀσυμφωνία μιᾶς στήλης, τῆς χρεώσεως ἢ τῆς πιστώσεως, τοῦ Ἴσοζυγίου πρὸς τὰ ἀθροίσματα τοῦ Ἡμερολογίου ἐνῶ ἡ ἄλλη συμφωνεῖ, τότε ἡ προσοχὴ μας θὰ στραφῆ πρὸς τὴν στήλην ἢ ὁποῖα δὲν συμφωνεῖ, ἔστω τὴν χρεώσιν· θὰ κάμωμεν διὰ τοῦτο ἐκ νέου τὴν ἄθροισιν χρεώσεως εἰς τὸ Ἴσοζύγιον, ἐὰν δὲ καὶ πάλιν τὸ λάθος δὲν εὔρεθῆ, θὰ ἐλέγξωμεν τὸ ἄθροισμα χρεώσεως ἐκάστου λογαριασμοῦ τοῦ Καθολικοῦ καὶ θὰ παραβάλωμεν τοῦτο πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναγράφει τὸ Προσωρινόν Ἴσοζύγιον. Ἐὰν καὶ πάλιν δὲν ἀνευρεθῆ θὰ δεῖσθαι νὰ ἐπαληθεύσωμεν ἐκάστην ἀπ'

άρχης μεταφοράν χρεώσεως ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, θὰ κάμωμεν δηλαδὴ τὸ καλούμενον κτύπημα τῶν ἐγγραφῶν (roipage des écritures).

Ἐάν ἡ μία στήλη τοῦ Ἰσοζυγίου εἶναι ἀνωτέρα τῶν ἀθροισμάτων τοῦ Ἡμερολογίου, ἐνῶ ἡ ἄλλη κατωτέρα κατὰ τὸ αὐτὸ ποσόν, τοῦτο προέρχεται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ποσόν τι ἀντὶ νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν χρέωσιν ἑνὸς λογαριασμοῦ μετεφέρθη εἰς τὴν πιστῶσιν αὐτοῦ ἢ καὶ ἀντιθέτως. Ἐάν δηλαδὴ κατὰ τὴν μεταφοράν τοῦ ἄρθρου 12 καὶ δὴ τῆς πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» μὲ 11.000 εἰς τὸ Καθολικόν γίνῃ λάθος καὶ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» μὲ 11.000, τὰ ἀθροίσματα τοῦ ἡμερολογίου θὰ εἶναι 884.000, ἀλλὰ τὸ μὲν ἄθροισμα χρεώσεως τοῦ Προσωρινοῦ Ἰσοζυγίου θὰ εἶναι 895.000 τὸ δὲ ἄθροισμα τῆς πιστώσεως 873.000 (ἤτοι ἡ στήλη τῆς χρεώσεως τοῦ Ἰσοζυγίου θὰ εἶναι κατὰ 11.000 μεγαλυτέρα τοῦ ἀθροίσματος τοῦ Ἡμερολογίου ἐνῶ ἡ στήλη τῆς πιστώσεως τοῦ Ἰσοζυγίου θὰ εἶναι κατὰ 11.000 μικροτέρα τοῦ ἀθροίσματος τοῦ Ἡμερολογίου).

Δυνατὸν ὁμῶς νὰ ὑπάρχουν λάθη καὶ δταν ὑφίστανται ὄλαι αἱ προαναφερθεῖσαι συμφωνίαι, καὶ ταῦτα εἶναι:

α) Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ προέλθωσιν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐπιστῶθῃ ἄλλος ἀντ' ἄλλου ἢ ἐχρεώθῃ ἄλλος ἀντ' ἄλλου λογαριασμός.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : Ἀντὶ νὰ χρεώσωμεν εἰς τὸ Καθολικόν τὸν λογαριασμὸν «Ταμείον», ὅστις ἦτο χρεωμένος εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, χρεώνομεν εἰς τὸ Καθολικόν τὸν λογαριασμὸν «Πιστῶται», ἢ ἀντὶ νὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Πιστῶται» πιστώνομεν τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσται». Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως θὰ εἶναι μεταξύ των ἴσα, ἐπίσης θὰ εἶναι ἴσα τὰ ὑπόλοιπα καὶ θὰ ὑπάρχῃ συμφωνία μεταξύ τῶν ἀθροισμάτων τοῦ Ἡμερολογίου καὶ ἐκείνων τοῦ Προσωρινοῦ Ἰσοζυγίου.

β) Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ὀφείλονται εἰς τὸν συμψηφισμὸν ἀθροιστικῶν λαθῶν, π.χ. ὁ λογαριασμός «Ταμείον» ἔχει χρεωθῇ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον μὲ 251.000 καὶ ἐκ λάθους ἀναγράφομεν εἰς τὸ Καθολικόν εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» 215.000, ἤτοι κάμνομεν λάθος ἐπὶ ἔλαττον 36.000. Εἰς ἄλλον ὁμῶς λογαριασμὸν, ἔστω τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσται», ἐκ λάθους ἀντὶ νὰ ἐγγράψωμεν εἰς τὸ Καθολικόν εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ τὸ ὀρθὸν ποσόν 315.000 γράφομεν 351.000, ἤτοι ἐγγράφομεν ἐπὶ πλέον 36.000. (Συμψηφισμὸς ἀθροιστικῶν λαθῶν). Τελικῶς τὰ ἀθροίσματα τοῦ Ἰσοζυγίου θὰ ἰσοῦνται πρὸς τὰ τοῦ Ἡμερολογίου, καίτοι ἔγιναν τ' ἀνωτέρω λάθη, διότι ταῦτα ἀλληλοσυνεψηφίσθησαν.

§ 31. *Παροχή χρησίμων πληροφοριών.*—Τό Προσωρινόν Ἴσοζύγιον, ἐκτός τῆς χρησιμότητος τὴν ὁποίαν ἔχει νὰ ἐλέγῃ τὰς μεταφορὰς τῶν ἐγγραφῶν ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν, παρέχει ἐπὶ πλέον πλῆθος πληροφοριῶν.

Οὕτω πληροφοροῦμεθα τὴν κίνησιν τοῦ Ταμείου μας, ὅτι δηλαδὴ εἰσπράξεις ἐ. π. τοῦ μηνὸς ἀνήλθον εἰς 251.000, ἐνῶ αἱ πληρωμαὶ εἰς 171.000. Ἐπίσης πληροφοροῦμεθα ὅτι ἔχομεν εἰς χεῖρας μας μετρητὰ 80.000. Πληροφοροῦμεθα ἀκόμη ὅτι ἡ ἀξία τῶν ἀπογραφέντων ἐμπορευμάτων μετὰ τῶν ἀγορασθέντων ἀνέρχεται εἰς 166.000 καὶ ὅτι ἡ ἀξία τῶν ὀπωσθήποτε ἐξαχθέντων ἀνήλθεν εἰς δρ. 70.700.

Προχωροῦντες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς λογαριασμοὺς ἀντλοῦμεν χρησιμωτάτας πληροφορίας.

Τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου μᾶς δεικνύουν ὑποτυπωδῶς τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τῆς ἐπιχειρήσεως. Λέγομεν δὲ ὑποτυπωδῶς, διότι εἶναι ἀναγκαῖον δι' ἀπογραφῆς νὰ γίνῃ ἐπαλήθευσις τῶν λογαριασμῶν, ἐκκαθαριζομένων ἀπὸ τὰ τυχόν ξένα στοιχεῖα.

§ 32. *Χρόνος συντάξεως τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου.* Συνήθως αἱ ἐπιχειρήσεις μετρίας ἐκτάσεως συντάσσουν τὸ Προσωρινόν Ἴσοζύγιον εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός. Ἐάν ὁμως ἡ φύσις τῶν ἐργασιῶν εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ ἀπαιτῆται διαρκῆς συμφωνία δύναται ἀκόμη καὶ καθ' ἐκάστην νὰ συντάσσεται προσωρινὸν ἴσοζύγιον.⁽¹⁾

Τὰ ἴσοζύγια φυλασσόμενα ἀποτελοῦσι τὸ καλούμενον «Βιβλίον Ἴσοζυγίων».

§ 33. *Κατάστασις συμφωνίας περιληπτικῶν καὶ εἰδικῶν λογαριασμῶν.*—Πρὸς ἴσοζύγιον ὁμοιάζει ὁ πίναξ δι' οὗ ἐλέγχεται ἐάν ἐγένετο καλῶς ἡ ἐνημέρωσις τῶν εἰδικῶν Καθολικῶν καὶ ὅστις ὀνομάζεται «Κατάστασις Συμφωνίας τοῦ λογαριασμοῦ...».

Ἔστω τὸ ἔξῃς παράδειγμα :

I. Περιληπτικὸς λῆσμός τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ :

Χρεώσται	
100.000	20.000
40.000	100.000
300.000	30.000
150.000	20.000
50.000	30.000
640.000	200.000

1. Βλ. περαιτέρω § 35.

II. Αναλυτικὸν Καθολικὸν Χρεωστῶν :

3	Α. Ἀνδρέου	3	4	Β. Βασιλείου	4	5	Ν. Νικολάου	5
100.000	20.000	300.000	100.000	150.000	30.000	50.000	20.000	
40.000	30.000							

Εἰς τὸ παράδειγμα τοῦτο ἔχομεν τὸν περιληπτικὸν λογαριασμὸν τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ «Χρεῶσαι» καὶ τοὺς εἰδικοὺς λογαριασμοὺς τοῦ Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ Χρεωστῶν «Α. Ἀνδρέου», «Β. Βασιλείου» καὶ «Ν. Νικολάου». Μεταξὺ τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ καὶ τῶν εἰδικῶν πρέπει νὰ ὑπάρχη συμφωνία. Πρὸς τοῦτο καταρτίζομεν τὴν Κατάστασιν συμφωνίας τοῦ περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι», ἣτις ἔχει ὡς κάτωθι :

Κατάστασις συμφωνίας τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι»

Σελὶς Ἀναλυτικοῦ Καθολικοῦ Χρεωστῶν	Ἅ	β	γ		δ	ε
			Ἄθροίσματα		Ἐπίλοιπα Χρεώσεως	
			Χρεώσεως	Πιστώσεως		
3	Α. Ἀνδρέου		140.000	50.000	90.000	
4	Β. Βασιλείου		300.000	100.000	200.000	
5	Ν. Νικολάου		200.000	50.000	150.000	
			640.000	200.000	440.000	

Κατ' ἀρχὴν αἱ στήλαι δ καὶ ε (δ+ε) πρέπει νὰ ἰσοῦνται πρὸς τὴν στήλην γ. Ἐν προκειμένῳ : $200.000 + 440.000 = 640.000$. Ἀκολουθῶς δεῖν ἢ στήλη γ νὰ ἰσοῦται πρὸς τὸ ἄθροισμα τῆς χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι», ἢ δὲ στήλη δ μετὰ τὸ ἄθροισμα τῆς πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι» καὶ τέλος ἢ στήλη ε δεῖν νὰ ἰσοῦται πρὸς τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι». Ὅσακις ἢ ἐπιχειρήσις συντάσσει Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον δεῖν

νά συντάσση καί τοιαύτας «Καταστάσεις συμφωνίας», αΐτινες θά εΐναι ὄσοι καί οἱ περιληπτικοὶ λογαριασμοὶ δι' οὓς ὑπάρχουσι Ἀναλυτικά Καθολικά.

Προτιμῶμεν τὸν ὄρον «Κατάστασις συμφωνίας τοῦ λογαριασμοῦ...» ἀπὸ τὸν ὄρον «Ἴσοζύγιον τοῦ λογαριασμοῦ...» τὸν ὁποῖον χρησιμοποιεῖ σχεδὸν ἡ ὀλότης, διότι τὰ ποσὰ τῆς χρεώσεως καί πιστώσεως δὲν ἰσοζυγίζονται.

Διὰ τῆς συντάξεως τοιούτων καταστάσεων διασφαλιζόμεθα ὅτι τὰ ποσὰ χρεώσεως καί πιστώσεως τῶν περιληπτικῶν λογαριασμῶν τοῦ Καθολικοῦ εἶναι ὀρθὰ καί ὅτι ἐχρεώθησαν καί ἐπιστώθησαν οἱ λογαριασμοὶ ποῦ ἔπρεπε.

§ 34. **Ἀριθμοῖσοζύγιον** (Chiffrier ή chiffrier Balance). Εἶναι πίναξ περιέχων μόνον ποσὰ δι' οὗ ἐλέγχεται ἡ ὀρθὴ μεταφορὰ ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου εἰς τὸ Καθολικόν. Διὰ νὰ γίνῃ ἀντιληπτὸς ὁ μηχανισμὸς τοῦ λαμβάνομεν ὡς παράδειγμα τὰς ἐγγράφας τοῦ Ἡμερολογίου τῆς σελίδος 79 καί συγκεκριμένως τὰ ἄρθρα 9, 10, 11, 12 καί 13, τὰς ὁποίας καί μεταφέρομεν εἰς τὸ Καθολικόν χρησιμοποιῶντες ταυτοχρόνως τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον. Πρὸς τοῦτο εὐθὺς ὡς ἐγγράφωμεν εἰς τὸ Καθολικόν, εἰς τὴν σελίδα 4, τὴν χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταί» μὲ 10.000, ἐγγράφομεν καί εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ ἀριθμοῖσοζυγίου 10.000, ὡς πιστώσωμεν εἰς τὸ Καθολικόν τὴν «Ἐθν. Τράπεζαν» μὲ 10.000 ἐγγράφομεν εἰς πίστωσιν τοῦ ἀριθμοῖσοζυγίου 10.000, ὡς χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ταμεῖον» εἰς τὸ Καθολικόν μὲ 26.000 δέον νὰ χρεώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 26.000, ὡς πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν⁽¹⁾ «Ἐμπορεύματα» μὲ 20.200 θά πιστώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 20.200, ὡς πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν⁽¹⁾ «Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων» μὲ 5.800 θά πιστώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 5.800, ὡς χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν⁽¹⁾ «Πιστωταί» μὲ 50.000, θά χρεώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 50.000, ὡς πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν⁽¹⁾ «Ταμεῖον» μὲ 50.000 θά πιστώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 50.000, ὡς χρεώσωμεν τὰ «Γενικά ἔξοδα»⁽¹⁾ μὲ 11.000 θά χρεώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 11.000 καί εὐθὺς ὡς πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν⁽¹⁾ «Ταμεῖον» μὲ 11.000 θά πιστώσωμεν καί τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 11.000, ὡς χρεωθῶσι εἰς τὸ Καθολικόν αἱ οἰκιακαὶ δαπάναι μὲ 10.000 θά ἐγγράψωμεν εἰς χρέωσιν τοῦ ἀριθμοῖσοζυγίου 10.000, καί τέλος εὐθὺς ὡς πιστωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Ταμεῖον εἰς τὸ Καθολικόν μὲ 10.000 θά πιστωθῇ τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον μὲ 10.000.

1. Ἐννοεῖται εἰς τὸ Καθολικόν.

Οὕτω τὸ ἀριθμοῖσοζύγιον διὰ τὰς πράξεις ἀπὸ 25—31 Μαρτίου θὰ ἔχη ὡς κάτωθι :

Ἀριθμοῖσοζύγιον 25—31 Μαρτίου

Χρέωσις	Πίστωσις
10.000	10.000
26.000	20.200
50.000	5.800
11.000	50.000
10.000	11.000
—	10.000
107.000	107.000

Διὰ νὰ γίνη ἡ ἐπαλήθευσις :

Ἀθροίσματα Ἡμερολογίου μέχρι	31)3)55 :	884.000
» » » »	25)3)55 :	777.000
Διαφορὰ ἀθροισμάτων » ἀπὸ	25—31)3)55 :	107.000

Διὰ νὰ ἀποκλεισθῶσιν σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου τὰ λάθη τῶν μεταφορῶν δεόν νὰ συντάσσωνται :

- α) Ἀριθμοῖσοζύγιον,
- β) Συμφωνίαι καταστάσεων περιληπτικῶν καὶ εἰδικῶν λογαριασμῶν καὶ
- γ) Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον.

§ 35. *Ἡμερησίου ἐνημερώσεις καὶ ἔλεγχοι.* Αἱ μικρᾶς ἐκτάσεως ἐπιχειρήσεις αἵτινες δὲν παρουσιάζουν μεγάλην κίνησιν περιορίζονται εἰς τὴν μηνιαίαν σύνταξιν τῶν διαφόρων ἰσοζυγίων τῶν. Τουναντίον μία τεραστία εἰς κίνησιν ἐπιχειρήσεως ὡς εἶναι ἡ Τράπεζα μὲ τὰς χιλιάδας τῶν πελατῶν τῆς δὲν δύναται νὰ ἀφήσῃ νὰ παρέλθῃ ὀλοκληρὸς μὴν διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τοὺς διαφόρους λογιστικὸς ἐλέγχους ἀλλὰ καθ' ἐκάστην, μετὰ τὸ πέρασ τῶν συναλλαγῶν, ἐνεργεῖ τὰς διαφόρους συμφωνίας. Διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ τοῦτο δεόν νὰ τηρῆται τὸ διπλοῦν σύστημα τῶν βιβλίων. Προκειμένου ἐ. π. περὶ Τραπεζῶν τὰ διάφορα τμήματα θὰ ἔχουν τὰς καρτέλλας τῶν πελατῶν τὰς ὁποίας καὶ θὰ ἐνημερώνουν· ἐκ παραλλήλου τὸ Λογιστήριον πάλιν θὰ καταχωρίζῃ βάσει τῶν δικαιολογητικῶν τὰς οἰκείας λογιστικὰς ἐγγραφάς. Καθ' ἐκάστην δὲ θὰ γίνεταὶ ὁπωσδήποτε συμφωνία μεταξὺ τῶν

τμημάτων, ἅτινα ἀλληλοεπιδρῶνται. Καθ' ἐκάστην ἐ.π. θά γίνεται συμφωνία μεταξύ τοῦ Ταμείου τῆς Τραπεζῆς καὶ τοῦ Τμήματος τῶν Καταθέσεων εἰς τρόπον ὥστε καθ' ἐκάστην πρῶταν αἱ καρτέλλαι (μερίδες, λογαριασμοί) τῶν καταθετῶν θά παρουσιάζουν τὴν ἀκριβῆ κατάστασιν ἐκάστου καταθέτου ἄνευ λάθους τινός.

Πλὴν ὁμως τῆς συμφωνίας ταύτης θά γίνεται καὶ συμφωνία μετὰ τοῦ Λογιστηρίου καὶ τῶν διαφόρων Τμημάτων ἵνα ἀνακαλύπτονται καὶ διορθῶνονται τὰ τυχόν λάθη.

Παραλλαγὴ τοῦ συστήματος τούτου εἶναι τὸ καλούμενον «σύστημα ἀποκομμάτων» (coupon system)⁽¹⁾ καθ' ὃ τὸ Ἡμερολόγιον, τὰ δελτία ἢ τὰ ἡμερολογιακὰ φύλλα ἐνημεροῦνται κατὰ τὰ ἄλλα πλήρως πλὴν τῶν στηλῶν (μερικῶν ἢ ὀλικῶν) τῶν ποσῶν. Ἡ κατὰ ποσὰ ἐνημέρωσις γίνεται εἰς διάτρητον στήλην ἣτις ἀποκόπτεται. Ἡ συμπλήρωσις τῶν ποσῶν (χρεώσεως καὶ πιστώσεως) τοῦ Ἡμερολογίου γίνεται ἐκ τῶν βοηθητικῶν βιβλίων καὶ παραβάλλεται μὲ τὴν διάτρητον στήλην, ἣτις ἔχει ἤδη ἀποκοπῆ. Τοιοῦτοτρόπως πραγματοποιεῖται ἔλεγχος τῆς ὀρθῆς καταχωρίσεως εἰς τὰ διάφορα λογιστικά βιβλία.

---

1. Βλ. Ι. Χρυσόχοῦ: «Ἡ Λογιστικὴ», Ἀθῆναι 1941, σελ. 37, καὶ ἄρθρον εἰς Λογιστικὴν Ἐπιθεώρησιν (Μάϊος, 1931) Σ. Ματσούκη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΕΣΦΑΛΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Πολλάκις, παρ' ὄλην τὴν προσοχὴν ἢ ὁποία καταβάλλεται, ἐμφι-
λοχωροῦν διάφορα λάθη. Εἰς τὸ παρὸν κεφάλαιον θὰ ἐξετάσωμεν
ποῖα τὰ συνηθέστερα τούτων καὶ ποῖαι μέθοδοι χρησιμοποιοῦνται
πρὸς διόρθωσιν τῶν.

Τὰ λάθη δύνανται νὰ γίνουν εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, τὸ Γενικὸν
Καθολικὸν καὶ εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ Καθολικά.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἐκάστην τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων.

§ 36. *Λάθη ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ (Ἀντιλογισμοί)*. Τὰ συνήθη λάθη
ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ εἶναι δύο εἰδῶν :

Α) Λάθη ὅσον ἀφορᾷ τὸ ποσὸν τοῦ χρεουμένου ἢ πιστουμένου
λογαριασμοῦ. Ταῦτα δύνανται νὰ προέρχωνται ἐκ τοῦ ὅτι :

1) Τὸ ποσὸν τοῦ χρεουμένου ἢ πιστουμένου λογαριασμοῦ εἶναι
μεγαλύτερον τοῦ κανονικοῦ.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α . Ἡ ἐγγραφή :

<i>Χρεῶσαι</i>	100.000	
Εἰς <i>Ἐμπορεύματα</i>		100.000

εἶναι ἐσφαλμένη καθ' ὅσον τὰ πωληθέντα ἐπὶ πιστώσει ἐμπορεύματα
ἦσαν ἀξίας 10.000 καὶ οὐχὶ ὡς ἐκ λάθους ἀνεγράφη 100.000. Πρὸς
διόρθωσιν τοῦ λάθους τούτου θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπο-
ρεύματα» μὲ 90.000 καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Χρεῶσαι»
μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν. Ἡ τοιαύτη ἐγγραφή ὀνομάζεται *ἀντιλογισμός*,
ἐν προκειμένῳ δὲ εἰδικώτερον καλεῖται *μερικὸς ἀντιλογισμός*.

2) Τὸ ποσὸν τοῦ χρεουμένου ἢ πιστουμένου λογαριασμοῦ εἶναι
μικρότερον τοῦ κανονικοῦ.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : Ἡ ἐγγραφή :

<i>Χρεῶσαι</i>	100.000	
Εἰς <i>Ἐμπορεύματα</i>		100.000

είναι έσφαλμένη καθ' όσον τά πωληθέντα επί πιστώσει έμπορευματο ήσαν άξίας 1.000.000 και ούχι ώς έκ λάθους άνεγράφη 100.000. Πρός διόρθωσιν τοϋ λάθους τούτου θά χρεωθῆ ό λογαριασμός «Χρεώσται» μέ 900.000 πιστώσει τοϋ λογαριασμοϋ «Έμπορεύματα» μέ τό αύτό ποσό. 'Η τοιαύτη έγγραφή καλεΐται *συμπληρωματική*.

Β) Λάθη όσον άφορᾷ τόν τίτλον τοϋ χρεουμένου ή πιστουμένου λογαριασμοϋ. Ταύτα δύνανται νά προέρχωνται έκ τοϋ ότι :

1) Έχρεώθη και έπιστώθη άλλος άντ' άλλου λογαριασμός.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α. 'Η έγγραφή :

<i>Χρεώσται</i>	100.000	
Είς <i>Έμπορεύματα</i>		100.000

είναι έσφαλμένη, διότι δι' αύτης άπεικονίζεται πώλησις έμπορευμάτων επί πιστώσει, ένϋ έν τῆ πραγματικότητι έλαβε χώραν άγορά έμπορευμάτων επί πιστώσει. Πρός διόρθωσιν τῆς έγγραφῆς ταύτης θά γίνῃ πρώτον έγγραφή άκυροϋσα ταύτην :

<i>Έμπορεύματα</i>	100.000	
Είς <i>Χρεώσταις</i>		100.000

ἥτις και καλεΐται *όλικός άντιλογισμός*, άκολουθως δε ή όρθή έγγραφή :

<i>Έμπορεύματα</i>	100.000	
Είς <i>Πιστωτάς</i>		100.000

2) Έχρεώθη ή έπιστώθη άλλος άντ' άλλου λογαριασμός.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α. 'Η έγγραφή :

<i>Χρεώσται</i>	100.000	
Είς <i>Έμπορεύματα</i>		100.000

είναι έσφαλμένη, διότι άπεικονίζει πώλησιν έμπορευμάτων επί πιστώσει ένϋ έν τῆ πραγματικότητι έλαβε χώραν πώλησις τοίς μετρητοίς. Λαμβανομένου ύπ' όψιν ότι ή πίστωσις τοϋ λογαριασμοϋ «Έμπορεύματα» έχει όρθως δέν πρέπει νά τήν θίξωμεν. Πρός τοϋτο θά χρεωθῆ ό λογαριασμός «Ταμείον» μέ 100.000, ότε θά έχωμεν τήν έκ πωλήσεως τών έμπορευμάτων είσπραξιν, και θά πιστωθῆ ό λογαριασμός «Χρεώσται» μέ τό αύτό ποσό. 'Η έγγραφή αύτη καλεΐται *μερικός άντιλογισμός*.

3) Ἐάν ὁ χρεωθεὶς λογαριασμός ἔπρεπε νὰ πιστωθῆ καὶ ἀντι-
θέτως ὁ πιστωθεὶς λογαριασμός νὰ χρεωθῆ.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α . Ἡ ἔγγραφῆ :

<i>Ταμείον</i>	100.000	
Εἰς <i>Ἐμπορεύματα</i>		100.000

εἶναι ἐφαλμένη διότι ἀπεικονίζει πώλησιν τοῖς μετρητοῖς, ἐνῶ ἐν τῇ
πραγματικότητι ἔλαβε χώραν ἀγορὰ τοῖς μετρητοῖς. Ἡ διόρθωσις
δύναται νὰ γίνῃ κατὰ δύο τρόπους :

α) Δι' ἀντιλογισμοῦ τῆς ἀνωτέρω ἔγγραφῆς (χρέωσις τοῦ λο-
γαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» καὶ πιστώσις τοῦ λογαριασμοῦ «Τα-
μείον» μὲ 100.000) καὶ καταχωρίσεως τῆς ὀρθῆς ἔγγραφῆς :

<i>Ἐμπορεύματα</i>	100.000	
Εἰς <i>Ταμείον</i>		100.000

ἢ β) Δι' ἀντιστρόφου ἔγγραφῆς μὲ διπλάσιον ποσόν, ἦτοι :

<i>Ἐμπορεύματα</i>	200.000	
Εἰς <i>Ταμείον</i>		200.000

Δι' ὄλων τῶν ἀνωτέρω τρόπων κατωρθώθη ἡ διόρθωσις τῶν λα-
θῶν ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ ἄνευ διαγραφῶν, ἀποξέσεων, ὑπεργραφῶν
κλπ. Εἰς ἦν δὲ περιπτώσιν εἶχε παραλειφθῆ εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἡ
ἔγγραφῆ οἰκονομικῆς τιнос συναλλαγῆς αὕτη θὰ καταχωρισθῆ ὅταν
τοῦτο ἀποκαλυφθῆ, εἰς τὸ δικαιολογητικὸν ὅμως θὰ ἀναγραφῆ ὁ
χρόνος καθ' ὃν ἔλαβε χώραν ἡ παραλειφθεῖσα συναλλαγή.

§ 37. *Λάθη ἐν τῷ Γενικῷ Καθολικῷ.* Εἰς τὸ Γενικὸν Καθολι-
κὸν δύναται νὰ γίνωσιν αἱ διορθώσεις διὰ διαγραφῶν, ἀποξέσεως
κλπ., ἀρκεῖ ἡ διόρθωσις νὰ εἶναι εὐανάγνωστος. Πολλοὶ συνηθίζουν
νὰ διαγράφουν τὸ ἐσφαλμένον, εἴτε ἀριθμὸς εἶναι εἴτε τίτλος λο-
γαριασμοῦ, δικαιολογητικὸν ἢ χρονολογία, διὰ μελάνης κοκκίνης καὶ
ἄνωθεν τῆς διαγραφῆς ἔγγράφουσι τὸ ὀρθόν.

Ἐξυπακούεται ὅτι ἡ διόρθωσις λάθους τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ
δὲν δύναται νὰ γίνῃ δι' ἡμερολογιακῆς ἔγγραφῆς διότι μοιραῖως θὰ
ὀποπέσωμεν εἰς λάθος ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ.

Ἐπίσης ἐάν ἔχη γίνῃ λάθος ἐν τῇ χρεώσει ἑνὸς λογαριασμοῦ
καὶ δὴ εἰς ποσὸν μεγαλύτερον τοῦ κανονικοῦ δὲν δυνάμεθα νὰ διορ-
θώσωμεν τοῦτο δι' ἔγγραφῆς τῆς διαφορᾶς εἰς τὴν πίστωσιν τοῦ

λογαριασμοῦ τούτου, διότι διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ καταστραφῆ ἡ συμφωνία μεταξύ Ἡμερολογίου καὶ Καθολικοῦ.

§ 38. Δάθη εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ Καθολικά. Διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν λαθῶν τὰ ὁποῖα δύνανται νὰ γίνωσιν εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ Καθολικά ἰσχύουσιν ὅσα ἐλέχθησαν διὰ τὴν διόρθωσιν τῶν λαθῶν τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΜΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

§ 39. *Όρισμός και διάκρισις τών μικτών λογαριασμών.* Μικτός καλεῖται «ὁ λογαριασμός ὁ περιέχων πλὴν τών ὁμοειδῶν του στοιχείων οἰκονομικόν ἀποτέλεσμα (κέρδος, ζημίαν ἢ ἔξοδον)». Διακρίνονται δὲ οἱ μικτοὶ λογαριασμοὶ εἰς δύο κατηγορίας, εἰς ἐκείνους οἵτινες περιέχουν :

α) Ἄξιαν καὶ ἀποτέλεσμα, καὶ

β) Ἀπαιτήσιν ἢ ὑποχρέωσιν καὶ ἀποτέλεσμα.

Κλασικὸς τύπος μικτοῦ λογαριασμοῦ τῆς πρώτης κατηγορίας εἶναι ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», ὅστις καθίσταται τοιοῦτος τῇ ἐνεργείᾳ μας εὐθὺς ὡς πιστωθῇ εἰς τιμὴν διάφορον τῆς τιμῆς κτήσεως.

Παράδειγμα Α' Μικτοῦ λογαριασμοῦ ἀξίας καὶ ἀποτελέσματος

1) Ἀγοράζομεν 1000 Κλs ἔμπορεύματος Χ πρὸς δρ. 1000 τὸ κιλόν.

2) Ἐπληρώσαμεν διὰ δασμοὺς δρχ. 260.000.

3) » διὰ τὴν παραλαβὴν μεταφορικὰ δρχ. 20.000.

4) » δι' ἀσφάλιστρα δρχ. 20.000.

Κατόπιν τῶν σχετικῶν ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» θὰ ἔχη χρεωθῆ μὲ τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 1.300.000, ἥτοι ἡ τιμὴ κατὰ κιλὸν ἀνέρχεται εἰς δρχ. 1.300.

Ἐάν πωλήσωμεν 200 Κλs πρὸς 1500 τοῖς μετρητοῖς καὶ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα» μὲ 300.000 χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν, τότε λέγομεν ὅτι ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» εἶναι μικτός, ἥτοι περιέχει ἀξίαν καὶ ἀποτέλεσμα, ἐν προκειμένῳ ἀξίαν καὶ κέρδος. Ὁ λογαριασμός, ἐπομένως, «Ἐμπορεύματα» ὡς μικτός θὰ ἔχη ὡς κάτωθι :

Ἐμπορεύματα	
1.000.000	300.000
260.000	
20.000	
20.000	
1.300.000	

Δύναται όμως λογαριασμός τις αξίας να μετατραπῆ εἰς μικτὸν αὐτομάτως ἄνευ ἐνεργείας μας. Τοῦτο συμβαίνει ἐ.π. ὅταν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ὑποτιμηθῶσι τὰ ἔμπορεύματα ἢ μέρος τούτων κλαπῆ, διότι τότε ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» περιλαμβάνει ἀξίαν καὶ ζημίαν ἣτις προήλθεν ἐκ τῆς ὑποτιμήσεως ἢ τῆς κλοπῆς. Ἐπίσης διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου λόγῳ αὐτομάτου φθορᾶς μειοῦται ἡ ἀξία τῶν μηχανημάτων, ἐγκαταστάσεων, ἀκινήτων, καθισταμένων οὕτω τῶν λογαριασμῶν των μικτῶν (!).

Παράδειγμα Β' Μικτοῦ προσωπικοῦ λογαριασμοῦ καὶ ἀποτελέσματος

1) Δανειζομεν τὸν Α 1.000 μάρκα⁽²⁾, τὰ ὅποια εἶχομεν ἀγοράσει πρὸς δρχ. 60 ἕκαστον, καὶ συμφωνοῦμεν νὰ μᾶς ἐξοφλήσῃ εἰς μάρκα.

2) Μᾶς ἐξοφλεῖ ὁ Α δίδων εἰς ἡμᾶς 1.000 μάρκα τὰ ὅποια ἐπώλησαμεν ἀμέσως πρὸς 80 ἕκαστον ἢ καὶ ἀκριβέστερον ὁ Α μᾶς καταβάλλει κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐξοφλήσεως δρχ. 80.000, ποσὸν ὄπερ ἀντιστοιχεῖ μὲ τὰ 1.000 μάρκα ἅτινα ὑπεχρεοῦτο νὰ μᾶς καταβάλλῃ.

Ὁ Α ἔχει χρεωθῆ μὲ δρχ. 60.000 εἰς τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσται εἰς Μάρκα» ὅμα τῇ χορηγήσει τοῦ δανείου καὶ ἔχει πιστωθῆ εἰς τὸν αὐτὸν λογαριασμὸν ὅμα τῇ ἐπιστροφῇ τῶν 1.000 μάρκων μὲ δρχ. 80.000. Ὁ προσωπικὸς λογαριασμός «Χρεῶσται εἰς Μάρκα» κατόπιν αὐτῶν τῶν ἐγγραφῶν ἐγένετο μικτὸς καὶ ἔχει ὡς ἐν σελ. 117.

§ 40. Ἐκκαθάρισις μικτοῦ λογαριασμοῦ. Ἐκκαθάρισις μικτοῦ λογαριασμοῦ καλεῖται «ἡ λογιστικὴ ἐνέργεια δι' ἧς τὸ οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἀφαιρεῖται ἀπὸ τὸν μικτὸν λογαριασμὸν μεταφερόμενον εἰς τὸν οἰκείον ἀποτελεσματικὸν λογαριασμὸν».

ἵνα γίνῃ ἡ ἐκκαθάρισις ἀπαιτεῖται ἀπογραφή.

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν λαμβάνομεν ὡς παράδειγμα δύο μικτοὺς λογαριασμοὺς :

α) Τὸν λογαριασμὸν : «Ἐμπορεύματα»⁽³⁾ (περίπτωσις μικτοῦ λογαριασμοῦ ἀξίας καὶ ἀποτελέσματος).

β) Τὸν λογαριασμὸν : «Χρεῶσται εἰς Συνάλλαγμα» (περίπτωσις μικτοῦ λογαριασμοῦ προσωπικοῦ καὶ ἀποτελέσματος).

1. Διὰ τὸν τρόπον ἐκκαθαρίσεως τούτων βλ. κεφ. «Σύνταξις Ἴσολογισμοῦ τέλους χρήσεως».

2. Παράδειγμα ἐκ τῆς κατοχικῆς περιόδου.

3. Ὅ,τι συμβαίνει μὲ τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα» συμβαίνει καὶ μὲ ὄλας τὰς ἔμπορευσίμους ἀξίας (μετοχάς, ὁμολογίας, κλπ.).

Παράδειγμα Α'

Λαμβάνομεν τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα» τῆς σελ. 113 τὸν ὁποῖον καὶ ἐκκαθαρίζομεν.

Πρὸς τοῦτο θὰ ἐνεργήσωμεν ἀπογραφὴν. Θὰ εὐρώμεν δὲ ὅτι ἐκ τοῦ ἔμπορεύματος Χ ὑπάρχουσιν 800 Κls, τὰ ὁποῖα ἀποτιμῶμενα μὲ τὴν τιμὴν κτήσεως, ἤτοι πρὸς 1300 τὸ Κl (ἔστω ὅτι ἡ τρέχουσα εἶναι μεγαλυτέρα, ὅτε λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ μικροτέρα, ἡ τιμὴ κόστους ἐν προκειμένῳ), ἀποδίδουν τὸ ποσὸν 1.040.000.

Διὰ νὰ εὐρώμεν τὸ ξένον στοιχεῖον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐκκαθαρίσωμεν, ἤτοι τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν, δεόν νὰ κάμωμεν τοὺς ἑξῆς ἀπλοὺς συλλογισμοὺς :

Αος συλλογισμὸς

α) Τιμὴ κτήσεως ἔμπορευμάτων	Δρχ. 1.300.000
β) Πωληθέντα 300.000	}
γ) Μέλλουσαι πωλήσεις	
Kls 800 × 1300 . . . . . <u>1.040.000</u>	
	Σύνολ. Πωλήσεων » 1.340.000
	Κέρδος . . . Δρχ. 40.000

Βος συλλογισμὸς

α) Ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον (1.300.000 — 300.000) δρχ. 1.000.000.

β) Τὰ ἀπογραφέντα «Ἐμπορεύματα» ἀνέρχονται εἰς 1.040.000.

Ἐφ' ὅσον τὰ ἀπογραφέντα εἶναι μεγαλύτερα τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ἔχομεν κέρδος, ἐφ' ὅσον δὲ μικρότερα ζημίαν. Ἐν προκειμένῳ, δεδομένου ὅτι τὰ ἀπογραφέντα εἶναι μεγαλύτερα τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» κατὰ 40.000, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἔχομεν κέρδος 40.000.

Ἐφ' ὅσον εἴτε διὰ τοῦ Αου συλλογισμοῦ εἴτε διὰ τοῦ Βου τοιούτου προσδιορίζεται κέρδος, ὅπερ ἐν προκειμένῳ ἀνέρχεται εἰς δρχ. 40.000, δεόν τοῦτο νὰ μεταφερθῇ εἰς τὸν οἰκτεῖον ἀποτελεσμάτων λογαριασμὸν διὰ τῆς ἡμερολογιακῆς ἐγγραφῆς :

	40.000	
Ἐμπορεύματα		
Εἰς Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων		40.000

Ἐάν ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» παρουσίαζε χρεωστικὸν ὑπόλοιπον 1.000.000 καὶ ἡ ἀπογραφὴ ἐνεφάνιζε ἔμπορεύματα ἀξίας

δρχ. 900.000, τοῦτο θὰ ἐσήμεαινε ζημίαν 100.000 καὶ θὰ ἐγίνετο ἡ ἐγγραφή :

<i>Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>	100.000	
Εἰς <i>Ἐμπορεύματα</i>		100.000

Ἐάν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» εἶναι ἐξισωμένος καὶ ἡ ἀπογραφή παρουσιάζει ἔμπορεύματα ἀξίας 150.000, δεδομένου ὅτι ἡ ἀπογραφή εἶναι μεγαλυτέρα τοῦ ἐξισωμένου λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» κατὰ 150.000, ἔχομεν κέρδος ἴσον πρὸς τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Ἐμπορεύματα</i>	150.000	
Εἰς <i>Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>		150.000

Ἐάν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζε πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, ἔστω 100.000, καὶ ἡ ἀπογραφή ἐνεφάνιζεν ἔμπορεύματα ἀξίας 100.000 τοῦτο θὰ ἐσήμεαινε κέρδος δρχ. 200.000.

Ἐάν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζε χρεωστικὸν ὑπόλοιπον, ἔστω δρχ. 100.000 καὶ ἡ ἀπογραφή ἐνεφάνιζεν ἔμπορεύματα ἀξίας δρχ. 100.000 τοῦτο θὰ ἐσήμεαινε ὅτι δὲν ὑπάρχει οὔτε κέρδος οὔτε ζημία καὶ συνεπῶς οὐδεμία ἐγγραφή θὰ γίνῃ.

Ἐάν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζῃ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δὲν ἀνευρίσκωνται ἔμπορεύματα, τότε θὰ πρόκειται περὶ ζημίας ἴσης πρὸς τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ.

Ἐάν ἀντιθέτως ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζῃ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον καὶ κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δὲν ἀνευρίσκωνται ἔμπορεύματα, τότε ἔχομεν κέρδος ἴσον μὲ τὸ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα».

Διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ ὁ μίκτος λογαριασμοῦ μεταβάλλεται εἰς λογαριασμὸν ἀξίας ὡς ἦτο καὶ πρότερον, συμφωνῶν κατὰ τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον πρὸς τὸ ποσὸν τῆς ἀπογραφείσης ἀξίας ἔμπορευμάτων.

Παράδειγμα Β'

Λαμβάνομεν τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσαι εἰς Συνάλλαγμα» τῆς σελίδος 117. Οὗτος θὰ ἐκκαθαρισθῇ ὡς ὁ λογ/σμός «Ἐμπορεύματα».

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δὲν εὐρίσκομεν Μάρκα. Ἄρα ὀλόκληρον τὸ ἐκ δρχ. 20.000 πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ δεικνύει κέρδος καὶ θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Χρεῶσαι εἰς Συνάλλαγμα</i>	20.000	
Εἰς <i>Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς</i>		20.000

Χρεῶσται εἰς Συνάλλαγμα

Μάρκα	Δραχμαὶ	Μάρκα	Δραχμαὶ
1.000	60.000	1.000	80.000

§ 41. *Ἀναγκαῖα ἢ τήρησις μικτῶν λογαριασμῶν.* Τὸ ἰδεῶδες θὰ ἦτο νὰ μὴ ὑπῆρχον μικτοὶ λογαριασμοὶ εἰς τρόπον ὥστε ἕκαστος λογαριασμὸς νὰ παρουσιάζῃ τὴν ἀληθεῖς εἰκόνα τῶν στοιχείων τὰ ὁποῖα περιλαμβάνει. Τοῦτο ὅμως, ὡς ἐτονίσθη, εἶναι ἀδύνατον διὰ δύο λόγους: Πρῶτον διότι τοῦτο γίνεται πολλάκις αὐτομάτως (κλοπαί, ὑποτιμήσεις, φθοραὶ κλπ.) καὶ δεύτερον, διότι ἡμεῖς οἱ ἴδιοι εὐρισκόμεθα εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς δημιουργίας τῶν. Τοῦτο συνήθως πράττομεν ὅταν δὲν γνωρίζωμεν κατὰ τὴν πώλησιν ἀξίας τινὸς τὴν τιμὴν κτήσεώς της. Δύναται δὲ νὰ συμβῇ τοῦτο εἰς τὴν περίπτωσιν λιανικῆς πωλήσεως, ὅτε εἶναι δυσκολώτατον νὰ ἔχωμεν ἐξεύρει τὸ κόστος ἐκάστου ἀντικειμένου διότι τοῦτο θὰ ἀπῆται ὀλόκληρον ὑπερσίαν, ἢ ὅταν ἀκριβῆ γνώσιν τῆς τιμῆς κτήσεως πρόκειται νὰ λάβωμεν μεταγενεστέρως. Παρ' ἡμῶν ἐ.π. μερικοὶ ἔμποροι ὑφασμάτων συνηλθασσοντο μὲ τὸ ἐξωτερικὸν καὶ ἠγόραζον ἐπὶ πιστώσει ἐξοφλοῦντες τὸ εἰς συνάλλαγμα τιμολόγιον μεταγενεστέρως. Πολλάκις δὲ τὰ ἔμπορεύματα ἐπωλοῦντο χωρὶς ἐν τῷ μεταξύ νὰ ἔχη ἀποκτηθῆ τὸ ἀντίστοιχον συνάλλαγμα. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ὁ ἔμπορος κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως τῶν ἔμπορευμάτων του, ἀγνοῶν τὸ κόστος τοῦ συναλλάγματος, ἐτήρει τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα» μικτόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

§ 42. *Έννοια τοῦ ἀντιθέτου λογαριασμοῦ.* Πολλάκις παρίσταται ἀνάγκη διαχωρισμοῦ ἑνὸς λογαριασμοῦ εἰς δύο. Ὁ χωριζόμενος λογαριασμὸς δύναται νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ «Ἐνεργητικόν», ὡς εἶναι ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» ὅστις δύναται νὰ χωρισθῇ εἰς δύο, εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἀγοραί» ἀφ' ἑνὸς καὶ τὸν λογαριασμὸν «Πωλήσεις» ἀφ' ἑτέρου. Ὁ πρῶτος, ἦτοι ὁ λογαριασμὸς «Ἀγοραί», εἶναι ἡ χρέωσις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα», ἐνῶ ὁ δεῦτερος, ἦτοι ὁ λογαριασμὸς «Πωλήσεις», εἶναι ἡ πίστωσις του. Ὁ δεῦτερος λέγομεν ὅτι εἶναι ἀντίθετος τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ἢ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀγοραί» καὶ μάλιστα «ἀντίθετος ἐνεργητικοῦ», διότι ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» εἶναι εἰς τῶν λογαριασμῶν τοῦ Ἐνεργητικοῦ. Δύναται ὅμως ὁ χωριζόμενος λογαριασμὸς νὰ ἀνήκῃ καὶ εἰς τὸ Παθητικόν, ὡς εἶναι ὁ λογαριασμὸς «Δάνεια Ἐνυπόθηκα Τοκοχρεωλυτικά», οὔτινος ἡ χρέωσις δύναται ν' ἀποτελῆται ἀπὸ τὸν λογαριασμὸν «Ἀπόσβεσις Δανείων Ἐνυποθήκων Τοκοχρεωλυτικῶν», ὅστις καὶ καλεῖται «ἀντίθετος παθητικοῦ».

Α) *Παράδειγμα λειτουργίας λογαριασμοῦ ἀντιθέτου ἐνεργητικοῦ.*

- 1) Ἀγοράζομεν ἔμπορεύματα ἀξίας 100.000 μετρητοῖς.
- 2) Πληρώνομεν διὰ δασμοὺς 20.000.
- 3)   »   » μεταφορικά 10.000.
- 4) Πωλοῦμεν τὸ ἥμισυ τοῦ ἔμπορεύματος τούτου ἀντὶ 90.000.
- 5) Ὁ ἀγοραστής μᾶς ἐπιστρέφει τὸ ἥμισυ τούτου, ὡς μὴ ὁμοιον μὲ τὸ συμφωνηθέν.

Θὰ λειτουργήσουν δύο λογαριασμοί: εἰς τοῦ Ἐνεργητικοῦ «Ἀγοραί» καὶ εἰς «ἀντίθετος ἐνεργητικοῦ», ὁ λογαριασμὸς «Πωλήσεις», οἵτινες κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν θὰ ἔχωσιν ὡς ἑξῆς:

Ἀγοραί

Ἄξια Ἐμπορεύματος	100.000	
Δασμοί	20.000	
Μεταφορικά	10.000	
	130.000	

Πωλήσεις

Ἐπιστροφή	45.000	Ἄξια Ἐμπορεύματος	90.000
-----------	--------	-------------------	--------

Ἐάν δὲν ἐλειτούργει ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις» (λογαριασμός ἀντιθετος ἐνεργητικοῦ) θὰ ἐλειτούργει ὁ μοναδικὸς λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», ὅστις θὰ εἶχε τὴν κάτωθι εἰκόνα :

Χ.		Ἐμπορεύματα	Π.	
Ἀγορασθέντα ἐμπ/τα	100.000	Πωλήσεις	90.000	
Δασμοὶ	20.000			
Μεταφορικὰ	10.000			
Ἐπιστραφέντα	45.000			
	<u>175.000</u>			

Τὸ ἄθροισμα τῆς χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» κατόπιν τῆς γενομένης ἐπιστροφῆς ἔπαυσε νὰ διδῆ τὴν ἀξίαν τῶν ἀγορασθέντων ἐμπορευμάτων. Διὰ τῆς ὑπάρξεως ὅμως δύο λογαριασμῶν «Ἀγοραὶ» καὶ «Πωλήσεις» ἔχομεν ἀκριβεστέρας πληροφορίας. Ὁ πρῶτος δεῖκνύει κατὰ τὸ ἄθροισμά του τὴν τιμὴν κόστους τῶν ἀγορασθέντων ἐμπορευμάτων—ἐν προκειμένῳ ἡ τιμὴ αὕτη ἀνέρχεται εἰς δρχ. 130.000—ἐνῶ ὁ δεύτερος κατὰ τὸ ὑπόλοιπόν του τὰς γενομένας πωλήσεις, αἵτινες ἐν προκειμένῳ ἀνέρχονται εἰς 90.000.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας προκρίνεται ἡ χρησιμοποίησις ἀντιθέτων λογαριασμῶν.

Β') Παράδειγμα λειτουργίας λογαριασμοῦ ἀντιθέτου παθητικοῦ.

1) Ἐχομεν συνάψει δάνειον ἐνυπόθηκον τοκοχρεωλυτικὸν 500.000.

2) Εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους καταβάλλομεν τὴν τοκοχρεωλυτικὴν δόσιν, ἔστω δρχ. 55.000, ἐξ ὧν 50.000 χρεωλύσιον καὶ 5.000 τόκοι.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν ἀνωτέρω, θὰ ἠδύνατο ὁ λογαριασμός : «Δάνεια τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη» νὰ παρουσιάζῃ τὴν κάτωθι εἰκόνα :

Χ.		Δάνεια Τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη	Π.	
	55.000 (¹)	500.000		
		5.000 (²)		

1. Ἡ χρέωσις ἐγένετο διὰ τῆς ἐγγραφῆς τῆς καταβολῆς τῆς τοκοχρεωλυτικῆς δόσεως πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον».

2. Ἡ πίστωση ἐγένετο διὰ τῆς ἐγγραφῆς μεταφορᾶς τοῦ τόκου χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Τόκοι Χρεωστικοί».

Μετά πάροδον πέντε ἐτῶν ὁ λογαριασμός οὗτος θὰ δεικνύη ὑπόλοιπον 250.000 χωρίς νά φαίνεται ποῖον ὑπῆρξε τὸ ἀρχικόν δάνειον.

Διὰ τοῦτο προτιμότερον εἶναι νά μὴ θίγεται ὁ λογαριασμός «Δάνεια Τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη», ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ, ὡσάκις γίνεται καταβολή τῆς τοκοχρεωλυτικῆς δόσεως, νά χρεοῦται ὁ λογαριασμός «Ἀπόσβεσις δανείων Τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη», ὅστις κατὰ τὸ ὑπόλοιπόν του θὰ δεικνύη τὰ καταβληθέντα χρεωλύσια, ἐνῶ ἡ πίστωση τοῦ λογαριασμοῦ «Δάνεια Τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη» θὰ ἐμφανίζη τὸ ἀρχικόν δάνειον.

Ἴδου πῶς ἐμφανίζονται παραλλήλως οἱ δύο λογαριασμοὶ μετὰ τὴν καταβολὴν τῆς πρώτης τοκοχρεωλυτικῆς δόσεως :

Ἀποσβ. Δαν. Χρεωλ. ἐπὶ Ὑπ)κη		Δάνεια Τοκοχρ. ἐπὶ Ὑποθήκη	
55.000	5.000		500.000

Κατὰ ταῦτα ἀντίθετος λογαριασμός εἶναι ὁ «λογαριασμός ἐκεῖνος ὅστις δημιουργεῖται διὰ νά περιλάβῃ τὴν χρέωσιν ἢ τὴν πίστωσιν ἑνὸς ἄλλου λογαριασμοῦ», ὅτε ἐάν μὲν δημιουργῆται διὰ νά περιλάβῃ τὴν χρέωσιν καλεῖται ἀντίθετος παθητικοῦ, ἐάν δὲ δημιουργῆται διὰ νά περιλάβῃ τὴν πίστωσιν καλεῖται ἀντίθετος ἐνεργητικοῦ.

Ἡ δημιουργία τῶν ἀντιθέτων λογαριασμῶν γίνεται κυρίως πρὸς ἐπίτευξιν χρησίμων πληροφοριῶν. Οὕτω ἡ δημιουργία τοῦ λογαριασμοῦ «Πωλήσεις», ἀντιθέτου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀγοραί», γίνεται διὰ νά γνωρίζωμεν ποίας πωλήσεις ἔχομεν, ἢ δημιουργία τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποσβέσεις Ἐπίπλων» γίνεται διὰ νά γνωρίζωμεν τί ἀποσβέσεις τῶν ἐπίπλων ἔχομεν πραγματοποιήσει. Σπανίως δὲ δημιουργοῦνται ἀντίθετοι λογαριασμοὶ ἕνεκα ἀναποδράστου ἀνάγκης. Τοῦτο συμβαίνει δταν ὑπολογίζωμεν ὅτι ἐκ τῶν ἐπισηφάλων μας χρεωστῶν θὰ ἔχωμεν βεβαίαν ζημίαν 200.000 χωρίς νά γνωρίζωμεν ἀπὸ ποῖον συγκεκριμένως χρεώστην θὰ προέλθῃ αὕτη, ὁπότε δημιουργεῖται ὁ λογαριασμός «Ἀπόσβεσις Ἐπισηφάλων Χρεωστῶν», ἀντίθετος τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐπισηφαιεῖς Χρεῶσται».

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΜΕΣΟΙ ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

§ 43. *Λογαριασμοί Διάμεσοι.* Βασική αρχή, ήτις διέπει την καταχώρισιν τών οικονομικών πράξεων τής επιχειρήσεως, είναι να περιληφθῶσιν εἰς τοὺς διαφόρους λογαριασμοὺς τὰ ὁμοειδῆ στοιχεῖα. Οὕτω, ὁ λογαριασμός ἐ.π. «Ἐτοιμα προϊόντα» ἐν μιᾷ βιομηχανίᾳ περιλαμβάνει οὐχὶ τὰ ὑπὸ ἐπεξεργασίαν ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ προϊόντα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἤδη βιομηχανοποιηθῆ καὶ εἶναι ἕτοιμα νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὴν κατανάλωσιν. Ὑπάρχουσι ὅμως περιπτώσεις καθ' ἃς λόγῳ διαφόρων αἰτίων δὲν γνωρίζομεν εἰς ποῖαν ὁμάδα νὰ κατατάξωμεν περιουσιακόν τι στοιχεῖον ἢ πηγὴν τινα προελεύσεως, δι' ἣ καὶ δημιουργοῦμεν τοὺς καλουμένους «*διαμέσους*» λογαριασμοὺς, «οἵτινες περιλαμβάνουσι τὰ μήπω διαμορφωθέντα στοιχεῖα περιουσίας ἢ πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς». Δύνανται δὲ οὗτοι νὰ εἶναι ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον τῶν προσωπικοί, ἀξιών ἢ ἀποτελεσματικοί, συνήθως δὲ φέρονται εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί» ἢ «Προσωρινοὶ λογαριασμοί».

Οὕτω, ἐάν ἔχωμεν μίαν ἀπαίτησιν κατὰ τῆς Ἐπιχειρηματικῆς Ἐταιρείας Χ λόγῳ προκληθείσης πυρκαϊᾶς ἐκ δρχ. 100.000, μέχρις ὅτου ἀποφασισθῆ ἢ καταβολὴ (στάδιον ἀνακρίσεων κλπ.) χρεοῦται ἡ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία εἰς τὸν διάμεσον λογαριασμόν «Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί», ὅστις θὰ κλείσῃ χρεουμένης τῆς Ἐπιχειρηματικῆς Ἐταιρείας ἐφ' ὅσον αὕτη θὰ ἀναλάβῃ νὰ μᾶς καταβάλλῃ τὰς 100.000, ἢ χρεουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ζημίαι ἐκ Πυρκαϊᾶς» ἐφ' ὅσον αὕτη ἤθελεν ἀπαλλαγῆ πάσης καταβολῆς. Δηλαδή μέχρις ὅτου γνωρίσωμεν τοῦτο κατ' ἀνάγκην χρησιμοποιοῦμεν διάμεσον λογαριασμόν.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : 1. Καταστρέφονται ἔμπορεύματά μας ἀξίας δρχ. 100.000 ἠσφαλισμένα εἰς τὴν Ἐπιχειρηματικὴν Ἐταιρείαν «Χ» ἀντὶ δρχ. 100.000.

2. Ἡ ἀσφαλιστικὴ ἐταιρεία τελικῶς κατόπιν συμβιβασμοῦ δέχεται νὰ μᾶς καταβάλλῃ δρχ. 85.000.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΞ ΑΝΤΙΚΡΥΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΟΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

§ 45. *Έννοια τῶν ἐξ ἀντικρυζομένων χρεοπιστώσεων λογαριασμών.* Οἱ λογαριασμοὶ συνήθως χρεοῦνται καὶ πιστοῦνται μὲ *διάφορα* ποσά.

Λογαριασμός τις δύναται νά πιστωθῆ μὲ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον εἶχε χρεωθῆ ἢ ἀντιθέτως νά χρεωθῆ μὲ τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον εἶχε πιστωθῆ, ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει μόνον συμπτωματικῶς.

Παράδειγμα :

Χρεῶσται	
100.000	75.000
20.000	35.000
30.000	15.000
40.000	30.000

Βλέπομεν ὅτι τὰ ποσὰ χρεώσεως καὶ πιστώσεως δὲν ἀντικρῦζονται ἀλλὰ εἶναι διάφορα, πλὴν ἑνὸς ἐκ 30.000, ὅπερ συνέβη συμπτωματικῶς.

Ἐπὶ τῶν ὁμοίων ὁμοίως κατ' ἐξαιρέσιν ὠρισμένοι λογαριασμοί, οἵτινες χρεοῦνται μὲ ἐκεῖνο ἀκριβῶς τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον εἶχον πιστωθῆ ἢ ἀντιθέτως πιστοῦνται μὲ τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον εἶχον χρεωθῆ, καὶ τοῦτο λόγῳ ὀργανικῆς αἰτίας, μὴ δυναμένου νά γίνῃ ἄλλως. Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι ὀνομάζονται «Λογαριασμοὶ ἐξ ἀντικρυζομένων χρεοπιστώσεων».

Ἄντιπροσωπευτικὸς λογαριασμός τοῦ εἴδους αὐτοῦ εἶναι ὁ λογαριασμός «*Γραμμάτια Εἰσπρακτέα*» (!).

1. Εἰς τὸν λογαριασμόν «Γρ/τία Εἰσπρακτέα» θὰ καταχωρισθῶσιν οἱ τίτλοι δι' ὧν βεβαιοῦται ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ἢ εἰς ὠρισμένην ἡμερομηνίαν ἐξόφλησις τῶν εἰς αὐτοὺς ἀναγεγραμμένων ποσῶν. Οἱ τίτλοι οὗτοι εἶναι δύο εἰδῶν :

α) Τὰ «*Γραμμάτια Εἰσπρακτέα*». Ὡς τοιαῦτα χαρακτηρίζονται οἱ τίτλοι οὓς ὑπογράφει ὁ ὀφειλέτης εἰς διαταγὴν τοῦ δανειστοῦ καὶ τοὺς ὁποίους παραδίδει εἰς αὐτόν.

β) Αἱ «*Συναλλαγματικά*». Ὡς τοιαῦτα χαρακτηρίζονται οἱ τίτλοι οὓς ἐκδίδει ὁ δανειστής εἰς βάρος τοῦ ὀφειλέτου, ὅστις καὶ τοὺς ἀποδέχεται.

Θά φέρωμεν διάφορα παραδείγματα καὶ θά ἀποδείξωμεν ὅτι πάντοτε ὁ λογαριασμός οὗτος («Γραμμάτια Εἰσπρακτέα») πιστοῦται μὲ τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον ἐχρεώθη, ἤτοι μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοῦ ἀξίαν.

Παραδείγματα :

Α) Δανειζόμεν τὸν Φ. Φωτίου 100.000 καὶ μᾶς ὑπογράφει, εἰς διαταγὴν μας, γραμμάτιον 6 μηνῶν ὀνομαστικῆς ἀξίας 105.000. Θά γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

Γραμμάτια Εἰσπρακτέα

Γραμμάτιον ὑπογραφῆς Φ. Φωτίου λήξ... 105.000

Εἰς Ταμεῖον 100.000

» Τόκους Πιστωτικῶν 5.000

Β) Ἴς παρακολουθήσωμεν τὴν τύχην τοῦ γραμματίου τούτου :

α) Ἐάν κατὰ τὴν λήξιν τοῦ ἐξοφληθῇ θά γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

Ταμεῖον 105.000
Εἰς **Γραμμάτια Εἰσπρακτέα** 105.0000

β) Ἐάν κατὰ τὴν λήξιν διαμαρτυρηθῇ, καὶ καταβληθῶσι διὰ διαμαρτυρικὰ ἔστω 200 δραχμαί, θά γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

Γραμμάτια ἐν Καθυστερήσει (1)

Φ. Φωτίου

Ἵονομαστικὴ ἀξία διαμαρτυρηθέντος γρ/τίου 105.000

Καταβολὴ διαμαρτυρικῶν 200 105.200

Εἰς Ταμεῖον 200

» **Γραμμάτια Εἰσπρακτέα** 105.000

Ἵο λογαριασμός «Γραμμάτια ἐν Καθυστερήσει» εἶναι λογαριασμός προσωπικός, ὡς ὁ λογαριασμός «Χρεώσται», καὶ οὐχὶ λογαριασμός ἐξ ἀντικρυσζομένων χρεοπιστώσεων. Ἵπομένως, ἐάν ἀργότερον ἔλθωμεν εἰς συμφωνίαν καὶ μᾶς ἐξοφλήσῃ ὁ Φ. Φωτίου εἰς δόσεις, ὁ λογαριασμός οὗτος θά πιστοῦται ἐκάστοτε μὲ τὸ ποσὸν τῆς καταβληθείσης δόσεως.

γ) Ἐάν κατὰ τὴν λήξιν μᾶς καταβάλῃ ἐναντι 55.000, ἡμεῖς θά προβῶμεν εἰς διαμαρτύρησιν καταβάλλοντες δρχ. 200 καὶ ἡ κάμω-
μεν τὰς ἐξῆς ἐγγραφάς :

1. Πολλοὶ χρησιμοποιοῦν τὸν λογαριασμόν «Γραμμάτια Διαμαρτυρηθέντα».

<i>Γραμμάτια ἐν Καθυστερήσει</i>	105.200	
Εἰς <i>Γραμμάτια εἰσπρακτέα</i>		105.000
» <i>Ταμείον</i>		200

<i>Ταμείον</i>	55.000	
Εἰς <i>Γραμμάτια ἐν Καθυστερήσει</i>		55.000

δ) Ἐάν παραδώσωμεν τὸ γραμμάτιον *πρὸς εἰσπραξιν* εἰς μίαν Τράπεζαν, ἔστω εἰς τὴν Ἐθνικὴν, θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

<i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἰσπραξιν</i>	105.000	
Εἰς <i>Γρ/τια εἰσπρακτέα</i>		105.000

Ἄρα, ἐάν τὸ γραμμάτιον εἰσπραχθῇ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς κατὰ τὴν λήξιν του, θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

<i>Ἐθνικὴ Τράπεζα</i>	105.000	
Εἰς <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἰσπραξιν</i>		105.000

Ἐάν ὅμως δὲν εἰσπραχθῇ καὶ ἔχουν καταβληθῆ διαμαρτυρικά ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς, θὰ γίνῃ ὑπὸ μὲν τῆς Τραπεζῆς ἐπιστροφή τοῦ ἀνεισπρακτοῦ γραμματίου ὕφ' ἡμῶν δὲ καταβολὴ τῶν διαμαρτυρικῶν εἰς τὴν Τράπεζαν, ἔστω δρχ. 200. Πρὸς τοῦτο θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

<i>Γρ/τια ἐν Καθυστερήσει</i>	105.200	
Εἰς <i>Ταμείον</i>		200
» <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἰσπραξιν</i>		105.000

ε) Ἐάν πρὸ τῆς λήξεως τοῦ γραμματίου ἔχωμεν ἀνάγκην μετρητῶν καὶ *προεξοφλήσωμεν* τὸ γραμμάτιον, ἔστω εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Τράπεζαν, ἀντὶ 103.000 θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

<i>Ταμείον</i>	103.000	
<i>Τόκοι Χρεωστικοὶ</i>		2.000
Εἰς <i>Γρ/τια Προεξοφληθέντα</i> (1)		105.000

Ὁ λογαριασμός «Γραμμάτια Προεξοφληθέντα» εἶναι λογαριασμός προσωπικός καὶ δεικνύει τὴν ὑπὸ αἴρεσιν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποίαν ἔχομεν εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Τράπεζαν. Διὰ νὰ δεῖξωμεν δὲ ὅτι τὸ γραμμάτιον δὲν εἰσπραχθῆ εἰς τὸ χαρτοφυλάκιόν μας ἀλλ' εἰς τὴν Τράπεζαν γίνεται ἐν συνεχείᾳ ἡ ἐγγραφή:

<i>Γρ/τια παρὰ τρίτοις πρὸς εἰσπραξιν</i>	105.000	
Εἰς <i>Γρ/τια εἰσπρακτέα</i>		105.000

1. Τοῦτο γίνεται ἐν τῇ πράξει. Ἡμεῖς ἀπὸ καθαρῶς θεωρητικῆς ἀπόψεως ἔχομεν διάφορον γνώμην ἐπινοήσαντες τοὺς «*ὑπὸ αἴρεσιν λογαριασμούς*» περὶ ὧν πραγματεύομεθα περαιτέρω.

Ὁ λογαριασμός «Γραμμάτια Προεξοφληθέντα» θὰ μείνη ἀνοικτός μέχρι λήξεως τοῦ γραμματίου, τὸ ὁποῖον ἐνδέχεται :

1. Νὰ ἐξοφληθῇ ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου, ὅτε θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Γρ/τια Προεξοφληθέντα</i>	105.000
Εἰς <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἰσπραξίν</i>	105.000

2. Νὰ μᾶς ἐπιστραφῇ ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς ἀνεισπρακτον, ἀφοῦ συνετάγῃ ὑπὸ ταύτης διαμαρτυρικὸν δαπανηθεισῶν δραχ. 200, ὅτε θὰ τῆς καταβάλωμεν 105.200 (ἀξία γραμματίου καὶ διαμαρτυρικά).

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Γρ/τια Προεξοφληθέντα</i>	105.000
<i>Γρ/τια ἐν Καθυστερήσει</i>	105.200
Εἰς <i>Ταμείον</i>	105.200
» <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἰσπραξίν</i>	105.000

στ) Ἐάν παραδώσωμεν τὸ γραμμάτιον ὡς *ἐνέχυρον*, ἔστω εἰς τὸν Β, καὶ λάβωμεν ἐν χρηματικὸν δάνειον, ἔστω δρχ. 75.000, θὰ λάβουν χώραν αἱ ἐγγραφαί :

<i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις εἰς ἐνέχυρον</i>	105.000
Εἰς <i>Γρ/τια εἰσπρακτέα</i>	105.000

<i>Ταμείον</i>	75.000
Εἰς <i>Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρω</i>	
<u> Β</u>	75.000

ζ) Ἐάν κατὰ τὴν λήξιν *ἀνανεώσωμεν* ἐξ ὀλοκλήρου τὸ γραμμάτιον δι' ἐκδόσεως ἄλλου λήξεως ἐ.π. 6 μηνῶν ἀφοῦ μᾶς καταβάλῃ ὁ ὀφειλέτης δρχ. 5.500, θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Γραμμάτια εἰσπρακτέα</i>	
Νέον γρ/τιον ὑπ/φῆς Φ. Φωτίου, λήξ....	105.000
<i>Ταμείον</i>	5.500
Εἰς <i>Γραμμάτια εἰσπρακτέα</i>	
Παλαιὸν γρ/τιον Φ. Φωτίου, λήξ....	105.000
Εἰς <i>Τόκους Πιστωτικὸς</i>	5.500

η) Ἐάν κατὰ τὴν λήξιν μᾶς καταβληθῶσι 55.000 καὶ μᾶς ζητηθῇ νὰ ὑπογραφῇ ὑπὲρ ἡμῶν νέον γραμμάτιον ἐκ 53.000, ἐξ ὧν 3000 τόκοι, θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Ταμείον</i>	55.000
<i>Γραμμάτια εισπρακτέα</i>	
Νέον γρ/τιον ύπ/φής Φ. Φωτίου, ληξ....	53.000
Είς <i>Γραμμάτια εισπρακτέα</i>	
Παλαιόν γρ/τιον Φ. Φωτίου, ληξ.....	105.000
» <i>Τόκους Πιστωτικών</i>	3.000

θ) Ἐάν τὸ γραμμάτιον *ἦτο πληρωτέον εἰς ἄλλην πόλιν* θὰ εἶχε σταλῆ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν μας τῆς πόλεως ἐκείνης ἢ, μὴ ὑπάρχοντος τοιούτου, θὰ εἶχε παραδοθῆ εἰς τὴν Τράπεζαν μεθ' ἧς συναλλασσόμεθα, ἥτις θὰ τὸ ἀπέστειλλε πρὸς εἴσπραξιν εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τῆς. Πρὸς τοῦτο θὰ εἶχε γίνεῖ ἡ ἐγγραφή:

<i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἴσπραξιν</i>	105.000
Εἰς <i>Γραμμάτια εἰσπρακτέα</i>	105.000

1. Ἐάν εἰσεπράττετο ὑπὸ τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας θὰ ἐγίνετο ἡ ἐγγραφή:

<i>Ἀνταποκριταὶ ἢ Τράπεζα X</i>	
<u>X</u>	105.000
Εἰς <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἴσπραξιν</i>	105.000

2. Ἐάν διεμαρτύρετο καὶ μᾶς ἐπεστρέφετο ἀνεἰσπρακτον καὶ τὰ ἔξοδα διαμορτυρήσεως ἀνήρχοντο εἰς δραχ. 200, θὰ ἐγίνετο ἡ ἐγγραφή:

<i>Γρ/τια ἐν Καθυστερήσει</i>	105.200
Εἰς <i>Γρ/τια παρὰ Τρίτοις πρὸς εἴσπραξιν</i>	105.000
» <i>Ἀνταποκριτὰς ἢ Τράπεζαν X</i>	200

Εἰς ὄλας τὰς ἀνωτέρω περιπτώσεις, αἵτινες εἶναι καὶ αἱ συνήθεις, παρατηρήσαμεν ὅτι ὁ λογαριασμός «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» (1)

1. Εἰς τὴν πρᾶξιν μεταξύ φίλων ἐπιχειρηματιῶν γίνεται χρῆσις τῶν καλουμένων *«γραμματίων εὐκολίας»*. Ἡ συνήθης περίπτωσις δημιουργίας τῶν εἶναι ἡ ἀκόλουθος:

Ἄ ἔχων ἀνάγκην δρχ. 100.000 συμβάλλεται μὲ τὸν Β ὅστις τοῦ ὑπογράφει γραμμάτιον εἰς διαταγὴν τοῦ διὰ τὸ ποσὸν τοῦτο. Ταυτοχρόνως ὁ Α ὑπογράφει γραμμάτιον εἰς διαταγὴν τοῦ Β δρχ. 100.000. Τοιοῦτοτρόπως ἀμφότεροι ἀπέκτησαν ἓν γραμμάτιον εἰς διαταγὴν τῶν, ὅπερ μεταβιβάζοντες ἀποκτῶσι πρόσθετον ἀγοραστικὴν δύναμιν (χρήματα, ἐμπορεύματα κλπ.). Ἐστὼ ὅτι τὸ γραμμάτιον τοῦτο ἐδόθη παρὰ τοῦ Α ὡς ἐνέχυρον εἰς τὸν Γ παρ' οὗ ἐλήφθη ὡς δάνειον τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 60.000.

έπιστώθη με δρχ. 105.000, ήτοι με την ονομαστικήν άξίαν του γραμματίου, ήτοι με τό ποσόν εκείνο με τό όποιον είχε χρεωθή.

Λόγω της ιδιότητός των ταύτης οι λογαριασμοί έξ άντικρυσζομένων χρεωπιστώσεων δέν έχουσιν ανάγκην Αναλυτικών Καθολικών,

Ίδου ποίαι έγγραφαί θα λάβουν χώραν εις τά βιβλία του Α :

I. Διά τό άποκτηθέν γραμμάτιον εύκολίας :

1		
Γραμμάτια Εισπρακτέα		100.000
Εις Προσωρινούς Λογαριασμούς		
<u>B</u>		100.000
2		
Γρ/τια παρά Τρίτοις εις ένέχυρον	100.000	
Εις Γραμμάτια Εισπρακτέα		100.000
3		
Ταμείον		60.000
Εις Πιστωτάς		
<u>Γ</u>		60.000

Κατά την λήξιν του γραμματίου ό Α θα έξοφλήση τόν Γ καταβάλλων εις αυτόν δραχ. 60.000. Ό Γ θα παραδώση εις τόν Α τό γραμμάτιον, όπερ ούτος θα έπιστρέψη εις τόν Β. Θα γίνουν πρός τοϋτο αι έγγραφαί :

Πιστωταί		
<u>Γ</u>		60.000
Εις Ταμείον		60.000
Γραμμάτια Εισπρακτέα		100.000
Εις Γρ/τια παρά Τρίτοις εις ένέχυρον		100.000
Προσωρινοί Λογαριασμοί		100.000
<u>B</u>		100.000
Εις Γραμμάτια Εισπρακτέα		100.000

II. Διά τό ύπογραφέν (χορηγηθέν) Γραμμάτιον εύκολίας :

α) Κατά την ύπογραφήν του (έκδοσίν του) :

Προσωρινοί Λογαριασμοί		
<u>B</u>		100.000
Εις Γραμμάτια Πληρωτέα		100.000

β) Κατά την λήξιν του, ότε ό Β του έπιστρέφει τό γραμμάτιον εύκολίας :

Γραμμάτια Πληρωτέα		100.000
Εις Προσωρινούς Λογαριασμούς		
<u>B</u>		100.000

ἐφ' ὅσον ἕκαστον γραμμάτιον δύναται νὰ παρακολουθηται διὰ καταλλήλου γραμμογραφήσεως τοῦ λ/σμοῦ «Γρ/τια Εἰσπρακτέα» τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ.

Πρὸς τοῦτο ὁ λ/σμός «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα» τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ διαγραμμίζεται ὡς ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι.

Ὡς παρατηροῦμεν ὁ λογαριασμός «Γρ/τια Εἰσπρακτέα» τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἔχει εἰς τὴν Χρέωσιν καὶ Πιστῶσιν δύο νέας στήλας : «Ἀριθμός Εἰσαγωγῆς» καὶ «Ἀριθμός Ἐξαγωγῆς».

Ἄς λάβωμεν πρῶτον τὴν Χρέωσιν. Ἐκαστον γραμμάτιον περιερχόμενον εἰς τὴν Ἐπιχειρησιν λαμβάνει ἀξινonta ἀριθμόν, τὸ πρῶτον τὸν ἀριθμόν 1, τὸ δεύτερον τὸν ἀριθμόν 2 κ.ο.κ., ὅστις καταχωρίζεται εἰς τὴν στήλην «Ἀριθμός Εἰσαγωγῆς».

Εἰς τὴν Πιστῶσιν ὅταν πιστωθῇ τὸ πρῶτον γραμμάτιον θὰ λάβῃ ἀριθμόν ἐξαγωγῆς 1, ὅταν πιστωθῇ τὸ δεύτερον γραμμάτιον θὰ λάβῃ τὸν ἀριθμόν 2 κ.ο.κ., ὅστις θὰ καταχωρισθῇ εἰς τὴν στήλην «Ἀριθμός Ἐξαγωγῆς».

Μεθ' ἑκάστην πίστῶσιν γραμματίου θὰ ἀναζητήσωμεν τὸν ἀριθμόν εἰσαγωγῆς του καὶ θὰ τὸν ἀναγράψωμεν εἰς τὴν πίστῶσιν, ὅπου ὑπάρχει οἰκεία στήλη, ταυτοχρόνως δὲ εἰς τὴν χρέωσιν, ὅπου ὑπάρχει στήλη ἀριθμοῦ ἐξαγωγῆς, θὰ θέσωμεν τὸν ἀριθμόν ἐξαγωγῆς του.

Ἐάν θελήσωμεν εἰς δεδομένην στιγμὴν, νὰ ἴδωμεν ποῖα εἶναι τὰ ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ μας γραμμάτια, δὲν ἔχομεν ἢ νὰ παρατηρήσωμεν τὴν Χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ καὶ εἰδικῶς τὴν στήλην «Ἀριθμός Ἐξαγωγῆς». Ὅπου αὕτη εἶναι κενὴ καὶ δὲν ἔχει συμπληρωθῇ ὁ ἀριθμός ἐξαγωγῆς, σημαίνει ὑπαρξιν ἀνεισπρακτοῦ γραμματίου. Ὅσα δὲ εἶναι τὰ κενὰ τόσα εἶναι καὶ τὰ ἀνεἰσπρακτα γραμμάτια.

Ἐν προκειμένῳ ἀνεἰσπρακτον εἶναι τὸ ἐκ 50.000 δραχμῶν γραμμάτιον.

Λογαριασμός ἐξ ἀντικρυζομένων χρεωπιστώσεων εἶναι ἐπίσης ὁ λογαριασμός «Γραμμάτια Πληρωτέα» καὶ ἄλλοι ὁμοίου τύπου πρὸς τὰ γραμμάτια καὶ τὰς συναλλαγματικὰς ὡς εἶναι αἱ ἐπιταγαὶ κλπ.

Χρέωση				Γραμμάτια Εισπρακτέα				Πίστωση			
Χρονο- γία	Αριθμός Εισαγωγής	Αριθμός Εξαγωγής	Ημέρις	Αιτιολογία	Ποσά	Χρονο- γία	Αριθμός Εξαγωγής	Αριθμός Εισαγωγής	Αιτιολογία	Ποσά	
1955						1955					
Μαρτ. 2	1	3	31/5/55	Γρ/τιον . .	100.000 —	* Απριλ. 28	1	4	Γρ/τιον . .	30.000 —	
* Απριλ. 10	2		31/6/55	»	50.000 —	Μαΐου 25	2	3	»	60.000 —	
»	12	3	25/5/55	»	60.000 —	»	3	1	»	100.000 —	
»	13	4	28/4/55	»	30.000 —						

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΗΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ "ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ,"*

Ἡ προσοχή τῶν ἐπιχειρηματιῶν, ἰδίᾳ τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων στρέφεται εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐμπορεύματα», καὶ τοῦτο διότι ταῦτα ἐν πολλοῖς ἀποτελοῦν τὸν ἄξονα τῆς δραστηριότητός των. Παρὰ ταῦτα, ἐνῶ θὰ ἀνέμενέ τις ἐπιστημονικὴν καὶ τεχνικὴν τήρησιν τούτου ἀρτίαν, ἵνα ἐκάστου κατ' ἴδιαν ἐμπορεύματος γνῶρίζωμεν τὸ ἀκριβές κόστος, τὸ ποσὸν εἰς ὃ διετέθη καὶ πᾶσαν ἀναγκαίαν περὶ τούτου πληροφορίαν, ἀντ' αὐτοῦ πολλάκις εἰς τὸν αὐτὸν λογαριασμόν συγκεντροῦνται ἀτάκτως ὡς πλίνθοι καὶ κέραμοι πλεῖστα ὄσα στοιχεῖα ὥστε τελικῶς νὰ μὴν εἶναι δυνατὴ ἡ παροχὴ τῶν ἀπαραιτήτων πληροφοριῶν.

Κατωτέρω παραθέτομεν τὰς κυριώτερας μεθόδους τήρησεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα».

§ 46. *Μέθοδος τήρησεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ὡς μικτοῦ.* Κατ' αὐτὴν λειτουργεῖ εἰς μοναδικὸς λογαριασμός ὅστις φέρει τὸν τίτλον «Ἐμπορεύματα» καὶ ὅστις :

Ι. *θὰ χρεωθῆ* μέ :

α) Τὴν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς.

β) Τὰ εἰδικὰ ἔξοδα ἀγορᾶς (δασμούς, μεταφορικά, ἀποθήκευτρα κλπ.).

γ) Τὰ ἔξοδα πωλήσεως.

δ) Τὰς ἐκπτώσεις τὰς ὁποίας χορηγοῦμεν εἰς τοὺς ἀγοραστάς (πελάτας).

ε) Τὰς καταβληθείσας ἢ ὀφειλομένας προμηθείας.

στ) Τὴν τιμὴν τῶν ἐπιστρεφομένων ἐμπορευμάτων.

ζ) Τὰς ζημίας ἐκ συναλλάγματος (1), ἐφ' ὅσον ἢ εἰς συνάλλαγμα συναλλαγὴ ἐγένετο συνεπιεία τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ ἐμπορεύματος.

---

* Καθ' ὅμοιον τρόπον θὰ λειτουργήσουν καὶ ἄλλοι παρεμφερεῖς λογαριασμοὶ («Μετοχαί», «Ὁμολογίαι» κλπ).

1. Βλ. κατωτέρω § 57.

η) Ἀνάλογον ποσὸν τῶν γενικῶν ἐξόδων⁽¹⁾.

θ) Πᾶσαν ὑπερτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων (περίπτωσης λ. χ. ἀποτιμήσεως τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τιμὴν μεγαλυτέραν τοῦ κόστους ἐν περιπτώσει μεταβιβάσεως κλπ.).

II. *θὰ πιστωθῆ δὲ μέ :*

α) Τὴν τιμὴν πωλήσεως.

β) Τὰς ἐκπτώσεις τὰς ὁποίας μᾶς χορηγοῦν οἱ προμηθευταὶ μας.

γ) Τὴν τιμὴν τῶν ἐπιστρεφομένων πρὸς τοὺς προμηθευτὰς μας ἐμπορευμάτων.

δ) Τὰ πάσης φύσεως βραβεῖα ἐξαγωγῆς κλπ.

ε) Τὰ κέρδη ἐκ συναλλάγματος⁽²⁾, ἐφ' ὅσον ἢ εἰς συνάλλαγμα συναλλαγῆ ἐγένετο συνεπεία τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ ἐμπορεύματος.

στ) Πᾶσαν ὑποτίμησιν τῆς ἀξίας τῶν ἐμπορευμάτων (περίπτωσης λ. χ. ἀποτιμήσεως τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τιμὴν μικροτέραν τοῦ κόστους ἐν περιπτώσει μεταβιβάσεως).

ζ) Τὰς πάσης φύσεως ἀπωλείας (κλοπὰς, φύρας κλπ.).

η) Πᾶσαν ἐξαγωγὴν γινομένην ἐξ οἰασδήποτε αἰτίας (παροχῆς ἐνεχύρου, ἀποστολῆς εἰς ἀνταποκριτὴν κλπ.).

Κατωτέρω παραθέτομεν παράδειγμα τηρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ὡς μικτοῦ.

Παράδειγμα : 1. Ἀγοράζομεν ἀπὸ τὸν Ἄ. Ἀνδρέου ἐπὶ πιστώσει 1000 ὀκάδες καφέ, πρὸς δρχ. 100 τὴν ὀκάν = δρχ. 100.000.

2. Πληρώνομεν διὰ μεταφορικὰ κατὰ τὴν παραλαβὴν του δρχ. 1000.

3. Ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν προμηθευτὴν μας Ἄ. Ἀνδρέου 250 ὀκάδες καφέ διότι δὲν εὔρομεν τοῦτον τῆς ἀρεσκειας μας συμφώνως πρὸς τὰ συμπεφωνημένα, ἀξίας δρχ. 25.000.

4. Ὁ προμηθευτὴς μας Ἄ. Ἀνδρέου μᾶς χορηγεῖ ἐκπτώσιν 5% ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς ὀφειλῆς μας, ἦτοι δρχ. 3.750.

5. Πωλοῦμεν ἐπὶ πιστώσει εἰς Β. Βασιλείου 300 ὀκάδας καφέ πρὸς δρχ. 150 τὴν ὀκάν = δρχ. 45.000

6) Δαπανῶμεν διὰ συσκευασίαν δρχ. 500

» δι' ἐξοδα ἀποστολῆς » 500 δρχ. 1000.

Ἐπιβαρυνόμεθα μὲ τὸ ποσοστὸν τοῦτο διότι οὕτω ἔχει συμφωνηθῆ.
7) Καταβάλλομεν εἰς μεσίτην προμήθειαν 1% ἐπὶ δρχ. 75.000 ἦτοι δρχ. 750.

1. Ἰδε κατωτέρω § 49 σελ. 145.

2. Βλ. κατωτέρω § 57.

8) Ὁ Β. Βασιλείου μᾶς ἐπιστρέφει 100 ὀκάδας καφέ ἀξίας δρχ. 15.000.

9) Χορηγοῦμεν εἰς Β. Βασιλείου ἔκπτωσιν 2% ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ του, ἥτοι δρχ. 600.

Ζητεῖται νὰ τηρηθῇ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» ὡς μικτός, ἐξευρισκομένου καὶ τοῦ σχετικοῦ ἀποτελέσματος, λαμβανομένου ὑπὸ ψιν διὰ τὴν ἐπακολουθήσασα μετὰ τὰς ἀνωτέρω πράξεις ἀπογραφὴ διεπίστωσεν ἔμπορεύματα ἀξίας δρχ. 52.983 (550 ὀκάδες καφέ πρὸς δρχ. 96,333 τὴν ὀκάν).

Πρὸς τοῦτο θὰ γίνωσι τὰ ἑξῆς ἄρθρα ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ :

_____	1	_____	
		Ἐμπορεύματα (1)	
		Ἄγορά	100.000
Εἰς	Πιστωτὰς		100.000
_____	2	_____	
		Ἐμπορεύματα	
		Ἐξοδα μεταφορᾶς	1000
Εἰς	Ταμείον		1000
_____	3	_____	
		Πιστωταὶ	
Εἰς	Ἐμπορεύματα		25.000
		Ἐπιστροφή πρὸς Προμηθευτὴν	25.000
_____	4	_____	
		Πιστωταὶ	
Εἰς	Ἐμπορεύματα		3.750
		Ἐκπτώσις ὑπὲρ ἡμῶν	3.750
_____	5	_____	
		Χρεώσται	
Εἰς	Ἐμπορεύματα		45.500
		Πωλήσεις	45.000
_____	6	_____	
		Ἐμπορεύματα	
		Ἐξοδα συσκευασίας καὶ μεταφορᾶς	1000
Εἰς	Ταμείον		1000

1. Παραλείπομεν τοὺς δευτεροβαθμίους λογαριασμοὺς καὶ τὰ λεπτομερεῖα δίκαιολογητικά.

_____ 7 _____		
Έμπορεύματα		
Καταβολή προμηθείας	750	
Εις Ταμείον		750
_____ 8 _____		
Έμπορεύματα		
Έπιστροφή παρ' αγοραστῶν	15.000	
Εις Χρεώστας		15.000
_____ 9 _____		
Έμπορεύματα		
Έκπτώσεις εις βάρος μας	600	
Εις Χρεώστας		600

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἡμερολογιακῶν ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμός «Έμπορεύματα» τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἔχει ὡς κάτωθι :

Χ.	Έμπορεύματα	Π.
	100.000	25.000
	1.000	3.750
	1.000	45.000
	750	
	15.000	
	600	
	_____ 118.350	_____ 73.750

Ἀπὸ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Έμπορεύματα», δεικνύον δρχ. 44.600, δὲν πληροφορούμεθα οὔτε τὴν ἀξίαν τῶν μενόντων ἀπωλήτων ἐμπορευμάτων οὔτε τὸ προκῆψαν ἀποτέλεσμα. Ἐπίσης τὰ ἀθροίσματα Χρεώσεως καὶ Πιστώσεως δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ μᾶς δείξωσι τί ἀγοράς, τί πωλήσεις, τί ἐπιστροφὰς κλπ. ἔχομεν, ἤτοι δὲν μᾶς δίδονται αἱ χρήσιμοι πληροφορίαι τὰς ὁποίας θέλομεν νὰ ἔχωμεν διὰ τῆς λογιστικῆς.

Διὰ νὰ εὐρωμεν δὲ τὸ προκῆψαν ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα δεόν νὰ ἐνεργήσωμεν ἀπογραφὴν. Κατ' αὐτήν, ἐὰν δὲν ἐμεσολάβησε κλοπὴ ἢ φῦρα, θὰ εὐρωμεν ὅτι ἔχομεν 550 ὀκάδας καφέ, τὰς ὁποίας θὰ ἀποτιμήσωμεν πρὸς

δρχ. 96,333⁽¹⁾ τὴν ὀκάν, αἵτινες ἀποτελοῦσι τὴν τιμὴν κτήσεως, ἥτις ἔστω ὅτι εἶναι μικροτέρα τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας, ἡ ὁποία εἶναι 110.

Κατόπιν τούτου εἶναι εὐκόλον νὰ εὐρωμεν τὸ προκῶψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα :

Χρεωστικὸν ὑπόλοιπον λογαριασμοῦ « Ἐμπορεύματα »	Δρχ. 44.600
Τιμὴ ἔμπορευμάτων Ἀπογραφῆς 550 ὀκάδες Χ δρχ. 96,333 »	<u>52.983</u>
	Διαφορὰ Δρχ. 8.383

Ἐφ' ὅσον ἡ τιμὴ τῶν ἀπογραφέντων ἔμπορευμάτων εἶναι μεγαλύτερα τοῦ χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐμπορεύματα » ἔχομεν κέρδος δρχ. 8.383, ὅπερ ἀπεικονίζεται διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

Ἐμπορεύματα	8.383	
Εἰς <i>Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>		8.383

§ 47. *Μέθοδος τηρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐμπορεύματα » ὡς ἀμιγροῦς λογαριασμοῦ ἀξίας*, λειτουργοῦντος ἐκ παραλλήλου καὶ τοῦ λογαριασμοῦ « Πωλήσεις ».

Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην θὰ τηρηθῇ ὁ λογαριασμός « Ἐμπορεύματα » κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε τὸ ὑπόλοιπόν του νὰ διδῇ τὴν ἀξίαν τῶν ἀπωλήτων, ἐνῶ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ « Πωλήσεις » θὰ δεικνύη τὸ προκῶψαν ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα.

Καὶ ἡ μέθοδος αὕτη παρουσιάζει τὸ μειονέκτημα τῆς ἐλλείψεως πληροφοριῶν περὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀγορῶν, πωλήσεων, ἐπιστροφῶν κλπ. Διὰ νὰ ἐφαρμοσθῇ αὕτη δέον νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ μεθ' ἐκάστην πώλησιν γνῶσις τῆς τιμῆς κτήσεως, ὅπερ προϋποθέτει τὴν ὑπαρξίν διαρκοῦς ἀπογραφῆς (permanence de l' inventaire) ἥτις εἰς πολλὰς περιπτώσεις εἶναι ἀνέφικτος.

Ἐν καὶ τὸ αὐτὸ ἐμπόρευμα συνήθως ἀγοράζεται εἰς διαφόρους τιμὰς. Διὰ τοῦτο διὰ νὰ καθορισθῇ ἡ τιμὴ κτήσεως δέον νὰ ληφθῶσι

1. Ἡ τιμὴ κτήσεως εὐρέθη διὰ τοῦ ἑξῆς ὑπολογισμοῦ :

1000 ὀκ. καφέ πρὸς δρχ. 100		Δρχ. 100.000
Μεταφορικά	»	<u>+ 1.000</u>
		Δρχ. 101.000
Ἐπιστροφή 250 ὀκ. καφέ πρὸς δρχ. 100	»	<u>- 25.000</u>
Τιμὴ κτήσεως 750 ὀκ. καφέ		Δρχ. 76.000
Ἐκπτώσις ὑπὲρ ἡμῶν	»	<u>3.750</u>
Τιμὴ κτήσεως 750 ὀκ. καφέ		Δρχ. 72.250
Τιμὴ μιᾶς ὀκάς καφέ = $\frac{72.250}{750}$	»	96.333

ὕπ' ὄψιν πᾶσαι αἱ τιμαὶ αὐταί, ἐξ ὧν ἐξάγεται ἡ μέση τιμὴ τοῦ ὑπάρχοντος ἀποθέματος (1). Εἰς τὸ κατωτέρω παράδειγμα ὡς μέση τιμὴ λαμβάνεται «ὁ μέσος ὄρος» τῶν τιμῶν κτήσεως τοῦ ἐμπορεύματος.

Οὕτω, ἐάν ἔλαβον χώραν αἱ ἐξῆς πράξεις: τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἠγοράσθησαν 1000 ὀκάδες καφῆ πρὸς δρχ. 100 τὴν ὀκάν, τὴν 5 Ἰανουαρίου ἠγοράσθησαν ἕτεροι 2.000 πρὸς δρχ. 130 τὴν ὀκάν, τὴν 7 Ἰανουαρίου ἐπωλήθησαν 500 ὀκάδες πρὸς δρχ. 130 τὴν ὀκάν, τὴν 10 Ἰανουαρίου ἠγοράσθησαν ἕτεροι 500 ὀκάδες πρὸς δρχ. 90 τὴν ὀκάν καὶ τὴν 15 Ἰανουαρίου ἐπωλήθησαν 1000 ὀκάδες πρὸς δρχ. 110, τὸ προκῶψαν ἐκάστοτε οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἔχει ὡς κάτωθι:

1) Τὸ προκῶψαν κατὰ τὴν 7ην Ἰανουαρίου ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν 500 ὀκάδων πρὸς δρχ. 130 τὴν ὀκάν ἦτο κέρδος δρχ. 5.000, ἦτοι κέρδος δρχ. 10 δι' ἐκάστην πωληθεῖσαν ὀκάν καφέ. Τοῦτο προέκυψεν διότι ἡ μέση τιμὴ τοῦ καφέ κατ' ὀκάν ἔγινε ἀπὸ δρ. 100, τιμὴ τῆς 1ης Ἰανουαρίου, δρχ. 120 καθόσον:

$$\begin{array}{r} 1000 \times 100 = 100.000 \\ 2000 \times 130 = 260.000 \\ \hline 3000 \qquad \qquad 360.000 \end{array}$$

*Ἐκ τῶν δεδομένων τούτων προκύπτει μέση τιμὴ: $\frac{360.000}{3000} = \text{δρχ. } 120.$

2) Τὸ προκῶψαν κατὰ τὴν 15 Ἰανουαρίου ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν 1000 ὀκάδων καφῆ πρὸς δρχ. 110 τὴν ὀκάν ἦτο ζημία δρχ. 5.000, ἦτοι ζημία δρχ. 5 δι' ἐκάστην ὀκάν πωληθέντος καφέ, καθόσον ἡ μέση τιμὴ τοῦ καφέ, ἦτις τὴν 7 Ἰανουαρίου ἦτο 120, ἔγινε δρχ. 115 διότι:

$$\begin{array}{r} 2500 \times 120 = 300.000 \\ 500 \times 90 = 45.000 \\ \hline 3000 \qquad \qquad 345.000 \end{array}$$

Προκύπτει οὕτω μέση τιμὴ: $\frac{345.000}{3000} = \text{δρχ. } 115$

Κατὰ τὴν μέθοδον τῆς λειτουργίας τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ὡς ἀμιγροῦς λογαριασμοῦ ἀξίας θὰ λειτουργήσουν δύο λογαριασμοί: Α) Ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα», ὅστις θὰ συγκεντρῶσιν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀγορὰν καὶ Β) ὁ λογαριασμὸς «Πωλῆσεις», ὅστις θὰ συγκεντρῶσιν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν πώλησιν.

1. Αἱ μέθοδοι προσδιορισμοῦ τῆς μέσης τιμῆς κτήσεως τῶν ἐμπορευμάτων θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς τὸ κεφάλαιον «Σύνταξις Ἰσολογισμοῦ τέλους χρήσεως».

I. Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» θὰ *χρεωθῆ* (1) μέ :

α) Τὴν τιμὴν ἀγορᾶς

β) Τὰ εἰδικὰ ἔξοδα ἀγορᾶς

γ) Τὴν τιμὴν κτήσεως τῶν ἐπιστραφέντων εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν ἀγοραστῶν ἐμπορευμάτων

καὶ θὰ *πιστωθῆ* (1) :

α) Μὲ τὴν τιμὴν κτήσεως τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων.

β) Μὲ τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ὑφ' ἡμῶν πρὸς τοὺς προμηθευτὰς ἐπιστροφῶν.

γ) Μὲ τὰς ὑπὲρ ἡμῶν ἐκπτώσεις τῶν προμηθευτῶν.

II Ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις» θὰ *πιστωθῆ* μέ :

α) Τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων.

β) Τὴν τιμὴν κτήσεως τῶν ἐπιστραφέντων εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν ἀγοραστῶν μας ἐμπορευμάτων

καὶ θὰ *χρεωθῆ*

α) μὲ τὴν τιμὴν κτήσεως τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων

β) μὲ τὰ ἔξοδα πωλήσεως ἐφ' ὅσον ταῦτα μᾶς βαρύνουσι

γ) μὲ τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν ἐπιστραφέντων εἰς ἡμᾶς παρὰ τῶν ἀγοραστῶν μας ἐμπορευμάτων καὶ

δ) Μὲ τὰς εἰς βάρος μας ἐκπτώσεις τὰς ὁποίας χορηγοῦμεν εἰς τοὺς πελάτας μας.

Ἡ προσοχὴ μας κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην δεόν νὰ στραφῆ εἰς δύο σημεῖα :

α) Κατὰ τὴν *πώλησιν*. Ἐστω ὅτι ἐμπόρευμα τὸ ὁποῖον ἔχει τιμὴν κτήσεως 100.000 πωλεῖται ἐπὶ πιστώσει ἀντὶ 120.000. Εἰς τὴν περίπτωσηί ταύτην θὰ γίνουσι δύο ἔγγραφα :

<i>Χρεῶσται</i>	120.000
<i>Εἰς Πωλήσεις</i>	120.000
—————	
<i>Πωλήσεις</i>	100.000
<i>Εἰς Ἐμπορεύματα</i>	100.000

β) Κατὰ τὴν *ἐπιστροφὴν πρὸς ἡμᾶς ἐμπορευμάτων παρ' ἀγοραστῶν* Ἐστω ὅτι ὁ ἀνωτέρω ἀγοραστής μᾶς ἐπιστρέφει τὸ 1/2 τῶν ὡς ἄνω ἐμπορευμάτων. Θὰ γίνουσι αἱ ἔγγραφα :

1. Περιιοριζόμεθα εἰς ὅ,τι ἀπαιτεῖται πρὸς λύσιν τῆς ἀσκήσεως τῆς σελ. 119.

	1		
		60.000	
Εἰς Πωλήσεις			60.000
Εἰς Χρεώστας			

	1		
		50.000	
Εἰς Ἐμπορεύματα			50.000
Εἰς Πωλήσεις			

Πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν λύομεν διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὴν προηγουμένην ἄσκησιν (1):

	1		
		100.000	
Εἰς Ἐμπορεύματα			100.000
Εἰς Ἐμπορεύματα			
Εἰς Ἀγορά			
Εἰς Πιστωτὰς			

	2		
		1.000	
Εἰς Ἐμπορεύματα			1.000
Εἰς Μεταφορικὰ			
Εἰς Ταμείον			

	3		
		25.000	
Εἰς Πιστωτὰς			25.000
Εἰς Ἐμπορεύματα			
Εἰς Ἐπιστροφή πρὸς προμηθευτὴν			25.000

	4		
		3.750	
Εἰς Πιστωτὰς			3.750
Εἰς Ἐμπορεύματα			
Εἰς Ἐκπτώσεις ὑπὲρ ἡμῶν			3.750

	5		
		45.000	
Εἰς Χρεώσται			45.000
Εἰς Πωλήσεις			
Εἰς Πώλησις 300 ὄκ. καφέ πρὸς 150			45.000

	5		
		28.900	
Εἰς Πωλήσεις			28.900
Εἰς Ἐμπορεύματα			
Εἰς Τιμὴ κτήσεως 300 ὄκ. καφέ πρὸς 96,333			28.900

	6	
	<i>Πωλήσεις</i>	1.000
	Μεταφορικά και έξοδα συσκευασίας	
Εις <i>Ταμείον</i>		1.000
	7	
	<i>Πωλήσεις</i>	
	Καταβολή προμηθείας	750
Εις <i>Ταμείον</i>		750
	8	
	<i>Πωλήσεις</i>	
	Έπιστροφή παρ' αγοραστών	
	100 δκ.καφέ πρὸς 150	15.000
Εις <i>Χρεώστας</i>		15.000
	8	
	<i>Έμπορεύματα</i>	
	Τιμή κτήσεως 100 δκ. καφέ πρὸς	
	96,333	9.633.30
Εις <i>Πωλήσεις</i>		9.633.30
	9	
	<i>Πωλήσεις</i>	
	Έκπτώσις εις βάρος μας	600
Εις <i>Χρεώστας</i>		600

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν οἱ λογαριασμοὶ «Έμπορεύματα» καὶ «Πωλήσεις» ἔχουσιν ὡς κάτωθι :

Έμπορεύματα		Πωλήσεις	
100.000	25.000	28.900	45.000
1.000	3.750	1.000	9.633,30
9.633.30	28.900	750	
		15.000	
		600	
110.633,30	57.650	46 250	54.633,30

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Έμπορεύματα» εἶναι 52,983,30, ἀκριβῶς ὅση εἶναι ἡ τιμὴ κτήσεως τῶν ἀπωλήτων ἐμπορευμάτων.

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Πωλήσεις» εἶναι 8.383,30 καὶ δεικνύει τὸ ἐκ τῆς πωλήσεως κέρδος, τὸ ὁποῖον καὶ μεταφέρομεν εἰς τὸν οἰκεῖον λογαριασμὸν διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

	8.383,30
Πωλήσεις	
Εἰς Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων	8.383,30
Προκύψαν κέρδος	

§ 48. *Μέθοδος τηρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» διὰ πολλαπλῶν λογαριασμῶν.* Ὅσακις ἡ ἐπιχειρήσις ἔχει λόγους νὰ θέλῃ νὰ γνωρίζῃ λεπτομερῶς εἰς ποῖα ποσὰ ἀνέρχονται αἱ ἀγοραὶ, πωλήσεις, ἐπιστροφὰι πελατῶν, ἐπιστροφὰι πρὸς προμηθευτάς, ἐκπτώσεις ἐκ τῶν ἀγορῶν, ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν πωλήσεων, τὰ ἔξοδα πωλήσεων κλπ., ἀντὶ τῆς χρησιμοποίησεως τοῦ μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» χρησιμοποιεῖ πλείονας, ἕκαστος τῶν ὁποίων θὰ μᾶς δώσῃ καὶ μίαν συγκεκριμένην πληροφορίαν. Ὁ λογαριασμός «Ἄγοραὶ» θὰ μᾶς δώσῃ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον διετέθη δι' ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων, ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις» θὰ δεικνύῃ εἰς ποῖον ποσὸν ἀνήλθον αἱ πωλήσεις κλπ.

Τὸ μειονέκτημα καὶ τῆς μεθόδου ταύτης εἶναι ὅτι δὲν γνωρίζομεν : α) τὴν τιμὴν κτήσεως τῶν ἀπωλήτων ἐμπορευμάτων καὶ β) τὸ προκύψαν ἐκ τῶν πωλήσεων κέρδος. Ἦτοι ἔχομεν καὶ ἐνταῦθα τὰ αὐτὰ μειονεκτήματα τῆς πρώτης μεθόδου, τῆς τηρήσεως δηλ. ἐνὸς μοναδικοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα», ἀλλ' ἡ μέθοδος αὕτη ὑπερέχει ἐκείνης διότι παρέχει λεπτομερεῖς πληροφορίας περὶ τῶν ἀγορῶν, πωλήσεων κλπ.

Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην θὰ λειτουργήσουν οἱ ἑξῆς λογαριασμοί :

Α) Ὁ λογαριασμός «Ἄγοραὶ», ὅστις θὰ χρεωθῇ μὲ τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ἀγοραζομένων ἐμπορευμάτων καὶ μὲ τὰ εἰδικὰ ἔξοδα (¹) (μεταφορικά, δασμοὺς κλπ.).

Β) Ὁ λογαριασμός «Ἐξοδα Πωλήσεως» (²), ὅστις χρεοῦται μὲ πᾶν ἔξοδον γινόμενον ἐπὶ τῷ σκοπῷ διαθέσεως (πωλήσεως) τῶν ἐμπορευμάτων, ὡς εἶναι : α) αἱ προμήθειαι τὰς ὁποίας καταβάλλομεν

1. Ἐάν θέλωμεν νὰ ἔχωμεν ἀκόμη περισσοτέρας πληροφορίας περιοριζόμεθα νὰ χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ἄγοραὶ» μὲ τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων καὶ διὰ τὰ εἰδικὰ ἔξοδα ἀγορᾶς δημιουργοῦμεν ἄλλον λογαριασμὸν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐξοδα Ἄγορᾶς», τὸν ὁποῖον χρεοῦμεν ἐκάστοτε μὲ τὰ γινόμενα ἔξοδα.

2. Δὲν πρέπει νὰ συγχέωνται τὰ ἔξοδα πωλήσεως πρὸς τὰ γενικὰ ἔξοδα : Μισθοὺς, ἔξοδα θερμάνσεως, φωτισμόν, τηλέφωνον, ἐνοίκια κλπ.

εις τούς διαφόρους αντιπροσώπους, μεσίτας, ταξιδιώτας υπαλλήλους κλπ. δσάκις δι' αὐτῶν διαθέτομεν τὰ ἐμπορεύματα, β) τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα διαφημίσεως τοῦ ἐμπορεύματος, γ) τὰ ἔξοδα ταξιδίου καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ταξιδιωτῶν υπαλλήλων, δ) τὰ ἔξοδα συσκευασίας, ἐκδόσεως φορτωτικῶν, μεταφορᾶς ὡς καὶ ἡ καταβολὴ τῶν ἀσφαλιστρῶν ἐφ' ὅσον ἔχει συμφωνηθῆ ὅτι ταῦτα βαρύνουν ἡμᾶς.

Γ) Ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις», ὅστις θὰ πιστωθῆ με τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων.

Δ) Ὁ λογαριασμός «Ἐπιστροφὰὶ Πελατῶν», ὅστις θὰ χρεοῦται με τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν ἐπιστρεφομένων εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν πελατῶν μας ἐμπορευμάτων.

Ε) Ὁ λογαριασμός «Ἐπιστροφὰὶ πρὸς Προμηθευτὰς», ὅστις θὰ πιστοῦται με τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ἐπιστρεφομένων ὑφ' ἡμῶν πρὸς τοὺς προμηθευτὰς μας ἐμπορευμάτων.

ΣΤ) Ὁ λογαριασμός «Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν Ἀγορῶν», ὅστις θὰ πιστοῦται με πᾶσαν ἔκπτωσιν τὴν ὁποῖαν μᾶς χορηγοῦσιν οἱ προμηθευτὰί μας.

Ζ) Ὁ λογαριασμός «Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν Πωλήσεων», ὅστις θὰ χρεοῦται με πᾶσαν ἔκπτωσιν τὴν ὁποῖαν θὰ χορηγήσωμεν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τῶν ἐμπορευμάτων μας.

Η) Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνομεν ὄλους τοὺς ἀνωτέρω λογαριασμοὺς καὶ ἐκ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐξαχθῆ κατόπιν ἀπογραφῆς, καθ' ὃν τρόπον γνωρίζομεν ἐκ τῆς πρώτης μεθόδου, τὸ προκῦψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων.

Λόομεν καὶ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τὴν προηγουμένην ἄσκησιν :

	1	
Ἀγοραὶ		100.000
Εἰς Πιστωτὰς		100.000
	2	
Ἀγοραὶ		
Μεταφορικὰ		1000
Εἰς Ταμείον		1000
	3	
Πιστωταὶ		25.000
Εἰς Ἐπιστροφὰς πρὸς Προμηθευτὰς		25.000

	4		
		3.750	
Πιστωται			
Εις Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν ἀγορῶν			3.750
Ἐκπτώσις ὑπὲρ ἡμῶν			
	5		
		45.000	
Χρεῶσαι			
Εις Πωλήσεις			45.000
	6		
Ἐξοδα πωλήσεων			
Μεταφορικὰ καὶ		1.000	
Ἐξοδα συσκευασίας			1.000
Εις Ταμείον			
	7		
Ἐξοδα πωλήσεων			
Καταβολὴ προμηθείας		750	
Εις Ταμείον			750
	8		
Ἐπιστροφὰι πελατῶν			
Ἐπιστροφή παρ' ἀγοραστῶν			
100 ὀκ. καφέ πρὸς 150		15.000	
Εις Χρεώστας			15.000
	9		
Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν πωλήσεων			
Ἐκπτώσις εἰς βάρος μας		600	
Εις Χρεώστας			600
	10		
Ἐμπορεύματα		118.350	
Εις Ἀγορὰς			101.000
» Ἐξοδα Πωλήσεων			1.750
» Ἐπιστροφὰς πελατῶν			15.000
» Ἐκπτώσεις ἐπὶ πωλήσεων			600

εις τούς διαφόρους αντιπροσώπους, μεσίτας, ταξιδιώτας υπαλλήλους κλπ. δσάκις δι' αὐτῶν διαθέτομεν τὰ ἐμπορεύματα, β) τὰ πάσης φύσεως ἔξοδα διαφημίσεως τοῦ ἐμπορεύματος, γ) τὰ ἔξοδα ταξιδίου καὶ οἱ μισθοὶ τῶν ταξιδιωτῶν υπαλλήλων, δ) τὰ ἔξοδα συσκευασίας, ἐκδόσεως φορτωτικῶν, μεταφορᾶς ὡς καὶ ἡ καταβολὴ τῶν ἀσφαλιστρῶν ἐφ' ὅσον ἔχει συμφωνηθῆ ὅτι ταῦτα βαρύνουν ἡμᾶς.

Γ) Ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις», ὅστις θὰ πιστωθῆ με τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων.

Δ) Ὁ λογαριασμός «Ἐπιστροφὰὶ Πελατῶν», ὅστις θὰ χρεοῦται με τὴν τιμὴν πωλήσεως τῶν ἐπιστρεφομένων εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν πελατῶν μας ἐμπορευμάτων.

Ε) Ὁ λογαριασμός «Ἐπιστροφὰὶ πρὸς Προμηθευτὰς», ὅστις θὰ πιστοῦται με τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ἐπιστρεφομένων ὑφ' ἡμῶν πρὸς τοὺς προμηθευτὰς μας ἐμπορευμάτων.

ΣΤ) Ὁ λογαριασμός «Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν Ἀγορῶν», ὅστις θὰ πιστοῦται με πᾶσαν ἔκπτωσιν τὴν ὁποῖαν μᾶς χορηγοῦσιν οἱ προμηθευταὶ μας.

Ζ) Ὁ λογαριασμός «Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν Πωλήσεων», ὅστις θὰ χρεοῦται με πᾶσαν ἔκπτωσιν τὴν ὁποῖαν θὰ χορηγήσωμεν εἰς τοὺς ἀγοραστὰς τῶν ἐμπορευμάτων μας.

Η) Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», εἰς τὸν ὁποῖον συγκεντρώνομεν ὄλους τοὺς ἀνωτέρω λογαριασμοὺς καὶ ἐκ τοῦ ὁποῖου θὰ ἐξαχθῆ κατόπιν ἀπογραφῆς, καθ' ὃν τρόπον γνωρίζομεν ἐκ τῆς πρώτης μεθόδου, τὸ προκῦψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων.

Λόομεν καὶ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τὴν προηγουμένην ἄσκησιν :

————— 1 —————		
Ἀγοραὶ	100.000	
Εἰς Πιστωτὰς		100.000
————— 2 —————		
Ἀγοραὶ		
Μεταφορικὰ	1000	
Εἰς Ταμείον		1000
————— 3 —————		
Πιστωταὶ	25.000	
Εἰς Ἐπιστροφὰς πρὸς Προμηθευτὰς		25.000

	4		
		Πιστωται	3.750
Εις		Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν ἀγορῶν	3.750
		Ἐκπτώσεις ὑπὲρ ἡμῶν	
	5		
		Χρεῶσται	45.000
Εις		Πωλήσεις	45.000
	6		
		Ἐξοδα πωλήσεων	
		Μεταφορικὰ καὶ	
		ἔξοδα συσκευασίας	1.000
Εις		Ταμείον	1.000
	7		
		Ἐξοδα πωλήσεων	
		Καταβολὴ προμηθείας	750
Εις		Ταμείον	750
	8		
		Ἐπιστροφὰ πελατῶν	
		Ἐπιστροφὴ παρ' ἀγοραστῶν	
		100 ὀκ. καφέ πρὸς 150	15.000
Εις		Χρεώστας	15.000
	9		
		Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν πωλήσεων	
		Ἐκπτώσεις εἰς βάρους μας	600
Εις		Χρεώστας	600
	10		
		Ἐμπορεύματα	118.350
Εις		Ἀγορὰς	101.000
»		Ἐξοδα Πωλήσεων	1.750
»		Ἐπιστροφὰς πελατῶν	15.000
»		Ἐκπτώσεις ἐπὶ πωλήσεων	600

<i>*Επιστροφαι πρὸς Προμηθευτὰς</i>	25.000
<i>*Εκπτώσεις ἐπὶ τῶν Ἀγορῶν</i>	3.750
<i>Πωλήσεις</i>	45.000
<i>Εἰς Ἐμπορεύματα</i>	73.750

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἡμερολογιακῶν ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» παρουσιάζει ἄθροισμα χρεώσεως δρχ. 118.350 καὶ ἄθροισμα πιστώσεως δρχ. 73.750, ὑπόλοιπον δὲ χρεωστικὸν ἐκ δρχ. 44.600.

Δεδομένου ὅτι τὰ ἀπογραφέντα ἐμπορεύματα εἶναι ἀξίας δρχ. 52.983 (550 ὀκάδες × δρχ. 96.333) προκύπτει κέρδος δρχ. 8.383 καὶ γίνεταί ἡ ἐγγραφή:

<i>*Ἐμπορεύματα</i>	8.383
<i>Εἰς Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>	8.383

§ 49. *Μεθοδος τῆς πλήρους ἀναλύσεως* (1). Πᾶσαι αἱ προηγούμεναι μέθοδοι διέπονται ἀπὸ ἐμπειρισμὸν. Μόνον πλήρης ἀνάλυσις τῶν στοιχείων τῶν ἀπαρτιζόντων τὴν χρέωσιν καὶ πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» θὰ μᾶς δώσῃ τὴν κλεῖδα τῆς ἐπιστημονικῆς παρακολουθήσεως τῶν ἐμπορευμάτων. Τὰ στοιχεῖα ταῦτα κατανέμομεν μεταξὺ δύο λογαριασμῶν, τοῦ λ/σμοῦ «Ἀγοραὶ» καὶ τοῦ λ/σμοῦ «Πωλήσεις».

I. Ὁ λογαριασμός «Ἀγοραὶ,» ὅστις ἐξυπηρετεῖται δι' ἀναλυτικῶ καὶ καθολικῶ εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν καταχωρισθῆ ὅλα τὰ ἐμπορεύματα κατ' ἴδιαν ἢ καθ' ὀμάδας,

A'. θὰ *χρεωθῆ* μέ:

α) Τὴν τιμὴν ἀγορᾶς τῶν ἀγορασθέντων ἐμπορευμάτων. Εἰς ταύτην συμπεριλαμβάνονται ὅλα τὰ ἐξοδα τὰ ὁποῖα ἔχουν ἐνσωματωθῆ εἰς τὸ τιμολόγιον ἀγορᾶς.

β) Πᾶν εἰδικὸν ἐξοδὸν ἀγορᾶς (2), τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει ἐνσωματωθῆ εἰς τὸ τιμολόγιον.

1. Βλ. καὶ Μ. Τσιμάρα: «Σχέδιον λ/σμοῦ ἐπιχειρήσεων διανεμητικοῦ ἐμπορίου» 1953 Τεῦχ. 13α (σελ. 5 κ.έ.) καὶ 13β.

2. Διὰ τὰ *εἰδικὰ ἐξοδα ἀγορῶν* (δασμούς, μεταφορικὰ ἐξοδα μέχρι ἀποθήκης κλπ.) θὰ δημιουργηθῆ ὁμώνυμος λογαριασμός, ὅστις θὰ χρεωθῆ ἅμα τῇ καταβολῇ των πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον», καὶ θὰ πιστωθῆ εὐθὺς ὡς ταῦτα μεταφερθῶσιν εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἀγοραὶ», εἰς τὸ ἀναλυτικὸν καθολικὸν τοῦ ὁποῖου θὰ γίνῃ ἡ χρέωσις τοῦ οἰκείου ἐμπορεύματος.

γ) Τα γενικά έξοδα αγορών⁽¹⁾ (ένοικια αποθηκών, μισθούς αποθηκάρων, έξοδα ταξιδίων κλπ.)

δ) Έν ποσοστόν τών γενικών εξόδων⁽²⁾, τὸ ὁποῖον ἀναλογεῖ διὰ τὰς ἐργασίας τὰς ἀφορώσας τὴν ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων. Ἐάν ἐ.π. ὁ λ/σμός «Γενικά Έξοδα» εἶναι χρεωμένος μὲ 20 000 καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν ἀναλογοῦντα εἰς τὰ ἐμπορεύματα εἶναι 50 0/0: (διότι τὰ ἄλλα 50 0/0 ἀφοροῦν τὰς ἄλλας ἐργασίας τῆς ἐπιχειρήσεως παραγωγελιοδοχικὰς, χρηματιστηριακὰς κλπ.), ἐπειδὴ καὶ αἱ 10.000 (50 0/0) δὲν ἀφοροῦν ἐξ ὀλοκλήρου μόνον τὰς ἀγορὰς ἀλλὰ κατὰ ποσοστόν τι καὶ τὰς πωλήσεις ὀφείλομεν νὰ κάμωμεν καὶ τοῦ ποσοῦ τούτου ἐπιμερισμόν, καὶ ἐάν ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ 1/2 ἀφορᾷ τὰς ἀγορὰς καὶ τὸ 1/2 τὰς πωλήσεις, μόνον ποσὸν 5000 θὰ μεταφερθῆ εἰς τὸν λ/σμόν «Άγοραί».

ε) Έν ποσοστόν τῶν χρηματοοικονομικῶν ἐπιβαρύνσεων (τόκοι δανείων, προμήθειαι Τραπεζῶν), ὅπερ κρίνεται ὅτι ἐγένετο χάριν τῶν ἀγορῶν.

στ) Τὰς ζημίας ἐκ συναλλάγματος ἐφ' ὅσον ἡ ἀγοραπωλησία τοῦ συναλλάγματος ἐγένετο διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Β. Θὰ πιστωθῆ μέ :

α) Τὰ ἐπιστρεφόμενα εἰς τοὺς προμηθευτὰς μας ἐμπορεύματα⁽³⁾.

β) Τὰς ἀποστολάς ἐμπορευμάτων εἰς τοὺς διαφόρους ἀνταποκριτὰς μας.

---

1. Δημιουργεῖται διὰ ταῦτα ὁ πρωτοβάθμιος λογαριασμός «Γενικά Έξοδα Άγορῶν», ὅστις θὰ χρεωθῆ ἅμα τῇ καταβολῇ τούτων ἢ τῇ πραγματοποιήσει τῶν καὶ θὰ πιστωθῆ εὐθὺς ὡς ταῦτα μεταφερθῶσιν εἰς τὸν πρωτοβάθμιον λογαριασμόν «Άγοραί», εἰς τὸ ἀναλυτικὸν καθολικὸν τοῦ ὁποῖου θὰ γίνῃ ὁ ἐπιμερισμὸς εἰς τὰ διάφορα ἐμπορεύματα. (Ὁ ἐπιμερισμὸς δύναται νὰ γίνῃ βάσει τῆς τιμῆς κόστους τῶν καθ' ἕκαστον ἐμπορευμάτων).

2. Δημιουργεῖται ὁ λ/σμός «Γενικά Έξοδα», ὅστις θὰ ἐξυπηρετῆται δι' ἀναλυτικὸν καθολικὸν εἰς τὸ ὁποῖον θὰ γίνῃ ἐξατομίκευσις τούτων (Μισθοί, φωτισμός, θέρμανσις, φόροι, τηλεγραφικὰ κλπ.), χρεούμενος ἅμα τῇ πραγματοποιήσει τῶν ἐξόδων.

3. Ἐάν διὰ τὰ ἀγορασθέντα κατεβλήθησαν εἰδικὰ έξοδα ἀγορᾶς μὴ ἐνσωματωθέντα εἰς τὸ τιμολόγιον ἀγορᾶς, ταῦτα ὡς μὴ δυνάμενα νὰ εἰσπραχθῶσι κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐμπορεύματος, δὲν πρέπει νὰ παραμείνωσιν εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Άγοραί», εἰς ὃν ἔχουν μεταφερθῆ ἐκ τοῦ λογαριασμοῦ «Εἰδικὰ Έξοδα Άγορᾶς», ἀλλὰ νὰ μεταφερθῶσιν εἰς τὸν λογαριασμόν «Διάφοροι Ζημίαι», εἰς τὸν ὁποῖον θὰ μεταφερθῶσιν ὡσαύτως καὶ τὰ έξοδα ἐπιστροφῆς ἐφ' ὅσον βαρύνουσιν ἡμᾶς.

γ) Τὰς ἐξ οἰουδήποτε λόγου ποσοτικές μειώσεις τῶν ἐμπορευμάτων (κλοπῆς, φύρας κλπ.).

δ) Τὰς χορηγουμένας εἰς ἡμᾶς ὑπὸ τῶν προμηθευτῶν μας ἐκπτώσεις (¹).

ε) Μὲ τὰ κέρδη ἐκ συναλλάγματος, ἐφ' ὅσον ἡ ἀγοραπωλησία αὐτοῦ ἐγένετο διὰ τὴν ἀπόκτησιν τοῦ ἐμπορεύματος.

Τοιοιτοτρόπως ὁ λογαριασμός «Ἀγοραὶ» κατὰ τὸ ὑπόλοιπόν του παρουσιάζει τὸ κόστος τῶν ἀγορασθέντων ἐμπορευμάτων, ἐνφ' ταυτοχρόνως πλῆθος πληροφοριῶν ἀντλοῦμεν ἀπὸ τοὺς διαμέσους λογαριασμοὺς «Εἰδικὰ Ἐξοδα Ἀγορῶν», «Γενικά Ἐξοδα Ἀγορῶν», «Ἐκπτώσεις Πιστωτικάι» κλπ.

II. Ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις», ὅστις ἐξυπηρετεῖται δι' ἀναλυτικοῦ καθολικοῦ εἰς τὸ ὅποιον ἔχουν καταχωρισθῆ ὅλα τὰ ἐμπορεύματα χωριστὰ ἢ καθ' ὀμάδας (Δημητριακά, ἀποικιακά κλπ.) καὶ ὁ ὅποιος :

A) *Θά πιστωθῆ* μὲ τὴν τιμὴν τῶν πωλουμένων ἐμπορευμάτων (Τιμολόγιον πωλήσεως). Ἐφ' ὅσον δὲ διὰ τὴν γενομένην πώλησιν ἐισπράττεται καὶ ἐπιχορήγησις τις (prime) θά πιστωθῆ καὶ μὲ τὸ ποσὸν τοῦτο.

B') *Θά χρεωθῆ* μὲ :

α) Τὰ ἐπιστρεφόμενα ἀπὸ τοὺς πελάτας μας ἐμπορεύματα.

β) Τὰ εἰδικὰ ἔξοδα πωλήσεως (²).

---

1. Ἀνεξαρτήτως τῆς αἰτίας ἣτις προεκάλεσε τὴν ἔκπτωσιν αὕτη θά ἀχθῆ εἰς πίστωσιν τοῦ λ/σμοῦ «Ἐκπτώσεις Πιστωτικάι» χρεώσῃ τοῦ προμηθευτοῦ ἢ τοῦ λ/σμοῦ «Ταμείον» ἐφ' ὅσον μᾶς καταβληθῆ τοῖς μετρητοῖς. Ἐν συνεχείᾳ θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐκπτώσεις Πιστωτικάι» πιστώσῃ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀγοραὶ». (Ἐξυπακούεται ὅτι θά πιστωθῆ εἰδικῶς τὸ ἐμπόρευμα διὰ τὸ ὅποιον γίνεται ἡ ἔκπτωσις).

— Ἐάν ὅμως ἡ ἔκπτωσις εἶναι συνέπεια ἐξοφλήσεως τιμολογίων ὀρθοτέρων εἶναι νά χαρακτηρισθῆ ὡς τόκος, δεδομένου ὅτι πᾶσα πιστωτικὴ συναλλαγὴ περικλείει ἐμφανῶς ἢ ἀφανῶς τὸν τόκον μέχρι τῆς λήξεως (H. Niclisch, Die Betriebswirtschaft, σελ. 190 ἐπ., Stuttgart 1932). Συνεπῶς ἐν προκειμένῳ θά πιστωθῆ ἀντὶ τοῦ λογ/σμοῦ «Ἐκπτώσεις Πιστωτικάι», ὁ λ/σμός «Τόκοι Πιστωτικοί».

2. Διὰ τὰ *Εἰδικὰ ἔξοδα πωλήσεως* (μεταφορικά, ἀσφάλιστρα, ἐφ' ὅσον συνεφωνήθη ὅτι ταῦτα θά μᾶς βαρύνουν, κλπ.) θά δημιουργηθῆ ὁμώνυμος λογαριασμός, ὅστις θά χρεωθῆ ἅμα τῇ καταβολῇ τῶν πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» καὶ θά πιστωθῆ εὐθύς ὡς ταῦτα μεταφερθῶσιν εἰς τὸν λογαριασμόν «Πωλήσεις», εἰς τὸ ἀναλυτικὸν καθολικὸν τοῦ ὁποῦ θά γίνῃ ἡ χρέωσις τοῦ οἰκείου ἐμπορεύματος.

γ) Τά γενικά έξοδα πωλήσεως (1).

δ) Τάς χορηγούμενας εις τούς πελάτας μας έκπτώσεις (2).

ε) "Εν ποσοστόν τών γενικών έξόδων, τó όποιον αναλογεῖ εις τάς εργασίας τάς άφορώσας τήν πώλησιν τών έμπορευμάτων.

στ) "Εν ποσοστόν τών χρηματοοικονομικών έπιβαρύνσεων (τόκων δανείων κλπ.), όπερ κρίνεται ότι έγένετο χάριν τών πωλήσεων.

Τοιουτοτρόπως ό λογαριασμός «Πωλήσεις» κατά τó υπόλοιπόν του έμφανίζει τó προϊόν έκ τής πωλήσεως τών έμπορευμάτων, ταυτοχρόνως δέ οι διάμεσοι λογαριασμοί «Ειδικά "Εξοδα Πωλήσεων», «Γενικά "Εξοδα Πωλήσεων», «Έκπτώσεις Χρεωστικάι» κλπ. μάς παρέχουν πλήθος πληροφοριών.

Έάν εις δεδομένην στιγμήν (έ.π. εις τó τέλος τής χρήσεως) θελήσωμεν νά προσδιορίσωμεν τó προκύψαν έκ τής άγοραπωλησίας *οικονομικόν αποτέλεσμα*, θά προβώμεν εις τάς άκόλουθους έγγραφάς :

1. Θά μεταφέρωμεν τó υπόλοιπον του λογαριασμού «Άγοραι» εις τόν λογαριασμόν «Έκμετάλλευσις Έμπορευμάτων» (3).

1 Διά τά *Γενικά έξοδα πωλήσεως* (έξοδα διαφημίσεως, ένοίκια πρατηρίων πωλήσεως, μισθούς πωλητών, άποσβέσεις κλπ.) θά δημιουργηθῆ ό λογαριασμός «Γενικά "Εξοδα Πωλήσεων», όστις θά χρεωθῆ άμα τῆ καταβολῆ ἢ τῆ πραγματοποιήσει των καί θά πιστωθῆ εϋθύς ώς ταϋτα μεταφερθώσιν εις τόν λογαριασμόν «Πωλήσεις», εις τó αναλυτικόν καθολικόν του όποίου θά γίνῃ ό έπιμερισμός αϋτών εις τά διάφορα έμπορεύματα. Έξυπακούεται ότι μέρος τών γενικών έξόδων πωλήσεως δέν θά μεταφερθῆ εις τόν λογαριασμόν «Πωλήσεις» άλλα εις τόν λογαριασμόν «Αποθέματα Έμπορευμάτων», όστις περιλαμβάνει τά άπογραφέντα (άδιάθετα) έμπορεύματα. Τó ποσοστόν θά προσδιορισθῆ βάσει τών πραγματοποιηθεισών πωλήσεων.

2. Έάν χορηγήσωμεν τήν έκπτώσιν πρós προσέλκυσιν πελατῶν θά χρεωθῆ ό λογαριασμός «Έκπτώσεις Χρεωστικάι» πιστώσει του λογαριασμού «Χρεώσται». Έν συνεχεία δέ θά χρεωθῆ ό λογαριασμός «Πωλήσεις» καί θά πιστωθῆ ό λογαριασμός «Έκπτώσεις Χρεωστικάι». Έάν όμως χορηγώμεν τήν έκπτώσιν διά νά προτρέψωμεν τόν άγοραστήν νά μάς έξοφλήσῃ λόγω του κέρδους όπερ θά έχη από τήν χορηγούμενην έκπτώσιν, αϋτη έξομοιοϋται πρós έπιβαρύνσιν μας λόγω τόκου καί θά χρεωθῆ, αντί του λογαριασμού «Έκπτώσεις Χρεωστικάι», ό λογαριασμός «Τόκοι Χρεωστικοί».

3. Όπως διά νά προσδιορισθῆ τó έκ τής έκμεταλλεύσεως τών έμπορευμάτων προκύψαν αποτέλεσμα έδημιουργήθῃ ό λογαριασμός «Έκμετάλλευσις Έμπορευμάτων», διά πᾶσαν έκμετάλλευσιν θά δημιουργηθῆ καί ό αντίστοιχος λογαριασμός έκμεταλλεύσεως. Οϋτω, προκειμένου περι τής έκμεταλλεύσεως μιᾶς πολυκατοικίας, θά δημιουργηθῆ εις τó τέλος τής οικονομικής χρήσεως ό λογαριασμός «Έκμετάλλευσις Πολυκατοικίας», όστις θά χρεωθῆ μέ τó σύνολον τών έξόδων τών γενομένων διά τήν πολυκατοικίαν.

2. Θά μεταφέρωμεν εἰς τὸν αὐτὸν λογαριασμὸν : « Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων » τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ « Πωλήσεις ».

3. Θά γίνῃ ἔγγραφῆ χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ « Ἀποθέματα (1) Ἐμπορευμάτων » καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων ».

4. Θά μεταφέρωμεν τὸ τυχὸν πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων » εἰς τὸν λογαριασμὸν « Κέρδη ἐξ ἐμπορευμάτων », ἢ τὸ τυχὸν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων » εἰς τὸν λογαριασμὸν « Ζημίαι ἐξ ἐμπορευμάτων ».

Παράδειγμα : Ἐάν οἱ λογαριασμοὶ « Ἀγοραὶ » καὶ « Πωλήσεις » παρουσιάζονται ἔχοντες τὰ κάτωθι ὑπόλοιπα, ἡ δὲ ἀπογραφὴ ἐνεφάνισεν ἐμπορεύματα ἀξίας δρχ. 200.000 θά γίνωσιν αἱ κάτωθι ἔγγραφαὶ πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ προκύψαντος οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος :

Ἀγοραὶ	Πωλήσεις
250.000	300.000
_____	_____
1	
Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων	250.000
Εἰς Ἀγορὰς	250.000
_____	_____
2	
Πωλήσεις	300.000
Εἰς Ἐκμετάλλευσιν Ἐμπορευμάτων	300.000
_____	_____
3	
Ἀποθέματα Ἐμπορευμάτων	200.000
Εἰς Ἐκμετάλλευσιν Ἐμπορευμάτων	200.000

(ἔξοδα συντηρήσεως, φόροι οἰκοδομῶν, ἀποσβέσεις κλπ.), πιστώσει τῶν ἐξόδων τούτων, τὰ ὁποῖα οὕτω θά ἐξισωθοῦν, καὶ θά πιστωθῇ μὲ τὸ σύνολον τῶν ἐνοικίων χρεώσει τούτων. Τὸ ὑπόλοιπον ὅθεν τοῦ λογαριασμοῦ « Ἐκμετάλλευσις πολυκατοικίας » ἐάν μὲν εἶναι χρεωστικὸν σημαίνει ἀντιοικονομικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς πολυκατοικίας καὶ μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν « Ζημίαι ἐκ τῆς Ἐκμεταλλεύσεως Πολυκατοικίας », ἐάν δὲ εἶναι πιστωτικὸν σημαίνει ἀποδοτικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς πολυκατοικίας καὶ μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν « Ἔσοδα ἐκμεταλλεύσεως πολυκατοικίας ».

1. Πρόκειται περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἀπογραφέντων ἐμπορευμάτων (stock)

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμός «Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων» παρουσιάζεται ὡς ἑξῆς :

Ἐκμετάλλευσις Ἐμπμάτων	
250 000	300 000
	200.000
250.000	500.000

ἦτοι μὲ πιστωτικὸν ὑπόλοιπον δραχ. 250.000, ὅπερ ἀποτελεῖ καὶ τὸ κέρδος ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τὸ ὅποιον μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων» διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

Ἐκμετάλλευσις Ἐμπορευμάτων 250.000
 Εἰς Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων 250.000

Ὁ λογαριασμός δὲ «Ἀποθέματα Ἐμπορευμάτων» ὅστις δεικνύει τὰ ἀπογραφέντα ἐμπορεύματα θὰ ἐμφανίζῃ εἰς τὸν ἴσολογισμὸν τὰ ἐμπορεύματα τὰ ὅποια κέκτηται ἢ ἐπιχειρήσις κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς.

§ 50. *Λειτουργία τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις».*
 Ὅταν ἀποστέλλωμεν ἐμπορεύματά μας εἰς τινὰ πρὸς πώλησιν διὰ λογαριασμὸν μας χρεοῦμεν τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις» μὲ τὴν ἀξίαν τῶν ἀποσταλέντων πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ἐφ' ὅσον οὗτος τηρεῖται ὡς μικτός, ἢ τοῦ λ/σμοῦ «Ἀγοραί». Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις» θὰ χρεωθῇ καὶ μὲ πᾶν εἰδικὸν ἔξοδον ἀφορῶν τὸ ἀποσταλὲν Ἐμπόρευμα (ναύλους, ἀσφάλιστρα, διάφορα ἔξοδα καταβληθέντα ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου μας, προμήθειαν τοῦ ἀντιπροσώπου κλπ.). Θὰ πιστωθῇ δὲ μὲ τὴν τιμὴν τῶν πωλουμένων ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου ἐμπορευμάτων.

Ἐφ' ὅσον ἐπωλήθησαν ἅπαντα τὰ ἐμπορεύματα ὑπὸ τοῦ ἀντιπροσώπου τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις» δεικνύει τὸ προκῶψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα. Ἐάν ὁμως ὑπάρχῃ ἀπόθεμά τι τότε θὰ ἐξευρεθῇ τὸ προκῶψαν ἀποτέλεσμα καθ' ὃν τρόπον ἐξευρίσκειται ἐκ τοῦ λ/σμοῦ «Ἐμπορεύματα».

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α :

1) Ἀποστέλλομεν εἰς Β. Βασιλείου εἰς Βόλον 1000 ὀκάδας σακχάρως ἵνα τὰς πωλήσῃ διὰ λ/σμὸν μας. (Τιμὴ κόστους δραχ. 25 κατ' ὀκάν).

- 2) Πληρώνωμεν διὰ ναύλους κλπ. δρχ. 1000.
 3) Ὁ Β. Βασιλείου, Βόλου, μᾶς γνωρίζει ὅτι κατέβαλε μεταφορικά διὰ παραλαβὴν τῆς σακχάρεως δρχ. 1.500.
 4) Ὁ Β. Βασιλείου πωλεῖ τὰς 1000 ὄκ. σακχάρεως πρὸς δρχ. 30 τὴν ὄκάν, ὑπολογίζει προμήθειάν του εἰς 2% ἐπὶ τῶν πωλήσεων καὶ τὸ καθαρὸν προϊόν μᾶς ἐμβάζει δι' ἐπιταγῆς Τραπεζῆς Ἀθηνῶν.

Ἐ γ γ ρ α φ α ί :

————— 1 —————	
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις	
Ἀποστολὴ εἰς Β. Βασιλείου εἰς Βόλον	
1000 ὄκ. σακχάρεως	
Τιμὴ κόστους δρχ. 25 κατ' ὄκάν	25.000
Εἰς Ἐμπορεύματα	
<u>Σάκχαρις</u>	
1000 ὄκ πρὸς δρχ. 25	25.000
————— 2 —————	
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις	
Καταβολὴ μεταφορικῶν	1.000
Εἰς Ταμεῖον	1.000
————— 3 —————	
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις	
Καταβολὴ μεταφορικῶν	1.500
Εἰς Β. Βασιλείου λογαριασμοῦ Τρχ. (1)	
Δι' ὅσα κατέβαλε	1.500

1. Πρόκειται περὶ τοῦ καλουμένου ἀλληλοχρέου λογαριασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀπεικονίζει τὰς συναλλαγὰς μᾶς μὲ ἓν πρόσωπον. Οὗτος δύναται νὰ εἶναι καὶ τοκοφόρος ὀνομαζόμενος ἀλληλόχρεος τοκοφόρος λογαριασμός. (Βλ. περὶ τούτου εἰδικὰς συγγραφὰς οἰκονομικῶν μαθηματικῶν. Ὁσάκις ὑπάρχουσιν ἀλληλόχρεοι λογαριασμοὶ ἀπαιτοῦνται καὶ συμφωνίαι. Πρὸς τοῦτο παρ' ἐκεῖνου τῶν δύο προσώπων τὸ ὅποιον ἔχει τὴν πρωτοβουλίαν (ἐὰν συναλλασσώμεθα μὲ Τράπεζαν τὴν πρωτοβουλίαν ἔχει ἡ Τράπεζα) θὰ σταλῆ ἀντίγραφον λογαριασμοῦ (extrait), οὗτινος τὸ ὑπόλοιπον δέον νὰ συμφωνῆ πρὸς ἐκεῖνον τῶν βιβλίων μᾶς. Ἐὰν συμφωνῆ, δι' ἐπιστολῆς βεβαιοῦται τὸ «καλῶς ἔχειν», ἄλλως ἀναζητεῖται τὸ λάθος τὸ ὅποιον δύναται νὰ προκύψῃ:

- α) Ἐὰν μᾶς ἐχρέωσε ὁ τρίτος καὶ ἡμεῖς δὲν τὸν ἐπιστώσαμεν.
 β) Ἐὰν μᾶς ἐπίστωσε ὁ τρίτος καὶ ἡμεῖς δὲν τὸν ἐχρεώσαμεν.
 γ) Ἐὰν ἐχρεώσαμεν τὸν τρίτον καὶ δὲν μᾶς ἐπίστωσε.

	4		
		30.000	
Εἰς Β. Βασιλείου λογαριασμοῦ Τεχ.			
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις			
Πώλησις 1000 ὄκ. σακχάρως πρὸς			30.000
δρχ. 30 τὴν ὄκάν			
	4		
		600	
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις			
Προμήθεια 2% ἐπὶ τῶν πωλήσεων (*)			600
Εἰς Β. Βασιλείου λογαριασμοῦ Τεχ.			
	4		
		1.900	
Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις			
Εἰς Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων			1.900
Προκύψαν κέρδος			
	5		
Ταμεῖον		27.900	
Τραπεζικὴ ἐπιταγὴ Τρ. Ἀθηνῶν			27.900
Εἰς Β. Βασιλείου λογαριασμοῦ Τεχ.			

Ἐάν δὲν εἶχον πωληθῆ ὄλα τὰ εἰς χεῖρας τοῦ Β. Βασιλείου ἔμπορεύματά μας, διὰ νὰ προσδιορισθῆ ἐν δεδομένη στιγμή τὸ προκύψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτιμηθῶσι τὰ ὑπόλοιπα ἀπώλητα ἔμπορεύματα καὶ τὸ προκύπτον ποσὸν νὰ συγκριθῆ πρὸς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις», ὅτε, ἐάν μὲν τοῦτο εἶναι μεγαλύτερον τῆς τιμῆς τῶν ἀπογραφέντων ἔχομεν ζημίαν, ἐάν δὲ εἶναι μικρότερον ἔχομεν κέρδος. Εἰς περιπτώσιν δὲ κατὰ τὴν ὁποῖαν ἔχομεν πιστωτικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις» τότε προκύπτει κέρδος ἴσον

δ) Ἐάν ἐπιστώσαμεν τὸν τρίτον καὶ δὲν μᾶς ἐχρέωσε.

Ἐφοῦ γίνῃ ἡ ἐξακριβώσις τοῦ λάθους καὶ εἰς ἡν περιπτώσιν τὸ λάθος ὀφείλεται εἰς ἡμᾶς διὰ καταλλήλου ἐγγραφῆς ἐπέρχεται ἡ συμφωνία μετὰ τοῦ ὑπολοίπου τῶν βιβλίων μας καὶ ἐκείνου τοῦ ἀντιγράφου. Ἐάν δὲ τὸ λάθος προέρχεται ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ μεθ' ἡμῶν συναλλασσομένου, ἐν προκειμένῳ τῆς Τραπεζῆς, τὴν διόρθωσιν θὰ ἐνεργήσῃ οὗτος, δηλαδὴ ἡ Τράπεζα.

1. Ἐφοῦ ἔχουσι πωληθῆ ὄλα τὰ εἰς χεῖρας τοῦ ἀντιπροσώπου μας ἔμπορεύματα τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ Τρίτοις» δεικνύει τὸ προκύψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα (Κέρδος ἢ Ζημίαν).

πρός το υπόλοιπον τουτο ηύξημένον κατά τὸ ποσὸν τῆς ἀπογραφῆς. Ἐὰν ἐπομένως ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα παρά τρίτοις» παρουσιάξῃ πιστώτικόν υπόλοιπον 20.000, ἡ δὲ ἀπογραφή παρουσιάξῃ ποσὸν ἀπωλήτων ἐμπορευμάτων εἰς χεῖρας τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας ἀξίας 5.000, τὸ προκοῦσαν κέρδος ἀνέρχεται εἰς δρχ. 25.000.

§ 51. *Προαγοραὶ καὶ προπωλήσεις ἐμπορευμάτων.* Πιλάκις με ταξὺ τῶν συμβαλλομένων συμφωνεῖται τὸ ἐξῆς :

1. Ὁ εἶς, καλούμενος προπωλητής, δέχεται νὰ παραδώσῃ ἐν τὸς ὠρισμένης προθεσμίας εἰς τὸν ἄλλον, καλούμενον προαγοραστήν, ὠρισμένην ποσότητα ἐμπορευμάτων ὧν ἡ τιμὴ καθορίζεται ἀπὸ τοῦδε

2. Συνήθως ὁ προπωλητής λαμβάνει παρά τοῦ προαγοραστοῦ μίαν προκαταβολήν.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας θὰ γίνωσιν αἱ ἀκόλουθοι ἐγγραφαί :

A'. Εἰς τὰ βιβλία τοῦ Προπωλητοῦ.

Διὰ νὰ ἀπεικονισθῇ ἡ σύμβασις θὰ χρεωθῇ εἰς λογαριασμός ὑπὸ τὸν τίτλον : «Προαγορασταί», ὅστις εἶναι προσωπικὸς λογαριασμός καὶ δεικνύει τὴν ἀπαιτήσιν ἣν ἔχομεν ἐπὶ τοῦ Α λόγῳ τῆς γενομένης συμβάσεως, καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Προπωλήσεις Ἐμπορευμάτων», ὅστις δεικνύει τὰς μελλοντικὰς πωλήσεις μας.

Διὰ τὴν λήψιν τῆς προκαταβολῆς θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ προαγοραστής εἰς τὸν λογαριασμόν «Προαγορασταί».

Ἄμα τῇ παραδόσει τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὸν προαγοραστήν θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Προπωλήσεις Ἐμπορευμάτων» καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός : «Ἐμπορεύματα» ἢ «Πωλήσεις».

Ἄμα δὲ τῇ καταβολῇ τοῦ ἀντιτίμου θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» μὲ τὸ καταβληθὲν ποσὸν πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Προαγορασταί».

B'. Εἰς τὰ βιβλία τοῦ Προαγοραστοῦ.

Διὰ νὰ ἀπεικονισθῇ ἡ σύμβασις θὰ χρεωθῇ εἰς λογαριασμός ὑπὸ τὸν τίτλον «Προαγοραὶ Ἐμπορευμάτων», πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Προπωληταὶ Ἐμπορευμάτων» μὲ δευτεροβάθμιον τὸ ὄνοματεπώνυμον τοῦ προπωλητοῦ.

Διὰ τὴν καταβολήν τῆς προκαταβολῆς θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Προπωληταὶ Ἐμπορευμάτων» πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον».

“Αμα τῇ παραλαβῇ τῶν ἐμπορευμάτων θά χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα» ἢ «Ἄγοραι» πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Προαγοραὶ Ἐμπορευμάτων».

Καὶ ἐπὶ τῇ καταβολῇ τῆς ἀξίας τῶν εἰς τὸν προπωλητὴν θά χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Προπωληταὶ Ἐμπορευμάτων» πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Τυμεῖον».

§ 52. Ἄγοραπωλησίαι ἐμπορευμάτων μέσῳ ἀνταποκριτῶν. Μέχρι τῆς στιγμῆς ἀνεφέραμεν τὰς περιπτώσεις ἀγορᾶς ἢ πωλήσεως ἐμπορευμάτων, τοῖς μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει.

Ἐπὶ τῇ ἀγορᾷ ὡς ἀνταποκριτῶν καθ’ ἃς συμφωνοῦνται μεταξὺ τοῦ πωλητοῦ καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ τὰ ἑξῆς :

1. Νὰ ἀποσταλῶσι τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὸν τόπον τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅστις διὰ τὴν ἀποστολὴν εἰς χεῖρας τοῦ τὴν φορτωτικὴν (βάσει τῆς ὁποίας καὶ θά παραλάβῃ τὰ ἐμπορεύματα), τὸ ἀσφαλιστήριον συμβόλαιον καὶ τὸ τιμολόγιον δέον :

2. Νὰ καταβάλῃ εἰς τὸν ἀνταποκριτὴν τοῦ πωλητοῦ, ὅστις κατὰ κανόνα εἶναι τὸ ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς μεθ’ ἧς οὗτος συναλλάσσεται, τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας θά γίνωσιν αἱ κάτωθι ἐγγραφαὶ :

Α'. Εἰς τὰ βιβλία τοῦ Πωλητοῦ.

1. Θά δημιουργηθῇ εἰς λογαριασμός διὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὸν ἀγοραστὸν ὀνομάζομεν «Φορτωτικαὶ πρὸς Εἰσπραξιν» καὶ τὸν χρεώνομεν, πιστώσει ἐνὸς ἄλλου λογαριασμοῦ ὅστις θά δείξῃ ὅτι τὰ φορτωτικὰ ταῦτα ἐγγραφα προορίζονται διὰ τὸν ἀγοραστὴν τῶν ἐμπορευμάτων. Ὁ τελευταῖος οὗτος λογαριασμός ὀνομάζεται «Δικαιούχοι Φορτωτικῶν πρὸς Εἰσπραξιν».

2. Θά χρεωθῇ ταυτοχρόνως ὁ ἀγοραστής εἰς τὸν λογαριασμόν «Χρεῶσται», πιστουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ἢ «Πωλήσεις». Διὰ τῆς ἐγγραφῆς ταύτης ἐμφανίζεται ἡ ἐξαγωγή τῶν ἐμπορευμάτων ἐκ τῆς ἀποθήκης τοῦ πωλητοῦ.

3. Εὐθὺς ὡς ἡ Τράπεζα γνωρίσῃ εἰς τὸν πωλητὴν ὅτι κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἀγοραστοῦ ἡ ἀξία τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ὅτι συνεπῶς οὗτος παρέλαβε τὰ φορτωτικὰ ἐγγραφα α) Θά χρεωθῇ ἡ Τράπεζα, διότι αὐτὴ πλέον ὀφείλει τὸ ποσὸν ὑπερ εἰσέπραξε παρά τοῦ ἀγοραστοῦ, εἰς τὸν τρεχούμενον λογαριασμόν «Τράπεζα...» καὶ β) θά πιστωθῇ ὁ λογαριασμός ὅστις δεικνύει τὴν παράδοσιν τῶν φορτωτικῶν ἐγγρά-

φων εις την Τράπεζαν, ἤτοι ὁ λογαριασμός «Φορτωτικαὶ πρὸς Εἴσπραξιν».

4. Ταυτοχρόνως ὁ ἀγοραστής, δεδομένου ὅτι παρέλαβε τὰ ἐμπορεύματα, θὰ χρεωθῆ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Δικαιούχοι Φορτωτικῶν πρὸς Εἴσπραξιν» καὶ θὰ πιστωθῆ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Χρεώσται», διότι δὲν ὀφείλει πλέον ἀφοῦ κατέβαλε εἰς τὴν Τράπεζαν τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων.

Παράδειγμα :

1 Μαρτίου. Πωλοῦμεν εἰς τὸν πελάτην μας Δ. Δημητρίου, ἔμπορον Γυθείου, 10.000 ὀκάδας σίτου πρὸς δρχ. 10 τὴν ὀκάν ὑπὸ τὸν ὄρον ὅτι ἡ φορτωτικὴ καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα θὰ παραδοθοῦν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Ἑποκαταστήματος τῆς Ἐμπορικῆς Τραπεζῆς Γυθείου ἀφοῦ καταβάλλῃ τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων, ἤτοι δρχ. 100.000.

1 Μαρτίου. Πρὸς τοῦτο παραδίδομεν τὴν φορτωτικὴν, τὸ τιμολόγιον κλπ. εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Τράπεζαν, μεθ' ἧς συναλλασσόμεθα, ἵνα τὰ ἀποστείλῃ πρὸς εἴσπραξιν εἰς τὸ Ἑποκατάστημά της Γυθείου.

5 Μαρτίου. Μᾶς εἰδοποιεῖ ἡ Ἐμπορικὴ Τράπεζα ὅτι ὁ Δ. Δημητρίου κατέβαλεν εἰς τὸ Ἑποκατάστημά της τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων καὶ παρέλαβε τὴν φορτωτικὴν καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα.

Ἐγγραφαί :

1 Μαρτίου	
Φορτωτικαὶ πρὸς Εἴσπραξιν	
<u>Ἐμπορικὴ Τράπεζα</u>	
Παράδοσις φορτωτικῆς, τιμολογ. κλπ.	100.000
Εἰς Δικαιούχους Φορτωτικῶν πρὸς Εἴσπραξιν	
<u>Δ. Δημητρίου</u>	
Ἀγοραστής τῶν ἐμπορευμάτων μας	100.000
1	
Χρεώσται	
<u>Δ. Δημητρίου</u>	100.000
Εἰς Ἐμπορεύματα	
<u>Σίτος</u>	
10 000 ὀκ. πρὸς δρχ. 10 ὡς τιμολ. Νῦ ...	100.000

_____ 5 _____	
Ἐμπορικὴ Τράπεζα	
Εἰσπραξίς παρ αὐτῆς τοῦ τιμολογίου μας Νο. . . .	100.000
Εἰς Φορτωτικὰς πρὸς Εἰσπραξίν	
Ἐμπορικὴ Τράπεζα	
Παράδοσις φορτωτικῆς, κλπ. εἰς ἀγοραστήν	100.000
_____ 5 _____	
Δικαιούχοι Φορτωτικῶν πρὸς εἰσπραξίν	
<u>Δ. Δημητρίου</u>	100.000
Εἰς Χρεώστας	
<u>Δ. Δημητρίου</u>	
Καταβολὴ παρ' αὐτοῦ τῆς ἀξίας τῶν Ἐμπορευμάτων	100.000

Β' Εἰς τὰ βιβλία τοῦ Ἀγοραστοῦ

Ὁ ἀγοραστής, συμφωνήσας νὰ παραλάβῃ τὰ ἐμπορεύματα ἐπὶ καταβολῇ τῆς ἀξίας των, δὲν ἔχει νὰ ἐνεργήσῃ εἰμὴ τὰς συνήθεις ἐγγραφάς.

Ἐν προκειμένῳ ὁ ἀγοραστής, ἀφοῦ κατέβαλεν εἰς τὴν Ἐμπορικὴν Τράπεζαν τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων ἀνερχομένην εἰς δρχ. 100.000 ἔλαβε παρ' αὐτῆς τὴν φορτωτικὴν, βάσει τῆς ὁποίας καὶ παρέλαβε τὰ ἐμπορεύματα. Ἡ ἐγγραφὴ δὲ ἦν ἐνήργησεν εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

Ἐμπορεύματα	
<u>Σίτος</u>	
10 000 ὀκάδες πρὸς δρχ. 10	100.000
Εἰς Ταμεῖον	100.000

§ 53. **Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων μας.** Ἐὰν δανεισθῶμεν διδόντες ὡς ἐνέχυρον ἐμπορεύματά μας θὰ ἐνεργήσωμεν τὰς κάτωθι ἐγγραφάς :

Ταμεῖον	
Εἰς Δάνεια ἐπ' Ἐνεχύρῳ Ἐμπορευμάτων	
<u>Α. Ἀνδρέου</u>	
Ληφθὲν δάνειον	

Διά της ανωτέρω έγγραφης εμφανίζεται τὸ ληφθὲν δάνειον. Δὲν ἀρκεῖ ὅμως τοῦτο· δεόν νά γίνῃ καὶ ἐγγραφή δι' ἧς νά ἐμφανισθῇ ἡ παράδοσις τοῦ ἐνεχύρου εἰς τὸν ἐνεχυροῦχον δανειστήν. Αὕτη εἶναι ἡ ἀκόλουθος :

Ἐμπορεύματα ἐπ' Ἐνεχύρω

Εἰς *Ἐμπορεύματα.*

Ὅταν γίνῃ ἡ ἐξόφλησις τοῦ δανείου καὶ ἡ ἐπιστροφή τοῦ ἐνεχύρου θά γίνουν ἀκριβῶς αἱ ἀντίθετοι ἐγγραφαί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

§ 54. *Γενικά περί λογιστικῶν ἐγγραφῶν εἰς ξένον νόμισμα.* Τὰ λογιστικά βιβλία τηροῦνται εἰς δραχμάς. Εἰς ἃς ὁμοῦς περιπτώσεις λαμβάνουσι χώραν συναλλαγῆς εἰς ξένον νόμισμα, αὗται δέον νὰ ἀπεικονισθῶσιν εἰς τὰ βιβλία τῆς Ἐπιχειρήσεως εἰς δραχμάς, χωρὶς νὰ ἀλλοιοῦται ὡς ἐκ τούτου ὁ χαρακτήρ καὶ ἡ οὐσία τῶν τοιούτων συναλλαγῶν.

Ἐὰν ἡ Ἐπιχειρήσις ἔχη εἰς τὴν κυριότητά της ξένα τραπεζογραμμάτια, ἐπιταγὰς τοῦ ἐξωτερικοῦ, χρυσὰ νομίσματα, χρυσὸν αὐτούσιον κλπ., ἢ ὁσάκις ἀποκτᾷ τοιαῦτα δι' ἀγορᾶς ἢ δι' ἀνταλλαγῆς ἢ διὰ δανείου ἢ καὶ ὁσάκις τὰ μεταβιβάζει λόγῳ πωλήσεως, ἀνταλλαγῆς ἢ δανείου, εἰς πάσας τὰς περιπτώσεις ταύτας θὰ ἐνεργηθῶσι λογιστικαὶ ἐγγραφαί. Τὸ περιεχόμενον δὲ τῶν ἐγγραφῶν τούτων εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ παρόντος κεφαλαίου.

Κατ' ἀρχὴν διακρίνομεν τὰς εἰς ξένον νόμισμα συναλλαγὰς εἰς δύο κατηγορίας, ἐκείνας εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ὁποίων ἡ διακύμανσις τῆς τιμῆς τοῦ ξένου νομίσματος ἐν σχέσει μὲ τὸ ἐγχώριον ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Ἐπιχειρήσεως δημιουργουμένου οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος, κέρδους ἢ ζημίας (ἀγοραπωλησία συναλλάγματος, ξένων τραπεζογραμμάτων, χρυσῶν νομισμάτων κλπ., ὡς ἐπίσης μετατροπὴ εἰς δραχμάς ἀπαιτήσεως ἢ ὑποχρεώσεως εἰς ξένον νόμισμα) καὶ ἐκείνας καθ' ἃς ἡ διακύμανσις τῆς τιμῆς τοῦ ξένου νομίσματος οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ἐπιχειρήσεως (δοσοληψίαι εἰς ξένον νόμισμα ἄνευ μεσολαβήσεως δραχμῶν, ὡς εἶναι ἡ χορήγησις καὶ ἐξόφλησις δανείου εἰς ὠρισμένον ξένον νόμισμα).

Τὸ ἐνδιαφέρον ἡμῶν κυρίως στρέφεται εἰς τὰς εἰς ξένον νόμισμα συναλλαγὰς καθ' ἃς ἡ διακύμανσις τῆς τιμῆς τοῦ ξένου νομίσματος ἔχει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς Ἐπιχειρήσεως.

Διὰ τὴν ἀπεικόνισιν τῶν τοιούτων εἰς ξένον νόμισμα συναλλαγῶν ὡς καὶ τοῦ προκύπτοντος ἐκ τῆς διακυμάνσεως τοῦ ξένου νο-

μίσματος οικονομικοῦ αποτελέσματος ὑπάρχουν δύο μέθοδοι. Ἡ μέθοδος τῆς τρεχούσης τιμῆς ἢ τοῦ εἰς δραχμὰς ἀντιτίμου τοῦ ξένου νομίσματος καὶ ἡ μέθοδος τοῦ λογιστικοῦ ἰσοτίμου.

§ 55. *Μέθοδος τοῦ εἰς δραχμὰς ἀντιτίμου τοῦ ξένου νομίσματος.* Κατ' αὐτὴν τὸ εἰς ξένον νόμισμα περιουσιακὸν στοιχεῖον ἢ ἢ εἰς ξένον νόμισμα ἀπαίτησις ἢ ὑποχρέωσις φέρεται εἰς χρέωσιν ἢ πίστωσιν τοῦ οἰκείου λογαριασμοῦ μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν τοῦ ξένου νομίσματος. Τοιοῦτοτρόπως, προκειμένου περὶ ἀγοραπωλησίας συναλλάγματος ἑξωτερικοῦ, δημιουργεῖται ὁ λογαριασμὸς «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», ὅστις λειτουργεῖ ὡς μικτὸς λογαριασμὸς χρεοῦμενος μὲ τὰ ποσὰ τῶν δραχμῶν τὰ διδόμενα διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ συναλλάγματος καὶ πιστούμενος μὲ τὰ ποσὰ τῶν δραχμῶν ἅτινα περιέχονται εἰς τὴν Ἐπιχείρησιν ἐκ τῆς διαθέσεως τοῦ συναλλάγματος.

Παράδειγμα :

1. Ἀγοράζομεν ἀγγλικά τραπεζογραμμάτια 1000 λιρῶν πρὸς 550 δραχμὰς τὴν ἀγγλικὴν λίραν, ἥτοι καταβάλλομεν δρχ. 550.000.

2. Πωλοῦμεν 400 ἀγγλικὰς λίρας πρὸς δρχ. 600 ἐκάστην, ἥτοι εἰσπράττομεν δρχ. 240.000.

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω θὰ γίνωσιν αἱ κάτωθι ἐγγραφαί :

————— 1 —————	
Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	
Ἀγορὰ £ 1000 πρὸς 550	550.000
Εἰς Ταμεῖον	550.000
————— 2 —————	
Ταμεῖον	
Εἰς Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	240.000
Πώλησις £ 400 πρὸς 600	240.000

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμὸς «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν (1) ἔχει ὡς ἑξῆς :

1. Ἐκαστος λογαριασμὸς εἰς ξένον νόμισμα εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν δεόν νὰ ἔχη ἐκτὸς τῶν ἄλλων στηλῶν τουλάχιστον ἀνά δύο στήλας ποσῶν εἰς τὴν χρέωσιν καὶ πίστωσιν, ἐξ ὧν αἱ μὲν ἐσωτερικαὶ θὰ χρησιμοποιῶνται διὰ τὴν ἀναγραφὴν τῶν ποσῶν τῶν ξένων νομισμάτων, αἱ δὲ ἐξωτερικαὶ

Συναλλάγμα 'Εξωτερικού

550.000	240.000
---------	---------

Διά να προσδιορισθῆ δὲ τὸ προκῶψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ συναλλάγματος δεόν νά γίνῃ ἀπογραφή τοῦ εἰς χεῖρας τῆς 'Επιχειρήσεως τοιοῦτου, ὅπερ ἐν προκειμένῳ εἶναι λίραι 'Αγγλίας 600. 'Εάν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ τρέχουσα τιμὴ ἐκάστης 'Αγγλικῆς λίρας εἶναι δρχ. 600, θά ληφθῆ διὰ τὴν ἀποτίμησιν ἡ τιμὴ ἀγορᾶς, ἧτοι δρχ. 550 κατὰ λίραν, ἧτις εἶναι ἡ μικροτέρα (!).

Τοιοιυτοτρόπως αἱ ἀπογαφεῖσαι 600 ἀγγλικαὶ λίραι ἀποτιμῶνται ἀντὶ δραχμῶν 330.000 (£ 600 πρὸς 550).

Δεδομένου ὅτι τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συναλλάγμα 'Εξωτερικοῦ» ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 310.000, τὸ δὲ ἀπογραφὲν συναλλάγμα ἔχει ἐκτιμηθῆ ἀντὶ δρχ. 330.000, ἔπεται ὅτι ἡ 'Επιχείρησις ἐπραγματοποίησε κέρδος 20.000 δραχμῶν καὶ πρὸς ἀπεικόνισίν του θά γίνῃ ἡ ἀκόλουθος ἐγγραφή:

<i>Συναλλάγμα 'Εξωτερικοῦ</i>	20.000
Εἰς <i>Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς</i>	
Προκῶψαν κέρδος ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ συναλλάγματος	20.000

διὰ τὸ εἰς δραχμὰς ἀντίτιμον.

'Εννοεῖται ὅτι εἰς ἄς περιπτώσεις ἡ 'Επιχείρησις συναλλάσσεται μὲ πολλὰ ξένα νομίσματα αἱ ἐσωτερικαὶ στήλαι θά εἶναι πολλαί, ὅσα καὶ τὰ ξένα νομίσματα.

'Εάν ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ 'Επιχείρησις ἐνεργεῖ ἀγοραπωλησίας ἀγγλικῶν λιρῶν, δολλαρίων καὶ γαλλικῶν φράγκων ὁ λογαριασμοὸς «Συναλλάγμα 'Εξωτερικοῦ» θά ἔχη ἐν τῷ Γενικῷ Καθολικῷ ὡς κατωτέρω:

Χρέωσις Πίστωσις

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Χρονο- λογία	Αἰτιολο- γία	ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ				Πίστωσις					
		£	\$	Frs	Δρχμ.	£	\$	Frs	Δρχμ.		

1. Διὰ τὴν ἀποτίμησιν τοῦ ἀπογραφέντος συναλλάγματος ἰσχύουσι τὰ αὐτὰ μὲ τὴν ἀποτίμησιν τῶν ἔμπορευμάτων.

λαγματική Διαφορά» με την προκύπτουσαν μεταξύ του λογιστικού Ισοτίμου και του ποσού των δραχμών αΐτινες περιήλθον εις την Ἐπιχείρησιν, ἐφ' ὅσον τοῦτο εἶναι μεγαλύτερον τοῦ λογιστικοῦ Ισοτίμου, διαφορὰν. Ἐάν ὁμως εἶναι μικρότερον, τότε ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματική Διαφορά» χρεοῦται μετὰ τὴν διαφορὰν.

Παράδειγματα καθ' ἃ λαμβάνονται ὡς λογιστικὸν Ισοτίμον τῆς ἀγγλικῆς λίρας δρχ. 375.

1. Πώλησις £ 400 πρὸς 600 δραχμὰς ἐκάστη
2. » » £ 400 » 340 » » »

Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

	240.000
<i>Ταμεῖον</i>	
Εἰς <i>Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ</i>	150.000
Πώλησις £ 400 πρὸς 375	90.000
» <i>Συναλλαγματικὴν Διαφορὰν</i>	

Εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

	136.000
<i>Ταμεῖον</i>	
<i>Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ</i>	14.000
Εἰς <i>Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ</i>	150.000

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω προκύπτει ὅτι ἡ βάση τῆς μεθόδου ταύτης εἶναι ὅτι ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» χρεοῦται καὶ πιστοῦται πάντοτε μετὰ τὴν τιμὴν τοῦ λογιστικοῦ Ισοτίμου.

Τὰ πλεονεκτήματα τὰ ὁποῖα παρουσιάζει ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» ἢ παντὸς λογαριασμοῦ τηρουμένου μετὰ λογιστικὸν Ισοτίμον διαιρούμενον διὰ τοῦ λογιστικοῦ Ισοτίμου δίδει τὸ ποσὸν τοῦ ξένου νομίσματος. Ἐάν ἐπομένως ὡς λογιστικὴ τιμὴ ἔχει ληφθῆ ἡ μονάς, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» θὰ δίδῃ αὐτομάτως καὶ τὸ ὑπόλοιπον ποσὸν τοῦ ξένου νομίσματος, καὶ τοῦτο διότι ὁ λογαριασμός τηρεῖται πάντοτε ἀμιγῆς, μὴ περιέχων καὶ ἀποτελέσματά τι.

β) Εἰς ἃς περιπτώσεις ἢ διακύμανσις τῆς τιμῆς τοῦ ξένου νομίσματος οὐδεμίαν ἀσκειῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς Ἐπιχειρήσεως (χορήγησις ἐ.π. δανείου εἰς ὠρισμένον συνάλλαγμα καὶ ἐξόφλησις εἰς τὸ αὐτὸ συνάλλαγμα) αἱ διάφοροι ἐγγραφαὶ γίνονται μετὰ τὸ λογιστικὸν Ισοτίμον ἄνευ ἀσκόπων μετα-

τροπών εις τὴν τρέχουσαν τιμὴν. Τοῦτο γίνεται κατανοητὸν διὰ τοῦ ἀκολουθοῦ παραδείγματος :

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α. 1. Ὁ Ἄ. Ἀνδρέου μᾶς δανεῖζει 100 λίρας Ἄγγλιας εἰς τραπεζογραμμάτια. 2. Δίδομεν εἰς τὸν Ἄ. Ἀνδρέου ἔναντι τῆς ὀφειλῆς μᾶς 20 λίρας. 3. Ἐξοφλοῦμεν τὸν Ἄ. Ἀνδρέου δίδοντες τὰς ὑπολοίπους 80 λίρας. (Λογιστικὴ τιμὴ ἄγγλικῆς λίρας δρχ. 375).

Ἐγγραφαί :

1		
	Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	
	£ 100 πρὸς 375	37.500
Εἰς	Πιστωτὰς εἰς Συνάλλαγμα	
	<u>Ἄ. Ἀνδρέου</u>	
	Δάνειον παρ' αὐτοῦ £ 100	37.500
2		
	Πιστωταὶ εἰς Συνάλλαγμα	
	<u>Ἄ. Ἀνδρέου</u>	
	Ἐναντι ὀφειλῆς μᾶς £ 20	7.500
Εἰς	Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	
	£ 20 πρὸς 375	7.500
3		
	Πιστωταὶ εἰς Συνάλλαγμα	
	<u>Ἄ. Ἀνδρέου</u>	
	Ἐξόφλησις τῆς ὀφειλῆς μᾶς £ 80	30.000
Εἰς	Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	
	£ 80 πρὸς 375	30.000

Διὰ τὴν προσδιορισθῆ δὲ τὸ προκῦψαν ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ συναλλάγματος οικονομικὸν ἀποτέλεσμα δέον νὰ γίνῃ ἀπογραφή τοῦ εἰς χεῖρας μᾶς τοιοῦτου, ὅπερ, ἐὰν λάβωμεν ὡς παράδειγμα ὅτι ἠγοράσθησαν λίραι Ἄγγλιας 1000 πρὸς 550 δρχ. ἐκάστη καὶ ὅτι ἐπωλήθησαν £ 400 πρὸς δρχ. 600 ἐκάστη, εἶναι ἐν προκειμένῳ λίραι Ἄγγλιας 600 πρὸς τιμὴν 550 ἐκάστη, ἤτοι ἔχομεν συνάλλαγμα ἀξίας δραχμῶν 330.000. Δεδομένου ὅτι ἐν τῇ πραγματικότητι οἱ δύο λογαριασμοί : «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» καὶ «Συναλλαγματικὴ Διαφορά» ἀποτελοῦν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν λογαριασμόν, πρὸς προσδιορι-

σμόν τοῦ προκύψαντος οικονομικοῦ ἀποτελέσματος θὰ προσθέσωμεν εἰς τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συναλλαγματική Διαφορά». Ἐφ' ὅσον δὲ ὁ λογαριασμὸς «Συναλλαγματική Διαφορά» παρουσιάζει πιστωτικὸν ὑπόλοιπον θὰ ἀφαιρέσωμεν τοῦτο ἀπὸ τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ».

Τὸ οὕτω προκύπτον ποσὸν θὰ συγκρίνωμεν πρὸς τὸ ἀπογραφὲν συνάλλαγμα, ὅτε, ἐάν τὸ ἀπογραφὲν καὶ ἀποτιμηθὲν συνάλλαγμα εἶναι μικρότερον του, θὰ ἔχωμεν ζημίαν καὶ θὰ γίνῃ ἡ ἔγγραφὴ:

Ζημία ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς
Εἰς *Συναλλαγματικὴν Διαφορὰν*

Ἐάν δὲ εἶναι μεγαλύτερον του θὰ ἔχωμεν κέρδος καὶ θὰ γίνῃ ἡ ἔγγραφὴ :

Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ (¹)
Εἰς *Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς*

Π α ρ α δ ε ἰ γ μ α τ α :

Α) Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ λογαριασμοὶ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» καὶ «Συναλλαγματική Διαφορά» ἐμφανίζονται ὡς κάτωθι :

Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ
375.000	175.000
225.000	85.000
	90.000

καὶ ὅτι γενομένης ἀπογραφῆς εὑρέθησαν £ 600 πρὸς 550 δρχ. ἐκάστη ἥτοι συνάλλαγμα ἀξίας 330.000.

Συμφώνως μὲ τὰ ἀνωτέρω τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συναλλαγματική Διαφορά» θὰ προστεθῇ εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», ὅτε προκύπτει ποσὸν δραχμῶν 310.000 (225.000+85.000). Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ συγκρίνωμεν πρὸς τὸ ἀπογραφὲν συνάλλαγμα, ὅπερ ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀξίας 330 000.

1. Ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ θὰ χρεώσωμεν ἢ θὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», διότι οὕτω θὰ κατεστρέφετο ἡ ἀξία τῆς μεθόδου τοῦ λογιστικοῦ ἰσοτίμου. Πάντοτε εἰς τὰς περιπτώσεις ταύτας κινούμεν τὸν λογαριασμὸν «Συναλλαγματική Διαφορά», ὅστις εἶναι μικτὸς λογαριασμὸς περιέχων καὶ τὸ ἐκ τῆς συναλλαγματικῆς διακυμάνσεως ἀποτέλεσμα.

Ἐκ τῆς συγκρίσεως ταύτης προκύπτει ὅτι ἔχομεν κέρδος 20.000, ἀπεικονιζόμενον διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

<i>Συναλλαγματική Διαφορά</i>	20.000
Εἰς <i>Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς</i>	
Προκύψας κέρδος ἐκ τῆς ἀγοραπωλησίας τοῦ συν/τος.	20.000

Β) Ἐάν οἱ λογαριασμοὶ παρουσιάζονται ὡς κάτωθι :

<u>Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ</u>	<u>Συναλλαγματική Διαφορά</u>
375.000 150.000	175.000 25.000

ἦτοι ἂν οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι παρουσιάζουν τὰ ἑξῆς ὑπόλοιπα :

<u>Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ</u>	<u>Συναλλαγματική Διαφορά</u>
225.000	150.000

συμφώνως μὲ τὰ ἀνωτέρω, τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συναλλαγματική διαφορά» θὰ προστεθῆ εἰς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», ὅτε προκύπτει ποσὸν δραχμῶν 375.000 (225.000 + 150.000). Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ συγκρίνωμεν πρὸς τὸ ἀπογραφὲν συνάλλαγμα, ὅπερ ἐν προκειμένῳ εἶναι ἀξίας 330.000, ὅτε καὶ θὰ ἔχωμεν ζημίαν 45.000, ἀπεικονιζομένην διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

<i>Ζημία ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς</i>	
Προκύψασα ζημία	45.000
Εἰς <i>Συναλλαγματικὴν Διαφορὰν</i>	45.000

Παράδειγμα γενικὸν (Κατὰ τὰς δύο μεθόδους) :

Μαρτίου 1. Ἀγοράζομεν £ 1000 πρὸς δρχ. 550 ἑκάστην καὶ \$ 1000 πρὸς δρχ. 140 ἑκαστον.

Μαρτίου 2. Πωλοῦμεν £ 400 πρὸς δρχ. 600 ἑκάστην καὶ \$ 300 πρὸς δρχ. 135 ἑκαστον.

» 31. Ζητεῖται νὰ καταρτισθῶσιν αἱ σχετικαὶ ἡμερολογιακαὶ ἐγγραφαὶ καὶ κατὰ τὰς δύο μεθόδους καὶ νὰ προσδιορισθῆ τὸ προκύψαν ἐκ τῶν ὡς ἄνω πράξεων οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι :

- α) αἱ ἀπογραφεῖσαι £ 600 ἀπετιμήθησαν πρὸς δρχ. 550 ἑκάστη = δρχ. 330.000
- β) τὰ ἀπογραφέντα \$ 700 ἀπετιμήθησαν πρὸς δρχ. 135 ἑκαστον = δρχ. 94.500

Ἦτοι ἀξία ἀπογραφέντος συναλλάγματος = δρχ. 424.500

και γ) τὸ λογιστικὸν ἰσοτίμον τῆς ἀγγλικῆς λίρας εἶναι δρχ. 375 καὶ τοῦ δολλαρίου δρχ. 75.

Α'. Μέθοδος τῆς τρεχούσης τιμῆς

Μαρτίου 1			
Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ			
	£ 1000 πρὸς 550	550.000	
	\$ 1000 πρὸς 140	140.000	690.000
Εἰς Ταμείον			690.000
2			
Ταμείον			
			280.500
Εἰς Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ			
	£ 400 πρὸς 600	240.000	
	\$ 300 πρὸς 135	40.500	280.500
31			
Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ			15.000
Εἰς Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς			
Προκῦψαν κέρδος			15.000

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» ἔχει εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν ὡς κατωτέρω :

Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	
690.000	280.500
15.000	
424.500	

ἥτοι παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον 424.500, ἴσον πρὸς τὸ ἀπογραφέν συνάλλαγμα.

Β'. Μέθοδος τοῦ λογιστικοῦ ἰσοτίμου

Μαρτίου 1			
Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ			
	£ 1000 πρὸς 375	375.000	
	\$ 1000 πρὸς 75	75.000	450.000
Εἰς Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ			240.000
Εἰς Ταμείον			690.000

	2	
<i>Ταμείον</i>		280 500
Είς <i>Συνάλλαγμα *Εξωτερικοῦ</i>		
£ 400 πρὸς 375	150.000	
\$ 300 πρὸς 75	<u>22.500</u>	172 500
» <i>Συναλλαγματικὴν Διαφορὰν</i>		108.000
	31	
<i>Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ</i>		15.000
Είς <i>Κέρδη ἐκ Συναλλαγματικῆς διαφορᾶς</i>		
Προκῦψαν κέρδος		15.000

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν οἱ λογαριασμοὶ «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» καὶ «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» ἔχουν εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν ὡς κατωτέρω :

Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ	Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ
450.000	240.000
<u>172.500</u>	<u>15.000</u>
277.500	<u>147.000</u>

Δηλαδή ὁ μὲν λογαριασμὸς «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον δρχ. 277.500, ὁ δὲ λογαριασμὸς «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον δρχ. 147.000, ἦτοι καὶ οἱ δύο μαζὶ ἀθροιζόμενοι μᾶς δίδουσι σύνολον δρχ. 424.500 (277.500+147.000), ἴσον πρὸς τὸ ἀπογραφέν συνάλλαγμα :

£ 600 πρὸς 550=330 000
\$ 700 πρὸς 135= 94.500   424.500.

§ 57. *Ἀγορὰ ἐμπορευμάτων εἰς Συνάλλαγμα.* Ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα» κατ' ἀρχὴν τηρεῖται εἰς δραχμάς.

Ὅσάκις ὁμῶς ἀγοράζωμεν τὰ ἐμπορεύματα ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ ὀφείλωμεν τὴν ἀξίαν των εἰς ξένον νόμισμα, ὅπερ ἀγοραζόμενον θὰ ἐμβάσωμεν εἰς τὸν πωλητὴν, ἢ καὶ ἀκόμη ὁσάκις ἔχωμεν ἀγοράσει τὰ ἐμπορεύματα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἀλλ' ἔχωμεν συμφωνήσει τὴν ἀξίαν των εἰς ὠρισμένον ξένον νόμισμα ὅπερ δέον νὰ ἀγοράσωμεν καὶ νὰ καταβάλωμεν πρὸς ἐξόφλησιν εἰς τὸν πωλητὴν, ἐπιβάλλεται ἡ τήρησις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα εἰς Συνάλλαγμα»

διότι, ἐφ' ὅσον δὲν ἔχομεν ἐξοφλήσει τὸν εἰς συνάλλαγμα δανειστήν μας, δὲν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ προσδιορίσωμεν τὸ κόστος τῶν ἐμπορευμάτων τούτων, δεδομένου ἢ τιμῆ εἰς ἣν θὰ ἀγορασθῆ τὸ συνάλλαγμα τὸ προοριζόμενον νὰ σταλῆ εἰς τὸν δανειστήν θὰ ἔχη ἐπίδρασιν ἐπ' αὐτοῦ.

Πρὸς τοῦτο δημιουργεῖται ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα εἰς Συν/μα», ὅστις θὰ χρεωθῆ κατὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων μὲ τὸ λογιστικὸν ἰσότιμον, πιστωμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταὶ εἰς Συν/μα». Κατὰ τὴν πώλησιν δὲ τῶν ἐμπορευμάτων, δεδομένου ὅτι εἰσεπράχθησαν δραχμαί, θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» μὲ τὸ σύνολον αὐτῶν καὶ θὰ πιστωθῶν :

α) Ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα εἰς Συν/μα» μὲ τὸ λογιστικὸν ἰσότιμον καὶ

β) Ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» μὲ τὴν προκύπτουσαν μεταξὺ τοῦ εἰς δραχμάς ἀντιτίμου τῶν ἐμπορευμάτων καὶ τοῦ λογιστικοῦ ἰσοτίμου διαφορὰν.

Κατὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ἀπαιτουμένου συναλλάγματος δι' ἐξοφλήσιν τοῦ δανειστοῦ θὰ χρεωθοῦν ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» μὲ τὸ λογιστικὸν ἰσότιμον τῶν ἀγοραζομένων ξένων νομισμάτων καὶ ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» μὲ τὴν μεταξὺ λογιστικοῦ ἰσοτίμου καὶ τρεχούσης τιμῆς διαφορὰν καὶ θὰ πιστωθῆ μὲ τὸ σύνολον ὁ λογαριασμός «Ταμείον». Ταυτοχρόνως θὰ χρεωθῆ μὲ τὸ σύνολον ὁ λογαριασμός «Πιστωταὶ εἰς Συν/μα» καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» (1) μὲ τὸ λογιστικὸν ἰσότιμον.

Δεδομένου δὲ ὅτι τὸ συνάλλαγμα εὐθὺς ὡς ἠγοράσθη ἀπεστάλη εἰς τὸν δανειστήν, ἐν προκειμένῳ ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» εἶναι ἀποτελεσματικὸς, δεικνύων τὴν ἐκ τοῦ συναλλάγματος προκύψασαν ζημίαν ἢ τὸ προκύψαν κέρδος, καὶ δεόν νὰ μεταφερθῆ εἰς τὸν οἰκεῖον λ/σμόν τοῦ ἐμπορεύματος τοῦ ἀγορασθέντος εἰς συνάλλαγμα, διὰ νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ κόστος τούτου.

Οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ παρατηρηθῆ τὸ περίεργον φαινόμενον, τὸ ἐκ τοῦ ἐμπορεύματος κέρδος νὰ ἀπορροφηθῆ ἐκ τῆς συναλλαγματικῆς διαφορᾶς καὶ τελικῶς μάλιστα νὰ προκύψῃ καὶ ζημία, καίτοι

1. Δύναται καὶ νὰ μὴ χρησιμοποιηθῆ ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», δεδομένου ὅτι πρόκειται νὰ ἐξισωθῆ ἀμέσως. Ἐν τιοιαύτῃ περιπτώσει θὰ γίνῃ ἀπ' εὐθείας ἡ ἐγγραφή :

Πιστωταὶ εἰς Συνάλλαγμα (μὲ λογιστικὸν ἰσότιμον)

Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ

Εἰς *Ταμείον* (μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν).

τά έμπορεύματα έπωλήθησαν με κέρδος, διότι τό άπαιτηθέν συνάλλαγμα ήγοράσθη εις πολύ ύψηλήν τιμήν.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α :

1) 'Αγοράζομεν από τόν έν 'Αθήναις άντιπρόσωπον τών αύτοκινήτων Ford έν φορτηγόν αύτοκίνητον 5 τόννων άξιας \$ 1000.

2) Πωλοϋμεν τοϋτο μετρητοίς άντι 195.000 δραχμών. (Τήν ήμέραν τής πωλήσεως ή τιμή τοϋ δολλαρίου ήτο δρχ. 150, ήτοι αί 195.000 δραχμών άντεστοίχουν πρός 1300 δολάρια. Είχομεν δηλαδή πραγματοποιήσει κατά τόν χρόνον τής πωλήσεως τοϋ αύτοκινήτου κέρδος \$ 300).

3) 'Αγοράζομεν τά άνάγκαιοϋντα πρός έξόφλησιν τοϋ άντιπρόσωπου \$ 1000 πρός δραχμάς 175 έκαστον.

(Λογιστικόν Ισότιμον έκάστου δολλαρίου δρχ. 75).

'Εγγραφαί :

1	
<i>Έμπορεύματα εις Συνάλλαγμα</i>	
'Αγορά ένός φορτηγοϋ αύτοκινήτου 5 τόν. \$ 1000 πρός 75	75.000
Εις <i>Πιστωτάς εις Συνάλλαγμα</i>	
\$ 1000 πρός 75	75.000

2	
<i>Ταμείον</i>	195.000
Εις <i>Έμπορεύματα εις Συνάλλαγμα</i>	
\$ 1000 πρός 75	75.000
» <i>Κέρδη έξ Έμπορευμάτων</i>	
\$ 300 πρός 150	45.000
» <i>Συναλλαγματικήν Διαφοράν</i>	
Πώλησις τοϋ αύτοκινήτου μετρητοίς	75.000

3	
<i>Πιστωται εις Συνάλλαγμα</i>	
'Εξόφλησις τοϋ 'Αντιπρόσωπου	
Δολλ. 1000	75.000
<i>Συναλλαγματική Διαφορά</i>	100.000
Εις <i>Ταμείον</i>	175.000

Οι λογαριασμοί οϋτοι μεταφερόμενοι εις τό Καθολικόν θα έχουν ώς κατωτέρω :

<u>Ἐμπορεύματα εἰς Συν/μα</u>		<u>Πιστωταὶ εἰς Συνάλλαγμα</u>	
<u>75.000</u>	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>	<u>75.000</u>
<u>Ταμείον</u>			
195.000		175.000	
<u>Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</u>		<u>Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ</u>	
45.000		100.000	75.000

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν προκύπτει ὅτι τὸ ἐξ ἔμπορευμάτων κέρδος 45 000 μειοῦται κατὰ 25.000. (Ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ»⁽¹⁾ καθ' ὅσον τὸ συνάλλαγμα δὲν ἠγοράσθη κατὰ τὸν χρόνον τῆς πωλήσεως τοῦ ἔμπορευματος, ὅτε ἕκαστον δολλάριον ἐτιμᾶτο 150 δραχμάς, ἀλλὰ μεταγενεστέρως, ὅτε τὸ δολλάριον ὑπερετιμήθη εἰς δρχ. 175 ἕκαστον).

Πρὸς τοῦτο θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

<i>Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>	25.000
<i>Εἰς Συναλλαγματικὴν Διαφορὰν</i>	25.000

Ἡ μεταφορὰ τοῦ ἐκ τοῦ συναλλάγματος ἀποτελέσματος εἰς τὸν λ/σμόν «Κέρδη ἐξ ἔμπορευμάτων» ἐγένετο διότι ἡ ἀγοραπωλησία τοῦ συναλλάγματος ἐγένετο χάριν τῆς ἀγορᾶς τῶν ἔμπορευμάτων.

Οἱ λογαριασμοὶ ἐν τούτοις οἱ ἀντιπροσωπεύοντες ξένα νομίσματα εἰς μίαν ἐπιχείρησιν, ἰδίᾳ εἰς Τράπεζαν, δὲν εἶναι μόνον εἰς, ὁ λογαριασμός «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ», ἀλλὰ πολλοί, διὰ τοῦτο

1. Μὴ ὑπάρχοντος συναλλάγματος ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» δεικνύει τὸ προκῦψαν ἐκ τῆς διακυμάνσεως τοῦ συναλλάγματος ἀποτέλεσμα. Ἐν προκειμένῳ εἶναι ζημία 25.000, ἀφοῦ ὁ λογαριασμός «Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ» παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον 25.000.

πρός εύρεσιν τοῦ προκύπτοντος ἀποτελέσματος, καταρτίζεται κατὰστασις (1) ἔχουσα οὕτω :

Λογαριασμοὶ εἰς Συνάλλαγμα	Ἐπίλοιπα λογαριασμῶν (Λογιστικῶν Ἰσοτίμων)		Ἀποτίμησις στοιχείων	
	Χρεωστικά	Πιστωτικά	Ἐνεργητικῶν	Παθητικῶν
Ταμείων ξένων Τραπεζογραμμάτων	400.000		540.000	
Ἐπιταγαὶ ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ	200.000		270.000	
Προεξοφλήσεις εἰς Συνάλλαγμα	100.000		135.000	
Δάνεια ἐπ' ἐνεχυρῶν ἐμ/των εἰς Συν/μα	800.000		1.080.000	
Καταθέσεις ἐν ὄψει εἰς Συνάλλαγμα		1.000.000		1.350.000
Ἐπιταγαὶ πρὸς Πληρωμὴν εἰς Συν/μα		50.000		65.000
	1.500.000	1.050.000	2.025.000	1.415.000

Συμφώνως πρὸς τὴν κατάστασιν ταύτην τὰ ὑπόλοιπα τῶν λογιστικῶν ἰσοτίμων ἀνέρχονται εἰς δρχ. 450.000 (1.500.000 — 1.050.000), τὰ ὑπόλοιπα τῆς ἀποτιμήσεως εἰς δρχ. 610.000 (2.025.000 — 1.415.000).

Ἐὰν τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ «Συναλλαγματικαὶ Διαφοραὶ» παρουσιάζει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον δρχ. 50.000, θὰ προκύψῃ κέρδος δρχ. 110.000 (450.000 ὑπόλοιπον λογιστικῶν ἰσοτίμων + 50.000 ὑπόλοιπον Συναλλαγματικῆς Διαφορᾶς — [μείων] ὑπόλοιπον ἀποτιμήσεως δρχ. 610.000), ὅτε θὰ γίνῃ ἡ ἔγγραφὴ :

Συναλλαγματικαὶ Διαφοραὶ	110.000	
Εἰς Κέρδη ἐκ Συναλλάγματος		110.000

Ὅταν ἡ ἐπιχείρησις τηρῇ λογαριασμοὺς εἰς συνάλλαγμα καὶ εἰς χρυσὸν τὸ Ἡμερολόγιον, ἐρειδόμενον ἐπὶ τῆς τριπλῆς νομισματικῆς βάσεως τῶν λογαριασμῶν, διαιρεῖται εἰς τρεῖς στήλας : χρυσοῦ, συναλλάγματος καὶ δραχμῶν, κατὰ χρέωσιν καὶ πίστωσιν.

1. Πρόκειται περὶ καταστάσεως Τραπεζῆς.

Θά ἔχη δηλαδή τὸ συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον τὴν ἑξῆς γραμμογράφησιν :

Λ/σμοὶ ἰσοτίμου Χρυσοῦ	Λ/σμοὶ ἰσοτίμου Συν/τος	Δραχμαὶ	Χῶρος διπλογραφικῆς ἐγγραφῆς	Λ/σμοὶ ἰσοτίμου Χρυσοῦ	Λ/σμοὶ ἰσοτίμου Συν/τος	Δραχμαὶ

Δεδομένου ὅτι τὸ κύσιῶδες εἰς τὰς εἰς συνάλλαγμα καὶ αὐτούσιον χρυσὸν ἐγγραφὰς εἶναι τὸ εἶδος καὶ τὸ ποσὸν τοῦ ξένου νομίσματος, τὸ δὲ συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον δὲν ἐξασφαλίζει τὴν συμφωνίαν εἰ μὴ μόνον κατὰ τὸ λογιστικὸν αὐτῶν ἰσοτίμων, λειτουργεῖ ἐκ παραλλήλου «Εἰδικὸν Ἡμερολόγιον Συναλλάγματος» καὶ «Εἰδικὸν Ἡμερολόγιον χρυσοῦ αὐτουσίου». Εἰς τὰ βιβλία ταῦτα ἀναγράφονται ἡ ἡμερομηνία, ὁ χρεούμενος καὶ πιστούμενος λογαριασμός καὶ εἰς ἐπὶ τούτῳ στήλας τὰ ξένα νομίσματα κατ' εἶδος καὶ ποσὸν ὡς καὶ λογιστικὸν ἰσοτίμον. Ἡ ἀκρίβεια τῶν εἰς ξένον νόμισμα ποσῶν ἐλέγχεται διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ἀθροισμάτων αὐτῶν ἐπὶ τὸ οἰκεῖον λογιστικὸν ἰσοτίμον, τὸ ἄθροισμα δὲ τῶν ἐξευρισκομένων λογιστικῶν ἰσοτίμων δεόν νὰ ἰσοῦται πρὸς τὸ ἄθροισμα τῆς στήλης λογιστικοῦ ἰσοτίμου τοῦ συγκεντρωτικοῦ Ἡμερολογίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

§ 58. *Έννοια και κατηγορία τών λογαριασμών τάξεως.* Διά τοῦ ὄρου «Λογαριασμοί τάξεως» νοεῖται μία νέα κατηγορία λογαριασμών, ἣτις δέν ἀπεικονίζει οὔτε τήν περιουσίαν τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ ἐκμεταλλεύσεως οὔτε τὰς πηγὰς προελεύσεως αὐτῆς, ἀλλά τηρεῖται χάριν τάξεως, ἐξ οὗ καί ἡ ὀνομασία τών. Λογαριασμοὺς τάξεως συγκεκριμένως δημιουργοῦμεν ὡσάκις θέλομεν νά ἀπεικονίσωμεν :

α) Τὰ εἰς χεῖρας μας ξένα κατὰ κυριότητα, μὴ ρευστὰ (!) (μὴ μετρητὰ) περιουσιακὰ στοιχεῖα (π.χ. φύλαξις ἐν τῷ χρηματοκιβωτίῳ μας μετοχῶν ἀνηκουσῶν εἰς τρίτους).

β) Τὰ ὄρια ἐντὸς τῶν ὁποίων δύνανται νά δημιουργηθῶσι δικαιώματα ἢ ὑποχρεώσεις (π.χ. πρόθεσις ἀνοίγματος πιστώσεως ὑπὲρ τρίτων) καί

γ) ἀπλᾶς πληροφορίας.

Ὡς ἐκ τούτου οἱ λογαριασμοὶ τάξεως εἶναι τριῶν κατηγοριῶν.

§ 59. *Ἰδιότητες τῶν λογαριασμών τάξεως τῆς πρώτης κατηγορίας.* (Διαχειρίσις ἀλλοτρίων κινητῶν, μὴ ρευστῶν, πραγμάτων). Οἱ λογαριασμοὶ τάξεως τῆς πρώτης κατηγορίας ἔχουσι τὰς ἐξῆς ιδιότητας :

α) Ἐμφανίζονται ἀνά ζεῦγος

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α. Ὁ Α μᾶς παραδίδει πρὸς πώλησιν δύο μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς. Θὰ χρεωθῆ ἐν προκειμένῳ εἰς λογαριασμόν : «Ἄξιαι τρίτων πρὸς πώλησιν» καί θὰ πιστωθῆ ἕτερος : «Δικαιοῦχοι ἀξίων πρὸς πώλησιν». Καί οἱ δύο εἶναι λογαριασμοὶ τάξεως. Διὰ τοῦτο δέν δυνάμεθα νά χρεώσωμεν τὸν πρῶτον λογαριασμόν

1. Ὅταν μᾶς παραδοθῶν ὑπὸ τρίτων μετρητὰ πρὸς φύλαξιν δέν θὰ δημιουργηθῶν λογαριασμοὶ τάξεως ἀλλὰ θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» καί θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Πιστώται» ἢ ἄλλος λογαριασμός ὑποχρεώσεως.

«Άξιαί Τρίτων πρὸς Πώλησιν» καὶ νὰ πιστώσωμεν ἐ. π. τὸν λογαριασμὸν «Πιστωταί», ὅστις εἶναι λογαριασμὸς ξένου κεφαλαίου καὶ οὐχὶ τάξεως, ἀλλὰ ὑποχρεωτικῶς θὰ δημιουργήσωμεν ἕνα ἄλλον λογαριασμὸν τῆς εἰς εἶδος ὑποχρέωσης, ὅστις εἶναι λογαριασμὸς τάξεως. Ὡστε ἀποκλείεται ἡ χρέωσις λογαριασμοῦ τάξεως καὶ ἡ πιστῶσις λογαριασμοῦ Παθητικοῦ ἢ καὶ τὸ ἀντίθετον, ἡ πιστῶσις, δηλ. λογαριασμοῦ τάξεως καὶ ἡ χρέωσις λογαριασμοῦ τοῦ Ἐνεργητικοῦ, ἀλλὰ πάντοτε, ὅταν χρεοῦται λογαριασμὸς τάξεως, θὰ πιστοῦται ἐπίσης λογαριασμὸς τάξεως.

β) Κινοῦνται ἀμοιβαίως, ἤτοι κινοῦνται μεταξύ των. Ἡ ἰδιότης αὕτη εἶναι συνέπεια τῆς πρώτης ἰδιότητός των.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : Ὁ Α μᾶς δίδει ἐντολὴν νὰ πωλήσωμεν διὰ λογαριασμὸν τοῦ τὰς δύο μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, ἅς πράγματι πωλοῦμεν πρὸς 60.000 ἑκάστην.

Ἐν προκειμένῳ δὲν δυνάμεθα νὰ χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ταμεῖον» καὶ νὰ πιστώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Άξιαί Τρίτων πρὸς Πώλησιν», διότι ὁ πρῶτος εἶναι λογαριασμὸς Περιουσίας, ἐνῶ ὁ δεύτερος εἶναι λογαριασμὸς τάξεως. Κατ' ἀνάγκην θὰ κινηθῶσιν ἀμοιβαίως οἱ λογαριασμοὶ τάξεως. Θὰ χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Δικαιούχοι Ἄξιων πρὸς Πώλησιν» καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Άξιαί Τρίτων πρὸς Πώλησιν». Θὰ ἐπακολουθήσῃ δὲ χρέωσις τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» καὶ πιστῶσις τοῦ λογαριασμοῦ «Πιστωταί». Διὰ τῆς πρώτης ἐγγραφῆς τῆς χρεοπιστώσεως τῶν λογαριασμῶν τάξεως ἐνεφανίσθη τὸ γεγονός τῆς ἐκποιήσεως συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ἐπαύσαμεν νὰ ἔχωμεν πλέον εἰς χεῖρας μας μετοχὰς τοῦ Α, διὰ τῆς δευτέρας ἐμφανίζεται ἡ εἰς χρήμα πλέον ὑποχρέωσις μας πρὸς τὸν Α.

γ) Ὁ εἰς λογαριασμὸς τάξεως δύναται νὰ ἀναλυθῆ εἰς πλείονας.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α : Ἐστω ὅτι τὴν ὡς ἄνω πώλησιν τῶν δύο μετοχῶν τοῦ Α ἐνηργήσαμεν ὡς ἑξῆς: Μίαν μέσῳ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς καὶ μίαν ἀπ' εὐθείας ἡμεῖς. Διὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν θὰ γίνῃ κατ' ἀρχὰς ἐγγραφὴ ἵνα δείξωμεν ὅτι ἡ μία μετοχὴ παρεδόθη εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν. Πρὸς τοῦτο θὰ χρεωθῆ εἰς λογαριασμὸς τάξεως «Άξιαί Τρίτων παρὰ Τρίτοις πρὸς Πώλησιν» καὶ θὰ πιστωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Άξιαί Τρίτων πρὸς Πώλησιν». Αἱ δύο μετοχαὶ τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς αἰ ἀνήκουσαι εἰς τὸν Α κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν ἐμφανίζονται εἰς δύο λογαριασμοὺς τάξεως: 1) «Άξιαί Τρίτων πρὸς Πώλησιν», ὅστις ἐμφανίζει τὴν εἰς χεῖρας μας μίαν μετοχὴν τοῦ Α, καὶ «Άξιαί Τρίτων παρὰ Τρίτοις πρὸς Πώλησιν», ὅστις

ἀπεικονίζει τὴν παραδοθεῖσαν μετοχὴν τοῦ Α εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν πρὸς πώλησιν. Ἡ ὑποχρέωσις μας δὲ πρὸς τὸν Α ἐξακολουθεῖ νὰ ἐμφανίζεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Δικαιοῦχοι Ἄξιων πρὸς Πώλησιν» καὶ μὲ ποσὸν ὄπερ ἴσοῦται πρὸς τὸ ἄθροισμα τῆς ἀξίας τῶν δύο μετοχῶν, ἤτοι μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ποσῶν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἄξια Τρίτων παρὰ Τρίτοις πρὸς Πώλησιν» καὶ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἄξια Τρίτων πρὸς Πώλησιν».

δ) Ἡ τιμὴ δύνανται νὰ εἶναι συμβατικὴ.

Οἱ χρεωστικοὶ λογαριασμοὶ τάξεως τῆς κατηγορίας ταύτης ἐμφανίζουσι ξένα κατὰ κυριότητα πράγματα, μὴ ρευστά, ἐνῶ οἱ πιστωτικοὶ ἐμφανίζουσιν ὑποχρεώσεις εἰς εἶδος. Κατ' ἀρχὴν ὄθεν ὑποχρεούμεθα ἀπέναντι τῶν δικαιούχων νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς αὐτοὺς αὐτούσια τὰ πράγματα ἅτινα ἐλάβομεν παρ' αὐτῶν, ἐκτός ἂν ἐν τῷ μεταξύ λάβωμεν ἄλλην ὠρισμένην ἐντολήν. Ὑποχρεούμεθα ὄθεν νὰ ἐπιστρέψωμεν τὰ πράγματα καὶ οὐχὶ τὸ ἀντίτιμον τῶν πραγμάτων. Εἰς τὸ προηγούμενον παράδειγμα ὑποχρεούμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Α, ὅταν μᾶς τὸ ζητήσῃ, τὰς δύο μετοχὰς του. Ὡς ἐκ τούτου εἴτε χρεώσωμεν τὸν λογαριασμὸν «Ἄξια Τρίτων πρὸς Πώλησιν» μὲ 55.000 κατὰ μετοχὴν (τιμὴ χρηματιστηρίου) εἴτε μὲ μίαν δραχμὴν κατὰ μετοχὴν πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Δικαιοῦχοι Ἄξιων πρὸς Πώλησιν», εἶναι τὸ αὐτό, διότι ἂν ἀπολέσωμεν τὰς μετοχὰς ὀφειλομέν νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν Α οὐχὶ δραχμὰς ἀλλὰ δύο μετοχὰς τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς, τὰς ὁποίας καὶ θὰ ἀγοράσωμεν.

Εἰθισταί, προκειμένου περὶ τίτλων γενικῶς, νὰ ἀπεικονίζωσι τοὺς πρὸς μίαν δραχμὴν τὸν τίτλον ἢ μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τῶν ἀξίων.

Εἰς τὸ παράδειγμά μας οἱ λογαριασμοὶ τάξεως θὰ ἐμφανισθῶσιν ἢ πρὸς μίαν δραχμὴν κατὰ μετοχὴν ἢ πρὸς 1000 δραχμὰς κατὰ μετοχὴν (διότι 1000 δραχμαὶ εἶναι ἡ ὀνομαστικὴ ἀξία ἐκάστης μετοχῆς).

Προκειμένου περὶ ἐμπορευμάτων τὰ ὁποῖα μᾶς ἀποστέλλονται ἵνα πωληθῶσι διὰ λογαριασμὸν τρίτων εἰθισταί νὰ ἐγγράφωνται ταῦτα εἰς τὴν τιμὴν τοῦ κατωτάτου ὀρίου πωλήσεως. (Π.χ. ὁ Α μᾶς ἀποστέλλει 1000 ὀκάδας ὀρύζης πρὸς πώλησιν διὰ λογαριασμὸν τοῦ μὲ κατωτάτην τιμὴν πωλήσεως δρχ. 20 κατ' ὀκάν. Θὰ χρεωθῇ ἐν προκειμένῳ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα Τρίτων» μὲ 20.000 καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Δικαιοῦχοι Ἐμπορευμάτων» μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν).

Ἄσκησις ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τάξεως τῆς πρώτης κατηγορίας. 1) Ὁ Α μᾶς ἀποστέλλει ἐκ Σπάρτης 1.000 ὀκάδας ἐλαίου

πρός πώλησιν διὰ λογαριασμόν του μὲ κατωτάτην τιμὴν πωλήσεως 40 δραχμὰς κατ' ὀκάν. 2) Πληρώνομεν διὰ παραλαβὴν, μεταφορικὰ κλπ. 1000 δρχ., αἴτινες καὶ βαρύνουσι τὸν Α. 3) Πωλοῦμεν 200 ὀκάδας μετρητοῖς πρὸς 50 δραχμὰς τὴν ὀκάν. 4) Πωλοῦμεν εἰς Β 300 ὀκάδας πρὸς δρχ. 55 τὴν ὀκάν καί, συναινοῦντος τοῦ Α, ὑπογράφεται ὑπὸ τοῦ Β εἰς διαταγὴν τοῦ Α γραμματίον 17.000, ἐξ ὧν τόκοι 500, ὄπερ μᾶς παραδίδεται καὶ τὸ ὅποιον ἅμα τῇ λήξει θὰ παρουσιάσωμεν πρὸς εἰσπραξιν εἰς Β. 5) 200 ὀκάδας ἀποστέλλομεν πρὸς πώλησιν εἰς Γ, ἀντιπρόσωπόν μας Ἀμαρουσίου. 6) Ὁ Γ μᾶς γνωρίζει ὅτι ἐπώλησε τὰς 200 ὀκάδας πρὸς 52 δρχ. τὴν ὀκάν καὶ ὅτι ἐκράτησεν 1% διὰ προμήθειάν του, τὸ καθαρὸν δὲ προϊόν κατέθεσε διὰ λογαριασμόν μας εἰς Ἐμπορικὴν Τράπεζαν. 7) Παραδίδομεν εἰς τὸν Δ ἐντολῇ τοῦ Α τὰς ὑπολοίπους 300 ὀκάδας. 8) Λήξαντος τοῦ γραμματίου ὑπογραφῆς Β μᾶς καταβάλλεται ἡ ἀξία του. 9) Ἀφοῦ ὑπελογίσωμεν προμήθειάν μας 3% ἐπὶ τῶν πωλήσεων ἐμβάζομεν εἰς Α τὸ ἀναλογοῦν εἰς αὐτόν :

Ἐ γ γ ρ α φ α ῖ :

1		
	Ἐμπορεύματα τρίτων	
	<u>Ἐμπορεύματα τοῦ Α</u>	
	1000 ὀκ. ἐλαίου πρὸς δρχ. 40 πρὸς πώλησιν διὰ λογαριασμόν του	40.000
Εἰς	Δικαιούχους Ἐμπορευμάτων	
	<u>Α</u>	40.000
2		
	Α Λογαριασμός Τεχ.	
	Καταβολὴ μεταφορικῶν διὰ λογαριασμόν του	1.000
Εἰς	Ταμείον	1.000
3		
	Ταμείον	10.000
Εἰς	Α Λογαριασμόν Τεχ.	
	Προϊὸν πωλήσεως 200 ὀκάδων ἐλαίου πρὸς 50 δρχ. τὴν ὀκάν	10.000

————— 3 —————	
<i>Δικαιούχοι Ἐμπορευμάτων</i>	
<u>Α</u>	8.000
Εἰς Ἐμπορεύματα τρίτων (1)	
Πώλησις 200 ὀκάδων	8.000
————— 4 —————	
<i>Ἀξίαι τρίτων πρὸς εἰσπραξιν</i>	
Γρομμάτιον εἰς διαταγὴν τοῦ Α ὑπο-	
γραφῆς Β λήξ. . .	
	17.000
Εἰς Δικαιούχους Ἀξιῶν πρὸς εἰσπραξιν	
<u>Α</u>	17.000
————— 4 —————	
<i>Δικαιούχοι ἔμπορευμάτων</i>	
<u>Α</u>	12.000
Εἰς Ἐμπορεύματα Τρίτων	
Πώλησις 300 ὀκάδων	12.000
————— 5 —————	
<i>Ἐμπορεύματα Τρίτων παρὰ Τρίτοις</i>	
Ἄποστολὴ εἰς ἀντιπρόσωπόν μας	
Γ 200 ὀκ. ἐλαίου πρὸς πώλησιν	
	8.000
Εἰς Ἐμπορεύματα Τρίτων	
300 ὀκ. ἐλαίου	8.000
————— 6 —————	
<i>Ἀντιπρόσωποι</i>	
<u>Γ</u>	
Προϊὸν πωλήσεως 200 ὀκ. ἐλαίου	
πρὸς 52	
	10.400
Εἰς Α λογαριασμὸν τρχ.	
Διάθεσις 200 ὀκ. ἐλαίου	10.400

1. Ἐφεξῆς θὰ παραλείπωμεν τὸν δευτεροβάθμιον λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα τοῦ Α».

	6	
	<i>Δικαιοῦχοι ἔμπορευμάτων</i>	
	<u>A</u>	8.000
Εἰς	<i>Ἐμπορεύματα Τρίτων παρὰ Τρίτοις</i>	
	Πώλησις 200 ὀκ. ἐλαίου παρὰ τοῦ ἀντιπροσώπου Γ.	8.000
	6	
	<i>Ἐμπορικὴ Τράπεζα</i>	
	Κατάθεσις ὑπὸ Γ διὰ λισμὸν μας	10.296
	<i>Προμήθειαι Χρεωστικαὶ</i>	
	1% ἐπὶ 10.400 ὑπὲρ Γ	104
Εἰς	<i>Ἀντιπροσώπους</i>	
	<u>Γ</u>	
	Τακτοποιήσις λογαριασμοῦ του	10.400
	7	
	<i>Δικαιοῦχοι Ἐμπορευμάτων</i>	
	<u>A</u>	
	Παράδοσις εἰς Δ ἐντολῇ τοῦ	
	A 300 ὀκ. ἐλαίου	12.000
Εἰς	<i>Ἐμπορεύματα Τρίτων</i>	
	300 ὀκ. ἐλαίου	12.000
	8	
	<i>Ταμεῖον</i>	
Εἰς	<i>A λογαριασμὸν Τεχ.</i>	
	Εἰσπραξις γρ)τίου δ)γῆς τοῦ A ὑπ)φῆς B	17.000
	8	
	<i>Δικαιοῦχοι Ἀξιώων πρὸς Εἰσπραξίν</i>	
	<u>A</u>	
	Ἀντιλογισμὸς λόγῳ εἰσπράξεως τοῦ γρ)τίου ὑπ)φῆς B	17.000
Εἰς	<i>Ἀξίας Τρίτων πρὸς Εἰσπραξίν</i>	
		17.000
	8	
	<i>A Λογαριασμὸς Τεχ.</i>	
Εἰς	<i>Προμηθείας</i>	
	3% ἐπὶ τοῦ συνόλου πωλήσεων 36.900 (¹)	1.107

1. Δὲν ὑπολογίζεται ἡ προμήθεια ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς πιστώσεως τοῦ
 I. Κ. Σπανδαγοπούλου, Σύστημα Λογιστικῆς

A Λογαριασμός Τρχ.

Έξόφλησις του

35.293

Εις Ταμείον

35.293

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν εἰς τὸ Καθολικὸν οἱ διάφοροι λογαριασμοὶ τάξεως, ὁ λογαριασμός τοῦ ἀντιπροσώπου Γ καὶ ὁ τοῦ Α θὰ εἶναι ἐξισωμένοι.

Ἐμπορεύματα Τρίτων		Δικαιούχοι Ἐμπορευμάτων		Ἄξια Τρίτων πρὸς Εἰσπραξιν	
40.000	8.000	8.000	40.000	17.000	17.000
	12.000	12.000			
	8.000	8.000			
	12.000	12.000			
40.000	40.000	40.000	40.000		

Α λ/σμός Τρχ.		Δικαιούχοι Ἀ- ξιῶν πρὸς Εἰσ- πραξιν		Ἐμπορεύματα Τρίτων παρά Τρίτους		Ἀντιπρόσωποι	
1.000	10.000	17.000	17.000	8.000	8.000	10.400	10.400
1.107	10.400						
35.293	17.000						
37.400	37.400						

§ 60 *Ἰδιότητες τῶν λογαριασμῶν τάξεως τῆς Δευτέρας Κατηγορίας.* (Καθορισμός ὀρίων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων). Οἱ λογαριασμοὶ τάξεως τῆς δευτέρας κατηγορίας ἔχουσι τὰς αὐτὰς ἰδιότητας πρὸς τοὺς τῆς πρώτης κατηγορίας. Ἐξαιρετικῶς ὁμως ἡ τετάρτη (δ) ἰδιότης δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν. Ὅθεν αἱ τιμαὶ δὲν δύνανται νὰ εἶναι συμβατικά. Καὶ τοῦτο λόγῳ τῆς φύσεως τῶν λογαριασμῶν τῆς κατηγορίας ταύτης, ἀφοῦ διὰ τῶν λογαριασμῶν τῆς δευτέρας κατηγορίας σκοπεῖται ἡ ἀπεικόνισις τῶν ὀρίων ἐντὸς τῶν ὁποίων δύνανται νὰ δημιουργηθῶσι δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ συνεπῶς ὀλόκληρον τὸ ἐνδιαφέρον συγκεντροῦται εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν λογαριασμῶν, ἧτις καὶ θὰ ἐκφράζη τὸ ὄριον τοῦ δικαιώματος ἢ τῆς ὑποχρεώσεως. Ἴδου Ἐν παράδειγμα :

λογαριασμοῦ «Α Λογαριασμός Τρχ.», ἧτις ἀνέρχεται εἰς 37.000 δρχ., διότι εἰς τὸ ποσὸν τοῦτο συμπεριλαμβάνονται καὶ τόκοι δρχ. 500.

Προτιθέμεθα νά ανοίξωμεν πίστωσιν ὑπὲρ τοῦ Α μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δρχ. 1.000.000. Λογιστικῶς τὸ ἐνδιαφέρον μας συγκεντρῶνται εἰς τὸ γεγονός διτι ἐξετιμήσαμεν τὴν οἰκονομικὴν ἀντοχὴν τοῦ Α μέχρι τοῦ ποσοῦ τοῦ 1.000.000. Τούτου δ' ἕνεκα καὶ δὲν θὰ πρέπει νά τὸν δανεισωμεν ἐν συνόλῳ πέραν τοῦ ποσοῦ τούτου. Ἄρα διὰ τῶν λογαριασμῶν τάξεως θὰ δειξῶμεν διτι μόνον μέχρις 1.000.000 δέον νά δανεισωμεν τὸν Α.

Ἔσκησις ἐπὶ τῶν λογαριασμῶν τάξεως τῆς δευτέρας κατηγορίας. 1) Προτιθέμεθα νά ανοίξωμεν πίστωσιν ὑπὲρ τοῦ Α μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν δρχ. 1.000 000, 2) Δανείζομεν τὸν Α 300.000, 3) Ὁ Α μᾶς καταβάλλει ἔναντι 100.000, 4) Δανείζομεν τὸν Α ἑτέρας 400.000.

Ἐ γ γ ρ α φ α ἰ :

_____ 1 _____		
<i>Ἄνοιγεῖσαι Πιστώσεις</i>	1.000.000	
Εἰς <i>Πιστούχους</i>		
<u>Α</u>		
Ἄνοιγμα πιστώσεως μέχρι τοῦ ποσοῦ δρχ. 1.000.000		1.000.000
_____ 2 _____		
<i>Χρεῶσται</i>		
<u>Α</u>		
Δάνειον ἔντοκον πρὸς . . .	300.000	
Εἰς <i>Ταμείον</i>		300.000
_____ 3 _____		
<i>Πιστούχοι</i>		
<u>Α</u>	300.000	
Εἰς <i>Ἄνοιγείσας Πιστώσεις</i>		
Χρησιμοποίησις τῆς πιστώσεως		300.000
_____ 3 _____		
<i>Ταμείον</i>	100.000	
Εἰς <i>Χρεώστας</i>		
<u>Α</u>		
Καταβολὴ ἔναντι τῆς ὀφειλῆς του		100.000

3	
<i>*Ανοιγείσαι Πιστώσεις</i>	100 000
Εις <i>Πιστούχους</i>	100.000
Α	
4	
<i>Χρεῶσται</i>	
Α	
Δάνειον ἔντοκον πρὸς . . .	400.000
Εις <i>Ταμείον</i>	400.000
4	
<i>Πιστοῦχοι</i>	
Α	400.000
Εις <i>*Ανοιγείσας Πιστώσεις</i>	400.000

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν οἱ λογαριασμοὶ τάξεως ἔχουσιν ὡς κάτωθι :

<i>*Ανοιγείσαι Πιστώσεις</i>		Πιστοῦχοι	
1.000.000	300.000	300.000	1.000.000
100.000	400.000	400.000	100.000
1.100.000	700.000	700.000	1.100.000

Ὁ λογαριασμός «**Ανοιγείσαι Πιστώσεις*» δεικνύει χρεωστικὸν ὑπόλοιπον δρχ. 400.000, ἐνῶ ὁ λογαριασμός «*Πιστοῦχοι*» ἐμφανίζει πιστωτικὸν ὑπόλοιπον 400.000. Τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν πρέπει νὰ χορηγήσωμεν εἰς τὸν Α δάνειον πέραν τῶν 400.0000, διότι τότε θὰ ὑπερβῆ τὸ ἀνώτατον ὄριον πιστώσεώς του.

Ὅσάκις χρησιμοποιοῦμεν πολλοὺς λογαριασμοὺς τάξεως (εἵμεθα θεματοφύλακες χρηματογράφων τρίτων, πωλοῦμεν ἐμπορεύματα ἀνήκοντα εἰς τρίτους, εἰσπράττομεν διὰ λογαριασμὸν τρίτων διαφόρους ἀξίας, ἀνοίγομεν πιστώσεις εἰς διαφόρους κλπ.) ὑπάγομεν αὐτοὺς εἰς δύο πρωτοβαθμίους : α) Τοὺς «*Χρεωστικοὺς Λογαριασμοὺς Τάξεως*» καὶ β) Τοὺς «*Πιστωτικοὺς Λογαριασμοὺς Τάξεως*», ἐξυπηρετούμενους διὰ δύο ἀναλυτικῶν καθολικῶν : α) Τοῦ Ἐξυπηρετουμένου Καθολικοῦ τῶν «*Χρεωστικῶν Λογαριασμῶν Τάξεως*» καὶ β) Τοῦ Ἐξυπηρετουμένου Καθολικοῦ τῶν «*Πιστωτικῶν Λογαριασμῶν Τάξεως*».

§ 61. *Ἰδιότητες τῶν λογαριασμῶν τάξεως τῆς τρίτης κατηγορίας.*
Ἐπιτρέπεται ἡ δημιουργία λογαριασμῶν πρὸς ἀντίλησιν πληροφοριῶν χωρὶς νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία περιουσιακῶν λογαριασμῶν (conti patrimoniali). Ὅταν ἐπὶ παραδείγματι τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα μιᾶς ἐπιχειρήσεως ἣτις ἀγοράζει διάφορα προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἐναποθηκεύει εἰς διαφόρους ἀποθήκας κατεσπαρμέναις ἀνά τὴν χώραν, θέλει νὰ γνωρίζῃ ἀνά πάσαν στιγμὴν ποῦ εὐρίσκονται ταῦτα, χρησιμοποιεῖ λογαριασμοὺς τάξεως ἀνεξαρτήτως τῶν περιουσιακῶν λογαριασμῶν εἰς τοὺς ὁποίους ἐμφανίζεται ἡ ἀγορὰ τῶν προϊόντων, τὰ εἰδικὰ καὶ γενικὰ ἔξοδα αὐτῶν, ἢ διαθέσεις τῶν κλπ.

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α :

Ἡ ἐπιχειρήσις τοῦ Πειραιῶς ἀγοράζει θεῖον μετρητοῖς. Ἀνεξαρτήτως τῆς εἰς τὸ Ἡμερολόγιον ἐγγραφῆς τῆς τοιαύτης ἀγορᾶς :

Ἄγοραὶ

Θεῖον

Εἰς Ταμεῖον

θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐγγραφὴ :

Δ/σμοὶ Τάξεως Χρεωστικοὶ

Ἀποθήκη Γεωργικῶν φαρμάκων

Ἀποθήκη Θείου

Ἀποθήκη Πειραιῶς

Εἰς Δ/σμοὺς Τάξεως Πιστωτικῶς

Γεωργικὰ Φάρμακα

Θεῖον

Ἐν περιπτώσει μεταφορᾶς μιᾶς ποσότητος ἀπὸ τὴν ἀποθήκην τοῦ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας θὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθος ἐγγραφὴ :

Δ/σμοὶ Τάξεως Χρεωστικοὶ

Ἀποθήκη Γεωργικῶν φαρμάκων

Ἀποθήκη Θείου

Ἀποθήκη Ἀθηνῶν

Εἰς Δ/σμοὺς Τάξεως Χρεωστικῶς

Ἀποθήκην Γεωργικῶν φαρμάκων

Ἀποθήκην Θείου

Ἀποθήκην Πειραιῶς

Ἐν περιπτώσει πωλήσεως ποσότητός τινος θείου ἀνεξαρτήτως τῆς κανονικῆς ἐγγραφῆς (Χρέωσις λογ/σμοῦ «Ταμείον» ἢ «Χρεῶσται» καὶ πίστωσης λογαριασμοῦ «Πωλήσεις»), θὰ γίνῃ ἡ ἔξης ἐγγραφή εἰς τοὺς λογαριασμοὺς τάξεως :

Λογαριασμοὶ Τάξεως Πιστωτικοὶ

Γεωργικὰ φάρμακα

θείου

Εἰς **Λογαριασμοὺς Τάξεως Χρεωστικῶς**

Ἀποθήκην Γεωργικῶν φαρμάκων

Ἀποθήκην θείου

Ἀποθήκην Ἀθηνῶν

Οἱ ὡς ἄνω Λογαριασμοὶ Τάξεως ἐτηρήθησαν μὲ συμβατικὴν τιμὴν μίᾳ δραχμῆς κατ' ὄκάν.

Εἰς τὸν πίνακα τοῦ Ἰσολογισμοῦ οἱ λογαριασμοὶ τάξεως τίθενται μετὰ τὸ ἄθροισμα τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ.

Ἐνεργητικὸν	Ἰ σ ο λ ο γ ι σ μ ὸ ς		Παθητικὸν
Ταμείον	1.000.000	Πιστωταὶ	1.000.000
Ἐμπορεύματα	2.000.000	Κεφάλαιον	7.000.000
Χρεῶσται	1.000.000		
Ἀκίνητα	4.000.000		
	<u>8.000.000</u>		<u>8.000.000</u>
Χρεωστικοὶ Λ/σμοὶ Τάξεως	3.000.000	Πιστωτικοὶ Λ/σμοὶ Τάξεως	3.000.000
	<u>11.000.000</u>		<u>11.000.000</u>

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΥΠΟ ΑΙΡΕΣΙΝ*

§ 62. "Εννοια τῶν ὑπὸ αἵρεσιν λογαριασμῶν. Οἱ λογαριασμοὶ τάξεως, ὑφ' ἣν ἔννοιαν ἀνεπτύξαμεν ἤδη αὐτούς, ἔχουσιν ὡς σκοπὸν νὰ ἐμφανίζωσιν εἰς τὰ βιβλία μας ἐνεργείας αἵτινες, ἂν καὶ οἰκονομικοῦ περιεχομένου, δὲν ἐπηρεάζουσι τὴν περιουσίαν μας.

Ἐπάρχουσιν ὁμοῦ περιπτώσεις καθ' ἃς οἰκονομικόν τι γεγονός μὴ ἐπηρεάζον ἐπὶ τοῦ παρόντος τὴν οἰκονομικὴν μας κατάστασιν, δύνανται ἀργότερον νὰ τὴν ἐπηρεάσῃ κατὰ τὸν ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον. Ἡ ἔκδοσις π.χ. ἐγγυητικῆς ἐπιστολῆς ὑφ' ἡμῶν ὑπὲρ ἑνὸς προσώπου δὲν ἐπηρεάζει κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκδόσεως τὴν περιουσίαν μας. Ὡς ἐκ τούτου δὲν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνάγκη λογιστικῆς ἐγγραφῆς. Ἐάν ὁμοῦ λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν, καὶ δικαίως, ὅτι ἡ ἔκδοσις τῆς ἐγγυητικῆς ἐπιστολῆς ἔχει δεσμευτικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς περιουσίας λόγῳ τῆς ἐνδεχομένης ὑποχρεώσεως καὶ θελήσῃ ἐκ τοῦ λόγου τούτου νὰ παρουσιάσῃ λογιστικῶς τὴν ὑπογραφὴν τῆς τοιαύτης ἐγγυητικῆς ἐπιστολῆς, θὰ τὸ πράξῃ, οὐχὶ ὀρθῶς, διὰ λογαριασμῶν τάξεως.

Φρονοῦμεν ὅτι οἱ λογαριασμοὶ οἷτινες θὰ δημιουργηθῶσιν ἐν προκειμένῳ, καίτοι ὁμοιάζουσι πρὸς τοὺς λογαριασμοὺς τάξεως τῆς δευτέρας κατηγορίας, ἀποτελοῦσιν ἰδίαν κατηγορίαν λογαριασμῶν.

Ἐφ' ὅσον δὲ ἡ μετατροπὴ αὐτῶν εἰς περιουσιακοὺς λογαριασμοὺς ἤρτηται ἐκ τῆς πραγματοποιήσεως γεγονότος μέλλοντος καὶ ἀβεβαίου (μὴ ἐκπλήρωσις ἀναληφθείσης ὑποχρεώσεως τοῦ ὑπὲρ οὗ ἡ ἐγγύησίς μας) ὀρθὸν θὰ ἦτο ὅπως ὀνομασθῶσιν «Ἐπὸ αἵρεσιν λογαριασμοί».

Οἱ λογαριασμοὶ οὗτοι εἶναι μᾶλλον προσωπικοί, δεικνύοντες μελλοντικὰς καὶ ἀβεβαίας ἀπαιτήσεις ἢ ὑποχρεώσεις ἢ ἀμφοτέρας. Θὰ ἦσαν καθαρῶς προσωπικοὶ ἐάν τὸ γεγονός ἅμα τῇ ἐμφάνισι του ἐπέδρα ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς μας καταστάσεως, ἐνῶ τοιοῦτον τι δὲν συμβαίνει.

* Βλ. λεπτομερεστέραν εἰδικὴν ἐργασίαν μας εἰς τὴν γαλλικὴν: *Les comptes d' ordre et les comptes sous condition*, Athènes, 1940 σελ. 15 κ. ἑπ.

Οι υπό αίρεσιν ὄθεν λογαριασμοὶ ἀποτελοῦσιν *ιδιότυπον* κατηγορίαν λογαριασμῶν προσομοιάζουσιν πρὸς τοὺς προσωπικοὺς λογαριασμοὺς καὶ γεφυροῦσαν τὸ κενὸν τὸ ὑφιστάμενον μεταξὺ τῶν λογαριασμῶν τάξεως καὶ τῶν λοιπῶν λογαριασμῶν τῆς περιουσίας καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεως αὐτῆς.

Οἱ ὑπὸ αίρεσιν λογαριασμοὶ ἀρχικῶς, ὅταν ἐπροτάθῃσαν παρ' ἡμῶν δὲν ἔτυχον τῆς δεούσης προσοχῆς. Ἦδη ὁμως ἤρχισαν νὰ λαμβάνεται σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν καὶ νὰ συζητῶνται.

Προσεκτικὴ μελέτη μᾶς ἔπεισε ὅτι οἱ ὑπὸ αίρεσιν λογαριασμοὶ εἶναι δύο κατηγοριῶν, ἔξ ὧν :

α) Ἡ πρώτη περιλαμβάνει λογαριασμοὺς λόγῳ ἐνδεχομένης ὑποχρεώσεως, ἐχούσης ὁμως ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν ὑπαρξιν ἐνδεχομένης ἀπαιτήσεως ἢ καὶ ἀντιστρόφως.

Ἐὰν ἐ.π. ἐγγυηθῶμεν ὑπὲρ τρίτου ἐνδέχεται νὰ ἐξοφλήσωμεν ἡμεῖς τὸν δανειστὴν τοῦ ὑπὲρ οὗ ἠγγυήθημεν (ἐνδεχομένη ὑποχρέωσις), ὅτε καὶ θὰ στραφῶμεν κατὰ τοῦ ὀφειλέτου (ἐνδεχομένη ἀπαιτήσις).

β) Ἡ δευτέρα περιλαμβάνει λογαριασμοὺς λόγῳ ἐνδεχομένης μόνον ἀπαιτήσεως ἢ ἐνδεχομένης μόνον ὑποχρεώσεως.

Ἐὸν ἐ.π. ἀσφαλίσωμεν τὰ ἐμπορεύματά μας ἔχομεν μίαν ἐνδεχομένην ἀπαιτήσιν κατὰ τῆς Ἀσφαλιστικῆς Ἐταιρείας ἢ ἀντιθέτως ἢ Ἀσφαλιστικῆ Ἐταιρεία ἀσφαλίζουσα τὰ ἐμπορεύματά μας ἔχει μίαν ἐνδεχομένην ὑποχρέωσιν.

Π α ρ α δ ε ἰ γ μ α τ α :

Α) Παράδειγμα ἐφαρμογῆς Λογαριασμῶν ὑπὸ Αἵρεσιν τῆς πρώτης κατηγορίας :

1. Ἐγγυώμεθα εἰς τὸν Β ὑπὲρ τοῦ Α διὰ δρχ. 100.000.

1

2. Ὁ Α ἀθετῶν τὴν ὑποχρέωσίν του δὲν ἐξοφλεῖ τὸν Β καὶ καταβάλλομεν εἰς τοῦτον ἡμεῖς τὰς 100.000 δραχμάς.

I

Ὁ Α ἐξοφλεῖ τὸν Β.

	1	
	<i>Χρεωστικοὶ Λογαριασμοὶ ὑπὸ Αἵρεσιν</i>	
	<u>Α</u>	100.000
Εἰς	<i>Πιστωτικὸν Λογαριασμὸν ὑπὸ Αἵρεσιν</i>	
	<u>Β</u>	
	Ἐγγύησίς μας ὑπὲρ τοῦ Α δοθεῖσα εἰς Β	100.000
	2	
	<i>Πιστωτικοὶ Λογαριασμοὶ ὑπὸ Αἵρεσιν</i>	
	<u>Β</u>	100.000
Εἰς	<i>Πιστωτὰς</i>	
	<u>Β</u>	
	Ἵφειλή μας λόγῳ ἀθετήσεως ὑποχρεώσεως τοῦ Α	100.000
	3	
	<i>Χρεῶσαι</i>	
	<u>Α</u>	100.000
Εἰς	<i>Χρεωστικὸν Λογαριασμὸν ὑπὸ Αἵρεσιν</i>	
	<u>Α</u>	100.000
	4	
	<i>Πιστωταὶ</i>	
	<u>Β</u>	
	Ἐξόφλησίς του	100.000
Εἰς	<i>Ταμεῖον</i>	100.000

II

	<i>Πιστωτικοὶ ὑπὸ Αἵρεσιν Λογαριασμοὶ</i>	
	<u>Β</u>	100.000
Εἰς	<i>Χρεωστικὸν ὑπὸ Αἵρεσιν Λογαριασμὸν</i>	
	<u>Α</u>	
	Ἐντιλογισμὸς λόγῳ ἐξοφλήσεως τοῦ Β ὑπὸ Α	100.000

Β) Παράδειγμα εφαρμογής των Λογαριασμών υπό Αΐρεσιν της δευτέρας κατηγορίας.

1) 'Ο Δ έγγυάται εις ήμᾶς ὑπὲρ τοῦ ὀφειλέτου μας Γ διὰ δρχ. 100.000.

I

2) 'Ο Γ ἀρνεῖται νὰ μᾶς ἐξοφλήσῃ καὶ μᾶς ἐξοφλεῖ ὁ Δ.

II

'Ο Γ μᾶς ἐξοφλεῖ μὴ παρεμβαίνοντος κατὰ συνέπειαν τοῦ Δ.

I

————— 1 —————		
<i>Χρεωστικοὶ ὑπὸ Αΐρεσιν Λογαριασμοὶ</i>		
<u>Δ</u>		100.000
Εἰς <i>Πιστωτικὸν ὑπὸ Αΐρεσιν Λογαριασμόν</i>		
<u>Δ</u>		100.000
————— 2 —————		
<i>Χρεώσται</i>		
<u>Δ</u>		100.000
Εἰς <i>Χρεωστικὸν ὑπὸ Αΐρεσιν Λογαριασμόν</i>		
<u>Δ</u>		100.000
Ἐξόφλησις ὑποχρέωσews τοῦ Γ.		100.000
————— 3 —————		
<i>Πιστωτικοὶ ὑπὸ Αΐρεσιν Λογαριασμοὶ</i>		
<u>Δ</u>		100.000
Εἰς <i>Χρεώσταις</i>		
<u>Γ</u>		
Ἐξόφλησις ὑποχρέωσews του ὑπὸ τοῦ Δ		100.000
————— 4 —————		
<i>Ταμείον</i>		100.000
Εἰς <i>Χρεώσταις</i>		
<u>Δ</u>		
Ἐξόφλησις ὀφειλῆς του		100.000

<i>Πιστωτικοὶ ὑπὸ Αἵρεσιν Λογαριασμοὶ</i>	100.000
<u>Δ</u>	
Εἰς <i>Χρεωστικοὺς ὑπὸ Αἵρεσιν Λογαριασμοὺς</i>	
<u>Δ</u>	
Ἐπιλογισμὸς λόγῳ ἐξοφλήσεως ὑπὸ Γ τῆς ὀφειλῆς του.	100.000

Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῶν ὑπὸ αἵρεσιν λογαριασμῶν καὶ τῶν λογαριασμῶν τάξεως εἶναι ὅτι εἰς μὲν τοὺς πρώτους χωρεῖ ἀνάμειξις τούτων μετὰ τῶν λοιπῶν λογαριασμῶν τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς μετατροπῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῶν, ἐνῶ προκειμένου περὶ τῶν λογαριασμῶν τάξεως οὗτοι μόνον ἀμοιβαίως ἐπιτρέπεται νὰ κινουῦνται.

Ἡ πράξις δὲν τοὺς χρησιμοποιεῖ ἀκόμη, ἐλπίζομεν ὅμως ὅτι θὰ τὸ πράξη, ὅτε ἡ ἐφαρμογὴ τῶν θὰ εἶναι εὐρυτάτη.

Εἰς τὸν Ἰσολογισμὸν τὰ ἀθροίσματα τῶν ὑπὸ αἵρεσιν λογαριασμῶν πρέπει νὰ προηγούνται ἐκείνων τῶν λογαριασμῶν τάξεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΑ *

§ 63. *Έννοια τής άπλογραφίας.* Δέν δύναται νά δοθῆ ὀρισμός τῆς άπλογραφίας. Πρόκειται περί στοιχειώδους λογιστικῆς ένεργείας δι' ἧς άπεικονίζονται άνευ ὀρισμένων τύπων αἱ οἰκονομικαί πράξεις, καταβαλλομένης φροντίδος κυρίως ὅπως ένημεροῦται ταμιακῶς ἡ έπιχειρήσις, ένημερουμένων ταυτοχρόνως τῶν λογαριασμῶν τῶν τρίτων οἵτινες συναλλάσσονται έπί πιστώσει μέ αὐτήν. Τό χαρακτηριστικόν τῆς άπλογραφίας είναι ἡ έλλειψις συνδέσμου μεταξύ χρεώσεως ένός λογαριασμοῦ καί πιστώσεως ένός άλλου, καθῶς έπίσης ἡ έλλειψις τῆς άναγκαίας Ισότητος τῶν ποσῶν χρεώσεως καί πιστώσεως. Δέν ὑπάρχουν διά τοῦτο κανόνες άσύστηρας τηρήσεως χαρακτηριστικοί τῆς άπλογραφίας. Ὑπάρχουν μόνον διάφοροι τύποι άπλογραφικῆς καταχωρίσεως.

§ 64. *Λογιστικά Βιβλία.* Τά κυρίως χρησιμοποιούμενα βιβλία είναι συνήθως τά έξῆς :

- α) *Τὸ βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν* (1).
- β) *Τὸ βιβλίον Ἀντιγραφῆς Ἐπιστολῶν* (2).
- γ) *Τὸ Πρόχειρον*, εἰς τὸ ὁποῖον κατὰ χρονολογικήν σειράν Ιστοροῦνται αἱ οἰκονομικαί πράξεις.
- δ) *Τὸ βιβλίον Ταμείου* (3).

---

* Συνήθως εἰς τά έγχειρίδια Λογιστικῆς προτάσσεται ἡ ανάπτυξις τῆς Ἀπλογραφίας. Προεκρίναμεν τὴν πρόταξιν τῆς διπλογραφικῆς μεθόδου, έπιθυμοῦντες νά συνθῆσωμεν εὐθὺς έξ αρχῆς τὸν μελετητὴν εἰς τὴν λογιστικὴν σκέψιν, καθ' ὅσον ἡ Ἀπλογραφία δέν άποτελεῖ σύστημα λογιστικόν, άφοῦ έλλείπει ἀπὸ αὐτὴν τὸ στοιχείον τῆς ὀργανώσεως καί ὡς εκ τούτου οἱ έλεγχοί καί αἱ διάφοροι πολύτιμοι πληροφορίαι, δι' ὃ καί έγκατελείφθη, έφαρμοζομένη μόνον εἰς ὀλίγας μικρᾶς εκτάσεως έπιχειρήσεις. Ἡμεῖς δέ διά τοῦτο τὴν άναφέρομεν ὀλως Ιστορικῶς.

1. Τὸ βιβλίον τοῦτο τηρεῖται συμφώνως πρὸς τά εκτεθέντα εἰς τὴν § 14 τῆς σελίδος 60.

2. Τὸ βιβλίον τοῦτο τηρεῖται συμφώνως πρὸς τά εκτεθέντα εἰς τὴν § 21 τῆς σελίδος 86.

3. Βλ. ὑπόδειγμα σελ. 87.

ε) Τὸ *Ἡμερολόγιον*, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγγράφονται κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν αἱ οἰκονομικαὶ πράξεις ὑπὸ τύπον ἄρθρων.

Ἐάν πρόκειται περὶ οἰκονομικῆς πράξεως ἀπεικονιζούσης συναλλαγὴν μας ἐπὶ πιστώσει μὲ ἕνα τρίτον, ἐν τῷ ἡμερολογιακῷ ἄρθρῳ ἀντὶ τοῦ χρεουμένου λογαριασμοῦ θὰ ἀναγραφῆ τὸ ὀνοματεπώνυμον τοῦ τρίτου, εἰς τὴν στήλην δὲ τῆς χρεώσεως ἢ τῆς πιστώσεως θὰ ἀναγραφῆ τὸ ποσὸν ἀναλόγως, ἥτοι ἐφ' ὅσον μὲν δεόν νὰ χρεωθῆ ὁ τρίτος θὰ ἀναγραφῆ τὸ ποσὸν εἰς τὴν Χρέωσιν, ἐφ' ὅσον δὲ δεόν νὰ πιστωθῆ θὰ ἀναγραφῆ τὸ ποσὸν εἰς τὴν Πιστώσιν. Μονομερῶς ὅθεν χρεοῦται ἢ πιστοῦται ὁ τρίτος.

Ἐάν πρόκειται περὶ οἰκονομικῆς πράξεως μὴ ἀπεικονιζούσης συναλλαγὴν μας ἐπὶ πιστώσει μὲ ἕνα τρίτον ὡς εἶναι ἡ καταβολὴ μισθῶν, ἡ ἀγορὰ ἐμπορευμάτων μετρητοῖς κλπ., ἢ ἀπεικόνισις ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ γίνεται δι' ἀναγραφῆς ἀπλῶς τοῦ δικαιολογητικοῦ τῆς πράξεως καὶ οὐχὶ δι' ἐγγραφῆς λογιστικῆς, ἥτοι δι' ἐγγραφῆς χρεώσεως ἢ πιστώσεως λ/σμοῦ τινος.

Πρὸν πληρεστέραν κατανόησιν φέρομεν τὸ ἐξῆς παράδειγμα :

Πρόχειρον

- Μαρτίου 1. Δανειζόμεθα παρὰ τοῦ Ἀ. Ἀνδρέου 100.000.
» 12. Δανείζομεν τὸν Β. Βασιλείου 20.000.
» 13. Καταβάλλομεν ἔναντι τῆς ὀφειλῆς μας εἰς Α. Ἀνδρέου 30.000.
Μαρτίου 24. Μᾶς καταβάλλει ἔναντι ὀφειλῆς τοῦ ὁ Β. Βασιλείου 15.000.
Μαρτίου 24. Ἀγοράζομεν μετρητοῖς 1000 ὀκάδας ὀρύζης πρὸς 25 δραχμὰς τὴν ὀκάν.
Μαρτίου 26. Πωλοῦμεν μετρητοῖς 500 ὀκάδας ὀρύζης πρὸς 30 δραχμὰς τὴν ὀκάν.
Μαρτίου 30. Πληρώνομεν δι' ἐνοίκιον 2.000.

Ἡμερολόγιον

1 Μαρτίου 1955

		Χρέωσις	Πιστώσις
A. Ἀνδρέου. Δάνειον παρ' αὐτοῦ 12			100.000
B. Βασιλείου. Χορηγηθέν πρὸς αὐτὸν δάνειον 13		20.000	
A. Ἀνδρέου. Καταβολὴ ἔναντι ὀφειλῆς μας 24		30.000	
B. Βασιλείου. Ἐναντι ὀφειλῆς του 24			15.000
Ἄγορά ἐμ/μάτων μετρητοῖς 1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρχ. 25 τὴν ὀκάν. 26	25.000		
Πώλησις ἐμ/μάτων μετρητοῖς 500 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρχ. 30 τὴν ὀκάν. 30	15.000		
Πληρωμὴ ἐνοικίου Σύνολον μηνός	2.000 42.000		
		50.000	115.000

στ) Τέλος, ἐκ τοῦ Ἡμερολογίου γίνονται αἱ μεταφοραὶ τῶν χρεώσεων καὶ πιστώσεων τῶν τρίτων εἰς τὸ **Καθολικόν**, τὸ ὁποῖον θὰ περιέχει μόνον τοὺς λογαριασμοὺς τούτων κατὰ χρέωσιν καὶ πίστωσιν.

Εἰς τὸ παράδειγμά μας θὰ ἀνοιχθῶσι εἰς τὸ Καθολικόν μόνον δύο λογαριασμοί: α) Τοῦ Ἀ. Ἀνδρέου, ὅστις τὴν 1 Μαρτίου 1955 θὰ πιστωθῆ με δρχ. 100.000 καὶ θὰ χρεωθῆ με δρχ. 30.000 τὴν 13 τοῦ ἰδίου μηνός καὶ β) Τοῦ Β. Βασιλείου ὅστις τὴν 12 Μαρτίου θὰ χρεωθῆ με δρχ. 20.000 καὶ θὰ πιστωθῆ τὴν 24 Μαρτίου με δρχ. 15.000.

Κατὰ τὴν διάρκειαν δηλαδὴ τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως, ὁ καταχωρίζων ἀπλογραφικῶς τὰς οἰκονομικὰς συναλλαγὰς τῆς ἐπιχειρήσεως, τὰς ὁποίας πληροφορεῖται ἀπὸ τὸ «Πρόχειρον», χρησιμοποιεῖ:

α) Τὸ Βιβλίον Ταμείου, β) Τὸ Ἡμερολόγιον καὶ γ) Τὸ Καθολικὸν τῶν Χρεωστῶν καὶ Πιστωτῶν.

Ἴδια ἐν Ἰταλίᾳ, αἱ μικραὶ ἐμπορικαὶ ἐπιχειρήσεις, ἀντὶ δύο χωριστῶν βιβλίων Ταμείου καὶ Ἡμερολογίου χρησιμοποιοῦν *ἔν*, (τὸ βιβλίον «Ταμεῖον—Ἡμερολόγιον»), τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν ἀκόλουθον διαγράμμιν :

σ α ἀρ.ββ.	Αἰτιολογία συναλλαγῶν	Ταμεῖον		Τρίτοι	
		Χρέωσις	Πίστωσις	Χρέωσις	Πίστωσ.
1	1 Μαρτίου 1955				
	'Α. 'Ανδρέου Δάνειον παρ' αὐτοῦ	100.000			100.000
2	12				
	Β. Βασιλείου Χορηγηθὲν πρὸς αὐτὸν δάν.		20.000	20.000	
3	13				
	'Α. 'Ανδρέου Καταβολὴ ἕναν. ὀφειλῆς μας		30.000	30.000	
4	24				
	Β. Βασιλείου Ὅσα κατέβαλε ἕναντι ὀφειλῆς του	15.000			15.000
5	24				
	Πληρωμὴ Λόγῳ ἀγορᾶς τοῖς μετρητοῖς 1000 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρ. 25 τὴν ὀκάν		25.000		
	26				
	Εἴσπραξις Λόγῳ πωλήσεως μετρητοῖς 500 ὀκ. ὀρύζης πρὸς δρ. 30 τὴν ὀκάν	15.000			
	30				
	Πληρωμὴ Λόγῳ καταβολῆς ἐνοικίων		2.000		
		130.000	77.000	50.000	115.000

Τὸ ὡς ἄνω Ἡμερολόγιον πλεονεκτεῖ διότι καὶ τὴν κίνησιν τῶν μετὰ τρίτων συναλλαγῶν ἐμφανίζει, ταυτοχρόνως δὲ ἔχομεν καὶ τὴν κίνησιν καὶ θέσιν τοῦ Ταμείου (Εἰσπράξεις - Πληρωμαὶ - Ὑπόλοιπον).

Ἐξυπακούεται ὅτι ὅταν συναλλαγὴ τις δὲν ἀφορᾷ τοὺς τρίτους καὶ δὲν συνεπάγεται εἴσπραξιν ἢ πληρωμὴν θὰ καταχωρισθῆ *μόνον* χρονολογικῶς εἰς τὴν στήλην τῆς αἰτιολογίας.

Διὰ τοὺς «Τρίτους» ὑπάρχει ἀναλυτικὸν καθολικὸν ὅπου ἕκαστος χρεοῦται καὶ πιστοῦται συμφώνως πρὸς τὴν ἡμερολογιακὴν ἐγγραφήν.

Όταν φθάσωμεν εἰς τὸ τέλος τῆς οικονομικῆς χρήσεως γίνεται τὸ κλείσιμον τοῦ ὡς ἄνω «Ταμείου - Ἡμερολογίου» διὰ τῶν ἐξῆς ἐγγραφῶν :

1. Διὰ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ ὑπολοίπου τοῦ Ταμείου εἰς πίστωσίν του.

2. Δι' ἐγγραφῆς τοῦ τυχόν χρεωστικοῦ ὑπολοίπου τῶν «Τρίτων» εἰς πίστωσίν των.

3. Δι' ἐγγραφῆς τοῦ τυχόν πιστωτικοῦ ὑπολοίπου τῶν «Τρίτων» εἰς τὴν χρέωσίν των.

Θὰ γίνουιν δηλαδὴ αἱ ἀκόλουθοι ἐγγραφαί :

σ/α ἀριθρ.	Αἰτιολογία τῶν συναλλαγῶν	Ταμείον		Τρίται	
		Χρέωσις	Πιστώσις	Χρέωσις	Πιστώσις
945	Ἐκ μεταφορᾶς 31 Δ/βρίου 1955	1.000.000	700.000	2.000.000	1.000.000
946	Ἐπίλοιπον Ταμείου πρὸς ἐξίσωσιν 31		300.000		
	Ἐπίλοιπον πρὸς ἐξίσωσιν «Τρίτων»				1.000.000
		1.000.000	1.000.000	2.000.000	2.000.000

Τὴν 1ην Ἰανουαρίου θὰ γίνουιν αἱ ἐγγραφαί ἐνάρξεως τοῦ «Ἡμερολογίου—Ταμείου» διὰ τῆς ἐμφανίσεως τῶν ὑπολοίπων «Ταμείου» καὶ «Τρίτων» τοῦ μὲν πρώτου μὲ δρχ. 300.000, τοῦ δὲ δευτέρου μὲ δρχ. 1.000.000.

ζ) **Διάφορα Βοηθητικὰ Βιβλία.** Χρησιμοποιοῦνται ἐκ παραλλήλου κυρίως τὰ ἐξῆς βοηθητικά :

1. Τὸ Βιβλίον Γραμματίων Εἰσπρακτέων.
2. Τὸ Βιβλίον Γραμματίων Πληρωτέων.
3. Τὸ Βιβλίον Λήξεως Γραμματίων.
4. Τὸ Βιβλίον τῶν Ἐξόδων.

§ 65. **Μειονεκτήματα τῆς Ἀπλογραφίας.** 1. Δὲν ἐπιτρέσκει ἔλεγχον ἐπὶ τῶν ἐγγραφῶν, ὡς ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ὑπάρχει συσχέτισις ἐγγραφῶν καὶ συνεπῶς δύνανται νὰ παρεισφρήσουιν διάφορα λάθη.

2. Δὲν παρέχει καμμίαν πληροφορίαν περὶ τῆς οικονομικῆς κα-

1. Ὑποθέτομεν ὅτι μέχρι τῆς 31 Δεκεμβρίου ἔχουιν γίνει 944 ἀρθρα.

ταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως, ἥτις ἐπιτυγχάνεται μόνον διὰ γενικῆς ἀπογραφῆς.

3. Δὲν παρέχει στατιστικὰς πληροφορίας.

4. Δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ προέλευσις τῶν ἀποτελεσμάτων. Βεβαίως, ἀφοῦ τηρεῖται τὸ βιβλίον τῶν ἀπογραφῶν, εἶναι δυνατόν διὰ συγκρίσεως δύο διαδοχικῶν ἀπογραφῶν καὶ δὴ τοῦ ἰδίου κεφαλαίου αὐτῶν νὰ εὑρεθῇ τὸ προκύψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἀρκεῖ διότι δὲν θὰ γνωρίζωμεν πόθεν προέκυψε τοῦτο.

Ἐνεκα ὅλων αὐτῶν τῶν μειονεκτημάτων ἐγκατελείφθη ἡ ἀπλογραφία ὡς στερουμένη μεθόδου καὶ ἐγενικεύθη ἡ χρῆσις τῆς διπλογραφίας.

ΠΕΡΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ

§ 66. *Έννοια και όρισμός της αποσβέσεως.* Τά πλείστα τών οικονομικών αγαθών διά τής παρόδου του χρόνου ή διά τής χρησιμοποίησεως των χάνουσι μέρος τής αξίας των. Ἡ μείωσις αὕτη ἐκπροσωποῦσα τήν ἐπελθοῦσαν φθοράν ή ἀπώλειαν εἶναι *ζημία* μὲν ὁσάκις ή Ἐπιχειρήσις δὲν λαμβάνει ἀντάλλαγμα (1), *ἐξοδον* δὲ ὁσάκις τὸ περιουσιακὸν στοιχεῖον φθειρόμενον ἐξυπηρετεῖ ταύτην (2).

Ἐνταῦθα δὲν περιλαμβάνομεν τήν ἔννοιαν τής ὑποτιμήσεως συνεπεῖα πτώσεως τών τιμών τών οικονομικών αγαθών ή συνεπεῖα ζημιών ἐκ τυχαίων γεγονότων (κλοπών κλπ.), ἀλλὰ τήν σμίκρυνσιν τής αξίας συνεπεῖα φθορᾶς ή ἀναλώσεως διά τής χρησιμοποίησεως ή διά τής παρόδου του χρόνου. Τὸ τιθέμενον ἐρώτημα εἶναι ποῖα τών οικονομικών αγαθών διά τής παρόδου του χρόνου ή τής χρησιμοποίησεως χάνουσι μέρος τής αξίας των.

Τοιαῦτα εἶναι : κατ' ἀρχήν αἱ *Ἀξίαι τοῦ Παγίου Ἐνεργητικοῦ*. Καί τοιαῦτα εἶναι ἐκεῖναι ἅς κατέχει ή ἐπιχειρήσις καί αἵτινες προορίζονται διά τήν χρῆσιν των καί οὐχί διά τήν ἀντάλλαγήν καί πραγματοποίησιν των, αἵτινες δηλ. δὲν ἀποτελοῦσι τὸ ἀντικείμενον τών συναλλαγών τής Ἐπιχειρήσεως ἀλλὰ χρησιμοποιοῦνται πρὸς παγίαν ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς. Τοιαῦτα εἶναι : Τά ἀκίνητα γενικῶς, τὰ μεταλλεῖα, τὰ ἔπιπλα καί σκευή, τὰ μηχανήματα καί τὰ ἐργαλεῖα. Εἰς ταύτας ὑπάγονται αἱ πλασματικαὶ ἀξίαι, τὰ ἐξοδα ὀργανώσεως καί πρώτης ἐγκαταστάσεως, τὰ ἐξοδα μελετῶν, τὰ ἐξοδα ἀγορᾶς προνομίων, ἐμπορικῶ ή βιομηχανικῶ σήματος, ἐμπορικῆς ἐπωνυμίας κλπ., τὰ ὅποια ἀποτελοῦσι κατ' ἐπέκτασιν ἀξίας ἀφοῦ ἐν τῇ πραγματικότητι δὲν ἀποτελοῦσι εἰμῆ ἐξοδα, τὰ ὅποια ὁμῶς, ἐπειδὴ θά

1. Ὡς εἶναι ή μετατροπή ἀπαιτήσεως τινος ἀσφαλοῦς εἰς τοιαύτην ἀνεπίδεκτον εἰσπράξεως.

2. Φθορά μηχανημάτων κλ.

έξυπηρετήσωσι τὴν ἐπιχείρησιν ἐπὶ μακρόν, δὲν ἐκρίθη σκόπιμον νὰ βαρύνωσι μίαν χρῆσιν ἀλλὰ νὰ κατανεμηθῶσιν εἰς πλείονας.

Κατωτέρω παραθέτομεν ἐνδεικτικῶς μερικά στοιχεῖα τοῦ παγίου ἐνεργητικοῦ⁽¹⁾:

α) «**Μεταφορικὰ μέσα**» (φορτηγὰ αὐτοκίνητα, μοτοσυκλέται, βαγόνια, ἵπποι κλπ.) χρησιμοποιούμενα διὰ τὴν μεταφορὰν τῶν προϊόντων τῆς ἐπιχειρήσεως.

β) «**Ἐγκαταστάσεις**», αἵτινες εἶναι ἀρρήκτως συνδεδεμένοι μετὰ τοῦ ἐδάφους καὶ ἀποτελοῦν μετ' αὐτοῦ ἓν σῶμα.

γ) «**Ἐπιπλα καὶ σκευή**», τὰ ὅποια δὲν προορίζονται διὰ πώλησιν καὶ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐπίδειξιν τῶν προϊόντων τῆς ἐπιχειρήσεως, διὰ τὴν χρῆσιν πελατῶν ἢ διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως (Γραφεῖα, καρέκλαι, τράπεζαι, γραφομηχαναί, βιβλιοθήκαι, χρηματοκιβώτια, προθηκαί, ράφια κλπ.).

δ) «**Οἰκοδομαὶ (Κτίρια)** (buildings) καὶ **Οἰκόπεδα**» (lands) ἀνήκοντα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν.

Ἐνίοτε χρησιμοποιεῖται ὁ λογαριασμός «**Ἀκίνητα**» (Real Estate) δι' ἀμφότερα, οἰκόπεδα καὶ οἰκοδομάς. Ἐν τούτοις θεωρεῖται καλυτέρα πρακτικῆ νὰ ἐμφανίζεται κεχωρισμένως τὸ κόστος ἐκάστης κατηγορίας. Ἡ σοβαρώτερα δικαιολογία τῆς χωριστῆς ἐμφανίσεως οἰκοπέδων καὶ κτιρίων εἶναι ὅτι τὰ μὲν οἰκόπεδα δύνανται νὰ χρησιμοποιηθοῦν ἐπ' ἀόριστον καὶ διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου συχνὰ ὑπερτιμῶνται (appreciation), ἐνῶ αἱ οἰκοδομαὶ καὶ περιορισμένης διάρκειας εἶναι καὶ εἰς συνεχῆ πτώσιν τῆς ἀξίας των ὑπόκεινται λόγῳ φθορᾶς διὰ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου καὶ τῆς χρήσεως.

ε) «**Ἄυλον ἐνεργητικόν**» (Intangible Assets), ἥτοι πᾶν ὅ,τι δὲν εἶναι ὕλικόν, δηλ. δὲν ἔχει φυσικὴν μορφήν καὶ ὕπαρξιν: Τὰ εἰδικὰ προνόμια τὰ ὅποια κατέχει μίᾳ ἐπιχειρήσιν ἢ ἓν ἄτομον (συγγραφικὰ δικαιώματα, διάφοροι εὐρεσιτεχνίαι, προνόμια διὰ ὁδούς, ἐγκατάστασιν καλωδίων, τηλεφωνικῶν στύλων, σήματα ἐμπορικὰ κ.ἄ.)

στ) «**Ὑπεραξία τῆς ἐπιχειρήσεως**» (goodwill) ἥτις ἀντιπροσωπεύει⁽¹⁾ «τὴν ἀξίαν μιᾶς ἐπιχειρήσεως ὡς ἐξελισσομένου ὄργανισμοῦ, ὑπεράνω τοῦ κόστους ὄλων τῶν ἄλλων ἐνεργητικῶν στοιχείων, ἐκτιμωμένων κεχωρισμένως. Περιλαμβάνει πᾶν ὅ,τι προσθέτει ἀξίαν εἰς μίαν ἐπιχείρησιν ἕνεκα τῆς τοποθεσίας τῆς ἐγκαταστάσεως, τοῦ ὀνόματος, τῆς ὑπολήψεως, τῆς ἐλλείψεως συναγωνισμοῦ, τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων, τῆς γενομένης διαφημίσεως. Ἐξαιρετικὰ κέρδη συνήθως προδίδουν τὴν παρουσίαν τῆς ὑπεραξίας. Λό-

1. Owens and Kennedy «Accounting», New York 1946, σελ. 14.

γω των δυσκολιών τας οποίας παρουσιάζει ο προσδιορισμός της αξίας της, ή υπεραξία δέν πρέπει να εμφανίζεται εις τον Ίσολογισμόν έκτός εάν Έχη αγοράσθη, όποτε θα εμφανισθῆ εις την τιμήν ταύτην».

«Η μείωσις της αξίας οικονομικού τινος αγαθοῦ, έφ' όσον προήλθε συνεπεία χρησιμοποίησεως αυτού ή λόγω της παρόδου του χρόνου» καλεῖται *ἀπόσβεσις* (1).

Η Έπιχείρησις, ανεξαρτήτως της ύπάρξεως καθαρών κερδών, όφείλει να ένεργῆ έγγραφάς απόσβέσεως, διότι όπωσδήποτε τά σχετικὰ στοιχεῖα Έχουσιν ύποστη κάποιαν φθοράν ή ζημίαν.

Πολλάκις, ἴδιως εις τας βιομηχανίας, ή απόσβεσις ένσωματοῦται εις τό παραγόμενον προϊόν, αποτελοῦσα έν των στοιχείων κόστους αὐτοῦ.

Δοθέντος ότι ή μείωσις της αξίας των διαφόρων στοιχείων του Ένεργητικού δύναται να αναπαρασταθῆ λογιστικῶς δια δύο τρόπων:

α) Ἡ δια πίστώσεως αὐτών,

β) ή δια δημιουργίας ένός λογαριασμοῦ αντίθετου έν τῷ Παθητικῷ,

καί ή ἀπεικόνισις της απόσβέσεως δύναται να γίνη κατά δύο μεθόδους :

α) Της *ἀμέσου απόσβέσεως*, καθ' ήν πιστοῦνται τά αποσβεννόμενα στοιχεῖα με τό ποσόν της απόσβέσεως, καί

β) Της *έμμέσου απόσβέσεως*, καθ' ήν πιστοῦται με τό ποσόν της απόσβέσεως εις αντίθετος του Ένεργητικού λογαριασμός οστις καλεῖται «Ἐποσβεσθέν...»

Όταν ή απόσβεσις ένεργῆται κατά την άμεσον μέθοδον τό περιουσιακόν στοιχείον εμφανίζεται εις τον Ίσολογισμόν με την παροῦσαν αὐτοῦ αξίαν, ήτοι μειωμένον. Έάν όμως ένεργῆται ή έμμεσος απόσβεσις τότε :

α) Τό περιουσιακόν στοιχείον εμφανίζεται έν τῷ Ένεργητικῷ με την αρχικήν του αξίαν καί έν τῷ Παθητικῷ ὑπάρχει ο αντίθετος λογαριασμός ή, τό καί συνηθέστερον,

β) εμφανίζεται τό περιουσιακόν στοιχείον έν τῷ Ένεργητικῷ εις την έσωτερικήν στήλην με την αρχικήν του αξίαν καί εις την έξωτερικήν με την παροῦσαν του αξίαν.

Ἡ ὑπεροχή της τηρήσεως της έμμέσου απόσβέσεως έναντι της

---

1. Ὁ όρος «*ἀπόσβεσις*» χρησιμοποιεῖται προκειμένου καί περί έπιστροφῆς κεφαλαίου ή δανείου (ἀπόσβεσις κεφαλαίου, ἀπόσβεσις δανείου). Ἡ τοιαύτη ἀπόσβεσις καλεῖται «*οἰκονομική ἀπόσβεσις*».

άμέσου ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός ὅτι κατ' αὐτὴν εἴμεθα εἰς θέσιν νὰ γνωρίζωμεν πάντοτε τὴν ἀρχικὴν ἀξίαν τοῦ ἀποσβεννυμένου ἀντικειμένου. Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης εἰς τὰς περιπτώσεις ἐκεῖνας καθ' ἃς γνωρίζομεν μὲν τὴν ἐπελθοῦσαν μείωσιν ὁμάδος τινὸς περιουσιακῶν στοιχείων, ἀλλὰ τὴν γνωρίζομεν ἐν συνόλῳ καὶ οὐχὶ συγκεκριμένως δι' ἕκαστον στοιχεῖον τῆς ὁμάδος. "Ὅταν ἐ. π. γνωρίζωμεν ὅτι ἐκ τῶν ἐπισηφαλῶν χρεωστῶν μας Α καὶ Β, ὀφειλόντων ἀντιστοίχως δρχ. 100.000 καὶ δρχ. 200.000, θὰ ὑποστῶμεν ἐν *συνόλῳ* ζημίαν 100.000 χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν τί ποσοστὸν ζημίας ἀναλογεῖ εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν, ἐπιβάλλεται ἡ ἔμμεσος ἀπόσβεσις, διότι ἐὰν ἐνεργήσωμεν ἄμεσον τοιαύτην, θὰ πρέπει νὰ πιστώσωμεν καὶ τοὺς δευτεροβαθμίους λογαριασμοὺς· τοῦτο ὁμῶς προϋποθέτει ὅτι γνωρίζομεν μὲ τί ποσὸν νὰ πιστώσωμεν αὐτοὺς, ὅπερ δὲν συμβαίνει.

Ἐγγραφαί :

α) Ἄμεσου ἀποσβέσεως

Ἄποσβέσεις (¹)

Εἰς *Μηχανήματα*

β) Ἐμμέσου ἀποσβέσεως

Ἄποσβέσεις

Εἰς Ἄποσβεσθέντα *Μηχανήματα*

Διὰ τῶν ἀποσβέσεων ἐπιτυγχάνεται : (²)

1. Ὁ καθορισμὸς τῆς ἀξίας ἐν τῷ ὑπολογισμῷ τῶν συστατικῶν τῶν ὁποίων ἡ χρησιμότης καταναλίσκεται, ἐξ ὁλοκλήρου ἢ ἐν μέρει, κατὰ τὴν διάρκειαν σειρᾶς ἐτῶν.

2. Ἡ ἐπιβάρυνσις τῆς τιμῆς κατασκευῆς ἐκάστου παραγομένου προϊόντος, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς χρησιμοποίησεως τῶν διαφόρων

---

1. Ἐχρεώθη ὁ λογαριασμὸς «Ἄποσβέσεις», λογαριασμὸς δαπάνης, διότι τὸ μηχανήμα ἐν τῇ φθορᾷ του ἐξυπηρέτησε τὴν Ἐπιχείρησιν. Ἐὰν ὁμῶς τὸ μηχανήμα ἐθραύετο ἕνεκα ἀδεξιότητός μας (περίπτωσις μὴ φυσιολογικῆς φθορᾶς), ἐπειδὴ θὰ εἴχομεν ἀπώλειαν ἀνευ ἀνταλλάγματος, ἀντὶ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἄποσβέσεις» θὰ ἐχρεοῦτο εἰς λογαριασμὸς ζημίας. Ὁ λογαριασμὸς «Ἄποσβέσεις» ὡς λογαριασμὸς ἐξόδου δέον νὰ ἐπιρριφθῇ εἰς ἕνα ἢ πλείονας λογαριασμοὺς. Οὕτω, προκειμένου περὶ ἀποσβέσεως μηχανημάτων ἐπεξεργασίας προϊόντος Χ, δέον ὁλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς ἀποσβέσεως νὰ ἐπιρριφθῇ ἐπὶ τοῦ προϊόντος Χ, ὁδτινος ἡ τιμὴ θὰ αὐξηθῇ κατὰ τὸ ποσὸν τοῦτο. Ὅρθόν εἶναι ὅπως εἰς τὰς περιστάσεις ταύτας ἡ ἀπόσβεσις प्राυπολογίζεται εἰς τὴν ἀρχὴν ἐκάστου ἔτους.

2. F. Gobbis: «Il Bilancio delle società anonime» σελ. 208 (Π. Σινοπούλου: «Ὁ Ἰσολογισμὸς τῶν Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν» σελ. 120).

συστατικῶν, διά κανονικοῦ ποσοστοῦ φθορᾶς τῶν χρησιμοποιουμένων ἀξιών.

3. Ὁ καθορισμὸς τοῦ διανεμητέου κέρδους ἐν σχέσει μετὰ τὴν τιμὴν κόστους, τῆς ὁποίας ἡ φθορὰ τῶν παγίων ἀξιών εἶναι σπουδαῖος συντελεστής.

4. Ἡ ἱκανότης τοῦ ἐνεργητικοῦ εἰς τὸ νὰ δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς παγίας ἀξίας, ὅταν αὗται ἀχρηστευθῶσι.

5. Ἡ ἐμφάνισις, μέσῳ τοῦ ἴσολογισμοῦ, ὅσον ἔνεστι διαυγέστερας καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως διὰ τῆς διαπιστώσεως τῶν γεγονότων τοῦ παρελθόντος, ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν χάραξιν τῶν μελλοντικῶν κατευθύνσεων τῆς ἐπιχειρήσεως.

Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι αἱ ἀποσβέσεις δὲν γίνονται μόνον ὡσάκις ἔχομεν φθορὰς λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου ἢ λόγῳ χρήσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ πολλὰς ἄλλας αἰτίας (ἐξάντλησις μεταλλείου, λῆξις ἐνός προνομίου κλπ., ἀλλαγὴ μόδας, ἐγκατάλειψις τῆς παραγωγῆς λόγῳ ἀπαγορεύσεως, νέαι τεχνικαὶ μέθοδοι καὶ ἐφευρέσεις κ.ἄ.).

Ἐπὶ τούτοις διάφοροι μέθοδοι προσδιορισμοῦ τῶν ἀποσβέσεων, κυριώτεροι τῶν ὁποίων εἶναι αἱ κάτωθι ('):

1. Μέθοδος τῆς σταθερᾶς ἀποσβέσεως (Straight line method).

Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην ὀρίζεται σταθερὸν ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου ὅπερ προκύπτει ἐάν ἐκ τῆς ἀρχικῆς ἀξίας τοῦ ὑπὸ ἀπόσβεσιν πράγματος ἀφαιρεθῇ ἡ ὑπολογιζομένη εἰς τὸ τέλος μετὰ τὴν χρησιμοποίησιν του ἀξία αὐτοῦ ὡς ἀχρήστου ὑλικοῦ (scrap value). Οὕτω ἐάν ἐν μηχανήμα ἀρχικῆς ἀξίας 1.000.000 δρχ. δεκαετοῦς διάρκειας εἰς τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης ὑπελογισθῇ ὅτι θὰ ἔχη ἀξίαν δρχ. 150.000, τὸ ποσοστὸν τῆς ἀποσβέσεως θὰ καθορισθῇ εἰς 10% ἑτησίως ἐπὶ τῶν 850.000, ἧτοι ἡ ἑτήσια σταθερὰ ἀπόσβεσις θὰ εἶναι 85.000 δρχ.

Τὸ μειονέκτημα τῆς μεθόδου ταύτης ἔγκειται εἰς τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τὰ ἐξοδα ἐπισκευῶν εἶναι μικρὰ ἐνῶ αἱ μηχαναὶ ἔχουν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν, ἡ δὲ ἀπόσβεσις κατ' ἔτος ὑπολογίζεται σταθερὰ ὡς ἐάν καὶ τὰ στοιχεῖα ταῦτα ἦσαν πάντοτε σταθερά.

Ἐάν ὅμως ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ τὴν ἀγορὰν τοῦ ὡς ἄνω μηχανήματος διετέθη τὸ ποσὸν τῶν δραχμῶν 1.000.000, τὸ ὁποῖον οὕτω δεσμευθὲν μᾶς ἀπεστέρησε τῆς τοποθετήσεώς του, ἧτις θὰ μᾶς ἀπέδιδε ἑτησίως τόκον ἔστω 4%, ἔπεται ὅτι εἰς τὸ ποσὸν τῆς ἑτησίας

1. Owens and Kennedy ἔνθ. ἀν. σελ. 556 κ.έ., Σ. Βαρδάκου «Αἱ ἀποσβέσεις», 1937, σελ. 90 κ.έ., Π. Σινοπούλου ἔνθ. ἀν. σελ. 122 κ.έ.

άποσβέσεως δέον να προστεθῆ και ὁ διαφυγῶν τόκος, ὅστις θά εἶναι εἰς τὸ τέλος τοῦ πρώτου ἔτους 40.000, εἰς τὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἔτους 38.400 κ.ο.κ.

Ἡ ἀπόσβεσις καθ' ἣν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν μόνον τὸ ἀποσβεννόμενον στοιχεῖον καλεῖται *θεωρητικὴ ἀπόσβεσις* (amortissement théorique), ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἐκείνην καθ' ἣν λαμβάνεται ἐπὶ πλέον ὑπ' ὄψιν και ὁ διαφυγῶν τόκος, ἥτις καλεῖται *ἐμπειρικὴ* ⁽¹⁾ (empirique).

2. *Μέθοδος τῆς φθινοῦσης ἀποσβέσεως* (Fixed percentage of diminishing value method). Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην τὸ ποσοστὸν τῆς ἀποσβέσεως ὑπολογίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἀξίας τοῦ ἀποσβεννόμενου στοιχείου εἰς τὸ τέλος ἐκάστης χρήσεως.

Παραθέτομεν ἓν παράδειγμα ⁽²⁾, καθ' ὃ τὸ ὑπὸ ἀπόσβεσιν στοιχεῖον ἔχει ἀρχικὴν ἀξίαν 1.000.000 και ὑπολογίζεται ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ ὀγδόου ἔτους θά ἔχη ἀξίαν 100.000, ὡς ἄχρηστον ὑλικόν, τὸ σταθερὸν δὲ ποσοστὸν τῆς ἀποσβέσεως εἶναι 25 % ἐτησίως.

Ἔτη		Ἀξία εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους	Ἐυπολογιζομένη ἀπόσβεσις	Ἀξία εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους
1	Δρχ.	1.000.000	250.000	750.000
2	»	750.000	187.500	562.500
3	»	562.500	140.625	421.875
4	»	421.875	105.469	376.406
5	»	316.406	79.101	237.305
6	»	237.305	59.326	177.980
7	»	177.980	44.495	133.485
8	»	133.485	33.371	100.114

Ἐπάρχουν πολλὰ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς μεθόδου ταύτης. Πρῶτον δὲν εἶναι δυνατόν να χρησιμοποιηθῆ ἐκτὸς ἐὰν τὸ στοιχεῖον ἔχη μίαν ὑπολειμματικὴν ἀξίαν, ὅπερ και συμβαίνει ἐν τῇ πραγματικότητι, καθόσον οὐδέποτε και μετὰ τὴν ὀλοσχερῆ ἀπόσβεσιν στοιχείου τινὸς τοῦτο ἐξαφανίζεται ὀλοσχερῶς, ἀφοῦ τὸ ἐναπομένον θά ἔχη ἀξίαν τινά, ἔστω και ὡς ἄχρηστον ὑλικόν. Ἐπὶ πλέον ἐὰν ἡ ἀξία τοῦ θεωρουμένου ἀχρήστου ὑλικοῦ εἶναι σχετικῶς μικρά, ἡ ἀπόσβεσις κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη γίνεται ἀδικαιολογήτως μεγάλη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἀπόσβεσιν τῶν τελευταίων ἐτῶν. Δεύτερον ὁ συντελεστὴς δὲν εἶναι εὔκολον να ὑπολογισθῆ και διὰ τοῦτο εἶναι

1. René Delaport : «Amortissements» σελ. 32.

2. Owens and Kennedy, ἔνθ' ἀν. σελ. 557.

ἀναγκαία ἢ χρήσις τῶν λογαρίθμων (1). Τρίτον, ἐάν μία ἐταιρεία ἔχῃ μηχανήματα ἀποκτηθέντα πρὸ μακροῦ χρόνου καὶ νεοαποκτηθέντα τοιαῦτα ἢ συνολικὴ ἀπόσβεσις θὰ εἶναι περίπου ἢ αὐτὴ ὡς ἐάν ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ μέθοδος τῆς σταθερᾶς ἀποσβέσεως, δεδομένου ὅτι ἐπὶ τῶν νεοαποκτηθέντων μηχανημάτων ἡ ἀπόσβεσις εἶναι μεγάλη καὶ ἐπὶ τῶν παλαιῶν μικρά. Ἡ ἀξία τοῦ μηχανήματος εἰς τὸν Ἰσολογισμόν, ἐφ' ὅσον χρησιμοποιηθῆται ἡ μέθοδος τῆς φθινοῦσης ἀποσβέσεως, θὰ εἶναι μικρότερα. Τέταρτον, ἐφ' ὅσον παρατηρηθῆται ἀξιόλογος ἀξιομείωσις ἐξόδων ἐπισκευῶν, ἀντὶ τῆς καταλλήλου μεταβολῆς τῶν σταθερῶν συντελεστῶν προτιμότερα ἢ διὰ εἰδικῶν ἀποθεματικῶν ἀντιμετώπισις αὐτῶν.

3. *Μέθοδος τῆς προοδευτικῆς (croissant) ἀποσβέσεως*, καθ' ἣν τὸ ποσοστὸν τῆς ἀποσβέσεως ἐκάστης χρήσεως ἀυξάνει προοδευτικῶς: ἐ.π. 5% διὰ τὸ πρῶτον ἔτος, 5,25% διὰ τὸ δεύτερον, 5,5% διὰ τὸ τρίτον κ.ο.κ. Ἡ μέθοδος αὕτη χρησιμοποιεῖται ὅταν ἡ φθορά εἶναι προοδευτικὴ ἀυξανομένη ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος. Πολλοὶ προτιμοῦν τὴν μέθοδον ταύτην εἰς περιπτώσεις νεοῖδρουμένων ἐπιχειρήσεων, καὶ τοῦτο διότι αὐταὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἔχουν κόστος μεγάλον λόγῳ μὴ τελείας ὀργανώσεώς των, ἐφαρμόζουσαι ὁμως τὴν μέθοδον ταύτην κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη ἔχουν μικρότερας ἀποσβέσεις. Εἰς τὸ ἐπιχεῖρημα τοῦτο ἀντιτάσσεται τὸ σοβαρὸν ἐπιχεῖρημα ὅτι κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τὰ μηχανήματα κ.ἄ. ὑπὸ ἀπόσβεσιν στοιχεῖα ἔχουν μεγαλυτέραν ἀπόδοσιν καὶ ὀλιγώτερα ἐξοδα συντηρήσεως.

4. *Μέθοδος τῆς τοκοχρεωλυτικῆς ἀποσβέσεως* (Annuity system). Κατ' αὐτὴν ἡ ἀρχικὴ ἀξία θεωρεῖται ὡς ἀποφέρουσα τόκον πρὸς ὀρισμένον ἐπιτόκιον διὰ χρόνον ἴσον πρὸς τὴν ὑπολογιζομένην ζῶν τοῦ ὑπὸ ἀπόσβεσιν πράγματος. Πρὸς τοῦτο εὐρίσκεται τὸ τοκοχρεώλιον.

Οὕτω, ἐάν ἔχωμεν ἐν μηχανήμα ἀξίας 500.000 δραχ. διαρκείας 20 ἐτῶν, εἰς τὸ τέλος τῶν ὀποίων ἡ ἀξία του θὰ εἶναι 100.000, θὰ ζητηθῆ νὰ ἀνευρεθῆ διὰ τῶν τοκοχρεωλυτικῶν πινάκων τὸ ποσὸν τὸ

1. Ὁ τύπος ὁ παρέχων τὸν συντελεστὴν ἀποσβέσεως εἶναι :

$$\text{Συντελεστὴς ἀποσβέσεως} = 1 - \sqrt[n]{\frac{\text{Υπολειμματικὴ ἀξία στοιχείων}}{\text{Κόστος}}}$$

Εἰς τὸν τύπον αὐτὸν τὸ n δεικνύει τὸν ἀριθμὸν ἐτῶν ζωῆς τῶν ὑλικῶν. Π.χ ὁ συντελεστὴς 25%, εἰς τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα δύναται νὰ ὑπολογισθῆ διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως τῆς ὀγδόης ρίζης τοῦ 100 διαιρουμένου διὰ 1000 ἢ 0,10 καὶ τῆς ἀφαιρέσεως τοῦ πηλίκου τούτου ἀπὸ τοῦ 1.

όποιον κατατιθέμενον κατ' έτος θά δώση μετά 20 έτη, πρὸς έπιτόκιον έστω 5 %, 400.000. Τὸ ποσὸν τοῦτο θά εἶναι (!) 12.097,03 κατὰ τὸ πρῶτον έτος, κατὰ τὸ δεύτερον έτος θά ανέλθῃ εἰς δρ. 12.701,88, τὸ τρίτον έτος θά εἶναι 13.336,98, τὸ τέταρτον 14.003,82 κ.ο.κ. Τὰ οὕτω εὐρισκόμενα ποσὰ προστιθέμενα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν 20 έτῶν θά μᾶς δώσουν τὰς 400.000.

5. *Ἀμερικανικὴ μέθοδος* (2). Αὕτη έκλήθη οὕτω διότι ἀπαντᾶται συνήθως ἐν Ἀμερικῇ, θά ἠδύνατο δὲ νὰ κληθῇ καὶ μέθοδος τῶν ἀναλογιῶν. Κατ' αὐτὴν, ἡ ἀποσβεστέα ἀξία κατανέμεται εἰς μέρη εὐθέως ἀνάλογα πρὸς τὸ σύνολον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν έτῶν καθ' ἃ θά λάβῃ χώραν ἡ ἀπόσβεσις καὶ τοῦ ἀριθμοῦ ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὸ έτος καθ' ὃ γίνεται ἡ ἀπόσβεσις. Οὕτω, ἐάν ἐν μηχανήμα πρόκειται νὰ ἀποσβεσθῇ ἐντὸς 20 έτῶν ἡ ἀπόσβεσις θά γίνῃ ἀναλόγως τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἀριθμῶν τῶν έτῶν $20+19+18+17+16+15+14+13+12+11+10+9+8+7+6+5+4+3+2+1=210$ καὶ τοῦ ἀριθμοῦ ὅστις ἀντιπροσωπεύει τὸ έτος τῆς ἀποσβέσεως. Οὕτω διὰ τὸ πρῶτον έτος θά εἶναι, εἰς τὸ παράδειγμά μας, ὁ ἀριθμὸς 20, διὰ τὸ δεύτερον ὁ ἀριθμὸς 19 κ.ο.κ., ἐάν δὲ τὸ πρὸς ἀπόσβεσιν ποσὸν εἶναι 400.000 τὸ ποσὸν τῆς ἐτήσιας ἀποσβέσεως θά εἶναι :

$$\text{Τὸ 1ον έτος } \frac{400.000 \times 20}{210} = 38.095,24$$

$$\text{Τὸ 2ον έτος } \frac{400.000 \times 19}{210} = 36.190,48$$

$$\text{Τὸ 3ον έτος } \frac{400.000 \times 18}{210} = 34.285$$

κ.ο.κ.

6. *Μέθοδος ἀποσβέσεως ἀναλόγως πρὸς τὰς ὥρας ἐργασίας* (The working hours method). Κατ' αὐτὴν ὑπολογίζεται ἡ ἀπόδοσις τοῦ ὑπὸ ἀπόσβεσιν πράγματος. Προκειμένου περὶ μιᾶς μηχανῆς ὑπολογίζεται πόσας μονάδας θά παραγάγῃ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς τῆς Ἐάν ἐ.π. εἶναι αὐτοκίνητον πόσα μίλια θά διανύσῃ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ βίου του. Συνεπῶς ἡ ἀρχικὴ ἀξία μιᾶς μηχανῆς διαιρουμένη διὰ τῶν ὥρῶν ἐργασίας μᾶς δίδει τὴν ἀποσβεστέαν ἀξίαν δι' ἐκάστην ὥραν. Εἰς τὸ τέλος ἐκάστης οικονομικῆς χρήσεως ὑπολογίζομεν τὰς ὥρας καθ' ἃς εἰργάσθῃ ἡ μηχανὴ καὶ τὰς πολλαπλασιάζομεν ἐπὶ τὴν ἀποσβεστέαν ἀξίαν δι' ἐκάστην ὥραν.

1. Π. Σινοπούλου ἐνθ. ἀν. σελ. 123.

2. Π. Σινοπούλου ἐνθ. ἀν. σελ. 125.

Παράδειγμα: Ἀγοράζομεν ἀντὶ 1.000.000 ἓν μηχανήμα τὸ ὁποῖον ὑπολογίζεται ὅτι θὰ ἐργασθῆ ἐπὶ 40.000 ὥρας. Ἐὰν ὑπολογισθῆ ὅτι εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης οἰκονομικῆς χρήσεως ἔχει ἐργασθῆ 3.000 ὥρας, ἡ ἀπόσβεσις ἣτις δέον νὰ ἐνεργηθῆ θὰ ἀνέλθῃ εἰς δρχ. 75.000. Αὕτη ἐξευρέθη κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον:

$$1) \frac{1.000.000}{40.000} = 25$$

$$2) 3.000 \times 25 = 75.000$$

7. *Μέθοδος ἀποσβέσεως ἀναλόγως τῆς παραγομένης ποσότητος* (the output method).

Κατ' αὐτὴν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ κτήσεως τοῦ ὑπὸ ἀπόσβεσιν στοιχείου καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν παραχθησομένων ποσοτήτων ἐκφραζόμενος εἰς μονάδας μήκους, βάρους κλπ., ἀναλόγως τοῦ παραγομένου ἀντικειμένου. Ὁ προκύπτων δὲ ἀριθμοδείκτης μᾶς δίδει τὴν ἀναλογίαν ἀποσβέσεως δι' ἐκάστην παραγομένην μονάδα. Παράδειγμα: Ἐὰν μηχανήμα τι αξίας δραχμῶν 1.000.000 πρόκειται νὰ παραγάγῃ 100.000 μέτρα ἑνὸς ἀντικειμένου, ὁ ἀριθμοδείκτης: $\frac{1.000.000}{100.000} = 10$ δεικνύει τὴν ἀναλογίαν ἀποσβέσεως ἐκάστης παραγομένης μονάδος. Ἐὰν εἰς τὸ τέλος τῆς πρώτης χρήσεως ἔχουν παραχθῆ 5000 μέτρα ἢ ἀπόσβεσις θὰ ἀνέλθῃ εἰς $5.000 \times 10 =$ δρχ. 50.000. Ἐὰν εἰς τὸ τέλος τῆς δευτέρας περιόδου ἔχουν παραχθῆ 10.000 μέτρα ἢ ἀπόσβεσις θὰ ἀνέλθῃ εἰς $10.000 \times 10 =$ δρχ. 100.000.

Ἡ μέθοδος αὕτη δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ προκειμένου καὶ περὶ αὐτοκινήτου, ὅπου δύνανται νὰ ὑπολογισθῶσι τὰ μίλια ἅτινα τοῦτο δύναται νὰ διανύσῃ καθ' ὄλον τὸν βίον του.

Τὸ πλεονέκτημα τῆς μεθόδου ταύτης εἶναι ὅτι ἡ ἀπόσβεσις εἶναι τοσοῦτον μεγαλυτέρα ὅσον τὸ ὑπὸ ἀπόσβεσιν στοιχεῖον χρησιμοποιητὰ περισσότερον, ὅτε καὶ φυσιολογικῶς φθείρεται.

8. *Μέθοδος ἀποσβέσεως κατ' ἐπανεκτίμησην* (Appraisal method). Κατ' αὐτὴν εἰς τὸ τέλος ἐκάστης χρήσεως γίνεται ἀποτίμησις τοῦ ὑπὸ ἀπόσβεσιν στοιχείου, ὅποτε λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὁ βαθμὸς τῆς φθορᾶς τὴν ὁποίαν ἔχει ὑποστῆ τοῦτο. Διὰ τοῦτο ἡ μέθοδος αὕτη εἶναι δίκαια, ἀλλὰ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῆς παρουσιάζει πολλὰς δυσκολίας (κατὰ τὴν ἐκτίμησιν), δι' ὃ καὶ ἔχει ἐγκαταλειφθῆ. Αὕτη δύναται νὰ χρησιμοποιηθῆ μόνον εἰς πάγια στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἔχουν σχετικῶς μικρὰν ζωὴν (').

9. *Μέθοδος ἀποσβέσεως ἀναλόγως τῶν κερδῶν.* Αὕτη συσχετίζει τὸ μέγεθος τῆς ἀποσβέσεως πρὸς τὸ μέγεθος τῶν κερδῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν εἶναι ὀρθόν, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον εἰς μίαν περίοδον καθ' ἣν τὸ στοιχεῖον εἰργάσθῃ ἐντατικῶς ὄχι μόνον νὰ μὴν ἀπεκόμισε κέρδη ἢ Ἐπιχειρήσεις ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ ζημίας, ὅτε ἐρωτᾶται πῶς δὲν θὰ ὑπολογίσωμεν τὴν φθοράν. Βεβαίως ἡ ἀπάντησις εἶναι ὅτι αὕτη θὰ καλυφθῇ ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴν χρῆσιν ἣτις θὰ πραγματοποιήσῃ μεγάλα κέρδη. Ἄλλὰ ἐὰν ἔχωμεν σειρὰν ἐτῶν χωρὶς κέρδη, τί θὰ συμβῆ; Δι' ὄλους αὐτοὺς τοὺς λόγους ἔχει ἐγκαταλειφθῆ καὶ ἡ μέθοδος αὕτη, μάλιστα δὲ πᾶσαι νομοθεσίαι, ἐν αἷς καὶ ἡ ἡμέτερα, ἀπαγορεύουσι τὴν ἐφαρμογὴν τῆς.

Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι πολλάκις ἐν τῇ πράξει δὲν εἴμεθα ἐλεύθεροι νὰ ἐκλέξωμεν τὴν μέθοδον τῆς ἀρεσκείας μας, διότι ἡ διέπουσα τὴν χώραν ἔνθα ἡ ἔδρα τῆς Ἐπιχειρήσεως νομοθεσία ὀρίζει τὴν μέθοδον καὶ δὴ τὰ τῆς ἐτησίας ἀποσβέσεως.

Τίθεται ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ ἐρώτημα : ἡ ἀπόσβεσις τοῦ παγίου ἐνεργητικοῦ εἶναι ζημία ἢ ἔξοδον διὰ τὴν ἐπιχείρησιν ;

— Κατ' ἄρχὴν ἡ ἀπόσβεσις εἶναι ἔξοδον, διότι τὸ στοιχεῖον ὅπερ ὑφίσταται τὴν ἀπόσβεσιν χρησιμοποιούμενον μᾶς ἐξυπηρετεῖ. Ἐχομεν δηλαδὴ ἀπώλειαν μὲ ἀντάλλαγμα. Ἐὰν ὅμως ἀπὸ ἀπροσεξίαν τῶν μηχανικῶν ἢ ἀπειρίαν τοῦ ἐπιβλέποντος ἐπέλθῃ ζημία εἰς τὸ μηχανήμα, ἡ τιοαύτη φθορὰ δὲν εἶναι ἔξοδον ἀλλὰ ζημία, διότι οὐδὲν ἀντάλλαγμα ὑπάρχει.

Ἡ ἀπόσβεσις, ἀνεξαρτήτως τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῆς ὡς ἐξόδου ἢ ζημίας, συντελεῖ εἰς τὴν μείωσιν τῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι ὁ λόγος ὅστις κάμνει τὰς διαφόρους νομοθεσίας νὰ ὑποδεικνύουν τὰ ποσοστὰ βάσει τῶν ὁποίων θὰ γίνωνται αἱ ἀποσβέσεις, διότι διὰ τῆς μεθόδου τοῦ ὑπολογισμοῦ ὑπερόγκων ἀποσβέσεων γίνεται ἀπόκρυψις τῶν καθαρῶν κερδῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ (COSTI E RICAVI)

§ 67. *Γενικά.* Ὁ ἐπιχειρηματίας, κατόπιν ἐμπεριστατωμένης μελέτης, ἰδρύει τὴν ἐπιχείρησίν του. Τὰ διάφορα περιουσιακὰ στοιχεῖα τοῦ ἰδίου καὶ ξένου κεφαλαίου ὁ ἐπιχειρηματίας συνδυάζει πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἰδρύθη ἡ ἐπιχείρησις. Ἡ τοιαύτη φάσις τῆς δραστηριότητος ἦν ἀκολουθεῖ ἡ ἐπιχείρησις ὀνομάζεται *κυκλοφορία* (1) τῆς περιουσίας.

Ἡ κυκλοφορία ἐμφανίζεται ὑπὸ τὴν μορφήν τοποθετήσεων (ἐπενδύσεων, ἐξόδων) καὶ ἐσόδων. Ὁ ἐπιχειρηματίας δηλαδὴ ἀποκτᾷ διάφορα περιουσιακὰ στοιχεῖα καὶ ὑπηρεσίας καὶ τὰ διαθέτει εἴτε αὐτούσια ἢ ἀφοῦ τὰ μετασχηματίσῃ. Ἡ ἀπόκτησις τῶν περιουσιακῶν στοιχείων εἰς τιμὰς ὅσον τὸ δυνατόν μικροτέρας, ἢ ὀργάνωσις τῆς ἐπιχειρήσεως ὀρθολογικῶς καὶ ἡ ἐπίτευξις διαθέσεώς των κατόπιν ἢ ἄνευ μετασχηματισμοῦ εἰς τιμὰς μεγαλυτέρας ἐπιφέρει συσσωρεύσειν κερδῶν εἰς τὴν ἐπιχείρησιν. Ὅσον ὁ ρυθμὸς τῆς κυκλοφορίας εἶναι ταχύτερος τόσοσὺν τὰ κέρδη εἶναι μεγαλύτερα.

Ἡ κυκλοφορία διακρίνεται εἰς *γενικὴν*, ἀφορῶσαν ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν, καὶ *μερικὴν*, ἀφορῶσαν συγκεκριμένον περιουσιακὸν στοιχεῖον.

Ἡ ταχύτης κυκλοφορίας ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὴν γενικὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν (ἐὰν ὑπάρχῃ γενικὴ δυσπραγία τὰ ἐμπορεύματα δυσκόλως διατίνονται), ἀπὸ τὴν ἰκανότητα τῆς ἐπιχειρήσεως περὶ τὴν διάθεσιν τῶν ἐμπορευμάτων τῆς (ἀύξανόμενων τῶν πωλήσεων αὐξάνεται καὶ ἡ ταχύτης κυκλοφορίας) καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν τῆς τῆς ἐπεκτάσεως διὰ νέων ἐγκαταστάσεων, ὅποτε μέχρις οὗτος λειτουργήσουν εὐρύθμωσ αἱ νέα ἐγκαταστάσεις ἢ συνολικὴ ταχύτης κυκλοφορίας τῆς ἐπιχειρήσεως μειοῦται

---

1. Συγγραφεῖς τινες προτιμοῦν ἀντὶ τοῦ ὄρου «κυκλοφορία» τὸν ὄρον «διαχειρίσις» (*gestione*): Albert Ceccherelli, «Economia aziendale e amministrazione delle imprese», Firenze 1948, σελ. 114.

§ 68. *Ἔξοδα* (costi). 1. Ὑπὸ τὸν ὄρον ἔξοδα ἐνταῦθα νοοῦνται οὐ μόνον τὰ ποσὰ τὰ διατιθέμενα πρὸς ἀπόκτησιν ὑπηρεσιῶν (ἡμερομίσθια, τηλέφωνον, τόκοι κλπ.), ἀλλὰ καὶ αἱ μειώσεις τῆς ἀξίας ὠρισμένων περιουσιακῶν στοιχείων (μηχανῶν, ἐπίπλων, ἀκινήτων) λόγῳ χρησιμοποίησεώς των διὰ παραγωγικὸν σκοπὸν (ὄτε ὀμιλοῦμεν περὶ ἀποσβέσεων), ὡς καὶ ἡ ἀπόκτησις περιουσιακῶν τινῶν στοιχείων (ἀγορὰ ἐμπορευμάτων κλπ.).

Δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἄλλα μὲν τῶν ἐξόδων ἐπιπίπτουν ἐμφανῶς ἐπὶ τοῦ παραγομένου προϊόντος (ἀξία πρώτων ὑλών) καὶ συνεπῶς εἰσέρχονται εἰς αὐτὸ ὡς στοιχεῖον τοῦ κόστους, ἄλλα ἐπιπίπτουν ἐπὶ τοῦ παραγομένου προϊόντος ὡς στοιχεῖα τοῦ κόστους οὐχὶ ὁμῶς ἐμφανῶς ἀλλὰ *ὑπολογιστικῶς* (ἐ.π. τὸ τεκμαρτὸν ἐνοίκιον ἰδιοκτῆτου καταστήματος) καὶ ἄλλα τέλος *οὐδόλως* ἀποτελοῦν στοιχεῖα τοῦ κόστους, καὶ τοιαῦτα εἶναι τὰ καθ' ὑπέρβασιν τῶν κανονικῶν ἔξοδα (ὑπερβολικαὶ ἀποσβέσεις, τόκοι ὑπερημερίας κλπ.) καὶ ὀνομάζονται *«οὐδέτερα ἔξοδα»*.

Τὰ ἔξοδα ὡς ἐκ τούτου διακρίνονται εἰς :

1. *Ἄμεσα καὶ ἔμμεσα.*

α) *Ἄμεσα* (frais directs, spese dirette, direct expenses). Τοιαῦτα εἶναι «ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἀναμφισβητήτως δέον νὰ ἐπιρριφθῶσιν εἰς τὸ παραγομένον προϊόν ἢ εἰς μίαν ὁμάδα προϊόντων ἢ εἰς μίαν δεδομένην ἐνέργειαν». Εἰς ταῦτα ὑπάγονται κυρίως αἱ ἀγοραζόμεναι πρώται ὕλαι καὶ ὄλα τὰ εἰδικὰ τούτων ἔξοδα, τὰ ἐργατικά κλπ.

β) *ἔμμεσα* (frais indirects, spese indirette, indirect expenses). Τοιαῦτα εἶναι «ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται νὰ καταλογισθῶσιν εἰς δεδομένην ἐνέργειαν, διότι ἀφοροῦν καὶ ἐνδιαφέρουν ὀλόκληρον τὴν ἐπιχείρησιν καὶ οὐχὶ συγκεκριμένον αὐτῆς τμήμα». Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐμμέσων ἐξόδων ὑπάγονται αἱ ἀποσβέσεις, τὰ ἐνοίκια, τὰ ἔξοδα διευθύνσεως, φωτισμοῦ κλπ., ὡς καὶ οἱ τόκοι δανείων, οἱ φόροι, αἱ προμήθειαι τραπεζῶν κλπ.

Τὰ ἔμμεσα ἔξοδα κατανέμονται, ἐν ἀναλογίᾳ, μεταξὺ ὄλων τῶν μονάδων τῶν παραγομένων καὶ πωλουμένων προϊόντων κατὰ τρόπον κάπως αὐθαίρετον, ἀφοῦ τινὰ τούτων δὲν πρέπει νὰ ἐπιρριφθῶσιν ἐφ' ὄλων τῶν παραγομένων προϊόντων κατὰ τὸ αὐτὸ ποσοστὸν. Ἡ ἐπίπτωσις δέον νὰ γίνῃ βάσει τῶν τεκμηρίων τῶν κτηθέντων ἐκ τῆς πείρας.

Αἱ ἄμεσοι δαπάναι ὑφίστανται ταχείας διακυμάνσεις. Αἱ πρώται καὶ βοηθητικαὶ ὕλαι ὑφίστανται διακυμάνσεις ἐκ τῶν κάτωθι λόγων :

α) Λόγω αύξομειώσεως τής τιμής των.

β) Λόγω τυχαίων φθορών κατά την παρασκευήν, μεταφοράν καί διατήρησίν των.

γ) Λόγω τυχαίων μειονεκτημάτων των μεθόδων κατασκευής.

Έξ άλλου τά ήμερομίσθια έπηρεάζονται:

α) 'Από τούς μισθούς των ύπαλλήλων.

β) 'Από την άβεβαιότητα τής παραγωγικότητας του έργατου (δεξιότητες αύτου, πνευματική του κατάστασις κλπ.).

γ) 'Από τούς όρους έργασίας.

δ) 'Από την έκλογήν των μηχανών.

'Αντιθέτως αί έμμεσοι δαπάναι ύπόκεινται εις βραδείας διακυμάνσεις. 'Ακριβώς διά τον λόγον τουτον, τής βραδείας δηλ. διακυμάνσεως των, τά έμμεσα έξοδα δύνανται νά προύπολογίζωνται.

'Υπάρχουν περιπτώσεις καθ' ός έν έξοδον είναι άμεσον αλλά ένεκα διαφόρων λόγων μετατρέπεται εις έμμεσον.

2) *Σταθερά ή άμετάβλητα, μεταβλητά καί ήμιμεταβλητά.*

α) *Σταθερά* (fixes, fissi, fixed) είναι «έκείνα τά όποια δέν έπηρεάζονται από την παραγωγικήν ή συναλλακτικήν δραστηριότητα τής έπιχειρήσεως». Εις τά έξοδα ταύτα ανήκουσιν ο τόκος, τά ένόικια, τά ασφάλιστρα, αί άποσβέσεις.

β) *Μεταβλητά* είναι «έκείνα τά όποια αύξάνουν, αύξανομένης τής παραγωγικής ή συναλλακτικής δραστηριότητας τής έπιχειρήσεως». Τοιαύτα είναι τά ταχυδρομικά, τηλεφωνικά, μεταφορικά, αί προμήθειαι, οί φόροι, δασμοί, τά ασφάλιστρα κλπ.

Ταύτα διακρίνονται εις :

αα) *'Αναλογικά* (fráis proportionnels), όσάκις ταύτα αύξομειοούνται ανάλόγως του βαθμού δραστηριότητας τής έπιχειρήσεως. 'Εάν δια την κατασκευήν 1 κιλοϋ προϊόντος άπαιτείται α ποσότης τής Α ύλης, διά την κατασκευήν 2 κιλών του αύτου προϊόντος θά άπαιτηθῆ 2α ποσότης τής Α ύλης.

ββ) *Αύξάνοντα* (fráis progressifs), όσάκις αύξανομένης τής δραστηριότητας αύξάνουν τά έξοδα, αλλά κατά βαθμόν μεγαλύτερον τής παραγωγής (περίπτωσης ύπερωρών).

γγ) *Φθίνοντα* (fráis dégressifs), όσάκις αύξανομένης τής δραστηριότητας αύξάνουν τά έξοδα, αλλά κατά βαθμόν μικρότερον τής παραγωγής. 'Ο Schmalenbach⁽¹⁾ παρέχει τό έξης παράδειγμα

1. Μ. Τσιμάρα, «Στοιχεία Οικονομικής των Έκμεταλλεύσεων», 'Αθήναι 1951, σελ. 118.

φθινοῦσης καναναλώσεως γαιανθράκων ἐπὶ προΐουσης ἀξιοποιήσεως ἐγκαταστάσεων ἀτμοπαραγωγῆς :

Ἀπόδοσις εἰς ἰπποδύναμιν : 50, 60, 70, 80, 90 H.P.

Κατανάλωσις γαιανθράκων : 1,5, 1,32, 1,16, 1,04, 0,93 καθ' ὤριατον H.P.

δδ) *Παλινδρομα* (frais régressifs), ὁσάκις αὐξανομένου τοῦ βαθμοῦ δραστηριότητος ταυτὰ αὐξομειοῦνται ἐναλλασσομένως. Ὅταν ἡ ἐπιχειρήσις ὑπερβῇ τὴν κανονικὴν δραστηριότητα αὐξάνονται καὶ τὰ ἔξοδα, ἀλλὰ πέραν ὠρισμένου σημείου δὲν αὐξάνονται μετὸν αὐτὸν ἀλλὰ μετὰ κάπως μικρότερον ρυθμὸν.

γ) *Ἡμιμεταβλητὰ* (frais semi-variables) εἶναι «ἐκεῖνα τὰ ὅποια αὐξάνονται αὐξανομένης τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραστηριότητος ἀλλ' ἄνευ σταθερᾶς βάσεως». Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἔξοδα συντηρήσεως, ἐν μέρει τῶν ἐξόδων προσωπικοῦ καὶ τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς, τὰ ἔξοδα δημοσιεύσεως κλπ.

Ἡ γνώσις τοῦ συντελεστοῦ τῆς μεταβλητότητος τῶν ἐξόδων εἶναι οὐσιώδης καθ' ὅσον δι' αὐτῆς καθίσταται δυνατὴ ἡ πρόβλεψις τῶν ἀποτελεσμάτων. Ἡ ἄποψις ὅτι ὅλα τὰ ἔμμεσα ἔξοδα εἶναι σταθερὰ δὲν εἶναι ὀρθή, ὅπως δὲν εἶναι ὀρθὴ καὶ ἡ ἄποψις ὅτι καὶ τὰ ἄμεσα ἔξοδα εἶναι πάντοτε μεταβλητὰ, καθ' ὅσον ὑπάρχουν περιπτώσεις καθ' ἃς τὰ ἄμεσα ἔξοδα γίνονται σταθερὰ καὶ ἀντιστρόφως τὰ ἔμμεσα μεταβλητὰ.

§ 69 *Ἔσοδα* (ricavi, produits) (!). Ἡ πώλησις ἐνός ἀγαθοῦ ἢ μιᾶς παρασχεθείσης ὑπηρεσίας δύναται νὰ ἐξετασθῇ ἀπὸ δύο ἀπόψεις : ἀπὸ τῆς χρηματικῆς (numerario) καὶ τῆς ἐπικερδοῦς (lucrativo). Κατὰ τὴν πρώτην ἄποψιν ἡ πώλησις ἐκδηλοῦται ὕλικῶς ὡς μία εἰσαγωγή ἢ προσθήκη ἢ εἰσροὴ χρηματικῶν μέσων. Κατὰ τὴν δευτέραν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης κινήσεως, ἀνεξαρτήτως τῆς οικονομικῆς αἰτίας ἣτις τὴν προεκάλεσεν, προκύπτει κέρδος.

Τὸ ἔσοδον ἐμφανίζεται γενικῶς ὡς *ἀκαθάριστον* (lordo). Ἡ διαφορὰ δὲ μεταξὺ τῶν ἐξόδων (costi) καὶ τῶν ἐσόδων (ricavi) ἀποτελεῖ τὸ *καθαρὸν ἔσοδον* (ricavo netto).

Συχνότερον χαρακτηρίζεται ὡς «ἔσοδον καθαρὸν» ἡ διαφορὰ δεδομένων ἐξόδων πρὸς τὴν ἐξ αὐτῶν γενομένην εἰσπραξίν. Συχνὰ ὡσαύτως ἀναφέρονται *κύρια ἔσοδα* (ricavi principali) καὶ *βοηθητικὰ ἔσοδα* (ricavi accessori).

Δυνατόν νά γίνουν καί ἄλλαι διακρίσεις τῶν ἐσόδων, παράλληλοι πρὸς ἐκείνας τῶν ἐξόδων. Πάντως τὸ φαινόμενον τῶν ἐσόδων εἶναι περισσότερο ἀπλοῦν, περισσότερο ἄμεσον, ὀλιγώτερον πολύπλοκον τοῦ φαινόμενου τῶν ἐξόδων.

Πρέπει δὲ νά ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν καί τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν παρατηρεῖται εἰσροὴ ἀξίων ἄνευ ἀντιστοιχοῦ ἐσόδου. Περίπτωσιν κλασικὴν ἀποτελεῖ ἡ αὔξησις τῆς προικοδοτήσεως μιᾶς ἐπιχειρήσεως ἢ τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου διὰ τῆς εἰσροῆς χρημάτων, ὅπερ ἀποτελεῖ εἰσροὴν ὀφειλομένην εἰς γεγονότα ξένα πρὸς τὴν διαχείρισιν.

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΕΩΣ *

§ 70. *Απογραφή και αποτίμησις εις τὸ τέλος τῆς χρήσεως.*

Ἐπειδὴ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως κατ' ἀνάγκην :

α) Ὁρισμένοι λογαριασμοὶ τηροῦνται μικτοί.

β) Δυνατὸν νὰ ἔχωσι παρεισφρήσει λάθη.

γ) Δύναται νὰ ἔχη ἐλαττωθῆ ἡ περιουσία συνεπείᾳ φυσικῆς φθορᾶς (φύρας) ἢ ἐξ ἄλλων λόγων (κλοπῆς κλπ.).

δ) Δύναται νὰ ἐμφανίζεται ἡ περιουσία μεγαλυτέρα ἀπὸ ὅτι εἶναι (ἀντὶ νὰ ἐμφανίζονται τὰ γραμμάτια μὲ τὴν παροῦσαν τῶν ἀξίαν ἐμφανίζονται μὲ τὴν ὀνομαστικὴν τοιαύτην, ἀγορασθεῖσα γραφικὴ ὕλη ἐν τῷ μεταξὺ κατηναλώθη κλπ.).

ε) Δύναται νὰ ἐμφανίζεται ἡ περιουσία μικροτέρα παρ' ὅ,τι εἶναι, καθόσον, ἐπὶ παραδειγματι, δὲν ἔχουν ὑπόλογισθῆ οἱ ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρήσεως τόκοι,

καὶ ἐπειδὴ τὰ ὑπόλοιπα τοῦ κατὰ τὸ τέλος τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως συνταχθέντος προσωρινοῦ ἰσοζυγίου, καλούμενα ὡσαύτως καὶ «*Λογιστικὴ Ἀπογραφή*» (Inventaire comptable), δὲν ἀπεικονίζουν διὰ τοὺς ὡς ἄνω λόγους ἐπακριβῶς οὔτε τὴν περιουσίαν τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τὰς πηγὰς προελεύσεως αὐτῆς, ἀλλ' οὔτε καὶ τὸ προκύψαν οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα, τυγχάνει ἀπαραίτητος ἡ διενέργεια «*Πραγματικῆς Ἀπογραφῆς*»⁽¹⁾ (Inventaire Extra—Comptable).

Ὅσα τῶν ὑπολοίπων τῆς λογιστικῆς ἀπογραφῆς, δηλαδὴ τοῦ προσωρινοῦ ἰσοζυγίου, δὲν συμφωνοῦν πρὸς τὴν πραγματικὴν ἀπογραφὴν *θὰ προσαρμολοθῶσι* διὰ καταλλήλων λογιστικῶν ἐγγραφῶν πρὸς τὰ δεδομένα τῆς πραγματικῆς ἀπογραφῆς. Αἱ ἐγγραφαὶ αὗται

* Ἀλλαχοῦ ἐδόθη ὁ ὀρισμὸς τῆς οἰκονομικῆς χρήσεως «ὡς τὸ μεταξὺ δύο διαδοχικῶν ἀπογραφῶν χρονικὸν διάστημα». Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο πραγματοποιοῦνται οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα «κέρδη, ζημίαι, ἐξοδα», τὰ ὁποῖα ὑπολογίζονται αὐτοτελῶς. Τοῦτο ἐπιβάλλεται ἐκ πολλῶν λόγων, κυριώτερος τῶν ὁποίων εἶναι ἡ φορολογικὴ ἀποψις, καθ' ἣν τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα ἐκαστῆς χρήσεως θὰ ἐξετάζωνται οἰκονομικῶς αὐτοτελῶς καὶ συνεπῶς, ἐὰν ἡ ἐνεστῶσα περίοδος ἐκλείσῃ μὲ κέρδη, ταῦτα θὰ φορολογηθῶσι καὶ δὲν θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν τὸ γεγονός ὅτι ἡ περυσινὴ οἰκονομικὴ χρῆσις ἐκλείσῃ μὲ ζημίαν.

1. Καλουμένης ὡσαύτως καὶ *ἐξωλογιστικῆς ἀπογραφῆς*.

καλοῦνται *έγγραφαί άπογραφής* (écritures d' inventaire) ή «έγγραφαί τακτοποιήσεως λογαριασμών» (Régularisation des comptes).

Πώς συντάσσεται ή άπογραφή έκτιθεται εις την § 14. Πώς γίνεται ή άποτίμησις έκτιθεται εις την § 13.

§ 71. *Άποτίμησις τών έμπορευμάτων και άλλων στοιχείων ρευστοποιησίμων*. Διεξοδικώτερον ένταϑθα θάπραγματευθώμεν τά άφορώντα την άποτίμησιν τών έμπορευμάτων.

Πρός τοῦτο θά διακρίνωμεν :

α) Τήν περίπτωσιν άποτιμήσεως βιομηχανοποιηθέντων προϊόντων τής Έπιχειρήσεως, δε θά ληφθῆ ύπ' ὄψιν ή τιμή βιομηχανικό κόστους (1) (Πρώται ύλαι + έργατικά άμεσα + έργατικά έμμεσα + έξοδα συντηρήσεως και διάφορα έξοδα [θέρμανσις, φωτισμός κτλ.] + άποσβέσεις + άναλογία έξόδων διευθύνσεως και διαχειρίσεως).

β) Τήν περίπτωσιν άποτιμήσεως έμπορευμάτων (2), τά όποια δέν έβιομηχανοποίησεν ή Έπιχείρησις αλλά τά όποια ήγόρασεν έτοιμα. Ταῦτα θά άποτιμηθώσι κατ' άρχήν εις την τιμήν κτήσεως, ήτις περιλαμβάνει την τιμήν άγοράς και τά ειδικά έξοδα (μεταφορικά, δασμούς, ασφάλιστρα κτλ.), ώς και ποσοστόν τών γενικών έξόδων.

§ 72. *Μέθοδος άποτιμήσεως εις την τιμήν κόστους*. Έάν δμως τά έμπορεύματα έχουν άγορασθῆ κατά διαφόρους περιόδους τίθεται τό έρώτημα : ποία έξ ὄλων τών τιμών θά ληφθῆ ύπ' ὄψιν ;

Η άπάντησις είναι ότι θά ληφθῆ ύπ' ὄψιν ή *μέση τιμή κτήσεως*. Αί κυριώτεραι δέ μέθοδοι προς έξεύρεσιν της είναι αί ακόλουθοι (3) :

1. *Μέθοδος τής άμεταβλήτου μέσης τιμής* (Average Cost of Units in the Inventory). Κατά την μέθοδον ταύτην αί ποσότητες έκάστης άγοράς πολλαπλασιάζονται επί την τιμήν τοῦ κόστους έκάστης άγοράς και τό συνολικόν κόστος ὄλων τών άγορών διαιρεΐται διά τοῦ συνολικοῦ αριθμοῦ τών άγορασθεισών ποσοτήτων.

Είσαγωγή No	Ποσότητες (εις ὀκάδας)	Τιμή κόστους κατ' ὀκάν	Σύνολον
1	1.000	δρχ. 100	δρχ. 100.000
2	2.000	» 125	» 250.000
3	2.000	» 135	» 270.000
4	1.500	» 140	» 210.000
Σύνολον	6.500		830.000

Συνεπώς ή άμετάβλητος μέση τιμή είναι : $\frac{830.000}{6.500} = 127.692$.

1. Βλ. ειδικώτερον κεφάλαιον «Κόστος» β' τεύχους.

2. Δέον νά σημειωθῆ ότι καθ' ὅμοιον τρόπον θά γίνῃ ή άποτίμησις και τών μετοχών, ὁμολογιών, τοῦ ξένου συναλλάγματος κλπ.

3. Owens and Kennedy ένθ' ὄν. σελ. 529 κ. έπ.

Ἐάν συνεπῶς κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ὑπάρχουσι 2000 ὀκάδες τοῦ ἐμπορεύματος τούτου θὰ ἀποτιμηθῶσι πρὸς δρχ. 127.692 κατ' ὀκάν, ἤτοι εἰς δρχ. 255.384.

2. *Μέθοδος τῆς μεταβλητῆς μέσης τιμῆς* (Average Cost by Moving Average Method). Κατ' αὐτὴν μεθ' ἐκάστην ἀγορὰν ἐμπορεύματος ἐξάγεται ἡ μέση τιμὴ, ἣτις προκύπτει ἀφοῦ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ τοῦ προηγούμενου ὑπολοίπου καὶ ἡ τιμὴ τοῦ νεοαγορασθέντος ἐμπορεύματος.

Εἰσαγωγή	Ποσότητες (εἰς ὀκάδας)	Τιμὴ κατ' ὀκάν	Πωλήσεις εἰς ὀκάδας	*Υπόλοιπον εἰς ὀκάδας	Μέση τιμὴ	*Ἀντίτιμον
1	1.000	100	—	1.000	100	100.000
2	—	—	600	400	100	40.000
3	2.000	125	—	2.400	120,808	290.000

Ἡ μεταβλητὴ μέση τιμὴ εἶναι: $\frac{290.000}{2.400} = 120,808$.

Διὰ νὰ εὐρεθῆ ἡ ἀνωτέρω μεταβλητὴ τιμὴ ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν τὰ ἀκόλουθα:

α) Ἡ ἀξία τοῦ παλαιοῦ ὑπολοίπου δρχ. 40.000

β) Ἡ ἀξία τοῦ νέου ἐμπορεύματος » 250.000

γ) Καὶ τὸ σύνολον τούτων . . . . . » 290.000 διηρέθη διὰ

τοῦ συνόλου τῶν ὀκάδων ἤτοι: $\frac{290.000}{2.400} = 120,808$.

3. *Μέθοδος τῆς μέσης τιμῆς τῶν μὴ ἐξαντληθεισῶν εἰσαγωγῶν* (First in, first out method). Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν διὰ τὸν καθορισμὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἀπογραφέντος ἐμπορεύματος ἡ τιμὴ τῆς τελευταίας εἰσαγωγῆς, καὶ μόνον ἐφ' ὅσον τὸ ἀπογραφέν ἐμπόρευμα εἶναι μεγαλύτερον ταύτης, διὰ τὸ ὑπόλοιπον λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ τῆς προηγούμενης εἰσαγωγῆς.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ τελευταία εἰσαγωγή ἦτο 1.000 ὀκάδες ἀγορασθεῖσαι πρὸς δρχ. 125 ἐκάστη καὶ ἡ προηγούμενη 3.000 ὀκάδες ἀγορασθεῖσαι πρὸς δρχ. 100 τὴν ὀκάν, καὶ ὅτι σήμερον, ἡμέραν ἀπογραφῆς, εὐρίσκονται εἰς χεῖρας μας ἐμπορεύματα συνολικοῦ ποσοῦ 1.500 ὀκάδων.

Αἱ 1.500 ὀκάδες κατὰ τὴν ἀνωτέρω μέθοδον θὰ ὑπολογισθῶσιν ὡς ἐξῆς:

1.000 ὀκάδες @ 125 = Δρχ.	125.000
500 » @ 100 = »	50.000
<hr/>	<hr/>
1.500	175.000

Συνεπώς ἡ μέση τιμὴ κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην εἶναι :

$$\frac{175.000}{1.500} = 116,666$$

4. *Μέθοδος τῆς μέσης τιμῆς τῶν ἐποχιακῶν εἰδῶν* (Retail Method)⁽¹⁾. Καταστήματα λιανικῆς πωλήσεως εὐρίσκονται κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εἰς δυσχερῆ θέσιν διότι πολλὰ τῶν εἰδῶν τῶν εἶναι ἐποχιακά. Κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ παθητικὸν ἐμπόρευμα, ὅπερ μέλλει νὰ παραμεινῇ ἀδρανὲς ἐπὶ ὀλόκληρον ἐποχὴν ἢ καὶ πιθανὸν νὰ ἀπολέσῃ τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς ἀξίας του, ἐφ' ὅσον ἀλλάξῃ ὁ συρμὸς (μόδα). Πρὸς τοῦτο χρησιμοποιεῖται συντελεστὴς ζημίας, ἀλλὰ ἐξυπακούεται ὅτι ὁ προσδιορισμὸς τοιούτων συντελεστῶν παρουσιάζει ἀφαντάστους δυσκολίας, μόνον δὲ τυχαίως θὰ καταστήῃ δυνατὴ ἡ ἀπεικόνισις τῆς πραγματικότητος.

Αὐτονόητον ὅτι αἱ ὡς ἄνω τέσσαρες μέθοδοι πρὸς προσδιορισμὸν τῆς μέσης τιμῆς κόστους εἶναι ἐνδεικτικά. Δύνανται νὰ ὑπάρξουν πολλοὶ τρόποι ψαραπλήσιοι τῶν ἀνωτέρω πρὸς ἀποτίμησιν τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὴν μέσην τιμὴν κόστους⁽²⁾. Πλουσία εἰς ὑποδείξεις τοιούτων μεθόδων εἶναι ἡ ἀμερικανικὴ βιβλιογραφία.

§ 73. *Ἀποτίμησις ἔργων τέχνης*. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιχειρήσις κατέχει ἔργα τέχνης ἢ ἀποτίμησις τῶν εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως γίνεται εἰς τὴν τιμὴν κόστους. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ταῦτα σταθερῶς ὑπολογιζόμενα εἰς τὴν αὐτὴν κατ' ἔτος τιμὴν δὲν ἀλλοιοῦσι τὴν συνολικὴν ἀξίαν τῆς ἐπιχειρήσεως.

§ 74. *Ἀποτίμησις ἄλλων ἀξιῶν*. Προκειμένου περὶ αὐλοῦ ἀξίας τὴν ὁποίαν ἠγόρασεν ἡ ἐπιχειρήσις (ἀγορὰ προνομίου, δικαιώματός τινος, πελατείας, φήμης κλπ.), αὕτη ἐπίσης θὰ ἀποτιμηθῇ εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως εἰς τὴν τιμὴν κόστους, ἤτοι εἰς τὴν τιμὴν εἰς τὴν ὁποίαν ἠγόρασεν ἡ Ἐπιχειρήσις τὴν αὐλον ἀξίαν.

Ἡ ἀποτίμησις τῶν ἐμπορευμάτων καὶ ἄλλων συναφῶν ἀξιῶν εἰς τὴν τιμὴν κόστους, εἰς ὁμάλας περιόδους σταθερῶν τιμῶν ἐμπορευμάτων καὶ νομισμάτων, συντελεῖ εἰς τὴν γνώσιν τοῦ πραγματοποιηθέντος οικονομικοῦ ἀποτελέσματος. Ἀλλὰ, δεδομένου ὅτι σήμερον ζῶμεν εἰς μίαν περίοδον καθ' ἣν τὰ πάντα μεταβάλλονται, ἡ μέ-

1. Βλ. λεπτομερείας εἰς Owens and Kennedy: «Accounting» 1946, σελ. 530 κ. ε.

2. Οὕτω ἐπὶ σειρᾷ εἰσαγωγῶν ἐμπορευμάτων εἰς διαφόρους τιμὰς, κατὰ τὴν ἀποτίμησιν λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ τῆς πρώτης εἰσαγωγῆς, ἐάν δὲ τὸ ἀπογραφέν ἐμπόρευμα εἶναι ποσοτικῶς μεγαλύτερον τῆς πρώτης εἰσαγωγῆς διὰ τὸ ἐπὶ πλέον λαμβάνεται ἡ τιμὴ τῆς δευτέρας εἰσαγωγῆς κ.ο.κ.

θοδος τῆς ἀποτιμῆσεως τῶν ὡς ἄνω ἀξιῶν εἰς τὴν τιμὴν τοῦ κόστους δὲν ἰκανοποιεῖ πλέον. Ἐνεκα τούτου ἀνεζητήθησαν ἄλλαι μέθοδοι ἀποτιμῆσεως βασιζόμεναι εἰς τὸ κύκλωμα: Πρᾶγμα—Χρῆμα—Πρᾶγμα: ὕπερ σημαίνει ὅτι κέρδος ἔχει ἡ ἐπιχειρήσις ἣτις κατόπιν σειρᾶς συναλλαγῶν ἐπέτυχεν τελικῶς νὰ ἔξη μεγαλυτέραν ποσότητα ἀγαθῶν ἀπὸ ἐκείνην ἣν εἶχεν ἀρχικῶς, τῶν λοιπῶν στοιχείων τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ θεωρουμένων ἀμεταβλήτων.

Τοιοῦτοτρόπως τὸ κύκλωμα: Χρῆμα—Πρᾶγμα—Χρῆμα ἐγκαταλείπεται ὡς στερούμενον πραγματικῆς ὀξίας. Καὶ ὄντως, τί σημασίαν ἔχει ἔάν ἐμπόρευμά τι ἀγορασθῆν ἀντὶ δρχ. 1000 πωληθῆ ἀντὶ δρχ. 1500, ἐφ' ὅσον διὰ νὰ ἐπαναγορασθῆ ἀπαιτεῖται νὰ δαπανηθῆ ποσὸν δρχ. 1700;

Ἐν τούτοις ἡ μέθοδος τῆς ἀποτιμῆσεως τῶν ἐμπορευμάτων εἰς τὴν τιμὴν κόστους ἐφαρμόζεται εὐρύτατα παρ' ἡμῖν, ἰδίᾳ εἰς τὰς μικρὰς ἐπιχειρήσεις.

§ 75. *Μέθοδος ἀποτιμῆσεως εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας ἢ τὴν τρέχουσαν τιμὴν ἢ τὴν τιμὴν τῆς ἀντικαταστάσεως* (1) (Market price, prix du jour, prix de remplacement, stima sui prezzi di mercato o corrente). Κατ' αὐτὴν τὰ ἐμπορεύματα θὰ ἀποτιμηθῶσι κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εἰς τὴν τιμὴν εἰς ἣν ἡ ἐπιχειρήσις θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπανεφοδιασθῆ μὲ αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀγορὰν ὅπου συνήθως προσφέρονται. Τοιαύτη δὲ τιμὴ συνήθως εἶναι ἡ τιμὴ χονδρικῆς πωλήσεως. Ἐάν συνεπῶς κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς δύναται ἡ ἐπιχειρήσις νὰ ἀγοράσῃ δι' ἑαυτὴν τὸ ἐμπόρευμα Α εἰς τὴν τιμὴν Χ, ἅπασαι αἱ ποσότητες ἐμπορευμάτων Α ὧς κατέχει θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν Χ, ἀσχέτως ἔάν ἡ τιμὴ λιανικῆς πωλήσεως εἶναι διάφορος καὶ διὰ μεγαλυτέρα (2). Ἡ ἐξέυρεσις ὁμῶς τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας ἀντικαταστάσεως

1. Παραλλαγὴν τῆς μεθόδου ταύτης ἀποτελεῖ ἡ μέθοδος ἀποτιμῆσεως εἰς τὴν «τιμὴν ἀναπαραγωγῆς», προκειμένου περὶ κατασκευῆς προϊόντος τινός, ὅποτε λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ τιμαὶ τῆς ἡμέρας ὄλων τῶν συντελεστῶν οἷτινες συνθέτουν τὸ παραγόμενον προϊόν. Ἡ ἐκ τῶν τοιούτων ὀπολογισμῶν τιμὴ ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν «ἀναπαραγωγῆς», ἣτις κεῖται πλησιέστερον πρὸς τὴν πραγματικότητα, ὑπὸ τὰς ἐπιφυλάξεις αἷτινες ἰσχύουσι καὶ προκειμένου περὶ τῆς μεθόδου ἀποτιμῆσεως εἰς τὴν τιμὴν τῆς «ἡμέρας».

2. Συγγραφεῖς τινες ὡς τιμὴν ἡμέρας θεωροῦν τὴν τιμὴν (πωλήσεως) τὴν ὁποίαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς δύναται ἡ ἐπιχειρήσις νὰ πραγματοποιήσῃ διαθέτουσα τὰ ἐμπορεύματά της. Τοῦτο ὁμῶς συμβαίνει ἐν τῇ πράξει μόνον εἰς περιπτώσεις ἐκχώρησεως (μεταβιβάσεως) τῆς ἐπιχειρήσεως ἢ εἰς ἄλλας παρεμφερεῖς περιπτώσεις, ὅποτε ὁ πωλητὴς φυσικὰ θὰ ζητῆ ἀπὸ τὸν ἀγοραστὴν τὴν τιμὴν πωλήσεως τοῦ ἐμπορεύματός του, ἀφοῦ δύναται νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ.

προσक्रούει εις δυσχερείας καί δια τοῦτο πολλάκις δὲν ἀνταποκρίνεται εις τὴν πραγματικότητα, διότι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ μεσολαβῇ χρονικόν τι διάστημα ἀπὸ τῆς ἀποτιμῆσεως μέχρι τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ, ὁπότε κατὰ τὸ ἐνδιάμεσον τοῦτο διάστημα ἢ τιμὴ ἐνδέχεται νὰ μεταβληθῇ. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἔχομεν καὶ περιπτώσεις καθ' ἃς ὁ ἐφοδιασμός εἶναι ἀδύνατος λόγω ἀποκρύψεως τοῦ ἐμπορεύματος, καταστροφῆς τῆς ἐσοδείας κλπ. Αἱ τοιαῦται ὁμῶς περιπτώσεις, ἀποτελοῦσαι καὶ τὰ μειονεκτήματα τῆς μεθόδου, εις τὴν πρᾶξιν εἶναι σπάνια.

Τὸ βασικὸν πλεονέκτημα τῆς μεθόδου ταύτης εἶναι ὅτι ἐμφανίζεται κατὰ τὴν ἀπογραφὴν ἢ πραγματικὴ εἰκὼν πολλῶν περιουσιακῶν στοιχείων. Ὅλων βεβαίως τῶν περιουσιακῶν στοιχείων ἢ ἀποτίμησις εις τὴν τρέχουσαν τιμὴν εἶναι ἀνέφικτος.

§ 76. *Μέθοδος ἀποτιμῆσεως εις τὴν τιμὴν κεφαλοποιήσεως τῆς προσόδου.* Πολλάκις εὐρισκόμεθα εις ἀδυναμίαν νὰ ἀποτιμῆσωμεν ἐν ἡ πλείονα περιουσιακὰ στοιχεῖα κατὰ τὴν μέθοδον τῆς τιμῆς κτήσεως (κόστους) ἢ τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας, εἴτε διότι ταῦτα ἐκτῆθησαν εις πολὺ παρωχημένην ἐποχὴν, πρὸ ἑκατὸν π.χ. ἐτῶν, ὁπότε ἢ τιμὴ κτήσεως οὐδὲν ἀνταποκρίνεται εις τὴν σημερινὴν πραγματικότητα, εἴτε διότι ἢ ἐξεύρεσις τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας εἶναι ἀνέφικτος.

Πρὸς καλυτέραν ἀποσαφήνισιν ἃς κάμωμεν τὴν ὑπόθεσιν ὅτι ἔχομεν κληρονομήσει μιαν μικρὰν νῆσον πλήρη ὀπωροφόρων δένδρων, ἀμπέλων καὶ ἐλαιῶν, καὶ ὅτι ζητοῦμεν νὰ τὴν ἀποτιμῆσωμεν προκειμένου νὰ τὴν πωλήσωμεν.

"Ἄν τὴν ἀποτιμῆσωμεν εις τὴν τιμὴν κόστους, οὐδεμίαν ἀξίαν θὰ ἔχη ἢ ἀποτίμησις, διότι ἡ νῆσος περιήλθεν εις τὴν οἰκογένειάν μας πρὸ 200 ἐ.π. ἐτῶν, ὁπότε ἢ ἀγοραστικὴ δύναμις τῆς τότε δραχμῆς ἦτο τελείως διάφορος τῆς σημερινῆς.

Νὰ τὴν ἀποτιμῆσωμεν εις τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας εἶναι ἀδύνατον. Δὲν ὑπάρχει παρομοία νῆσος ὁμοίας καλλιεργησίου ἐκτάσεως καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀριθμοῦ καὶ ποιότητος δένδρων, τῆς αὐτῆς τοποθεσίας, ἥτις νὰ ἔχη πωληθῇ προσφάτως ὥστε νὰ λάβωμεν ὡς βᾶσιν τὴν τιμὴν ταύτης.

Δὲν μᾶς ἀπομένει παρά λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς νῆσου νὰ τὸ κεφαλαιοποιήσωμεν πρὸς τὸ ἐπιτόκιον τῆς ἀγορᾶς.

§ 77. *Ἀποτίμησις ὑπεραξίας τῆς Ἐπιχειρήσεως.* (1) Παραπλησίαν

---

1. Κανονικῶς τὸ περιεχόμενον τῆς παρούσης παραγράφου θὰ ἔπρεπε νὰ ἀναπτυχθῇ εις τὸ κεφάλαιον Γ' καθ' ὅσον δὲν εἶναι θέμα τέλους χρήσεως, δὲν τὸ ἐπράξαμεν ὁμῶς διότι ὁ μελετητὴς δὲν εἶχεν εἰσέτι τὴν δέουσαν προπαίδευσιν.

μέθοδον θά χρησιμοποιήσωμεν προκειμένου νά ἀποτιμήσωμεν ἔν ἄθλον στοιχείον τό ὁποῖον πρόκειται νά ἐκχωρήσωμεν, π.χ. τήν ὑπεραξίαν τῆς ἐπιχειρήσεως.

Τοῦτο συμβαίνει, ἐπαναλαμβάνομεν, μόνον εἰς σπανίας περιπτώσεις ὡς εἶναι ἡ περίπτωσις ἐκχώρησεως (μεταβιβάσεως) ὀλοκλήρου τῆς ἐπιχειρήσεώς μας, ἢ ὅταν ζητῶμεν νά ἀποζημιωθῶμεν λόγω καταστροφῆς τῆς ἐπιχειρήσεώς μας, ὅτε πέραν τοῦ κόστους ὄλων τῶν ἐνεργητικῶν μας στοιχείων, ἀποτιμωμένων κεχωρισμένως, θά ζητήσωμεν ἐπί πλέον ἔν ποσόν ἔνεκα τῆς ὑπάρξεως παρά τῇ μεταβιβαζομένη ἐπιχειρήσει διαφόρων συντελεστῶν τῆς ἐπιτυχίας τῆς : Τῆς τοπογραφικῆς θέσεως τῶν ἐγκαταστάσεων τῆς ἐπιχειρήσεως, τῆς ὑπάρξεως πελατείας, ἱκανότητος τοῦ προσωπικοῦ τῆς, διαδόσεως τῶν προϊόντων τῆς, ἀπουσίας συναγωνισμοῦ, τῆς φήμης, ἐμπορικῶν σχέσεων κλπ.

Διά τόν προσδιορισμόν αὐτοῦ τοῦ ἐπί πλέον ποσοῦ ὑπάρχουν πολλαί μέθοδοι καί ἡ σχετική βιβλιογραφία εἶναι πλουσιωτάτη (1).

Ἄμέσως καθίσταται ἀντιληπτόν πόσας δυσχερείας συναντᾷ οἱ ἀδήποτε μέθοδος, ἀφοῦ θά δεῖσῃ νά ἀποτιμήσῃ ἀσταθμήτους καί τελείως μεταβλητούς παράγοντας. Ἡ κλασικωτέρα μέθοδος εἶναι ἐκείνη καθ' ἣν λαμβάνεται ὡς βάση ἡ συνολική ἐτήσια πρόσοδος τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀπό τήν ὁποίαν ἀφαιρεῖται ὁ τόκος τοῦ κεφαλαίου καί ἡ ἀμοιβή τοῦ ἐπιχειρηματιοῦ. Τό ἐναπομένον ποσόν ἐκπροσωπεῖ τήν πρόσοδον τῆς ὑπεραξίας, ἣν ἐφεξῆς καλοῦμεν ὑπερπρόσοδον (so-prateddito). Μαθηματικῶς ἡ πρόσοδος αὕτη τῆς ὑπεραξίας τῆς ἐπιχειρήσεως ἀποτελεῖ τόν ἐτήσιον ὄρον ράντας. Δέν ἀπαιτεῖται πλέον παρά νά καθορισθῇ ἔν ἐπιτόκιον καί ἡ διάρκεια τῆς ράντας, ἣτις θά εἶναι ὠρισμένων ἐτῶν (πρόσκαιρος) ἢ διηνεκῆς. Δέν ἔχομεν δέ παρά νά λύσωμεν ἔν ἀπλοῦν πρόβλημα ράντας ὅπου εἶναι γνωστό : ὁ ἐτήσιος ὄρος, τό ἐπιτόκιον καί ὁ χρόνος, καί ζητεῖται ἡ ἀρχική ἀξία τῆς ράντας.

Πρὸς εὔρεσιν τῆς ἀρχικῆς ἀξίας ράντας ὑπάρχουσιν οἱ ἐξῆς δύο τύποι :

α) Ἐάν πρόκειται περὶ ράντας διηνεκοῦς ὁ τύπος : $\frac{S}{i}$, ὅπου

1. Βλ. Costa V. «Il prezzo di avviamento nelle aziende e l'imposta di ricchezza mobile, Bologna 1925», Dicksee, L. R. and Tillyard F., «Goodwill and its treatment in accounts, London 1920», B. Fain, «Les fonds de Commerce, Paris 1939», D'Ippolito T. : «La valutazione delle aziende in avviamento, Milano 1936», Leake P. D. : «Commercial Goodwill, London 1921», De Minico — D'Amodeo : «Saggi di economia delle aziende, Milano 1942», Μ. Γεωργιάδου : «Ἡ ἀξία ὑπερπρόσοδου τῆς ἐπιχειρήσεως», Ἀθῆναι 1946.

S = ὁ ἐτήσιος ὄρος, ἐν προκειμένῳ ἡ ὑπερπρόσοδος (soprarreddito), καὶ i = τὸ ἐπιτόκιον τῆς μιᾶς δραχμῆς δι' ἓν ἔτος.

Ἐάν συνεπῶς ὑπάρχη μία ἐπιχείρησις τῆς ὁποίας ἡ ἐτήσια ὑπερπρόσοδος ἀνέρχεται εἰς δραχ. 500.000 καὶ θεωρεῖται ὅτι αὕτη εἶναι ἐξησφαλισμένη εἰς τὸ διηνεκές, τὸ δὲ ἐπιτόκιον τὸ ὁποῖον συμφωνεῖται εἶναι 10%, ἡ ὑπεραξία τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης τὴν ὁποίαν θὰ ζητήσῃ, ἐν περιπτώσει ὀλικῆς ἐκχωρήσεως (μεταβιβάσεως), ὁ ἀγοραστῆς ἀπὸ τὸν πωλητὴν θὰ εἶναι :

$$\frac{S}{i} \text{ ἢτοι } \frac{500.000}{0,10} = 5.000.000$$

β) Ἐάν πρόκειται περὶ ράντας προσκαίρου, εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν μόνον δι' ὠρισμένα ἔτη εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ὑπερπρόσοδος, ἔχομεν τὸν τύπον: $Sa \frac{i}{n}$

Ἐάν ἔχωμεν ὅθεν μίαν ἐπιχείρησιν, ἡ ὁποία ἔχει ἐτήσιαν ὑπερπρόσοδον (S) δραχ. 10.000 καὶ ὑπολογίζεται ὅτι αὕτη εἶναι ἐξησφαλισμένη διὰ μίαν 10ετίαν, τὸ δὲ ἐπιτόκιον εἶναι π.χ. 6%, ὁ τύπος ὅστις θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ὑπεραξίαν τῆς ἐπιχειρήσεως θὰ εἶναι :

$$Sa \frac{i}{n}, \text{ ἔνθα τὸ } S = 10.000 \text{ τὸ δὲ } a \frac{i}{n} = \frac{1 - V^n}{i}$$

Τὸ $a \frac{i}{n}$ ὑπολογίζεται: α) Ὑπολογιζομένου τοῦ V^n διὰ λογαρίθμων ἢ λαμβανομένου ἐκ πινάκων. β) Διὰ πινάκων διδόντων τὸ $a \frac{i}{n}$, ἢτοι τὴν παροῦσαν ἀξίαν ράντας ἀμέσως ληξιπροθέσμου, n ὄρων μὲ διάφορα ἐπιτόκια καὶ ἀκέραιον ἀριθμὸν περιόδων, χρησιμοποιουμένης τῆς παρεμβολῆς, ὅταν ζητήται τὸ $a \frac{i}{n}$ διὰ τιμᾶς τοῦ i καὶ n μὴ περιεχομένης ἐν τοῖς πίναξι(1).

Ἡ ὑπεραξία τῆς ἐπιχειρήσεως = $10.000 \times a \frac{(0,06)}{10}$.

Τὸ $a \frac{0,06}{10}$ ἐξευρίσκειται ἐκ τῶν εἰδικῶν πινάκων ὅτι ἰσοῦται πρὸς 7,36008705. Συνεπῶς τὸ γινόμενον τοῦ $7,36008705 \times 10.000$ θὰ μᾶς δώσῃ τὴν ὑπεραξίαν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἣτις ἐν προκειμένῳ θὰ εἶναι δραχ. 73.600,87.

Οἱ L. De Minico-D'Amodeo(2), ὅταν πρόκειται περὶ ὑπερπροσόδου ἐπιχειρήσεως ὠρισμένων ἐτῶν, ἐφαρμόζουν τὸν ἐξῆς τύπον, ὅστις μᾶς δίδει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα :

$$S \frac{(1+i)^n - 1}{i(1+i)^n}$$

1. Βλ. Τρ. Κεραμιδᾶ, «Οἰκονομικὰ Μαθηματικὰ» (Μακροπρόθεσμοι οἰκονομικαὶ πράξεις), Ἀθῆναι 1947, σελ. 42.

2. Ἐνθ' ἄν. σελ. 79.

§ 78. Μέθοδος τῆς χαμηλοτέρας τιμῆς μεταξύ τῆς τιμῆς κόστους καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας. Λόγοι καθαρᾶς συντηρητικότητος ὠδήγησαν τοὺς ἐπιχειρηματίας εἰς τὴν ἀποτίμησιν ἑνὸς ἐκάστου ἐμπορεύματος εἰς τὴν χαμηλοτέραν τιμὴν μεταξύ τῆς τιμῆς κόστους καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας.

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι ὁ ἐπιχειρηματίας ἔχει τὰ ἑξῆς ἐμπορεύματα:

		τιμὴ κόστους κατ' ὄκάν	τιμὴ τῆς ἡμέρας κατ' ὄκάν
1000 ὀκάδας ἐμπόρευμα	α	δρχ. 100	110
2000 » »	β	» 200	180
2000 » »	γ	» 300	340

Ταῦτα θὰ ἀποτιμῆσθαι ὡς ἑξῆς :

Τὰς 1000 ὀκάδας ἐμπορεύματος	α	πρὸς δρχ. 100=100.000	
		(διότι 100 < 110)	
Τὰς 2000 » »	β	πρὸς δρχ. 180=360.000	
		(διότι 180 < 200)	
Τὰς 2000 » »	γ	πρὸς δρχ. 300=600.000	
		(διότι 300 < 340)	1.060.000

Θὰ ἐμφανίσθαι συνεπῶς τὰ ἐμπορεύματά του ὡς ἔχοντα συνολικὴν ἀξίαν 1.060.000. Ἐάν ὁ ἐπιχειρηματίας ἀπειτίμα τὰ ἐμπορεύματά του εἰς τὰς μεγαλυτέρας τιμὰς θὰ ἐνεφάνιζε κέρδη μεγαλύτερα, τὰ ὁποῖα ἐνδεχομένως δὲν θὰ ἐπραγματοποιεῖ διότι μέχρι τῆς ἡμέρας διαθέσεως τῶν ἐμπορευμάτων αἱ τιμαὶ ἴσως νὰ κατήρχοντο.

Παραλλαγή τῆς μεθόδου ταύτης εἶναι ἡ μέθοδος τῆς συνολικῶς (1) χαμηλοτέρας τιμῆς. Κατ' αὐτὴν τὰ ἐμπορεύματα θὰ ἐκτιμηθῶσι καὶ μὲ τὴν τρέχουσαν τιμὴν καὶ μὲ τὴν τιμὴν κόστους, ἡ μικροτέρα δὲ συνολικῶς θὰ εἶναι ἡ τιμὴ ἐκείνη εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ ἀναγραφῶσι ταῦτα κατὰ τὴν ἀπογραφήν.

Ἐάν ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ δεδομένα τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος θὰ γίνῃ ἡ ἑξῆς ἐργασία : (2)

I. Ὑπολογισμὸς εἰς τὴν τιμὴν κόστους

1000 ὀκ. ἐμπόρευμα	α	×	δρχ. 100	κατ' ὄκάν	=	δρχ. 100.000
2000 » »	β	×	» 200	» »	=	» 400.000
2000 » »	γ	×	» 300	» »	=	» 600.000
						<u>1.100.000</u>

Ἡ συνολικὴ τιμὴ κόστους εἶναι = δρχ. 1.100.000

1. Τοιαύτην ἀποτίμησιν τῶν ἐμπορευμάτων παρ' ἡμῖν ἀπαιτεῖ ὁ νόμος 2190 περὶ Ἐκτακτῶν Ἐταιρειῶν (ἄρθρον 43 § 2 ἐδ. α').

2. Καὶ πάλιν φέρομεν παράδειγμα διὰ νὰ γίνωμεν πλήρως ἀντιληπτοί.

II. Ὑπολογισμὸς εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας

1000	δκ.	ἐμπόρευμα	$\alpha \times$	δρχ.	110	κατ' ὀκάν	=	δρχ.	110.000
2000	»	»	$\beta \times$	»	180	»	=	»	360.000
2000	»	»	$\gamma \times$	»	340	»	=	»	680.000

Ἡ συνολικὴ τιμὴ τῆς ἡμέρας εἶναι = » δρχ. 1.150.000

Δεδομένου δὲ ὅτι συνολικῶς μικροτέρα εἶναι ἢ τιμὴ κόστους, ἀφοῦ εἶναι 1.100.000 ἔναντι 1.150.000, ἥτις εἶναι ἢ τιμὴ τῆς ἡμέρας, θὰ ληφθῇ αὕτη ὑπ' ὄψιν καὶ συνεπῶς ὄλα τὰ ἐμπορεύματα θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τιμὴν κόστους (I. Ὑπολογισμὸς εἰς τὴν τιμὴν κόστους).

Τὴν μέθοδον ταύτην προτιμῶσι διότι λαμβάνει χώραν συμψηφισμὸς τῆς ζημίας μερικῶν ἐμπορευμάτων μετὰ τὸ κέρδος ἄλλων.

§ 79. *Κριτικὴ τῶν διαφορῶν μεθόδων.* Ἐκ τῶν ἀνωτέρω κατεφάνησαν αἱ ἀδυναμίαι καὶ τὰ πλεονεκτήματα ἑκάστης μεθόδου ἀποτιμήσεως ἐν περιπτώσει ἀπογραφῆς τέλους χρήσεως, πρὸς ἀπεικόνισιν τῆς ἀξίας τῆς περιουσίας τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τοῦ προκύψοντος οικονομικοῦ ἀποτελέσματος :

α) Ἡ ἀποτίμησις εἰς τὴν τιμὴν κτήσεως νοθεύει τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς περιουσίας ἐὰν τὰ διάφορα περιουσιακὰ στοιχεῖα κέκτηνται κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀποτιμήσεως ἀξίαν διάφορον ἐκείνης ἣν εἶχον κατὰ τὸν χρόνον τῆς κτήσεως τῶν, καὶ τοῦτο συμβαίνει σχεδὸν πάντοτε. Ἄλλωστε εἶναι δυνατόν ἢ ἐπιχειρήσις νὰ ἀποκτήσῃ κατὰ διαφόρους ἐποχὰς καὶ εἰς διαφόρους τιμὰς ὠρισμένα περιουσιακὰ τῆς στοιχεῖα, ὁπότε καὶ ἡ μέση τιμὴ δὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἐναντι τοῦ μειονεκτήματος τῆς ἀνακριβοῦς ἀπεικονίσεως θεωρεῖται ὅτι ἐμφανίζει ἐπακριβῶς τὸ προκύψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα. Τοῦτο ὁμως θὰ συνέβαινεν ἐὰν ὑπῆρχε νομισματικὴ σταθερότης καὶ σταθερότης τιμῶν, πρᾶγμα σπάνιον. Τί ἀξίαν ἄλλως θὰ εἶχεν ἐμφάνισις τῶν προκυψάντων κερδῶν, ἐὰν ἢ ἐπιχειρήσις εἰς οικονομικὰ ἀγαθὰ εἶναι τελικῶς μειωμένης δυνάμεως;

β) Ἡ ἀποτίμησις εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας ἐμφανίζει μὲν τὴν πραγματικὴν ἀξίαν τῆς περιουσίας, ἀλλ' ἐπειδὴ κατ' ἀνάγκην προεξοφλεῖ τὴν ἐπαναπόκτησιν τῶν ἀπογραφέντων περιουσιακῶν στοιχείων εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς—ὅπερ εἶναι ὄλως ἀυθαίρετον, διότι ἢ πραγματοποίησις τῆς πωλήσεως δύναται νὰ γίνῃ εἰς διάφορον τιμὴν—ἢ ἐμφάνισις τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων εἶναι ἀμφιβόλου ἀξίας.

γ) Δεδομένου δὲ ὅτι αἱ δύο αὗται βασικαὶ μέθοδοι παρουσιάζουν τοιαύτας ἀδυναμίας, καὶ πᾶσαι αὐτῶν αἱ παραλλαγαὶ παρουσιάζουν ἀνάλογα μειονεκτήματα.

δ) Θεωρητικῶς προσφορωτέρα εἶναι ἡ μέθοδος ἐκείνη καθ' ἣν θὰ ἀπεικονισθῇ ἡ ἀληθὴς ἀξία τῆς περιουσίας καὶ ταυτοχρόνως πρὸς ἐξεύρεσιν τοῦ προκύψαντος οικονομικοῦ ἀποτελέσματος θὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἡ εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ πλέον (κέρδος) ἢ ἐπὶ ἔλαττον (ζημία) διαφορά.

ε) Πρέπει νὰ ἔχωμεν πάντοτε ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπιστημονικῆς ἀληθείας, πολλάκις ἡ νομοθεσία μιᾶς χώρας συντελεῖ εἰς τὴν ψευδῆ ἀπεικόνισιν τῆς περιουσίας καὶ τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων, ἀφοῦ ἐπιβάλλει τὰς μεθόδους ἀποτιμῆσεως (1).

ς) Πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ὄχι μόνον αἱ νομοθεσίαι τῶν διαφόρων χωρῶν κατὰ διάφορον τρόπον ἐπιβάλλουν τὴν ἀποτίμησιν, ἀλλὰ καὶ ὅτι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν χώραν δύνανται νὰ ὑπάρξουν διάφοροι νομικαὶ περὶ ἀποτιμῆσεως διατάξεις (2), ἐκπηγάσασαι ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπὸ διαφόρου σκοπιᾶς ἐξητάσθη ἡ ἀποτίμησις.

§ 80. *Ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως* (ἔγγραφαι ἀπογραφῆς). Πᾶς λογαριασμός τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου οὕτινος τὸ ὑπόλοιπον δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὰ δεδομένα τῆς ἀπογραφῆς πρέπει νὰ τακτοποιηθῇ.

Κατωτέρω θὰ ἐξετάσωμεν εἰς ποίας περιπτώσεις τὰ ὑπόλοιπα τῶν κυριωτέρων λογαριασμῶν δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὴν ἀπογραφὴν καὶ πῶς γίνεται ἡ τακτοποίησις τῶν :

§ 80α. *«Ταμεῖον»* (3). α) Ἐὰν ὑποθέσωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εὐρέθησαν μετρητὰ περισσότερα τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον» κατὰ 20.000.

Πρέπει νὰ ἐξακριβώσωμεν ποῦ ὀφείλεται τὸ περίσσευμα τοῦτο. Πιθανὸν εἶς τῶν χρεωστῶν μας νὰ μᾶς ἔχη καταβάλει τὸ ποσὸν τοῦτο καὶ νὰ ἔχη παραλειφθῇ ἡ ἔγγραφη. Πιθανὸν νὰ ἔχωμεν εἰσπράξει ἕν γραμμάτιον 20.000 ἢ νὰ ἔχωμεν πωλήσει μετρητοὺς ἐμπορεύματα 20.000 καὶ νὰ ἐλησμονήσωμεν τὴν ἔγγραφὴν. Ἐὰν ὀφείλεται ποῦ ὀφείλεται τὸ περίσσευμα γίνεται ἡ σχετικὴ ἔγγραφη.

Ἔστω ὅτι τὸ περίσσευμα τῶν 20.000 ὀφείλεται εἰς παραλειφθεῖσαν ἔγγραφὴν πωλήσεως ἐμπορευμάτων τοῖς μετρητοῖς. Ἐν τῇ

1. Βλ. παρ' ἡμῖν ἄρθρ. 43 νόμου 2190 (1920) περὶ ἀνωνόμων ἐταιρειῶν, καὶ ἰταλικὸν ἀστικὸν κώδικα, ἄρθρον 2425 ὑπὸ τὸν τίτλον «Κριτήρια ἀποτιμῆσεως», ἄρθρα 2426 καὶ 2427.

2. Ἄλλως παρ' ἡμῖν θέλει τὴν ἀποτίμησιν ὁ νόμος 2190, ἄλλως ὁ κῶδιξ φορολογικῶν στοιχείων (ἄρθρον 22) καὶ ἄλλως τὸ Ὑπουργεῖον Ἐφοδισμοῦ, προκειμένου περὶ ἀγορανομικῶν κοστολογήσεων. (Βλ. Α.Ν. 782/1948, ἀγορανομικὰς διατάξεις ἄρθρ. 22/1948 καὶ ἄρθρ. 128/1951, καὶ ὑπουργικὴν ἐγκύκλιον 30.5.1949).

3. Ὑποθέτομεν ὅτι δὲν ὑπάρχει ταμίας ὑπάλληλος ἀλλ' ὅτι ὁ ἐπιχειρηματίας εἶναι καὶ ὁ ταμίας τῆς ἐπιχειρήσεως.

περιπτώσει ταύτη θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» μὲ 20.000 καὶ θά πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», ὅτε πλέον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» θά συμφωνῆ πρὸς τὰ ἀπογραφέντα μετρητά.

Ἐάν δὲν ἐξακριβωθῆ ποῦ ὀφείλεται τὸ περίσσευμα, ἔχομεν κέρδος καὶ διὰ τοῦτο θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» καὶ θά πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Περίσσευμα Ταμείου» μὲ 20.000, ὅστις διὰ τοῦτο εἶναι λογαριασμός ἀποτελεσματικός.

β) Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εὐρέθησαν μετρητά ὀλιγώτερα τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» κατὰ 20.000. Τὸ ἔλλειμμα τοῦτο δύναται νὰ ὀφείλεται εἰς πολλὰς αἰτίας, ἐ.π. λόγῳ παραλειφθείσης ἐγγραφῆς καταβολῆς μισθῶν, χορηγήσεως δανείου, ἐξοφλήσεως γραμματίου κλπ. Ἀναλόγως δὲ τῆς ἐξακριβωθείσης αἰτίας θά γίνῃ καὶ ἡ σχετικὴ ἐγγραφή.

Ἐστὼ ὅτι τὸ ἔλλειμμα ὀφείλεται εἰς παραλειφθείσαν ἐγγραφὴν καταβολῆς μισθῶν. Ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Μισθοὶ Προσωπικοῦ» μὲ 20.000 καὶ θά πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Ταμείον» μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν, ὅτε πλέον τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» θά συμφωνῆ πρὸς τὴν ἀπογραφὴν.

Ἐάν παρὰ πᾶσαν προσπάθειαν δὲν ἐξακριβωθῆ ποῦ ὀφείλεται τὸ ἔλλειμμα, ἐν τῇ περιπτώσει ταύτη χρεοῦμεν τὸν λογαριασμόν ; «Ἐλλειμμα Ταμείου»⁽¹⁾, λογαριασμόν ἀποτελεσματικόν, δεικνύοντα ζημίαν, μὲ 20.000, πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον» μὲ τὸ αὐτὸ ποσόν. Ἐάν ὅμως ἔχωμεν ὑπεύθυνον ταμίαν χρεοῦμεν αὐτόν εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἐκκρεμεῖς λογαριασμοί» καὶ πιστοῦμεν τὸν λογαριασμόν Ταμείον.

§ 80β. «Ἐμπορεύματα». Ἐάν ταῦτα κατὰ τὴν ἀπογραφὴν εὐρεθῶσιν ἐπὶ ἔλαττον λόγῳ φύρας, κλοπῆς κλπ. θά γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

Φύραι (κλπ.)

Εἰς Ἐμπορεύματα

Ἡ τακτοποίησις (ἐκκοθάρσις) τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα» ὡς καὶ τῶν παρεμφερῶν «Μετοχαί, «Χρεώγραφα» κλπ., οἷτινες λειτουργοῦν ὡς ὁ λογαριασμός «Ἐμπορεύματα», γίνεται καθ' ὄν τρόπον ἤδη διεξοδικῶς ἔχομεν ἀναπτύξει⁽²⁾. Ἡ προῦποτιθεμένη δὲ ἀποτίμησις γίνεται συμφώνως πρὸς τὰ ἐκτεθέντα⁽³⁾.

1. Πολλοὶ χρησιμοποιοῦν ἀντὶ τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐλλειμμα Ταμείου» προκειμένου περὶ ἔλλειμματος καὶ «Περίσσευμα Ταμείου» προκειμένου περὶ περισσεύματος τὸν λογαριασμόν «Διαφοραὶ Ταμείου» (Différences de caisse).

2. Βλ. § 40.

3. Βλ. σελ. 53 καὶ § 70, 71, 72, 73, 74 καὶ 76.

Ἐὰν ἔμπορεύματα ἀγορασθέντα εὐρίσκωνται εἰς τὴν ἀποθήκην μας ἀλλὰ δὲν μᾶς ἔχη σταλῆ εἰσέτι τὸ τιμολόγιον ἀπὸ τὸν προμηθευτὴν μας Β, θὰ γίνῃ ἡ ἀκόλουθος ἔγγραφῆ :

Ἐμπορεύματα

Εἰς *Προσωρινούς λογαριασμούς*

Β

ὡς ποσὸν δὲ θὰ τεθῆ τὸ ποσὸν τῆς ἀποτιμήσεως τούτων.

§ 80γ. «Χρεῶσαι». Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν κατὰ τρίτων ἀπαιτήσεών μας δέον :

α) Νὰ ὑπολογίσωμεν τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν δεδουλευμένους τόκους (1). Θὰ γίνῃ δὲ ἔγγραφῆ χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσαι» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Τόκοι Πιστωτικοί» μὲ τὸ ποσὸν τῶν τόκων. Μετὰ ταῦτα,

β) Νὰ καθορισῶμεν ποῖοι ἐκ τῶν χρεωστῶν μας εἶναι *ἐπισφαλεῖς* (2). Ἔστω ὅτι τοιοῦτοι εἶναι ὁ Α, Β, Γ, Δ οἵτινες μᾶς ὀφείλουσαν ἀντιστοίχως 100.000, 200.000, 300.000 καὶ 400.000.

Εἰς τὸ Ἡμερολόγιόν μας θὰ γίνῃ πρὸς τοῦτο ἡ ἔγγραφῆ :

<i>Ἐπισφαλεῖς Χρεῶσαι</i>	1.000.000
Εἰς <i>Χρεώστας</i>	1.000.000

Ὁ λογαριασμός «Ἐπισφαλεῖς Χρεῶσαι» ἐξυπηρετεῖται δι' ἀναλυτικοῦ καθολικοῦ εἰς τὸ ὅποιον θὰ ὑπάρχουν τόσοι λογαριασμοὶ ὅσοι εἶναι οἱ ἐπισφαλεῖς μας Χρεῶσαι.

γ) Νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἐν συνόλῳ πιθανὴν ἐκ τῶν ἐπισφαλῶν χρεωστῶν ζημίαν ἣτις ἐν προκειμένῳ ἔστω ὅτι ἀνέρχεται εἰς δρχ. 200.000. Πρὸς τοῦτο θὰ γίνῃ ἔγγραφῆ ἐμμέσου ἀποσβέσεως (3) :

---

1. Τὸ αὐτὸ θὰ πράξωμεν προκειμένου περὶ καταθέσεών μας παρὰ Τραπεζαῖς ἢ ἄλλοις Ὄργανισμοῖς.

2. Κατὰ τὴν φορολογικὴν νομοθεσίαν περιπτώσεις καθ' ἃς ἡ ἀπαίτησίς μας κατέστη ἐπισφαλῆς εἶναι αἱ ἀκόλουθοι: Διαμαρτύρησις συναλλαγματικῆς ἢ γραμματίου, πτώχευσις τοῦ χρεώστου, καταστροφή τοῦ ἐνεχύρου ἢ τῆς ὑποθήκης κλπ.

3. Δεδομένου ὅμως ὅτι ἡ ζημία δὲν ἐπῆλθεν ἀλλὰ ὑπολογίζεται ὅτι πιθανῶς θὰ συμβῆ δύναται νὰ δημιουργηθῆ ἀποθεματικὸν διὰ τῆς ἔγγραφῆς :

Ζημίαι ἐξ Ἐπισφαλῶν Χρεωστῶν
Εἰς *Πρόβλεψιν δι' Ἀπόσβειν Ἐπισφαλῶν Χρεωστῶν*

Ἐν τοιαύτῃ ὅμως περιπτώσει ἡ φορολογικὴ μας νομοθεσία δὲν λαμβάνει ὑπ' ὄψιν τὴν ὡς ἄνω ζημίαν καὶ συνεπῶς δὲν ἐκπίπτει ταύτην ἐκ τῶν ἀκαθαρίστων ἐσόδων.

Ζημία ἐξ *Ἐπισηαλῶν Χρεωστῶν* 200.000

Εἰς *Ἀποσβέσεις Ἐπισηαλῶν Χρεωστῶν* 200.000

Δύναται ὁμως τὰ γίνη καὶ ἄμεσος ἀπόσβεσις διὰ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐπισηαλεῖς Χρεῶσται», ἀλλ' ὡς δευτεροβάθμιος αὐτοῦ θὰ τεθῆ ὁ λογαριασμός «Ἀπόσβεσις Ἐπισηαλῶν Χρεωστῶν»⁽¹⁾ καὶ οὐχὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἐπισηαλῶν χρεωστῶν καθ' ὅσον μᾶς εἶναι ἄγνωστος ἢ ἐξ ἐκάστου τούτων ζημία.

δ) Νὰ καθορίσωμεν ποῖαι ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων μας εἶναι παντελῶς ἀνεπίδεκτοι εἰσπράξεως. Ἐστῶ δὲ ὅτι αὗται ἀνέρχονται εἰς δρχ. 360.000, καὶ νὰ τὰς ἀφαιρέσωμεν ἀπὸ τὸν λογαριασμὸν «Χρεῶσται» διὰ τῆς ἐγγραφῆς:

Ἀνεπίδεκτοι εἰσπράξεως Χρεῶσται 360.000

Εἰς *Χρεώστας* 360.000

καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ ὑπολογίσωμεν τὴν ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης ζημίαν ἣτις ἀνέρχεται εἰς 100% τοῦ ὡς ἄνω ποσοῦ. Πρὸς ἀπεικόνισιν τῆς ζημίας γίνεται ἐν τούτοις ἡ ἐγγραφή διὰ τὸ ποσὸν 359.999:

Ζημία ἐκ Χρεωστῶν 359.999

Εἰς *Ἀνεπίδέκτους εἰσπράξεως Χρεώστας* 359.999

Καὶ τοῦτο ἵνα ὁ λογαριασμός «Ἀνεπίδεκτοι Εἰσπράξεως Χρεῶσται» παρουσιάσῃ ὑπόλοιπον χρεωστικὸν δρχ. 1, πρὸς ὑπόμνησιν καὶ μέχρι παραγραφῆς τῆς τοιαύτης ἀπαιτήσεως.

§ 80δ. *Ἀκίνητα.*⁽²⁾ Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν θὰ ὑπολογισθῆ ἡ ἀπόσβεσις⁽³⁾ ἡ ὁποία δεόν νὰ γίνη. Πρὸς τοῦτο θὰ συνταχθῆ συμφώνως πρὸς τὰ ἐκτεθέντα ἢ σχετικὴ ἐγγραφή τῆς ἀποσβέσεως.⁽⁴⁾

1. Κατὰ τὴν φορολογικὴν ὁμως νομοθεσίαν δεόν νὰ γίνη ἀνάλογος ὀριστικὴ διαγραφὴ τῶν χρεωστῶν δι' ἐλαττώσεως τῆς κατ' αὐτῶν ἀπαιτήσεως εἰς τρόπον ὥστε τὸ ὑπόλοιπον ἐκάστου τούτων νὰ ἐμφανίσῃ τὸ ποσὸν ὅπερ εἰκάζεται ὅτι ἀσφαλῶς θὰ εἰσπραχθῆ.

Συνεπῶς κατὰ τὴν φορολογικὴν μας νομοθεσίαν δὲν ἀποτελεῖ ὀριστικὴν διαγραφὴν τῶν χρεωστῶν (ἀρθρ. 9 παρ. 2 ἐδ. στ τοῦ νόμου 1640 (Κ.Φ.Κ.Κ.) ἢ συλλήβδην διαγραφὴ ἐπισηαλῶν χρεωστῶν ἀορίστως ἄνευ κατονομασίας τούτων εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἐπιχειρηματίου.

2. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει διὰ πάσας τὰς ἀξίας τοῦ Παγίου Ἐνεργητικοῦ (Μηχανήματα, Ἐπιπλα κλπ.), αἱ ὁποῖαι δὲν ἀποτελοῦσι ἀντικείμενον τῶν συναλλαγῶν τῆς Ἐπιχειρήσεως ἀλλὰ κατέχονται παρ' αὐτῆς παγίως πρὸς ἐξυπηρέτησίν τῆς. Βλ. ἐκτενέστερον περὶ ἀποτιμῆσεως Ἀκινήτων κλπ. σελ. 55 κ.ἐ.

3. Βλ. συντελεστάς ἀποσβέσεων (οἰκοδομῶν καὶ ξενοδοχείων 6% κλπ.) εἰς Ν.Δ. τῆς 16 Δεκεμβρίου 1953.

4. Βλ. σελ. 197.

§ 80ε. «*Δαπάναι δεδουλευμέναι*». Κατά την απογραφήν δέον να προσδιορισθῶσι ὅλαι αἱ δαπάναι αἵτινες βαρύνουσι τὴν κλειομένην χρῆσιν. Αὗται δὲ συνήθως εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

1) Αἱ πρὸς πελάτας μας ὀφειλόμεναι ἐκπτώσεις, διὰ τὰς ὁποίας γίνεται ἡ ἐγγραφή :

Ἐκπτώσεις (1) ἢ *Ἐμπορεύματα*

Εἰς *Ἐκπτώσεις Πληρωτέας* ἢ εἰς *Χρεώστας*

2. Αἱ πρὸς διαφόρους ἀντιπροσώπους μας ὀφειλόμεναι προμήθειαι ὡς καὶ οἱ μισθοὶ καὶ αἱ προμήθειαι πρὸς τοὺς ταξειδιώτας ὑπαλλήλους μας. Πρὸς τοῦτο γίνεται ἡ ἐγγραφή :

Ἐξοδα Πωλήσεως

Εἰς *Ἐξοδα Πληρωτέα* (2)

3) Τὰ ἐνοίκια, ὁ φωτισμὸς, οἱ μισθοὶ κλπ., ἐφ' ὅσον εἶναι δεδουλευμένα καὶ ὀφείλεται ἡ καταβολὴ των. Θὰ γίνῃ πρὸς τοῦτο ἡ κάτωθι ἐγγραφή :

Ἐνοίκια (φωτισμὸς ἢ μισθοὶ κλπ.)

Εἰς *Ἐξοδα Πληρωτέα* (2)

4) Οἱ πρὸς τρίτους ἢ Τραπεζας ὀφειλόμενοι τόκοι, διὰ τοὺς ὁποίους θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

Τόκοι Χρεωστικοὶ

Εἰς *Πιστωτὰς* ἢ εἰς *Τράπεζαν*

5) Ἡ καταναλωθεῖσα γραφικὴ ὕλη, διὰ τὴν ὁποίαν, ὅταν αὕτη ἡγοράσθῃ, ἐχρεώθῃ ὁ λογαριασμὸς «Γραφικὴ Ὑλῆ». Πρὸς τοῦτο θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Γενικὰ Ἐξοδα» καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμὸς Γραφικὴ Ὑλῆ» μὲ ποσὸν ἴσον πρὸς τὴν ἀξίαν τῆς καταναλωθείσης γραφικῆς ὕλης.

Ἐὰν ὁμως ἐξ ἀρχῆς ἡ γραφικὴ ὕλη ἐχαρακτηρίσθῃ ὡς δαπάνη δεδουλευμένη, κατὰ τὴν ἀπογραφήν θὰ ἀπογραφῇ τὸ μὴ καταναλωθὲν ὕλικόν καὶ θὰ χρεωθῇ πρὸς τοῦτο εἰς λογαριασμὸς ἀξίας, π.χ. «Γραφικὴ Ὑλῆ», καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Γενικὰ Ἐξοδα».

---

1. Ποῖος θὰ εἶναι ὁ χρεούμενος λογαριασμὸς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου τηρήσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐμπορεύματα». Ἐὰν τηρῆται οὗτος ὡς μικτὸς θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Ἐμπορεύματα».

2. Εἶναι λ./σμός προσωπικὸς ἀφορῶν τὸ πρόσωπον εἰς ὃ ὀφείλονται τὰ ἐξοδα ταῦτα.

6) Αι πρὸς τὸ δημόσιον ὀφειλαὶ ἐκ φόρων καὶ τελῶν τῆς κλειομένης χρήσεως ἀπεικονίζονται διὰ τῆς ἐγγραφῆς :

Φόροι καὶ Τέλη

Εἰς Ἑλληνικὸν Δημόσιον

§ 80στ. «Πρόσοδοι δεδουλευμένοι». Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δεόν νά προσδιορισθῶσιν ὅλαι αἱ πρόσοδοι αἵτινες ἀφοροῦν τὴν κλειομένην χρῆσιν, ὡς εἶναι ἐ.π. οἱ ὀφειλόμενοι παρὰ τῶν Τραπεζῶν τόκοι, διὰ τὸν ὑπολογισμὸν τῶν ὁποίων θά γίνῃ ἡ ἐγγραφὴ :

Τράπεζα Χ

Εἰς Τόκους Πιστωτικῶς

§ 81. *Συσχέτισις τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς αὐτῆς οἰκονομικῆς μονάδος.* Ἡ Ἐπιχειρήσις δυνατὸν νά ἔχῃ πλείονας τῆς μιᾶς οικονομικᾶς ἀπασχολήσεις. Δύναται ἐ.π. ἡ ἐπιχειρήσις νά ἀσχολῆται εἰς τὰς ἐξῆς συγκεκριμέναις ἐργασίας :

- α) Ἀγοραπωλησίας ἐμπορευμάτων,
- β) Ἐκμετάλλευσιν πολυκατοικίας καὶ
- γ) Ἐκμετάλλευσιν ἑνὸς ἀτμοπλοίου.

Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιχειρήσις εἶναι ὑπὸ τὴν αὐτὴν διεύθυνσιν, ἔχει τὸ αὐτὸ προσωπικὸν (ταμίαν κλπ.), θά πρέπη εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως νά εἶναι γνωστὸν ὄχι μόνον τὸ προκῦψαν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα (καθαρὸν κέρδος ἢ καθαρά ζημία), ἀλλὰ καὶ τὸ ἐξ ἐκάστου κλάδου ἐργασίας προκῦψαν τοιοῦτον.

Ἐάν παραδεχθῶμεν ὅτι τὰ γενικὰ ἔξοδα βαρύνουσι κατὰ τὸ $\frac{1}{3}$ ἕκαστον κλάδον, δεόν τὸ $\frac{1}{3}$ τούτων νά μεταφερθῇ εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἐμπορεύματα».

Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι διὰ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς πολυκατοικίας ἔχουσι δημιουργηθῇ οἱ ἐξῆς λογαριασμοί : «Πρόσοδοι Πολυκατοικίας», «Δαπάναι Συντηρήσεως Πολυκατοικίας», «Φόρος Οἰκοδομῶν», «Δαπάναι Εἰσπράξεως Ἐνοικίων» καὶ «Ἀποσβέσεις». Νῦν ὅτε εὐρισκόμεθα εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως, τὸ $\frac{1}{3}$ τοῦ λογαριασμοῦ «Γενικὰ Ἐξοδα» ὡς καὶ τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν θά μεταφερθοῦν εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἐκμετάλλευσιν Πολυκατοικίας», οὗτινος τὸ ὑπόλοιπον θά δεικνύῃ τὸ προκῦψαν καθαρὸν οικονομικὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τῆς πολυκατοικίας.

Ἐργαζόμενοι τοιοῦτοτρόπως θά ἔχωμεν τελικῶς τρεῖς λογαριασμούς, τὸν λογαριασμὸν «Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων» ἢ τὸν λογαριασμὸν «Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων», τὸν λογαριασμὸν «Ἐκμετάλλευ-

σις Πολυκατοικίας» και τόν λογαριασμόν «Ἐκμετάλλευσις Ἀτμοπλοίου»⁽¹⁾, οἷτινες θά δεικνύωσι τά ἐξ ἐκάστου κλάδου προκύψαντα οικονομικά ἀποτελέσματα.

§ 82. «*Προπληρωμή δαπανῶν*» ἢ «*Προϋπολογισμός δαπανῶν*». Ἐάν εἶχομεν προπληρώσει δαπάνην τινά, ἔστω τά ἐνοίκια, δέον κατά τήν ἀπογραφὴν νά προσδιορίσωμεν τί ποσόν ἐκ ταύτης ἐπραγματοποιήθη. Ἐάν κατά τήν προπληρωμὴν εἶχε χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐνοίκια Προπληρωθέντα», νῦν θά πιστωθῆ οὔτος χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Γεν. Ἐξοδα» κατά τὸ ποσόν τοῦ πραγματοποιηθέντος ἐνοικίου. (Ἐάν δηλαδή εἶχομεν προπληρώσει τὸ ἐνοίκιον τοῦ Δεκεμβρίου, Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου ἐκ δρχ. 10.000 μηνιαίως καὶ ἐπραγματοποιήθη μόνον τὸ ἐνοίκιον τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, ἀφοῦ εὔρισκόμεθα εἰς τὴν 31 Δεκεμβρίου, θά πιστώσωμεν τὸν λογαριασμόν «Ἐνοίκια Προπληρωθέντα» μὲ 10.000). Ἐάν ὁμως εἶχε χρεωθῆ κατά τήν προπληρωμὴν ἀπ' εὐθείας ὁ λογαριασμός «Γενικά Ἐξοδα» (μὲ δευτεροβάθμιον τὸν λογαριασμόν «Ἐνοίκια») θά πιστωθῆ νῦν, χρεώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Ἐνοίκια Προπληρωθέντα», μὲ ποσόν ἴσον πρὸς τὰ μὴ πραγματοποιηθέντα ἐνοίκια (ἦτοι τῶν μηνῶν Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου, δηλ. μὲ ποσόν δρχ. 20.000).

Ἐάν εἶχομεν προϋπολογίσει τοὺς τόκους μιᾶς ὀφειλῆς μας καὶ τοὺς εἶχομεν συμπεριλάβει εἰς τὸ ὑπογραφέν ὑφ' ἡμῶν γραμμάτιον ἐξυπακούεται ὅτι δέον οἱ «Τόκοι Χρεωστικοί» νά ἐλαττωθῶσι κατά τὸ ποσόν τῶν τόκων οἷτινες ἀφοροῦν τὴν ἐπομένην χρῆσιν. Πρὸς τοῦτο θά γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

Τόκοι μὴ δεδουλευμένοι
Εἰς Τόκους Χρεωστικούς

§ 83. «*Προεἰσπραξις Προσόδων*» ἢ «*Προϋπολογισμός Προσόδων*». Ἐάν εἶχομεν προεἰσπράξει πρόσδοδόν τινα, ἔστω τά ἐνοίκια ἀκινήτων μας, δέον κατά τήν ἀπογραφὴν νά προσδιορισθῆ τὸ ποσόν τῶν προσόδων αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὴν κλειομένην χρῆσιν. Καὶ ἐάν κατά τὴν προεἰσπραξίν τῶν ἐνοικίων ἔχει πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «Ἐνοίκια Προεἰσπραχθέντα», τώρα θά χρεωθῆ ὁ λογαριασμός οὔτος πιστώσει τοῦ ἀποτελεσματικοῦ λογαριασμοῦ «Ἐνοίκια» ἢ «Πρόσοδοι Ἀκινήτων» μὲ τὸ ποσόν τῶν προσόδων αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν τὴν κλειομένην χρῆσιν. Ἐάν ὁμως κατά τὴν προεἰσπραξίν τῶν ἐνοικίων ἔχει

---

1. Εἰς τὸν λογαριασμόν τοῦτον θά ἔχουν μεταφερθῆ οἱ διάφοροι ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοὶ δι' ὧν ὑποδηλοῦνται τὰ ἔξοδα, αἱ ζημίαι καὶ τὰ κέρδη τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἀτμοπλοίου.

πιστωθῆ ὁ λογαριασμός «'Ενοίκια», νῦν θὰ χρεωθῆ οὗτος πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «'Ενοίκια Προεισπραχθέντα» μὲ ποσὸν ἴσον πρὸς τὰ ἐνοίκια τὰ ἀφορώντα τὴν ἐπομένην χρῆσιν.

Ἐάν μέρος τῶν ὑπὲρ ἡμῶν τόκων (ἔστω τὸ 1)5 αὐτῶν), οἵτινες ἐμφανίζονται εἰς πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Τόκοι Πιστωτικοί», ἀφορᾷ τὴν ἐπομένην χρῆσιν θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή:

Τόκοι Πιστωτικοί

Εἰς Τόκους μὴ δεδουλευμένους⁽¹⁾

§ 84. *Ἐπιμερισμός «Γενικῶν Ἐξόδων».* Ἐφ' ὅσον βεβαίως εἶναι εὐκόλος καὶ δυνατός ὁ ἐπιμερισμός τούτων θὰ ἔχει ἤδη λάβει χώραν διὰ τοῦ καταρτισμοῦ τῶν καταλλήλων λογιστικῶν ἐγγραφῶν⁽²⁾. Ἐάν ὁμως τοῦτο δὲν ἔχει γίνῃ ἢ ἔχει γίνῃ διὰ τινὰ τῶν γενικῶν ἐξόδων, τότε δεόν νὰ γίνῃ ἐξωλογιστικῶς πλήρης ἀνάλυσις τούτων ἵνα καταστῆ ἐφικτός ὁ ἐπιμερισμός. Πρὸς τοῦτο θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ποίους συγκεκριμένως κλάδους ἀφορᾷ ἕκαστον ἐξοδὸν ἵνα ἕκαστος τούτων ἐπιβαρυνθῆ ἀναλόγως ὁπότε θὰ γίνῃ καὶ ἡ κατάλληλος λογιστικὴ ἐγγραφή.

§ 85. *Ἐγγραφαὶ συγκεντρώσεως τῶν ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν.* Ὅλαι αἱ ἀνωτέρω ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως μετὰ τὴν ἐγγραφήν των εἰς τὸ Ἡμερολόγιον μεταφέρονται εἰς τὸ Καθολικόν. Ἀπὸ τὸ Καθολικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουσι καταχωρισθῆ ὅλοι οἱ ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοί, λαμβάνομεν τὰ ὑπόλοιπά των, τὰ ὁποῖα διὰ δύο ἐγγραφῶν συγκεντρῶνομεν εἰς τὸν λογαριασμόν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως». Οὕτω θὰ γίνῃ μία ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» πιστώσει τῶν ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν οἱ ὁποῖοι παρουσιάζουν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον, καὶ μία ἐγγραφή πιστώσεως αὐτοῦ χρεώσει τῶν ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν οἵτινες παρουσιάζουν πιστωτικὸν ὑπόλοιπον.

§ 86. *Ἀποθεματικόν.* Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως», ἐφ' ὅσον εἶναι πιστωτικόν, δεικνύει τὸ προκῦψαν καθαρὸν κέρδος τῆς Ἐπιχειρήσεως. Ἐάν θέλωμεν νὰ κρατήσωμεν μέρος αὐτοῦ δι' ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένης ζημίας, τὸ μέρος τοῦτο

1. Ὁ λογαριασμός οὗτος δὲν εἶναι ἀποτελεσματικὸς ἀλλὰ οὔτε καὶ ἀντίθετος ἐνεργητικοῦ. Ἐάν οἱ τόκοι μας προέρχονται ἀπὸ γρητὰ εἰς δλγὴν μας (Γρητὰ Εἰσπρακτέα), ὁ λογαριασμός «Τόκοι μὴ δεδουλευμένοι» δὲν εἶναι λογαριασμός ἀντίθετος τοῦ λογαριασμοῦ «Γρητὰ Εἰσπρακτέα» ἀλλὰ λογαριασμός ἐκφράζων μελλοντικὸν ἔσοδον.

2. Βλ. σελ. 144 κ.έ.

καλεῖται «Ἀποθεματικόν» (1). Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐνεργεῖται ἡ ἐγγραφή:

Ἀποτελέσματα Χρήσεως

Εἰς Ἀποθεματικὸν Κεφάλαιον

Ὁ G. Martin (2) ὡς ἐξῆς σκιαγραφεῖ τοὺς λόγους δημιουργίας τῶν ἀποθεματικῶν: «Τὰ ἀποθεματικά, ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐννοίᾳ τῆς λέξεως, δηλαδὴ τὰ κεφάλαια τὰ προωρισμένα νὰ ἀντιμετωπίσωσιν ἀπροβλέπτους δυσκολίας, ἐπιβάλλονται ἐπιτακτικῶς λόγῳ τῆς ἀσταθείας τῆς βιομηχανίας κατὰ τὴν σύγχρονον ἐποχὴν. Τὰ αἷτια τῆς αὐξούσης ταύτης ἀσταθείας εἶναι ἐξ ἄλλου πολλαπλᾶ. Χωρὶς βεβαίως νὰ ἔχωμεν τὴν ἀξίωσιν νὰ δώσωμεν πλήρη ἀρίθμησιν πρέπει νὰ σημειώσωμεν κατ' ἀρχὴν τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν βιομηχανικῶν τῆς ἐφαρμογῶν, αἵτινες ἐνίοτε ἐπιβάλλουσιν ἀπὸ τῆς μιᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἄλλην πλήρη ἀνανέωσιν τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ. Πρέπει ἐξ ἴσου νὰ σημειώσωμεν τὸ καθεστῶς τῶν φόρων καὶ τῶν δασμῶν, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν ἀποτόμων ἀλλαγῶν τῶν δύνανται νὰ καταστρέψωσι τὸν πλέον εὐφυᾶ καὶ ἐνήμερον βιομήχανον, ἀποτέλεσμα ὅπερ δύναται ὁμοίως νὰ ἐπιφέρῃ ἢ κερδοσκοπία καὶ αἱ μονοπωλήσεις εἰδῶν, αἵτινες ἀνατρέπουσι ὅλας τὰς προβλέψεις.

Ἄς προσθέσωμεν, τέλος, τὰς ζημίας ἅς ὑφίστανται αἱ ἐπιχειρήσεις λόγῳ τῆς πτωχείας καὶ τῆς δυσαρρεσκείας τῶν ἐργατικῶν τάξεων αἵτινες προκαλοῦν ἀπεργίας, ὧν ὁ ἀριθμὸς τείνει νὰ αὐξηθῇ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος.

Ὅθεν ἡ πρόνοια εἶναι ἐπιτακτικὸς νόμος διὰ τὰς ἀνωνύμους ἐταιρείας».

§ 87. *Ἐγγραφαὶ μεταφορᾶς εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον».* Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον» (3), ὅστις πιστοῦται μὲν ὅταν τοῦτο εἶναι πιστωτικόν, χρεοῦται δὲ ὅταν εἶναι χρεωστικόν. Τὸ τυχὸν ὑπάρχον χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ὀλκιακαὶ Δαπάναι» μεταφέρεται ἀπ' εὐθείας εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Κε-

1. Βλ. εἰδικὴν ἡμῶν μελέτην «Ἀποθεματικά», 1939.

2. Annales de Droit Commercial. N° 5, Octobre 1908, p. 346 καὶ Folliet: «Le bilan dans les sociétés anonymes», p. 298.

3. Πρόκειται περὶ τῆς κλασικῆς περιπτώσεως κεφαλαιοποιήσεως τῶν κερδῶν. Ἐὰν ὅμως ὁ κεφαλαιούχος θέλῃ νὰ ἀποσύρῃ τὰ κέρδη ἀπὸ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμὸς «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» καὶ θὰ πιστωθῇ ἀναλόγως ὁ λογαριασμὸς ὁ ἐκπροσωπῶν τὸ στοιχεῖον τὸ ὁποῖον καὶ ἀπέσυρεν. Οὕτω ἐὰν ἀπέσυρε μετρητὰ θὰ πιστωθῇ ὁ λισμὸς «Ταμεῖον», ἐὰν ἀπέσυρε ἐμπορεύματα, ὁ λισμὸς «Ἐμπορεύματα» κ.ο.κ.

φάλαιον» καὶ οὐχί εἰς χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως», καὶ τοῦτο διότι αὐταὶ δὲν εἶναι οἰκονομικὸν ἀποτέλεσμα τῶν συναλλαγῶν τῆς Ἐπιχειρήσεως.

Κατόπιν τῶν ἐγγραφῶν τούτων τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον» δεόν νά συμφωνῆ πρὸς τὸ κεφάλαιον τῆς Ἀπογραφῆς.

§ 88. *Σύνταξις τοῦ Ὅριστικοῦ Ἴσοζυγίου ἢ Ἴσοζυγίου Ἀπογραφῆς.* Ἀπὸ τὸ καθολικόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουσι μεταφερθῆ ὄλαι αἱ ἀνωτέρω ἐγγραφαί, συντάσσεται τὸ «Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον», τὸ ὁποῖον, ἐπειδὴ εἶναι τὸ τελευταῖον τῆς χρήσεως, ὀνομάζεται «Ὅριστικὸν Ἴσοζύγιον» καὶ περιέχει ὄλους τοὺς λογαριασμούς. Ἐξ αὐτῶν οἱ ἀποτελεσματικοὶ θά εἶναι ἐξισωμένοι.

Τὰ ὑπόλοιπα τῶν λοιπῶν λογαριασμῶν δεόν νά συμφωνῶσι πρὸς τὰ δεδομένα τῆς ἀπογραφῆς, ἀφοῦ ἄλλωστε αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἐπεδίωκον αἱ ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως.

§ 89. *Σύνταξις τοῦ Τελικοῦ Ἴσολογισμοῦ.* Τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Ὅριστικοῦ Ἴσοζυγίου ἐμφανιζόμενα ὑπὸ ὠρισμένον τύπον⁽¹⁾ εἰς τὸν πίνακα τοῦ Ἴσολογισμοῦ ἀποτελοῦσι τὸν «Ἴσολογισμὸν τέλους Χρήσεως».

§ 90. *Ἀνάλυσις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως».* Τὸν πίνακα τοῦ τελικοῦ Ἴσολογισμοῦ ἀκολουθεῖ πίναξ διηρημένος εἰς δύο μέρη, εἰς τὴν Χρέωσιν τοῦ ὁποῖου ἀναγράφονται ὄλοι οἱ λογαριασμοὶ οἵτινες ἐπιστώθησαν διὰ νά χρεωθῆ ὁ λογαριασμὸς «Ἀποτελέσματα Χρήσεως», εἰς δὲ τὴν πίστωσιν ἀντιθέτως ἀναγράφονται ὄλοι οἱ λογαριασμοὶ οἵτινες ἐχρεώθησαν διὰ νά πιστώθῃ ὁ λογαριασμὸς «Ἀποτελέσματα Χρήσεως».

§ 91. *Σύνταξις Ἴσολογισμοῦ Ἐπιχειρήσεως ἐχοῦσης καὶ ὑποκαταστήματα* Ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐπιχειρήσεις αἵτινες λόγῳ τῆς φύσεως τῶν ἐργασιῶν τῶν εἶναι ἠναγκασμένοι πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῆς πελατείας τῶν νά ἔχουν ὑποκαταστήματα εἰς διαφόρους πόλεις ἢ καὶ εἰς διαφόρους συνοικίας ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. Κλασικὸν παράδειγμα τοιαύτης ἐπιχειρήσεως εἶναι αἱ Τράπεζαι.

Δεόν νά τονισθῆ ὅτι τὸ ὑποκατάστημα εἶναι παράρτημα τῆς Ἐπιχειρήσεως καὶ ἐργάζεται διὰ λογαριασμὸν τῆς. Ἐπομένως, πᾶν ὅ, τι ἀποκτᾷ τοῦτο ἀνήκει εἰς τὴν Ἐπιχείρησιν καὶ ἡ Ἐπιχείρησις εἶναι ὑπόχρεως διὰ τὰ χρέη τῶν ὑποκαταστημάτων τῆς. Ἐπίσης τὰ ἔσοδα, τὰ ἔξοδα καὶ αἱ ζημίαι τοῦ ὑποκαταστήματος ἐξυπακούεται ὅτι ἀφοροῦν ἐν κατακλείδι τὴν Ἐπιχείρησιν⁽²⁾.

1. Τὰ χρεωστικὰ ἐμφανίζονται εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν τὰ δὲ πιστωτικὰ εἰς τὸ Παθητικόν.

2. Διὰ πᾶν ἔμβασμα ὕπερ ἐνεργεῖ τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα πρὸς τὸ

Υπάρχουσι δὲ δύο μέθοδοι λογιστικῆς ἐμφανίσεως τῶν ἐργασιῶν τοῦ Ὑποκαταστήματος, ἡ *συγκεντρωτικὴ* καὶ ἡ *ἀποκεντρωτικὴ*.

Κατὰ τὴν πρώτην τὸ ὑποκατάστημα πλὴν τῆς ἐνημερώσεως τῶν βοηθητικῶν του βιβλίων εἰς οὐδεμίαν ἄλλην προβαίνει ἐγγραφὴν. Πᾶσαι αἱ διπλογραφικαὶ ἐγγραφαὶ καταρτίζονται ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος. Ἀγγέλλει ἐ.π. τὸ Ὑποκατάστημα Σπάρτης εἰς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα τῆς Τραπεζῆς ὅτι κατέβαλε διὰ μισθοῦ δρχ. 100.000. Τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα προβαίνει εἰς ἐγγραφὴν χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Μισθοὶ» μὲ δευτεροβάθμιον λογαριασμὸν «Μισθοὶ Ὑποκαταστήματος Σπάρτης» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ὑποκαταστήματα» μὲ δευτεροβάθμιον τὸν λογαριασμὸν «Ὑποκατάστημα Σπάρτης».

Κατὰ τὴν δευτέραν μέθοδον ἕκαστον ὑποκατάστημα ἀποτελεῖ αὐτοτελεῖ οἰκονομικὸν ὄργανισμὸν ἐμφανίζον πᾶσαν αὐτοῦ συναλλαγὴν διὰ τῶν καταλλήλων διπλογραφικῶν ἐγγραφῶν. Κατὰ τὸ ἀνωτέρω παράδειγμα τῆς καταβολῆς τῶν μισθῶν τῶν ὑπαλλήλων του τὸ ὑποκατάστημα τῆς Τραπεζῆς θὰ προέβαινε εἰς ἐγγραφὴν χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Μισθοὶ» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον».

Αὐτονόητον τυγχάνει ὅτι κατὰ τὴν σύνταξιν τοῦ Ἰσολογισμοῦ τέλους χρήσεως θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις καὶ τὰ προκύψαντα οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα τῶν ὑποκαταστημάτων, ὅτε, ἐὰν τηρηται ἡ συγκεντρωτικὴ μέθοδος, θὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος αἱ ἀπογραφαὶ τῶν ὑποκαταστημάτων, αἵτινες προστιθέμεναι εἰς τὴν ἀπογραφὴν τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος θὰ δώσωσι τὴν ἀπογραφὴν τῆς Ἐπιχειρήσεως, βάσει τῆς ὁποίας θὰ γίνωσιν αἱ διάφοροι ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως τῶν λογαριασμῶν.

Ἐὰν ὁμως τηρηται ἡ ἀποκεντρωτικὴ μέθοδος, ὅπερ ἐν τῇ πράξει κυρίως συμβαίνει, ἕκαστον ὑποκατάστημα θὰ συντάξῃ τὸν Ἰσολογισμὸν του ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ αὐτοτελοῦς ἐπιχειρήσεως. Ἴνα ὁμως καταρτισθῆ ὁ *Γενικὸς Ἰσολογισμὸς* δεόν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, νὰ συγχωνευθῶσιν οἱ Ἰσολογισμοὶ τῶν ὑποκαταστημάτων μετὰ τοῦ Ἰσολογισμοῦ τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῆ *δι' ἐγγραφῶν ἢ ἐξωλογιστικῶς*.

Ὑποκατάστημα χρεοῦται ὁ λογαριασμὸς τοῦ ὑποκαταστήματος, ὡς ἐὰν ἐπρόκειτο περὶ τρίτου τινός, καὶ ἀντιστρόφως πιστοῦται τὸ ὑποκατάστημα διὰ πᾶν πρὸς τὸ Κεντρικὸν Κατάστημα ἔμβασμα αὐτοῦ.

α) *Συγχώνευσις Ἴσολογισμῶν δι' ἐγγραφῶν.*

Τὸ Κεντρικόν Κατάστημα ἐπὶ τῇ λήψει τῶν Ἴσολογισμῶν τῶν Ὑποκαταστημάτων προβαίνει εἰς ἐγγραφάς ἀναλήψεως τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ ἐκάστου ὑποκαταστήματος. Πρὸς τοῦτο χρεώνει τὰ ἐνεργητικὰ στοιχεῖα ἐνὸς ἐκάστου ὑποκαταστήματος πιστώνει τοῦ οἰκείου ὑποκαταστήματος καὶ πιστώνει τὰ παθητικὰ στοιχεῖα χρεώνει τοῦ ὑποκαταστήματος. Τοιοῦτοτρόπως ὁ λογαριασμὸς «Ὑποκαταστήματα» ἐν τῷ Γενικῷ Καθολικῷ ἐξισοῦται (1).

Κατὰ ταῦτα μίᾳ ἐμπορικῇ ἐπιχείρησις ἔχουσα ὑποκαταστήματα θὰ προβῆ εἰς τὰς ἀκολούθους ἐγγραφάς :

<i>Ταμεῖον</i>	200.000	
<i>Ἐμπορεύματα</i>	300.000	
<i>Γρ/τια Ἐλσπρακτεῖα</i>	400.000	
<i>Χρεῶσται</i>	100.000	
Εἰς <i>Ὑποκαταστήματα</i>		
<u><i>Ὑποκατάστημα Σπάρτης</i></u>		1.000.000
<hr/>		
<i>Ὑποκαταστήματα</i>		
<u><i>Ὑποκατάστημα Σπάρτης</i></u>	400.000	
Εἰς <i>Πιστωτὰς</i>	100.000	
» <i>Γρ/τια Πληρωτέα</i>		300.000

Ἡ μέθοδος αὕτη ἐγκατελείφθη διότι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς εἶναι λίαν δυσχερὴς ὁσάκις ἡ Ἐπιχείρησις διαθέτῃ μέγαν ἀριθμὸν ὑποκαταστημάτων.

β) *Συγχώνευσις Ἴσολογισμῶν ἐξωλογιστικῶς* (2). Καταρτίζονται πρὸς τοῦτο δύο πίνακες, εἰς διὰ τὴν παράθεσιν τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων καὶ ἕτερος διὰ τὴν παράθεσιν τῶν παθητικῶν στοιχείων.

Ἡ διαγράμμισις τῶν πινάκων τούτων δύναται νὰ εἶναι ὡς κάτωθι :

1. Κατὰ τὸ ἀνοίγμα τῶν βιβλίων θὰ γίνωσιν ἀντιλογιστικαὶ ἐγγραφαί, ὅτε ὁ λογαριασμὸς «Ὑποκαταστήματα» θὰ δεικνύῃ τὴν μετὰ τῶν ὑποκαταστημάτων ὕφισταμένην περιουσιακὴν σχέσιν τοῦ Κεντρικοῦ Καταστήματος.

2. Ἡ καὶ ἐν χρήσει μέθοδος.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

Λογαριασμοί	Κεντρι- κοῦ	ὑποκαταστημάτων			Σύνολον
		Πειραιῶς	Θεσσαλο- νίκης	Σπάρτης	
Ταμείον	2.000.000	500.000	1.000.000	400.000	3.900.000
Ἐμπορεύματα	4.000.000	1.000.000	5.000.000	100.000	10.100.000
Γρ/τια Εἰσπρακτέα	1.000.000	2.000.000	1.000.000	—	4.000.000
Χρεῶσται	500.000	100.000	600.000	100.000	1.300.000
. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Λογαριασμοί	Κεντρι- κοῦ	ὑποκαταστημάτων			Σύνολον
		Πειραιῶς	Θεσσαλο- νίκης	Σπάρτης	
Πιστωταί	300.000	400.000	100.000	200.000	1.000.000
Γρ/τια Πληρωτέα	500.000	600.000	—	100.000	1.200.000
. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .

§ 92 "Ασκήσις συντάξεως Ἴσολογισμοῦ τέλους χρήσεως. "Ἐστω ὅτι: α) Τὸ Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον τῆς Ἐπιχειρήσεως Χ ἔχει κατὰ τὴν 31 Δεκεμβρίου 1955 ὡς ἐν σελ. 101.

καὶ β) Ἡ Ἀπογραφή τῆς 31 Δεκεμβρίου 1955 ἔχει ἐν περιλήψει ὡς κάτωθι:

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

1. Ταμείον (1)		20.000
2. Ἐθνικὴ Τράπεζα		
Κατάθεσις	20.000	
Τόκοι μέχρι 31 Δ/βρίου	<u>1.000</u>	21.000
3. Χρεῶσται		
Β. Βασιλείου	200.000	
Πλέον Τόκοι	<u>10.000</u>	210.000

1. Ἐστω ὅτι ἐξηκριβώθη ὅτι ἡ ἐκ δρχ. 60.000 διαφορά ἥτις παρατηρεῖται μεταξύ τοῦ Ταμείου τῆς ἀπογραφῆς (20.000) καὶ τοῦ Ἴσοζυγίου (80.000) ὀφείλεται εἰς παράλειψιν ἐγγραφῆς καταβολῆς 60.000 δραχμῶν δι' ἀγορὰν ἐπιπλῶν.

4.	<i>Ἐπιβαλεῖς Χρεῶσαι</i>		
	Δ. Δημητρίου	15.000	
	Πιθανή ζημία 50 %	<u>7.500</u>	7.500
5.	<i>Ἐνοίκια προπληρωθέντα</i>		
	Ἰανουαρίου καὶ Φ/ρίου πρὸς	3.000	6.000
6.	<i>Γραμμάτια εἰσπρακτέα</i>		22.000
7.	<i>Ἐμπορεύματα</i>		
	Τρέχουσα τιμὴ αὐτῶν		90.000
8.	<i>Γραφικὴ ὕλη</i>		6.000
9.	<i>Ἐπιπλα</i>		
	Ἄξια ἀγορᾶς	60.000	
	Μείον ἀπόσβεσις 10 %	<u>6.000</u>	54.000
	Σύνολον Ἐνεργητικοῦ		<u><u>436.500</u></u>

ΠΛΗΘΗΤΙΚΟΝ

Πιστωτά

(2.500 τόκοι ὑπὲρ Πιστωτῶν) 47.500

Γραμμάτια Πληρωτέα 100.000

Κεφάλαιον 289.000

Σύνολον Παθητικοῦ 436.500

Πρὸς λύσιν τῆς ἀσκήσεως ταύτης θὰ συνταχθῇ : α) Τὸ Ἡμερολόγιον, β) τὸ Γενικὸν Καθολικόν, γ) τὸ Ὀριστικὸν Ἴσοζύγιον δ) ὁ Τελικὸς Ἴσολογισμὸς καὶ ε) ἡ Ἀνάλυσις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως».

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

	Ἐκ μεταφορᾶς	884.000	884.000
	————— 31 Δ/βρίου —————		
	<i>Ἐπιπλα</i>	60.000	
Εἰς Ταμείον			
	Παραλειφθεῖσα ἐγγραφή ἀγορᾶς ἐπίπλων		60.000
	—————		
	<i>Ἐθνικὴ Τράπεζα</i>	1.000	
Εἰς Τόκους Πιστωτικῶς			
	Ὀφειλομένους ἡμῖν μέχρι 31 Δεκ.		<u>1.000</u>
	Εἰς μεταφορὰν	<u>945.000</u>	<u>945.000</u>

	Έκ μεταφορᾶς	945.000	945.000
	31 Δ/βρίου		
	<i>Χρεῶσαι</i>	10.000	
Εἰς	<i>Τόκους Πιστωτικῶς</i>		
	ὑπολογισθέντας μέχρι 31 Δ/βρίου		10.000
	<i>Ἐπισηφαλεῖς Χρεῶσαι</i>		
	Δ. Δημητρίου	15.000	
Εἰς	<i>Χρεώσιαι</i>		
	Δ. Δημητρίου		15.000
	<i>Ζημίαι ἐξ Ἐπισφ. Χρεωσιῶν</i>	7.500	
Εἰς	<i>Ἀποσβέσιν Ἐπισηφαλῶν Χρεωσιῶν</i>		7.500
	<i>Ἐνοίκια Χρεωσιτικὰ</i>		
	Μηνὸς Δεκεμβρίου	3.000	
Εἰς	<i>Ἐνοίκια Προπληρωθέντα</i>		3.000
	<i>Ζημίαι ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>	5.300	
Εἰς	<i>Ἐμπορεύματα</i>		5.300
	<i>Γραφικὴ Ὑλὴ</i>		
	Μὴ καταναλωθεῖσα	6.000	
Εἰς	<i>Γενικὰ Ἐξόδα</i>		6.000
	<i>Ἀποσβέσεις</i>	6.000	
Εἰς	<i>Ἀποσβεσθέντα Ἐπιπλα</i>		6.000
	<i>Τόκοι Χρεωσιτικοὶ</i>	2.500	
Εἰς	<i>Πιστωτὰς</i>		2.500
	Εἰς μεταφορὰν	1.000.300	1.000.300

Τὸ *Καθολικὸν* μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἐγγραφὰς ἔχει ὡς κάτωθι :

<u>Ταμείον</u>		<u>Χρεῶσαι</u>		<u>Ἐμπορεύματα</u>	
251.000	171.000 60.000	315.000 10.000	100.000 15.000	166.000	70.700 5.300
<u>Πιστώται</u>		<u>Γρ/τια Πληρωτέα</u>		<u>Κεφάλαιον</u>	
70.000	115.000 2.500		100.000		300.000
<u>Γραμμάτια Εισπρακτέα</u>		<u>Τόκοι Πιστωτικοί</u>			
22 000				2 000 1 000 10.000	
<u>Κέρδη ἐξ Ἐμ/των</u>		<u>Τόκοι Χρεωστικοί</u>		<u>Ἐνοίκια Χρεωστ.</u>	
15.300		2.500		3.000	
<u>Ἐθνικὴ Τράπεζα</u>		<u>Ἐνοίκια Προπληρ.</u>		<u>Γενικά Ἐξοδα</u>	
30.000 1.000	10.000	9.000	3.000	11.000	6.000
<u>Οἰκιακαὶ Δαπάναι</u>		<u>Ἐπιπλα</u>		<u>Ἐπισφ. Χρεῶσαι</u>	
10 000		60.000		15.000	
<u>Ζημίαι ἐξ Ἐπ. Χρ.</u>		<u>Ἀπόσβ. Ἐπισφ. Χρ.</u>		<u>Ζημίαι Ἐξ Ἐμ/των</u>	
7.500		7.500		5.300	
<u>Γραφικὴ ὕλη</u>		<u>Ἀποσβ. Ἐπιπλα</u>		<u>Ἀποσβέσεις</u>	
6.000		6.000		6.000	

Ἐκ τῶν Καθολικῶν βλέπομεν ποῖοι εἶναι οἱ ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοὶ καὶ τοὺς μεταφέρομεν εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως».

	Ἐκ μεταφορᾶς	1.000.300	1.000.300
————— 31 Δεκεμβρίου —————			
	<i>Ἀποτελέσματα Χρήσεως</i>	29.300	
Εἰς	<i>Τόκους Χρεωστικῶν</i>		2.500
»	<i>Ἐνοίκια Χρεωστικᾶ</i>		3.000
»	<i>Γενικὰ Ἐξόδα (1)</i>		5.000
»	<i>Ζημίας ἐξ ἐπισφαλῶν χρεωστικῶν</i>		7.500
»	<i>Ζημίας ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>		5.300
»	<i>Ἀποσβέσεις</i>		6.000
	<i>Τόκοι Πιστωτικοὶ</i>	13.000	
	<i>Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων</i>	15.300	
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Χρήσεως</i>		28.300
	<i>Ἀποτελέσματα Χρήσεως</i>	2.500	
Εἰς	<i>Τόκους Χρεωστικῶν</i>		2.500
	Εἰς μεταφορὰν	1.055.400	1.055.400

Κατόπιν τῆς μεταφορᾶς τῶν λογαριασμῶν τούτων εἰς τὸ Καθολικὸν ὄλοι οἱ ἀποτελεσματικοὶ λογαριασμοὶ ἐξισοῦνται, τὸ δὲ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» ἐκ δρχ. 1000 μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον», εἰς τὸν ὁποῖον μεταφέρεται καὶ τὸ ἐκ 10.000 χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Οἰκιακαὶ Δαπάναι».

	Ἐκ μεταφορᾶς	1.055.400	1.055.400
————— 31 Δ/βρίου 1955 —————			
	<i>Κεφάλαιον</i>	1.000	
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Χρήσεως</i>		
	<i>Προκύψασα ζημία</i>		1.000
	<i>Κεφάλαιον</i>	10.000	
Εἰς	<i>Οἰκιακὰς Δαπάνας</i>		10.000
		<u>1.066.400</u>	<u>1.066.400</u>

1. Κανονικῶς ἔπρεπε τὸ τμήμα τῶν γενικῶν ἐξόδων τὸ ἀναλογοῦν εἰς τὰ Ἐμπορεύματα νὰ μεταφερθῆ εἰς χρέωσιν των, ὅτε τὸ ἐξ Ἐμπορευμάτων κέρδος θὰ ἐμειοῦτο ἀναλόγως.

Κατόπιν τῶν ἄνωτέρω ἔγγραφῶν τὸ Γενικὸν Καθολικὸν ἔχει ὡς κάτωθι :

ΚΑΘΟΛΙΚΟΝ

Ταμείον		Χρεώσται		Ἐμπορεύματα	
251.000	171.000	315.000	100.000	166.000	70.700
	60.000	10.000	15.000		5.300
	Υ. 20.000		Υ. 210.000		Υ. 90.000
251.000	251.000	325.000	325.000	166.000	166.000
Ν.Υ. 20.000		Ν.Υ. 210.000		Ν.Υ. 90.000	
Πιστωταί		Γραμ/τια Πληρωτέα		Κεφάλαιον	
70.000	115.000		100.000	1.000	300.000
Υ. 47.500	2.500			10.000	
117.500	117.500			Υ. 289.000	
	Ν.Υ. 47.500			300.000	300.000
					Ν.Υ. 289.000
Γρ/τια Εισπρακτέα		Τόκοι Πιστωτικοί		Ἐνοίκια Χρεωστ.	
	22.000	13.000	2.000	3.000	3.000
			1.000		
			10.000		
		13.000	13.000		
Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων		Τόκοι Χρεωστικοί			
15.300	15.300	2.500	2.500		
Ἐθνικὴ Τράπεζα		Ἐνοίκια Προπληρ.		Γενικά Ἐξοδα	
30.000	10.000	9.000	3.000	11.000	6.000
1.000	Υ. 21.000		Υ. 6.000		5.000
31.000	31.000	9.000	9.000		
Ν.Υ. 21.000		Ν.Υ. 6.000		11.000	11.000

<u>Οικιακά Δαπάναι</u>		<u>"Επιπλα</u>		<u>"Επισφαλ. Χρεώσται</u>	
<u>10.000</u>	<u>10.000</u>	60.000		15.000	
<u>Ζημίαι έξ "Επισφ. Χρ.</u>		<u>"Απόσβ. "Επισφ. Χρ.</u>		<u>Ζημίαι έξ "Εμ/των</u>	
<u>7.500</u>	<u>7.500</u>		7.500	<u>5.300</u>	<u>5.300</u>
<u>"Αποσβέσεις</u>		<u>Γραφική "Υλη</u>	<u>"Αποσβ."Επιπλα</u>	<u>"Αποτελ. Χρήσ.</u>	
<u>6.000</u>	<u>6.000</u>	6.000		29.300	28.300
			6.000		1.000
				<u>29.300</u>	<u>29.300</u>

"Επί τῆ βάσει τοῦ Καθολικοῦ τούτου θά συνταχθῆ τὸ "Οριστικὸν "Ισοζύγιον, ὄπερ θά ἔχη ὡς ἐν τῆ ἐπομένῃ σελίδι.

Όριστικόν Ίσοζύγιον τῆς 31/12/55

Σελ. Καθ.	ΤΙΤΛΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	ΛΕΡΟΙΣΜΑΤΑ		ΥΠΟΛΟΙΠΑ	
		Χρεώσεως	Πιστώσεως	Χρεώσεως	Πιστώσεως
	Ταμείον	251.000	231.000	20.000	—
	Χρεώσται	325.000	115.000	210.000	—
	Έμπορεύματα	166.000	76.000	90.000	—
	Πιστωται	70.000	117.500	—	47.500
	Γραμμάτια Πληρωτέα	—	100.000	—	100.000
	Κεφάλαιον	11.000	300.000	—	289.000
	Γραμμάτια Εισπρακτέα	22.000	—	22.000	—
	Τόκοι Πιστωτικοί	13.000	13.000	—	—
	Τόκοι Χρεωστικοί	2.500	2.500	—	—
	Ένοικια Χρεωστικά	3.000	3.000	—	—
	Κέρδη έξ Έμπορευμάτων	15.300	15.300	—	—
	Έθνική Τράπεζα	31.000	10.000	21.000	—
	Ένοικια Προπληρωθέντα	9.000	3.000	6.000	—
	Γενικά Έξοδα	11.000	11.000	—	—
	Οικιακαί Δαπάναι	10.000	10.000	—	—
	Έπιπλα	60.000	—	60.000	—
	Έπιφαλείς Χρεώσται	15.000	—	15.000	—
	Ζημιαί έξ Έπιφαλων Χρεωστων	7.500	7.500	—	—
	Απόσβεσις Έπιφαλων Χρεωστων	—	7.500	—	7.500
	Ζημιαί έξ Έμπορευμάτων	5.300	5.300	—	—
	Γραφική Ύλη	6.000	—	6.000	—
	Αποσβεσθέντα Έπιπλα	—	6.000	—	6.000
	Αποσβέσεις	6.000	6.000	—	—
	Αποτελέσματα Χρήσεως	29.300	29.300	—	—
		1.068.900	1.068.900	450.000	450.000

Τὰ υπόλοιπα τοῦ Ὀριστικοῦ Ἴσοζυγίου μεθοδικῶς κατατασσόμενα ἀποτελοῦσι τὸν Ἴσολογισμόν Τέλους Χρήσεως.

Ἐνεργητικὸν   **Ἴσολογισμὸς 31 Δεβρίου 1955**   **Παθητικὸν**

Ταμείον	20.000	Πιστωταὶ	47.500
Ἐθνικὴ Τράπεζα	21.000	Γραμμ. Πληρωτέα	100.000
Ἐμπορεύματα	90.000	Κεφάλαιον	289.000
Γραμμ. Εἰσπρακτέα	22.000		
Χρεώσται	210.000		
Ἐπισφ. Χρεώσται			
Ὀνομαστικὴ τῶν ἀξία	15.000		
Μείον ἀπόσβ. (¹)	7.500		
Ἐνοίκια Προπληρωθ.	6.000		
Γραφικὴ Ὑλὴ	6.000		
Ἐπιπλα			
Ἀρχικὴ ἀξία	60.000		
Μείον ἀπόσβ. (¹)	6.000		
	54.000		
	<u>436.500</u>		<u>436.500</u>

Ἀκόλουθεῖ ὁ πίναξ ἀναλύσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως».

Ἀνάλυσις τοῦ Λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως»

Χρέωσις		Πιστώσις	
Εἰς Ἐνοίκια Χρεωστ.	3.000	Ἀπὸ Τόκους Πιστωτικὸς	13.000
» Τόκους Χρεωστ.	2.500	» Κέρδη ἐξ Ἐμπορευμάτων	15.300
» Γενικά Ἐξοδα	5.000	Προκύψασα Ζημία	1.000
» Ζημίας ἐξ Ἐπισφαλ. Χρεωστῶν	7.500		
» Ζημίας ἐξ Ἐμπορευμάτων	5.300		
» Ἀποσβέσεις	6.000		
	<u>29.300</u>		<u>29.300</u>

1. Ἀντὶ νὰ ἐμφανισθῇ ὁ ἀντίθετος λογαριασμὸς εἰς τὸ Παθητικὸν ἀφηρέθη ἡ ἀπόσβεσις ἀπὸ τὸν οἰκείον λογαριασμόν.

§ 93. Ταξινόμησις τοῦ Ἑνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ βάσει τῆς ρευστότητος καὶ χρόνου ἀποδόσεως. Ἴνα ὁ Ἴσολογισμὸς μελετηθῇ εὐχερῶς δεόν τὰ διάφορα στοιχεῖα νὰ κατανεμηθῶσιν εἰς μὲν τὸ Ἑνεργητικὸν κατὰ βαθμὸν ρευστότητος (1), εἰς δὲ τὸ Παθητικὸν κατὰ τάξιν προελεύσεως καὶ χρόνον ἀποδόσεως.

Βασικῶς τὸ Ἑνεργητικὸν ταξινομεῖται εἰς τὰς ἀκολούθους τρεῖς κατηγορίας :

I Πάγιον ἢ Ἀκίνητοποιημένον, εἰς τὸ ὁποῖον ὑπάγονται τὰ διάφορα ἀκίνητα (κτίρια, οἰκοδομαί, οἰκόπεδα, ἀγροὶ κλπ.), αἱ πάσης φύσεως ἐγκαταστάσεις, τὰ μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα, τὰ ἔπιπλα, προνόμια, διπλώματα εὐρεσιτεχνίας κλπ. καὶ γενικῶς πᾶν στοιχεῖον εὐρισκόμενον ἐν τῇ ἐπιχειρήσει οὐχὶ πρὸς διάθεσιν ἀλλὰ πρὸς παγίαν ἐξυπηρέτησιν τῆς.

II Κυκλοφοροῦν ἢ Ρευστοποιήσιμον, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται αἱ καταθέσεις ἐπὶ προθεσίμᾳ παρὰ Τραπεζαῖς καὶ ἄλλοις Ὄργανισμοῖς, τὰ πάσης φύσεως χρηματόγραφα, τὰ γραμμάτια εἰσπρακτέα, αἱ ἀπαιτήσεις γενικῶς, τὰ ἐμπορεύματα, αἱ πρῶται καὶ βοηθητικαὶ ὕλαι καὶ αἱ συμμετοχαὶ εἰς ἄλλας ἐπιχειρήσεις.

III Διαθέσιμον, εἰς τὸ ὁποῖον περιλαμβάνονται τὰ μετρητὰ ἐν τῷ ταμείῳ καὶ αἱ καταθέσεις ὄψεως καὶ ταμειυτηρίου ἐν τῇ Τραπεζῇ τῆς Ἑλλάδος, αἱ καταθέσεις ὄψεως καὶ ταμειυτηρίου παρὰ ταῖς λοιπαῖς Τραπεζαῖς Ἑσωτερικοῦ καὶ Ἐξωτερικοῦ καὶ τὰ λήξαντα τοκομερίδια.

Τὸ Παθητικὸν ἀφ' ἑτέρου διακρίνεται εἰς δύο κατηγορίας :

I Ἴδιον Κεφάλαιον (Μετοχικόν, Ἀποθεματικά, ὑπόλοιπον λογισμῶν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως»).

II Ξένον Κεφάλαιον :

α) Μακροπρόθεσμον (Ὁμολογιακὸν δάνειον, Ἐνυπόθηκον δάνειον).

β) Μεσοπρόθεσμον (Δάνειον ἀπὸ Ἀγροτικὴν Τράπεζαν λήξεως μετὰ 2ετίας).

γ) Βραχυπρόθεσμον (Πιστωταί, Γρ)τια Πληρωτέα).

Ὁ Μ. Α. Deschamps, ὃν ἀναφέρει ὁ F. Ratod, προτείνει τὸν κάτωθι πίνακα, ἔνθα ἡ κατανομὴ τῶν τοποθετήσεων ἐκφράζεται μὲ ποσοστὸν ἐπὶ τοῖς % ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ Ἑνεργητικοῦ :

10 % εἰς μετρητὰ ἐν τῷ Ταμείῳ.

35 % εἰς ἐμπορικὰ γραμμάτια.

1. Ρευστότης καλεῖται : «Ἡ ἱκανότης τῆς Ἐπιχειρήσεως ὅπως ἀνταποκριθῇ εἰς ὑποχρεώσεις τῆς, ὅταν αἰτῶν καταστοῦν ἀπαιτηταί».

15% εις αξίας πάσης ασφαλείας και εύκόλως ρευστοποιησίμους
15% εις προκαταβολάς και report, και
25% εις ακινητοποιήσεις αντιστοιχούσας πρὸς τὰ κεφάλαια
και τὰ αποθεματικά.

Ὁ ἀνωτέρω πίναξ ὅστις ἐφαρμόζεται ἐπὶ τραπεζικῶν ἐπιχειρήσεων ἔχει ἐνδεικτικὴν ἀξίαν. Ἡ ρευστότης τῆς ἐπιχειρήσεως ποικίλλει κατὰ χρόνον, τόπον και εἶδος ἐπιχειρήσεως. Ἡ ἀπαιτουμένη διὰ τὰς Τραπεζὰς ρευστότης δὲν χρειάζεται προκειμένου περὶ μιᾶς βιομηχανίας κ.ο.κ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

ΚΛΕΙΣΙΜΟΝ ΚΑΙ ΑΝΟΙΓΜΑ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

§ 94. *Κλείσιμον τοῦ Ἡμερολογίου.* Εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, ἀφοῦ γίνωσιν αἱ ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως καὶ συγκεντρώσεως τῶν ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν καὶ μεταφορᾶς τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον», ἐκτελοῦνται αἱ ἀθροίσεις χρεώσεως καὶ πιστώσεως καὶ σύρονται κάτωθι αὐτῶν δύο ἐξισωτικαὶ γραμμαὶ. Εἰς τὰς δύο δὲ ἐπομένας σελίδας δύνανται νὰ ἀναγράφωνται ὁ Ἴσολογισμὸς καὶ ἡ Ἀνάλυσις τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως». Κάτωθι δὲ τούτων ὑπογράφει ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς ἐπιχειρήσεως.

§ 95. *Ἄνοιγμα τοῦ Ἡμερολογίου.* Εἰς τὴν σελίδα τὴν ἀμέσως ἐπομένην ἐκείνης εἰς ἣν κατεχωρίσθη ὁ Ἴσολογισμὸς ἐγγράφονται τὰ ἀθροίσματα τῶν ὑπολοίπων χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ Ὀριστικοῦ Ἴσοζυγίου. Κάτωθεν δὲ τούτων ἐγγράφονται κανονικῶς κατὰ χρονολογικὴν πλῆρον σειρὰν αἱ οἰκονομικαὶ πράξεις τῆς νέας χρήσεως.

§ 96. *Κλείσιμον καὶ Ἄνοιγμα τῶν διαφόρων Καθολικῶν.* Οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ καὶ οἰουδήποτε ἄλλου Καθολικοῦ κλείονται καὶ ἀνοίγονται διὰ τῆς καλουμένης *τεχνητῆς ἐξισώσεως*, καθ' ἣν προσδιορίζονται τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ, ἐγγραφομένης τῆς μεταξὺ τῶν διαφορᾶς (τοῦ ὑπολοίπου) εἰς τὴν ἀσθενεστέραν στήλην μὲ τὸ δικαιολογητικὸν «Ἐπίλοιπον πρὸς ἐξισωσιν». Κατόπιν τούτου τὰ ἀθροίσματα χρεώσεως καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ εἶναι ἴσα. Τίθενται δὲ διὰ τοῦτο δύο ἐξισωτικαὶ γραμμαὶ κάτωθι τῶν ποσῶν. Μετὰ ταῦτα εἰς τὸ μέρος τὸ ἀντίθετον ἐκείνου εἰς τὸ ὁποῖον ἐτέθη τὸ «Ἐπίλοιπον πρὸς ἐξισωσιν» ἐγγράφεται τὸ «Ἐπίλοιπον εἰς νέον» (1).

Πλὴν τῶν ὡς ἄνω τρόπων κλεισίματος καὶ ἀνοίγματος τοῦ Ἡ-

1. Βλ. τεχνητὴν ἐξισωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμείον», σελ. 87.

μερολογίου καὶ τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ ἐν τῇ πράξει συνηθίζονται καὶ δύο ἄλλοι τρόποι :

α) Μετὰ τὴν ἐγγραφὴν μεταφορᾶς τοῦ ὑπολοίπου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Χρήσεως» εἰς τὸν λογαριασμὸν «Κεφάλαιον» γίνεται ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ» ἐν ἄρθρον χρεώσεως ὄλων τῶν λογαριασμῶν οἱ ὅποιοι παρουσιάζουσι πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ὀριστικοῦ Ἴσοζυγίου, πιστώσει ὄλων τῶν λογαριασμῶν οἵτινες ἔχουσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον. Μετὰ ταῦτα ἀθροίζομεν τὰ ποσὰ χρεώσεως καὶ πιστώσεως θέτοντες κάτωθεν τῶν ἀθροισμάτων δύο ἐξισωτικὰς γραμμάς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κλείει τὸ Ἡμερολόγιον. Μεταφερομένης τῆς ἐγγραφῆς ταύτης εἰς τὸ Καθολικὸν ἀναγκαίως ἐξισοῦνται πάντες οἱ λογαριασμοί, κάτωθεν τῶν ἀθροισμάτων τῶν ὁποίων σύρομεν ἐξισωτικὰς γραμμάς.

Διὰ νὰ γίνῃ δὲ τὸ ἄνοιγμα ἐνεργοῦμεν ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ τὸ ἀντίστροφον ἄρθρον : Χρεώνομεν ὄλους τοὺς λογαριασμοὺς οἵτινες παρουσιάζουσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον καὶ πιστώνομεν ὄλους τοὺς λογαριασμοὺς οἱ ὅποιοι παρουσιάζουσι πιστωτικὸν ὑπόλοιπον. Διὰ τῆς μεταφορᾶς τοῦ ἄρθρου τούτου εἰς τὸ Καθολικὸν ἐπιτυγχάνεται τὸ ἄνοιγμα τῶν λογαριασμῶν εἰς αὐτό.

β) Ὁ τρόπος οὗτος εἶναι ὁμοίος καθ' ὅλα μὲ τὸν ἀνωτέρω (α), διαφέρει μόνον εἰς τὸ ὅτι κατὰ τὸ κλείσιμον χρησιμοποιεῖται ὁ διάμεσος λογαριασμὸς «Ἴσολογισμὸς Ἐξαγωγῆς», ὅστις πιστοῦται χρεώσει τῶν λογαριασμῶν οἵτινες παρουσιάζουσι πιστωτικὸν ὑπόλοιπον, καὶ χρεοῦται πιστώσει τῶν λογαριασμῶν οἵτινες παρουσιάζουσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον. Κατὰ δὲ τὸ ἄνοιγμα χρησιμοποιεῖται ὁ διάμεσος λογαριασμὸς «Ἴσολογισμὸς Εἰσαγωγῆς», ὅστις πιστοῦται χρεουμένων τῶν λογαριασμῶν οἵτινες παρουσιάζουσι χρεωστικὸν ὑπόλοιπον, καὶ χρεοῦται πιστουμένων τῶν λογαριασμῶν οἵτινες παρουσιάζουσι πιστωτικὸν ὑπόλοιπον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

§ 97. **Εννοια τῶν δικαιολογητικῶν* (rècè justificative). Οὐδεμία λογιστικὴ ἔγγραφὴ δικαιολογεῖται νὰ λάβῃ χώραν ἐὰν δὲν ὑπάρχει ἔγγραφον δικαιολογούν τὴν τοιαύτην ἔγγραφὴν. Μία ἀπόδειξις πληρωμῆς μας ἐ.π. δρχ. 20.000 τὴν ὅποιαν λαμβάνομεν παρὰ τοῦ τρίτου εἰς τὸν ὅποιον καταβάλλομεν δι' αἰτίαν τινὰ χρήματα ἀποτελεῖ ἓν ἔγγραφον δικαιολογούν τὴν πίστωσιν τοῦ Ταμείου μὲ δρ. 20.000. Τὸ τοιοῦτον ἔγγραφον ἀποτελεῖ τὸ *δικαιολογητικόν*. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίγραφον ἀποδείξεως μας εἰσπράξεως ἐ.π. δρχ. 40.000 τὴν ὅποιαν δίδομεν εἰς ἐκεῖνον ὅστις μᾶς κατέβαλε χρήματα ἀποτελεῖ ἔγγραφον δικαιολογούν τὴν εἴσπραξιν τῶν δρχ. 40.000 τοῦ Ταμείου. Καὶ τὸ τοιοῦτον ἔγγραφον ἀποτελεῖ δικαιολογητικόν.

Τὰ δικαιολογητικά εἶναι συνεπῶς ἐξωτερικά, ὡς εἶναι ἡ ἀπόδειξις πληρωμῆς δρχ. 20.000, τὴν ὅποιαν ἐλάβομεν παρὰ τοῦ προσώπου τοῦ ὅποιον τὰς εἰσέπραξε, καὶ ἐσωτερικά ὡς εἶναι τὸ ἀντίγραφον τῆς ἀποδείξεως μας εἰσπράξεως δρχ. 40.000.

*Ἴδου μερικὰ ἐξωτερικά καὶ ἐσωτερικά δικαιολογητικά :

α) *Ἐξωτερικά : Ἀπόδειξις πληρωμῆς μας, τιμολόγιον ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ πωλητοῦ, βιβλιάριον ἢ ἀπόδειξις καταθέσεως Τραπεζῶν, ἐπιστολαὶ τρίτων δι' ὧν καθίσταται γνωστὴ εἰς ἡμᾶς ἢ πίστωσης ἢ ἢ χρέωσις μας ἐξ οἰασδῆποτε αἰτίας (π.χ. λόγῳ τόκων), ἀντίγραφα λογαριασμῶν (extraits) ἀποστελλόμενα ὑπὸ τῶν τρίτων (συνήθως Τραπεζῶν), συναλλαγματικαὶ καὶ γραμμᾶτια εἰς διαταγὴν μας, φορτωτικαὶ καὶ ἄλλα ἔγγραφα τὰ ὅποια μᾶς χορηγοῦν οἱ τρίτοι κλπ.

β) *Ἐσωτερικά : Ἀπόδειξις μας εἰσπράξεως χορηγηθεῖσα εἰς τρίτον, τιμολόγιον ἐκδιδόμενον ὑφ' ἡμῶν καὶ διδόμενον εἰς τὸν ἀγοραστήν, ἐπιστολὴ μας ἢ ἀντίγραφα λογαριασμῶν ἀποστελλόμενα ὑφ' ἡμῶν εἰς τοὺς τρίτους δι' ὧν καθίσταται γνωστὴ εἰς τούτους ἢ χρέωσις ἢ ἢ πίστωσης μας ἐξ αἰτίας τινός (π.χ. λόγῳ τόκων), ἀντίγραφα ἐπιταγῶν ἐκ τοῦ στελέχους αὐτῶν), ἐντολαὶ ἐκδιδόμεναι ἢ λαμβανόμεναι μεταξὺ τῶν διαφόρων τμημάτων τῆς ἐπιχειρήσεως

(Έντολή πρὸς ἀποθηκάριον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸ βαφεῖον τῆς ἐπιχειρήσεως ποσότητα ἐμπορεύματος) κλπ.

§ 98. "Εννοια τῶν παραστατικῶν. Δεδομένου ὅτι αἱ οἰκονομικαὶ συναλλαγαὶ θὰ γίνουσι εἴτε τοῖς μετρητοῖς, ὅποτε ἔχομεν εἴσπραξιν ἢ πληρωμὴν, εἴτε ἄνευ μεσολαβήσεως μετρητῶν (περίπτωσης πωλήσεως ἐπὶ πιστώσει, καταλογισμοὶ τόκων κλπ.), εἰς μίαν καλῶς ὀργανωμένην ἐπιχείρησιν, πρὸ πάσης εἰς τὰ βιβλία καταχωρίσεως, θὰ ἐκδοθοῦν διάφορα ἔντυπα εἰς τὰ ὁποῖα θὰ ἀπεικονισθῶσι διπλογραφικῶς αἱ οἰκονομικαὶ συναλλαγαὶ.

Τὰ ἔντυπα ταῦτα εἶναι δύο εἰδῶν :

Α'. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ νὰ ἀπεικονίσουσι τὰς ταμιακὰς συναλλαγὰς, ἢτοι τὰς συναλλαγὰς ἐκείνας κατὰ τὰς ὁποίας μεσολαβεῖ εἴσπραξις ἢ πληρωμὴ, καὶ τὰ ὁποῖα διακρίνονται εἰς :

α) Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προορίζονται νὰ ἀπεικονίσουσι μόνον τὰς εἰσπράξεις καλούμενα «*γραμμᾶτια εἰσπράξεως*» καὶ

β) Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προορίζονται νὰ ἀπεικονίσουσι τὰς πληρωμὰς καλούμενα «*ἐντάλματα πληρωμῆς*» (1).

Β'. Ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα προορίζονται διὰ νὰ ἀπεικονίσουσι τὰς πάσης φύσεως, μὴ ταμιακὰς συναλλαγὰς καὶ τὰ ὁποῖα καλοῦνται «*συμψηφιστικὰ δελτία*» διαιρούμενα εἰς :

α) *Συμψηφιστικὰ Δελτία χρεώσεως* (2), εἰς τὰ ὁποῖα καταχωρίζονται αἱ χρεώσεις παντὸς λ/σμοῦ ὅταν ἡ ἀντίστοιχος πίστισις δὲν ὀφείλεται εἰς πληρωμὴν, καὶ

β) *Συμψηφιστικὰ Δελτία πιστώσεως* (2), εἰς τὰ ὁποῖα καταχωρίζονται αἱ πιστώσεις παντὸς λ/σμοῦ ὅταν ἡ ἀντίστοιχος χρέωσις δὲν ὀφείλεται εἰς εἴσπραξιν.

Τὰ γραμμᾶτια εἰσπράξεως καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰ συμψηφιστικὰ δελτία χρεώσεως καὶ πιστώσεως ἀφ' ἑτέρου καλοῦνται *παραστατικά*.

Τὰ δικαιολογητικά, ἐσωτερικὰ ἢ ἐξωτερικὰ, ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν ἐπὶ τῆς ὁποίας θεμελιοῦνται τὰ παραστατικά ἀποδεικνύοντα καὶ δικαιολογοῦντα τὴν αἰτίαν τῆς χρεώσεως καὶ πιστώσεως τῶν διαφόρων λογαριασμῶν.

Τὰ δικαιολογητικά, εἰς πᾶσαν περίπτωσιν ἐλέγχου, εἶναι ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θὰ ἀποδείξουσι ἐὰν δικαιολογοῦνται αἱ γενόμεναι ἔγγραφαί.

1. Βλ. ὑπόδειγμα εἰς ἐπομένην σελίδα.

2. Βλ. ὑπόδειγμα εἰς μεθεπομένην σελίδα.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΟΝ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΣ (1)

Αριθ. Γραμματίου.....

ΧΡΕΩΣΙΣ ΤΟΥ Λ/ΣΜΟΥ: «ΤΑΜΕΙΟΝ»
ΠΙΣΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ Λ/ΣΜΟΥ . . . . .
.....
ΠΙΣΤΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΙΔΙΚΟΥ Λ/ΣΜΟΥ . . . . .
.....

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟΝ

Έν Αθήναις τῆ 1955
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

1. Το «Ένταλμα Πληρωμῆς» ἔχει τὴν αὐτὴν γραμμογράφειν μετὰ τὸ «Γραμμάτιον Εἰσπράξεως». Ἡ διαφορὰ ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ λογαριασμὸς «Ταμείον» εἶναι ὁ πιστούμενος λογαριασμὸς καὶ ἐπομένως δέον νὰ σημειοῦται ὁ γενικὸς καὶ εἰδικὸς λογαριασμὸς πρὸς χρέωσιν.

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

ΣΥΜΨΗΦΙΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΧΡΕΩΣΕΩΣ (1)

Ἄριθ. ....

ΧΡΕΟΥΜΕΝΟΣ Λ/ΣΜΟΣ :

Γενικός Λογαριασμός : . . . . .

. . . . .

Ειδικός Λογαριασμός . . . . .

. . . . .

. . . . .

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟΝ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1955
Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

1. Τὸ συμφηφιστικὸν δελτίον «Πιστώσεως» ἔχει τὴν αὐτὴν γραμμογράφειν μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι θὰ ἀναγράφωνται ὁ πιστούμενος γενικὸς καὶ εἰδικὸς λογαριασμός.

Τὰ ἐσωτερικά δικαιολογητικά ἡριθμημένα κατὰ οἰκονομικήν χρῆσιν θὰ ἐκδίδωνται ὑπὸ τῶν ἀρμοδίων ὀργάνων, δέον δὲ νὰ καθορίζεται ἐπακριβῶς εἰς ποίους θὰ ἀπευθύνωνται.

Τὸ μέγεθος, σχῆμα κλπ. τῶν παραστατικῶν καὶ δικαιολογητικῶν θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὸ εἶδος τῆς ἐπιχειρήσεως.

§ 99. *Ταξιθέτησις τῶν δικαιολογητικῶν.* Τὰ δικαιολογητικά δύνανται νὰ ταξιθετηθοῦν.

α) Κατὰ *χρονολογικὴν* σειρὰν ἐκδόσεως ἢ λήψεως τῶν (1).

β) Κατὰ *λογαριασμούς*. Ὅλα ἐ.π. τὰ δικαιολογητικά εἰσπράξεως ταξιθετοῦνται ὁμοῦ (2).

§ 100. *Ὅργανα ταξιθετήσεως τῶν δικαιολογητικῶν καὶ παραστατικῶν.* Ταῦτα εἶναι :

α) Οἱ χαρτοθέται (dossiers) ἐκ λεπτῶν χαρτονίων

β) Οἱ ταξιθέται (classeurs) ἐκ χονδροῦ συνήθως χαρτονίου.

Ἄμφότεροι περιέχουν μηχανισμόν συγκρατήσεως τῶν φύλλων.

---

1. Κατὰ σειρὰν ἐκδόσεως προκειμένου περὶ ἐσωτερικῶν δικαιολογητικῶν καὶ παραστατικῶν καὶ κατὰ σειρὰν λήψεως προκειμένου περὶ ἐξωτερικῶν δικαιολογητικῶν.

2. Ἐξυπακούεται ὅτι καὶ ἐν προκειμένῳ θὰ ταξιθετηθοῦν κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ΄

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

§ 101. *Κλασικόν ἢ Ἰταλικόν σύστημα ἐγγραφῶν.* Ἐτονίσθη ἀλ-
λαχοῦ ὅτι μία καλῶς ὠργανωμένη ἐπιχειρήσις δέον νὰ ἔχη τὰ ἐξῆς
λογιστικά βιβλία, ἀνεξαρτήτως ἐκείνων ἅτινα διάφοροι νόμοι τῆς
ἐπιβάλλουν διὰ λόγους φορολογικοῦς κλπ. :

α) Τὸ Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν.

β) Τὸ Πρόχειρον.

γ) Τὸ Ἡμερολόγιον.

δ) Τὸ Καθολικόν.

ε) Τὰ Ἀναλυτικά Καθολικά τῶν διαφόρων περιληπτικῶν λογα-
ριασμῶν (Χρεωστῶν, Πιστωτῶν, Ἐμπορευμάτων κλπ.), καὶ

στ) Τὰ διάφορα Βοηθητικά Βιβλία (Βιβλίον λήξεως γραμματίων,
Βιβλίον Ταμείου κλπ.).

Τὸ σύστημα τῶν λογιστικῶν ἐγγραφῶν καθ' ὃ αὐταὶ ἐνεργοῦν-
ται τὸ πρῶτον εἰς τὸ Ἡμερολόγιον, ὅπερ καὶ ἀποτελεῖ τὴν βάσιν,
μεταφερόμεναι ἐκεῖθεν εἰς τὸ Καθολικόν καὶ τὰ Ἀναλυτικά Καθο-
λικὰ καλεῖται «Κλασικόν ἢ Ἰταλικόν» σύστημα ἐγγραφῶν.

§ 102. *Ἐξειλιγμένη μορφή τοῦ κλασικοῦ συστήματος ἐγγραφῶν.*
Ἡ πρᾶξις μετέτρεψε τὴν σειράν χρησιμοποίησεως τῶν ἀνωτέρω βι-
βλίων, πλὴν τοῦ Βιβλίου τῶν Ἀπογραφῶν, κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον :

α) Χρησιμοποίησις ἐκ τοῦ Προχείρου ἀμέσως τῶν Ἀναλυτικῶν
Καθολικῶν τῶν διαφόρων περιληπτικῶν λογαριασμῶν, τηρουμένων
εἴτε εἰς βιβλία εἴτε εἰς καρτέλλας, καὶ τοῦτο διότι τὸ μὲν αἰ συναλ-
λακτικαὶ ἀνάγκαι ἐπέβαλον τὴν ἄμεσον χρησιμοποίησιν τῶν διαφό-
ρων εἰδικῶν λογαριασμῶν (ἐ.π. ἐπιχειρήσις ἔχουσα πλῆθος δανει-
στῶν, [περίπτωσις καταθέσεων Τραπεζῶν] ὀφείλει ἀνά πάσαν στι-
γμὴν νὰ γνωρίζῃ τὸ ὑπόλοιπον ἐκάστου ἐξ αὐτῶν), τὸ δὲ διότι κατ'
αὐτὸν τὸν τρόπον λάθη γινόμενα εἰς τὸ Ἡμερολόγιον δὲν ἐπανα-

λαμβάνονται εἰς τὰ βοηθητικά βιβλία, καὶ
β) Μεταγενεστέρα χρησιμοποίησις τοῦ Ἡμερολογίου καὶ τοῦ
Καθολικοῦ.

Κατωτέρω ἀπαριθμοῦμεν τὰ διάφορα λογιστικά βιβλία ἅτινα χρησιμοποιεῖ ἐπιχειρήσις ἐφαρμόζουσα τὸ «Κλασικόν» ἢ «Ἰταλικόν» σύστημα ὑπὸ τὴν τελευταίαν του ταύτην μορφήν.

1) Τὸ Βιβλίον Ἀπογραφῶν, ἔνθα λεπτομερῶς ἀπεικονίζονται ἡ περιουσία καὶ αἱ πηγαὶ προελεύσεως αὐτῆς.

2) Τὸ Πρόχειρον Ἡμερολόγιον, ἀπαρτιζόμενον ἀπὸ μεγάλα λογιστικά φύλλα, τὰ ὅποια εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους βιβλιοδετοῦνται καὶ εἰς τὰ ὅποια καταχωρίζονται μὲ πᾶσαν λεπτομέρειαν αἱ λαβοῦσαι χώραν ἐμπορικαὶ πράξεις, κατὰ διπλογραφικὴν διατύπωσιν.

3) Τὸ Ἡμερολόγιον, εἰς ὃ ἀντιγράφονται, ἄνευ λεπτομερειῶν, κατὰ γενικοῦς μόνον λογαριασμοὺς αἱ διπλογραφικαὶ ἐγγραφαὶ ἐκ τοῦ Προχείρου Ἡμερολογίου.

4) Τὸ Γενικόν Καθολικόν. Εἰς τοῦτο περιέχονται οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ ἐνημερούμενοι ἐκ τοῦ Προχείρου, ἄνευ λεπτομερειῶν ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ λογαριασμῶν διὰ τοὺς ὁποίους ὑπάρχουσιν βοηθητικά ἐφ' ὅσον ὁμοίως πρόκειται περὶ λογαριασμῶν οἵτινες δὲν ἔχουσιν βοηθητικά, ἀντιγράφονται αἱ λεπτομέρειαι ἐκ τοῦ Προχείρου Ἡμερολογίου.

5) Ἀναλυτικὰ Καθολικά :

α) Γενικῶν Ἐξόδων, μὲ τόσους λογαριασμοὺς ὅσοι εἶναι καὶ αἱ γενικαὶ κατηγορίαι τῶν γενικῶν ἐξόδων : Μισθοδοσίαι, Φόροι, Συδρομαὶ Ἐπιμελητηρίου κλπ.

β) Ἐπίπλων καὶ Σκευῶν, κατὰ κατηγορίας αὐτῶν.

γ) Τῶν πελατῶν, χρεωστῶν, τηρούμενον μὲ σύστημα ΚΑΡΔΕΞ(1).

δ) Τῶν Ἐμπορευμάτων, τηρούμενον μὲ σύστημα καρτελλῶν. (Μία καρτέλλα δι' ἕκαστον εἶδος ἐμπορεύματος, μὲ τρεῖς στήλας, μίαν διὰ τὰς ποσότητας, μίαν διὰ τὴν τιμὴν κόστους καὶ ἑτέραν διὰ τὴν τιμὴν πωλήσεως).

6) Διάφορα Βοηθητικὰ Βιβλία καὶ Καταστάσεις :

α) Βιβλίον πωλήσεων, εἰς ὃ καταχωρίζονται τὰ τιμολόγια πωλήσεων, β) Βιβλίον παραγγελιῶν, εἰς ὃ καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ γενόμεναι παραγγελίαι, γ) Βιβλίον Ταμείου, δ) Βιβλίον λήξεως γραμματίων κ. ἄ.

Τὸ βασικόν μειονέκτημα τὸ ὅποῖον παρουσιάζει τὸ κλασικόν σύστημα εἶναι ἡ ἔλλειψις καταμερισμοῦ τῆς λογιστικῆς ἐργασίας.

---

1. Πρόκειται περὶ συστήματος καρτελλῶν καταλλήλως ταξινομημένων ἀλφαβητικῶς.

Συνήθως εἰς λογιστῆς ἐνημερώνει ἅπαντα τὰ βιβλία, τοῦτο ὁμῶς εἰς τὰς μεγάλας ἐπιχειρήσεις μὲ τὴν τεραστίαν κίνησιν τῶν λογαριασμῶν (Τραπεζας κλπ.) εἶναι ἀδύνατον.

§ 103. *Συγκεντρωτικὸν σύστημα ἔγγραφῶν.* (Système centralisateur). Τὸ ἐκτεθὲν μειονέκτημα ἐκλείπει διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ καλουμένου «Συγκεντρωτικοῦ» συστήματος ἔγγραφῶν, καθ' ὃ αἱ ὁμοειδεῖς πράξεις συγκεντρῶνται εἰς εἰδικὸν βιβλίον καλούμενον *Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον*. Ἐξυπακούεται ὅθεν ὅτι θὰ ἔχωμεν ἐν τῇ ἐπιχειρήσει τόσα ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια ὅσα εἶναι αἱ κατηγορίαι τῶν ὁμοειδῶν πράξεων.

Συνήθης ἐμπορικὴ ἐπιχείρησις δύναται νὰ ἔχη τὰ κάτωθι :

Α) *Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Εἰσπράξεων»*, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ εἰσπράξεις.

Β) *Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Πληρωμῶν»*, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ πληρωμαί.

Ἡ γραμμογράφησις τῶν βιβλίων τούτων ἔχει ὡς τὰ ὑποδείγματα τῶν σελίδων 261 καὶ 262.

Εἰς τὸ *Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Εἰσπράξεων* θὰ καταχωρισθοῦν πάντα τὰ *γραμμάτια εἰσπράξεως* (ὑπόδειγμα σελίδος 246), ὡς καὶ οἱ οἰκεῖοι πιστούμενοι γενικοὶ καὶ εἰδικοὶ λογαριασμοί.

Συνήθως τὸ Λογιστήριον ἐκδίδει ἐν γραμμάτιον εἰσπράξεως διὰ τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων ἐκ λιανικῆς πωλήσεως (ἐν προκειμένῳ ὁ πιστούμενος λογαριασμός θὰ εἶναι ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις τοῖς Μετρητοῖς»), ἐν γραμμάτιον εἰσπράξεως διὰ τὸ σύνολον τῶν εἰσπράξεων ἐκ χονδρικῆς πωλήσεως (καὶ ἐν προκειμένῳ ὁ πιστούμενος λογαριασμός θὰ εἶναι ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις τοῖς Μετρητοῖς») καὶ διάφορα ἄλλα γραμμάτια εἰσπράξεως ἀναλόγως τῶν πηγῶν εἰσπράξεων. Οὕτω, ἐάν γίνῃ ἀνάληψις ἐκ Τραπεζῆς θὰ ἐκδοθῇ γραμμάτιον εἰσπράξεως, ἐνθα ὁ πιστούμενος λογαριασμός θὰ εἶναι ὁ τῆς Τραπεζῆς. Ἐάν ἔχη εἰσπραχθῇ μία ἀπαίτησις, θὰ ἐκδοθῇ γραμμάτιον εἰσπράξεως πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Χρεῶσται». Ἐάν εἰσπραχθῇ ἐν γραμμάτιον εἰσπρακτέον θὰ ἐκδοθῇ ἐν γραμμάτιον εἰσπράξεως πιστώσει τοῦ λογαριασμοῦ «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα», κ.ο.κ.

Εἰς τὸ *Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Πληρωμῶν* θὰ καταχωρισθοῦν πάντα τὰ *ἐντάλματα πληρωμῆς* καὶ οἱ οἰκεῖοι χρεούμενοι γενικοὶ καὶ εἰδικοὶ λογαριασμοί.

Δι' οἵανδήποτε αἰτίαν καὶ ἂν γίνεται πληρωμὴ τις αὕτη θὰ καταχωρίζεται εἰς τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Πληρωμῶν» χρεώσει

του οικείου γενικού και ειδικού λογαριασμού, όστις θα αναγράφεται εις τό ένταλμα πληρωμής. Έάν έ.π. γίνη καταβολή μισθών θα χρεωθῆ ὁ γενικός λογαριασμός «Γενικά Έξοδα» και ὁ ειδικός «Μισθοί».

Έάν γίνη καταβολή τῶν φόρων θα χρεωθῆ ὁ γενικός λογαριασμός «Φόροι Δημοσίου». Έάν δανείσωμεν τόν Β θα χρεωθῆ ὁ γενικός λογαριασμός «Χρεώσται» και ὁ ειδικός «Β» κ.ο.κ.

Δυσκολίαι παρουσιάζονται εις δύο συγκεκριμένας περιπτώσεις :

α) Προκειμένου περί προεξοφλήσεως γραμματίου εις διαταγήν μας (γρ/τίου εισπρακτέου), και

β) Προκειμένου περί αγορῶν και πωλήσεων μετρητοῖς.

Εἰς τήν πρώτην περίπτωσιν ἡ δυσκολία παρακάμπτεται ἐάν θεωρήσωμεν ὅτι εἰσεπράξαμεν ὀλόκληρον τήν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τοῦ γρ/τίου ἀφ' ἑνός και ὅτι κατεβάλομεν τό προεξόφλημα ἀφ' ἑτέρου. Ἦτοι εις μὲν τό Ἐναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Εἰσπράξεων θα πιστωθῆ ὁ γενικός λογαριασμός «Γρ/τία Προεξοφληθέντα» μὲ δρχ. έ.π. 10 000, ποσὸν ἴσον μὲ τήν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τοῦ γραμματίου, εις δὲ τό Ἐναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Πληρωμῶν θα χρεωθῆ ὁ λογαριασμός «Προεξοφλήματα» μὲ δρχ. 500, ποσὸν ἀντιπροσωπευὸν τό προεξόφλημα.

Εἰς τήν δευτέραν περίπτωσιν ἡ δυσκολία παρακάμπτεται καθ' ὄν τρόπον ἐκθέτομεν κατωτέρω.

Γ) Ἐναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Ἐγορῶν».

Δ) Ἐναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Πωλήσεων».

Εἰς τὰ βιβλία ταῦτα θα καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ ἀγοραὶ και πωλήσεις αἱ γινόμεναι τοῖς μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει. Ἡ γραμμογράφησις τῶν βιβλίων τούτων ἔχει ὡς τό ὑπόδειγμα τῶν σελίδων 263 και 264. Ἐφιστῶμεν ἰδιαιτέρως τήν προσοχὴν ἐπὶ τῶν περιπτώσεων ἀγορῶν και πωλήσεων τοῖς μετρητοῖς, διότι ἡ ἀγορά και πώλησις ἐμπορευμάτων ἐπὶ πιστώσει δὲν παρουσιάζει καμμίαν δυσκολίαν και ἰδοῦ διατί :

Έάν ἀγοράσωμεν ἐμπορεύματα ἐπὶ πιστώσει θα χρεωθοῦν μόνον αἱ «Ἐγοραὶ» μὲ τό ποσὸν τῆς ἀγορᾶς, πιστώσει τοῦ γενικού λογαριασμοῦ «Πιστωταί».

Έάν πάλιν πωληθῶσιν ἐμπορεύματα ἐπὶ πιστώσει θα πιστωθοῦν μόνον αἱ «Πωλήσεις» μὲ τό ποσὸν τῶν πωλήσεων χρεώσει τοῦ γενικού λογαριασμοῦ «Χρεώσται».

Δυσκολία τις παρουσιάζεται ἐπὶ τῶν ἀγορῶν και πωλήσεων τοῖς μετρητοῖς Αὕτη ὁμως ἐξουδετεροῦται (!) ἐάν ἔχωμεν κατὰ νοῦν ὅτι ἡ

1. Ἐξουδετεροῦται ἐπίσης ἡ δυσκολία ἐάν ἡ ἀγορά και πώλησις τοῖς

ἀγορά τοῖς μετρητοῖς εἶναι μία πράξις ἣτις πρέπει νὰ καταχωρισθῆ καὶ εἰς τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Ἀγορῶν» ἀφοῦ πρόκειται περὶ ἀγορᾶς, καὶ εἰς τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Πληρωμῶν», ἀφοῦ τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐπιχειρήσεως ἐνήργησε μίαν πληρωμὴν.

Ἐπίσης πρέπει νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ὅτι μία πώλησις τοῖς μετρητοῖς πρέπει νὰ καταχωρισθῆ καὶ εἰς τὰς «Πωλήσεις» ἀφοῦ πρόκειται περὶ πωλήσεως, καὶ εἰς τὰς Εἰσπράξεις ἀφοῦ τὸ Ταμεῖον τῆς Ἐπιχειρήσεως εἰσέπραξε τὸν προϊόν τῆς πωλήσεως.

Ἐπομένως διὰ μίαν ἀγορὰν τοῖς μετρητοῖς θὰ γίνουν δύο ἔγγραφαί:

- 1) μία εἰς τὸ Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Πληρωμῶν», καὶ
- 2) ἕτερα εἰς τὸ Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον «Ἀγορῶν».

Συγκεκριμένως εἰς μὲν τὸ Ἀναλυτικὸν «Ἡμερολόγιον Πληρωμῶν» ὁ χρεούμενος λογαριασμός θὰ εἶναι «Ἀγοραὶ τοῖς Μετρητοῖς», εἰς δὲ τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Ἀγορῶν» πιστούμενος θὰ εἶναι ἐπίσης ὁ αὐτὸς λογαριασμός «Ἀγοραὶ τοῖς Μετρητοῖς», ὅστις οὕτω ἐξισοῦται.

Ἐπίσης διὰ μίαν πώλησιν τοῖς μετρητοῖς θὰ γίνουν δύο ἔγγραφαί:

1) μία εἰς τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Εἰσπράξεων», ὅπου πιστούμενος θὰ εἶναι ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις τοῖς Μετρητοῖς», καὶ 2) ἕτερα εἰς τὸ «Ἀναλυτικὸν Ἡμερολόγιον Πωλήσεων», ὅπου ὁ χρεούμενος λογαριασμός θὰ εἶναι ἐπίσης ὁ λογαριασμός «Πωλήσεις τοῖς Μετρητοῖς», ὅστις οὕτω θὰ ἐξισωθῆ.

Ε) *Ἀναλυτικὰ Ἡμερολόγια Διαφόρων Συμψηφιστικῶν Πράξεων*⁽¹⁾.
Εἰς τὰ βιβλία ταῦτα, τὰ ὅποια εἶναι δύο, ἓν διὰ τὰς χρεώσεις καὶ ἓν διὰ τὰς πιστώσεις καὶ τῶν ὁποίων ἡ γραμμογράφησις ἔχει ὡς τῶν ὑποδειγμάτων τῆς σελίδος 265, καταχωρίζονται πᾶσαι αἱ πράξεις αἵτινες δὲν ἀφοροῦν «Εἰσπράξεις καὶ Πληρωμάς», «Ἀγοραὶ καὶ Πωλήσεις» μετρητοῖς ἢ ἐπὶ πιστώσει καὶ διὰ τὰς ὁποίας ἔχουν ἐκδοθῆ τὰ συμψηφιστικὰ δελτία «Χρεώσεως καὶ Πιστώσεως (βλ. ὑπόδειγμα τῆς σελίδος 247).

μετρητοῖς θεωρηθῆ ὡς γενομένη εἰς δύο στάδια:

α) Ἐπὶ πιστώσει, καὶ ἀμέσως ἔπειτα

β) λάβῃ χώραν ἐξόφλησις ἢ εἰσπραξις.

Ἡ λύσις αὕτη ὅμως εἶναι καθαρῶς ἐμπειρική, ἐκτὸς πραγματικότητος.
1. Πλὴν τῶν συνήθων τούτων ἀναλυτικῶν ἡμερολογίων, ἐφ' ὅσον ἡ ἐπιχειρήσις ἐργάζεται μὲ γραμμάτια, θὰ ἔχη καὶ ἕτερα δύο ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια, τῶν «Γραμματίων Εἰσπρακτέων», «Γραμματίων Πληρωτέων» Ἐπιταγῶν κλπ.

Ἡ ἐνημέρωσις τῶν βιβλίων τούτων εἶναι εὐκολωτάτη. Εἰς τὴν «Χρέωσιν» καταχωρίζονται πάντα τὰ συμψηφιστικά δελτία χρεώσεως με τοὺς χρεουμένους λογαριασμοὺς, ἐνῶ εἰς τὴν «Πίστωσιν» καταχωρίζονται πάντα τὰ συμψηφιστικά δελτία πιστώσεως με τοὺς πιστουμένους λογαριασμοὺς. Οὕτω εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς προεξοφλήσεως γρ)τίου εἰς τὴν Τράπεζαν θά γίνῃ μία καταχώρισις εἰς τὴν χρέωσιν τοῦ λ)σμοῦ «Ἄξιαι παρά Τρίτοις πρὸς Εἰσπραξιν» καὶ μία εἰς τὴν πίστωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «Γρ)τία Εἰσπρακτέα».

Τοιουτοτρόπως, διὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν ὡς ἄνω Ἐπιχειρησιακῶν Ἡμερολογίων πᾶσαι αἱ πράξεις τῆς Ἐπιχειρήσεως καταχωρίζονται αὐθιμερόν ἢ τὴν ἐπομένην, τὸ ἀργότερον, εἰς τὰ Ἀναλυτικά Ἡμερολόγια «Εἰσπράξεων», «Πληρωμῶν», «Ἀγορῶν», «Πωλήσεων», «Συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν Χρεώσεως» καὶ «Συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν Πιστώσεως».

Ἐκ τῶν Ἀναλυτικῶν Ἡμερολογίων μεταφέρονται αἱ ἔγγραφαί εἰς τὸ *Ἐπίσημον ἢ Συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον*, συνήθως εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός. Τοῦτο τηρεῖται κατὰ τὸν γνωστὸν τύπον τοῦ Ἡμερολογίου. Πρόκειται δηλαδὴ περὶ ἐνὸς συνήθους ἡμερολογίου.

Πρὸς τοῦτο θά γίνωσιν αἱ κάτωθι ἔγγραφαί εἰς τὸ τέλος ἐκάστου μηνός ἐν τῷ Ἐπίσημῳ Ἡμερολογίῳ :

α) Μία ἔγγραφὴ χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον», πιστώσει ὅλων τῶν πιστουμένων γενικῶν λογαριασμῶν, λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Εἰσπράξεων με τὸ δικαιολογητικόν : «Εἰσπράξεις ἀπὸ 1—31 τοῦ μηνός ἐ.π. Ἰουλίου».

β) Μία ἔγγραφὴ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ταμεῖον», χρεώσει ὅλων τῶν χρεουμένων γενικῶν λογαριασμῶν λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Πληρωμῶν με τὸ δικαιολογητικόν : «Πληρωμαὶ ἀπὸ 1—31 τοῦ μηνός ἐ.π. Ἰουλίου».

γ) Μία ἔγγραφὴ χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀγοραί», πιστώσει ὅλων τῶν πιστουμένων γενικῶν λογαριασμῶν λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου «Ἀγορῶν» με τὸ δικαιολογητικόν : «Ἀγοραὶ ἀπὸ 1—31 ἐ.π. Ἰουλίου».

δ) Μία ἔγγραφὴ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Πωλήσεις», χρεώσει ὅλων τῶν γενικῶν λογαριασμῶν, λαμβανομένων ἐκ τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου «Πωλήσεων» με τὸ δικαιολογητικόν «Πωλήσεις ἀπὸ 1—31 ἐ.π. Ἰουλίου».

ε) Μία ἔγγραφὴ χρεώσεως πάντων τῶν γενικῶν χρεουμένων λογαριασμῶν τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν χρεώσεως», πιστώσει πάντων τῶν γενικῶν λογαριασμῶν τοῦ

α' Αναλυτικού Ἡμερολογίου συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν πιστώσεως» μετὰ τὸ δικαιολογητικόν : «Συμψηφιστικαὶ πράξεις μηνὸς ἐ.π. Ἰουλίου».

Οἴκοθεν νοεῖται ὅτι δεόν νὰ ἀποφεύγεται ἐπανάληψις τῆς χρεώσεως ἢ πιστώσεως τῶν αὐτῶν λογαριασμῶν, δι' ὃ καὶ οὗτοι ἀθροίζονται ὥστε χρεοῦνται ἢ πιστοῦνται μετὰ τὸ συνολικόν ποσόν.

Οὕτω ἐ.π. ὅταν χρεοῦται ὁ λογαριασμός «Ταμεῖον» καὶ πιστοῦται ἐπτάκις ὁ λογαριασμός «Πιστωταί», εἰς τὸ Ἐπίσημον Ἡμερολόγιον θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Πιστωταί» ἅπαξ μετὰ τὸ συνολικόν ποσόν.

Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται δι' ἐνὸς πίνακος εἰς ὃν καταχωρίζονται πάντες οἱ πρωτοβάθμιοι λογαριασμοὶ τοῦ ἀναλυτικοῦ ἡμερολογίου.

Ὁ πίναξ οὗτος καλεῖται «Φύλλον Ἐλέγχου καὶ Ἀναλύσεως»⁽¹⁾.

Θὰ συνταχθῇ δὲ δι' ἕκαστον ἀναλυτικόν ἡμερολόγιον καὶ ἓν φύλλον ἐλέγχου καὶ ἀναλύσεως. Τοιοῦτοτρόπως ἐν προκειμένῳ θὰ ἔχωμεν :

- α) Ἐν διὰ τὰς εἰσπράξεις.
- β) Ἐν διὰ τὰς πληρωμάς.
- γ) Ἐν διὰ τὰς ἀγοράς.
- δ) Ἐν διὰ τὰς πωλήσεις.
- ε) Ἐν διὰ τὰς συμψηφιστικὰς ἔγγραφὰς χρεώσεως, καὶ
- ς) Ἐν διὰ τὰς συμψηφιστικὰς ἔγγραφὰς πιστώσεως.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α φύλλου ἐλέγχου καὶ ἀναλύσεως τῶν εἰσπράξεων τοῦ «Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Εἰσπράξεων» ληφθὲν ἀπὸ τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου Εἰσπράξεων τῆς σελ. 261.

ΦΥΛΛΟΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΩΣ

Πωλήσεις Μετρητοῖς	Πιστωταί	Χρεῶσταί	Τόκοι Πιστωτικοί	Κεφάλαιον	Σύνολον Εἰσπράξεων
100.000	150.000	50.000	10.000	100.000	
50.000	50.000	30.000			
20.000					
170.000	200.000	80.000	10.000	100.000	560.000

Τονίζομεν ὅτι εἰς τὸ Ἐπίσημον ἢ Συγκεντρωτικόν Ἡμερολόγιον (Βλ. ὑπόδειγμα σελ. 218) αἱ ἔγγραφαι θὰ γίνωνται ἄνευ λεπτομε-

1. Ἐάν οἱ κινούμενοι χρεούμενοι ἢ πιστούμενοι λογαριασμοὶ εἶναι ἐλάχιστοι οὗτοι δύνανται νὰ περιληφθῶσιν εἰς τὰ ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια διὰ καταλλήλου γραμμογραφῆσεως τῶν.

ρειών καθ' ὅσον ὑπάρχει σχετική παραπομπή εἰς τὰ Ἀναλυτικά Ἡμερολόγια, ἄλλωστε αἱ λεπτομέρειαι ὑπάρχουσιν ἐπὶ πλεον εἰς τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως καὶ τὰ ἐντάλματα πληρωμῆς ἀφ' ἑνός, εἰς τὰ τιμολόγια καὶ εἰς τὰ συμψηφιστικά δελτία ἀφ' ἑτέρου.

Ἡ θεώρησις τῶν ὡς ἄνω βιβλίων γίνεται ὑπὸ τῶν οἰκ. ἐφόρων.

Ἐκ τοῦ Ἐπισήμου Ἡμερολογίου αἱ ἐγγραφαὶ μεταφέρονται εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικόν.

Τὸ Γενικὸν Καθολικὸν εἶναι τὸ βιβλίον εἰς τὸ ὁποῖον καταχωρίζονται οἱ γενικοὶ λογαριασμοὶ λαμβανόμενοι ἐκ τοῦ Ἐπισήμου Ἡμερολογίου. Συνεπεία τούτου εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν δὲν θὰ ὑπάρχουν λεπτομερῆ δικαιολογητικά, διότι ταῦτα, ὡς ἀνωτέρω ἐτονίσθη, εὐρίσκονται εἰς τὰ γραμμάτια εἰσπράξεως, ἐντάλματα πληρωμῶν, τιμολόγια καὶ συμψηφιστικά δελτία ὡς καὶ εἰς τὰ ἀναλυτικά ἡμερολόγια.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὑπενθυμίζομεν τὴν εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν ἰδιόμορφον καταχώρισιν τοῦ λογαριασμοῦ «Γραμμάτια Εἰσπρακτέα», συνεπεία τῆς ἰδιότητος ἣν ἔχει οὗτος νὰ πιστώνεται πάντοτε μὲ τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τοῦ γραμματίου (1).

Ἀναλυτικὰ Καθολικά. Εἰς μίαν συνήθη ἐπιχειρήσιν ἀρκοῦν τὰ ἀναλυτικὰ καθολικά τῶν «Γενικῶν Ἐξόδων», «Χρεωστῶν», «Πιστωτῶν» καὶ «Ἐμπορευμάτων» (Ἀποθήκης).

Ἦδη περιοριζόμεθα εἰς τὰ ἀφορῶντα τὴν «Ἀποθήκην» (τὸ ἀναλυτικὸν δηλαδή Καθολικὸν τῶν Ἐμπορευμάτων), τὴν ὁποῖαν θεώροῦμεν ὡς ἀκρογωνιαίον λίθον τῆς ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεως (2), διότι ἡ πλημμελής ἐνημέρωσις τῆς Ἀποθήκης καταβαραθρώνει ὀλόκληρον τὸ διαχειριστικὸν οἰκοδόμημα τῆς Ἐπιχειρήσεως.

Βάσις τῶν ἐπιδιώξεων μας θὰ εἶναι ἡ καθ' ἐσπέραν πλήρης ἐνημέρωσις τῆς Ἀποθήκης μὲ ὅλας τὰς διασφαλιζούσας τὸν ἔλεγχον προϋποθέσεις. Ἐχομεν δὲ ὑπ' ὄψιν μας κατάστημα λιανικῆς πωλήσεως.

Ἐκαστος πωλητῆς δεόν νὰ εἶναι ὑπεύθυνος (χρεωμένος) δι' ὠρισμένα εἶδη, διὰ τὰ ὁποῖα θὰ τηρῆ καρτέλλας. Εἰς τὴν καρτέλλαν δυνατὸν νὰ ὑπάρχη ἕκαστον εἶδος μόνον κατὰ ποσότητα. Ἐπομένως θὰ ὑπάρχουν καρτέλλαι ἰσάριθμοι πρὸς τὰ εἶδη μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι χρεωμένος ὁ ὑπάλληλος.

1. Βλ. Κεφάλαιον «Λ/σμοὶ ἐξ Ἀντικρυζομένων Χρεωπιστώσεων» σελ. 124.

2. Ὅπως ἐ.π. τὸ σοβαρώτερον Ἀναλυτικὸν Καθολικὸν διὰ μίαν Τράπεζαν Καταθέσεως εἶναι τὸ τῶν Καταθετῶν, τηρούμενον διττῶς, εἰς τὸ Τμήμα ὑπὸ μορφήν καρτελλῶν καὶ εἰς τὸ Λογιστήριον εἰς βιβλίον κατὰ καταθέτην.

“Εκαστος πωλητής, βάσει τῶν τιμῶν πωλήσεως αἰτινες θά ἔχουν ὀρισθῆ ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως, θά ἐκδίδῃ τριπλότυπον πωλήσεως, εἰς τὸ ὁποῖον θά ἀναγράφεται ἡ τιμὴ πωλήσεως καὶ ἡ ποσότης τῶν πωλουμένων εἰδῶν. Ἐν θά δίδεται εἰς τὸν πελάτην διὰ νὰ πληρώσῃ εἰς τὸ Ταμεῖον, ἔν προορίζεται διὰ τὸ Λογιστήριον καὶ ἔν μένει εἰς τὸ στέλεχος. Βάσει τῶν εἰς τὸ στέλεχος τριπλοτύπων ὁ πωλητής θά ἐνημερώνη τὰς καρτέλλας του πιστώνων τοὺς οἰκείους λογαριασμοὺς μόνον κατὰ ποσότητα.

Ὁ Προϊστάμενος τοῦ Λογιστηρίου βάσει τῶν εἰς χεῖρας του τριπλοτύπων, τὰ ὁποῖα διεβιβάσθησαν εἰς τὸ Λογιστήριον ὑπὸ τῶν πωλητῶν, θά ἐνημερώνη τὰς καρτέλλας τῶν ἐμπορευμάτων.

Ἐνῶ ὅμως αἱ καρτέλλαι τῶν πωλητῶν τηροῦνται μόνον κατὰ ποσότητα, αἱ καρτέλλαι τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ Λογιστηρίου τηροῦνται κατὰ ποσότητα καὶ κατὰ ἀξίαν.

Ἡ σχέσις μεταξὺ καρτελλῶν Λογιστηρίου καὶ καρτελλῶν τῶν πωλητῶν θά εἶναι ὅτι κατὰ ποσότητα δεόν νὰ ὑπάρχη ἀπόλυτος συμφωνία. Οὕτω ἐπιτυγχάνεται ὁ ἀπόλυτος καὶ διαρκὴς ἔλεγχος τῆς Ἀποθήκης.

Ἡ τήρησις ὅμως ὑπὸ τοῦ Προϊσταμένου τοῦ Λογιστηρίου τῶν καρτελλῶν ἐμπορευμάτων κατὰ ποσότητα καὶ ἀξίαν ἔχει καὶ δύο προσέτι πλεονεκτήματα :

α) Τὴν διαρκὴ ἀπογραφὴν (1).

1. Τὰ πλεονεκτήματα τῆς διαρκοῦς ἀπογραφῆς εἶναι τὰ κάτωθι :

1) Συγκέντρωσις στοιχείων ἀναγομένων εἰς τὸν καθορισμὸν τοῦ κόστους ἢ τῆς ἀποτιμῆσεως, διὰ τὰ ἀφορῶντα τὰ ὑλικά.

2) Ἐγκαιρος γνώσις τῆς ἐλαττώσεως ὄρισμένων εἰδῶν καὶ ἀνεφοδιασμὸς αὐτῶν εἰς τὴν κατάλληλον εὐκαιρίαν.

3) Προμήθεια ὑλικῶν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τῆς ἐπιχειρήσεως.

4) Παρακολούθησις τῆς πορείας ὄρισμένων εἰδῶν (λ.χ. δυσκόλως διατιθεμένων εἰδῶν).

5) Κατάστροφαις ἀναλυτικῶν στατιστικῶν πωλήσεως κατ' εἶδος καὶ χρονικὰς περιόδους.

6) Δυνατότης καθορισμοῦ τοῦ οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος (κέρδους ἢ ζημίας) ἐξ ἐκάστης πράξεως.

7) Φραγμὸς ἐλέγχου εἰς τὰς κλοπὰς, διαρροάς, κακὴν συντήρησιν καὶ ἐντοπισμὸς τῶν.

8) Κατάργησις τῆς ἐτησίας γενικῆς ἀπογραφῆς ἐξακριβώσεως καὶ ἀντικατάστασις ταύτης διὰ περιοδικῶν τμηματικῶν καταμετρήσεων.

9) Εὐχέρεια ὑποστηρίξεως τῶν ἀπόψεων τῆς ἐπιχειρήσεως ἔναντι τῶν δημοσίων ἀρχῶν, πιστωτικῶν ἰδρυμάτων κλπ.

(1. Χρυσόχοῦ, «Ἐμπορικὴ Ὀργάνωσις», πολυγραφημένοι παραδόσεις σελ. 56).

- Μαρτίου 6. Ὁ Κ. Κόγκας ἔναντι ὀφειλῆς του μᾶς καταβάλλει δρχ. 50.000.
- » 7. Πωλοῦμεν μετρητοῖς διάφορα ἀνταλλακτικά ἀξίας δρ. 50.000.
  - » 8. Ἀγοράζομεν διάφορα ἀνταλλακτικά ἐπὶ πιστώσει ἀπὸ Κ. Κάλλαν ἀξίας δρ. 20.000.
  - » 10. Καταβάλλομεν εἰς Σπ. Λιάκον ἔναντι δανείου δρ. 50.000.
  - » 12. Πωλοῦμεν ἐπὶ πιστώσει εἰς Κ. Καρύδην ἀνταλλακτικά ἀξίας δρ. 40.000.
  - » 15. Ἀγοράζομεν μετρητοῖς διάφορα ἀνταλλακτικά ἀξίας δρ. 50.000.
  - » 15. Πωλοῦμεν μετρητοῖς διάφορα ἀνταλλακτικά ἀξίας δρχ. 20.000.
  - » 20. Ὁ Κ. Κόγκας ἐξοφλεῖ τὴν ὀφειλὴν του καταβάλλων δρχ. 30.000.
  - » 20. Δανείζομεν τὸν Χ. Χρόνην ἐντόκως πρὸς 10% δρ. 50.000.
  - » 25. Καταβάλλομεν ἔναντι δανείου εἰς Ν. Νικολάου δρχ. 20.000.
  - » 28. Ἀγορά τοῖς μετρητοῖς διαφόρων ἀνταλλακτικῶν ἀξίας δρ. 50.000.
  - » 30. Ὀφείλομεν εἰς Ψ. Ψάλτην ἀπὸ τόκους δρ. 20.000.
  - » 31. Καταβάλλομεν διὰ μισθοῦς δευτέρου δεκαπενθημέρου Μαρτίου δρ. 30.000.
  - » 31. Εἰσπράττομεν ἀπὸ τόκους δρχ. 10.000.

Πρὸς ἀπεικόνισιν τῶν ὡς ἄνω οἰκονομικῶν πράξεων θὰ χρησιμοποιοῦνται τὰ ἐπόμενα ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια :

- α) Εἰσπράξεων.
- β) Πληρωμῶν.
- γ) Ἀγορῶν.
- δ) Πωλήσεων, καὶ
- ε) Διαφόρων Συμφηφιστικῶν Ἐγγραφῶν Χρεώσεως καὶ Πιστώσεως.

Ἡ ἐνημέρωσις τῶν ἀναλυτικῶν τούτων ἡμερολογίων παρατίθεται κατωτέρω.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ

Σελίς 1

Χρονολογία	Γρ/τιον Εισπράξεωσ	Γενικοί Λογαριασμοί πρός Πιστωσιν *	Κελίς Γεν. Καθολικού	Ειδικοί Λογαριασμοί πρός Πιστωσιν	Κελίς 'Ανελ. Καθολικού	Αιτιολογία	Ποσά
1955							
Μαρτ.	1	Κεφάλαιον	1	—	—	'Αρχική Κατάθεσις Κεφ. (1)	100.000
>	1	Πωλήσεις Μετρητοίς	4	—	1	'Ωσ γρ/τιον εισπράξ. Νο 2	100.000
>	1	Πιστωται	6	Σπ. Λιάκος	1	Δάνειον άτοκον άψεωσ > 3	150.000
>	4	Πιστωται	6	Ν. Νικολάου	4	> > > 4	50.000
>	5	Χρεώσται	5	Κ. Κόγκας	2	'Εναντι όφειλής του > 5	50.000
>	6	Πωλήσεις Μετρητοίς	4	'Ανταλλακτικά Ford	1	'Ωσ γρ/τιον εισπράξ. > 6	50.000
>	7	Πωλήσεις Μετρητοίς	4	>	1	> > > 7	20.000
>	15	Χρεώσται	5	Κ. Κόγκας	2	'Εξόφλησις όφειλής του > 8	30.000
>	20	Τόκοι Πιστωτικοί	9	Τόκοι καταθέσεωσ	3	Είσπραξις Τόκων > 9	10.000
>	31						560.000

* 'Εάν οι πρós πιστωσιν γενικοί λογαριασμοί ησαν ελάχιστοι άντι νά αναγράφονται εις την στήλην ταύτην ό εις κάτωθεν του άλλου θά ήδύνατο δι' έκαστον τούτων νά υπάρχη και μία στήλη, ότε έπερίττευε τό φύλλον ελέγχου. (Τούτο λοχύει και διά τά λοιπά αναλυτικά ήμερολόγια).

1. Καί διά την άρχικήν κατάθεσιν κεφαλαίου θά έκδοθή τό ύπ' άριθ. 1 γραμμάτιον εισπράξεωσ 100.000. 'Εν συνεχεία δέ του άνωτέρω δικαιολογητικού θά τεθή ή φράσις «ώσ τό ύπ' άριθ. 1 γραμμάτιον εισπράξεωσ».

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Σελίς 1

Χρονολογία	Αριθμός Τιμολογίου Εξαγωγής	Γενικοί Λογαριασμοί πρός Χρέωσιν	Σελίς Τεχνικού Καθολικού	Ειδικοί Λ/σμοί πρός Χρέωσιν	Σελίς Καθολικού	Ειδικοί Λ/σμοί πρός Πιστώσιν	Σελίς Καθολικού	Αιτιολογία	Ποσά
1955	1								
Μαρτ.	1	Πωλ. Μετρητοίς	4	—	—	—	—	—	100.000
>	2	Χρεώσται	5	B. Βασιλείου	16	>	1	>	10.000
>	3	Πωλ. Μετρητοίς	4	—	—	>	1	>	50.000
>	4	Χρεώσται	5	K. Καρύδης	18	>	1	>	40.000
>	5	Πωλ. Μετρητοίς	4	—	—	>	1	>	20.000
									220.000
								Ός τιμ/γιόν μας άρ. 1	

Υ Π Ο Δ Ε Ι Γ Μ Α
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΨΗΦΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΣ

Σελίς 1

Χρονολογία	Γενικοί Λογαριασμοί προς Χρέωσιν	Σελίς Γεν. Καθ.	Ειδικοί Λογαριασμοί προς Χρέωσιν	Σελίς Αναλ. Καθ.	Α λ τ τ ι ο λ ο γ ι α	Προσά
1955 Μαρτ.	2 *Επιπλά και Σκεύη	23	— (1)	—	*Αγορά επί πιστώσει έπιπλ. ώς τιμολ. ψ. ψάλητη	100.000
»	30 Τόκοι Χρεωστικοί	21	Τόκοι δανείων	16	Καταλογισμός τόκων εις βάρος μας	20.000
						120.000

Υ Π Ο Δ Ε Ι Γ Μ Α

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΥΜΨΗΦΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΧΡΕΩΣΕΩΣ

Σελίς 1

Χρονολογία	Γενικοί Λογαριασμοί προς Πιστώσιν	Σελίς Γεν. Καθ.	Ειδικοί Λογαριασμοί προς Πιστώσιν	Σελίς Αναλ. Καθ.	Α λ τ τ ι ο λ ο γ ι α	Προσά
1955 Μαρτ.	2 Πιστώσιν	6	ψ. ψάλητης	18	*Αγορά επί πιστώσει έπιπλ. ώς τιμολ. ψ. ψάλητη	100.000
»	30 »	6	»	18	*Από τόκους	20.000
						120.000

1. Κανονικώς έπρεπε νά δναφερθώσι τά άγορασθένια έπιπλά.

Βάσει τῶν προηγουμένων ἀναλυτικῶν ἡμερολογίων συντάσσονται τὰ φύλλα ἐλέγχου καὶ ἀναλύσεως κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς σελ. 255 καὶ βάσει τούτων γίνονται αἱ μεταφοραὶ εἰς τὸ ἐπίσημον Ἡμερολόγιον.

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ (1)

31 Μαρτίου

	<i>Ταμείον</i>	560.000	
Εἰς	<i>Κεφάλαιον</i>		100.000
»	<i>Πωλήσεις Μετρητοῖς</i>		170.000
»	<i>Πιστωτᾶς</i>		200.000
»	<i>Χρεώστας</i>		80.000
»	<i>Τόκους Πιστωτικῶν</i>		10.000
	Εἰσπράξεις ἀπὸ 1—31		
	31		
	<i>Γενικά Ἐξοδα</i>	60.000	
	<i>Χρεῶσται</i>	120.000	
	<i>Πιστωταὶ</i>	70.000	
	<i>Ἀγοραὶ Μετρητοῖς</i>	100.000	
Εἰς	<i>Ταμείον</i>		350.000.
	Πληρωμαὶ ἀπὸ 1—31 Μαρτίου		
	31		
	<i>Ἀγοραὶ Ἐμπορευμάτων</i>	350.000	
Εἰς	<i>Ἀντιπροσώπους Ἀυτοκινήτων</i>		250.000
»	<i>Ἀγορὰς Μετρητοῖς</i>		100.000
	Ἀγοραὶ ἔμπορευμάτων ἀπὸ 1—31 Μαρτίου		
	31		
	<i>Πωλήσεις Μετρητοῖς</i>	170.000	
	<i>Χρεῶσται</i>	50.000	
Εἰς	<i>Πωλήσεις Ἐμπορευμάτων</i>		220.000
	Ἀγοραὶ ἔμπορευμάτων ἀπὸ 1—31 Μαρτίου		
	Εἰς μεταφορὰν	1.480.000	1.480.000

1. Πλὴν τοῦ τύπου τούτου τοῦ συγκεντρωτικοῦ ἡμερολογίου ἔχομεν καὶ τὸ καλούμενον «*Ἡμερολόγιον—Ἴσοζύγιον*» (Journal Balance), ὅπερ λόγῳ τῆς εἰδικῆς γραμμογραφήσεως του εἶναι ταυτοχρόνως Ἡμερολόγιον καὶ Ἴσοζύ-

	Έκ μεταφοράς	1.480.000	1.480.000
	“Επιπλα και Σκεύη	100.000	
	Τόκοι Χρεωστικοί	20.000	
Είς Πιστωτάς			120.000
	Συμφηφιστ. έγγραφαί από 1—31 Μαρτ.		
	Είς μεταφοράν	1.600.000	1.600.000

ΓΕΝΙΚΟΝ ΚΑΘΟΛΙΚΟΝ

3	Ταμείον	3	1	Κεφάλαιον	1	4	Πωλήσεις	Μετρ. 4
560.000		350.000		100.000		170.000		170.000

γιον τῶν καθέτων και ὀριζοντίων ἀθροίσεων, ἐξ οὗ και καλεῖται και ἴσοζύγιον τετραγώνον (Balance carrée).

Ἴδου ποία εἶναι ἡ σχετικὴ γραμμογράφησις τοῦ Ἡμερολογίου—ἴσοζυγίου:

Χρεώσεις προερχόμεναι ἀπὸ τὰ Ἀναλυτικὰ Ἡμερολόγια					Σύνολον Χρεώσ. μινός	Τίτλοι Λ/σμῶν	Σύνολον Πιστώσ. μινός	Πιστώσεις προερχόμεναι ἀπὸ τὰ Ἀναλυτικὰ Ἡμερολόγια						
Εισπράξεων	Πληρωμῶν	Ἀγορῶν	Πωλήσεων	Διαφ. Πράξεων				Εισπράξεων	Πληρωμῶν	Ἀγορῶν	Πωλήσεων	Διαφ. Πράξεων		

Ὅπως βλέπομεν, εἰς τὸ κέντρον ἐγγράφονται οἱ λογαριασμοὶ τοῦ γενικοῦ καθολικοῦ. Ἀριστερὰ και δεξιὰ τοῦ κέντρον ὑπάρχουν τόσαι στήλαι ὅσα εἶναι τὰ ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια. Οὕτω ἕκαστος λογαριασμός ἀπασχολεῖ μίαν ὀριζόντιον γραμμὴν, ἕκαστον δὲ ἀναλυτικὸν ἡμερολόγιον ἀπασχολεῖ δύο στήλας, μίαν ἀριστερὰ και μίαν δεξιὰ.

(Βλ. I. Χρυσοχέρη ἔνθ. σελ. 72).

6	Πιστωταί	6	5	Χρεώσται	5	9	Τόκοι Πιστωτικοί	9
70.000	200.000	120.000	80.000				10.000	
	120.000	50.000						
12	Γενικά Έξοδα	12	10	Άγ. Μετρητοίς	10	25	Άγοραί Έμ/των	25
60.000		100.000	100.000			350.000		
2	Αντιπρόσωποι Αυτοκινήτων	2	26	Πωλήσεις Έμπορευμάτων	26			
		250.000						220.000
23	Έπιπλα και Σκεύη	23	21	Τόκοι Χρεωστικοί	21			
100.000			20.000					

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΝ ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ

Σ.Κ.	Τίτλος Λογαριασμού	Άθροισματα		Υπόλοιπα	
		Χρεώσεως	Πιστώσεως	Χρεώσεως	Πιστώσεως
3	Ταμείον	560.000	350.000	210.000	—
1	Κεφάλαιον	—	100.000	—	100.000
4	Πωλήσεις Μετρητοίς	170.000	170.000	—	—
6	Πιστωταί	70.000	320.000	—	250.000
5	Χρεώσται	170.000	80.000	90.000	—
9	Τόκοι Πιστωτικοί	—	10.000	—	10.000
12	Γενικά Έξοδα	60.000	—	60.000	—
10	Άγοραί Μετρητοίς	100.000	100.000	—	—
25	Άγοραί Έμπορευμάτων (1)	350.000	—	350.000	—
2	Αντιπρόσ. Αυτοκινήτων	—	250.000	—	250.000
26	Πωλήσεις Έμπορευμάτων (1)	—	220.000	—	220.000
23	Έπιπλα και Σκεύη	100.000	—	100.000	—
21	Τόκοι Χρεωστικοί	20.000	—	20.000	—
		1.600.000	1.600.000	830.000	830.000

1. Οι δύο οδοί λογαριασμοί αποτελούν τα δύο τμήματα του λογαριασμού «Έμπορεύματα».

§ 104. *Ἐξειλιγμένη μορφή τοῦ συγκεντρωτικοῦ συστήματος ἔγγραφῶν.* Ὅπως καί κατά τὸ κλασικόν οὕτω καί κατά τὸ συγκεντρωτικόν σύστημα ἔγγραφῶν ἡ πρᾶξις προεκάλεσε τὴν ἐξέλιξιν.

Οὕτω εἰς ὠρισμένας μεγάλας ἐπιχειρήσεις, ὡς εἶναι αἱ Τράπεζαι, δὲν τηροῦνται μόνον τὰ προαναφερθέντα ἀναλυτικὰ ἡμερολόγια (Εἰσπράξεων, Πληρωμῶν, Ἀγορῶν, Πωλήσεων καὶ Διαφόρων Συμψηφιστικῶν ἔγγραφῶν), ἀλλὰ πολλὰ τοιαῦτα, καὶ συγκεκριμένως τόσα ὅσα εἶναι τὰ τμήματα. Ἐκαστὸν τμῆμα ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ ἑνὸς περιληπτικοῦ λογαριασμοῦ. Συνεπῶς ἕκαστὸν τμῆμα συντάσσει καὶ τὰς λογιστικὰς ἔγγραφάς ποῦ τὸ ἀφοροῦν κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον :

Πᾶν ἐκδιδόμενον γραμμάτιον εἰσπράξεως ἐγγράφεται εἰς εἰδικὴν κατάστασιν καλουμένην «Ταμιακὴ Κατάστασις Εἰσπράξεων», πᾶν δὲ ἐκδιδόμενον ἔνταλμα πληρωμῆς εἰς ἄλλην καλουμένην «Ταμιακὴ Κατάστασις Πληρωμῶν». Συντάσσονται τόσαι ταμιακαὶ καταστάσεις εἰσπράξεων ἢ πληρωμῶν ὅσοι εἶναι οἱ κινούμενοι πρωτοβάθμιοι λογαριασμοί, ἑκάστη δὲ ἐξ αὐτῶν περιλαμβάνει στήλας αὐξοντος ἀριθμοῦ παραστατικοῦ (γραμματίου εἰσπράξεως ἢ ἐντάλματος πληρωμῆς), δευτεροβαθμίου (πιστουμένου ἢ χρεουμένου) λογαριασμοῦ καὶ ποσοῦ.

Ἐπίσης πᾶσαν συμψηφιστικὴν ἔγγραφὴν τὸ τμῆμα ἐνεργεῖ εἰς τὰ καλούμενα «Δελτία Συμψηφισμῶν», ἅτινα εἶναι δύο, ἓν διὰ τὰς χρεώσεις καὶ ἓν διὰ τὰς πιστώσεις.

Τόσον αἱ ταμιακαὶ καταστάσεις ὅσον καὶ τὰ συμψηφιστικὰ δελτία καταρτιζόμενα εἰς ἀνάλογον ἀριθμὸν ἀντιγράφων ἀποστέλλονται εἰς τὸ Λογιστήριον, ὃπερ ἀφοῦ κρατήσῃ τὸ πρωτότυπον διαβιβάζει τὰ λοιπὰ εἰς τὰ ἐνδιαφερόμενα τμήματα. Παρὰ τῆς οἰκείας Ὑπηρεσίας τοῦ Λογιστηρίου τὰ εἰς τὰς καταστάσεις ποσὰ ταξινομοῦνται εἰς εἰδικὸν φύλλον κατὰ πρωτοβαθμίους λογαριασμοὺς μικροῦ σχήματος T, ἐκ δὲ τῶν νέων τούτων ἔγγραφῶν καταρτίζεται τὸ Ἴσοζύγιον, χρησιμεῖον ὡς βᾶσις ἔγγραφῶν τοῦ Συνθετικοῦ Ἡμερολογίου, ἐξ οὗ πάλιν τὰ ποσὰ μεταφέρονται εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικόν.

§ 105. *Ἀμερικανικὸν σύστημα ἔγγραφῶν.* Ὁρισμένοι ἐπιχειρήσεις, ἰδίᾳ χονδρικοῦ ἔμπορίου, κινούμεναι μὲ ἐλαχίστους λογαριασμοὺς δύνανται νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸ καλούμενον «ἀμερικανικὸν σύστημα», καθ' ὃ αἱ ἔγγραφαὶ τοῦ τε Ἡμερολογίου καὶ τοῦ Καθολικοῦ συγκεντροῦνται ἐν τῷ αὐτῷ βιβλίῳ, ὃπερ πλέον εἶναι Ἡμερολόγιον καὶ Καθολικόν (!).

1. Ὑπάρχει παραλλαγή τοῦ Ἀμερικανικοῦ συστήματος ἔγγραφῶν γνω-

Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔχει τὸν ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι τύπον.
Τοιουτοτρόπως εἰς ἑκάστην σελίδα τοῦ βιβλίου τούτου αὐτομά-
τως συντάσσεται καὶ τὸ Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον.

Ὁ τόσον πρακτικὸς οὗτος συνδυασμὸς Ἡμερολογίου - Καθολι-
κοῦ ἔχει μικρὰν ἐφαρμογὴν, διότι προϋποθέτει χρησιμοποίησιν ὀλι-
γων πρωτοβαθμίων λογαριασμῶν.

§ 106. *Γερμανικὸν σύστημα ἐγγραφῶν.* Οὕτω ὀνομάζεται ἐκεῖνο
καθ' ὃ, πλὴν τῶν ταμιακῶν πράξεων αἵτινες ἐγγράφονται εἰς τὸ ἀ-
ναλυτικὸν ἡμερολόγιον «Εἰσπράξεων» καὶ «Πληρωμῶν», πᾶσαι αἱ
λοιπαὶ πράξεις ἐγγράφονται εἰς τὸ «Συγκεντρωτικὸν Ἡμερολόγιον».

στὴ ὡς Σύστημα τοῦ ἐνὸς ἀναλυτικοῦ ἡμερολογίου «Ταμείου καὶ Συμψηφιστι-
κῶν ἐγγραφῶν».

Ἴδού ὑπόδειγμα τοῦ τοιούτου ἀναλυτικοῦ Ἡμερολογίου:

Χρέωσις

Χρονολογία	Γενικοὶ Λογαριασμοὶ πρὸς Πιστώσιν	Εἰδικοί Λογαριασμοὶ πρὸς Πιστώσιν	Αἰτιολογία	Συμψη- φιστική ἐγγραφή	Εἰσπράξεις	
1955						
Ἰαν. 5	Πιστώται	Α. Ανδρέου	Ἐπόλοιπον εἰς Νέον			7.000
> 12	Τόκοι Πιστ.	—	ἄσα ἐδανείσθημεν		10.000	
> 12	Ἐθν. Τράπ.	—	Κατ' οὐδὲν τόκων 1954	2.000		
				1.000		
				3.000	10.000	13.000
						20.000
			Ἐπόλοιπον εἰς Νέον			12.000

Πιστώσις

Χρονολογία	Γενικοὶ Λογαριασμοὶ πρὸς Χρέωσιν	Εἰδικοί Λογαριασμοὶ πρὸς Χρέωσιν	Αἰτιολογία	Συμψη- φιστική ἐγγραφή	Πληρωμή	
1955						
Ἰαν. 10	Χρεῶσται	Β. Βασιλείου	Δάνειον		5.000	
> 12	Ἐμπ. Τράπ.	—	Ἐπὶ τόκους	1.200		
> 12	Χρεῶσται	Ν. Νικολάου	» »	1.800		
				3.000	5.000	8.000
			Ἐπόλ. πρὸς ἐξι- [σώσιν]			12.000
						20.000

**ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ**

Α/Α	Σελίς Αναλυτικού Καθολ.	Έγγραφοι	Ποσά		Ταμείον		Κεφάλαιον		Χρεώσται		Έμπορεύμ.	
			Χρεώσως	Πιστώσως	Χρεώσως	Πιστώσως	Χρεώσως	Πιστώσως	Χρεώσως	Πιστώσως	Χρεώσως	Πιστώσως
		1-1-1955	200.000		200.000							
		Ταμείον										
		Είς Κεφάλαιον	200.000				200.000					
		Άρχική Κατάθεσις										
		10										
		Χρεώσται										
2		Α. Άνδρέου 10.000										
3		Β. Βασιλείου 20.000	30.000							30.000		
		Είς Ταμείον		30.000								
		Είς Μεταφοράν	230.000	230.000	200.000	30.000					200.000	30.000

§ 107. *Ἀγγλικὸν σύστημα ἔγγραφῶν.* Οὕτω ὀνομάζεται τὸ σύστημα ἐκεῖνο καθ' ὃ λειτουργοῦν Ἀναλυτικὰ μόνον Ἡμερολόγια, ἐξ ὧν ἐνημεροῦνται τὰ διάφορα ἀναλυτικὰ καθολικὰ καὶ τὸ Γενικὸν Καθολικόν, μὴ χρησιμοποιουμένου τοῦ Συγκεντρωτικοῦ Ἡμερολογίου.

§ 108. *Γαλλικὸν σύστημα ἔγγραφῶν.* Τοῦτο περιλαμβάνει εὐρύτερον ἀριθμὸν ἀναλυτικῶν ἡμερολογίων : Εἰσπράξεων, Πληρωμῶν, Ἀγορῶν, Πωλήσεων, Γρ/τίων Εἰσπρακτέων, Γρ/τίων Πληρωτέων, Τραπεζῶν, Διαφόρων Πράξεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ

§ 109. *Έννοια τοῦ λογιστικοῦ σχεδίου.* Οἱ ἰθύνοντες διαφόρους ἐπιχειρήσεις θεωροῦν τὴν *λογιστικὴν ὀργάνωσιν* ὡς τι τὸ ὅλως προσωπικόν, ἀφορῶν ἀποκλειστικῶς τὴν ἐπιχείρησιν τῶν, καὶ διὰ τοῦτο, ἀναλόγως τῆς περὶ λογιστικῆς ἀντιλήψεως τῶν, τηροῦν ἐκεῖνα τὰ λογιστικά βιβλία καὶ ἔντυπα ἅτινα κατὰ τὴν κρίσιν τῶν δέον νὰ τηρηθῶσι καὶ ἐνεργοῦν, κατὰ τὸν χρόνον καθ' ὃν λαμβάνουν χώραν αἱ διάφοροι οἰκονομικαὶ συναλλαγαί, διαφόρους λογιστικὰς ἐγγραφάς, χρησιμοποιοῦντες λογαριασμοὺς τῆς στιγμιαίας ἐμπνεύσεως τῶν ἄνευ προδιαγεγραμμένου τινός σχεδίου.

Ὅταν μίᾳ ἐπιχείρησις ἔχει λογιστικὴν ὀργάνωσιν τότε λέγομεν ὅτι αὕτη «ἔχει λογιστικὸν σχέδιον». Συνεπῶς λογιστικὸν σχέδιον (*plan comptable, piano contabile*) ὑπάρχει ὅταν ἐκ τῶν προτέρων ἔχει καθορισθῆ :

Α) *Τὸ ἐφαρμοσθησόμενον λογιστικὸν σύστημα ἐγγραφῶν*, ὃπερ θὰ ἐξαρτηθῆ ἀπὸ τὴν φύσιν τῆς ἐπιχειρήσεως, τὸ εἶδος τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς κλπ. (Ἰταλικόν, Συγκεντρωτικόν κλπ.).

Β) *Τὰ χρησιμοποιηθησόμενα λογιστικὰ βιβλία* τὰ ὁποῖα θὰ ἐξαρτηθῶσιν ἐκ τοῦ ἐφαρμοσθησομένου συστήματος λογιστικῶν ἐγγραφῶν καὶ τοῦ εἴδους τῆς ἐπιχειρήσεως.

Γ) *Τὰ χρησιμοποιηθησόμενα δικαιολογητικὰ καὶ παραστατικά*, ἧτοι γραμμάτια εἰσπράξεως, ἐντάλματα πληρωμῆς, διάφορα συμψηφιστικά δελτία, ἀποδείξεις παραλαβῆς, τιμολόγια κλπ.

Ἐναλόγως τοῦ εἴδους τοῦ ὀργανισμοῦ ποικίλλουν καὶ τὰ χρησιμοποιηθησόμενα ἔντυπα.

Δ) *Τοὺς χρησιμοποιηθησομένους τακτικὸς καὶ περιοδικὸς διαχειριστικὸς καὶ λογιστικὸς ἐλέγχους.* Ἐκ τῶν προτέρων δέον νὰ ἔχουν καθορισθῆ οἱ ἐνεργηθησόμενοι ἔλεγχοι οἱ ἀφορῶντες τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἐγγραφῶν (ἰσοζύγιον λ/σμῶν, ἀριθμοῖσοζύγιον κλπ.) καὶ τὴν διαχείρισιν (προληπτικοὶ καὶ κατασταλτικοὶ ἔλεγχοι: ταμιακοὶ ἔλεγχοι, ἀπογραφή ἀποθήκης κλπ.)

Ε) *Τὸ σχέδιον λογαριασμῶν* (plan des comptes, piano dei conti) τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει τοὺς χρησιμοποιηθησομένους λογαριασμούς, οἵτινες ἐπίσης θὰ ποικίλλουν ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς ἐπιχειρήσεως.

Δέον νὰ ἔχη καθορισθῆ ἐκ τῶν προτέρων ποῖοι λογαριασμοὶ θὰ χρησιμοποιηθῶσι καὶ οὐχὶ κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐπιχειρήσεως νὰ δημιουργηθῆ εἰκὴ καὶ ὡς ἔτυχε σωρεῖα λογαριασμῶν ἀκαθορίστων, ἄνευ προδιαγεγραμμένου προορισμοῦ. Οὕτω πολλάκις χρεοῦται ἢ πιστοῦται ὁ λ/σμός «Προσωρινοὶ Λ/σμοί», διότι ὁ λογιστὴς, μὴ ἐμβαθύνας εἰς τὸν οἰκονομικὸν ἀντίκτυπον τῆς συναλλαγῆς, σπεύδει νὰ χρεώσῃ ἢ πιστώσῃ τὸν ἀνωτέρω λ/σμόν διὰ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν λογιστικὴν ἀνάγκην τῆς στιγμῆς ἀδιαφορῶν πολλάκις διὰ τὴν τύχην τοῦ λογαριασμοῦ τούτου.

§ 110. *Κατηγορίαι λογιστικῶν σχεδίων.* Ταῦτα διακρίνονται εἰς

Α) *Σχέδια νομοθετημένα.* Εἰς ὠρισμένας χώρας: Γερμανίαν, Γαλλίαν, Ρωσσίαν, καθιερώθησαν νομοθετικῶς τὰ λογιστικὰ σχέδια. Ταῦτα πάλιν δύνανται νὰ εἶναι:

α) *Ὑποχρεωτικά*, ἐφαρμοζόμενα ὑπὸ πάντων τῶν ὀργανισμῶν καὶ ἐπιχειρήσεων, καὶ

β) *Προαιρετικά*, ἐφαρμοζόμενα ὑπὸ τῶν λογιστηρίων τῶν διαφόρων οἰκονομικῶν μονάδων λόγῳ τῆς πληρότητός των.

Β) *Σχέδια ἐλεύθερα*, καταρτιζόμενα συνήθως δι' ἀποφάσεων τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐνώσεων (Ἡνωμένοι Πολιτεῖαι, Ἀγγλία).

Γ) *Σχέδια γενικά*, ἔχοντα ἐφαρμογὴν εἰς πᾶσαν ἐπιχείρησιν (ἐμπορικὴν, βιομηχανικὴν κλπ.) καὶ εἰς πάντα ὄργανισμόν.

Δ) *Σχέδια εἰδικά*, ἀφορῶντα ὠρισμένας ἐπιχειρήσεις (π.χ. ἀσφαλιστικὰς ἐπιχειρήσεις) ἢ ὄργανισμούς.

§ 111. *Χρησιμότης τῶν λογιστικῶν σχεδίων.* Αὐταὶ αὗται αἱ ἐπιχειρήσεις χρησιμοποιοῦσαι τυποποιημένους λογαριασμούς δύνανται δι' ἀναλύσεως τούτων νὰ συναγάγουν χρησιμώτατα συμπεράσματα ἀφορῶντα τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Ἐξ ἄλλου διὰ τῶν δημοσιευομένων ἰσολογισμῶν ἐπιτρέπονται χρήσιμοι συγκρίσεις.

Διὰ τῆς ἐπιβολῆς λογιστικῶν σχεδίων διευκολύνονται αἱ Τράπεζαι καὶ οἱ δανεισταὶ γενικῶς εἰς τὴν μελέτην τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως πρὸς χρηματοδότησίν τῆς.

Τὸ Κράτος ἔχον συνοπτικὴν εἰκόνα τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων ὁμοειδῶν ἐπιχειρήσεων δύναται νὰ ἀντλήσῃ χρησιμωτάτας πληροφορίας πρὸς ἐπιβολὴν φόρων, πρὸς λύσιν τοῦ

προβλήματος της εργατικής απασχολήσεως, πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, διὰ τὴν ἄσκησιν τοῦ φορολογικοῦ καὶ ἀγορανομικοῦ ἐλέγχου, κλπ. Τέλος ἀνυπολογίστου χρησιμότητος δύναται νὰ θεωρηθῇ ἡ διὰ τῶν λογιστικῶν σχεδίων καθιέρωσις ἐνιαίας ὀρολογίας τῶν λ/σμῶν, διότι εἰς τὸ παρελθὸν συνέβαινε τὸ περιεργὸν νὰ δίδεται διάφορος ἔννοια εἰς τοὺς αὐτοὺς λ/σμούς.

§ 112. *Ἐξέλιξις τῶν λογιστικῶν σχεδίων* (1). Ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἐπιβολῆς λογιστικῶν σχεδίων ἀνάγεται εἰς τὸ 1872, ἐγένετο δὲ εἰς τὰς Ἡν. Πολιτείας πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ κόστους.

Εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τῶν διαταγμάτων τῆς 11 Ν/βρίου 1937 καὶ τῆς 16 Ἰανουαρίου 1939 καθωρίσθη τὸ λογιστικὸν σχέδιον. Διὰ τοῦ πρώτου διατάγματος ἐπεδιώκετο ἡ ἐνοποίηση τοῦ λογιστικοῦ συστήματος, διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἡ διαδικασία τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ κόστους.

Εἰς τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἐξεπονήθη ἓν σχέδιον διὰ τὰς βιομηχανικὰς ἐπιχειρήσεις.

Εἰς τὴν Ρωσσίαν (2) τὸ λογιστικὸν σχέδιον ἀφορᾷ τὸν τύπον τοῦ Ἰσολογισμοῦ καὶ Ἀπολογισμοῦ.

Εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τῶν διαταγμάτων τοῦ Ἰανουαρίου 1947, 22 Ὀκτωβρίου 1947, 19 Ν/βρίου 1948 κ.ἄ. διεγράφησαν αἱ γραμμαὶ τοῦ γαλλικοῦ λογιστικοῦ σχεδίου αἵτινες ἐνεπνεύσθησαν ἀπὸ τὸ γερμανικὸν λογιστικὸν σχέδιον τοῦ 1937 καὶ ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸν τοῦ 1942.

Εἰς τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν κατηρτίσθησαν ἐλεύθερα λογιστικὰ σχέδια.

Εἰς τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τοῦ 1942 μίᾳ ἐπιτροπῇ διέγραψε τὰς γραμμάς ἑνὸς λογιστικοῦ σχεδίου βασισθεῖσα κυρίως εἰς ἓν σχέδιον (3) λογαριασμοῦ κατὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ καθηγητοῦ G. Zarra.

§ 113. *Δεκαδικὴ ταξινόμησις τῶν λογαριασμῶν.—Γαλλικὸν λογιστικὸν σχέδιον.* Ὅταν ὑπάρχη λογιστικὸν σχέδιον καθορίζονται ἐκ τῶν προτέρων οἱ πρωτοβάθμιοι, δευτεροβάθμιοι, τριτοβάθμιοι κλπ. λογαριασμοί, εἰς τρόπον ὥστε ὁ λογιστὴς ἐντάσσει τοὺς λογαριασμούς του ἐκάστοτε εἰς τοὺς οὕτω ἐκ τῶν προτέρων καθορισθέντας λογαριασμούς.

1. Βλ. Genni sull' unificazione contabile τοῦ Ἰταλικοῦ Comitato Nazionale per la productività (1953).

2. Βλ. Beltelkeim : «La planification sovietique», Syalas : «Le Statut des entreprises gouvernementales en U.R.S.S.».

3. Βλ. καὶ Rivista Produttività Ν/βρίου 1951 : «Come e perchè si può considerare risolto il problema dell' Unificazione contabile».

Ἐπάρχουσι πολλὰ συστήματα ταξινομήσεως τῶν λογαριασμῶν ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα, τὸ ἀλφαριθμητικόν (1) κ.ἄ., σπουδαιότερον τῶν ὁποίων εἶναι τὸ *δεκαδικόν*. Κατ' αὐτὸ καθορίζονται δέκα τάξεις λογαριασμῶν. Ἐκάστη τάξις λογαριασμῶν ὑποδιαιρεῖται εἰς δέκα δευτεροβαθμίους λογαριασμούς, ἕκαστος πρωτοβάθμιος ὑποδιαιρεῖται εἰς δέκα δευτεροβαθμίους, ἕκαστος δευτεροβάθμιος ὑποδιαιρεῖται εἰς δέκα τριτοβαθμίους κ.ο.κ.

Ἐκάστη τάξις συμβολίζεται μὲ ἓνα μονοψήφιον ἀριθμὸν. Ἐκατοστος πρωτοβάθμιος λογαριασμός συμβολίζεται μὲ ἓνα διψήφιον ἀριθμὸν. Ἐκατοστος δευτεροβάθμιος συμβολίζεται μὲ ἓνα τριψήφιον ἀριθμὸν κ.ο.κ.

Οἱ ἀριθμοὶ οὔτινες συμβολίζουν τοὺς λογαριασμοὺς ἀναγιγνώσκονται ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ.

Παραθέτομεν κατωτέρω τὴν δεκαδικὴν ταξινομήσιν τοῦ *γαλλικοῦ λογιστικοῦ σχεδίου* :

1. *Δ/σμοὶ διαρκῶν κεφαλαίων* (capitiaux permanents):
  10. Κεφάλαιον
  11. Ἀποθεματικά
  12. Ὑπόλοιπον εἰς Νέον τοῦ λ/σμοῦ «Ἀποτελέσματα χρήσεως»
  13. Κεφάλαια Ἀνανεώσεως
  14. Κεφάλαια συντάξεως τοῦ προσωπικοῦ
  15. Πρόβλεψις διὰ ζημίας
  16. Λ/σμοὶ συνδέσεως τοῦ Κεντρικοῦ καὶ τῶν Ὑποκαταστημάτων
2. *Δ/σμοὶ παγίων στοιχείων* (Valeurs immobilisées):
  20. Ἐξοδα ἰδρύσεως
  21. Ἀκίνητα
  25. Δάνεια πέραν τοῦ ἔτους
  26. Τίτλοι συμμετοχῆς
3. *Ἀποθέματα* (Stocks):
  30. Ἐμπορεύματα
  31. Πρώται Ὑλαι
  33. Φύραι
  34. Ἡμιτελῆ προϊόντα
  35. Ἐτοιμα προϊόντα
  37. Ἐμπορικαὶ συσκευασαί

---

1. Βλ. L. Melot: «Guide de l'Ingénieur techno-comptable», Paris 1929, σελ. 16 § 4: Classement alpha-numérique des comptes généraux.

4. *Δ/σμοι Τρίτων* (Comptes de tiers):

- 40. Προμηθευταί
- 41. Πελάται
- 42. Προσωπικόν
- 43. Δημόσιον (Φόροι και τέλη)
- 44. Συνεταίροι
- 45. Ὑποκαταστήματα
- 46. Χρεώσται και πιστωταί διάφοροι

5. *Δ/σμοι χρηματοπιστωτικοί* (Comptes Financiers):

- 50. Δάνεια κάτω τοῦ ἑνός ἔτους
- 52. Γραμμάτια και ἐνεχυρόγραφα πληρωτέα
- 53. » » » εἰσπρακτέα
- 54. Ἐπιταγαί και τοκομερίδια πρὸς εἰσπραξιν
- 56. Τράπεζαι και ταχυδρομικαί ἐπιταγαί
- 57. Ταμείον

6. *Δ/σμοι ἐξόδων (βαρῶν) κατ' εἶδος* (Comptes de charges par nature):

- 60. Ἄγοραί
- 61. Ἐξοδα προσωπικοῦ
  - 610. Ἡμερομίσθια
  - 612. Μισθοί
  - 616. Εἰσφορά ὑπὲρ κοινωνικῶν ἀσφαλίσεων
- 62. Φόροι και τέλη
- 66. Ἐξοδα γενικῆς διαχειρίσεως
- 67. Ἐξοδα χρηματοπιστωτικά

7. *Δ/σμοι προσόδων κατ' εἶδος* (Comptes de produits par nature):

- 70. Πωλήσεις ἐμπορευμάτων και ἐτοιμῶν προϊόντων.
- 74. Ἐκπτώσεις ἐπὶ τῶν πωλήσεων
- 76. Προϊόντα δευτερεύοντα.

8. *Δ/σμοι ἐκμεταλλεύσεως και ἀποτελεσμάτων* (Comptes d'Exploitation et comptes de résultats):

80. Ἐκμετάλλευσις γενική

Χρέωσις

Πίστωσις

- 30 ἕως 37. Ἀρχικόν ἀπόθεμα.
 60. Ἄγορά ὑλικῶν καί ἐμ/των.
 61. Ἐξοδα προσωπικοῦ.
 62. Φόροι καί Τέλη.
 63. Ἐξοδα συντηρήσεως κινητῶν καί ἀκινήτων.
 64. Μεταφοραί καί μετακινήσεις.
 65. Προμήθειαι.
 66. Ἐξοδα γενικῆς διαχειρίσεως.
 67. Τόκοι κλπ.
 680. Δαπάναι διὰ συντάξεις προσωπικοῦ.
 681. Ἀποσβέσεις.
 685. Προβλέψεις.

- 30 ἕως 37. Τελικόν ἀπόθεμα τῆς οἰκονομ. χρήσεως.
 70. Πωλήσεις ἐμπορευμάτων καί ἐτοιμῶν προϊόντων.
 72. Πωλήσεις ὑπολειμμάτων.
 73. Πωλήσεις εἰδῶν συσκευασίας.
 75. Ἐσοδα ἀκινήτων.
 76. Προϊόντα δευτερευόντα.
 77. Ἐσοδα χρηματοπιστωτικά.
 78. Ἐκπτώσεις καί προμήθειαι πιστωτικά.

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ 80 μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν 87 «Ζημιῶν καί Κερδῶν».

87. Λ/σμός Ζημιῶν καί Κερδῶν

Χρέωσις

Πίστωσις

870. Ζημία χρήσεως.
 (Χρεωστικόν ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ 80 «Ἐκμετάλλευσις γενική»).
872. Ζημίαι προηγουμένων χρήσεων.
 874. Ἐκτακτοὶ ζημίαι.
 875. Προβλέψεις.
 876. Φόροι ἐπὶ τῶν κερδῶν.
 (Ἀπευθείας χρέωσις μὲ τὸ ποσὸν τοῦ φόρου πιστώσει τοῦ λ/σμοῦ 43 «Δημόσιον»).

870. Κέρδη χρήσεως.
 (Πιστωτικόν ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ 80 «Ἐκμετάλλευσις γενική»).
872. Κέρδη προηγουμένων χρήσεων.
 874. Ἐκτακτὰ κέρδη.

88. Ἀποτελέσματα χρήσεως

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ «Ζημίαι καί Κέρδη» μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν «Ἀποτελέσματα Χρήσεως». Ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ καθαρῶν κερδῶν χρεοῦται κατὰ τὴν διανομὴν τῶν. Τὸ ὑπόλοιπόν του μεταφέρεται εἰς τὸν λογαριασμὸν 12 «ὑπόλοιπον εἰς Νέον».

89. Ἴσολογισμός

Ὁ Ἴσολογισμός δύναται νὰ ὑποδιαιρεθῆ εἰς δύο λογαριασμούς: 890, Ἴσολογισμὸν ἐνάρξεως, καί 891, Ἴσολογισμὸν κλεισίματος.

9. *Λογιστική αναλυτική της έμμεταλλεύσεως.* 'Η τάξις 9 άφορα τόν ύπολογισμόν του κόστους, τήν τήρησιν τής διαρκούς άπογραφής και τόν προσδιορισμόν τών αναλυτικών αποτελεσμάτων τής έκμεταλλεύσεως.

Τό κόστος δύναται νά ύπολογισθῆ κατά δύο διαφόρους στιγμάς:

1) Πρὸ τής κατασκευής, ὅποτε γίνεται πρόβλεψις τούτου.

2) Μετά τήν κατασκευήν, ὅποτε ἐξάγεται τό ιστορικόν κόστος, προσδιορίζεται δηλαδή τό ποσόν εἰς τό ὅποιον ἀνήλθεν ἤδη τό κόστος. Τοῦτο δέ πραγματοποιεῖται εἰς διάφορα στάδια (κόστος αγοράς, παραγωγῆς, ἔμπορικόν).

0. *Δογαριασμοί στατιστικοί.* 'Η τάξις 0 περιλαμβάνει τοὺς λογαριασμοὺς τοὺς ὁποίους δημιουργοῦμεν διὰ παροχήν στατιστικῶν πληροφοριῶν.

§ 114. *'Απαρχή καταρτισμοῦ λογιστικῶν σχεδίων παρ' ἡμῖν.* 'Ο Κῶδιξ φορολογικῶν στοιχείων ἀποτελεῖ μίαν ὑποτυπώδη ἀπαρχήν συντάξεως λογιστικοῦ σχεδίου.

Νομίζομεν ὅτι σοβαράν συμβολήν εἰς τόν καταρτισμόν λογιστικοῦ σχεδίου ἀποτελεῖ τό καταρτισθὲν ὑπὸ τοῦ 'Υπουργείου Ἐργασίας λογιστικῶν σχέδιον δι' ἅπαντας τοὺς ἀσφαλιστικούς ὀργανισμοὺς τοὺς ὑπαγομένους ὑπὸ τήν ἐποπτεῖαν του (Ι.Κ.Α, διάφορα Ταμεῖα συντάξεων, Προνοίας, Ἀνεργίας, Ἐπικουρικά, Σωματεῖα ἀλληλοβοηθείας, Ταμεῖα ἀλληλοβοηθείας κλπ.). Τό σχέδιον τοῦτο δὲν ἔχει τήν δεκαδικήν ταξινόμησιν.

Κατωτέρω παραθέτομεν τοῦτο :

ΣΧΕΔΙΟΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ὈΡΓΑΝΙΣΜῶΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΣ

I. Ἔσοδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Καταβολαὶ Ἠσφαλισμένων

Ἄρθρ. 1. Τακτικά.

10. Ποσοστὸν ἐπὶ ἀποδοχῶν.

11. Μηνιαῖαι εἰσφοραί.

» 2. Καταβολαὶ ἐπὶ προσθέτων ἢ ἐκτάκτων ἀποζημιώσεων.

20. Καταβολαὶ λόγῳ ἐνοικίου.

21. Καταβολαὶ ἐπὶ λαμβανομένων δώρων.

» 3. Ἀναγνωρίσεως προϋπηρεσίας.

» 4. Καταβολαὶ λόγῳ νεοδιορισμοῦ.

» 5. Καταβολαὶ ἐπὶ αὐξήσεως ἀποδοχῶν καὶ προαγωγῶν.

- *Αρθρ. 6. Καταβολαί αναγνωρίσεως γάμου.
» 7. Καταβολαί λόγω όριου ηλικίας.
» 8. Δικαιώματα έγγραφης.
» 9. Καταβολαί λόγω έπιστροφής βοηθήματος (Έπιστροφή κρατήσεων έπαναπροσληθέντων).
» 10. Καταβολαί λόγω συμμετοχής εις ασφαλιστικάς δαπάνας (συμμετοχή εις δαπάνας άσθενείας).
» 11. Κρατήσεις επί βοηθημάτων ή έπιδομάτων.
» 12. Καταβολαί συνταξιούχων δι' ειδικήν ασφάλισιν.
» 13. Ειδικαί καταβολαί.
130. Τέλη άδείας έπιτηδεύματος.
131. Καταβολαί επί φόρων έπιτηδεύματος.
132. Δικαιώματα άπογραφής.
» 14. Καταβολαί κεκλεισμένων χρήσεων μή δυνάμεναι νά διαχωρισθοϋν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Εισφορά έργοδότη

- *Αρθρ. 1. Τακτικά.
» 2. Εισφοραί επί προσθέτων ή έκτάκτων άποζημιώσεων προσωπικοϋ.
» 3. Εισφοραί αναγνωρίσεως προϋπηρεσίας.
» 4. Εισφοραί επί πρώτου μισθοϋ.
» 5. » επί αύξήσεων και προαγωγών.
» 6. » επί αναγνωρίσεως γάμου.
» 7. » λόγω όριου ηλικίας ή άναπηρίας.
» 8. » επί κερδών έπιχειρήσεων ή έσόδων οργανισμοϋ.
» 9. Πάγια έτήσια εισφοραί.
» 10. Εισφορά δι' έξοδα διαχειρίσεως οργανισμοϋ.
» 11. Προαιρετικά εισφοραί.
» 12. Ειδικαί εισφοραί.
» 13. Καθυστερούμεναι εισφοραί προηγουμένων χρήσεων μή δυνάμεναι νά διαχωρισθοϋν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Κοινωνική Εισφορά και Κρατικά Έπιχορηγήσεις

Εις ίδιον άρθρον θά δίδεται σαφής περίληψις έκάστης ειδικής κατηγορίας έσόδων επί κοινωνικής εισφοράς μετ' ένδειξεως περι τοϋ αριθμοϋ και της ήμερομηνίας τοϋ σχετικοϋ νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

Πρόσοδοι περιουσίας

- Ἄρθρ. 1. Τόκοι καταθέσεων ὄψεως.
» 2. Τόκοι Καταθέσεων Ταμειυτηρίου.
» 3. Τόκοι Καταθέσεων Προθεσμίας.
» 4. Τοκομερίδια ὁμολογιῶν.
» 5. Μερίσματα Μετοχῶν.
» 6. Διαφοραὶ κληρώσεων ἢ ἐκποιήσεων ὁμολογιῶν
» 7. Διαφοραὶ ἐξ ὑπερτιμήσεως ἢ ἐκποιήσεως μετοχῶν Ἄνω-
νύμων Ἑταιρειῶν.
» 8. Κέρδη ἐκ λαχνῶν ὁμολογιῶν.
» 9. Τόκοι ἀπλῶν δανείων.
» 10. Τόκοι ἐνυποθήκων δανείων.
» 11. Ἀσφάλιστρον χορηγουμένων δανείων.
» 12. Τόκοι ἐντόκων ἀπαιτήσεων.
» 13. Πρόσοδοι ἐξ ἐνοικίων ἀκινήτων.
» 14. Συναλλαγματικὴ Διαφορὰ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'

Διάφορα ἔσοδα

- Ἄρθρ. 1. Εισφοραὶ ἀσφαλίστρου προσωπικοῦ.
» 2. Πρόστιμα προσωπικοῦ ἐπιχειρήσεων.
» 3. Δωρεαὶ καὶ κληροδοτήματα.
» 4. Πλεονάσματα διαχειρίσεων.
» 5. Προϊὸν πωλήσεως ἐντύπων.
» 6. Προϊὸν ἐκποιήσεως ἀχρήστου ὕλικου.
» 7. Πρόστιμα καὶ πρόσθετα τέλη λόγῳ καθυστερήσεως εἰσ-
φορῶν.
» 8. Ποσοστὰ ἐπὶ ἀσφαλίστρον, προμηθειῶν καὶ ἐκτελέσεως
ἔργων.
» 9. Ἐκπτώσεις ἐγγυήσεων καὶ ἐπιβολὴ ποινικῶν ρητρῶν.
» 10. Ἔσοδα ἐκ παρεχομένων ὑπηρεσιῶν εἰς τρίτους.
» 11. Διάφορα ἀπρόβλεπτα ἔσοδα.
» 12. Ἔσοδα ἐξ ἐπιστροφῆς ἀχρεωστικῶς καταβληθέντων κε-
κλεισμένων χρήσεων.
» 13. Ἐξ εἰσπράξεως ἀποσβεννυμένων ὀφειλῶν.

II. Ασφαλιστικά Παροχαί και δαπάναι

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Παροχαί Συντάξεως (Περιοδικαί Παροχαί)

- Άρθρ. 1. Συντάξεις λόγω αναπηρίας.
» 2. Συντάξεις λόγω γήρατος.
» 3. Συντάξεις λόγω φυματιώσεως.
» 4. Συντάξεις λόγω καταργήσεως θέσεων ή καταγγελίας συμβάσεως εργασίας.
» 5. Συντάξεις λόγω ποραιτήσεων (ένεκα υποβιβασμού ή μεταθέσεως).
» 6. Συντάξεις δικαιούχου (λόγω θανάτου ήσφαλισμένων και συνταξιούχων).
» 7. Όδοιπορικά συνταξιούχων)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β.

Παροχαί προνοίας (έφ' άπαξ παροχαί)

- Άρθρ. 1. Βοηθήματα έφ' άπαξ
» 2. Έπιστροφή καταβολών
» 3. Βοηθήματα γάμων
» 4. Βοηθήματα κηδείας
» 5. Κεφαλαιοποιήσις συντάξεων
» 6. Βοηθήματα έφ' άπαξ άεροθεραπείας
» 7. Βοηθήματα έορτών
» 8. Αποζημιώσεις άπολυομένων Ν. 2112.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Παροχαί άσθενείας

Ένταύθα αναφέρονται αι διάφοροι δαπάναι αι γινόμεναι πρὸς κάλυψιν τοῦ κινδύνου τῆς άσθενείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ.

- Άρθρ. 1. Έπίδομα άνεργίας
» 2. Έπιστροφή καταβολών λόγω άνεργίας
» 3. Έπιδόματα έορτών άνέργων
» 4. Έκτακτον βοήθημα άνεργίας
» 5. Όδοιπορικά μετακινουμένων άνέργων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Δαπάναι Διοικήσεως

Α. Διοικητικά Δαπάναι

- Άρθρον 1. Άποζημίωσις συλλογικών Όργάνων Διοικήσεων.
10. Άποζημίωσις Διοικητικοῦ Συμβουλίου.
11. » Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.
12. » Έπιτροπῆς Προμηθειῶν.
13. » Έπιτροπῶν Στεγάζσεως.
14. » Έπιτροπῶν Παραλαβῶν.
15. » Έπιτροπῆς Προσωπικοῦ.
16. » Τοπικῶν Διοικητικῶν Έπιτροπῶν.
17. » Λοιπῶν Έπιτροπῶν.
- Άρθρ. 2. Όδοιπορικά έξοδα Συλλογικῶν Όργάνων Διοικήσεως.
20. Όδοιπορικά.
21. Ημερησία ἀποζημίωσις ἐκτός ἔδρας καὶ έξοδα κινήσεως μελῶν Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.
22. Τοπικῶν Διοικητικῶν Έπιτροπῶν καὶ λοιπῶν Έπιτροπῶν ἐν γένει.

Β. Δαπάναι Έλέγχων

- Άρθρ. 3. Δαπάναι ἐλέγχου καὶ Έποπτείας.
30. Άποζημιώσεις ὀργάνων Έποπτείας καὶ Έλέγχου.
300. Άποζημιώσεις Κεντρικοῦ Έποπτικοῦ Συμβουλίου.
301. » Τοπικῶν Έποπτικῶν Συμβουλίων.
302. » Έξελεγκτικῶν Έπιτροπῶν.
303. » Έπιτρόπου Έπικρατείας.
304. Άμοιβαὶ ἐκτάκτων ἐλέγχων.
305. Άποζημιώσεις μελῶν Ασφαλιστικῶν Δικαστηρίων.
- Άρθρ. 4. Όδοιπορικά Έξοδα Όργάνων Έποπτείας καὶ Έλέγχου.
40. Όδοιπορικά μελῶν Κεντρικοῦ Έποπτικοῦ Συμβουλίου.
41. » » Τοπικῶν Έποπτικῶν Συμβουλίων.
42. » » Έξελεγκτικῶν Έπιτροπῶν.
43. » » Έπιτρόπου Έπικρατείας.

Γ. Δαπάναι Διοικήσεως

- Άρθρ. 5. Άποδοχαὶ Διοικητικοῦ Προσωπικοῦ.
51. Άποδοχαὶ καὶ πρὸς ἐπαύξεισιν αὐτῶν ἑκτακτοὶ παροχαὶ μονίμου, ἐκτάκτου καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.

52. Ἄμοιβαί Νομικοῦ Συμβούλου καὶ προσωπικοῦ νομικῶν γραφείων.
53. Ἐπιδόματα διαχειριστικῶν λαθῶν.
- Ἄρθρ. 6. Ἀποζημιώσεις προσθέτου ὑπηρεσίας Διοικητικοῦ Προσωπικοῦ καὶ ἀπρόβλεπτοι δαπάναι προσωπικοῦ.
60. Ἐπιδόματα ἑορτῶν.
61. Ἰματισμὸς ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.
62. Νοσήλεια.
63. Ἀποζημιώσεις ἀπολυομένων.
64. Ἐξοδα κηδείας.
- Ἄρθρ. 7. Ὀδοπορικά Διοικητικοῦ Προσωπικοῦ.
70. Ὀδοπορικά.
71. Ἡμερησία ἀποζημ. ἐκτὸς ἔδρας καὶ ἐξοδα κινήσεως.
- Ἄρθρ. 8. Εἰσφορά ὑπὲρ ἀσφαλίσεως Διοικ. Προσωπικοῦ.

Δ. Γενικὰ ἔξοδα

- Ἄρθρ. 9. Προμήθειαι καὶ ἔκτακτοι ἀμοιβαὶ λόγῳ παρεχομένων ὑπηρεσιῶν τρίτων.
90. Προμήθειαι διεξαγωγῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας.
91. Προμήθειαι καὶ ποσοστὰ διὰ πραγματοποίησιν ἐσόδων τοῦ ταμείου καὶ μεταφορᾶς χρημάτων.
92. Ἄμοιβαὶ μελετῶν.
93. » ἐμπειρογνωμόνων.
- Ἄρθρ. 10. Ἐνοίκια.
- » 11. Γραφικὴ Ὑλῆ, Ἔντυπα, Βιβλία καὶ Ἔνσημα.
110. Γραφικὴ ὕλη.
111. Ἔντυπα καὶ βιβλία διοικητικῆς, οἰκονομικῆς, λογιστικῆς καὶ λοιπῶν ἐν γένει ὑπηρεσιῶν.
112. Διατετιμημένα ἔντυπα.
113. Ἔντυπα διατιθέμενα δωρεάν.
114. Δαπάναι ἐκτυπώσεως.
115. Ἀσφαλίσεις φυλάξεως ἐνσήμων.
- Ἄρθρ. 12. Δημοσιεύσεις.
- » 13. Ὑλικά καὶ Ἐξοδα καθαριότητος, θερμάνσεως, ὕδρωληψίας καὶ φωτισμοῦ.
- » 14. Ταχυδρομικά, Τηλεγραφικά, Τηλεφωνικά.
- » 15. Χαρτόσημα καὶ συμβολαιογραφικά.
- » 16. Ἀποσβέσεις ἐγκαταστάσεων.
- » 17. Ἐξοδα ἐπισκευῆς καὶ συντηρήσεως ἐγκαταστάσεων.

- Ἄρθρ. 18. Ἀσφάλιστρα ἐγκαταστάσεων.
Ἄρθρ. 19. Πρόσθετα ἔξοδα γραφείων.
190. Συνδρομαὶ ἡμερησίων καὶ ἀσφαλιστικῶν περι-
οδῶν ἐκδόσεων.
191. Μεταφορικὰ καὶ μικροἔξοδα.
192. Εἶδη γραφείου ἀμέσως ἀποσβεννύμενα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

Διάφοροι Δαπάναι

- Ἄρθρ. 1. Δικαστικὰ ἔξοδα.
» 2. Τόκοι Χρεωστικοί.
» 3. Εἰσφορά ὑπὲρ ὄργανισμοῦ καὶ εἰδικοῦ λογαριασμοῦ.
» 4. ἔξοδα ὑγειονομικῆς ἐξετάσεως ἡσφαλισμένων, ἀνασφα-
λιστῶν καὶ συνταξιούχων.
Ἄρθρ. 5. Ἀπόδοσις κακῶς βεβαιωθέντων ἐσόδων.
» 6. ἔξοδα ἀπογραφῆς.
» 7. Εἰσφορά ὑπὲρ γενικωτέρων κοινωνικῶν, ἔθνικῶν κλπ.
σκοπῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄

Δαπάναι Προληπτικῆς Δράσεως

- Ἄρθρ. 1. Ἐνίσχυσις ὀργανώσεων.
» 2. Δαπάναι κατασκευῶν
» 3. Ἐντυπα καὶ πίνακες ἀσφαλιστικῆς διαφωτίσεως.
» 4. Κινηματογραφικαὶ ταινίαι.
» 5. Εἰδικαὶ δαπάναι λειτουργίας ὑπηρεσιῶν προληπτικῆς
δράσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η΄

Δαπάναι περιουσιακῶν στοιχείων

- Ἄρθρ. 1. Συντήρησις Ἀκινήτων.
» 2. Ἀποσβέσεις Ἀκινήτων.
» 3. Συμβολαιογραφικὰ καὶ χαρτόσημα ἐνοικιάσεως καὶ εἰσ-
πράξεως ἐνοικίων ἀκινήτων.
» 4. Φόρος ἀκινήτων.
» 5. Ἀσφάλιστρα ἀκινήτων.
» 6. Ἀποζημιώσεις καὶ ἀσφάλιστρα προσωπικοῦ ἀκινήτων.

Άρθρ. 7. Τοκόσημα.

- » 8. Έξοδα χρηματογράφων.
- » 9. Ύλικά και έξοδα φωτισμού, θερμάνσεως και καθαριότητας.
- » 10. Δικαστικά έξοδα ακινήτων.
- » 11. Διαφοραί επί Ξλαττον όμολογιών ή μετοχών.
- » 12. Πρόσθετα έξοδα ακινήτων.

Άπλη έπισκόπησις του σχεδίου τούτου πείθει περι της σκοπιμότητος αυτού.

Τό Ύπουργείον Έργασίας έχον τά διάφορα στοιχεία άπάντων των ασφαλιστικών και λοιπών Όργανισμών υπό την άνωτέρω όμοιογενή ταξινόμησιν δύναται νά έλέγχη την άσκουμένην κοινωνικήν πολιτικήν.

Γενίκευσις του λογιστικού σχεδίου έφ' όλων των οικονομικών μονάδων και όργανισμών θά ύποβοηθήση σημαντικώς τό Κράτος εις την έκπλήρωσιν της εύρυτάτης άποστολής του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ (*)

§ 115. *Τρόποι και αίτια λύσεως τῆς ἐπιχειρήσεως* ('). Ἡ διάλυσις τῆς ἐπιχειρήσεως νοεῖται *ἀπόλυτος*, ὡσάκις λαμβάνη χώραν ἐκκαθάρσις, ὅποτε ρευστοποιεῖται τὸ ἐνεργητικὸν καὶ ἐξοφλοῦνται αἱ πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεις καὶ τὰ ἐναπομένοντα μετρητὰ ἀναλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς ἐπιχειρήσεως, καὶ *σχετικῆ*, ὡσάκις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἐπιχειρήσις δὲν παύη τὴν δραστηριότητά της ἀλλὰ τὴν συνεχίζει εἴτε ὑπὸ ἄλλον ἰδιοκτῆτην καὶ οὐχὶ ὑπὸ τὸν προηγούμενον (περίπτωσις μεταβιβάσεως), εἴτε ὑπὸ ἄλλον τύπον (περίπτωσις μετατροπῆς, συγχωνεύσεως).

Αἱ αἰτίαι τῆς διαλύσεως δύνανται νὰ εἶναι ('):

α) *Οἰκονομικαί*.

β) *Ἐξωοικονομικαί* (οἰκογενειακαί, πολιτικά, ἠθικά).

Αἱ οἰκονομικαὶ πάλιν αἰτίαι δύνανται νὰ ὑποδιαιρεθοῦν εἰς:

αα) *Κανονικὰς* ἢ *φυσιολογικὰς* (normali o fisiologiche).

ββ) *Μὴ κανονικὰς* ἢ *παθολογικὰς* (anormali o patologiche).

Ὅταν συνεπὼς μίᾳ ἐπιχειρήσει, δημιουργηθεῖσα δι' ὠρισμένον σκοπὸν, πραγματοποιήσῃ τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἡ διάλυσις τῆς εἶναι *φυσιολογικῆ* (π.χ. δημιουργεῖται μίᾳ ἐπιχειρήσει πρὸς ἐκμετάλλευσιν ἑνὸς μεταλλείου. Εὐθύς ὡς τὸ μετάλλευμα ἐξαντληθῆ ἢ ἐπιχειρήσις διαλύεται).

Ἐάν ἀποθάνῃ ὁ ἰδιοκτῆτης μιᾶς ἀτομικῆς ἐπιχειρήσεως, τοῦτο πολλάκις ὀδηγεῖ εἰς τὴν διάλυσιν τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἄλλὰ καὶ ἐάν αὕτη συνεχισθῆ ὑπὸ τῶν κληρονόμων πάλιν ὑπάρχει ἡ ἔννοια τῆς διαλύσεως, καθ' ὅσον διὰ τὸν θανόντα ἰδιοκτῆτην ἢ ἐπιχειρήσις παύει ὑπάρχουσα.

Ἄλλ' ἢ θέλησις τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς ἐπιχειρήσεως ὅπως διάλυση

(*) Περιελάβομεν εἰς τὰς «Γενικὰς Ἀρχὰς Λογιστικῆς» καὶ τὸ περὶ διαλύσεως κεφάλαιον, καθ' ὅσον ἡ διάλυσις ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος τῆς ἐπιχειρήσεως.

1. Βλ. Aldo Amaduzzi «L' azienda» 1953 σελ. 203 κ.ἐπ.

ταύτην ἀποτελεῖ αἰτίαν ἐξωοικονομικήν. Τοιαύτη αἰτία δύναται νὰ εἶναι καὶ ὁ νόμος (π.χ. κλείσιμον καζίου).

Ἐξ ἄλλου ἡ διάλυσις διακρίνεται εἰς *ἐκουσίαν* (volontaria), καὶ τοιαύτη εἶναι ὁσάκις ἐλευθέρως ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ ἐπιχειρηματίου διότι οὗτος ἐπιθυμεῖ νὰ τερματίσῃ ἢ ἐπιχειρήσῃς του τὴν ζῶν ἢ τῆς καὶ νὰ ἀποσύρῃ τὰ κεφάλαια τὰ ὁποῖα εἶχε τοποθετήσῃ εἰς ταύτην, καὶ *ἀναγκαστικήν* ὁσάκις ὁ ἐπιχειρηματίας ἀναγκάζεται νὰ διαλύσῃ τὴν ἐπιχείρησιν του λόγῳ τῆς κακῆς τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως καὶ τῆς δυσσοιῶνου μελλοντικῆς προοπτικῆς.

§ 116. *Ἀπόλυτος διάλυσις τῆς ἐπιχειρήσεως.* Ἡ διάλυσις ἀποτελεῖ τὸ τελευταῖον στάδιον τῆς ζῶν τῆς ἐπιχειρήσεως. Τὸ στάδιον τοῦτο τῆς διαλύσεως καλεῖται *ἐκκαθάρισις* καὶ ἡ διάρκειά του εἶναι ἄλλοτε βραχεῖα καὶ ἄλλοτε μακρά.

Ἡ ἐκκαθάρισις διέρχεται τρεῖς φάσεις :

α) *Τῆς ἐνάρξεως* (dell'apertura), καθ' ἣν προέχει ἡ γνώσις τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς ἐπιχειρήσεως.

β) *Τῆς ἐξελιξεως* (dello sviluppo), καθ' ἣν λαμβάνει χώραν ἡ *διαχειρίσις* τῆς ἐκκαθαρίσεως, ἥτις διαρκεῖ μέχρις οὗ πραγματοποιηθῇ ἡ πλήρης ρευστοποίησης τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ ἡ ἐξόφλησις τῶν πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεων.

γ) *Τοῦ κλεισίματος* (della chiusura), καθ' ἣν τὰ ἐναπομείναντα μετρητὰ ἀποδίδονται εἰς τὸν ἰδιοκτήτην τῆς ἐπιχειρήσεως.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐκκαθαρίσεως οἱ ἐκκαθαρισταὶ (1) θὰ ἐνεργήσουν *ἀπογραφήν* καὶ συνεπῶς ἀποτίμησιν πάντων τῶν στοιχείων :

Α'. Ἐνεργητικοῦ :

α) *Τὰ μετρητὰ* «Ταμεῖον» θὰ ἀποτιμηθῶσι ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ τοῦ ἐθνικοῦ νομίσματος μὲ τὸ εἰς δραχμάς ποσὸν ὅπερ ἐκπροσωποῦν ταῦτα.

β) *Τὰ ξένα νομίσματα* «Συνάλλαγμα Ἐξωτερικοῦ» εἰς τὴν τιμὴν τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος τῆς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς.

1. Εἰς τὴν ἀτομικὴν ἐπιχείρησιν ἐκκαθαριστὴς εἶναι συνήθως ὁ ἴδιος ὁ ἐπιχειρηματίας, εἰς τὰς ἐταιρείας τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι οἱ ἐκκαθαρισταὶ ὀρίζονται εἴτε ἐκ τῶν προτέρων ἐν τῷ Καταστατικῷ τῆς Ἐταιρείας ἢ μεταγενεστέρως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. (Ἡ ἀπόφασις τοῦ Πρωτοδικείου ἢ διορίζουσα τὸν ἐκκαθαριστὴν νομιζομεν ὅτι δεόν νὰ ἀναγράφῃ ὅτι εἶναι «προσωρινῶς ἐκτελεστή», διότι ἄλλως παραμένει ἀνίσχυρος ἐφ' ὅσον εἰς τῶν ἐταίρων προσβάλλῃ τὴν ἀπόφασιν εἰς τὸ Ἐφετεῖον, μέχρις ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως τούτου).

γ) *Τὰ χροσῶ νομίματα* «Ταμείον χρ. νομισμάτων» εἰς τὴν τιμὴν ἣν ἔχουν ταῦτα τὴν ἡμέραν τῆς ἀπογραφῆς.

δ) Αἱ παρὰ Τραπεζαῖς *καταθέσεις* θὰ ἀπογραφῶσι λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν τόκων μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς ἀπογραφῆς.

ε) *Αἱ ἀπαιτήσεις* διὰ νὰ ἀποτιμηθῶσι θὰ διακριθῶσιν εἰς ἀσφαλεῖς, ἐπισηφαλεῖς καὶ ἀνεπιδέκτους εἰσπράξεως.

Τὰς ἀσφαλεῖς ἀπαιτήσεις, ἀφοῦ ὑπολογίσωμεν καὶ τοὺς δεδουλευμένους τόκους, θὰ τὰς ὑπολογίσωμεν εἰς τὴν ὀνομαστικὴν τῶν ἀξίαν. Τὰς ἐπισηφαλεῖς ἀπαιτήσεις θὰ ἀποτιμήσωμεν εἰς τὸ ποσοῦν τὸ ὁποῖον ὑπολογίζομεν ὅτι ἀσφαλῶς θὰ εἰσπράξωμεν ἐξ αὐτῶν, τὰς δὲ ἀνεπιδέκτους εἰσπράξεως ἀπαιτήσεις θὰ ἀναγράψωμεν πρὸς μίαν δραχμὴν δι' ἑκάστην ἀπαίτησιν, ἥτοι οὐδόλως θὰ τὰς ὑπολογίσωμεν (!).

Αἱ ἀπαιτήσεις εἰς ξένον νόμισμα θὰ ἀποτιμηθῶσι μὲ βάσιν τὰ κριτήρια τὰ ὁποῖα ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν κατὰ τὴν ἀποτίμησιν τῶν ξένων νομισμάτων.

στ) *Τὰ χρηματόγραφα* γενικῶς θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὁποῖαν ὑπολογίζεται ὅτι θὰ πραγματοποιήσουν λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν τάσεων τῆς ἀγορᾶς.

ζ) *Τὰ ἐμπορεύματα*. Καὶ ταῦτα θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τῆς πιθανῆς πραγματοποιήσεως.

η) *Αἱ μηχαναὶ καὶ τὰ ἐργαλεῖα*. Ταῦτα θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τὴν ὁποῖαν παρόμοια καὶ εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν μηχανήματα καὶ ἐργαλεῖα δύνανται νὰ πραγματοποιήσουν.

θ) *Ἐπιπλα καὶ Σκεύη*. Ταῦτα θὰ ἀποτιμηθῶσιν εἰς τὴν τιμὴν τῆς πιθανῆς πραγματοποιήσεως, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς καταστάσεως τῶν, τῆς τιμῆς πωλήσεως νέων ἐπιπλῶν καὶ τῆς ζητήσεως τῶν.

ι) *Οἰκοδομαί*. Θὰ διακρίνωμεν ἐκεῖνας αἵτινες ἔχουν διατεθῆ εἰς τρίτους ἐπὶ ἐνοικίῳ ἀπὸ ἐκεῖνας τὰς ὁποίας χρησιμοποιεῖ ἡ ἴδια ἢ ἐπιχειρήσις. Διὰ τὰς πρώτας, δεδομένου ὅτι ἡ ἐπιχείρησις πραγματοποιεῖ ἐν ἴσοδον, θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ἡ τιμὴ τῆς κεφαλαιοποιήσεως τοῦ εἰσοδήματος πρὸς τὸ ἐπιτόκιον τῆς ἀγορᾶς. Ἡ τιμὴ αὕτη εἰς ὁμαλὴν οἰκονομικὴν περίοδον ἀποτελεῖ τὴν τιμὴν ἀποτιμήσεως, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν φυσικὰ καὶ τῆς προσφορᾶς ἢ ζητήσεως οἰκοδομῶν. Ἡ ἀποτίμησις συναντᾷ δυσκολίας εἰς περιόδους πληθωρισμοῦ.

Ἐφ' ὅσον ὁμοῦ αἱ οἰκοδομαὶ χρησιμοποιοῦνται ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως, ἡ ἀποτίμησις τῶν παρουσιάζει δυσκολίας καὶ δεόν νὰ ἀναζητηθοῦν λύσεις στηριζόμεναι ἐπὶ τοῦ τεκμαρτοῦ ἐνοικίου. Οἱ ἑκκαθα-

1. Βεβαίως οἱ ἑκκαθαρισταὶ θὰ ἐπιδιώξουν νὰ τὰς εἰσπράξουν.

ρισται θά προσπαθήσουν νά άνεύρουν τό πιθανόν ένοίκιον τό όποϊον θά έπλήρωνε ή έπιχείρησις έάν αι οίκοδομαί ησαν ξέναι. Τοϋ ένοικίου τούτου θά γίνη κεφαλαιοποίησις μέ τό έπιτόκιον τής άγοράς.

ια) *Γήπεδα*. Ταϋτα διακρίνονται εις :

α) άγροτικά (*terreni agricoli*),

β) οικόπεδα οίκοδομήσιμα (*aree fabbricabili*),

γ) οικόπεδα βιομηχανικά (*aree industriali*).

Τών πρώτων ή άποτίμησις θά γίνη βάσει τής κεφαλαιοποιήσεως τοϋ εισοδήματός των και τής τιμής των εις τήν άγοράν.

Τών δευτέρων ή άποτίμησις θά έξαρτηθῆ από :

1) Τήν χρῆσιν εις τήν όποϊαν δύνανται νά χρησιμοποιηθοϋν και τήν χρησιμότητα τήν όποϊαν δύνανται νά άνεύρη εις αύτάς ό άγοραστής.

2) Τήν άξίαν ήν έχουν οικόπεδα παρεμφερῆ.

Τών τρίτων ή άποτίμησις θά γίνη βάσει τής άξίας χρήσεως και τής τιμής παρομοίων οίκοπέδων.

ιβ) *Άϋλοι άξίαι* (π.χ. διπλώματα εύρεσιτεχνίας). Άνεξαρτήτως τής τιμής εις τήν όποϊαν ήγοράσθη ή άϋλος άξία, διά τήν άποτίμησιν τής θά ληφθῆ ύπ' όψιν τό δυνατόν τής διαθέσεως τής, διότι πιθανόν νά είναι δύσκολος ή άνεύρεσις άγοραστοϋ. Έν πάσει περιπτώσει τήν άξίαν τής δέον νά άποτιμησώμεν εις πολύ μικροτέραν τιμήν.

Β'. *Παθητικοϋ* :

α) *Συναλλαγματικά και Γραμμάτια*. Ταϋτα θά άποτιμηθώσι εις τήν όνομαστικήν των τιμήν.

β) *Δάνεια*. Θά διακρίνωμεν τά *βραχυπρόθεσμα*, τά όποϊα θά άποτιμηθώσι εις τήν όνομαστικήν των άξίαν, από τά *μακροπρόθεσμα* τά όποϊα διακρίνονται εις :

α) *Άπλά*, όσάκις κατ' έτος καταβάλλεται ό τόκος και κατά τήν λήξιν τοϋ δανείου θά καταβληθῆ έφ' άπαξ τό ποσόν τοϋ δανείου.

β) *Τοκοχρεωλυτικά*, όσάκις κατ' έτος καταβάλλεται τό τοκοχρεωλύσιον εις τρόπον ώστε τμηματικώς έξοφλείται και τό δάνειον.

Τών άπλών δανείων ή άποτίμησις θά γίνη εις τήν όνομαστικήν άξίαν τοϋ δανείου.

Τών τοκοχρεωλυτικών δανείων θά έξευρεθῆ τό κατά τήν έναρξιν τής έκκαθαρίσεως όφειλόμενον ποσόν.

Οί έκκαθαρισται κατά τό στάδιον τής έκκαθαρίσεως είναι έντολοδόχοι και άντιπρόσωποι τής ύπό έκκαθάρισιν έπιχειρήσεως και θε-

ματοφύλακες αὐτῆς, ὑποχρεωμένοι νὰ φροντίζωσι περὶ τῆς συντηρήσεως τῆς περιουσίας τῆς ἐπιχειρήσεως.

Οὗτοι θὰ προβοῦν εἰς ρευστοποίησιν τοῦ Ἐνεργητικοῦ, ἐξοφλήσιν τῶν ὑποχρεώσεων καὶ καταβολὴν τῶν ἐξόδων ἐκκαθαρίσεως.

Εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν τὸ Ἐνεργητικὸν δὲν ἐπαρκεῖ πρὸς ἐξοφλήσιν τῶν ὑποχρεώσεων οἱ δὲ δανεισταὶ τῆς Ἐταιρείας δὲν δέχονται συμβιβασμόν, οἱ ἐκκαθαρισταὶ ὀφείλουσιν νὰ ζητήσωσι τὴν κήρυξιν τῆς Ἐταιρείας εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως.

Ὅσάκις οἱ συνεταῖροι κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως δὲν συμφωνοῦν πρὸς ἐνέργειάν τινα τοῦ ἐκκαθαριστοῦ ἢ τινὲς τούτων συμφωνοῦσι ἐνῶ ἄλλοι διαφωνοῦσι, οὗτος δέον νὰ προσφύγῃ εἰς τὸ δικαστήριον ἵνα τοῦτο ἀποφασίσῃ σχετικῶς.

Ἡ ἐντολὴ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ παύει ἅμα τῷ πέρατι τῆς ἐκκαθαρίσεως.

Τὴν ἐκκαθάρισιν ἀκολουθεῖ ἡ διανομὴ τῆς ἐναπομεινάσης περιουσίας συμφώνως πρὸς τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ ἀστικοῦ κώδικος⁽¹⁾.

Ἴδου ποίαν πορείαν θὰ ἀκολουθήσῃ ἡ λογιστικὴ ἐργασία τῶν ἐκκαθαριστῶν :

1) Σύνταξις, ἅμα τῇ ἀναλήψει τῶν καθηκόντων αὐτῶν, νέας παρ' αὐτῶν ἀπογραφῆς ἀπάντων τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ τῶν ὑποχρεώσεων τῆς Ἐταιρείας.

2) Προσαρμογὴ τῶν λογαριασμῶν τῆς Ἐπιχειρήσεως πρὸς τὰ στοιχεῖα τῆς νέας ἀπογραφῆς, δημιουργουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα ἐκτιμῆσεως», εἰς ὃν θὰ μεταφερθῶσι πᾶσαι αἱ διαφοραὶ αἱ προκύπτουσαι μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων τῶν λογαριασμῶν καὶ τῶν ποσῶν τῆς νέας ἀπογραφῆς.

3) Κατάρτισις τῶν λογιστικῶν ἐγγραφῶν τῆς ἐκποιήσεως τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων (ρευστοποιήσεως τοῦ Ἐνεργητικοῦ), δημιουργουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Ἐκκαθαρίσεως», εἰς ὃν θὰ μεταφερθῶσι πᾶσαι αἱ διαφοραὶ αἱ προκύπτουσαι ὡσάκις τὰ διάφορα στοιχεῖα τοῦ Ἐνεργητικοῦ, ἀφοῦ προσηρμόσθησαν μὲ τὰς τιμὰς τῆς νέας ἀπογραφῆς, ἐκποιηθῶσιν εἰς μεγαλυτέρας ἢ μικροτέρας τῶν ἀναγεγραμμένων τιμᾶς.

4) Κατάρτισις τῶν λογιστικῶν ἐγγραφῶν τῆς ἐξοφλήσεως τῶν ὑποχρεώσεων, δημιουργουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα ἐκκαθαρίσεως», εἰς ὃν θὰ μεταφερθῶσι πᾶσαι αἱ διαφοραὶ αἱ προκύπτουσαι ὡσάκις λόγῳ συμβιβασμοῦ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Ἐταιρείας ἐξοφλῶνται εἰς μικρότερα τῶν ἀναγεγραμμένων ποσά.

1. Ἄρθρ. 779 καὶ 780.

5) Σύνταξις έγγραφων μεταφοράς τών τυχόν λ/σμών τών άποθεματικών εις τόν λ/σμόν Κεφάλαιον.

6) Σύνταξις έγγραφων μεταφοράς τών λ/σμών «'Αποτελέσματα Έκτιμήσεως» και «'Αποτελέσματα Έκκαθαρίσεως» (1) εις τόν λ/σμόν Κεφάλαιον.

7) Σύνταξις έγγραφης αναλήψεως τών μετρητών υπό τοῦ ίδιου κτήτου τῆς ἐπιχειρήσεως.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α. Έστω δτι :

α) 'Ο 'Ισολογισμός τῆς υπό διάλυσιν Έπιχειρήσεως «X» ἔχει ὡς κάτωθι :

<i>'Ενεργητικόν</i>	Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ	Τῆς Έπιχειρήσεως «X»	<i>Παθητικόν</i>
Ταμείον	500.000	Πιστωταί	100.000
Έπιπλα	200.000	'Αποσβ. Έπιπλα	150.000
Μηχανήματα	800.000	'Αποσβ. Μηχανήματα	100.000
Έμπορεύματα	2 000.000	Κεφάλαιον	3.600.000
Χρεώσται	450.000		
	<u>3.950.000</u>		<u>3.950.000</u>

β) Οί ὀρισθέντες ἐκκαθαρισταί Ν. Νικολάου καί Π. Παύλου, ἐνεργήσαντες ἅμα τῇ ἀναλήψει τών καθηκόντων των νέαν ἀπογραφὴν, ἀπετίμησαν τὰ εὐρεθέντα στοιχεῖα τοῦ Ένεργητικοῦ καί Παθητικοῦ ὡς κατωτέρω, βάσει τών τιμών τῆς ἀγοράς (τρέχουσαι τιμαί) :

'Απογραφή ἐκκαθαριστῶν

Ταμείον	500.000
Έπιπλα	50.000
Μηχανήματα	600.000
Έμπορεύματα	2.500.000
Χρεώσται	400.000
	<u>4.050.000</u>
Πιστωταί	100.000
Κεφάλαιον	<u>3.950.000</u>

1. Πάντα τὰ ἔξοδα τῆς ἐκκαθαρίσεως (μισθοί προσωπικοῦ, τηλεφῶνων κλπ.), φέρονται εις χρέωσιν τοῦ λογαριασμοῦ «'Εξοδα Έκκαθαρίσεως» ἐξυπηρετουμένου δι' εἰδικοῦ Καθολικοῦ. 'Ο λογαριασμός οὗτος τελικῶς μεταφέρεται εις τόν λογαριασμόν «'Αποτελέσματα Έκκαθαρίσεως».

γ) Τὰ διάφορα στοιχεία τοῦ Ἐνεργητικοῦ ἐξεποiehθησαν ὡς ἀκολουθως :

- 1) Τὰ ἐμπορεύματα ἀντί δρχ. 2.750.000
- 2) Τὰ μηχανήματα » » 500.000
- 3) Τὰ ἔπιπλα » » 40.000
- 4) Εἰσεπράχθησαν ἐκ τῶν ἀπαιτήσεων δρχ. 300 000
- δ) Οἱ δανεισταὶ ἐξωφλήθησαν εἰς τὸ ἀκέραιον (1).

ε) Τὰ ἐναπομειναντα μετρητὰ μετὰ τὴν καταβολὴν διαφόρων ποσῶν δι' ἐξοδα ἐκκαθαρίσεως (Μισθοὶ προσωπικοῦ, ἐξοδα τηλεφώνου κλπ.) ἀνερχόμενα εἰς δρχ. 100.000 καὶ ἀφοῦ ἕκαστος ἐκκαθαριστῆς ἔλαβε δι' ἀμοιβὴν τοῦ τὸ καθορισθὲν ποσὸν τῶν δρχ. 50.000, διενεμήθησαν μεταξύ τῶν συνεταίρων.

Κατὰ σειρὰν θὰ γίνωσιν αἱ ἀκόλουθοι *ἔγγραφαί* :

Α) Κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐνάργξεως τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὁπότε ἔλαβε χώραν ἀπογραφή ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν :

1		
	Ἀποσβες Ἐπιπλα (2)	150.000
	Ἀποσβες. Μηχανήματα (2)	100.000
Εἰς	Ἐπιπλα	150.000
»	Μηχανήματα	100.000
2		
	Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	100.000
Εἰς	Μηχανήματα (3)	
	Ἐπὶ ἔλαττον ἐκτίμησις ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν	100.000

1. Ἐλήφθη ὡς παράδειγμα περίπτωσης ὁμαλῆς λύσεως μετὰ πάροδον ὄρισμένων ἐτῶν, ὅπερ θὰ συνέβαινε προκειμένου περὶ ἐταιρείας, ὅτε λαμβάνει χώραν καθολικὴ ρευστοποίησις τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων. Ἄλλως ἤθελε συμβῆ ἂν εἶχε συμφωνηθῆ κατὰ τὴν σύστασιν ἐταιρείας ἢ ὑπὸ ἐταίρου τινὸς παροχὴ τῆς χρήσεως τῶν ἐμπορευμάτων τοῦ ἢ παροχὴ τῆς οἰονεὶ ἐπικαρπίας αὐτῶν, ὁπότε κατὰ τὴν λύσιν οὗτος θὰ ἔδικαιούτο νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν τούτων τῶν ἐμπορευμάτων, ἐφ' ὅσον σώζονται, ἢ ἕτερα ἐμπορεύματα τῆς αὐτῆς ποιότητος καὶ ποσότητος.

2. Ἡ ἀνωτέρω ἔγγραφή ἐγένετο διότι, προκειμένης τῆς ἐκποίησης τῶν στοιχείων τούτων (μηχανημάτων καὶ ἐπιπλων), δὲν ὑπάρχει πλέον λόγος ἐμφανίσεως τῆς φθορᾶς αὐτῶν εἰς ἀντιθέτους λογαριασμούς.

3. Διὰ τὰ Ἐπιπλα δὲν θὰ γίνῃ ἔγγραφή, διότι ἡ ἀποτίμησις τῶν ἐκκαθαριστῶν συμπίπτει μὲ τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λογαριασμοῦ.

————— 2 —————	
Ἐμπορεύματα	
Ἐπὶ πλέον ἐκτίμησις ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν	500.000
Εἰς Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	500.000
————— 2 —————	
Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	
Εἰς Χρεώστας	50.000
Ἐπὶ ἑλαττον ἀποτίμησις ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν	50.000

Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν εἰς τὸ Καθολικὸν οἱ λ/σμοὶ θὰ ἔχωσιν ὡς κατωτέρω :

Κ Α Θ Ο Λ Ι Κ Ο Ν					
<u>Ταμείον</u>		<u>Ἐπιπλα</u>		<u>Μηχανήματα</u>	
500.000		200.000	150.000	800.000	100.000
					100.000
<u>Ἐμπορεύματα</u>		<u>Χρεώσται</u>		<u>Πιστωταὶ</u>	
2.000.000		450.000	50.000		100.000
500.000					
<u>Ἀποσβ. Ἐπιπλα</u>		<u>Ἀποσβ. Μηχανήματα</u>			
<u>150.000</u>	<u>150.000</u>	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>		
<u>Κεφάλαιον</u>		<u>Ἀποτελ. Ἐκτιμήσεως</u>			
	3.600.000	100.000	500.000		
		50.000			

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω λογαριασμῶν προκύπτει ὁ ἀκόλουθος ἀρχικὸς Ἴσολογισμὸς τῶν Ἐκκαθαριστῶν :

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ
(Άρχικὸς τῶν Ἐκκαθαριστῶν)

Ἐνεργητικῶν

Παθητικῶν

Ταμείον	500.000	Ἀποτελέσματα Ἐκτι- μήσεως	350.000
Ἐπιπλα	50.000	Πιστωταί	100.000
Μηχανήματα	600.000	Κεφάλαιον	3.600.000
Ἐμπορεύματα	2.500.000		
Χρεῶσται	400.000		
	<u>4.050.000</u>		<u>4.050.000</u>

Ὁ Ἴσολογισμὸς οὗτος συμφωνεῖ καὶ πρέπει νὰ συμφωνῇ μὲ τὴν ἀπογραφὴν καὶ ἀποτίμησιν τῆς περιουσίας καὶ τῶν πρὸς τρίτους ὑποχρεώσεων τῆς Ἑταιρείας ἣν ἐνήργησαν οἱ ἐκκαθαρισταί (1).

Β) Ἐγγραφαὶ ρευστοποιήσεως Ἐνεργητικοῦ κλπ. Ἐν συνεχείᾳ θὰ ἀπεικονισθῇ ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν ἡ ρευστοποίησις τοῦ Ἐνεργητικοῦ, εἰς ἣν περιλαμβάνεται καὶ ἡ εἰσπραξις τῶν ἀπαιτήσεων καὶ ἡ ἐξόφλησις τῶν ὑποχρεώσεων διὰ τῶν ἀκολουθῶν ἡμερολογιακῶν ἐγγραφῶν.

	1		
		Ταμείον	2.750.000
Εἰς		Ἐμπορεύματα	2.500.000
»		Ἀποτελέσματα Ἐκκαθαρίσεως	250.000
	2		
		Ταμείον	500.000
Εἰς		Ἀποτελέσματα Ἐκκαθαρίσεως	100.000
		Μηχανήματα	600.000
	2		
		Ταμείον	40.000
Εἰς		Ἀποτελέσματα Ἐκκαθαρίσεως	10.000
		Ἐπιπλα	50.000
	2		
		Ταμείον	300.000
Εἰς		Ἀποτελέσματα Ἐκκαθαρίσεως	100.000
		Χρεώσται	400.000

1. Βλ. ἄνωτ. σελ. 292.

	3		
Είς	<i>Πιστωταί</i>	100.000	
	<i>Ταμείον</i>		100.000
	4		
	<i>"Εξοδα Έκκαθαρίσεως</i>		
	<i>Γενικά έξοδα</i>		
	<i>Μισθοί κλπ.</i>	100.000	
	<i>Άμοιβή Έκκαθαριστών</i>		
	50.000 ἕκαστος	100.000	200.000
Είς	<i>Ταμείον</i>		200.000
	5		
	<i>Άποτελέσματα Έκκαθαρίσεως</i>	200.000	
Είς	<i>"Εξοδα Έκκαθαρίσεως</i>		
	<i>Μεταφορά τοῦ δευτέρου εἰς τὸν πρῶτον</i>		200.000
	6		
	<i>Άποτελέσματα ἐκτιμήσεως</i>	350.000	
Είς	<i>Κεφάλαιον</i>		350.000
	6		
	<i>Κεφάλαιον</i>	160.000	
Είς	<i>Άποτελέσματα Έκκαθαρίσεως</i>		
	<i>Κατανομή τῆς προκυψάσης ζημίας</i>		160.000
	7		
	<i>Κεφάλαιον</i>	3.790.000	
Είς	<i>Ταμείον</i>		
	<i>Καταβολή τοῦ ἀναλογούντος εἰς ἕκαστον Ἑταῖρον μεριδίου</i>		3.790.000

Τὰς ἀνωτέρω ἡμερολογιακὰς ἐγγραφὰς μεταφέρομεν εἰς τὸ Καθολικόν, ὅπερ πλέον θὰ ἔχη ὡς κατωτέρω :

Ταμείον		Ἐπιπλά	
500.000	100.000	200.000	150.000
2.750.000	200.000		50.000
500.000	3.790.000		
40.000			
300.000			
<u>4.090.000</u>	<u>4.090.000</u>	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>

Μηχανήματα		Έμπορεύματα	
800.000	100.000	2.000.000	2.500.000
	100.000	500.000	
	600.000		
<u>800.000</u>	<u>800.000</u>	<u>2.500.000</u>	<u>2.500.000</u>

Χρεώσται		Πιστωται		Άποσβ. Έπιπλα	
450.000	50.000	100.000	100.000	150.000	150.000
	400.000				
<u>450.000</u>	<u>450.000</u>	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>	<u>150.000</u>	<u>150.000</u>

Άποτ. Έκτιμήσεως		Άποσβ. Μηχανήματα		Κεφάλαιον	
100.000	500.000	100.000	100.000	3.450.000	3.450.000
50.000					
350.000					
<u>500.000</u>	<u>500.000</u>	<u>100.000</u>	<u>100.000</u>	<u>3.450.000</u>	<u>3.450.000</u>

Άποτελ. Έκκαθαρίσεως		Έξοδα Έκκαθαρίσεως	
100.000	250.000	200.000	200.000
10.000	160.000		
100.000			
200.000			
<u>410.000</u>	<u>410.000</u>	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>

Ός βλέπομεν άπαντες οι λογαριασμοί έκλεισαν. Τοϋτο ήτο έπόμεινον άφοϋ, διαλυθείσης τής Έταιρείας, οι έταίροι έλαβον μετρητοίς τó αναλογούν εις αύτούς μερίδιαν.

§ 117. *Μεταβίβασις Έπιχειρήσεως.* Μεταβίβασιν έχομεν όσάκις ό Ιδιοκτήτης μιός έπιχειρήσεως μεταβιβάζει εις άλλον έπιχειρηματίαν όλόκληρον τήν έπιχείρησίν του επί άνταλλάγματι *μετρητών* ή μεριδίου εις προσωπικήν έταιρείαν ή μετοχών άνωνόμου έταιρείας. Συνεπώς έχομεν δύο τύπους μεταβίβάσεως (1) :

α) Μεταβίβασιν τής έπιχειρήσεως έναντι ένός ποσοϋ μετρητών (πώλησις τής έπιχειρήσεως).

1. Βλ. Aldo Amaduzzi: L'azienda, ένθ' άν. σελ. 255.

β) Μετατροπήν τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς προσωπικὴν ἑταιρείαν ἢ εἰς ἀνώνυμον ἑταιρείαν.

Ἄς ἐξετάσωμεν ἕκαστον τύπον κεχωρισμένως :

1. *Μεταβίβασις τῆς ἐπιχειρήσεως ἔναντι μετρητῶν.* Μεταξὺ τοῦ πωλητοῦ καὶ τοῦ ἀγοραστοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως καταρτίζεται συμφωνία δι' ἧς καθορίζεται τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον δέον νὰ καταβάλῃ ὁ ἀγοραστής εἰς τὸν πωλητὴν.

Διὰ τὸν καθορισμὸν τοῦτον θὰ γίνῃ κατ' ἀρχὴν κεφαλαιοποιήσις τῶν κερδῶν τὰ ὁποῖα ἡ ἐπιχειρήσις κατ' εἰκασίαν θὰ πραγματοποιήσῃ εἰς τὸ μέλλον λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ χρόνου διαρκείας.

Πρὸς τοῦτο δέον νὰ ἐξετασθῶσι : (1)

α) *Τὰ ἐπιτευχθέντα ὑπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα εἰς τὸ παρελθόν.* Ταῦτα θὰ ἐξαχθῶσιν ἀπὸ τὰ λογιστικὰ βιβλία τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐφ' ὅσον ἐγένετο συστηματικὴ καταχώρισις τῶν οἰκονομικῶν συναλλαγῶν. Θὰ ληφθῇ δὲ ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ πολλοῦς λόγους τὰ οἰκονομικὰ ἀποτελέσματα εἶναι περισσότερα τῶν ἐμφανιζομένων.

β) *Οἱ συντελεσταὶ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τοῦ περιβάλλοντος εἰς τὸ παρελθόν.* Οὗτοι δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς τρεῖς ομάδας :

1η Ἐπενδεδυμένον κεφάλαιον κατὰ τὸ παρελθόν.

2α Τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα παρέχουν τὴν δραστηριότητα.

3η Περιστάσεις τοῦ περιβάλλοντος.

γ) *Οἱ συντελεσταὶ τῆς ἐπιχειρήσεως καὶ τοῦ περιβάλλοντος κατὰ τὴν μεταβίβασιν.*

Ἐκ τῶν ὄσων ἐξετέθησαν συνάγεται ὅτι πρὸς προσδιορισμὸν τοῦ ποσοῦ εἰς τὸ ὁποῖον δέον νὰ γίνῃ ἡ μεταβίβασις θὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν αἱ συνθήκαι τοῦ παρελθόντος, τοῦ παρόντος καὶ τοῦ μέλλοντος.

Ὁ συνήθης τρόπος καθορισμοῦ τῆς ἀξίας τῆς ἐπιχειρήσεως εἶναι ὁ τῆς ἀποτιμῆσεως ἑνὸς ἐκάστου στοιχείου τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ Παθητικοῦ, ἀποτιμωμένων καὶ τῶν ἀδύλων ἀξιών (φήμης, πελατείας κλπ.).

Ὡς ἀφετηρία ὑπολογισμοῦ τῆς ἀξίας τῆς Ἐπιχειρήσεως θὰ ληφθῇ τὸ ἴδιον αὐτῆς κεφάλαιον.

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α : Ἐστὼ ὅτι ὁ Ἴσολογισμὸς τῆς Ἐπιχειρήσεως Χ ἔχει ὡς κάτωθι :

1. Βλ. Aldo Amduzzi : «L'azienda», ἔνθ. ἀν. σελ. 263 κ.έ.

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ

Της Έπιχειρήσεως Χ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ταμείον	100.000	Πιστωται	100.000
Καταθέσεις παρά Τραπέζαις	200.000	*Αποσβεσ. "Επιπλα Κεφάλαιον	50.000
"Επιπλα	100.000		650.000
Έμπορεύματα	400.000		
	<u>800.000</u>		<u>800.000</u>

Ἡ ἀξία τῆς Ἐπιχειρήσεως ταύτης εἶναι δραχ. 650.000, ὅσον δη-
λαδῆ εἶναι καὶ τὸ ποσὸν τοῦ κεφαλαίου.

Φυσικὰ εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἀντὶ τοῦ μοναδικοῦ λογαρια-
σμοῦ «Κεφάλαιον» ὑπῆρχον πλείονες λογαριασμοὶ «Κεφαλαίων» ὑπὸ
διαφόρους μορφάς, ὡς ἐ.π. ὑπὸ τὴν μὲρφήν διαφόρων ἀποθεματικῶν
κεφαλαίων, θὰ ἔπρεπε ἅπαντα τὰ κεφάλαια ταῦτα νὰ ἀθροισθῶσι
πρὸς προσδιορισμὸν τῆς ἀξίας τῆς Ἐπιχειρήσεως.

Ἐάν ὅμως ὁ Χ θέλῃ νὰ πωλήσῃ τὴν Ἐπιχείρησιν ἄνευ ζημίας,
δεδομένου ὅτι δὲν νοεῖται ἐν τῇ πωλήσει καὶ μεταβίβασις τῶν με-
τρητῶν του δραχ. 100.000 καὶ τῶν παρά τραπέζαις καταθέσεων του
δραχ. 200.000, δεόν νὰ ζητήσῃ δραχ. 350.000, ἥτοι τὸ ποσὸν ὅπερ προ-
κύπτει ἐάν ἐκ τοῦ ποσοῦ τοῦ κεφαλαίου ἀφαιρεθοῦν τὰ ρευστὰ δια-
θέσιμα πρώτης κατηγορίας («Ταμείον» + «Καταθέσεις παρά Τρα-
πέζαις»).

Ἐν προκειμένῳ ἐξετάζομεν τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν μεταβιβά-
ζεται (πωλεῖται) ὀλόκληρος ἡ Ἐπιχείρησις μὲ τὰ ὑπάρχοντα ἐνερ-
γητικά καὶ παθητικά τῆς στοιχεῖα, τὴν φήμην καὶ πελατεῖαν αὐτῆς,
πλὴν τῶν ρευστῶν διαθεσίμων πρώτης κατηγορίας, ἀντὶ ὀρισμένου
ποσοῦ, παραδιδομένων εἰς τὸν ἀγοραστὴν καὶ τῶν κλειδῶν τοῦ κα-
ταστήματος, ἀφοῦ προηγουμένως λάβῃ χώραν νέα ἐκτίμησις τῶν
περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ἐπέλθῃ πλήρης συμφωνία πρὸς τοῦτο
μετὰ τοῦ ἀγοραστοῦ.

Αἱ λαμβάνουσαι χώραν λογιστικαὶ ἐγγραφαὶ εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

α) Λογιστικὴ ἐγγραφὴ ἀπεικονίζουσα τὴν συμφωνίαν τῆς μετα-
βιβάσεως τῆς Ἐπιχειρήσεως ἀντὶ ὀρισμένου ποσοῦ δραχμῶν. Πρὸς
τοῦτο θὰ λάβῃ χώραν χρέωσις τοῦ ἀγοραστοῦ εἰς τὸν λογαριασμὸν
«Ἀγοραστῆς λ/σμός Τρχ.» καὶ πίστωσις αὐτοῦ εἰς τὸν λογαριασμὸν
«Ἀγοραστῆς λ/σμός Μεταβιβάσεως». Ἐξ αὐτῶν ὁ πρῶτος δεικνύει

	2	
	<i>Ἀποσβες. Ἐπιπλα</i>	100.000
	<i>Ἀποσβες. Μηχανήματα</i>	200.000
Εἰς	<i>Ἐπιπλα</i>	100.000
»	<i>Μηχανήματα</i>	200.000
	<i>Μεταφορὰ τῶν δύο πρώτων εἰς τοὺς δευτέρους</i>	

	3	
	<i>Αὐτοκίνητα</i>	100.000
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	
	<i>Ἐκτίμησις ἐπὶ πλέον</i>	100.000

	3	
	<i>Ἀποτέλεσμα Ἐκτιμήσεως</i>	
	<i>Ἐκτίμησις ἐπὶ ἔλαττον</i>	50.000
Εἰς	<i>Ἐπιπλα</i>	50.000

	3	
	<i>Μηχανήματα</i>	100.000
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	
	<i>Ἐκτίμησις ἐπὶ πλέον</i>	100.000

	3	
	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	
	<i>Προεξόφλημα</i>	20.000
Εἰς	<i>Γραμμάτια Εἰσπρακτέα (1)</i>	20.000

	3	
	<i>Ἐμπορεύματα</i>	220.000
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	
	<i>Ἐκτίμησις ἐπὶ πλέον</i>	220.000

1. Ἐάν καὶ λ/σμός ἐξ ἀντικρυζομένων χρεωπιστώσεων εἴθισται, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν καθ' ἣν διαλύεται ἡ ἐπιχείρησις, νὰ πιστοῦται ὁ λ/σμός «Γρ/τια Εἰσπρακτέα» μὲ τὸ προεξόφλημα. Ὁρθότερον θὰ ἦτο ἐάν ἐγένετο ἡ ἀκόλουθος ἐγγραφή:

	<i>Ἀγοραστής Χ. Χρόνης λ/σμός Μεταβιβάσεως</i>	180.000
	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	20.000
Εἰς	<i>Γρ/τια Εἰσπρακτέα</i>	200.000

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον θὰ ἐπιστοῦτο ὁ λ/σμός «Γρ/τια Εἰσπρακτέα» μὲ τὸ ποσὸν μὲ τὸ ὁποῖον εἶχε χρεωθῆ.

————— 4 —————	
	<i>Φήμη και Πελατεία</i> 650.000
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>
	<i>Ἀποτίμησις τῶν</i> 650.000
————— 5 —————	
	<i>Ἀγοραστῆς Χ. Χρόνης Δ/σμός Μεταβιβάσεως</i> 2.400.000
Εἰς	<i>Αὐτοκίνητα</i> 400.000
»	<i>Ἐπιπλα</i> 150.000
»	<i>Μηχανήματα</i> 300.000
»	<i>Γρ/τια Εἰσπρακτέα</i> 180.000
»	<i>Ἐμπορεύματα</i> 720.000
»	<i>Φήμην και Πελατείαν</i> 650.000
	<i>Μεταβιβάσις τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων</i>
————— 5 —————	
	<i>Πιστωταὶ</i> 600.000
Εἰς	<i>Ἀγοραστὴν Χ. Χρόνην Δ/σμὸν Μεταβιβάσεως</i>
	<i>Μεταβιβάσις τῶν παθητικῶν στοιχείων</i> 600.000
————— 6 —————	
	<i>Ταμεῖον</i> 1.800.000
Εἰς	<i>Ἀγοραστὴν Χ. Χρόνην Δ/σμὸν Τρ.</i>
	<i>Καταβολὴ τῆς συμφωνηθείσης ἀξίας</i> 1.800.000
————— 7 —————	
	<i>Ἀποτελέσματα ἐκτιμήσεως</i> 1.000.000
Εἰς	<i>Κεφάλαιον</i> 1.000.000
————— 8 —————	
	<i>Κεφάλαιον</i> 1.900.000
Εἰς	<i>Ταμεῖον</i>
	<i>Ἀνάληψις τῶν μετρητῶν</i> 1.900.000

Μετὰ τὰς ἀνωτέρω ἐγγραφὰς ἅπαντες οἱ λογαριασμοὶ μεταφερόμενοι εἰς τὸ Καθολικὸν θὰ ἔχουσιν ἐξισωθῆ. Οὕτω ἔχουσι πλέον κλείσει τὰ βιβλία τῆς διαλυθείσης κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον (διὰ μεταβιβάσεως) Ἐπιχειρήσεως τοῦ Ν. Νικολάου.

ΚΑΘΟΛΙΚΟΝ

Τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Ν. Νικολάου

Ταμείον		Αὐτοκίνητα		Ἐπιπλα	
100.000	1.900.000	300.000	400.000	300.000	100.000
1.800.000		100.000			50.000
					150.000
<u>1.900.000</u>	<u>1.900.000</u>	<u>400.000</u>	<u>400.000</u>	<u>300.000</u>	<u>300.000</u>

Μηχανήματα		Γρ/τια Εισπρακτέα		Ἐπιπλα	
400.000	200.000	200.000	20.000	500.000	720.000
100.000	300.000		180.000	220.000	
500.000	500.000	200.000	200.000	720.000	720.000
<u>500.000</u>	<u>500.000</u>	<u>200.000</u>	<u>200.000</u>	<u>720.000</u>	<u>720.000</u>

Ἄποσβ. Μηχανήματα

200.000	200.000
<u>200.000</u>	<u>200.000</u>

Κεφάλαιον

900.000	900.000
<u>900.000</u>	<u>900.000</u>

Πιστωταί

600.000	600.000
<u>600.000</u>	<u>600.000</u>

Ἄποσβ. Ἐπιπλα

100.000	100.000
<u>100.000</u>	<u>100.000</u>

Ἀγοραστής
Χ. Χρόνης Τρχ.

1.800.000	1.800.000
<u>1.800.000</u>	<u>1.800.000</u>

Ἀγοραστής
Χ.Χρόνης Μεταβιβ.σ.

2.400.000	1.800.000
	600.000
<u>2.400.000</u>	<u>2.400.000</u>

Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως

50.000	100.000
20.000	100.000
1.000.000	220.000
	650.000
<u>1.070.000</u>	<u>1.070.000</u>

Φήμη καὶ Πελατεία

650.000	650.000
<u>650.000</u>	<u>650.000</u>

II *Μετατροπή τῆς ἐπιχειρήσεως εἰς προσωπικὴν ἢ ἀνώνυμον ἔταιρειαν.* Ὅταν ὁ ἰδιοκτήτης ἐπιχειρήσεώς τινος ἐκχωρῇ ταύτην ὀλόκληρον εἰς ἰδρυομένην ἔταιρειαν, ἀναγκαίως θά συμφωνήσῃ νὰ γίνῃ ἀποτίμησίς της.

Προκειμένου περὶ τῆς ἀποτιμήσεως τῆς μετατρεπομένης ἐπιχειρήσεως δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τὰ προηγουμένως ἐκτεθέντα προκειμένου περὶ ἀποτιμήσεως τῆς μεταβιβαζομένης ἐπιχειρήσεως.

Λογιστικῶς θά δημιουργηθοῦν: α) ὁ λ/σμός «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως» διὰ νὰ περιλάβῃ τὰς διαφορὰς μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων τῶν λ/σμῶν καὶ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀποτιμήσεως (ἐφ' ὅσον ἐ.π. τὰ «Ἐμπορεύματα» ἀποτιμηθῶσι ἀντὶ 1.000.000 ἐνῶ εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν παρουσιάζουν χρεωστικὸν ὑπόλοιπον 800.000, θά πιστωθῇ ὁ λ/σμός «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως» μὲ δρχ. 200.000) καὶ β) ὁ λ/σμός τῆς «Νέας Ἐταιρείας»⁽¹⁾, ὅστις θά χρεωθῇ μὲ τὸ σύνολον τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων καὶ θά πιστωθῇ μὲ τὸ σύνολον τῶν παθητικῶν στοιχείων, εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἐκτιμήσεως.

Τελικῶς θά κλεισῇ ὁ λ/σμός «Κεφάλαιον» μὲ τὸν λ/σμὸν τῆς Ἐταιρείας, ἀφοῦ προηγουμένως μεταφερθῇ εἰς τὸν λ/σμὸν «Κεφάλαιον» ὁ λ/σμός «Ἄκιот. Ἐκτιμήσεως», ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ προσωπικῆς Ἐταιρείας· ἂν ὅμως πρόκειται περὶ Ἀνώνυμου Ἐταιρείας, δεδομένου ὅτι αὕτη θά χορηγήσῃ εἰς τὸν μεταβιβάσαντα τὴν ἐπιχειρήσιν του μετοχάς, θά λάβουν χώραν αἱ ἀκόλουθοι ἐγγραφαί:

Μετοχαὶ

Εἰς Ἰδρυομένην Ἀν. Ἐταιρειάν «X»

Καταβολὴ τοῦ ἀναλογοῦντος ἀριθμοῦ μετοχῶν

Κεφάλαιον

Εἰς Μετοχάς

Ἀνάληψις τῶν μετοχῶν

Π α ρ ά δ ε ι γ μ α .

Εἰς τὴν ἰδρυομένην Ἀνώνυμον Ἐταιρειάν «X» ὁ Α μεταβιβάζει ὀλόκληρον τὴν ἐπιχειρήσιν του ἣτις ἔχει ὡς κάτωθι :

---

1. Ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἰδρυομένη ὁμόρρυθμος ἢ ἑτερορρυθμος Ἐταιρεία X» ἢ «Ἰδρυομένη Ἀνώνυμος Ἐταιρεία X».

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ
Τῆς Ἐπιχειρήσεως «Χ»

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ταμείον	1.000.000	Πιστωται	1.200.000
Ἐμπορεύματα	2.000.000	Ἐποσβ. Μηχανήματα	100.000
Χρεώγραφα	1.000.000	Κεφάλαιον	3.000.000
Μηχαναί	300.000		
	<u>4.300.000</u>		<u>4.300.000</u>

καὶ ἦτις ἀπετιμήθη ὡς κάτωθι :

Ταμείον	1.000.000
Ἐμπορεύματα	3.000.000
Χρεώγραφα	700.000
Μηχαναί	100.000
	<u>4.800.000</u>
Πιστωται	1.200.000
	<u>3.600.000</u>

Ἐγγραφαί :

	1		
Ἐποσβεσ. Μηχανήματα		100.000	
Εἰς Μηχανάς			100.000
	2		
Ἐμπορεύματα		1.000.000	
Εἰς Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως			1.000.000
	2		
Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως		300.000	
Εἰς Χρεώγραφα			300.000
	2		
Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως		100.000	
Εἰς Μηχανάς			100.000

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν οἱ λ/σμοὶ εἰς τὸ Γενικὸν Καθολικὸν παρουσιάζονται ὡς ἀκολουθῶς :

Ταμείον	Ἐμπορεύματα	Χρεώγραφα
1.000.000	2.000.000	1.000.000
	1.000.000	300.000
	<u>3.000.000</u>	<u>700.000</u>

Μηχαναί		Πιστωταί	Ἐποσβ Μηχανήματα	
300.000	100.000	1.200.000	100.000	100.000
	100.000			
<hr/>				
100.000				

Κεφάλαιον	Ἐποτ. Ἐκτιμήσεως
3.000.000	300.000
	100.000
	<hr/>
	400.000
	1.000.000

Τὸ ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως» μεταφέρεται εἰς τὸν λ/σμόν «Κεφάλαιον» :

3

Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	600.000	
Εἰς Κεφάλαιον		600.000

Ὡς βλέπομεν, τὰ ὑπόλοιπα τοῦ Γενικοῦ Καθολικοῦ συμφωνοῦν πλέον ἀπολύτως μετὰ τὴν ἀποτίμησιν.

Ἐν συνεχείᾳ γίνονται αἱ ἐγγραφαὶ τῶν στοιχείων τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ.

4

Ἰδρυομένη Ἀν. Ἐταιρεία «Χ»	4.800.000	
Εἰς Ταμεῖον		1.000.000
» Ἐμπορεύματα		3.000.000
» Χρεώγραφα		700.000
» Μηχανάς		200.000
Μεταβίβασις ὄλων τῶν ἐνεργητικῶν στοιχείων.		

4

Πιστωταί	1.200.000	
Εἰς Ἰδρυομένην Ἀν. Ἐταιρείαν «Χ»		1.200.000
Μεταβίβασις τοῦ Παθητικοῦ		

Ἡ Ἀν. Ἐταιρεία χορηγεῖ εἰς τὸν Α μετοχὰς ἀξίας 3.600.000 (!),

1. Ἐάν ἡ ἰδρυομένη ἐταιρεία ἦτο προσωπική, ἔστω ὁμόρρυθμος, ἡ τελευταία ἐγγραφή θὰ ἦτο :

Κεφάλαιον	
Εἰς Ἰδρυομένην Ὁμόρρυθμον Ἐταιρείαν	

ἦτοι μετοχὰς ἀξίας ἴσης πρὸς τὸ χρεωστικὸν ὑπόλοιπον τοῦ λ/σμοῦ «Ἰδρυομένη Ἀν. Ἐταιρεία Χ». Πρὸς τοῦτο θὰ γίνῃ ἡ ἐγγραφή :

————— 5 —————		
	Μετοχαὶ	3.600 000
Εἰς	Ἰδρυομένην Ἀν. Ἐταιρείαν «Χ»	3.600.000
	Χορήγησις τοῦ ἀναλογοῦντος ἀριθμοῦ μετοχῶν	

Τέλος λαμβάνει χώραν ἡ ἐγγραφή ἀπεικονίσεως τῆς ἀναλήψεως τῶν μετοχῶν ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου τῆς ἐπιχειρήσεως :

————— 6 —————		
	Κεφάλαιον	3.600.000
Εἰς	Μετοχὰς	3 600 000
	Ἀνάληψις τῶν μετοχῶν	

§ 118. *Συγχώνευσιν ἐπιχειρήσεων* ἔχομεν ὡσάκις δύο ἢ περισσότεραι ἐπιχειρήσεις διαλύωνται καὶ ἀπορροφοῦνται ἢ ἐνσωματοῦνται αἱ μὲν ἀπὸ τὰς δὲ ἢ δημιουργοῦν μία νέαν ἑταιρείαν.

Ἔχομεν ὅθεν δύο τύπους συγχωνεύσεως :

α) Συγχώνευσιν δι' ἀπορροφήσεως ἢ ἐνσωματώσεως μιᾶς ἢ περισσοτέρων ἐπιχειρήσεων ἀπὸ μίαν ἄλλην, καὶ

β) Συγχώνευσιν δύο ἢ περισσοτέρων ἐπιχειρήσεων εἰς μίαν νέαν. Μεταξὺ τῶν ἐπιχειρηματιῶν θὰ δεῆσῃ νὰ γίνῃ συμφωνία περὶ τῶν ὄρων τῆς ἀποτιμῆσεως, περὶ τοῦ ποῖοι θὰ εἶναι οἱ διαχειρισταὶ κλπ.

Εἰς τὰ βιβλία ἐκάστης τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συγχωνεύσεως διαλυομένων ἐπιχειρήσεων θὰ λάβουν χώραν αἱ ἀκόλουθοι λογιστικαὶ πράξεις :

α) Μεταφορὰ τῶν λογαριασμῶν τῶν Ἀποσβέσεων τοῦ Παθητικοῦ εἰς τοὺς οἰκείους λογαριασμοὺς τοῦ Ἐνεργητικοῦ (Τοῦ λ/σμοῦ π.χ. «Ἀποσβ. Ἐπιπλα» εἰς τὸν λ/σμὸν «Ἐπιπλα»).

β) Προσαρμογὴ τῶν λογαριασμῶν πρὸς τὰ δεδομένα τῆς νέας ἀπογραφῆς καὶ ἐκτιμῆσεως, δημιουργουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμῆσεως», εἰς ὃν θὰ μεταφερθῶσι πᾶσαι αἱ μεταξὺ τῶν ὑπολοίπων τῶν λογαριασμῶν καὶ τῆς νέας ἀποτιμῆσεως διαφοραί.

γ) Ἐφ' ὅσον δὲ ἐξετιμήθη ἡ φήμη καὶ ἡ πελατεία τῆς ἐπιχειρήσεως θὰ χρεωθῇ ὁ λογαριασμός «Φήμη καὶ Πελατεία» καὶ θὰ πιστωθῇ ὁ λογαριασμός «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμῆσεως», διότι οὕτω ἡ ἐπιχειρήσις καρποῦται κέρδος ἐκ τῆς τοιαύτης ἀποτιμῆσεως.

δ) Δεδομένου ότι έκαστη επιχείρησις μεταβιβάζει τὰ περιουσιακά στοιχεία καὶ τὰς ὑποχρεώσεις της εἰς τὴν ἰδρυομένην νέαν ἔταιρειαν, κατ' ἀνάγκην θὰ πιστωθῶσιν ἅπαντες οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἐνεργητικοῦ, χρεουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος ἢ Ἐτερρόρυθμος ἢ Ἀνώνυμος Ἐταιρεία», καὶ θὰ χρεωθῶσιν ἅπαντες οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Παθητικοῦ, πιστουμένου τοῦ λογαριασμοῦ «Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος ἢ Ἐτερρόρυθμος ἢ Ἀν. Ἐταιρεία». Τοιοῦτοτρόπως ἅπαντες οἱ λογαριασμοὶ τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ θὰ ἐξισωθῶσι. Θὰ μείνωσι δὲ ἀνοικτοὶ μόνον οἱ λογαριασμοὶ: «Κεφάλαιον», «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως» καὶ «Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος ἢ Ἐτερρόρυθμος ἢ Ἀν. Ἐταιρεία».

ε) Ὁ λογαριασμός «Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως» θὰ μεταφερθῇ εἰς τὸν λογαριασμόν «Κεφάλαιον», ὁ δὲ λογαριασμός «Κεφάλαιον» θὰ ἐξισωθῇ μὲ τὸν λογαριασμόν «Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος κλπ. Ἐταιρεία». Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον κλείουσι οἱ λοιποὶ λογαριασμοὶ τῶν ὑπὸ συγχώνευσιν ἐπιχειρήσεων.

Ἐφ' ὅσον αἱ ὑπὸ συγχώνευσιν ἐπιχειρήσεις συγχωνεύονται διὰ νὰ ἀποτελέσωσι προσωπικὴν ἔταιρειαν, ἡ τελικὴ λογιστικὴ ἐγγραφή θὰ εἶναι ἡ τῆς χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Κεφάλαιον» καὶ τῆς πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος ἢ Ἐτερρόρυθμος Ἐταιρεία».

Ἐφ' ὅσον ὁμοῦ αἱ ὑπὸ συγχώνευσιν ἐπιχειρήσεις συγχωνεύονται διὰ νὰ ἀποτελέσωσιν ἀνώνυμον ἔταιρειαν, εἶναι εὐνόητον ὅτι ἐκάστη ἐξ αὐτῶν θὰ λάβῃ τὰς ἀναλόγους εἰς αὐτὴν μετοχάς, ὅπερ θὰ ἐμφανισθῇ διὰ χρεώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Μετοχαί» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ τῆς ἰδρυομένης Ἐταιρείας. Κατὰ τὴν διανομὴν τῶν μετοχῶν μεταξὺ τῶν ἑταίρων θὰ λάβῃ χώραν ἐγγραφή χρεώσεως τοῦ λ/σμοῦ «Κεφάλαιον» καὶ πιστώσεως τοῦ λογαριασμοῦ «Μετοχαί».

Π α ρ ἄ δ ε ι γ μ α :

Ἐστω ὅτι ἡ ἐπιχείρησις τοῦ Ν. Νικολάου καὶ ἡ Ἐπιχείρησις τοῦ Π. Πέτρου συγχωνεύονται ἀποτελοῦσαι νέαν ὁμόρρυθμον ἔταιρειαν ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Π. Πέτρου, Ν. Νικολάου καὶ Σία» μὲ κεφάλαια 3.800.000. Συνεταῖροι τῆς νέας Ἐταιρείας εἶναι ἄφ' ἑνὸς ὁ Ν. Νικολάου ὅστις συνεισφέρει τὰ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ στοιχεία τῆς ἐπιχειρήσεώς του, καὶ ἄφ' ἑτέρου ὁ Π. Πέτρου εἰσφέρων ἐπίσης τὰ ἐνεργητικὰ καὶ παθητικὰ στοιχεία τῆς ἐπιχειρήσεώς του. Συμμετέχουν δὲ εἰς τὴν νέαν ἔταιρειαν ἕκαστος κατὰ 50% ἐπὶ τῶν κερδῶν, ζημιῶν καὶ κεφαλαίων τῆς νέας ἔταιρείας.

Οι Ίσολογισμοί και αι έκτιμήσεις των εν αυτοίς στοιχείων των δύο τούτων υπό συγχώνευσιν επιχειρήσεων ἔχουσιν ὡς κατωτέρω.

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ

τῆς Ἐπιχειρήσεως τοῦ Ν. Νικολάου

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

Ταμείον	200.000	Πιστωταί	600.000
Αὐτοκίνητα	300.000	Ἐπιπλα	100.000
Ἐπιπλα	300.000	Ἐπιπλα	100.000
Μηχανήματα	400.000	Ἀποσβ. Μηχανήματ.	200.000
Γρ/τια Εἰσπρακτέα	200.000	Κεφάλαιον	1.000.000
Ἐμπορεύματα	500.000		
	<u>1.900.000</u>		<u>1.900.000</u>

Ἐκτιμήσεις τῆς ὡς ἄνω Ἐπιχειρήσεως :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ :

Ταμείον	100.000
Αὐτοκίνητα	400.000
Ἐπιπλα	150.000
Μηχανήματα	300.000
Γρ/τια Εἰσπρακτέα	180.000
Ἐμπορεύματα	720.000
Φήμη καὶ Πελατεία (1)	650.000
Σύνολ. Ἐνεργητικοῦ	<u>2.500.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ :

Πιστωταί	600.000
Εἰσφερθὲν κεφάλαιον	1.900.000
Σύνολ. Παθητικοῦ	<u>2.500.000</u>

Ι Σ Ο Λ Ο Γ Ι Σ Μ Ο Σ

τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Π. Πέτρου

Ταμείον	850.000	Πιστωταί	50.000
Ἐμπορεύματα	650.000	Κεφάλαιον	1.800.000
Χρεῶσαι	350.000		
	<u>1.850.000</u>		<u>1.850.000</u>

1. Ἡ νέα Ἐταιρεία θά στεγασθῆ εἰς τὸ αὐτὸ κατάστημα, δι' ὃ καὶ ἐξετιμήθη ἡ φήμη καὶ πελατεία τῆς διαλυομένης ἐπιχειρήσεως Ν. Νικολάου ἀντὶ 650.000.

Ἐκτιμήσεις τῆς ὡς ἄνω Ἐπιχειρήσεως :

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ :

Ταμείον	700.000
Ἐμπορεύματα	950.000
Χρεῶσται	250.000
Ἐπισηφαλεῖς Χρεῶσται	50.000
(Κ. Κωνσταντίνου, ἀπαί- τησις δρχ. 100.000, πι- θανή ζημία δρχ. 50.000)	
Σύνολον Ἐνεργητικοῦ	<u>1.950.000</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ :

Πιστώται	50.000
Εἰσφερθὲν Κεφάλαιον	1.900.000
	<u>1.950.000</u>

Α) Ἐγγραφαι εἰς τὰ βιβλία τῆς ὑπὸ συγχώνευσιν ἐπιχειρήσεως τοῦ Ν. Νικολάου :

	1		
	Ἄποσβ. Ἐπιπλα	100.000	
	Ἄποσβ. Μηχανήματα	200.000	
Εἰς	Ἐπιπλα		100.000
»	Μηχανήματα		200.000
	2		
	Αὐτοκίνητα	100.000	
Εἰς	Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως		100.000
	2		
	Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	50.000	
Εἰς	Ἐπιπλα		50.000
	2		
	Μηχανήματα	100.000	
Εἰς	Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως		100.000
	2		
	Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως	20.000	
Εἰς	Γρα/τια Εἰσπρακτεῖα		20.000

	2		
		220.000	
Εἰς	<i>Ἐμπορεύματα</i>		220.000
	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>		
	2		
		650.000	
Εἰς	<i>Φήμη καὶ Πελατεία</i>		650.000
	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>		
	3		
		2.500.000	
Εἰς	<i>Ἰδρυομένη Ὀμόρρυθμος Ἐταιρεία</i>		2.500.000
	<i>Ταμείον</i>		100.000
»	<i>Αὐτοκίνητα</i>		400.000
»	<i>Ἐπιπλα</i>		150.000
»	<i>Μηχανήματα</i>		300.000
»	<i>Γρ/τια Εἰσπρακτεία</i>		180.000
»	<i>Ἐμπορεύματα</i>		720.000
»	<i>Φήμην καὶ Πελατείας</i>		650.000
	4		
		600.000	
Εἰς	<i>Πιστωταὶ</i>		600.000
	<i>Ἰδρυομένην Ὀμόρρυθμον Ἐταιρείαν</i>		600.000
	5		
		1.000.000	
Εἰς	<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>		1.000.000
	<i>Κεφάλαιον</i>		1.000.000
	6		
		1.900.000	
Εἰς	<i>Κεφάλαιον</i>		1.900.000
	<i>Ἰδρυομένην Ὀμόρρυθμον Ἐταιρ.</i>		1.900.000
	Συμμετοχὴ τοῦ Ν. Νικολάου εἰς τὴν νέαν Ἐταιρείαν (1)		

Μετὰ τὴν μεταφορὰν τῶν ἐγγραφῶν τούτων εἰς τὸ Καθολικὸν ἅπαντες οἱ λογαριασμοί, διαλυθείσης πλέον τῆς Ἐταιρείας, εἶναι ἐξισωμένοι.

1. Ἐὰν αἱ συγχωνευόμεναι ἐπιχειρήσεις ἀπετέλουν Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν ἕκαστος τῶν ἐπιχειρηματιῶν θὰ ἐλάμβανε τὰς ἀναλογούσας μετοχὰς καὶ συνεπῶς θὰ ἐγένετο ἡ ἐγγραφή :

	<i>Μετοχαὶ</i>	1.900.000
	Χορήγησις τῶν ἀναλογουσῶν εἰς τὴν ἐταιρείαν μετοχῶν	
Εἰς	<i>Ἰδρυομένην Ἀνώνυμον Ἐταιρείαν</i>	1.900.000

Β) *Έγγραφα* εις τὰ βιβλία τῆς ὑπὸ συγχώνευσιν Ἐπιχειρήσεως τοῦ Πέτρου :

	1		
		<i>Ἐμπορεύματα</i>	300.000
Εἰς		<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	300.000
	1		
		<i>Ἐπισφαλεῖς Χρεώσται</i>	
		Κ. Κωνσταντίνου	100.000
Εἰς		<i>Χρεώσται</i>	
		Κ. Κωνσταντίνου	100.000
	1		
		<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	50.000
		Πιθανὴ ζημία	
Εἰς		<i>Ἐπισφαλεῖς Χρεώσται</i> (1)	50.000
	1		
		<i>Ἰδρυομένη Ὁμόρρυθμος Ἐταιρεία</i>	1.950.000
Εἰς		<i>Ταμεῖον</i>	700.000
»		<i>Ἐμπορεύματα</i>	950.000
»		<i>Χρεώσται</i>	250.000
»		<i>Ἐπισφαλεῖς Χρεώσται</i>	50.000
	2		
		<i>Πιστωταὶ</i>	50.000
Εἰς		<i>Ἰδρυομένην Ὁμόρρυθμον Ἐταιρείαν</i>	50.000
	3		
		<i>Ἀποτελέσματα Ἐκτιμήσεως</i>	250.000
Εἰς		<i>Κεφάλαιον</i>	250.000
	4		
		<i>Κεφάλαιον</i>	1.900.000
Εἰς		<i>Ἰδρυομένην Ὁμόρρυθμον Ἐταιρείαν</i>	1.900.000
		Συμμετοχὴ ἐκάστου συνεταιρίου εἰς τὴν νέαν ἔταιρείαν	

Διὰ τῆς μεταφορᾶς τῶν ἀνωτέρω ἐγγραφῶν εἰς τὸ Καθολικὸν ἔξι-
σοῦνται ἅπαντες οἱ λογαριασμοὶ τῆς διαλυθείσης πλέον ἐπιχειρήσεως.

1. Γίνεται ἀμεσος ἀπόσβεισις ἀντὶ τῆς κανονικῆς ἐμμέσου διότι κλείουν πλέον τὰ βιβλία.

ΓΕΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ (*)

- ALFIERI V., *Ragioneria Generale*, Roma 1921.
- AMADUZZI A., *L'Azienda*, Torino 1953.
- BATARTON L., *Cours pratique de Comptabilité*, vol. I και II, 1948.
- BESTA F., *La ragioneria*, vol. 3, Milano 1909.
- BRUNET CH., *Conseils Pratiques pour l'organisation du travail comptable*, Paris 1953.
- CECCHERELLI A., *Istituzioni di ragioneria*, Firenze 1935.
- CERBONI G., *Ragioneria Scientifica*, 1886.
- CHARDONNET L., *Technique Comptable Générale*, Paris 1950.
- CHASSEY P., *Cours de Comptabilité*, 1948.
- CHEVALIER J., *Organisation*, Paris 1948.
- DEMUR E., *Le Comptable*, vol. I, II 1948.
- DUMARCHEY J., *La Comptabilité moderne*, Lyon 1925. *Theorie positive de la Comptabilité*, Lyon 1923.
- FAIN B., *Guide moderne de comptabilité moderne adapté de l'Américain*, Paris 1952.
- FINNEY H., *General Accounting*, New York 1941. *Principles of Accounting*, vol. I, II, New York 1948.
- FOURASTIÉ J., *La méthode comptable dans la science économique*, *Comptabilité Générale*, Paris 1948.
- GARNIER P., *La Comptabilité*, 1947.
- GUIZARD L., *La Technique comptable*, 1948.
- HALLOPEAU M., *Principes généraux de la comptabilité*, 1947.
- KALVERAM W., *Doppelte Buchhaltung und Kontenrahmen*, Wiesbaden 1948. *Kaufmännische Buchhaltung*, Berlin 1935.
- LAIR L., *Principes de technique comptable*, 1948.
- LASSER J., (Editor), *Handbook of accounting method*, 1943.
- LAUREL P., *Comptabilité, gestion économique, plan comptable*, 1948.
- MACKENZIE D., *The fundamentals of Accounting*, New York 1947.
- MARTIN P., *Les notions fondamentales de la comptabilité analytique d'exploitation*, Paris 1948.

(*) *Εν ἐκάστῳ κεφαλαίῳ μνημονεύεται ἡ σχετικὴ εἰδικὴ βιβλιογραφία.

- MASON P., *Fundamental of Accounting*, New York 1947.
- MINGUY CH., *Comptabilité commerciale*, 1948.
- MOZZO C., *La meccanizzazione della Contabilità*, 1942.
- NEZOY A., *Λογιστική*, 2α έκδ., Ἀθήναι 1949.
- NICLISCH H., *Die Betriebswirtschaft*, 1932.
- NORRIS H., *Accounting Theory*, 1946.
- ONIDA P., *Elementi di ragioneria commerciale*, Milano 1927.
- OWENS N. & KENNEDY R., *Accounting*, New York 1946.
- ΠΑΠΑΓΩΑΝΝΟΥ ΣΤΡ., «Γενικαὶ Ἀρχαὶ Λογιστικῆς», Ἀθήναι 1952.
- PASQUET R., *Les lois comptables*, 1948.
- PATON W., *Accountant's Handbook*, New York 1948.
- RAPIN A., *Cours de Comptabilité*, 1951.
- RETAIL L., *Traité complet d'organisation comptable*, Paris 1949.
- ROIA R., *Istituzioni di ragioneria commerciale*, Padova 1925.
- SCHAER, *Buchhaltung und Bilanz*, Leipzig 1923.
- SCHMALENBACH, *Dynamische Bilanz*, Leipzig 1931.
- SCHMIDT F., *Die Organische Tageswertbilanz*, Leipzig 1929.
- SIGANT J., *La comptabilisation des quantités en partie double*, 1951.
- ΣΥΡΜΟΠΟΥΛΟΥ Σ., *Γενικαὶ Ἀρχαὶ Λογιστικῆς (Λιθόγραφοι παραδόσεις)*, Ἀθήναι 1933.
- TRELUT P., *Comptabilité général*, Paris 1951.
- ΤΣΙΜΑΡΑ Μ., *Ἀρχαὶ Γενικῆς Λογιστικῆς*, 3 τεύχη, Ἀθήναι 1946/48, καὶ 15 τεύχη Λογιστικῆς Βιβλιοθήκης, Ἀθήναι 1953.
- VAES U., *Comptabilité générale*, Paris 1951.
- VIANELLO V., *Istituzioni di ragioneria generale*, Milano 1930.
- WADE H., *Fundamentals of Accounting*, New York 1951.
- ΧΡΥΣΟΧΕΡΗ Ἰ., *Ἀρχαὶ Γενικῆς Λογιστικῆς* I 1952, II 1954.
- ΧΡΥΣΟΧΟΥ Ἰ., *Ἡ Λογιστική*, Ἀθήναι 1941.
- ZAPPA G., *Tendenze nuove negli studi di ragioneria*, Milano 1927.
Il reddito di impresa, Milano 1937.

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος	σελ. 3
--------------------	--------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄

ΟΡΙΣΜΟΣ, ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

§ 1	Όρισμός τῆς Λογιστικῆς	σελ. 9
§ 2	Όρισμός, ἔννοια, περιεχόμενον καὶ κατηγορίαι τῆς περιουσίας	» 9
	§ 2α Πηγαί προελεύσεως τῆς περιουσίας	» 13
	§ 2β Ταξινόμησις τῆς περιουσίας καὶ τῶν πηγῶν προελεύσεώς της	» 14
	§ 2γ Όρισμός τοῦ Λογαριασμοῦ	» 15
	§ 2δ Ἐννοια τῶν ὄρων «Ἐνεργητικὸν καὶ Παθητικόν».	» 15
	§ 2ε Ἐννοια, ὄρισμός καὶ ἀπεικόνισις τοῦ Ἴσολογισμοῦ	» 16
	§ 2στ Μορφαί τοῦ Ἴσολογισμοῦ	» 17
§ 3	Σκοποὶ τῆς Λογιστικῆς	» 19
§ 4	Διάκρισις τῆς Λογιστικῆς	» 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄

ΠΕΡΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΩΝ

§ 5	Ἀπεικόνισις τῶν λογαριασμῶν	» 23
§ 6	Παρακολούθησις τῆς κινήσεως τῶν λογαριασμῶν	» 24
§ 7	Διπλογραφικὸν σύστημα	» 28
§ 8	Κανόνες διέποντες τὸ διπλογραφικὸν σύστημα	» 29
§ 9	Ταξινόμησις τῶν λογαριασμῶν	» 34
§ 10	Λειτουργία τῶν λογαριασμῶν.	» 36
	§ 10α Λειτουργία τῶν λογαριασμῶν ἀξιῶν	» 37
	§ 10β Λειτουργία τῶν προσωπικῶν λογαριασμῶν	» 37
	§ 10γ Λειτουργία τῶν λογαριασμῶν ἐξόδων	» 37
	§ 10δ » » » καθαρᾶς θέσεως	» 41

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ΄

Α Π Ο Γ Ρ Α Φ Η

§ 11	Όρισμός	» 47
§ 12	Κατηγορίαι ἀπογραφῶν	» 49
§ 13	Ἀποτίμησις	» 49

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

§ 14	Βιβλίον τῶν Ἀπογραφῶν	σελ. 60
§ 15	Ἡμερολόγιον	» 65
§ 16	Γενικὸν Καθολικὸν	» 69
§ 17	Πρόχειρον	» 72
§ 18	Ἐσκήσεις διὰ σύνταξιν βιβλίου Ἀπογραφῶν Ἡμερο- λογίου καὶ Καθολικοῦ	» 74
§ 19	Ἀναλυτικὰ Καθολικά	» 80
	§ 19α Περιληπτικὸς καὶ Εἰδικὸς λογαριασμὸς	» 80
	§ 19β Ἐνημέρωσις τῶν Ἀναλυτικῶν Καθολικῶν	» 83
	§ 19γ Συμφωνία μεταξὺ περιληπτικῶν καὶ Ἀναλυτικῶν Λογαριασμῶν	» 83
§ 20	Σειρά χρησιμότητος τῶν λογιστικῶν βιβλίων	» 85
§ 21	Βιβλίον Ἀντιγραφῆς Ἐπιστολῶν	» 86
§ 22	Βιβλίον Ταμείου	» 86
§ 23	Βιβλίον Ἀγορῶν καὶ Πωλήσεων	» 86
§ 24	Βιβλίον Λήξεως γραμματίων καὶ συναλλαγματικῶν	» 86
§ 25	Βιβλίον Μετόχων καὶ Πρακτικῶν Συνελεύσεων καὶ Συμβουλίων	» 86
§ 26	Βιβλία ὑποχρεωτικὰ καὶ Βιβλία προαιρετικὰ	» 88
§ 27	Ἐπιχρεῶται πρὸς τήρησιν τῶν λογιστικῶν βιβλίων	» 88
§ 28	Ἐπιχρεωτικὰ λογιστικὰ στοιχεῖα	» 92
§ 29	Προαιρετικὰ Βιβλία	» 99

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄

ΠΕΡΙ ΙΣΟΖΥΓΙΩΝ

§ 30	Προσωρινὸν Ἴσοζύγιον ἢ Ἴσοζύγιον Καθολικοῦ	» 100
§ 31	Παροχὴ χρησίων πληροφοριῶν	» 104
§ 32	Χρόνος συντάξεως τοῦ Προσωρινοῦ Ἴσοζυγίου	» 104
§ 33	Κατάστασις συμφωνίας περιληπτικῶν καὶ εἰδ. λησμών	» 104
§ 34	Ἀριθμοῖσοζύγιον	» 106
§ 35	Ἡμερήσιαι ἐνημερώσεις καὶ ἔλεγχος	» 107

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ΄

ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ ΕΣΦΑΛΜΕΝΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

§ 36	Λάθη ἐν τῷ Ἡμερολογίῳ (Ἀντιλογισμοί)	» 109
§ 37	» » » Γενικῷ Καθολικῷ	» 111
§ 38	» εἰς τὰ Ἀναλυτικὰ Καθολικά	» 112

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'

ΜΙΚΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

§ 39	Ὅρισμός καὶ διάκρισις μικτῶν λογισμῶν	σελ. 113
§ 40	Ἐκκαθάρσις μικτοῦ λογισμοῦ	> 114
§ 41	Ἀναγκαῖα ἢ τήρησις μικτῶν λογισμῶν	> 117

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'

ΑΝΤΙΘΕΤΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

§ 42	Ἐννοια τοῦ ἀντιθέτου λογισμοῦ	> 118
------	---	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΙΑΜΕΣΟΙ
ΚΑΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

§ 43	Λογαριασμοὶ διάμεσοι	> 121
§ 44	Στατιστικὸι λογαριασμοὶ	> 122

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ

Ξ ἈΝΤΙΚΡΥΖΟΜΕΝΩΝ ΧΡΕΟΠΙΣΤΩΣΕΩΝ

§ 45	Ἐννοια τῶν ἐξ ἀντικρυζομένων χρεοπιστώσεων λησμῶν >	124
------	---	-----

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'

ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΗΡΗΣΕΩΣ
ΤΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

§ 46	Μέθοδος τηρήσεως τοῦ λησμοῦ «Ἐμ τα» ὡς μικτοῦ >	132
§ 47	> > > > > ἀμιγούς λησμοῦ ἀξίας >	136
§ 48	> > > > > διὰ πολλῶν λησμῶν >	141
§ 49	> τῆς πλήρους ἀναλύσεως	> 144
§ 50	Λειτουργία λησμοῦ «Ἐμπορεύματα παρὰ τρίτοις» . . .	> 149
§ 51	Προαγοραὶ καὶ προπωλῆσις Ἐμπορευμάτων	> 152
§ 52	Ἀγοραπωλησία ἐμπορευμάτων μέσφ ἀνταποκριτῶν . . .	> 153
§ 53	Δάνεια ἐπ' ἐνεχύρῳ ἐμπορευμάτων μας	> 155

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑΙ ΕΓΓΡΑΦΑΙ ΕΙΣ ΞΕΝΟΝ ΝΟΜΙΣΜΑ

§ 54	Γενικά περὶ λογιστικῶν ἐγγραφῶν εἰς ξένον νόμισμα >	157
§ 55	Μέθοδος τοῦ εἰς δρχ. ἀντιτίμου τοῦ ξένου νομίσματος >	158
§ 56	> > λογιστικοῦ ἰσοτίμου	> 160
§ 57	Ἀγορὰ Ἐμπορευμάτων εἰς συνάλλαγμα	> 166

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ

§ 58	*Έννοια και κατηγορία τῶν λησμῶν τάξεως	σελ. 172
§ 59	Ἰδιότητες τῶν λογισμῶν τάξεως τῆς πρώτης κατηγορίας >	172
§ 60	> > » > > δευτέρας κατηγορίας >	178
§ 61	> > > > > τρίτης κατηγορίας >	181

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΥΠΟ ΑΙΡΕΣΙΝ

§ 62	*Έννοια τῶν ὑπὸ αἵρεσιν λησμῶν	> 183
------	--	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

ΑΠΛΟΓΡΑΦΙΑ

§ 63	*Έννοια τῆς ἀπλογραφίας	> 188
§ 64	Λογιστικά Βιβλία	> 188
§ 65	Μειονεκτήματα τῆς ἀπλογραφίας	> 192

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣΤ'

ΠΕΡΙ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΣ

§ 66	*Έννοια και ὄρισμός τῆς ἀποσβέσεως	> 194
------	--	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ'

ΕΞΟΔΑ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ (Costi e Ricavi)

§ 67	Γενικά	> 204
§ 68	*Έξοδα (Costi)	> 205
§ 69	*Έσοδα (Ricavi)	> 207

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ'

ΣΥΝΤΑΞΙΣ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΕΛΟΥΣ ΧΡΗΣΕΩΣ

§ 70	*Απογραφή και ἀποτίμησις εἰς τὸ τέλος τῆς χρήσεως >	209
§ 71	*Αποτίμησις τῶν ἐμπορευμάτων και ἄλλων στοιχείων ρευστοποιησίων	> 210
§ 72	Μέθοδοι ἀποτιμήσεως εἰς τὴν τιμὴν κόστους.	> 210
§ 73	*Αποτίμησις ἔργων τέχνης.	> 212
§ 74	> ἄλλων ἀξιῶν	> 212
§ 75	Μέθοδος ἀποτιμήσεως εἰς τὴν τιμὴν τῆς ἡμέρας ἢ τὴν τρέχουσαν τιμὴν ἢ τὴν τιμὴν τῆς ἀντικαταστάσεως .	> 213
§ 76	Μέθοδος ἀποτιμήσεως εἰς τὴν τιμὴν κεφαλαιοποιή- σεως τῆς προσόδου	> 214

§ 77	Ἀποτίμησις ὑπεραξίας τῆς ἐπιχειρήσεως	σελ. 214
§ 78	Μέθοδος τῆς χαμηλοτέρας τιμῆς μεταξύ τῆς τιμῆς κόστους καὶ τῆς τιμῆς τῆς ἡμέρας	» 217
§ 79	Κριτικὴ τῶν διαφορῶν μεθόδων	» 218
§ 80	Ἐγγραφαὶ τακτοποιήσεως	» 219
	§ 80α Ταμείον	» 219
	§ 80β Ἐμπορεύματα	» 220
	§ 80γ Χρεῶσται	» 221
	§ 80δ Ἀκίνητα	» 222
	§ 80ε Δαπάναι δεδουλευμένοι	» 223
	§ 80στ Πρόσοδοι δεδουλευμένοι	» 224
§ 81	Συσχέτισις τῶν οικονομικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς αὐτῆς οικονομικῆς μονάδος	» 224
§ 82	Προπληρωμὴ Δαπανῶν ἢ Προϋπολογισμὸς Δαπανῶν	» 225
§ 83	Προείσπραξις Προσόδων ἢ Προϋπολογισμὸς Προσόδων	» 225
§ 84	Ἐπιμερισμὸς Γενικῶν Ἐξόδων	» 226
§ 85	Ἐγγραφαὶ συγκεντρώσεως τῶν ἀποτελεσματικῶν λογαριασμῶν	» 226
§ 86	Ἀποθεματικόν	» 226
§ 87	Ἐγγραφαὶ μεταφορᾶς εἰς τὸν λογαριασμὸν Κεφάλαιον	» 227
§ 88	Σύνταξις τοῦ ὀριστικοῦ ἰσοζυγίου ἢ Ἴσοζυγίου Ἀπογραφῆς	» 228
§ 89	Σύνταξις τοῦ Τελικοῦ Ἴσοζυγίου	» 228
§ 90	Ἀνάλυσις τοῦ λήσμου «Ἀποτελέσματα Χρήσεως»	» 228
§ 91	Σύνταξις Ἴσολογισμοῦ ἐπιχειρήσεως ἐχούσης καὶ ὑποκαταστήματα	» 228
§ 92	Ἐσκήσις συντάξεως Ἴσολογισμοῦ Τέλους Χρήσεως	» 231
§ 93	Ταξινόμησις τοῦ Ἐνεργητικοῦ καὶ Παθητικοῦ βάσει τῆς ρευστότητος καὶ χρόνου ἀποδόσεως	» 240

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'

ΚΛΕΙΣΙΜΟΝ ΚΑΙ ΑΝΟΙΓΜΑ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΘΟΛΙΚΩΝ

§ 94	Κλείσιμον τοῦ Ἡμερολογίου	» 241
§ 95	Ἀνοίγμα τοῦ Ἡμερολογίου	» 241
§ 96	Κλείσιμον καὶ ἀνοίγμα τῶν διαφορῶν Καθολικῶν	» 241

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'

ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΤΑΤΙΚΑ ΤΩΝ ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

§ 97	Ἐννοια τῶν δικαιολογητικῶν	» 244
§ 98	Ἐννοια τῶν παραστατικῶν	» 245
§ 99	Ταξιθέτησις τῶν δικαιολογητικῶν	» 248
§ 100	Ὅργανα ταξιθετήσεως τῶν δικαιολογητικῶν καὶ παραστατικῶν	» 248

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

§ 101	Κλασικόν η Ἰταλικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	249
§ 102	Ἐξειλιγμένη μορφή τοῦ κλασικοῦ συστήμ. ἐγγραφῶν	>	249
§ 103	Συγκεντρωτικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	251
§ 104	Ἐξειλιγμένη μορφή τοῦ συγκεντρ. συστήμ. ἐγγραφῶν	>	269
§ 105	Ἀμερικανικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	269
§ 106	Γερμανικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	270
§ 107	Ἀγγλικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	272
§ 108	Γαλλικόν σύστημα ἐγγραφῶν	>	272

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΟΝ

§ 109	Ἐννοια τοῦ Λογιστικοῦ σχεδίου	>	273
§ 110	Κατηγορίαι Λογιστικῶν σχεδίων	>	274
§ 111	Χρησιμότης τῶν Λογιστικῶν Σχεδίων	>	274
§ 112	Ἐξέλιξις τῶν Λογιστικῶν Σχεδίων	>	275
§ 113	Δεκαδική ταξινόμησις τῶν λησμῶν.—Γαλλικόν Λογιστικόν Σχέδιον	>	275
§ 114	Ἀπαρχή καταρτισμοῦ λογιστικῶν σχεδίων παρ' ἡμῖν	>	279

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'

ΔΙΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΣ

§ 115	Τρόποι καὶ αἰτία λύσεως τῆς ἐπιχειρήσεως	>	287
§ 116	Ἀπόλυτος διάλυσις τῆς ἐπιχειρήσεως	>	288
§ 117	Μεταβίβασις Ἐπιχειρήσεως	>	297
§ 118	Συγχώνευσις Ἐπιχειρήσεων	>	305
	Βιβλιογραφία	>	315
	Πίναξ Περιεχομένων	>	317